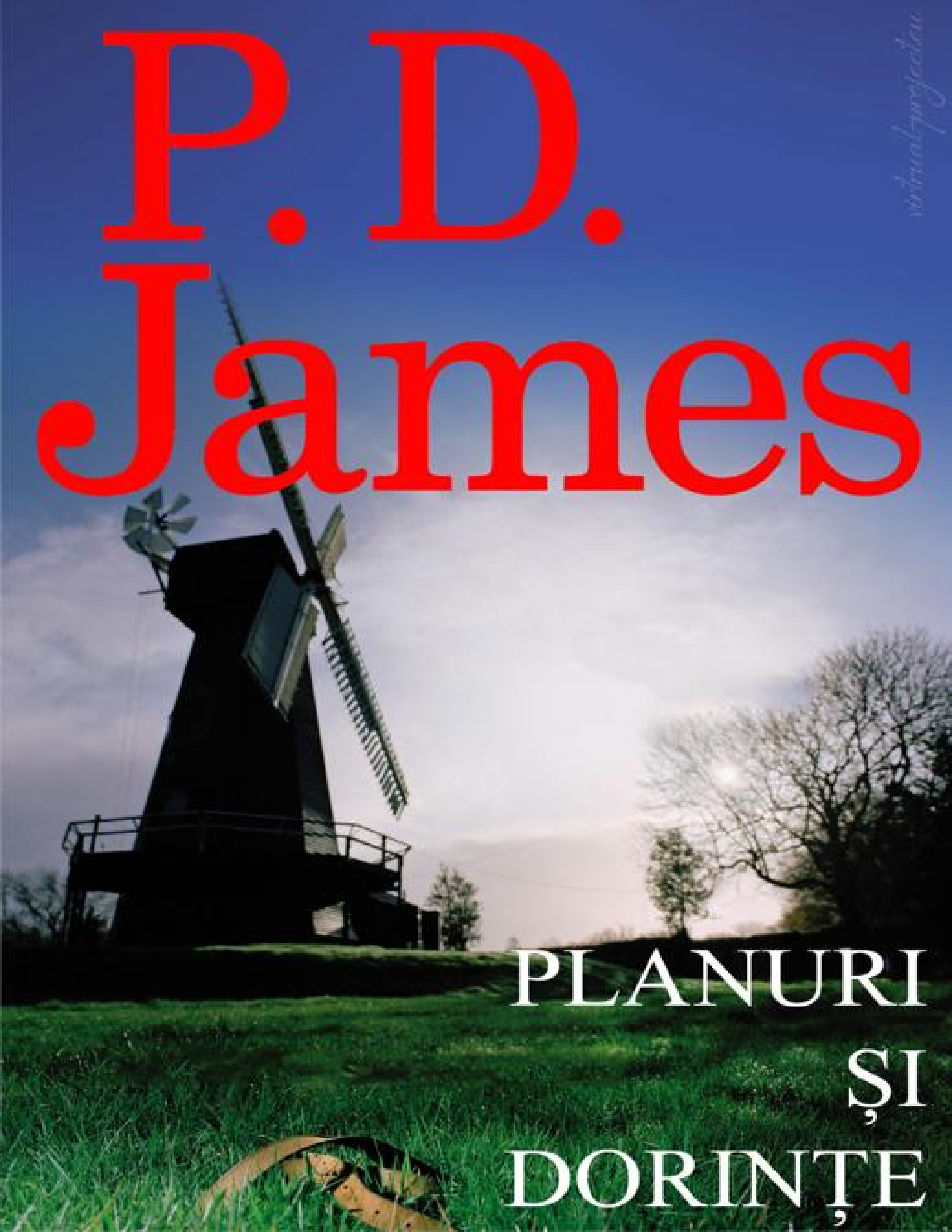

P.D.
James
PLANURI
ȘI
DORINȚE

P.D. JAMES

Seria: *Adam Dalgliesh*

Volumul 8

PLANURI ȘI DORINȚE

Original: *Devices and Desires* (1986)

Traducere din limba engleză:
MARILENA DUMITRESCU

virtual-project.eu

1994

CARTEA I

De vineri, 16 septembrie, până marți, 20 septembrie

1.

Cea de a patra victimă a Fluierașului era și cea mai tânără din palmaresul său: Valerie Mitchel, în vârstă de cincisprezece ani, opt luni și patru zile; ea a murit pentru că a pierdut autobuzul de 9,40 de la Easthaven spre Cobb's Marsh. Ca întotdeauna, întârziase la discotecă până în ultima clipă; ringul de dans era încă o masă compactă de trupuri prinse în vârtej sub agitația luminilor stroboscopice, când se desprinse din brațele acaparatoare ale lui Wayne, îi strigă câteva instrucțiuni lui Shirl, peste sunetul răgușit al muzicii, în legătură cu planurile lor pentru săptămâna viitoare, și ieși. Într-o ultimă privire văzu tresăltând în dans fața serioasă a lui Wayne, brăzdată ciudat de lumini roșii, galbene și albastre, rotitoare. Fără să mai piardă timpul cu schimbarea pantofilor, înșfăcă jacheta din cuierul de la garderobă și o luă la fugă în sus pe stradă, către stația de autobuz, trecând pe lângă magazine întunecate, cu geanta agățată de umăr, zbătându-i-se ritmic peste coaste. Când dădu colțul spre stație, constată cu groază că luminile cocoțate în vârful stâlpilor nu luminau decât un pustiu negru și tăcut; se repezi spre celălalt colț, tocmai la timp pentru a vedea autobuzul trecând deja de jumătatea pantei. Mai avea o șansă să-l prindă dacă se oprea la stop, așa că începu să alerge cu disperare după el, stânjenită de pantofii delicați, cu tocuri înalte. Dar semaforul arătă culoarea verde și nu-i rămase decât să privească neajutorată, cu răsuflarea tăiată și încovoiată de durerea bruscă din burtă, cum mașina depăși coama dealului, dispărând din vedere ca o corabie puternic luminată. „Oh, nu!”, strigă în urma ei, „Doamne, nu se poate!”; de furie și consternare, ochii i se umplură de lacrimi.

Acesta era sfârșitul. În familia lor, tatăl stabilea regulile; nu exista niciodată o abatere sau a doua șansă. După discuții îndelungate și rugăminți repetate reușise să obțină permisiunea unei vizite săptămânale, vinerea

seara, la discoteca organizată de clubul pentru tineret, de sub patronajul bisericii, cu condiția să nu piardă niciodată autobuzul de 9,40, la întoarcere. Mașina o lăsa în Cobb's Marsh, la *Crown and Anchor,* un magazin situat la numai cincizeci de metri de casa lor. De la 10:15, tatăl începea să urmărească trecerea autobuzului prin fața camerei în care el și mama obișnuiau să privească la televizor, cu perdelele trase la o parte. Indiferent de program sau de vreme, își lua apoi haina și ieșea, străbătea cei cincizeci de metri în întâmpinarea ei, fără să o piardă din priviri. De când Fluierașul începuse să ucidă în Norfolk, tatăl avea o justificare în plus pentru blinda tiranie casnică pe care, după cum își dădea și ea puțin seama, o considera justificată față de unicul său copil, dar care îi făcea și plăcere. Stabiliseră o înțelegere încă de la început: „Tu te porți cum spun eu, copila mea, iar eu fac totul pentru binele tău". Îl iubea, dar în același timp îi știa de frică, iar furia lui o înspăimânta de-a dreptul. Acum avea să urmeze unul din scandalurile acelea în care nu putea spera să primească vreun ajutor din partea mamei. Va însemna sfârșitul serilor petrecute vinerea cu Wayne, Shirl și restul grupului. Deja prietenii o luau peste picior și o compătimeau, fiindcă era tratată ca un copil. Urma umilirea totală.

Primul gând, disperat, fu să ia un taxi și să prindă autobuzul, dar nu știa unde este stația de taxiuri și nici nu avea destui bani; de asta era sigură. S-ar fi întors la discotecă să vadă dacă Wayne și Shirl și ceilalți puteau să strângă o sumă suficientă pentru ea. Numai că Wayne era întotdeauna lefter, iar Shirl prea meschină, și până când să-i convingă și să scoată ceva de la ei, avea să fie prea târziu.

Atunci apăru salvarea. Semaforul devenise din nou roșu; o mașină, a patra dintr-un șir, încetinise la stop. Nu își dădu seama când ajunse lângă portiera din stânga, privind fără ocolișuri două femei în vârstă. Își încleștă mâinile pe geamul deschis și spuse dintr-o suflare: „Mă puteți lua și pe mine? Merg în direcția Cobb's Marsh. Am pierdut autobuzul. Vă rog".

Ultima rugăminte, deși disperată, nu o impresiona deloc pe femeia de la volan. Continua să privească înainte, încruntată, apoi dădu din cap în semn de negație și băgă în viteză. Cea de alături avu o ezitare, o privi, apoi se întinse și deschise portiera din spate.

— Urcă! Repede! Mergem până la Holt. Te putem lăsa la intersecție.

Valerie se strecură în mașină și porniră. Cel puțin mergeau în direcția bună; în numai câteva secunde își făcuse deja planul. De la intersecția dinainte de Holt erau mai puțin de opt sute de metri până la joncțiunea cu

traseul autobuzului. Va merge pe jos și îl va prinde la stop, înainte de *Crown and Anchor.* Avea timp suficient; autobuzul făcea cel puțin douăzeci de minute, ocolind prin toate satele.

Femeia de la volan vorbi pentru prima oară:

— N-ar trebui să oprești așa mașinile. Mama ta știe pe unde umbli, știe ce faci? În ziua de azi părinții nu-și prea mai controlează copiii.

Vacă bătrână, gândi Valerie, ce-o privește pe ea ce fac eu? De la profesorii de la școală n-ar fi suportat observația. Dar acum își mușcă limba și își reținu impulsul de a riposta cu obrăznicie, o reacție de adolescent la critica adulților. Era în interesul ei să călătorească alături de cele două babete. Mai bine le cânta în strună:

— Trebuie să prind autobuzul de 9,40. M-ar omorî tata dacă ar ști că am făcut autostopul. N-aș fi avut curajul, dacă dădeam peste un bărbat.

— Sper, cel puțin. Tatăl tău are perfectă dreptate să fie sever. Sunt vremuri periculoase pentru fetele tinere, chiar dacă nu ar fi și Fluierașul. Unde locuiești, mai precis?

— La Cobb’s Marsh. Dar am un unchi și o mătușă la Hoit. Dacă mă lăsați la intersecție, mă duc ei până acasă. Locuiesc în apropiere. Voi fi în siguranță dacă mă lăsați acolo, pe cuvânt.

Minciuna fusese rostită fără dificultate și acceptată la fel. Niciuna nu mai rosti altceva. Privea din spate cele două capete cărunte, tunse scurt, urmărea mâinile pătate de bătrânețe ale șoferiței, învârtind volanul. Sunt surori, se gândi, seamănă. De la prima privire remarcase asemănarea formei pătrate a capului, determinarea bărbiei, sprâncenele arcuite identic deasupra ochilor neliniștiți, supărați. S-au certat, își spuse. Simțea tensiunea plutind între ele. Fu bucuroasă când, la fel de tăcută, femeia opri la intersecție și ea coborî mormăind câteva mulțumiri, pentru a le urmări apoi depărtându-se. Erau penultimele două ființe umane care o mai văzură în viață.

Se ghemui să-și schimbe pantofii din picioare cu cei moi și ușori pe care părinții insistau să-i poarte la școală, mulțumită că geanta de pe umăr atârna acum fără greutate, apoi se îndepărtă de oraș îndreptându-se către intersecția de unde trebuia să ia autobuzul. Șoseaua era îngustă și neluminată, mărginită pe partea dreaptă de un șir de copaci, decupaje negre profilate pe cerul presărat cu stele, iar pe cea stângă, pe unde mergea ea, tivită cu arbuști și tufișuri, pe alocuri atât de deși, încât umbreau poteca. Până acum nu simțise decât copleșitoarea ușurare a convingerii că totul avea să se termine cu bine. Acum, înaintând în tăcerea nefirească, fu

cuprinsă de o neliniște insidioasă și simți primii fiori de teamă. Când îi recunoscu, când le înțelese puterea perfidă, spaima o copleși și deveni, nemilos, groază.

Se apropia o mașină, instantaneu un simbol al siguranței și normalului, dar și o nouă amenințare. Toată lumea știa că Fluierașul trebuie să fi avut și mașină. Altfel cum ar fi putut ucide în locuri atât de diferite ale ținutului, cum ar fi putut să dispară după ce își termina treaba lui oribilă? Se adăposti la umbra unui tufiș, schimbând o frică cu alta. Zgomotul izbucni cu putere, ochii de pisică luciră pentru o clipă, înainte ca mașina să treacă, zburând ca o săgeată. Acum era din nou singură în întuneric și tăcere. Era singură? Gândul la Fluieraș puse din nou stăpânire pe mintea ei, zvonuri, jumătăți de adevăr contopite într-o realitate terifiantă. Sugrumase femei, trei până acum. Apoi le tăiase părul și li-l îndesase în gură, ca paiele care se revarsă dintr-o păpușă, pe cinci noiembrie. La școală, băieții făceau glume pe socoteala lui, fluierau din șoproanele pentru biciclete, așa cum auziseră că fluieră el peste cadavrele victimelor. „Pune Fluierașul mina pe tine”, strigau băieții în urma ei. Putea să apară de oriunde. Vâna numai noaptea. Putea fi chiar aici. Îi veni să se arunce la pământ, să-și apese trupul pe pământul moale, puternic mirositor, să-și acopere urechile și să zacă acolo, nemișcată, până în zori. Dar reuși să-și stăpânească panica. Trebuia să ajungă la intersecție și să prindă autobuzul. Făcu un efort, ieși din umbra tufișului și porni mai departe pe drum, aproape fără zgomot.

Vru să o rupă la fugă, dar reuși să se stăpânească. Creatura, om sau bestie, ghemuită între tufișuri îi simțea deja frica, aștepta să se manifeste panica. Apoi va auzi trosnetul tufișurilor călcate în picioare, pașii, îi va simți răsuflarea fierbinte, în ceafă. Trebuie să continue să meargă, repede, dar în liniște, ținându-și geanta lipită de corp, aproape fără să respire, cu privirea ațintită înainte. Mergea și implora: „Te rog, Doamne, lasă-mă să ajung cu bine acasă și n-am să mai mint niciodată. Voi pleca întotdeauna la timp. Ajută-mă să ajung la intersecție. Fă să vină repede autobuzul. Te rog, Doamne, ajută-mă!”

Apoi, ca un miracol, ruga îi fu ascultată. Brusc, la câțiva metri în față, apăru o femeie. Nu se întrebă prin ce minune se materializase această siluetă zveltă, plimbându-se agale. Era suficientă prezența ei. Apropiindu-se cu pași grăbiți, desluși bogăția de păr blond sub bereta strâmtă, și un trend strâns cu cordon. Lângă femeie tropăia supus, cu atât mai convingător, un cățeluș pătat cu negru și alb, crăcănat. Puteau continua drumul împreună

până la intersecție. Poate că femeia lua și ea același autobuz. Strigă aproape: „Stați să vin și eu, stați să vin și eu”, și o rupse la fugă, către siguranță și protecție, ca un copil spre brațele mamei.

Femeia se aplecă și dădu drumul câinelui din lesă. Ascultând parcă de un ordin, câinele dispăru în tufișuri. Femeia aruncă o privire în urmă și rămase așteptând în tăcere, pe jumătate întoarsă cu spatele la Valerie, cu lesa atârnându-i în mână. Valerie se aruncă aproape spre spatele acela. Apoi, încet, ușor, femeia se întoarse. Urmă o secundă de oroare totală, paralizantă. Văzu fața palidă, întinsă, care nu fusese niciodată a unei femei, zâmbetul simplu, ispititor, aproape gata să-i ceară scuze, străfulgerarea nemiloasă a privirii. Deschise gura să strige, dar nu avea nicio șansă; groaza o făcuse mută. Dintr-o singură mișcare lesa i se înfășură în jurul gâtului, se smuci strânsă și o trase de pe drum în umbra tufișurilor. Simți cum cade prin timp, prin spațiu, prin eternitatea ororii. Acum fața se apropiase fierbinte de a ei, îi simțea mirosul de băutură, de sudoare, și groaza, la fel de mare ca a ei. Brațele îi zvâcniră în sus, zbătându-se neputincioase. Creierul îi plesnea, iar durerea din piept, crescând ca o floare roșie, uriașă, explodă într-un țipăt tăcut, nerostit, „Mamă, mamă!” Apoi n-a mai existat nici groaza, nici durerea, ci doar întunericul binecuvântat, a toate vindecător.

2.

Patru zile mai târziu, comandantul Adam Dalgliesh de la New Scotland Yard dictă secretarei ultima scrisoare, aranjă hârtiile de pe birou, încuie sertarul și se pregăti să plece într-o vacanță de două săptămâni pe litoralul din Norfolk. Trebuia să o fi făcut de mult, dar abia acum era gata. Concediul nu era întru totul dedicat odihnei; în Norfolk îl așteptau treburi. Mătușa, ultima rudă ce-i mai rămăsese, murise cu două luni în urmă, lăsându-i averea ei și o moară dezafectată, la Larksoken, pe coasta de nord-est din Norfolk. Averea era neașteptat de mare și avea propriile ei dificultăți, încă nerezolvate. Moara era un dar mai puțin oneros, deși nu lipsit de unele probleme, minore. Simțea nevoia să locuiască acolo o săptămână sau două, înainte de a hotărî dacă o va păstra pentru vacanțe ocazionale, o va vinde sau o va ceda pentru o valoare nominală Trustului de Mori de Vânt din Norfolk; după de știa, aceștia erau întotdeauna pregătiți să repună morile în funcțiune. Apoi, mai erau actele familiei și cărțile mătușii,

mai ales cuprinzătoarea ei bibliotecă de ornitologie, care trebuiau cercetate, sortate, unele aruncate, altele păstrate. Erau corvezi plăcute. Nici în copilărie nu iubise vacanțele total lipsite de scop. Nu-și putea explica din ce rădăcini de vină sau imaginară responsabilitate a copilăriei lui se dezvoltase acest curios masochism care, la vârsta maturității, revenise cu sporită autoritate. Dar se bucura că avea ceva de făcut în Norfolk, măcar și pentru simplul fapt că deplasarea însemna în același timp o evadare. După patru ani de tăcere publicase un nou volum de versuri, *Un caz de rezolvat și alte poeme,* care, în mod surprinzător, fusese primit de critică cu considerabile aprecieri favorabile, iar de către public, ceea ce era mai puțin neașteptat, cu un interes greu de suportat. Biroul de presă al Poliției Metropolitane se străduise să-l ferească de o publicitate zgomotoasă în urma anchetelor criminalistice de notorietate, pe care le efectuase. Prioritățile oarecum diferite ale editorului său îi ceruseră la rândul lor eforturi de adaptare, iar acum, cinstit vorbind, era bucuros să găsească o justificare pentru a scăpa de ei, măcar pentru două săptămâni.

Ceva mai devreme își luase rămas-bun de la inspectorul Kate Miskin, implicată deja într-un caz nou. Inspectorul șef Massingham fusese trimis la cursul pentru comandanți adjuncți de la Colegiul de Poliție Bramshill, încă un pas înainte pe calea atent planificată a avansării sale până la funcția de șef de poliție; Kate preluase temporar locul acestuia de adjunct al lui Dalgliesh în cadrul Brigăzii Speciale. Intră în biroul ei să-i lase o notă cu adresa lui de vacantă. Ca întotdeauna, găsi locul impresionant de ordonat, eficient și totuși feminin, înviorat de un singur tablou agățat pe perete, una dintre picturile ei abstracte, un studiu în tonuri de maro, accentuate de o unică tușă verde aprins; lui Dalgliesh îi plăcea din ce în ce mai mult de fiecare dată când îl privea. Pe biroul neaglomerat de hârtii se afla o vază de sticlă, cu frezii. Parfumul lor, la început abia simțit, îl copleși în cele din urmă, întărindu-i ca întotdeauna impresia stranie că biroul gol era dominat de prezența ei fizică mai mult decât atunci când ea era efectiv așezată la masa de lucru. Puse notița exact în mijloc și zâmbi închizând ușa în urma lui, cu o blândețe inutilă. Nu-i mai rămăsese decât să bage capul pe ușa comisarului pentru un ultim, scurt schimb de cuvinte, apoi se îndreptă spre lift.

Ușile începuseră să se închidă, când auzi pași alergând, un strigăt vesel și Manny Cummings se strecură înăuntru, evitând în ultima clipă mușcătura lamelor de oțel. Ca de obicei, părea antrenat într-un vârtej de energie

aproape copleșitoare, prea puternică pentru a fi cuprinsă între cei patru pereți ai liftului. Agita un plic mare, maroniu.

— Mă bucur că te-am prins, Adam. Pleci în Norfolk, nu-i așa? Dacă brigada pentru investigații criminalistice din Norfolk pune mâna pe Fluieraș, te rog să te uiți bine la el, să vezi dacă nu e tipul nostru din Battersea.

— Sugrumătorul din Battersea? Ar fi posibil, ținând cont de perioadă și de metoda de a ucide? Nu cred.

— E puțin probabil, dar Unchiul nu e mulțumit până nu cercetăm fiecare pietricică și nu scotocim toate drumurile. Am adunat toate detaliile și ți-am pregătit un dosar de identificare, să fie la nevoie. După cum știi, a fost văzut de câteva ori. Oricum, l-am anunțat pe Rickards că te vei afla în parohia lui. Îl ții minte pe Terry Rickards?

— Da.

— Se pare că a ajuns inspector șef. S-a descurcat bine în Norfolk. Mai bine decât ar fi reușit aici, dacă rămânea la noi. Am auzit că s-a și însurat, poate așa să se mai fi îmblânzit și el puțin. Ciudat tip!

— Voi fi în parohia lui, zise Dalgliesh, dar, slavă Domnului, nu și în echipa lui. Iar dacă vor pune mâna pe Fluieraș, de ce să te privez eu de o zi la țară?

— Nu-mi place la țară și, mai ales, dacă nu e la munte. Gândește-te la banii statului pe care îi economisești. Dacă merită să-l vedem, vin și eu acolo jos – sau e sus? Drăguț din partea ta, Dalgliesh. Concediu plăcut!

Numai Cummings putea avea atâta tupeu. Dar rugămintea lui nu era lipsită de sens, cu atât mai mult cu cât era adresată unui coleg cu numai câteva luni mai în vârstă, care îndemnase întotdeauna la conlucrare și utilizarea rațională a resurselor. Pe deasupra, era puțin probabil că va trebui să-și întrerupă vacanța pentru a-l vedea, viu sau mort, pe Fluieraș, autorul devenit celebru al unei serii de crime. Opera de cincisprezece luni încheiate și ultima victimă – Valerie Mitchell, parcă – era cea de a patra. Cazurile de acest fel erau în mod invariabil dificile, luau mult timp și produceau satisfacții mici, depinzând mai ales de noroc și mai puțin de priceperea detectivilor. Coborând rampa spre garajul subteran, se uită la ceas. Peste trei sferturi de oră va fi pe drum. Mai întâi, însă, avea de rezolvat câteva probleme cu editorul.

3.

La editura *Messrs Herne & Illingworth* din Bedford Square, liftul era aproape la fel de vechi ca și clădirea propriu-zisă, un monument atestând atât perseverența încăpățânată a firmei de a păstra o eleganță desuetă, cât și ineficiența ei ușor excentrică în spatele căreia se contura o politică mai viguroasă. Urcând cu liftul într-o suită de poticneli surprinzătoare, Dalgliesh se gândi că succesul, deși, neîndoios, mai agreabil decât eșecul, avea în același timp propriile dezavantaje. Unul dintre acestea era întruchipat de persoana lui Bill Costello, directorul de publicitate, care îl aștepta acum în biroul lui înghesuit, de la etajul patru.

Schimbările favorabile ale sorții sale literare coincideau cu transformările firmei. *Herne & Illingworth* continua să existe sub același nume, tipărit sau imprimat în relief pe copertile cărților, dedesubtul străvechii și elegantei casete tehnice, specifice firmei; dar acum, editura făcea parte dintr-o corporație multinațională care, recent, adăugase cărțile cutiilor de conserve, zahărului și textilelor de care se ocupa. Bătrânul Sebastian Herne vânduse una dintre puținele edituri independente rămase în Londra, pentru opt milioane și jumătate, și se căsătorise, imediat după aceea, cu o funcționară extrem de frumușică, de la departamentul pentru publicitate, care, cu neîncredere și prudență pentru viitorul propriu, nu aștepta decât semnarea actului, pentru a schimba statutul de amantă cu acela de nevastă. Herne murise trei luni mai târziu, stârnind o seamă de comentarii nerușinate, dar puține regrete. Toată viața, Sebastian Herne fusese un om prudent, convențional, care își limita excentricitățile, inspirația și riscul la activitatea editorială. Treizeci de ani fusese un soț fidel, deși cam lipsit de imaginație, iar Dalgliesh considera că, dacă un om trăiește aproape șaptezeci de ani într-o convenționalitate aproape ireproșabilă, înseamnă că așa îi stă în fire. Herne murise nu atât extenuat de activitatea sexuală, presupunând că aceasta era credibilă din punct de vedere medical, cum le plăcea puritanilor să considere, de mai ales datorită contactului fatal cu moralitatea sexuală modernă.

Noua conducere susținea cu fervoare poeții, probabil văzând în poezie o contracarare valoroasă a vulgarității și pornografiei practicate de cei mai bine vânduți romancieri, pe care îi prezentau cu imensă grijă și oarecare distincție, ca și cum eleganța jachetei și calitatea tiparului puteau ridica

banalitatea comercială la rangul de literatură. În ciuda zvonului că el personal nu citise niciodată măcar un vers dintr-o poezie modernă, Bill Costello, numit cu un an în urmă director de publicitate, nu înțelegea de ce *Faber & Faber* ar deține monopolul unei publicități inspirate pentru poezie, înregistrând succes după succes. Interesul lui pentru versuri nu se manifesta decât în faptul că prezida clubul McGonagall, ai cărui membri se întâlneau în prima zi de marți a fiecărei luni, la restaurantul din City, pentru a gusta din faimoasa friptură și plăcintă cu rinichi, gătite de patroană, a înghiți o impresionantă cantitate de băutură și a-și recita unul altuia produsele rizibilului efort al unora dintre cei mai slabi poeți ai Angliei, din toate timpurile. Un alt poet îi oferise lui Dalgliesh propria-i explicație: „Bietul nefericit este obligat să citească atât de multă poezie modernă, neinteligibilă, încât nu e de mirare că, din când în când, are nevoie de o doză de nonsens comprehensibil. Nu știi cum e cu soțul fidel care ocazional își găsește o scăpare terapeutică într-o casă de toleranță?” Dalgliesh găsea că teoria dovedea imaginație, dar era puțin credibilă. Nu exista nicio dovadă că Bill Costello ar fi citit versurile pe care le promova cu atâta asiduitate. Îl salută pe cel mai proaspăt candidat la celebritate în mass-media, cu un amestec de optimism încăpățânat și ușoară teamă, parcă știind că are în față o nucă greu de spart.

Figura lui mică, mai degrabă melancolică și copilăroasă, era cam nepotrivită cu aerul de Billy Bunter. Se părea că principala lui problemă în viață era dacă să poarte cureaua deasupra, sau dedesubtul pântecului său imens. Se zicea că purtată deasupra ar fi fost un semn de optimism, dedesubt, unul de deprimare. Astăzi, spânzura puțin deasupra sexului, proclamând un pesimism care nu putea fi decât confirmat de conversația ulterioară.

— Nu, Bill, spuse ferm Dalgliesh, n-am să mă lansez cu parașuta pe stadionul Wembley, ținând într-o mână cartea și în cealaltă microfonul. Nici nu mă voi lua la întrecere cu crainicul de la radio, zbierând versuri în urechile navetiștilor de la Waterloo. Bieții de ei nu fac decât să alerge după trenuri.

— Toate astea s-au mai văzut. E chestie veche. Iar cu Wembley e o prostie. Habar n-am cum ai mai aflat-o și pe asta. Nu, ascultă, ce-ți spun eu e într-adevăr grozav. Am vorbit cu Colin McKay, și el este entuziasmat. Închiriem un autobuz roșu, cu două nivele, și facem un tur prin țară. Mă

rog, cât de departe putem ajunge în zece zile. O pun pe Clare să-ți arate proiectul și programul.

— Ca-n campania electorală, continuă Dalgliesh, grav: afișe, lozinci, difuzoare, baloane.

— Ce rost are să mai mergem, dacă nu anunțăm publicul că venim?

— Vor ști oricum, dacă e și Colin la bord. Cum crezi c-ai să-l poți ține treaz?

— E un poet bun, Adam. Și te admiră foarte mult.

— Ceea ce nu înseamnă că se va bucura să călătorim împreună. Cum ai să-i spui? „Calea poeților?", „Inspirația lui Chaucer?", „Versuri pe roți" – sau asta seamănă prea mult cu altceva? „Autobuzul poeților?" Numele ăsta are meritul de a fi simplu.

— Ne vom gândi la ceva. Mi-ar plăcea „Calea poeților".

— Care se oprește unde?

— La secțiile electorale, la primării, în școli, localuri, cafenele pe autostradă, oriunde există un auditoriu. Perspectiva este emoționantă. Ne-am gândit să închiriem un tren, dar autobuzul permite mai multă flexibilitate.

— Și este mai ieftin.

Costello nu luă în seamă insinuarea. Spuse:

— Poeții la etaj, băuturile și răcoritoarele jos. Lectură de pe platformă. Publicitate la scară națională, la radio și televiziune. Începem de pe cheiul Tamisei. Avem șansa să ne dea pe Channel Four și la Kaleidoscop, desigur. Contăm pe tine, Adam.

— Nu, replică Dalgliesh hotărât. Nici măcar pentru baloane.

— Pentru Dumnezeu, Adam, doar ești scriitor. Probabil vrei ca publicul să te citească – mă rog, măcar să-ți cumpere cărțile. Te bucuri de o popularitate uriașă, în special după ultimul tău caz, uciderea lui Berowne.

— Îi interesează un poet care prinde criminali, sau un polițist care scrie versuri, nu versurile mele.

— Ce contează, atâta vreme cât există un interes? Și să nu-mi spui că nu-i place și comisarului. Ăla e vulpoi bătrân.

— Bine, nu-ți spun, dar așa este.

În cele din urmă, nu era nimic nou de adăugat. Primise întrebările de nenumărate ori și le răspunsese cum putuse mai bine, dacă nu cu entuziasm, măcar cu onestitate. „De ce un poet sensibil ca dumneavoastră pierde timpul, urmărind criminali?", „Ce este mai important pentru

dumneavoastră, poezia sau politica?", „Meseria de detectiv vă ajută, sau vă stânjenește?", „De ce scrie versuri un detectiv calificat?", „Care a fost cel mai interesant caz al dumneavoastră, domnule comandant? Ați simțit vreodată pornirea de a scrie o poezie despre el?", „În legătură cu poeziile de dragoste, femeia căreia i le-ați dedicat mai trăiește, sau a decedat?" Dalgliesh se întreba dacă pe Philip Larkin îl sâcâiseră la fel cu întrebările, pentru că era nu numai poet, ci și bibliotecar, sau pe Roy Fuller, pentru că reușise să alăture poezia, avocaturii.

— Toate întrebările sunt previzibile. Ar fi o economie de timp pentru toată lumea dacă aș înregistra răspunsurile pe o bandă; atunci le-ai putea difuza dintr-un autobuz.

— N-ar fi același lucru. Ei vor să te audă pe tine, în persoană. Toată lumea o să creadă că nu dorești să fii citit.

Dar dorea, într-adevăr, să fie citit? Voia, desigur, să-l citească anumite persoane, una în mod special, voia nu numai ca ea să-i citească versurile, ci să-l și înțeleagă. Umilitor, dar adevărat! Cât despre alții… ei bine, adevărul era că voia ca oamenii să-i citească versurile fără a fi obligați să le cumpere, o dorință exagerată, pe care, desigur, *Herne & Illingworth* nu puteau să o împărtășească. Înțelegea privirea neliniștită, imploratoare, din ochii lui Bill, amintindu-i de aceea a unui copil din fața căruia se ia farfuria cu prăjituri, înainte ca el să fi mâncat vreuna. Lipsa lui de cooperare era tipică pentru ceea ce nu-i plăcea la propria-i persoană. Fără îndoială, exista ceva lipsit de logică în dorința de a fi publicat, dar nu neapărat de a vinde. Faptul că manifestarea în public a faimei i se părea de prost-gust nu însemna că era un om lipsit de vanitate, ci doar că avea puterea să se controleze și dovedea ceva mai multă reticență. Doar avea o slujbă bună, pensia asigurată și o avere considerabilă, lăsată de mătușa lui. Nu trebuia să-și facă griji. Se considera privilegiat în comparație cu Colin McKay, care îl considera probabil – și cine l-ar fi putut învinovăți pentru asta pe Colin? – un diletant snob și hipersensibil.

Se simți ușurat când ușa se deschise și Nora Gurney, editorul firmei, specializată în cărți de bucate, intră grăbită, amintindu-i ca întotdeauna de o insectă inteligentă, o impresie întărită și de ochii ei exoftalmici, strălucitori în spatele ochelarilor rotunzi, enormi, de eternul pulover galben, cu dungi circulare și de pantofii ascuțiți, fără toc. De când o cunoscuse Dalgliesh, întotdeauna arătase la fel.

Nora Gurney devenise o forță în publicistica britanică, datorită longevității (nimeni nu-și mai amintea când intrase prima oară la *Herne & Illingworth*) și convingerii ei ferme că puterea i se cuvenea. Părea hotărâtă să continue să o exercite, chiar și în noua subordonare a firmei. Dalgliesh o întâlnise ultima oară cu trei luni în urmă, la una dintre petrecerile periodice, oferite de editură fără niciun motiv anume, după de își amintea, poate doar pentru a-i asigura pe autori, încă o dată, prin gustul familiar al vinului și biscuiților, că firma continua să lucreze și rămăsese la locul ei dintotdeauna. Lista invitaților cuprinsese cele mai prestigioase nume pe care le publicaseră la fiecare categorie literară în parte, o tactică ce sporise nota generală de inadvertență și stânjenitoare fracționare a atmosferei; poeții băuseră prea mult și deveniseră lacrimogeni ori sentimentali, după caz, romancierii se grupaseră într-un colț ca niște câini recalcitranți, cărora li se poruncise să nu muște, oamenii de știință, ignorând atât gazdele cât și restul invitaților, se certaseră zgomotos între ei, iar bucătarii refuzaseră în mod ostentativ biscuiții din care apucaseră să muște, abandonându-i pe prima suprafață dură ce le ieșise în cale, cu o expresie de dezgust, surpriză îndurerată sau ușor interes speculativ. Dalgliesh fusese reținut într-un colț de către Nora Gurney, care dorea să discute aspectele practice ale teoriei pe care o inventase: din moment ce fiecare set de amprente era unic, nu s-ar fi putut înregistra amprentele tuturor locuitorilor țării, apoi stoca datele într-un calculator și întreprinde cercetări pentru a descoperi dacă anumite combinații de linii și bastonașe nu indicau tendințe criminale? În acest fel, crima ar putea fi nu tratată, ci prevenită. Dalgliesh îi spusese că, dat fiind caracterul universal al tendințelor criminale – după cum părea să indice diversitatea locurilor unde invitații respectivei petreceri găsiseră de cuviință să-și parcheze mașinile –, gestionarea informațiilor ar fi fost extrem de dificilă, pentru a nu mai pune la socoteală problemele logistice și etice, ridicate de înregistrarea amprentelor întregii populații, sau adevărul descurajator că, oricât de discutabilă ar fi asemănarea între crimă și boală, crima era, ca și boala, mai ușor de diagnosticat decât de vindecat. Fusese o ușurare când o redutabilă romancieră, viguros încorsetată într-un deux-pièces de creton înflorat ce o făcea să arate ca o canapea umblătoare, îl luase de acolo și îl obligase să extragă din poșeta ei voluminoasă un ghem de tichete de parcare, întrebându-l ce avea de gând să facă în legătură cu acest incident.

Lista bucătarilor care publicau la *Herne & Illingworth* era redusă, dar cuprindea nume celebre, cei mai buni dintre aceștia bucurându-se de o solidă reputație pentru seriozitate, originalitate și exprimare clară. Domnișoara Gurney era angajată cu toată convingerea în această muncă, iar scriitorii ei considerau romanele și poeziile anexe iritante, chiar dacă necesare, la principala preocupare a editurii, aceea de a-i hrăni și publica pe preferații dânsei. Se zvonea că domnișoara Gurney nu se pricepea nici ea să gătească, încă un indiciu al fermei convingeri britanice, frecvent întâlnite în sferele activităților umane mai elevate și mai puțin utile, că nimic nu este mai dăunător succesului decât a cunoaște subiectul de care te ocupi. Dalgliesh nu era surprins să constate că domnișoara Gurney considera sosirea lui cu totul neașteptată, iar corvoada de a înmâna șpalturile domnișoarei Alice Mair, un privilegiu aproape sacru.

— Presupun, spuse femeia, că v-au chemat să ajutați la prinderea Fluierașului.

— Nu, mă bucur să pot afirma că aceasta este sarcina brigăzii de investigații criminalistice din Norfolk. Scotland Yard-ul sare în ajutor mai mult în cărți, decât în realitate.

— Oricum, este bine că mergeți în Norfolk, indiferent de motive. N-aș fi avut încredere să trimit aceste șpalturi prin poștă. Mătușa dumneavoastră nu locuiește în Suffolk? Sunt sigură că am auzit pe cineva spunând că domnișoara Dalgliesh a murit.

— Până acum cinci ani a locuit, într-adevăr, în Suffolk, dar de atunci s-a mutat în Norfolk. Și este adevărat că a murit.

— Mă rog, Suffolk, Norfolk, nu e mare diferență. Dar îmi pare rău că a murit. Păru să contemple pentru un moment ideea mortalității omului și să compare cele două ținuturi fără a putea stabili vreun avantaj pentru unul sau celălalt, apoi continuă: Dacă domnișoara Mair nu este acasă, vă rog să nu lăsați șpalturile la ușă. Știu că oamenii de la țară sunt mult mai cinstiți, dar, dacă se pierd, este un dezastru. Dacă Alice nu este acasă, poate îl găsiți pe fratele ei, doctorul Alex Mair. Este directorul centralei nucleare de la Larksoken. Totuși, dacă stau să mă gândesc, ar fi bine să nu i le lăsați nici lui. Uneori bărbații sunt foarte zăpăciți.

Dalgliesh fuse tentat să spună că unuia dintre cei mai renumiți fizicieni ai țării, care era răspunzător de o centrală atomică și care, dacă ziarele nu mințeau, candida la rangul de cel mai bun atomist, i se putea încredința un pachet cu șpalturi. Dar răspunse:

— Dacă domnișoara Mair va fi acasă, i-l voi înmâna personal, dacă nu, voi păstra pachetul până o găsesc.

— I-am telefonat să o anunț că veniți, așa că vă așteaptă. Am scris adresa foarte clar pe pachet: Martyr's Cottage[1]. Cred că știți cum să ajungeți acolo.

— Poate să citească o hartă, zise acru Costello. Doar e polițist.

Dalgliesh îi anunță că știa unde se află Martyr's Cottage și că îl cunoscuse pe Alexander Mair, dar nu și pe sora acestuia. Mătușa lui trăise foarte retrasă, dar la țară vecinii ajung întotdeauna să se cunoască în cele din urmă și, la moartea domnișoarei Dalgliesh, deși Alice Mair era plecată în călătorie, fratele ei făcuse o vizită protocolară, de condoleanțe.

Apoi Dalgliesh luă în stăpânire pachetul neașteptat de mare și greu, brăzdat de o rețea descurajantă de bandă adezivă, și fu condus la subsol, unde se găsea micul garaj al editurii și unde îl aștepta Jaguarul.

4.

Odată eliberat din tentaculele înnodate ale suburbiilor estice, Dalgliesh porni la drum întins, astfel încât la ora trei ajunsese deja în satul Lydset. O curbă la dreapta îl scoase din șoseaua de pe coastă și îl duse pe un drum ceva mai mare decât o alee, acoperit cu macadam neted, mărginit de șanțuri cu apă și franjurat de firele aurii de trestie, ale căror vârfuri încurcate fremătau în vânt. Pentru prima dată i se păru că simte mirosul Mării Nordului, acea mireasmă pătrunzătoare și totuși iluzorie ce-i trezea nostalgice evocări ale vacanțelor din copilărie, ale plimbărilor solitare din adolescență, în timpul cărora frământa primele versuri, ale siluetei zvelte a mătușii care îl însoțea uneori, cu binoclul atârnat de gât, îndreptându-se cu pași mari spre ascunzișul păsărilor îndrăgite. Iată, bătrâna poartă a promontoriului, atât de familiară, bara încă drumul, la locul știut. Prezența ei îl surprindea de fiecare dată, căci nu înțelegea cărui scop îi servea, dacă nu aceluia de a secționa în mod simbolic promontoriul și a le da călătorilor prilej de popas și răgaz de meditație, când voiau într-adevăr să meargă mai departe. Poarta se deschise la o simplă atingere, dar se închidea mai greu, ca de obicei, și Dalgliesh trebui să o tragă cu putere și să o ridice puțin, înainte de a-i trece cercul de sârmă peste stâlp, retrăind cunoscuta senzație că a întors spatele existenței cotidiene, de robot, și a intrat în ținutul care, oricât de des l-ar fi vizitat, rămânea pentru el un teritoriu străin.

Mașina străbătea promontoriul, îndreptându-se spre liziera de pini de pe malul Mării Nordului. Singura casă pe partea stângă era cea a pastorului, o clădire pătrată, în stil victorian, construită din cărămidă roșie, în total dezacord cu gardul viu, din rododendroni și dafini, în spatele căruia se adăpostea. La dreapta, terenul urca lin către faleza sudică; se vedea gura neagră a cazematei, păstrată de pe vremea războiului, și, după cum se dovedea, la fel de indestructibilă ca și hălcile de beton bătute de valuri, rămășițe ale fortificațiilor pe jumătate îngropate în nisip, presărate în lungul plajei. Spre nord, arcele frânte și trunchiurile retezate ale ruinelor catedralei benedictine străluceau aurii sub razele soarelui după-amiezii, profilându-se pe albastrul încrețit al mării; urcând o mică creastă, zări pentru prima oară vela morii Larksoken și, dincolo de ea, corpul cenușiu, masiv, al centralei nucleare. Drumul pe care înainta cotea spre stânga și ducea în final la centrală, dar era, după câte știa, puțin circulat, căci traficul normal și toate vehiculele grele foloseau șoseaua cea nouă de acces, prin partea de nord. Promontoriul era pustiu și aproape golaș, doar câțiva copaci firavi, deformați de vânt, se luptau să-și mențină echilibrul precar în solul neîndurător. Acum trecea pe lângă o altă cazemată, mai părăginită; îl izbi aspectul dezolant al întregului promontoriu, de câmp de bătaie de pe care cadavrele dispăruseră de mult, dar unde aerul mai vibra încă de praful de pușcă al bătăliilor pierdute; pe deasupra tuturor, centrala nucleară străjuia ca un grandios monument modern, ridicat în cinstea morților necunoscuți.

Cu ocazia vizitelor anterioare la Larksoken, când, împreună cu mătușa sa, privise promontoriul de la fereastra camerei de sub conul morii, văzuse și ferma Martyr’s Cottage întinsă dedesubt. Dar niciodată nu se apropiase de ea mai mult decât îl dusese drumul, iar acum, conducând într-acolo, fu surprins să constate că denumirea de „căsuță” era total nepotrivită. Era o casă, nu glumă, cu două etaje, de forma literei L, amplasată pe dreapta drumului, cu pereții pe alocuri de piatră, pe alocuri tencuiți, și închidea în partea din spate o curte împrejmuită cu piatră de York, ce lăsa privirea să străbată dincolo de cei cincizeci de metri acoperiți cu arbuști, până la dunele acoperite de iarbă și până la mare. Cât timp se apropie de casă nu văzu pe nimeni și înainte de a ridica mâna spre sonerie, se opri să citească inscripția de pe placa de piatră încastrată în tencuială, la dreapta ușii.

Într-o casă din acest loc a trăit Agnes Poley, martir protestant, ars de viu la 15 august 1557, în vârstă de 32 ani.

Ecleziastul, capitolul 3, versetul 15.

Placa era lipsită de ornamente, iar literele fuseseră încrustate adânc, cu caractere elegante, amintind de cele create de Eric Gill; Dalgliesh își aminti că mătușa îi povestise cum placa fusese fixată de vechii proprietari, prin anii douăzeci, odată cu prima extindere a clădirii. Unul din avantajele educației religioase este capacitatea de a identifica cel puțin fragmentele mai bine cunoscute din Scriptură, iar cel de față nu necesita vreun efort de memorie deosebit. Copil năzdrăvan de nouă ani, la școala primară, fusese pus de învățător să scrie în cea mai îngrijită caligrafie de care era în stare, întreg capitolul al treilea din Ecleziastul; bătrânul Gumboil, un spirit economic în această privință, ca și în toate celelalte, era convins că sarcina de a scrie versuri combina pedeapsa cu învățătura literară și religioasă. Rotunjite în literele caligrafiate copilărește, versurile îi rămăseseră în minte. Textul era, gândea el, o alegere interesantă.

Ceea ce a fost este acum; și ceea ce urmează să fie a fost deja; și Dumnezeu cere ceea ce e trecut.

Sună, și Alice Mair deschise după numai o mică întârziere. Văzu o femeie înaltă și drăguță, îmbrăcată cu o simplitate studiată și elegantă, într-un pulover de cașmir negru, cu eșarfă de mătase la gât și pantaloni gălbui. Ar fi recunoscut-o după asemănarea izbitoare cu fratele ei, deși părea cu câțiva ani mai în vârstă decât acesta. Considerând că fiecare știa cine este celălalt, femeia îl pofti să intre și spuse:

— Vă mulțumesc pentru serviciul pe care mi-l faceți, domnule Dalgliesh. Mă tem că Nora Gurney este implacabilă. Îndată ce a aflat că veniți în Norfolk, ați devenit pentru ea o victimă predestinată. V-aș ruga să aduceți șpalturile în bucătărie.

Avea o figură distinsă, cu ochii ușor depărtați sub sprâncenele drepte, o gură bine conturată, mai curând misterioasă, și părul bogat, încărunțit, aranjat într-o pieptănătură înaltă, ca un colac. Dalgliesh își aminti că în fotografiile publicitare domnișoara Mair era de o frumusețe oarecum intimidantă, intelectuală și tipic englezească. Dar privită de aproape, în realitate, chiar și în atmosfera neprotocolară a propriei locuințe, absența unei scântei de sexualitate și ceva ce el resimțea a fi o profundă rezervă o făceau mai puțin feminină și mai redutabilă decât s-ar fi așteptat; avea o ținută rigidă, ca și când i-ar fi repugnat invazia unui străin în spațiul ei personal. Îl întâmpinase cu o strângere de mână, fermă și rece, deși zâmbetul fugar fusese neașteptat de atrăgător. Era conștient de sensibilitatea lui exagerată față de timbrul vocii umane, iar al ei, deși lipsit de asprime și

nu dezagreabil, suna puțin forțat, ca și când s-ar fi străduit să nu vorbească pe tonul ei natural.

Străbătu holul în urma ei, spre bucătăria din spatele casei. Era o încăpere lungă de vreo șase metri, care, în mod evident, folosea unui triplu scop: cameră de zi, birou și dependință. Jumătatea din dreapta a camerei era o bucătărie bine echipată, cu plită largă, cu gaze, butuc de măcelar pentru tranșat carnea, dulap în dreapta ușii, plin cu tot felul de vase lustruite, și o suprafață de lucru, prelungă, pe care un triunghi de lemn găzduia setul de cuțite. În mijlocul încăperii se afla o masă mare de lemn, pe care stătea o vază din piatră, cu flori uscate. Peretele din stânga adăpostea un cămin și două nișe pline până la tavan cu rafturi de cărți. De o parte și de alta a vetrei se găsea câte un fotoliu de răchită cu spătar înalt, o împletitură complicată, acoperită cu perne tricotate, multicolore. În fața uneia dintre ferestrele mari, exista un secretaire cu rulou, iar la dreapta acestuia o ușă cu două panouri: cel din jumătatea de sus, deschis, lăsa să se vadă curtea pavată. Dalgliesh zări ceea ce constituia, în mod evident, grădina ei de plante aromate, cultivate în vase elegante de teracotă, așezate în plin soare. Încăperea, în care nimic nu era superfluu, nimic pretențios, era nu numai plăcută, dar și extraordinar de odihnitoare, și Dalgliesh se întrebă o clipă, ce o făcea astfel? Mirosul vag de ierburi și aluat copt, tic-tacul stins al pendulei ce părea că, în același timp, marchează trecerea timpului și o suspendă, mugetul ritmic al mării, răzbătând prin ușa pe jumătate deschisă, senzația de tihnă bine hrănită, sugerată de cele două fotolii acoperite cu perne, vatra deschisă? Ori, poate, încăperea îi amintea lui Dalgliesh de bucătăria casei parohiale, unde, copilul singuratic, unicul în familie, găsise căldură și tovărășie lipsită de pretenții, lipsită de restricții, unde i se dăduse pâine proaspăt prăjită și i se împliniseră mici mofturi, altfel nepermise?

Așeză șpalturile pe masă, refuză cafeaua oferită de Alice Mair și o urmă înapoi, la ușa de la intrare. Femeia îl conduse până la mașină și spuse:

— Mi-a părut rău la moartea mătușii dumneavoastră – vreau să spun, mi-a părut rău pentru dumneavoastră. Cred că pentru un ornitolog moartea nu mai pare atât de cumplită, dacă văzul și auzul au început să slăbească. Să mori în somn, fără să suferi și fără să-i deranjezi pe cei din jur, este un sfârșit de invidiat. Dar dumneavoastră o știați de atâta vreme… vă părea probabil, nemuritoare.

Condoleanțele cerute de etichetă, gândi Dalgliesh, erau întotdeauna greu de rostit sau de acceptat și sunau, de obicei, ori banal, ori nesincer. Ea

fusese plină de sensibilitate. Jane Dalgliesh i se păruse într-adevăr nemuritoare. Cei foarte bătrâni, gândi el, sunt pentru noi propriul trecut. Când dispar, avem senzația că nici trecutul, nici noi, nu suntem reali.

— Cred că niciodată nu i-a fost frică de moarte. Nu sunt sigur că am cunoscut-o cu adevărat și acum regret că nu am încercat să fiu mai apropiat. Îmi va lipsi.

— Nici eu nu am cunoscut-o prea bine, spuse Alice Mair. Poate și eu ar fi trebuit să mă strădui mai mult. Era o femeie foarte retrasă, cred că una din acele persoane norocoase care se simt cel mai bine în singurătate. Este o aroganță să încalci acest confort. Poate și dumneavoastră sunteți la fel. Dar, dacă nu vă deranjează societatea, joi seara am invitat câțiva oaspeți, majoritatea colegi de-ai lui Alex, de la centrală. Vă rog să poftiți. Între șapte și jumătate și opt.

Suna, gândi Dalgliesh, mai mult ca o provocare, decât ca o invitație. Spre propria lui surprindere, acceptă. De fapt, toată întâlnirea fusese uimitoare. Ea îl urmări concentrată cum porni mașina și o întoarse, creându-i impresia că îl cerceta cu ochi critic, să vadă cât era de priceput. Cel puțin, gândi Dalgliesh făcând cu mâna un ultim semn de rămas-bun, Alice Mair nu l-a întrebat dacă venise la Norfolk pentru a-l prinde pe Fluieraș.

5.

Trei minute mai târziu, ridică piciorul de pe accelerație. În fața lui, pe drum, un grup de copii mici înainta pe poteca din stânga; fetița cea mare împingea un cărucior, doi copii mai mici se agățaseră cu mâinile de bare, unul de o parte, altul de cealaltă. Când auzi zgomotul mașinii, copila se întoarse și Dalgliesh întâlni o figură ascuțită, delicată, încadrată de o coamă de păr auriu-roșcat. Îi recunoscu pe copiii familiei Blaney, pe care îi întâlnise o dată, plimbându-se pe plajă cu mama lor. După cum se vedea, fetița cea mare făcuse cumpărături: sub scaunul căruțului pliant se afla un raft plin cu sacoșe de plastic. Instinctiv, încetini. Nu era nicio primejdie pentru copii, Fluierașul lovea noaptea, nu ziua în amiaza mare, iar de când ieșise de pe drumul de coastă, nu-l depășise nicio mașină. Dar copiii păreau copleșiți de poveri și n-ar fi trebuit să colinde atât de departe de casă. Deși nu văzuse niciodată locuința lor, își aminti ce-i spusese mătușa, că se afla la vreo trei kilometri spre sud. Rememoră tot ce știa despre ei, că tatăl își

câștiga greu existența ca pictor; își vindea acuarelele idilice, inofensive, prin cafenele și magazinele de suveniruri de pe litoral; mama lor suferea de un cancer fără scăpare. Se întrebă dacă doamna Blaney mai era în viață. Prima lui reacție fu să încarce copiii în mașină și să-i ducă acasă. Dar nu era lucrul cel mai înțelept. Aproape sigur, Theresa, fetița cea mare, fusese învățată să nu se urce în mașină cu necunoscuți, în special dacă erau bărbați, iar el era aproape un străin în partea locului. Fără să se gândească prea mult, întoarse brusc mașina și porni înapoi către Martyr's Cottage. De această dată, ușa de la intrare era deschisă; o rază de soare se așternuse pe gresia roșcată a pardoselii. Alice Mair auzise mașina și ieși din bucătărie să-l întâmpine, ștergându-se pe mâini.

— Copiii Blaney se duc pe jos acasă, spuse el. Theresa împinge un cărucior și se luptă cu gemenii. M-am gândit că i-aș putea duce eu cu mașina, dacă ar fi cu mine o femeie pe care ei o cunosc.

— Pe mine mă cunosc, răspunse ea.

Fără să mai spună altceva, se întoarse în bucătărie, apoi ieși din nou, închise ușa din față, fără să o încuie și urcă în mașină. Vrând să bage în viteză, Dalgliesh îi atinse ușor genunchii. Sesiză o mișcare aproape imperceptibilă de retragere, mai mult emoțională decât fizică, un gest delicat, de restrângere în spațiul propriu. Dalgliesh nu consideră că gestul acela, pe jumătate imaginat, avea de-a face cu el personal, și nici nu fu descurajat de tăcerea ei. Când spuseră, totuși, ceva, conversația fu foarte scurtă.

— Mai trăiește doamna Blaney? întrebă el.

— Nu. A murit acum șase săptămâni.

— Și copiii cum se descurcă?

— Cred că nu prea bine. Dar lui Ryan Blaney nu-i place să se amestece cineva în viața lor. Mie mi-e milă de ei. Dacă greșește o singură dată, se reped asupra lor jumătate din lucrătorii asigurărilor sociale, profesioniști sau amatori.

Când s-au apropiat de grup, Alice Mair deschise portiera și se adresă copiilor.

— Theresa, acesta este domnul Dalgliesh și vrea să vă ducă cu mașina. Este nepotul domnișoarei Dalgliesh de la moara Larksoken. Unul din gemeni poate sta la mine în brațe. Ceilalți doi și cărucțul încăpeți în spate.

Theresa se uită la Dalgliesh fără să zâmbească și spuse un mulțumesc grav. Fetița îi amintea de pozele din copilărie ale Elizabethei Tudor, același

păr auriu-roșcat, încadrând o figură de adult, în același timp rezervată și serioasă, același nas ascuțit și privirea obosită. Figurile gemenilor, cópii mai blânde ale figurii fetiței, se întoarseră întrebătoare spre ea, apoi se luminară într-un zâmbet timid. Arătau de parcă fuseseră îmbrăcați în grabă și nu tocmai adecvat pentru o deplasare de lungă durată pe promontoriu, chiar dacă era o toamnă caldă. Una din fetițe purta o rochiță de vară, zdrențuită, de bumbac roz și pătată, cu două volane; cealaltă avea un șorțuleț peste bluza în carouri. Picioarușele, de o slăbiciune impresionantă, erau complet neprotejate. Theresa avea jeans și un tricou neîngrijit, cu harta metroului londonez desenată pe piept. Dalgliesh se întrebă dacă și-l adusese din vreo excursie făcută cu școala, în capitală. Era prea mare pentru ea, iar mânecile flenduroase atârnau pe brațele pistruiate, precum cârpele pe un băț. Spre deosebire de surorile lui, Anthony era îmbrăcat prea gros, un pachet de ciorapi, pulover și jachetă vătuită, deasupra un coif de lână, cu cozorocul tras adânc pe frunte; pe dedesubtul acestuia își urmărea surorile ocupate, fără să zâmbească, precum un solid și dictatorial Cezar.

Dalgliesh coborî din Jaguar și încercă să-l scoată din căruț, dar anatomia scaunului îl înfrânse pe moment. Picioarele rigide ale copilului erau fixate cu obstinație sub o bară. Pachetul compact, necooperant, era surprinzător de greu; parcă ar fi vrut să manevreze o cataplasmă țeapănă și cam urât mirositoare. Theresa îi zâmbi cu milă, apoi trase sacoșele de plastic de sub scaun, își eliberă fratele cu dexteritate și-l rezemă de șoldul ei stâng, în timp ce cu cealaltă mână plie căruțul dintr-o singură mișcare, viguroasă. Dalgliesh îi luă copilul, Theresa îi ajută pe ceilalți doi să urce în Jaguar și le porunci cu autoritate: „Să nu vă mișcați”. Anthony, recunoscând incompetența, înfipse o mână lipicioasă în părul lui Dalgliesh care simți o clipă atingerea unui obraz, delicată ca plutirea unei petale. Alice Mair rămăsese în mașină și urmărea toate aceste manevre, însă nu făcu nicio mișcare să-i ajute. Era imposibil să ghicești ce gândea.

Când Jaguarul se puse în mișcare, se întoarse spre Theresa și spuse cu blândețe surprinzătoare:

— Tatăl vostru știe că ați plecat singuri?

— Tata s-a dus cu camioneta la domnul Sparks. Trebuie să-i facă revizia. Domnul Sparks crede că n-o să i-o poată da. Eu am constatat că am rămas fără lapte pentru Anthony. Ne trebuie lapte. Și ne mai trebuie scutece.

— Joi seară am invitați, spuse Alice Mair. Dacă te lasă tata, vrei să vii să mă ajuți la servit, ca și luna trecută?

— Ce-o să serviți, domnișoară Mair?

— Vino mai aproape, să-ți spun la ureche. Domnul Dalgliesh va fi unul dintre oaspeți. Vreau să rămână o surpriză.

Capul blond-roșcat se aplecă spre cel cărunt și domnișoara Mair îi șopti ceva. Theresa zâmbi, apoi încuviință dând din cap, satisfăcută și serioasă – o conspirație feminină, într-un moment plin de gravitate.

Alice Mair îi arătă drumul spre casă. După un kilometru și jumătate, cotiră în direcția mării și Jaguarul începu să se clatine și să se scuture pe un drumeag îngust, mărginit de tufe neîngrijite, de mărăcini și soc. Drumeagul nu ducea decât la Scudder's Cottage; numele era vopsit grosolan pe o scândură bătută în cuie pe poartă. Dincolo de casă, drumul se lățea într-un tăpșan acoperit cu pietriș, făcut să întorci mașina, terminat printr-un parapet dincolo de care Dalgliesh desluși spargerea valurilor și aspirația refluxului. Scudder's Cottage, o construcție cu ferestre mici, pitorească sub acoperișul înclinat, de șindrilă, avea în față o sălbăticie de flori, care fusese cândva o grădină. Printre ierburi crescute până la genunchi și tufe necurățate de trandafiri, Theresa îi conduse până la verandă și se întinse după o cheie atârnată sus, într-un cui, nu atât pentru siguranță, bănui Dalgliesh, cât mai ales pentru a nu se pierde. Apoi intrară în casă, Dalgliesh ducându-l pe Anthony în brațe.

Locuința era mai luminoasă decât s-ar fi așteptat, mai ales datorită ușii din spate, care acum era deschisă și care dădea spre un petec de iarbă, cu vedere spre promontoriu. Dalgliesh remarcă dezordinea din încăpere: pe masa din mijloc rămăseseră resturile prânzului, o mulțime de farfurii mânjite cu sos de roșii, un cârnat mâncat numai pe jumătate, o sticlă mare de oranjadă, fără dop; hainele copiilor erau aruncate pe spătarul unui scăunel din fața căminului; mirosea a lapte, a trupuri nespălate și a fum. Dar ceea ce îi reținu atenția era un tablou mare, în ulei, cocoțat pe un scaun, cu fața spre ușă. Era portretul trei sferturi al unei femei, realizat cu remarcabilă forță. Domina întreaga încăpere și-i făcuse pe Dalgliesh și Alice Mair să se oprească în fața lui, privindu-l în tăcere. Pictorul evitase caricatura, ceea ce era firesc, dar intenția portretului părea a fi nu asemănarea fizică, ci alegoria. Dincolo de imaginea gurii mari, cu buze pline, de aroganța privirii și coafura prerafaelită a părului negru, ondulat, răsfirat de vânt, se desfășura promontoriul ale cărui reliefuri erau dispuse și redate cu atenția meticuloasă pentru detaliu a unui pictor primitiv din secolul al XVI-lea; casa parohială în stil victorian, catedrala ruinată, cazemata pe jumătate distrusă, copacii

firavi, mica moară, albă, ca o jucărie și, profilându-se jigărit pe cerul arzând al serii, conturul rigid al centralei nucleare. Femeia, pictată cu mai multă libertate, domina peisajul cu brațele întinse și palmele întoarse spre exterior, într-o parodie a binecuvântării. Verdictul personal al lui Dalgliesh califica tabloul ca strălucit din punct de vedere tehnic, dar prea elaborat și pictat cu ură. Intenția lui Blaney de a produce un studiu al răului era evidentă, ca și cum ar fi pus o etichetă. Era atât de diferit de lucrările obișnuite ale artistului încât, dacă ar fi lipsit semnătura, unicul nume, cel de familie, Dalgliesh s-ar fi îndoit că el îl făcuse. Își amintea acuarelele, palide și inofensive, inspirate de locurile frumoase din Norfolk – Blakeney, St. Peter Mancroft și catedrala din Norwich –, realizate de Blaney pentru magazinele locale. Ar fi putut fi pictate după cărți poștale și probabil chiar așa era. Își amintea că văzuse una sau două pânze în ulei, atârnate în restaurantele și cafenelele locale, o tehnică rapidă și superficială, economie de vopsea, dar erau atât de diferite de acuarele, încât cu greu puteai crede că erau pictate de aceeași mână. Portretul însă era altfel decât toate acestea; uimitor era faptul că artistul capabil să producă această izbucnire disciplinată de culoare și imaginație, această măiestrie artistică, se prostituase până atunci, manufacturând suveniruri pentru comerțul turistic.

— Nu știați că sunt în stare să-l pictez, nu-i așa?

Absorbiți cum erau de pictură, auzul lor nu captase apropierea lui silențioasă prin ușa deschisă. Li se alătură și se opri în fața tabloului, privindu-l fix. Fetițele, ascultând parcă de un ordin nerostit, se grupară în jurul lui cu un gest care, la copii mai mari, ar fi putut trăda o solidaritate de familie. Dalgliesh îl văzuse ultima dată pe Blaney cu șase luni în urmă; se plimba singur pe marginea mării, cu șevaletul pe umăr; fu uimit să constate cât de mult se schimbase. Înalt de un metru nouăzeci, slab, îmbrăcat în jeans rupți, cu o cămașă de lână, în carouri, descheiată până la brâu, cu sandalele rupte, în picioarele lungi și murdare, ca niște oase înnegrite. Figura lui era o imagine în roșu a ferocității: fața osoasă, arămită de soare și vânt, păstra încă pe pomeți și sub ochi semnele oboselii. Dalgliesh văzu cum Theresa își strecură mâna în mâna lui, una din gemene se lipi de el, încolăcindu-i piciorul cu brațele. Oricât de feroce ar fi arătat pentru lumea din exterior, gândi Dalgliesh, copiii lui nu se temeau de el.

Alice Mair spuse cu calm „Bună ziua, Ryan!”, dar nu părea să aștepte un răspuns. Arătă spre portret și continuă:

— Este, fără îndoială, remarcabil. Ce ai de gând să faci cu el? Nu pot să cred că ea ți-a pozat sau că ți l-a comandat.

— N-a fost nevoie să-mi pozeze. Îi știu figura foarte bine. Vreau să-l duc la expoziția de artă contemporană din Norwich, pe trei octombrie, dacă voi avea cum să-l transport. Camioneta mea e stricată.

— Voi merge la Londra în cursul săptămânii viitoare, spuse Alice Mair. Aș putea veni să-l iau și să ți-l duc, dacă-mi spui unde.

— Cum vreți. Era un răspuns cam grosolan, dar lui Dalgliesh i se păru că răzbate în el ușurarea. Apoi Blaney continuă: Am să-l las gata ambalat, cu etichetă, în stânga ușii de la șopron. Lumina se aprinde de deasupra. Puteți veni să-l luați oricând. Nu e nevoie să mai bateți.

Ultimele cuvinte aveau forța unui ordin, aproape a unui avertisment.

— Am să vă telefonez, spuse domnișoara Mair, când voi ști sigur în ce zi plec. Pentru că a venit vorba, cred că nu l-ați cunoscut pe domnul Dalgliesh. A văzut copiii pe drum și s-a gândit să-i aducă cu mașina.

Blaney nu-i mulțumi, dar, după o clipă de ezitare, dădu mâna cu Dalgliesh. Apoi spuse răgușit:

— Îmi plăcea mătușa dumneavoastră. A telefonat și s-a oferit să mă ajute când soția era bolnavă, iar când i-am spus că nici ea, nici altcineva nu putea face nimic, n-a insistat. Unii oameni nu pot sta departe de patul unui muribund. La fel ca Fluierașul, îi excită să vadă oameni murind.

— Nu, spuse Dalgliesh, n-a sâcâit niciodată pe nimeni. Îmi va lipsi. Îmi pare rău de soția dumitale.

Blaney nu răspunse, dar îi aruncă lui Dalgliesh o privire pătrunzătoare, ca și când ar fi evaluat sinceritatea acelei afirmații simple, apoi spuse scurt:

— Mulțumesc că i-ați ajutat pe copii. Și prelua băiețelul din brațele lui Dalgliesh. Era un semn indubitabil că trebuiau să plece.

Cât timp Dalgliesh străbătu drumeagul, până ieșiră la șosea, nu rostiră niciunul vreun cuvânt, ca și cum casa aceea ar fi exercitat asupra lor o vrajă de care trebuiau să se scuture, înainte de a începe o conversație. Apoi Dalgliesh întrebă:

— Cine este femeia din portret?

— Nu mi-am dat seama că nu o cunoașteți. Hilary Robarts. Este administrator la centrala nucleară. De fapt, o veți întâlni joi, la reuniune. A cumpărat Scudder’s Cottage acum trei ani, când a venit în ținut. De câtăva vreme încearcă să-l evacueze pe Blaney. A stârnit oarecare resentimente pe aici, din această cauză.

— De ce vrea să intre în posesia spațiului? Intenționează să se mute în casă?

— Nu cred. Presupun că a cumpărat-o ca să facă o investiție, iar acum vrea să vândă. Aici pe coastă, chiar și o casă izolată – mai ales o casă izolată – are mare valoare. Are și ea dreptate. Blaney a asigurat-o că a închiriat pe termen scurt. Femeii nu-i place că el s-a folosit de boala soției și de moartea ei, iar acum se folosește de copii, ca justificare pentru refuzul de a-și respecta angajamentul de a părăsi casa atunci când ea i-o va cere.

Lui Dalgliesh i se păru interesant că Alice Mair știa atât de multe lucruri despre întâmplările din ținut. I se păruse o persoană esențialmente retrasă, foarte puțin preocupată de vecini și problemele lor. Dar el? Se gândea dacă să vândă ori să păstreze moara ca refugiu de vacanță, un loc de retragere din Londra, excentric amplasat și rupt de lume, unde putea să scape de solicitările profesiei și presiunile succesului. Totuși, chiar vizitator ocazional fiind, cât de departe se putea izola de comunitate, de tragediile ei intime, ca și de evenimentele mondene? Era destul de simplu să evite ospitalitatea, dacă putea fi suficient de nepoliticos, și putea, când era vorba de protejarea vieții lui particulare. Dar solicitările mai puțin tangibile ale bunei vecinătăți erau mai greu de ignorat. La Londra puteai trăi în anonimat, acolo îți creai propria ambianță, îți croiai după bunul-plac înfățișarea cu care ieșeai în lume. La țară trăiai ca ființă socială, supusă evaluării oamenilor. Așa trăise în copilărie și în adolescență, în casa parohială, luând parte în fiecare duminică la liturghia care reflecta, interpreta și sanctifica schimbarea anotimpurilor în anul agricol. Era o lume pe care o părăsise fără regrete și pe care nu se aștepta să o regăsească pe promontoriul de la Larksoken. Dar aceste obligații erau prezente, înrădăcinate adânc în solul acesta arid, sterp. Mătușa sa fusese cea mai retrasă femeie pe care o cunoscuse, dar până și ea făcuse o vizită familiei Blaney și încercase să o ajute. Se gândi la bărbatul sărman, încarcerat în casa neîngrijită, din spatele digului acoperit cu șindrilă, ascultând noapte de noapte mugetul neîncetat al mareei, meditând la nedreptățile, reale sau imaginare, care i-au inspirat portretul acela plin de ură. Nu putea fi o casă sănătoasă pentru el și copii. De fapt, gândi Dalgliesh sever, nu era nici pentru Hilary Robarts.

— Autoritățile îi acordă vreun ajutor pentru copii? întrebă. Trebuie să-i fie greu.

— Atât cât vrea el să accepte. Primăria l-a ajutat să dea gemenele la un fel de grădiniță. Sunt duse și aduse aproape zilnic. Theresa merge la școală, firește. Ia autobuzul de la capătul drumului. Ea și Ryan se ocupă, cu rândul, de cel mic. Meg Dennison, îngrijitoarea de la locuința preotului, și doamna Copley, de la vechea casă parohială, consideră că ar trebui să facem mai mult pentru ei, dar este greu de știut ce anume. Credeam că s-a săturat de copii cât a fost directoarea școlii, iar eu nu pot pretinde că îi înțeleg.
Dalgliesh își aminti momentul de mărturisiri confidențiale la urechea Theresei, în mașină, aerul concentrat al fetiței, transformat în zâmbet, și se gândi că femeia măcar înțelegea un copil, mai bine decât credea.

Dar gândurile îi zburară înapoi, la portret.

— Trebuie să fie stânjenitor să faci obiectul unei asemenea lipse de bunăvoință, mai ales într-o comunitate mică.

Ea înțelese numaidecât ce voia să spună:

— Mai curând ură decât rea-voință, nu credeți? Stânjenitor și chiar înspăimântător. Nu că Hilary Robarts s-ar teme cu adevărat. Dar a ajuns pentru Ryan un fel de obsesie, mai ales după moartea soției. Îi place să creadă că Hilary este cea care a băgat-o în mormânt. Cred că e de înțeles. Oamenii simt nevoia să dea vina pe cineva pentru nefericirile și nereușitele lor. Hilary Robarts este foarte potrivită ca țap ispășitor.

Subiectul era neplăcut și, urmând impactului pe care îl avusese portretul, îi provocă lui Dalgliesh un amestec de depresiune și presimțiri rele, pe care încercă să le considere iraționale. Fu bucuros să abandoneze discuția, astfel că își continuară drumul în tăcere până la poarta de la Martyr's Cottage, unde domnișoara Mair coborî. Spre surprinderea lui, aceasta îi întinse mâna și îi zâmbi, din nou, cu zâmbetul acela atrăgător.

— Mă bucur că v-ați oprit să luați copiii. Ne revedem joi seară. Veți putea să o cunoașteți personal pe Hilary Robarts și să comparați portretul cu ființa reală.

6.

Pe când Jaguarul urca spre creasta promontoriului, Neil Pascoe ieși să arunce gunoiul într-una din pubelele de lângă rulotă: două pungi de plastic pline cu cutii de supă și alimente pentru sugari, goale, scutece murdare, coji de legume și cartoane deformate, ce începuseră deja să miroasă, deși

pungile fuseseră bine legate. Închizând cu grijă capacul, se gândi încă o dată – a câta oară? – la diferența volumului de gunoi menajer, produs de o fetișcană în vârstă de optsprezece ani și copilul ei de un an și șase luni. Intrând înapoi, în rulotă, spuse:

— Tocmai a trecut un Jaguar. Se pare că s-a întors nepotul domnișoarei Dalgliesh.

Amy, care se necăjea să instaleze o panglică nouă în vechea mașină de scris, nu se obosi să-l privească.

— Detectivul. O fi venit să ajute la prinderea Fluierașului.

— Asta nu e treaba lui. Fluierașul n-are nicio chestie cu Poliția Metropolitană. Probabil e numai în vacanță. Sau o fi venit să decidă ce să facă cu moara. Nu poate să locuiască aici și să lucreze la Londra.

— De ce nu-l întrebi dacă nu ne-o dă nouă? Fără chirie, bineînțeles. Am îngriji-o, n-am lăsa pe nimeni să o ocupe cu forța. Întotdeauna ai spus că este un act antisocial ca unii să aibă două locuințe sau să nu-și folosească proprietățile. Du-te să vorbești cu el. Să te văd. Dacă ție ți-e frică, mă duc eu.

Știa că vorbele ei erau mai degrabă o amenințare aproape serioasă, decât o sugestie. Dar pentru moment, bucuros că fata vorbea despre ei doi ca despre un cuplu, că nu se gândea să-l părăsească, ideea i se păru chiar o soluție realizabilă, pentru toate problemele lor. Sau, aproape toate. O privire aruncată prin rulotă îl readuse la realitate. Își amintea din ce în ce mai greu cum arătase cu cincisprezece luni în urmă, înainte ca Amy și Timmy să-și facă intrarea în viața lui: rafturile confecționate de el și înșirate pe pereți, care sprijiniseră cândva cărțile lui, acum pline de cutii cu portocale; cele două căni, două farfurii și un castron pentru supă, suficiente pentru nevoile lui, odată stivuite ordonat în dulap; curățenia exagerată a bucătărioarei și a grupului sanitar, patul cu așternuturi bine întinse sub pătura tricotată din petice colorate de lână, unicul șifonier, suficient de încăpător pentru garderoba lui sumară, celelalte posesiuni așezate cu grijă în cutii și adăpostite în spațiul de sub banchete. Nu că Amy ar fi fost murdară; se spăla toată ziua, își spăla părul, cele câteva haine. Ore în șir, el căra apă de la Cliff Cottage, unde aveau acces. În permanență trebuia să aducă butelii cu gaz de la magazinul universal, iar aburii care ieșeau neîntrerupt din ceainic creaseră în rulotă o ceață umedă. Dar Amy suferea de o dezordine cronică; hainele ei zăceau pe unde le arunca: pantofi sub masă, ciorapi și sutiene îndesate sub perne, jucăriile lui Timmy împrăștiate pe jos și pe

masă. Fardurile, aparent singura ei extravaganță, umpluseră unicul raft din cabina strâmtă a dușului; găsea borcane deschise și sticluțe pe jumătate goale chiar și în dulapul de alimente. Zâmbi, imaginându-și-l pe comandantul Dalgliesh, fără îndoială un văduv exigent, croindu-și drum prin această harababură, pentru a discuta despre abilitatea lor de a îngriji moara Larksoken.

Pe urmă, mai erau și animalele. Amy era incurabil sentimentală în privința sălbăticiunilor; rar se întâmpla să nu aibă prin preajmă vreo ființă schiloadă, părăsită sau lihnită. Pescăruși cu aripile înmuiate în țiței erau spălați și închiși în colivii până ajungeau din nou în stare să zboare. O corcitură de câine rătăcit, al cărui corp uriaș făcea mișcări necoordonate, cu o privire lugubră și dezaprobatoare, rămăsese la ei mai multe săptămâni; apetitul lui vorace pentru mâncare canină și biscuiți avusese un efect ruinător asupra gospodăriei. Din fericire, Herbert îi părăsise în cele din urmă, spre disperarea lui Amy, în veci neconsolată, iar lesa lui mai atârna încă de ușa rulotei, inutil memento al îndurerării ei. Acum aveau doi pisoi, negru cu alb, pe care îi găsiseră abandonați în smocurile de iarbă de pe buza falezei, când se întorceau de la Ipswich. Amy țipase la el să oprească și, luând pisoii în palmă, își dăduse capul pe spate și urlase obscenități la adresa cruzimii umane. Dormeau cu Amy în pat, beau fără discriminare din orice farfurie ce li se întindea, cu lapte sau ceai, suportau cu remarcabilă docilitate mângâierile violente ale lui Timmy și, din fericire, se mulțumeau cu cele mai ieftine conserve pentru pisici. Dar Neil se bucura de prezența lor, pentru că, și ei, îi dădeau o oarecare siguranță că Amy nu va pleca.

O găsise – folosea cuvântul ca și când ar fi vorbit despre o piatră frumoasă, aruncată de valuri pe țărm – anul trecut, într-o după-amiază târzie de iunie. Stătea pe pietriș și privea nemișcată marea, cu brațele petrecute în jurul genunchilor, cu Timmy adormit pe un pled, alături. Copilul purta un costumaș pufos, albastru, brodat cu rățuște, din care fața rotundă părea să se reverse, imobilă și rozalie ca a unei păpuși de porțelan pictate; genele delicate mângâiau obrajii bucălați. Și ea avea ceva din precizia și farmecul aranjat al unei păpuși: un cap aproape rotund, așezat pe un gât delicat, nasul cârn, stropit cu pistrui, gura mică, frumos arcuită după conturul cărnos al buzei superioare, părul tuns scurt ca o perie, inițial blond, dar înspicat acum cu șuvițe portocalii, care reflecta lumina soarelui și fremăta sub atingerea brizei, conferind capului în întregime o viață separată de restul trupului; apoi imaginea se schimbase și o văzuse ca pe o floare exotică. Își amintea

fiecare detaliu al acelei prime întâlniri. Amy purta o pereche de jeans decolorați, un tricou alb, întins peste sfârcurile ascuțite și sânii fermi; țesătura de bumbac părea o protecție neîndestulătoare împotriva brizei din ce în ce mai răcoroase a serii. El se apropiase timid, vrând să-i pară prietenos, să nu o sperie; ea întorsese spre el privirea lungă și curioasă a formidabililor ei ochi oblici, violeți.

În picioare, lângă ea, spusese:

— Mă numesc Neil Pascoe. Locuiesc în rulota de la marginea falezei. Tocmai aveam de gând să fac niște ceai. Vrei o cană?

— Nu zic nu, dacă tot îl faci. Se întorsese imediat la loc, continuând să privească marea.

Cinci minute mai târziu, el coborâse de pe faleza nisipoasă, cu câte o cană de ceai în fiecare mână.

— Pot să mă așez? o întrebase.

— Simte-te ca acasă. Plaja e a tuturor.

Se așezase lângă ea și contemplaseră împreună orizontul, în tăcere. Acum, privind înapoi, îl uimea nu numai curajul lui, dar și inevitabilul și naturalețea acelei prime întâlniri. Numai după câteva minute își adunase puterea de-a o întreba cum ajunsese pe plajă. Ridicase din umeri.

— Cu autobuzul până-n sat, pe urmă pe jos.

— A fost un drum lung, cu copilul în brațe.

— Sunt obișnuită să fac drumuri lungi, cu copilul în brațe.

Iar după aceea, stimulată de întrebările lui ezitante, povestea fusese mărturisită, rostită de ea fără autocompătimire, aproape fără vreun interes deosebit, ca și cum evenimentele se întâmplaseră altcuiva. Probabil nu era o poveste neobișnuită. Locuia într-unul din micile hoteluri particulare din Cromer, și trăia din banii Asigurărilor Sociale. Locuise clandestin într-un imobil părăsit din Londra, dar se gândise că aerul de mare i-ar fi făcut bine copilului. Numai că nu se descurca. Proprietara hotelului nu accepta copii, iar acum, că se apropia vacanța de vară, putea obține un preț mai bun pe cameră. Credea că nu putea fi dată afară, dar oricum nu voia să mai rămână acolo, nu la scorpia aceea.

— Tatăl copilului nu vă poate ajuta?

— N-are tată. Adică a avut, doar nu e Iisus Hristos. Dar acum nu mai are.

— A murit sau a plecat?

— Cum vrei să-i spui. Ascultă, dacă aș ști cine este, aș ști și unde este, e bine?

Urmase o nouă tăcere; ea lua din când în când câte o înghițitură de ceai; copilul se mișcase, scoțând sunete asemănătoare grohăitului unui purcel. După câteva minute, el vorbise din nou:

— Uite, dacă nu găsești altă locuință în Cromer, poți sta cu mine în rulotă, o vreme. Apoi adăugase grăbit: Vreau să spun că există și al doilea dormitor. Este foarte mic, cât să încapă patul rabatabil, dar deocamdată e suficient. Știu că locul e izolat, dar e aproape de plajă, ceea ce e bine pentru copil.

Îl studiase din nou cu privirea aceea minunată, în care, pentru prima dată, detecta cu îngrijorare o străfulgerare de inteligență și calcul.

— Bine, spuse ea. Dacă nu găsesc altceva, mă întorc mâine.

Rămăsese treaz toată noaptea, pe jumătate sperând, pe jumătate temându-se că fata se va întoarce. Se întorsese într-adevăr în după-amiaza următoare, cărându-l într-o mână pe Timmy, și în cealaltă un pachet cu lucrurile ei. Se instalase în rulotă și în viața lui. Nu știa dacă ceea ce simțea pentru ea era dragoste, afecțiune sau milă, ori un amestec din toate trei. Știa numai că, în viața lui agitată și plină de griji, a doua mare spaimă era aceea că ea ar putea să plece.

De peste doi ani locuia în rulotă, trăind din banii unui fond de cercetări oferit de universitatea lui din nordul țării, pentru a studia efectele Revoluției Industriale asupra ramurilor industriale din Anglia de Est. Teza lui era aproape gata, dar de șase luni întrerupsese munca aproape complet și se dedicase în întregime pasiunii lui, o cruciadă împotriva energiei atomice. De la rulota de pe malul Mării Nordului vedea centrala nucleară de la Larksoken, profilată la orizont, intransigentă ca și voința lui de-a i se opune, simbol și amenințare. Din această rulotă conducea o mică organizație al cărei întemeietor și președinte era, intitulată Oamenii împotriva Energiei Nucleare, cu acronimul OIEN. Rulota fusese un noroc. Proprietarul imobilului Cliff Cottage era un canadian care, întors la propriile rădăcini și sedus de nostalgie, cumpărase casa fără să stea prea mult pe gânduri, ca posibilă locuință de vacantă. Crima fusese relativ banală, un soț ținut sub papuc, care ajunsese la capătul puterilor și-și tăiase cu toporul scorpia de nevastă. Lipsită de interes sau mister, povestea fusese însă sângeroasă. După ce cumpăraseră casă, soția canadianului a început să audă povești foarte precise despre creieri împrăștiați și pereți mânjiți de sânge, și a declarat că nu avea nici cea mai mică intenție să locuiască acolo peste vară, și nici în vreun alt moment al anului. Izolarea casei, care până atunci o

atrăsese, îi apărea acum sinistră și respingătoare. Și pentru a complica și mai mult lucrurile, autoritățile competente se arătaseră împotriva oricărui prea ambițios plan al proprietarului de a reconstrui. Deziluzionat de casă și problemele ei, canadianul a bătut ferestrele în scânduri și s-a întors la Toronto, cu intenția de a reveni altă dată să ia o decizie în privința neinspiratei lui achiziții. Proprietarul anterior parcase o rulotă mare, demodată, în spatele casei, și canadianul nu a avut nicio obiecție să i-o închirieze lui Neil pentru două lire pe săptămână, văzând prin această afacere o modalitate eficientă de a pune paznic la proprietate. Din această rulotă, devenită atât locuință cât și birou, Neil își desfășura campania. Încercase să nu se gândească la intervalul de timp – avea șase luni înainte – după care perioada de închiriere lua sfârșit și trebuia să-și caute de lucru. Știa că, într-un fel sau într-altul, trebuia să rămână aici, pe promontoriu, să nu piardă din priviri monstruozitatea aceea de centrală nucleară, care îi domina imaginația, la fel cum domina și peisajul.

Dar acum, la nesiguranța sursei de fonduri în viitor, se adăuga o amenințare nouă, încă și mai terifiantă. Cu cinci luni în urmă participase la o vizită la centrala nucleară; cu acel prilej, administratorul Hilary Robarts ținuse o prelegere introductivă. El pusese sub semnul întrebării toate afirmațiile ei și, ceea ce fusese în intenție, o introducere de punere în temă, în cadrul serviciului de relații cu publicul, se transformase în ceva asemănător unui scandal public. În numărul următor al buletinului de informații pe care îl realiza, Neil se referise la incident în termeni pe care acum îi considera lipsiți de înțelepciune. Femeia îl dăduse în judecată pentru calomnie. Procesul urma să se judece peste patru săptămâni, iar el știa că, indiferent de rezultatul acestuia, era ruinat. Dacă ea nu murea în următoarele săptămâni – și de ce ar fi murit? –, acesta putea fi sfârșitul vieții lui pe promontoriu, sfârșitul organizației lui, a tot ce plănuise și sperase să facă.

Amy scria la mașină plicuri în care urma să expedieze ultimele exemplare ale buletinului informativ. Un teanc era deja gata și el începu să împăturească broșurile și să le introducă în plicuri. Nu era o treabă ușoară. Încercase să folosească un format cât mai economicos, iar plicurile stăteau să plesnească. Lista destinatarilor cuprindea acum 250 nume și numai o mică parte dintre aceștia erau membri OIEN. Majoritatea nu plătea nicio contribuție organizației, la fel cum cele mai multe dintre broșuri ajungeau, fără a fi solicitate, la autoritățile publice, firme locale și unități industriale

din apropiere de Larksoken și Sizewell. Se întrebă câte din cele 250 buletine erau citite și se gândi, cu o tresărire de neliniște și deprimare, la costul acestei mici inițiative. Iar buletinul din luna aceasta nu era cel mai bun. Recitindu-l înainte de a pune un exemplar în plic, i se păru prost organizat, lipsit de o temă coerentă. Scopul lui principal, de această dată, fusese să demoleze argumentul conform căruia energia nucleară ar evita degradarea mediului prin efectul de seră, dar amestecul de sugestii, variind de la utilizarea energiei solare, la înlocuirea becurilor cu altele care consumau cu 75 la sută mai puțin, i se părea naiv și deloc convingător. Articolul susținea că energia electrică generată de fisiunea nucleară nu putea cu adevărat să înlocuiască petrolul și combustibilii fosili, decât dacă toate națiunile din lume construiau șaisprezece noi reactoare în fiecare săptămână, timp de cinci ani începând cu 1995, un program imposibil de realizat și care, dacă ar fi fost totuși realizat, ar spori pericolul nuclear în mod intolerabil. Statisticile, ca toate celelalte cifre pe care le folosise, erau compilate din numeroase surse și neconvingătoare. Nimic din ceea ce producea nu i se părea o creație originală. Restul buletinului era un amestec de banale povești menite să sperie, pe care le mai publicase anterior; speculații privind încălcarea normelor de securitate, îndoieli legate de buna funcționare a vechilor centrale de tip Magnox, problema încă nerezolvată a depozitării și transportării deșeurilor nucleare. Pentru acest număr întâmpinase mari greutăți să găsească câteva scrisori inteligente pentru pagina de corespondență; uneori i se părea că toți smintiții din nord-estul Norfolk-ului citeau buletinul OIEN, dar nimeni altcineva.

Amy desfăcea pârghiile mașinii de scris, care aveau o persistentă tendință de a se încurca.

— Neil, zise ea, mașina asta este groaznică. Mai repede aș scrie adresele de mână.

— Merge mai bine de când ai curățat-o, iar banda cea nouă scrie frumos.

— E diabolică. De ce nu cumperi una nouă? Până la urmă ar fi o economie de timp.

— Nu-mi pot permite.

— N-ai bani pentru o mașină de scris, dar crezi că ai să salvezi omenirea.

— Ca să salvezi omenirea nu ai nevoie de averi, Amy. Iisus Hristos nu avea nimic, nici casă, nici bani, nicio proprietate.

— Știam că nu ești credincios, așa mi-ai spus când am venit aici.

Îl surprindea întotdeauna să constate că, deși aparent nici nu îl lua în seamă, ea își amintea observații făcute de el cu multe luni în urmă.

— Nu cred că Iisus Hristos a fost Dumnezeu. Nu cred în Dumnezeu. Dar cred în învățăturile Lui.

— Dacă El nu a fost Dumnezeu, nu văd de ce mai sunt importante învățăturile Lui. În fine, tot ce-mi mai amintesc este că e bine să întorci și obrazul celălalt, ceea ce pe mine nu mă convinge. Adică, e o porcărie. Dacă te plesnește cineva peste obrazul stâng, atunci tu-l plesnești peste cel drept, și mai tare. Mă rog, cert e că L-au atârnat pe cruce, așa că Lui nu i-a servit la nimic. La asta ajungi dacă întorci și obrazul celălalt.

— Am pe-aici, pe undeva, Biblia, spuse. Poți citi despre El, dacă te interesează. Poți începe cu Evanghelia Sfântului Marcu.

— Nu, merçi. Mi-a ajuns cât am înghițit la azil.

— Care azil?

— Un azil, înainte de a se naște copilul.

— Cât ai stat acolo?

— Două săptămâni. O veșnicie în mizerie. Pe urmă am fugit, am găsit o casă nelocuită.

— Unde s-a întâmplat asta, unde era casa?

— Islington, Campden, King’s Cross, Stoke Newington. Ce contează? Acum sunt aici, OK?

— Da, pentru mine e OK, Amy.

Pierdut în gânduri, uitase să mai bage broșurile în plicuri.

— Ascultă, spuse Amy, dacă tot nu mă ajuți cu plicurile alea, mai bine te-ai duce să pui o garnitură la fântână. Curge întruna de câteva săptămâni și Timmy alunecă mereu în noroi.

— Bine. Mă duc chiar acum.

Își luă trusa de scule de pe raftul cel mai de sus al dulapului, unde o țineau să nu ajungă Timmy la ea. Se bucura să iasă din rulotă. În ultimele săptămâni, înghesuiala devenise din ce în ce mai mare. Ajuns afară, se aplecă să vorbească cu Timmy, care era închis în țarcul lui de joacă. Împreună cu Amy, culesese pietre de pe plajă, căutându-le pe cele găurite, apoi le întinsese pe o sfoară rezistentă și le întinsese pe una din laturile țarcului. Timmy petrecea ore întregi ciocnindu-le fericit una de alta, sau de bare, sau, ca acum, salivând în jurul uneia dintre ele, în încercarea de a o băga în gură. Altă dată vorbea cu câte o pietricică, un gângurit certăreț, neîntrerupt decât din când în când de bruște chiote triumfătoare. Neil

îngenunche și se apucă cu mâinile de bare, își frecă nasul de al lui Timmy și fu recompensat cu un zâmbet larg, cuceritor. Semăna foarte mult cu mama lui, același cap rotund pe gâtul delicat, aceeași gură frumos conturată. Numai ochii, foarte distanțați, aveau o formă diferită, două biluțe albastre, mari, străjuite de sprâncene stufoase, drepte, care îi aminteau lui Neil de niște omizi galbene, fragile. Tandrețea pe care o simțea pentru copil era la fel de intensă, chiar dacă de altă natură, decât tandrețea pe care o simțea pentru mama lui. Acum nu-și mai putea imagina viața pe promontoriu, fără vreunul din ei.

Cu robinetul nu avu succes. În ciuda eforturilor de a-l desface cu cheia, nu reuși să-l deșurubeze. Chiar și această minoră sarcină casnică îl depășea. Parcă o auzea pe Amy spunând batjocoritor: „Vrei să schimbi lumea, dar nu ești în stare să schimbi o garnitură”. După un timp renunță, lăsă trusa de scule lângă casă și se îndreptă spre muchia falezei; apoi coborî pe plajă. Se apropie de marginea apei, pășind pe pietre și, cu o mișcare aproape violentă, își aruncă pantofii din picioare. Când povara neliniștilor născute de neîmplinirea ambițiilor, de viitorul lui nesigur, devenea de nesuportat, își găsea în acest fel liniștea, urmărind nemișcat curba adâncă a valurilor înainte de a se sparge, tumultul spumei revărsate la picioarele lui, intersectarea amplă a arcelor de apă, spălând nisipul moale, când valul se retrage lăsând în urmă o limbă subțire de spumă. Astăzi însă nici această minune repetată fără încetare nu reușea să-l liniștească. Privi orizontul fără să-l vadă, cu gândul la viața lui actuală, la lipsa de speranță pentru viitor, la familie. Își băgă mâna în buzunar și dădu peste scrisoarea boțită a mamei.

Știa că pe părinți îi dezamăgise, deși ei nu i-o spuseseră deschis niciodată, din moment ce aluziile indirecte puteau fi la fel de eficiente: „Doamna Reilly mă întreabă de Neil. Nu-mi face plăcere să-i spun că trăiești într-o rulotă și nu ai o slujbă ca lumea”. Desigur, nu-i plăcea nici să spună că el locuia acolo cu o fată. Le scrisese despre Amy, pentru că părinții amenințau mereu cu o vizită și, chiar dacă probabilitatea acesteia era foarte redusă, această perspectivă sporise considerabil frământările vieții lui și așa agitate.

„Am acceptat să adăpostesc în locuința mea o mamă necăsătorită care mă ajută, în schimb, să-mi bată la mașină materialele. Nu vă faceți griji, nu voi apărea pe nepusă masă cu un nepot nelegitim”.

După ce expediase scrisoarea, îi fusese rușine. Umorul ieftin semăna prea mult cu repudierea lui Timmy, pe care îl iubea. Mamei lui nu i se păruse

nici amuzant, nici încurajator. Scrisoarea produsese un talmeș-balmeș de avertismente aproape incoerente, reproșuri îndurerate și referiri voalate la posibila reacție a doamnei Reilly, care ar fi putut afla. Numai ceilalți doi frați aprobau pe ascuns modul lui de viață. Ei nu urmaseră universitatea și diferența între stilul lor confortabil de viață – case într-un cartier respectabil, cu băi complet echipate, vetre imitând focul de cărbuni în camera de zi, soții angajate, o mașină nouă la fiecare doi ani și vacanțe petrecute în comun la Majorca – le oferea prilejul câtorva ore bune de comparații mulțumitoare, ce aveau întotdeauna ca rezultat aceeași concluzie: că el trebuia să se adune, că nu făcea bine, mai ales că mama și tata cheltuiseră atâția bani să-l țină la colegiu, și ce mai risipă se dovedise a fi această cheltuială.

Nu-i spusese lui Amy nimic din toate acestea, dar ar fi făcut-o bucuros, dacă ea ar fi manifestat cel mai mic interes. Dar ea nu punea întrebări despre trecutul lui și nu-i spusese nimic despre al ei. De fapt, nu știa nimic în plus despre ea, decât știuse când a venit. Ea refuza să primească ajutorul social, spunând că nu avea nevoie de funcționari care să descindă la rulotă pentru a vedea dacă trăiește cu Neil. El o înțelegea. Nici lui nu i-ar fi plăcut aceste vizite, dar simțea că pentru binele lui Timmy ar fi trebuit să accepte ce i se oferea. El nu-i dădea bani, dar îi hrănea pe amândoi, ceea ce era destul de greu numai din bursă. Nimeni nu o vizita, nimeni nu-i telefona. Foarte rar primea câte o vedere colorată, de obicei imagini din Londra, înscrise cu mesaje neinteligibile, nesemnificative, dar, după câte știa, ea nu răspundea niciodată.

Aveau foarte puțin în comun. Din când în când, ea îl ajuta la OIEN, dar Neil nu știa niciodată dacă era și interesată. Știa că ea considera pacifismul lui stupid. Își amintea o discuție pe care o avuseseră chiar în dimineața aceea.

— Uite, dacă eu locuiesc lângă un dușman care are un cuțit, o pușcă și o mitralieră, la fel cum am și eu, n-o să le arunc pe ale mele înainte ca el să le arunce pe ale lui. Bine, spun, aruncăm cuțitul, pe urmă poate și pușca, apoi mitraliera. Și ale lui și ale mele, deodată. De ce eu să le arunc pe ale mele, iar el să rămână cu ale lui?

— Dar, Amy, unul trebuie să facă începutul. Este nevoie de un început de încredere. Indiferent că este vorba despre oameni sau despre națiuni, trebuie să ne găsim încrederea de a ne deschide sufletul și brațele, și de a spune: „Privește, nu am nimic, nu am decât spiritul meu uman. Locuim pe aceeași

planetă. Există atâta durere pe lume, nu trebuie să o mai sporim. Undeva se găsește sfârșitul fricii”.

— Nu înțeleg, răspunse ea cu încăpățânare, de ce și-ar azvârli el armele dacă ar ști că eu nu mai am nimic.

— Dar de ce să le păstreze? N-ar avea de ce să se mai teamă din partea ta.

— Le-ar ține poate, pentru că i-ar plăcea să simtă că le are și ar vrea să le folosească într-o zi. Poate dorește puterea și atunci ar face cu mine ce-ar vrea. Zău, Neil, uneori ești atât de naiv! Oamenii așa sunt.

— Nu putem continua să judecăm în felul acesta, Amy. Aici nu e vorba de cuțite sau puști sau mitraliere. Este vorba despre arme pe care niciunul dintre noi nu le-ar putea folosi fără să ne autodistrugem, fără să distrugem chiar planeta. Oricum, e frumos din partea ta că mă ajuți cu OIEN, deși nu înțelegi țelul nostru.

— Cu OIEN e altceva, răspunse ea simplu. Și nu e adevărat că nu înțeleg. Cred numai că-ți pierzi timpul scriind scrisori, ținând discursuri, expediind toate broșurile astea. Nu servesc la nimic. Trebuie să lupți cu oamenii într-un fel pe care ei îl înțeleg.

— Dar am obținut deja rezultate bune. Peste tot în lume, oameni simpli participă la marșuri, își fac auzite vocile, comunică celor aflați la putere că ei doresc pace, pentru ei și pentru copiii lor. Oameni simpli, ca tine.

Aproape că urlase la el:

— Eu nu sunt un om simplu! Să nu-mi spui mie că sunt simplă! Dacă există asemenea persoane, eu nu sunt una dintre ele.

— Iartă-mă, Amy, nu asta am vrut să spun.

— Atunci nu spune.

Singura lor cauză comună era refuzul de a consuma carne. La scurt timp după instalarea ei în rulotă, el îi spusese:

— Eu sunt vegetarian, dar nu mă aștept la același lucru de la tine sau de la Timmy.

Se întrebase, chiar în timp ce rostea cuvintele, dacă Timmy era îndeajuns de mare pentru a consuma carne.

— Din când în când, adăugase, poți cumpăra câte un cotlet la Norwich, dacă ai poftă.

— Ce mănânci tu e de-ajuns și pentru mine. Animalele nu mă mănâncă pe mine, nici eu pe ele.

— Dar Timmy?

— Timmy mănâncă ce-i dau eu. Nu e pretențios.

Într-adevăr, nu era. Neil nu mai văzuse un copil atât de docil și mulțumit, de cele mai multe ori. Găsise o reclamă pentru țarcul cumpărat la mâna a doua, pe taraba unui vânzător de ziare din Norwich; îl adusese acasă, legat deasupra camionetei. Timmy se târa ore întregi în perimetrul lui, sau se agăța de el ridicându-se într-un echilibru fragil, cu scutecele invariabil atârnându-i până la genunchi. Când avea vreo nemulțumire, era furios, strângea din ochi, deschidea o gură uriașă și își ținea respirația înainte de a produce un urlet atât de puternic, încât Neil se temea că tot satul Lydsett avea să vină la ușa lor, să vadă care din cei doi chinuia copilul. Amy nu-l atingea niciodată, dar îl înșfăca, sprijinindu-l pe un șold, și îl arunca pe pat, spunând: „Ce sunete îngrozitoare!”

— N-ar trebui să-l supraveghezi? Când i se taie respirația așa, ar putea muri.

— Ești prost? Nu pățește nimic. Sunt foarte rezistenți.

Acum știa că o dorește, o dorea știind foarte bine că nu-l dorea și ea pe el și că ea nu va mai risca niciodată să fie respinsă. În a doua noapte petrecută în rulotă, ea înlăturase panoul despărțitor și venise tăcută lângă patul lui, privindu-l cu gravitate. Era complet goală.

— Amy, nu trebuie să-mi plătești.

— Eu nu plătesc niciodată pentru nimic, cel puțin nu așa. Dar, fie cum vrei. Apoi continuase: Doar nu ești homo?

— Nu, numai că nu-mi plac relațiile întâmplătoare.

— Vrei să spui că nu-ți plac, sau crezi că nu e bine să ai asemenea relații?

— Cred că ceea ce vreau să spun este că nu e bine să avem asemenea relații.

— Atunci, ești un tip credincios?

— Nu, nu sunt credincios, nu în sensul obișnuit al cuvântului. Cred doar că relațiile sexuale sunt o problemă prea serioasă pentru a fi tratate cu ușurință. Vezi, dacă am dormi împreună și dacă… te-aș dezamăgi… ne-am putea certa și atunci ai pleca. Ai crede că așa trebuie. Ai pleca, și tu și Timmy.

— Și ce, aș pleca și gata.

— N-aș vrea să pleci, nu pentru că am făcut eu ceva.

— Sau pentru că nu ai făcut. Bine, cred că ai dreptate. Apoi, după o pauză: Atunci, ți-ar păsa, dacă aș pleca?

— Da, spuse el, mi-ar păsa.

— Întotdeauna plec, în cele din urmă, spuse ea îndepărtându-se. Dar nimănui nu i-a păsat până acum.

Era singurul avans pe care i-l făcuse vreodată, iar el știa că altul nici nu va mai face. Acum dormeau cu pătuțul lui Timmy înghesuit între panoul despărțitor și patul lui. Uneori se trezea noaptea, pentru că se mișca copilul, întindea mâna și apuca barele, cu o dorință fierbinte de a sfărâma bariera care simboliza prăpastia de netrecut dintre ei. Ea dormea alături, lucioasă și îndoită, ca un pește sau un pescăruș, atât de aproape, încât îi auzea respirația, ecou blând al suspinelor mării. Trupul îi ardea de dorință, își apăsa fața în pernă, gemând de neputința neîmplinirii. Ce ar putea ea să vadă la el încât să-l dorească, dacă nu ar fi făcut-o, ca în noaptea aceea, din recunoștință, milă, curiozitate sau plictiseală? Își ura trupul, picioarele subțiratice pe care rotulele se profilau ca niște diformități, ochii mici, prea apropiați, barba rară ce nu putea ascunde slăbiciunea gurii și a bărbiei. Alteori, îl tulbura și gelozia. Fără a avea nicio dovadă, se convinsese singur că exista alt bărbat. Amy obișnuia să spună că avea chef să se plimbe singură pe promontoriu. El o urmărea plecând, cu certitudinea că mergea să întâlnească un iubit. Iar când se întorcea, își imagina că vede strălucirea pielii, zâmbetul satisfăcut de amintirea fericirii, simțea după miros că făcuse dragoste.

Aflase deja de la universitate că bursa nu i se mai prelungea. Decizia nu-l surprinsese; se așteptase. Economisise din bursă cât de mult putuse în speranța de a strânge o sumă mică, dar suficientă până ce va găsi o altă slujbă. Indiferent ce. Orice muncă ce i-ar fi adus destul cât să trăiască și să rămână pe promontoriu, pentru a continua campania. Teoretic, putea conduce OIEN de oriunde în Marea Britanie, dar știa că, în ciuda acestui fapt, era în mod irevocabil legat de promontoriul Larksoken, de rulotă, de masa aceea de beton aflată la opt kilometri depărtare, spre nord, ce avea puterea să-i domine voința, în aceeași măsură în care îi domina și imaginația. Trimisese deja solicitări la patronii locali, dar aceștia nu erau prea bucuroși să ajute un binecunoscut agitator; nici cei care se arătaseră înțelegători față de cauza antinucleară, nu aveau ce să-i ofere. Poate se temeau că prea mult din energiile lor va fi absorbit de campanie. Micul lui capital se diminua cu cheltuielile suplimentare, necesare pentru Amy, Timmy și chiar pentru pisici. Iar acum mai era și procesul acesta de calomnie, nu atât o amenințare cât, mai ales, o certitudine.

Când se întoarse la rulotă, după zece minute, Amy renunțase și ea să mai muncească. Stătea întinsă pe pat și privea în tavan; Smudge și Whisky se ghemuiseră pe stomacul ei.

În picioare, lângă pat, o privi și spuse:

— Dacă Robarts continuă acțiunea judecătorească, voi avea nevoie de bani. Nu mai putem continua așa. Trebuie să ne facem planuri.

Ea se ridică, având aerul că înțelege, și-l privi drept în ochi. Ofensați, pisoii mieunară un protest și o rupseră la fugă.

— Vrei să spui că ar fi posibil să fim siliți să plecăm de aici?

În mod normal, pluralul pe care îl folosise ar fi făcut să-i tresară inima, acum abia dacă îl remarcase.

— E posibil.

— Dar, de ce? Adică, nu vei găsi ceva mai ieftin decât rulota. Încearcă să găsești undeva o cameră pentru două lire. Suntem al naibii de norocoși să avem locul ăsta.

— Dar aici nu avem de lucru, Amy. Dacă voi avea de plătit sume mari pentru daune, voi avea nevoie de o slujbă. Asta înseamnă, Londra.

— Ce fel de slujbă?

— Orice. Am o diplomă.

— Eu nu văd ce rost are să plecăm de aici, chiar dacă nu găsim de lucru. Te poți adresa Serviciului de Ocrotiri Sociale. Trăim din ajutor.

— Nu-mi ajunge să plătesc daunele.

— Bine, dacă tu va trebui să pleci, poate rămân eu. Îmi pot permite chiria de aici. Iar pentru proprietar, nu e nicio diferență. El își va lua oricum cei doi bani, indiferent cine-i plătește.

— N-ai putea trăi aici singură.

— De ce nu? Am trăit și în locuri mai rele.

— Cu ce bani? Cum i-ai câștiga?

— Păi, dacă tu ai pleca, m-aș putea duce la Serviciul de Ocrotiri Sociale, nu-i așa? Și-ar trimite spionii pe-aici și n-ar fi nicio problemă. N-ar mai putea zice că trăiesc cu tine, dacă tu ai fi plecat. Pe urmă, mai am ceva în contul de la poștă.

Cruzimea indiferentă a sugestiei îl lovi drept în inimă. Sesiză plin de dezgust tonul de autocompătimire pe care nu și-l putea stăpâni, când spuse:

— Asta vrei cu adevărat, Amy, să nu mai fiu eu aici?

— Nu fi prost, te puneam doar la încercare. Zău, Neil, ar trebui să te vezi în oglindă. Și mai vorbești de mizerie! Pe urmă, s-ar putea să nu mai aibă loc, mă refer la procesul de calomnie.

— Va avea loc cu siguranță, dacă ea nu-și retrage plângerea. S-a stabilit data audierii martorilor.

— S-ar putea să-și retragă acțiunea sau să moară. S-ar putea îneca noaptea, când iese să înoate, după știrile de la ora nouă, regulat ca un ceasornic, până târziu în decembrie.

— Cine ți-a spus toate astea? De unde știi că înoată noaptea?

— De la tine.

— Eu nu țin minte să-ți fi spus.

— Atunci mi-a spus altcineva, unul din clienții obișnuiți de la cârciuma *Eroul Local,* poate. Doar nu e un secret, nu-i așa?

— Nu se va îneca. E o înotătoare puternică. Nu va risca prostește. Iar eu nu-i doresc moartea. Nu poți propovădui iubirea și acționa cu ură.

— Eu pot. Pot să-i doresc moartea, vreau să spun. Poate pică în mâna Fluierașului. Sau, poate câștigi procesul și atunci ea va fi cea care va trebui să-ți plătească ție. Ce-aș mai râde!

— Nu e posibil. Vinerea trecută, când am fost la Norwich, am vorbit cu un avocat de la Biroul de Consultații pentru Public. Mi-am dat seama că i s-a părut un caz serios, ea are toate șansele. M-a sfătuit să-mi caut un avocat.

— Atunci, caută-ți.

— Cum? Avocații costă bani mulți.

— Cere ajutor. Dă un anunț în buletin și cere contribuții.

— Nu pot. Și așa e destul de greu să fac buletinul să supraviețuiască, cu cât mă costă hârtia și poșta.

Deodată, Amy spuse cu seriozitate:

— Găsesc eu ceva. Mai sunt patru săptămâni. Orice se poate întâmpla în patru săptămâni. Nu-ți mai face griji. Totul o să se aranjeze. Uite, Neil, îți promit că procesul de calomnie n-o să ajungă niciodată la tribunal.

Fără nicio logică, pentru o clipă, el se simți încurajat și alinat.

7.

Era ora șapte. La centrala de la Larksoken, ședința interdepartamentală săptămânală se apropia de sfârșit. Durase cu treizeci de minute mai mult ca

de obicei; doctorul Alex Mair exprimase opinia – pe care în mod normal ar fi putut să o impună, în calitate de președinte –, că după trei ore de discuții, subiectul nu fusese lămurit în niciun fel. Dar ordinea de zi fusese foarte încărcată: planul de siguranță în exploatare, revizuit, aflat în fază de proiect; raționalizarea structurii interne de la un număr de șapte departamente, câte existau în prezent, la numai trei: tehnic, producție și resurse; raportul laboratorului de supraveghere a regiunii, privind calitatea mediului; agenda preliminară pentru comitetul de relații cu autoritățile locale. Această adunare anuală era un exercițiu de relații publice, greu de stăpânit, dar util, care necesita o pregătire atentă, și includea reprezentanți ai departamentelor guvernamentale interesate, ai autorităților locale, poliției, departamentului pompierilor și ai furnizorului de apă, ai Uniunii Naționale a Fermierilor și Asociației Proprietarilor de Pământ. Uneori, Mair protesta că implică prea multă muncă și pierdere de timp, dar îi recunoștea importanța.

Întrunirea săptămânală avea loc în biroul său, la masa de conferințe amplasată în fața ferestrei dinspre sud. Se lăsa întunericul; panoul uriaș de geam devenise un dreptunghi negru ce reflecta fețele participanților, precum capetele jigărite, desprinse de trup, ale călătorilor pe timp de noapte, în fereastra unui tren. Bănuia că unii dintre șefii de departamente, în special Bill Morgan, inginerul de lucrări, și Stephen Mansell, superintendentul pentru întreținere, ar fi preferat ambianța mai puțin protocolară a salonului lui privat, din încăperea alăturată, scaunele joase, confortabile, câteva ore de discuții lejere, nestabilite anticipat printr-o ordine de zi, poate un pahar după aceea, într-unul din localurile apropiate. Ei da, era și acesta un stil de a conduce, dar nu al lui.

Acum închise coperțile dure ale mapei în care secretara lui particulară îi prinsese, meticuloasă, toate lucrările și referatele aferente, și spuse în încheiere:

— Mai sunt alte probleme?

Dar nu putea scăpa așa ușor. La dreapta lui, ca de obicei, era așezat Miles Lessingham, șeful departamentului exploatare, a cărui imagine, reflectată de geam înapoi către cameră, arăta precum căpățâna hidrocefalică a morții. Mutându-și privirea de la reflexie la figura reală, Mair nu sesiză mari diferențe. Luminile crude din tavan proiectau cearcăne adânci sub ochii îngropați în orbite și sudoarea strălucea pe fruntea albă, puternic bombată, cu smocul ei de păr, nedisciplinat. Lessingham se întinse în scaun și spuse:

— Despre funcția asta, despre care umblă zvonuri, cred că avem dreptul să știm dacă ți-a fost într-adevăr oferită oficial sau nu. Nu crezi că am dreptate?

— Răspunsul este nu, rosti calm Mair, nu mi-a fost oferită; publicitatea este prematură. Presa a aflat de undeva, cum se întâmplă întotdeauna, dar încă nu este nimic oficial. Unul din rezultatele nefericite ale obiceiului actual de a lăsa să se scurgă informațiile este că persoanele direct interesate sunt ultimele care află despre ce este vorba. Dacă zvonul se va oficializa și când se va întâmpla acest lucru, voi șapte veți ști înaintea mea.

— Plecarea ta, Alex, va avea implicații serioase pentru noi, spuse Lessingham. Cu contractul deja semnat pentru noul reactor, cu reorganizarea internă care va duce, inevitabil, la discontinuități în activitate, cu privatizarea producției de energie electrică. E un moment prost pentru schimbări la vârf.

— Există vreodată un moment bun pentru așa ceva? întrebă Mair. Dar înainte să se întâmple, dacă se va întâmpla vreodată, este prematur să discutăm.

John Standing, chimistul centralei, interveni:

— Totuși, este de presupus că reorganizarea internă va continua, nu-i așa?

— Sper că da, având în vedere timpul și energia pe care le-am cheltuit cu elaborarea ei. M-aș mira ca o schimbare la vârf să influențeze o reorganizare necesară care a demarat deja.

— Ce vor numi, un director sau un administrator de centrală? interveni Lessingham.

Întrebarea era mai puțin inocentă decât părea.

— Presupun că un administrator de centrală.

— Vrei să spui că nu vom mai face cercetare?

— Dacă plec eu, acum sau altă dată, se va termina și cu cercetarea, răspunse Mair. Ați știut asta de la început. Eu am început aici cercetarea și n-aș fi acceptat postul dacă n-aș fi putut-o continua. Am cerut anumite facilități pentru cercetare și le-am obținut. Dar la Larksoken, cercetarea a fost întotdeauna ceva anormal. Am făcut lucruri bune, mai facem încă, dar în mod logic toate acestea ar trebui să se desfășoare în altă parte, la Harwell sau Winfrith. Mai aveți vreo problemă?

Dar Lessingham nu se lăsă descurajat:

— În fața cui vei răspunde direct? A secretarului de stat pentru problemele de energie sau a Asociației Energeticienilor Atomiști?

Mair cunoștea răspunsul, dar nu avea deloc intenția să-l dezvăluie. Spuse liniștit:

— Subiectul este încă în discuție.

— Fără îndoială, la fel ca și problemele de mai mică importanță, cum ar fi salariul, bonificațiile, întinderea responsabilităților și denumirea funcției. „Controlor de energie nucleară” sună bine. Îmi place. Dar mai exact, ce vei controla?

Se lăsă tăcerea, apoi Mair spuse:

— Dacă s-ar cunoaște răspunsul la această întrebare, fără îndoială numirea ar fi fost deja făcută. Nu vreau să înăbuș o discuție, dar n-ar fi mai bine să ne limităm la problemele care sunt de competența acestui comitet? În regulă, mai aveți alte întrebări? De data aceasta nu mai răspunse nimeni.

Hilary Robarts, administratorul cu delegație, își închisese deja dosarul. Ea nu pusese nicio întrebare, Mair știa însă că toți ceilalți considerau că ea avea toate răspunsurile.

Nici nu plecaseră bine participanții, și secretara lui particulară, Caroline Amphlett, intrase să strângă ceștile de ceai și să facă ordine. Lessingham avea obiceiul să nu-și ia documentele, o mică formă de protest personal împotriva cantității uriașe de hârtii pe care o genera ședința săptămânală. Doctorul Martin Goss, șeful departamentului de fizică medicală, asistase ca de obicei, desenând întruna. Caietul lui de notițe era acoperit cu baloane bogat ornamentate, aranjate în combinații complicate; o parte a minții lui rămăsese la vechea pasiune. Ca de obicei, Caroline Amphlett umbla cu o grație tăcută, eficientă. Lucra pentru Mair ca secretară particulară de trei ani, dar el nu o cunoștea mai bine decât în dimineața când ea participase, chiar în acest birou, la interviul de angajare. Era o fată înaltă, blondă, cu pielea fină, doi ochi mici și depărtați, de un albastru fascinant, ce ar fi putut fi frumoși dacă ar fi fost mai însuflețiți. Mair bănuia că se folosea de funcția ei, care implica discreție, pentru a păstra o rezervă intimidantă. Era cea mai eficientă dintre secretarele pe care le avusese și îl deranja faptul că îi spusese limpede, că atunci când, și dacă, el se va muta, ea va rămâne la Larksoken. Îi declarase că motivele erau de ordin personal. Ceea ce, desigur, însemna Jonathan Reeves, un inginer tânăr, de la atelier. Alegerea ei îl surprinsese și îl mâhnise, la fel ca și perspectiva unei noi secretare particulare. Dar mai simțise și o altă reacție, încă și mai tulburătoare. Tipul ei de frumusețe fizică nu-l atrăgea, întotdeauna considerase că era o femeie rece. Era însă supărător să constate că un nimeni, ros de acnee, descoperise

și probabil explorase, în intimitatea vieții zilnice, adâncuri pe care el nici nu le bănuise. Uneori se întrebase, deși, într-adevăr, fără o curiozitate reală, dacă nu era mai puțin docilă și mai complicată decât crezuse el; uneori simțea cu surprindere că fațada pe care ea o arăta la centrală, aceea a unei femei conștiincioase, lipsită de umor, fusese construită cu atenție, pentru a ascunde o personalitate mai puțin maleabilă, mai complexă. Dar, dacă adevărata Caroline fusese accesibilă pentru Jonathan Reeves, dacă ea îl plăcuse cu adevărat și îl dorise pe amărâtul acela respingător, atunci nu merita nici măcar tributul curiozității lui.

8.

Lăsă suficient timp să se scurgă pentru ca șefii de departamente să poată ajunge în birourile lor, înainte de a-i telefona lui Hilary Roberts și a o chema înapoi. Ar fi fost mai normal să o roage să mai rămână la sfârșitul ședinței, ca un fapt divers, dar ceea ce avea să-i spună era strict personal; de câteva luni încerca să rărească ocaziile când rămâneau singuri, cu știința colegilor. Nu-i făcea plăcere întrevederea. Ea avea să primească spusele lui ca pe o critică personală și, după câte știa el, femeile nu suportă așa ceva. Se gândi: a fost amanta mea cândva. Eram îndrăgostit de ea, o iubeam cât de mult credeam eu că sunt în stare să iubesc. Iar dacă nu a fost iubire, dacă tot nu știm ce înseamnă acest cuvânt, cel puțin o doream. Sentimentele pe care le-am avut vor face mai ușor sau mai greu de spus ceea ce vreau să spun? Se gândi că toți bărbații sunt niște lași, când e vorba să aibă o explicație cu o femeie. Acea primă subordonare postnatală, născută din dependența fizică, era prea adânc înrădăcinată pentru a fi vreodată eradicată. Nu era mai laș decât restul reprezentanților sexului lui. Ce spusese femeia aceea pe care o auzise fără să vrea în magazinul din Lydsett? „George e în stare de orice, numai să evite o scenă”. Are dreptate, bietul om. Femeile, cu căldura lor mirosind a pântec, cu pudra lor de talc și sânii lăptoși, au avut grijă de toate acestea în primele patru săptămâni de viață.

Când ea intră, el se ridică în picioare și așteptă până când ea luă loc pe unul din scaunele din fața biroului. Apoi deschise sertarul din dreapta și luă copia xerox a unei broșuri, pe care i-o întinse peste birou.

— Ai văzut asta? Este ultimul număr al buletinului OIEN pe care îl scoate Neil Pascoe.

— Oamenii Împotriva Energiei Nucleare. Adică Pascoe și alți câțiva isterici prost informați. Bineînțeles că l-am văzut, doar sunt pe lista lui de destinatari. Are el grijă să nu-mi lipsească.

Aruncă o privire fugară peste broșură și i-o întinse înapoi. El o luă și începu să citească: „Mulți dintre cititori au aflat deja că domnișoara Hilary Robarts, care îndeplinește în prezent atribuțiile de administrator la Centrala Nucleară de la Larksoken, m-a dat în judecată sub acuzația că am calomniat-o prin cele ce am scris în numărul pe luna mai al broșurii noastre. Desigur, mă voi strădui să susțin apărarea cazului și, deoarece nu dispun de banii necesari, voi face acest lucru chiar eu însumi. Acesta nu este decât încă un exemplu privind amenințarea care plutește deasupra liberei circulații a informațiilor și chiar a libertății cuvântului, din partea lobby-ului din domeniul nuclear. Se pare că și cele mai blânde critici sunt amenințate de a fi deferite justiției. Toate acestea au însă și o latură pozitivă. Acțiunea domnișoarei Hilary Robarts arată că noi, oamenii obișnuiți ai acestei țări, avem un cuvânt de spus. S-ar ocupa cineva de biata noastră broșură, dacă nu ar avea a se teme? Acuzația de calomnie, în cazul în care se va ajunge la proces, ne va face publicitate la scară națională, dacă vom știi cum să o abordăm. Suntem mai puternici decât ne dăm seama. Până atunci, vă comunic datele zilelor de vizită la centrala de la Larksoken, astfel încât un număr cât mai mare dintre ai noștri să poată fi prezenți la fața locului și să-și exprime protestul împotriva folosirii energiei nucleare, în intervalul de timp alocat întrebărilor, înainte de turul propriu-zis al centralei”.

— Ți-am spus că am citit. Nu înțeleg de ce pierzi timpul repetându-mi. Băiatul pare hotărât să-și agraveze situația. Dacă ar avea puțină minte, și-ar lua un avocat bun și și-ar ține gura.

— Nu-și poate permite un avocat și nu va avea bani să-ți plătească daune. Făcu o pauză, apoi spuse calm: Cred că ar trebui să renunți la acțiune, spre binele centralei.

— Este un ordin?

— Nu am puterea să te oblig, știi asta foarte bine. Dar, îți cer acest lucru. Nu vei obține nimic de la el, omul este lefter, și nu merită să-i acorzi atâta atenție.

— Nu sunt de aceeași părere. Ceea ce numește el o critică blândă este, de fapt, o calomnie gravă de care acum a aflat multă lume. Nimic nu-l poate

apăra. Îți amintești exact care au fost cuvintele lui? „O femeie, care tot ce a găsit să spună despre Cernobîl a fost că numai treizeci și unu de persoane au fost ucise, care poate să aprecieze ca fiind lipsit de importanță unul dintre cele mai mari dezastre nucleare, în urma căruia mii de oameni au fost spitalizați, o sută de mii sau chiar mai mulți au fost supuși unei iradieri periculoase, zone întinse de teren au fost devastate, iar în următorii cincizeci de ani, cincizeci de mii de persoane ar putea muri de cancer, o asemenea femeie este total necalificată să lucreze într-o centrală nucleară. Atâta timp cât ea rămâne aici, indiferent pe ce funcție, trebuie să ne îndoim serios de siguranța exploatării la centrala de la Larksoken”. Asta este o acuzație clară de incompetență. Dacă nu este pedepsit pentru aceste afirmații, nu vom mai scăpa niciodată de el.

— N-am știut că ne preocupă să scăpăm de criticile stânjenitoare. Te gândești la vreo metodă?

Se opri, conștient că se strecurase în vocea lui acea notă de sarcasm și prețiozitate de care se lăsa uneori molipsit și în fața căreia ea avea o sensibilitate morbidă:

— Este un cetățean liber și trăiește unde vrea el. Are dreptul la păreri personale. Hilary, nu este un oponent periculos. Dacă îl aduci în fața instanței, va câștiga popularitate pentru cauza lui, iar ție nu-ți va face bine. Noi încercăm să ne împăcăm cu oamenii locului, nu să ni-i facem dușmani. Renunță, înainte de a se găsi cineva care să strângă fonduri pentru apărarea lui. Un martir pe promontoriul Larksoken este suficient.

Ea se ridicase în timpul discursului lui și începuse să se plimbe în sus și în jos, prin încăperea spațioasă în care se afla biroul. Apoi se opri și se întoarse spre el:

— Asta este tot ce te doare, nu-i așa? Reputația centralei, reputația ta. Dar cu reputația mea, cum rămâne? Dacă renunț la caz acum, va fi limpede pentru toată lumea că el a avut dreptate, că eu nu sunt calificată să lucrez aici.

— Ceea ce a scris el nu ți-a afectat reputația în fața nici unui for competent. Dacă îl dai în judecată, nu obții nimic. Nu e înțelept să riști influențarea unei politici, cu atât mai puțin să o pui în pericol, datorită mândriei tale. Cel mai înțelept ar fi să renunți la proces. Ce contează sentimentele?

Simțea că nu putea să rămână în continuare așezat în timp ce ea se plimba încoace și încolo prin birou. Se ridică și se îndreptă spre fereastră; auzea

vocea enervată, dar nu mai era nevoit să o privească în față, să-i vadă aerul supărat, părul învolburat. Spuse în continuare:

— Ce contează sentimentele? Munca e importantă.

— Pentru mine contează. Dar tu nu ai înțeles asta niciodată. Viața înseamnă să ai sentimente. Dragostea este și ea un sentiment. La fel ai făcut și cu avortul. M-ai forțat să avortez. Te-ai întrebat vreodată ce am simțit eu atunci, ce era bine pentru mine?

Doamne, gândi el, nu asta, nu iarăși, nu acum. Spuse fără să se întoarcă:

— E ridicol să afirmi că te-am forțat. Cum aș fi putut? Am crezut că și tu simți același lucru, că era imposibil să lași copilul.

— Oh, nu, nu era. Dacă ții atât de mult la exactitate, atunci să spunem exact și ce a fost atunci. Nu era un moment convenabil, ar fi fost stânjenitor, penibil și foarte scump. Dar imposibil nu era. N-ar fi nici acum. Și, pentru numele lui Dumnezeu, întoarce-te! Uită-te la mine! Cu tine vorbesc! E important ce spun.

El se întoarse și se îndreptă spre birou.

— Bine, m-am exprimat greșit, spuse calm. N-ai decât să-ți faci un copil, dacă asta dorești. Mă voi bucura pentru tine, atâta timp cât nu te aștepți să fiu eu tatăl. Dar acum vorbim despre Neil Pascoe și OIEN. Am avut destule greutăți aici, până am stabilit relații bune cu comunitatea locală, și nu voi permite ca toate acestea să fie distruse de un proces total inutil, mai ales acum, când suntem pe punctul de a începe lucrările la un nou reactor.

— Atunci încearcă să-l împiedici. Și dacă tot vorbim de relații cu publicul, mă surprinde că nu l-ai menționat pe Ryan Blaney, de la Scudder’s Cottage. Casa mea, dacă ai uitat cumva. Cu el ce-ar trebui să fac? Să-i cedez proprietatea, lui și copiilor lui, fără să-i cer nicio chirie, numai în interesul bunelor relații cu publicul?

— Asta este altceva. Nu mă privește pe mine, ca director. Dar dacă vrei să știi părerea mea, cred că cine te-a sfătuit te-a sfătuit prost, să-l dai afară numai pentru că legea e de partea ta. Doar îți plătește chiria cu regularitate, nu-i așa? Iar ție nu-ți prea trebuie casa.

— Îmi trebuie casa. E a mea. Am cumpărat-o și acum vreau s-o vând.

Ea se trânti pe un scaun și el se așeză, la rândul lui. Se forță să privească în ochii în care, spre neplăcerea lui, văzu mai multă durere decât furie.

— Probabil că știe și el, și va pleca atunci când va putea, dar nu-i va fi ușor. A rămas văduv de curând și are patru copii. Înțeleg că oamenii din partea locului sunt sensibili la situația lui.

— Bineînțeles, mai ales cei de la cârciuma Local Hero, unde Ryan Blaney își cheltuiește cea mai mare parte a timpului și banii. Nu pot să aștept. Dacă ne mutăm la Londra în următoarele trei luni, nu am prea mult timp să rezolv problema casei. Nu vreau să-mi las în urmă treburile nerezolvate. Vreau să o pun în vânzare cât mai curând posibil.

Știa că acesta era momentul când ar fi trebuit să spună ferm: „Poate că eu mă voi muta la Londra, dar nu te iau cu mine”. Dar îi fu imposibil. Își spuse că era târziu, sfârșitul unei zile obositoare, cel mai nepotrivit moment pentru o ceartă. Ea era deja prea enervată. Fiecare lucru la timpul lui. Îi vorbise despre Pascoe și, deși ea reacționase conform așteptărilor lui, era posibil să se mai gândească și să-i urmeze sfatul. Iar în privința lui Ryan Blaney avea dreptate; nu era treaba lui. Discuția îl lăsase cu două intenții clare, mai bine fixate în mintea lui decât înainte. Nu o lua cu el la Londra și nici nu o va recomanda pentru postul de administrator la Larksoken. Deși era eficientă, inteligentă și bine pregătită profesional, nu era persoana potrivită pentru funcția respectivă. Un moment se gândi că avea în mână cartea pe care trebuia să o joace. „Nu te iau de soție, dar îți ofer cea mai înaltă funcție la care ai putea spera să ajungi vreodată”. Dar știa că jocul nu-l tenta cu adevărat. Nu putea lăsa administrarea centralei pe mâinile ei. Mai devreme sau mai târziu, va înțelege și singură că nu urma nici căsătoria, nici promovarea. Dar acum nu era momentul potrivit; se întreba nemulțumit când va veni acel moment.

— Ascultă, spuse, suntem aici pentru a exploata o centrală nucleară, eficient și în condiții de siguranță. Facem o treabă utilă și importantă. Bineînțeles că ne implicăm în munca noastră, altfel nu am fi aici. Dar suntem oameni de știință și tehnicieni, nu evangheliști. Nu desfășurăm o campanie religioasă.

— Dar ei asta fac, partea cealaltă. Și el o face. Tu îl consideri a fi un nimeni. Ei bine, greșești. Este necinstit și periculos. Uite cum scormonește în arhive și apare cu cazuri izolate de leucemie, pe care le pune pe seama energiei nucleare. Iar acum are în mână ultimul raport Comare, din care își alimentează afirmațiile false. Și cum rămâne cu broșura de luna trecută, în care a publicat prostiile acelea emoționante despre trenurile morții, de la miezul nopții, care se târau silențioase prin suburbiile din nordul Londrei? Toată lumea o să creadă că transportau containere deschise, cu deșeuri radioactive. Nu-i pasă că până acum energia nucleară a ajutat omenirea să nu ardă cinci sute de milioane de tone de cărbune? El n-a auzit de efectul de

seră? Adică, nebunul ăsta este complet ignorant? Nu știe nimic despre devastarea planetei prin arderea combustibililor fosili? Nu i-a spus nimeni despre ploile acide sau substanțele cancerigene din reziduurile de cărbuni? Dacă e vorba despre risc, ce să mai spunem de cei cincizeci și șapte de mineri îngropați de vii în catastrofa de la Borken, chiar anul acesta? Viața lor nu a fost importantă? Gândește-te ce scandal ar fi ieșit, dacă ar fi fost un accident nuclear.

— E o singură voce, zise el, și, pe deasupra, una needucată și ignorantă.

— Dar are efect, știi foarte bine. Trebuie să răspundem la pasiunea lui, cu aceeași pasiune.

Mintea i se agăță de cuvânt. Noi nu vorbim acum despre energia nucleară, noi vorbim despre pasiune. Am avea această discuție dacă am mai fi amanți? Ea îmi cere să mă implic în ceva mult mai personal decât energia nucleară. Când se întoarse să o privească, fu copleșit nu de dorință, ci de amintirea, de o intensitate supărătoare, a dorinței ce o resimțise cândva pentru ea. Odată cu amintirea, îi reveni în minte și imaginea vie a zilelor petrecute împreună la locuința ei, a sânilor grei, aplecați deasupra lui, a părului ei acoperindu-i fața, a buzelor, mâinilor, coapselor ei.

— Dacă vrei o religie, zise aspru, dacă ai nevoie de o religie, atunci găsește-ți una. Ai de unde să alegi. E drept că biserica este o ruină și mă îndoiesc că preotul acela impotent și bătrân de la Vechea Parohie ar avea ce să ofere. Dar găsește ceva, sau pe cineva; renunță la pește vinerea, nu consuma carne, numără mărgele, pune-ți cenușă în cap, rezervă-ți ore de meditații de patru ori pe zi, pleacă-te până la pământ în fața propriei tale Meca. Dar, pentru numele lui Dumnezeu, presupunând că există unul, nu transforma niciodată știința în religie.

Telefonul de pe birou începu să sune. Caroline Amphlett plecase și îl branșase la o linie directă cu exteriorul. Când ridică receptorul, Hilary ajunsese la ușă. Îi aruncă o ultimă, lungă privire și ieși, trântind inutil ușa în urma ei.

La telefon îl căuta sora lui.

— Speram să te mai prind. Am uitat să-ți amintesc să treci pe la ferma Bollard pentru rațele pe care le-am comandat pentru joi. Probabil sunt deja gata. Apropo, vom fi șase. L-am invitat pe Adam Dalgliesh. S-a întors pe promontoriu.

El reuși să-i răspundă la fel de calm cum îi vorbise și ea.

— Felicitări. Și el și mătușa lui au reușit să evite contactele cu vecinii în ultimii cinci ani. Cum ai reușit?

— Simplu, l-am invitat. Presupun că se gândește să păstreze moara ca reședință de vacanță și că a sosit timpul să admită că are vecini. Sau, poate se gândește să vândă, și, în acest caz, poate să riște să participe la o reuniune, fără a fi atras în relații mai intime. Pe urmă, de ce să nu-i acordăm creditul de a avea o slăbiciune umană; poate l-a atras perspectiva unei mese bune, pe care nu trebuie să o pregătească singur.

În plus, restabilea echilibrul între invitați, gândi Mair, deși probabil nu acesta fusese motivul. Sora lui disprețuia convenția Arcei lui Noe, care decreta că un bărbat în plus, oricât ar fi de neatrăgător sau de prost, era acceptat; o femeie în plus, oricât de spirituală și bine informată, jenează în societate.

— Va trebui să conversez despre poezia lui? întrebă el.

— Îmi imaginez că a venit la Larksoken ca să scape de oamenii care vor să vorbească despre poezia lui. Totuși, nu ți-ar strica să o citești. Am ultimul volum. Este chiar poezie, nu proză rearanjată în pagină.

— Când e vorba de versuri albe, se mai poate face diferența?

— Sigur că da, spuse ea. Dacă poate fi citită ca proză, atunci este proză. Testul este infailibil.

— Dar cred că nu este valabil și la universitățile engleze. Plec în zece minute. Și nu voi uita rațele. Zâmbi, punând jos receptorul. În mod invariabil, sora lui avea puterea de a-i restitui buna dispoziție.

9.

Înainte de a ieși, se opri un moment la ușă și își plimbă privirea peste obiectele din încăpere, ca și când le-ar fi văzut pentru ultima oară. Avea ambiții mari pentru noua funcție, planificase cu inteligență obținerea ei, și își urmărise planul pas cu pas. Acum însă, când era atât de aproape de realizarea lui, înțelegea cât de mult îi va lipsi Larksoken, izolarea locului, puterea lui mohorâtă, neîndurătoare. Nimic nu fusese întreprins pentru ca locul să arate mai bine, cum se întâmplase la Sizewell, pe litoralul din Suffolk, sau pentru a avea întinderile de gazon moale, copacii înfloritori și arbuștii ce îl impresionaseră atât de plăcut cu ocazia vizitelor periodice la Winffith, în Dorset. Pe marginea dinspre mare a uscatului fusese construit

un parapet curb, din piatră, la adăpostul căruia răsărea în fiecare primăvară un șir de dalii, mlădiate de vânturile lunii martie. Dar nimic altceva nu se făcuse pentru a armoniza sau îndulci imensitatea cenușie, de beton. Lui însă tocmai asta îi plăcea, întinderea nesfârșită a mării agitate, cenușiu-maronie, cu margini de dantelă albă sub cerul infinit, ferestrele pe care putea să le deschidă astfel încât, cu o simplă atingere a mâinii, bubuitul înăbușit, continuu, asemenea unui tunet îndepărtat, îi invada instantaneu biroul cu vuietul talazurilor sparte. Cel mai tare iubea serile furtunoase de iarnă când lucra până târziu și vedea, pâlpâind la orizont, luminițele vapoarelor ce se îndreptau în jos, spre trecătorile de la Yarmouth, luminile intermitente ale farurilor plutitoare și raza farului de la Happisburgh care vestise, generație după generație de marinari, primejdia nisipurilor înșelătoare din larg. Chiar și în nopțile foarte întunecoase, când marea absorbea și reflecta în chip misterios lumina, putea desluși superbul turn de vest al bisericii din Happisburgh, vechi din secolul al XV-lea, simbol crenelat al precarei apărări a omului în fața celei mai primejdioase dintre mări. Și nu numai atât. Turnul fusese probabil ultima imagine a uscatului pentru sute de marinari care se înecaseră în timp de pace și de război. Memoria lui, întotdeauna depozitară a faptelor, îl hrănea oricând cu detalii. Echipajul navei Maiestății Sale, *Peggy,* împinsă de ape spre țărm la 19 decembrie 1770, cei 119 membri ai echipajului navei Maiestății Sale, *Invincibilul,* naufragiată pe bancurile de nisip la 13 martie 1801, pe când se îndrepta spre Copenhaga pentru a se alătura flotei lui Nelson, echipajul navei Maiestății Sale, *Vânătorul,* cuterul dispărut în 1804; mulți dintre marinarii acestora fuseseră îngropați sub movilele acoperite de iarbă, din cimitirul de la Happisburgh. Construit într-o epocă a credinței, turnul era, în același timp, și un simbol al acelei speranțe finale, nestăvilite, că până și marea își va preda morții, că Dumnezeu, în care credeau, era divinitatea apelor, așa cum era și a uscatului. Marinarii puteau vedea acum și corpul dreptunghiular, uriaș, al centralei nucleare de la Larksoken, pe lângă care turnul părea un pitic. Pentru cei ce căutau simboluri în obiectele neînsuflețite, mesajul masivului de beton, simplu și totodată convenabil, era că omul, prin propria lui inteligență și propriile eforturi, poate înțelege și stăpâni lumea în care trăiește, își poate face trecătoarea viață mai agreabilă, mai confortabilă și mai lipsită de durere. Pentru el era în aceasta un stimul suficient, iar dacă i-ar fi trebuit o credință pe care să o urmeze, atât ar fi fost mai mult decât destul. Uneori însă în nopțile acelea întunecoase, când valurile izbeau zidul

ca izbucnirile depărtate ale armelor în luptă, știința și simbolul, deopotrivă, i se păreau la fel de tranzitorii ca și viețile celor înecați; atunci se întreba dacă într-o zi masa aceasta uriașă va ceda în fața mării, la fel ca betonul izbit de valuri, al ultimelor rămășițe de pe timpul războiului, și va deveni, ca și ele, un simbol ruinat al îndelungatei existențe a omului pe această coastă singuratică. Ori va rezista el până și timpului, și Mării Nordului, și va continua să existe când întunericul definitiv se va lăsa asupra planetei? În momentele lui mai pesimiste, cu o parte nesupusă a minții înțelegea inevitabilul acestui întuneric, chiar dacă nu se aștepta să survină în timpul vieții lui, poate nici chiar a copiilor lui. Uneori zâmbea strâmb, spunându-și că el și Neil Pascoe, de pe poziții diferite, se puteau înțelege foarte bine. Singura diferență era că unul dintre ei continua să spere.

10.

Jane Dalgliesh cumpărase moara de la Larksoken cu cinci ani înainte, când se mutase de la vechea ei locuință de pe coasta din Suffolk. Moara, construită în 1825, era un turn pitoresc din cărămidă, cu patru nivele și un dom octogonal drept acoperiș, pe care era fixat și scheletul velei. Fusese reamenajată cu câțiva ani înainte de a fi cumpărată de domnișoara Dalgliesh, prin adăugarea unei clădiri de două nivele, cu fațada de piatră, cuprinzând la parter camera de zi, spațioasă, biroul – mai mic – și bucătăria, iar la etaj, trei dormitoare, din care două cu baie proprie. Dalgliesh n-o întrebase niciodată de ce se mutase în Norfolk, dar bănuia că principala atracție a morii fusese izolarea, apropierea de sanctuarele păsărilor și vederea impresionantă asupra promontoriului, cerului și mării, pe care o oferea de la ultimul nivel. Poate că intenționase să o repună în funcțiune dar, odată cu vârsta, nu mai fusese în stare să-și adune energiile și entuziasmul pentru a face față deranjului. El o moștenise, împreună cu averea considerabilă a mătușii, ca pe o responsabilitate agreabilă, dar cam oneroasă. Originea ei îi devenise limpede după deces. Moara îi fusese lăsată mătușii de un binecunoscut ornitolog amator cu care fusese mulți ani prietenă. Dacă relația trecuse dincolo de prietenie, Dalgliesh nu avea să știe niciodată. Mătușa părea să fi cheltuit puțin pentru propriile nevoi, fusese cunoscută ca permanentă susținătoare a câtorva opere de binefacere excentrice, pe care nu le uitase în testament, dar fără o generozitate

nemaipomenită, și îi lăsase restul averii lui, fără explicații, îndemnuri ori manifestări penibile de afecțiune, deși, nu se îndoia Dalgliesh, cuvintele „preaiubitul meu nepot”, exprimau exact ceea ce spuneau. Îi plăcuse mătușa, o respectase, se simțise întotdeauna la largul lui în preajma ei, dar niciodată nu considerase că o cunoscuse cu adevărat, iar de-acum nu o va mai cunoaște niciodată. Era puțin surprins să constate cât de mult îl afecta.

Singura modificare pe care ea o adusese proprietății era adăugarea unui garaj; după ce parcă Jaguarul și îl descărcă, Dalgliesh decise să urce în camera cea mai de sus a morii, cât mai era încă lumină. Încăperea de la parter, cu cele două uriașe pietre de moară, din granit, sprijinite de perete, cu mirosul persistent de făină, mai păstra încă un aer de mister, de timp suspendat, de loc lipsit de scop și sens, astfel încât, Dalgliesh întotdeauna, intra acolo cu un sentiment de dezolare. De la un nivel la altul se urca numai pe scări de pisică. Prinzând barele cu mâna, el revăzu picioarele mătușii, acoperite de pantaloni lungi, dispărând înaintea lui în încăperea de deasupra. Ea folosise numai camera de sub acoperiș a morii, pe care o mobilase simplu, cu o mică masă de scris și un scaun, așezate cu fața spre Marea Nordului, un telefon și binoclul. Intrând, și-o imagină stând acolo în zilele și nopțile de vară, scriind lucrările pe care le expedia ocazional revistelor de ornitologie, ridicându-și din când în când ochii pentru a privi dincolo de promontoriu, spre mare și spre orizontul îndepărtat; vedea din nou fața aceea aztecă, bronzată, cu ochii umbriți de bretonul încărunțit, auzea din nou vocea care, cândva, fusese pentru el cea mai frumoasă voce de femeie pe care o auzise vreodată.

Era acum după-amiază târziu, promontoriul se desfășura îmbogățit de lumina blândă a amurgului, marea – o întindere nesfârșită de albastru încrețit, tăiat la orizont de o tușă purpurie, de pictor. Culorile și formele erau subliniate de ultimele raze puternice ale soarelui, o fantezie în auriu pe albastrul mării; iarba uscată strălucea la fel de bogată ca lunca plină de sevă. În fiecare punct cardinal se afla câte o fereastră spre care se îndreptă pe rând, fără grabă, cu binoclul în mână. Spre vest, privirea străbătea drumul îngust, tăiat printre trestii și diguri, spre casele cu pereți de piatră și frontoane olandeze, spre acoperișurile cu olane flamande din satul Lydsett și turnul rotund al bisericii Saint Andrew. Către nord, peisajul era dominat de silueta masivă a centralei nucleare, de blocul cu acoperiș plat al serviciilor administrative și, în spatele acestora, de clădirea reactorului și construcția uriașă, de oțel și aluminiu, a halei turbinelor. La patru sute de

metri în largul mării se aflau instalațiile și platformele prizelor de apă, prin care apa de mare, destinată operațiunilor de răcire, era transportată către stația de pompare și pompele circulante. Se uită din nou pe fereastra dinspre est, la casele de pe promontoriu. Departe, către sud, abia se zărea acoperișul de la Scudder’s Cottage. Imediat în stânga, pereții de piatră de la Martyr’s Cottage străluceau ca marmura în soarele după-amiezii; la mai puțin de un kilometru spre nord, retrasă dincolo de pinii californieni ce mărgineau acea parte a coastei, se afla casa întunecată, de formă pătrată, închiriată de Hilary Robarts: o vilă de tip suburban, perfect proporționată, nepotrivit amplasată pe acest promontoriu înnegrit, cu fața spre insulă, ca și când ar fi ignorat marea în mod deliberat. Mai departe spre interiorul ținutului și abia vizibilă de la fereastra de sud, se afla Vechea Parohie, așezată ca o casă victoriană de păpuși, în grădina ei largă, invadată de ierburi, care, de la această distanță, părea la fel de îngrijită și verde ca și parcul municipal.

Sună telefonul. Apelul strident nu era bine venit. De aceea se retrăsese la Larksoken, pentru a scăpa de asemenea intruziuni. Totuși, nu era un apel neașteptat. Îl căuta Terry Rickards, să-i spună că ar fi vrut să treacă pentru o scurtă discuție cu domnul Dalgliesh, dacă nu deranja. Ora nouă era potrivită? Dalgliesh nu găsi imediat o scuză pentru un refuz. Zece minute mai târziu ieși din turnul morii, încuind ușa în urma lui. Precauțiunea era un mic act de pietate. Mătușa ținuse întotdeauna ușa încuiată, de teamă că unii copii s-ar fi putut aventura în moară și răni, căzând de pe scări. Lăsând turnul cu întunecimea și singurătatea lui, Dalgliesh intră în casă să despacheteze și să pregătească cina.

Camera de zi, imensă, cu pardoseală din piatră de York, covoare și un cămin deschis, era un amestec confortabil și nostalgic de vechi și nou. Cele mai multe dintre mobile îi erau familiare din timpul vizitelor la bunici, în copilărie; fuseseră moștenite de mătușa, ultima descendentă a familiei, din generația ei. Numai combina muzicală și televizorul erau relativ noi. Muzica fusese importantă pentru ea; rafturile conțineau o colecție catolică de discuri cu care se putea delecta sau consola în timpul vacanței lui de două săptămâni. Alături, bucătăria nu conținea nimic de prisos, ci tot ce era necesar unei femei căreia îi plăcea să mănânce, dar care prefera să gătească cu cât mai puține complicații. Puse două fripturi de miel pe grătar, prepară o salată de verdețuri și se pregăti să petreacă câteva ore plăcute de solitudine, înaintea intruziunii lui Rickards și a preocupărilor acestuia.

Și totuși, era puțin surprins că mătușa cumpărase în cele din urmă televizor. Fusese tentată către acest conformism de excelența programelor de istorie a naturii, ca și alți recent convertiți pe care îi cunoscuse și care rămăseseră captivi la aproape orice li se servea, ca și când ar fi vrut să recupereze timpul pierdut? Era puțin probabil. Îi dădu drumul să vadă măcar dacă mai funcționa. În timp ce subtitrările se succedau, un cântăreț de muzică pop se agita, mânuindu-și chitara și evoluând parodic, în giruete cu implicații sexuale, atât de grotești, încât cu greu îți puteai închipui că tânărul însuși le considera erotice. Dalgliesh opri televizorul și se uită în sus, la portretul în ulei al străbunicului lui dinspre mamă, episcopul din epoca victoriană, înveșmântat în robă, dar fără mitră, cu brațele ascunse în ample mâneci de batist și așezate cu încredere pe brațele fotoliului. Îi veni să spună „Aceasta este muzica anului 1988; aceștia sunt eroii noștri, clădirea de pe promontoriu este arhitectura noastră și nu îndrăznesc să opresc mașina și să iau copiii să-i duc acasă, pentru că, pe bună dreptate i-am învățat că un necunoscut îi poate răpi și viola”. Ar fi putut adăuga: „Și undeva acolo, afară, se află un ucigaș căruia îi place să sugrume femei și să le umple gura cu păr”. Această aberație, cel puțin, era independentă de schimbarea modei; străbunicul ar fi avut și el răspunsul lui scrupulos și intransigent la această problemă. Pe bună dreptate. Căci, nu fusese el uns episcop în 1888, anul lui Jack Spintecătorul? Probabil că el l-ar fi înțeles pe Fluieraș mai bine decât pe cântărețul pop ale cărui giruete l-ar fi convins, cu siguranță, că omul era cuprins în vârtejul final al dansului Sfântului Vitus.

Rickards veni la timp. Era ora nouă fix când Dalgliesh îi auzi mașina și, deschizând ușa către întunericul nopții, văzu figura înaltă apropiindu-se cu pași mari de el. Dalgliesh nu-l mai întâlnise de mai bine de zece ani; pe atunci, tocmai fusese numit inspector în cadrul brigăzii de investigații criminalistice a Poliției Metropolitane; fu surprins să constate cât de puțin se schimbase Rickards; trecerea timpului, căsătoria, plecarea din Londra, promovarea nu lăsaseră, aparent, nicio urmă pe figura lui. Silueta deșirată, de peste un metru optzeci, lipsită de grație, arăta la fel de absurdă în costumul impecabil, ca întotdeauna. Fața aspră, arsă de soare și vânt, cu aerul de curaj moral, demn de încredere, ar fi fost mai potrivită lângă flanela unui marinar, de preferință decorată pe piept cu inscripția RNLI[2]. Profilul, cu nasul lung, ușor acvilin și sprâncene proeminente, era impresionant. Văzut din față, nasul era puțin prea lat și turtit la bază, în schimb, ochii negri, care, când prindeau viață, se luminau de o strălucire

sălbatică, aproape maniacă, dezvăluiau adâncuri de uimită îngăduință. Dalgliesh îl considera un tip de ofițer de poliție mai puțin obișnuit în aceste zile decât în trecut, totuși nu foarte rar întâlnit: detectivul conștiincios și incoruptibil, cu o imaginație destul de limitată, dar cu ceva mai multă inteligență, care nu a considerat niciodată că răul de pe lume trebuie trecut cu vederea pentru că, de multe ori, este inexplicabil, iar făptașii – niște nefericiți.

Rickards se uită în jur, la peretele acoperit cu cărți, la focul în care trosneau lemnele, la pictura în ulei de deasupra căminului, înfățișând un prelat din epoca victoriană, ca și când ar fi vrut să-și imprime în memorie fiecare obiect, apoi se prăbuși într-un scaun și își întinse picioarele lungi, cu un mormăit de satisfacție. Dalgliesh își aminti că oaspetele obișnuia să bea bere; acum acceptă whisky, dar ceru o cafea pentru început. Cel puțin unul din obiceiuri se schimbase.

— Îmi pare rău că n-o vei cunoaște pe Susie, soția mea, cât stai aici, Dalgliesh. Peste câteva săptămâni trebuie să nască, primul nostru copil, și s-a dus să stea cu mama ei, la York. Soacrei mele nu i-a plăcut ideea ca Susie să rămână în Norfolk acum, când bântuie Fluierașul și când eu lucrez de dimineață până seara.

Vorbise cu un soi de formalism stânjenit, ca și când el, și nu Dalgliesh, ar fi fost gazda, și se scuza pentru absența neașteptată a soției.

— Cred că este normal ca fiica unică la părinți să vrea să fie lângă mama ei într-un asemenea moment, mai ales la primul copil.

Soția lui Dalgliesh nu dorise să fie lângă mama ei, dorise să fie cu el, dorise cu atâta intensitate, încât, după aceea, el se întrebase dacă nu cumva avusese o premoniție. Acest lucru și-l amintea, deși figura ei nu o mai vedea limpede. Amintirea lui despre ea, pe care ani de zile, trădător al durerii și iubirii lor, încercase să și-o scoată din minte, pentru că durerea i se păruse insuportabilă, fusese înlocuită treptat de un vis copilăresc, romantic, de gingășie și frumusețe, fixat acum, pentru totdeauna, dincolo de posibilitatea devastării în timp. Figura fiului nou-născut și-o amintea cu precizie și uneori îi revenea în vis, privirea aceea neîntinată, de dulce mulțumire atotștiutoare, ca și când, într-o singură clipă de viață, ar fi văzut și ar fi cunoscut tot ce se putea ști – văzuse și refuzase. Își spuse că era ultimul om care ar fi putut să dea un sfat sau asigurări pentru problemele legate de sarcină, și înțelese, în același timp, că nefericirea lui Rickards în legătură cu

absența soției era mai profundă decât dorul. Puse întrebările obișnuite despre starea ei de sănătate și se refugie în bucătărie, să prepare cafeaua.

Nu știa ce spirit misterios descătușase talentul de a scrie versuri, dar acestea îl eliberaseră de alte satisfacții umane, de dragoste; sau era exact invers? Iubirea descătușase poezia? Părea să-i fi afectat chiar munca. Măcinând boabele de cafea, se gândi la ambiguitățile mai mici ale vieții, când nu fusese în stare să scrie versuri, și munca i se păruse nu numai plictisitoare, dar uneori chiar respingătoare. Acum se simțea suficient de fericit pentru a-l lăsa pe Rickards să-i încalce solitudinea, să-l folosească drept cutie de rezonanță. Această nou descoperită bunătate și toleranță îl cam descumpăneau. Succesul cu moderație era, fără îndoială, mai benefic pentru caracter decât eșecul, dar, prea mult succes, l-ar fi făcut să-și piardă spiritul mușcător. Cinci minute mai târziu, aducând două căni cu cafea și așezându-se confortabil în fotoliu, putu să se bucure îndeajuns de contrastul dintre îngrijorarea de o violență psihopată a lui Rickards și pacea de la moară. Focul de lemne, ars dincolo de etapa în care lemnele trosnesc, se stabilise într-o strălucire confortabilă, iar vântul, rareori absent de pe promontoriu, sufla ca un spirit bun, șuierând încetișor printre limbile încremenite și avântate ale morii. Se bucura că nu era treaba lui să-l prindă pe Fluieraș. Dintre toate crimele, cele comise în serie erau cele mai frustrante, cele mai greu de rezolvat și mai dependente de întâmplare; investigațiile se desfășurau sub corul de proteste al publicului, care cerea prinderea diavolului înspăimântător și exorcizarea lui definitivă. Dar cazul acesta nu era al lui; putea să discute despre el cu detașarea omului care este interesat profesional, dar nu are nicio responsabilitate. În același timp, înțelegea ce nevoie resimțea Rickards: nu un sfat – își cunoștea meseria –, el avea nevoie de un om de încredere, cineva care vorbea aceeași limbă, care ulterior dispărea, care nu rămânea – martor perpetuu al nesiguranței, un coleg în fața căruia putea gândi cu glas tare. Avea o echipă și era prea pedant pentru a nu discuta cu aceasta detaliile. Dar era omul care simțea nevoia să-și rostească teoriile, iar aici le putea formula, dezvolta, respinge, explora, fără disconfortul suspiciunii că sergentul, care îl ascultă cu deferență, având grijă să nu i se citească expresia pe față, gândește: „Doamne, acum ce mai visează bătrânul?” sau „Bătrânul o ia razna”.

— Nu folosim Holmes-ul, zise Rickards. Poliția Metropolitană a spus că în prezent sistemul este complet angajat, iar noi avem, oricum, calculatorul nostru. Nu că am avea prea multe date de introdus pe computer. Bineînțeles,

presa și publicul au aflat de Holmes. Este un subiect nelipsit la conferințele de presă. „Folosiți computerul special al Ministerului de Interne, cel care a fost denumit după Sherlock Holmes?”, „Nu”, răspund eu, „avem propriul nostru calculator”. Întrebare nerostită: „Atunci, de ce naiba nu l-ați prins?” Ei cred că nu trebuie decât să bagi datele și calculatorul, gata, a și scos fișa completă a tipului, cu tot cu amprente, numărul de la cămașă și preferințele muzicale.

— Da, spuse Dalgliesh, suntem atât de saturați cu minuni științifice, încât e deconcertant să constați că tehnologia face orice, numai ce vrem noi să facă, nu.

— Patru femei până acum, iar Valerie Mitchell nu va fi ultima, dacă nu-l prindem repede. A început acum cincisprezece luni. Prima victimă am găsit-o după miezul nopții, într-un adăpost la capătul promenadei Easthaven; întâmplător, era o târfă de prin partea locului, deși e posibil ca el să n-o fi cunoscut-o sau să nu-l intereseze. Au trecut opt luni până la lovitura următoare. Lovitură reușită, cred că o socotește. De data asta, o profesoară de treizeci de ani care se ducea acasă cu bicicleta, la Hunstanton; i s-a spart roata pe un tronson de drum pustiu. Pe urmă, încă o pauză, de șase luni, după care a omorât o barmaniță din Ipswich, care își vizitase bunica și a fost atât de proastă, încât a așteptat singură autobuzul de noapte. Când a sosit, nu mai era nimeni în stație. Câțiva tineri au coborât din autobuz. Erau cu chef, deci nu prea capabili să remarce ceva; n-au văzut și n-au auzit nimic, nimic în afară de ceea ce au descris ca un soi de fluierat lugubru, venind dinspre adâncul pădurii.

Luă o înghițitură de cafea, apoi continuă:

— Avem o descriere din partea unei patrule. Nu știu de ce ne batem capul. Aș fi putut s-o scriu și eu. Ne spune să căutăm un om singuratic, provenind probabil dintr-o familie cu probleme, care ar avea o mamă autoritară, nu poate comunica ușor cu semenii, în special cu femeile, posibil un impotent, despărțit sau divorțat, care nutrește resentimente și ură față de sexul opus. Ei da, nu ne prea așteptam să fie un director de bancă, cu carieră strălucită, cu o căsătorie fericită și patru copii pe punctul de a obține Certificatul General de Instruire, sau cum i se mai spune acum. Sunt niște diavoli, criminalii ăștia care ucid în serie. Nu au nicio motivație – o motivație pe care să o poată înțelege un om normal, în orice caz, iar ăsta ar putea veni de oriunde, Norwich, Ipswich, chiar și Londra. E periculos să presupunem că operează neapărat în locul din care provine. Deși, așa pare.

Este evident că cunoaște bine ținutul. Și se pare că își menține metoda. Alege o intersecție, parchează mașina sau camioneta la marginea uneia dintre șosele, pe urmă traversează oblic și așteaptă pe șoseaua cealaltă. Își târăște victima între tufișuri sau sub arbori, ucide și revine pe șoseaua cealaltă, la mașină, și fuge. În cazul ultimelor trei crime se pare că a fost o pură întâmplare să apară o victimă adecvată.

Dalgliesh simți că a sosit momentul să zică ceva:

— Dacă nu-și alege și nu-și urmărește victima, și este evident că în ultimele trei cazuri nu a făcut-o, probabil că este pregătit pentru o așteptare îndelungată. Ceea ce sugerează că de obicei iese noaptea, poate fi un lucrător din schimbul de noapte, unul care prinde molii, un pădurar, paznicul unui teren de vânătoare, cineva cu o muncă de acest gen. Și pleacă pregătit; pândește un omor rapid, prin mai multe mijloace.

— Eu văd lucrurile așa, zise Rickards. Patru victime până acum și trei dintre ele întâmplătoare, dar probabil că stă la pândă de trei ani sau mai mulți. Pânda poate face parte din excitație. „Poate astă-seară dau lovitura, astă-seară aș putea avea noroc”. Și, pentru Dumnezeu, a fost într-adevăr norocos. Două victime în ultimele șase săptămâni.

— Ce e cu marca fabricii, fluieratul?

— A fost auzit de cele trei persoane care au ajuns la fața locului după crima de la Easthaven. Unul a auzit fluieratul și atât, unul a spus că suna ca un imn, iar cel de al treilea, o femeie care frecventează biserica, a pretins că a putut identifica cu precizie cântecul „Ziua s-a încheiat”. Am păstrat tăcere în această privință. Ne-ar putea fi util când vor apărea obișnuiții neisprăviți care vor pretinde că ei sunt Fluierașul. În privința fluieratului însă se pare că nu există nicio îndoială.

Dalgliesh spuse:

— „Ziua s-a încheiat/ Se apropie noaptea/ Umbrele înserării/ Se adună pe cer”. Este un imn care se cântă la biserică, la școala de duminică, dar n-aș fi crezut că este unul dintre cele obișnuite între „Imnurile de slavă”.

Și-l amintea din copilărie, o melodie lugubră, fără nimic deosebit, pe care, la vârsta de zece ani, o improviza la pianul din salon. Mai cânta cineva acest imn acum? se întrebă. Era alegerea preferată a domnișoarei Barnett, în după-amiezile lungi de iarnă, înainte de terminarea școlii de duminică, când lumina scădea afară și micuțul Adam Dalgliesh începea deja să se teamă de acei ultimi douăzeci de metri din drumul spre casă, unde aleea făcea o curbă și tufișurile se îndeseau. Noaptea era altfel decât lumina zilei, mirosea

diferit, avea alt sunet; lucrurile obișnuite căpătau contururi neașteptate; o putere străină, sinistră, guverna noaptea. Cei douăzeci de metri de pietriș scârțâitor, când luminile casei erau pentru o clipă ascunse, constituiau o teroare săptămânală. Imediat ce trecea de poarta aleii, începea să meargă mai repede, dar nu foarte repede, deoarece puterea care guverna noaptea ar fi putut simți mirosul fricii, la fel cum îl simt și câinii. Înțelegea că mama sa nu l-ar fi lăsat să străbată distanța aceea singur, dacă ar fi știut că suferă de o spaimă atavică, dar nu avusese habar, iar el mai degrabă ar fi murit decât să-i spună. Iar tatăl? Tatăl ar fi dorit ca el să fie brav, i-ar fi spus că Dumnezeu era în egală măsură al întunericului, ca și al luminii zilei. Ar fi putut cita cel puțin douăsprezece texte adecvate, în acest sens. „Întunericul și lumina sunt pentru Tine deopotrivă”. Dar pentru un băiețel sensibil, de zece ani, nu erau deopotrivă. Într-unul din momentele de călătorie însingurată pe bucata aceea de drum, avusese revelația unui adevăr pentru adulți: cei care ne iubesc ne produc cele mai mari dureri.

— Deci, spuse, căutați un om de-al locului, un om singur, cineva care face muncă de noapte, care folosește mașină sau camionetă și cunoaște „Imnuri străvechi și moderne”. Ar trebui să vă fie mai ușor.

— Așa s-ar crede, nu-i așa? răspunse Rickards.

Rămase o clipă tăcut, apoi spuse:

— Cred că acum mi-ar prinde bine puțin whisky, domnule Dalgliesh, dacă nu vă deranjează.

Când în cele din urmă a plecat, trecuse de miezul nopții. Dalgliesh ieși să-l conducă până la mașină. Privind promontoriul, Rickards spuse:

— Este undeva acolo, pândește, așteaptă. Nu trăiesc niciun minut fără să mă gândesc la el, îmi imaginez cum arată, unde este, ce gândește. Mama lui Susie are dreptate. În ultima vreme nu i-am oferit mare lucru. Când îl vom prinde, s-a terminat. Mergi mai departe. El nu, tu, da. Iar în final știi totul, sau crezi că știi totul. Unde, când, cine, cum? Dacă ai noroc, știi chiar și de ce. Și totuși, nu știi nimic. Atâta răutate, iar tu nu trebuie să o explici, sau să o înțelegi, sau să faci naibii ceva; nu trebuie decât să-i pui capăt. Implicare fără responsabilitate. Nicio responsabilitate pentru ce a făcut sau pentru ceea ce i se va întâmpla în continuare. Pentru asta există judecători și jurați. Ești implicat, și totuși nu ești. Asta vă atrage în munca noastră, domnule Dalgliesh? Nu era o întrebare la care Dalgliesh s-ar fi așteptat, nici măcar din partea unui prieten, iar Rickards nu era un prieten.

— Cine dintre noi poate răspunde la această întrebare?

— Vă amintiți de ce am plecat de la Poliția Metropolitană, domnule Dalgliesh?

— Cele două cazuri de corupție? Da, îmi amintesc de ce ați plecat.

— Dumneavoastră ați rămas. Nu v-a plăcut, la fel cum nu mi-a plăcut nici mie. N-ați fi atins culmea. Dar ați rămas. Erați complet detașat, nu-i așa? Vă interesa.

— Întotdeauna este interesant când oameni pe care credeai că îi cunoști își dau în petec.

Și Rickards părăsise Londra. Căutând ce? Dalgliesh ar fi vrut să știe. Un vis romantic despre pacea de la țară, o Anglie care dispăruse, o metodă mai blândă de urmărire, cinstea totală? Se întrebă dacă o găsise.

CARTEA A II-A

De joi, 22 septembrie,
până vineri, 23 septembrie

11.

Era ora șapte și zece minute; barul localului „Ducele de Clarence” era deja plin de fum, zgomotul creștea, iar mulțimea se înghesuia la tejghea, pe trei rânduri. Christine Baldwin, cea de a cincea victimă a Fluierașului, mai avea de trăit exact douăzeci de minute. Stătea pe bancheta de la perete, sorbind cel de al treilea pahar de sherry din seara aceea, hotărâtă să fie ultimul, știind cât era Colin de nerăbdător să comande încă un rând. Prinzând privirea lui Norman, își ridică mâna stângă și făcu semn spre ceas. Trecuseră zece minute peste ora stabilită, iar el știa acest lucru. Se înțeleseseră să bea un pahar înainte de masa de seară, împreună cu Yvonne și Colin; stabilise clar cu Norman limita consumului de alcool și de timp, înainte de a pleca de acasă. Aranjamentul era tipic pentru căsnicia lor de nouă luni, susținută mai puțin de compatibilitatea de interese, cât mai ales de o serie de compromisuri atent negociate. În seara aceasta era rândul ei să cedeze, dar consimțământul de a petrece o oră la Clarence, alături de Colin și Yvonne nu însemna că trebuia să se și prefacă încântată de companie.

Colin îi displăcuse de când făcuseră cunoștință; de la prima privire, relația se fixase în antagonismul stereotip dintre noua logodnică și colegul de școală, cu o reputație îndoielnică, ce mai era, pe deasupra, și partener de băutură. La nunta lor fusese cavaler de onoare – o adevărată negociere prenupțială fusese necesară pentru această capitulare – și își îndeplinise îndatoririle cu un amestec de incompetență și ireverență care, așa cum îi făcea plăcere să-i amintească lui Norman, ei îi stricase toată amintirea zilei celei mari. Pentru el, alegerea acestui local era tipică. Doamne, cât era de vulgară! Cel puțin, ea putea fi sigură de un lucru: în acest loc nu risca să întâlnească pe cineva de la centrală, oricum, nu pe cineva important. Totul îi displăcea la Clarence, asprimea mochetei sub picioare, plușul sintetic ce

acoperea pereții, coșurile cu iederă și flori artificiale de deasupra barului, covorul de prost-gust. Cu douăzeci de ani în urmă fusese un han intim, în stil victorian, vizitat de puțină lume, de obicei clienții casei, cu focul arzând în vatra deschisă și însemne heraldice din alamă perfect lustruită, atârnate de bârnele negre. Cârciumarul lugubru își făcea o datorie de onoare din a respinge străinii și, în acest scop, folosise o gamă impresionantă de priviri taciturne, rău-voitoare, bere caldă și servicii proaste. Dar vechiul local arsese în anii șaizeci și fusese înlocuit cu altul mai profitabil și mai demn de încredere. Din vechea clădire nu mai rămăsese nimic, iar spațiul amplu al barului, înnobilat prin denumirea de sală a banchetelor, îndeplinea pentru cei lipsiți de pretenții rolul de vad pentru cununii și alte funcțiuni, iar în alte seri, servea meniuri previzibile, cu melci și supă, friptură, pui, salată de fructe și înghețată. Ei bine, cel puțin în privința cinei, Christine pusese piciorul în prag. Își socotiseră bugetul lunar până la ultimul bănuț, iar dacă Norman își închipuia că ea va mânca acolo porcăriile acelea, cu prețuri umflate, când acasă îi aștepta, în frigider, o cină rece grozavă, iar la televizor un program decent, putea să-și ia gândul. Aveau ceva mai bun de făcut cu banii, decât să-i bea acolo, cu Colin și cea mai recentă târfă achiziționată, care, dacă era să te iei după bârfe, își desfăcuse picioarele pentru jumătate din Norwich. Trebuiau să-și achite ratele pentru mobila din camera de zi și pentru mașină, ca să nu mai vorbim de ipotecă. Încercă din nou să întâlnească privirea lui Norman, dar el căuta să atragă atenția târfei de Yvonne. Ceea ce nici nu era prea greu. Colin se aplecă spre Christine, cu ochii lui maronii, ca de melasă, pe jumătate zeflemitori, pe jumătate ispititori; Colin Lomas, care credea că toate femeile leșinau după el.

— Liniștește-te, dragă. Omul tău se simte bine. E rândul tău, Norm.

Ignorându-l pe Colin, i se adresă lui Norman:

— Ascultă, e timpul să plecăm. Am stabilit să plecăm la șapte.

— Ei, hai, Chrissie, lasă omul să respire. Mai bem un rând.

Norman spuse, evitându-i privirea:

— Ce iei, Yvonne? Aceeași băutură? Un sherry mediu?

— Să trecem la alcoolice, interveni Colin. Eu vreau un Johnnie Walker.

O făcea intenționat. Știa că lui nici măcar nu-i plăcea whisky-ul.

— Eu m-am săturat de locul ăsta nenorocit, spuse. Mă doare capul de atâta zgomot.

— Te doare capul? S-a măritat de nouă luni și au și luat-o durerile de cap. N-ai de ce să te grăbești să te întorci acasă în seara asta, Norm.

Yvonne chicoti.

Christine spuse, cu obrajii în flăcări:

— Întotdeauna ai fost vulgar, Colin Lomas, dar acum nici măcar nu ai haz. Voi trei puteți face ce vreți. Eu plec acasă. Dă-mi cheile de la mașină.

9

Colin se lăsă pe spate și zâmbi.

— Ai auzit ce-a spus cucoana de nevastă-ta. Vrea cheile de la mașină.

9

Fără să scoată un cuvânt, stânjenit, Norman le scoase din buzunar și i le împinse peste masă. Ea le apucă cu o mișcare furioasă, împinse masa, se strecură pe lângă Yvonne și alergă spre ușă. Aproape plângea de furie. Îi trebui un minut să descuie mașina, apoi se așeză tremurând la volan și așteptă până ce reuși să-și stăpânească mâinile, încât să poată răsuci cheia în contact. Auzi vocea mamei în ziua când îi anunțase logodna: „Ai treizeci și doi de ani, dacă asta vrei, presupun că știi ce faci. Dar n-ai să reușești nimic cu el. E moale ca o cârpă, dacă vrei părerea mea”. Dar ea crezuse că va realiza ceva cu el, iar căsuța din Norwich, de la marginea orașului, reprezenta nouă luni de muncă asiduă și împliniri. Anul următor, el avea să fie promovat la biroul de asigurări. Ea va putea renunța la postul de secretară în secția de fizică medicală de la centrala nucleară de la Larksoken și va putea avea primul din cei doi copii planificați. Până atunci va face treizeci și patru de ani. Toată lumea știa că nu era bine să aștepți prea mult.

Își luase carnetul de conducere abia după căsătorie, iar acum conducea pentru prima dată singură, pe timp de noapte. Mergea încet și atentă, cu privirea concentrată, bucuroasă că știa foarte bine drumul. Se întreba ce va face Norman când va vedea că luase mașina. Aproape sigur își închipuia că o va găsi așteptându-l afară, spumegând de furie, dar așteptând să fie dusă acasă. Acum va trebui să fie dus de Colin, care nu va fi prea bucuros să se abată atâta din drum. Iar dacă se vor aștepta ca ea să-i invite pe Colin și Yvonne înăuntru, pentru un pahar, vor avea de ce să se mire. Gândul la deruta lui Norman, când va constata că a plecat, într-adevăr, o mai înveseli puțin; apăsă piciorul pe accelerație, nerăbdătoare să se îndepărteze de cei trei, să ajungă cu bine acasă. Dar mașina smuci brusc și motorul muri. Probabil condusese mai dezordonat decât realizase, pentru că se oprise de-a curmezișul șoselei. Rămăsese în pană într-un loc prost, o porțiune izolată și pustie din drumul de țară, mărginită pe ambele laturi de un șir de copaci. Atunci își aduse aminte. Norman spusese că trebuie să pună benzină și să

treacă pe la stația cu program permanent când vor pleca de la Clarence. Era ridicol să lași rezervorul atât de gol, dar numai cu trei zile înainte se certaseră pentru a stabili al cui rând era să meargă la benzinărie și să plătească plinul. Supărarea și frustrarea îi reveniră. O clipă rămase bătând neputincioasă cu mâinile în volan, răsucind cu disperare cheia în contact, rugându-se să pornească motorul. Dar motorul era mort. Apoi, iritarea începu să facă loc primilor fiori de frică. Drumul era pustiu și chiar dacă venea vreo mașină și oprea, putea ea îi sigură că nu era vreun hoț, un violator, sau chiar Fluierașul? O crimă odioasă fusese comisă pe Șoseaua A3, chiar în acest an. În ziua de azi nu puteai avea încredere în nimeni. Dar nici nu putea lăsa mașina acolo unde era, blocând drumul de-a curmezișul. Încercă să-și aducă aminte când trecuse pe lângă ultima casă, pe lângă un stâlp de ajutor în caz de urgență, un telefon public, dar avea impresia că în ultimele zece minute străbătuse un ținut pustiu. Chiar dacă părăsea sanctuarul dubios al mașinii, nu avea niciun indiciu care era cea mai bună direcție în care putea porni după ajutor. Deodată, un val de panică totală o cuprinse ca o greață; trebui să se stăpânească să nu sară din mașină, să se ascundă între copaci. Dar la ce bun? Poate că el se afla tocmai acolo.

Și atunci, miraculos, auzi pași și, privind în jur, văzu o femeie apropiindu-se. Purta pantaloni și un trenci, și avea un păr bogat sub bereta strâmtă. Alături, legat în lesă, tropăia un cățeluș, cu părul neted. Neliniștea îi dispăru imediat. Iată pe cineva care o va ajuta să împingă mașina spre marginea șoselei, care îi putea spune unde se afla cea mai apropiată casă, alături de care va putea merge și ea. Fără să se mai gândească măcar să trântească ușa mașinii, strigă fericită și alergă zâmbind spre oroarea morții.

12.

Cina fusese excelentă, iar vinul, un Château Potensac din ’78, o alegere interesantă pentru felul principal. Deși Dalgliesh cunoștea reputația lui Alice Mair ca autoare de cărți de bucate, nu citise niciuna din scrierile ei și nu avea nicio idee despre școala culinară, dacă exista așa ceva, căreia îi aparținea. Nu se temuse că va fi servit cu obișnuitul aranjament artistic înotând într-o baltă de sos și însoțit de unul sau doi morcovi nefierți, și de melanjul aranjat pe o farfurie adiacentă. Rața sălbatică servită de Alice Mair putea fi recunoscută ca atare, iar sosul picant, din care nu mai mâncase până

atunci, sporea, și nu domina, gustul cărnii de pasăre; movilițele de napi cu smântână și păstârnac erau o garnitură agreabilă la mazărea verde. Apoi mâncaseră soté de portocale, urmat de brânză și fructe. Fusese un meniu neconvențional, alcătuit, după cum își putuse da seama, în intenția de a place musafirilor și nu de a demonstra ingeniozitatea gospodinei.

Cel de al patrulea oaspete așteptat, Miles Lessingham, nu venise și nici nu-și anunțase absenta, dar Alice Mair nu rearanjase masa, astfel încât scaunul neocupat și paharul gol rămăseseră să amintească în mod neplăcut și fără echivoc de stafia lui Banquo. Dalgliesh era așezat în fața domnișoarei Hilary Robarts. Înțelegea acum cât de reușit era portretul, dacă domina într-atât reacția lui fizică în fața ființei reale. Se întâlneau pentru prima oară, deși aflase de existența ei la fel cum aflase de toate cele câteva persoane care trăiau, cum spuneau sătenii din Lydsett, „de cealaltă parte a porții”. Era puțin ciudat că se aflau la prima lor întâlnire; Golf-ul ei roșu apărea destul de des pe promontoriu, iar de la ultimul nivel al morii, îi văzuse casa de multe ori. Acum, întâlnind-o, resimți aproape fizic, cât de greu îi venea să-și ia ochii de la ea; omul, în carne și oase, și imaginea memorată păreau să se contopească într-o prezență nu numai puternică, dar și tulburătoare. Avea un chip frumos, o figură de manechin, gândi el, pomeții înalți, nasul lung, ușor concav, buze largi, pline, ochi întunecați, supărați, adânciți sub sprâncenele groase. Părul ondulat, învolburat, prins spre spate cu doi piepteni, îi cădea pe umeri. Și-o imagină pozând, gura umedă, întredeschisă, șoldurile proeminente, privind spre aparatul de fotografiat cu privirea aceea, aproape obligatorie, de respingere arogantă. Când ea se aplecă să rupă încă un bob de strugure din ciorchine, pe care și-l aruncă în gură, Dalgliesh văzu pistruii delicați de pe fruntea întunecată, strălucirea pufului deasupra buzei de sus.

În fața gazdei stătea Meg Dennison; cu delicatețe și discreție, degetele ei cu unghii roz cojeau boabe de struguri. Frumusețea arzătoare a lui Hilary Robarts sublinia aspectul cu totul diferit al lui Meg, o drăgălășenie demodată, îngrijită dar nu conștientizată, care îi amintea lui Dalgliesh de fotografiile anilor treizeci. Îmbrăcămintea celor două femei mărea contrastul. Hilary purta o rochie din bumbac de India, multicolor, cu trei nasturi desfăcuți la gât. Meg Dennison avea o fustă lungă, neagră și o bluză de mătase imprimată, cu fundă la gât. Dar cea mai elegantă era gazda. Eșarfa lungă, din lână fină, maro închis, purtată cu un lanț gros de argint și chihlimbar, estompau ascuțimea trăsăturilor și le subliniau fermitatea și

regularitatea. Prin comparație, drăgălășenia lui Meg Dennison devenea aproape insipidă, iar bumbacul viu colorat al lui Hilary Robarts părea țipător.

Camera în care se aflau trebuie să fi făcut parte din clădirea inițială, gândi Dalgliesh. De aceste bârne afumate, Agnes Poley obișnuia probabil să agațe slănina și săculeții de ierburi uscate. Într-o oală aruncată pe vatra uriașă, gătise probabil mesele familiei și, poate, la sfârșit, auzise mistuindu-se în trosnetul flăcărilor, surcelele groaznicului ei martiriu. Prin fața ferestrei ei trecuseră coifurile celor ce mărșăluiau. Dar memoria trecutului se păstrase doar în numele casei. Masa ovală de sufragerie și scaunele erau moderne, la fel cum modern erau și serviciul de masă, de Wedgwood, și paharele elegante. În salonul în care băuseră sherry înainte de masă, Dalgliesh avusese sentimentul că se afla într-o încăpere ce respingea trecutul și nu conținea nimic agresiv pentru intimitatea esențială a proprietarului; istoria familiei nu se oglindea în fotografii sau portrete, nostalgia, sentimentalismul sau pietatea nu făcuseră loc unor obiecte de familie, uzate, antichități nu fuseseră colecționate peste ani. Chiar și cele câteva tablouri, dintre care trei semnate de John Piper și recunoscute, erau moderne. Mobila era scumpă, confortabilă, bine concepută, de o simplitate prea elegantă pentru a fi cu ostentație nelalocul ei. Dar inima casei nu se afla acolo, ci în bucătăria aceea spațioasă și primitoare, cu mirosuri calde.

Ascultase conversația numai pe jumătate, iar acum se străduia să fie un oaspete mai agreabil. Discuția era generală, fețele luminate de luminări se aplecaseră deasupra mesei, iar degetele care curățau fructe, ori se jucau cu paharele, erau la fel de bine individualizate ca și figurile. Mâinile puternice, dar elegante ale lui Alice Mair, cu unghii scurte, ale lui Hilary Robarts, lungi, cu încheieturi proeminente, degetele delicate, cu unghii roz, ale lui Meg Dennison, puțin înroșite de munci gospodărești. Alex Mair spunea:

— Bine, să luăm o dilemă din zilele noastre. Știm că putem folosi țesut uman de la fetuși avortați, pentru a trata boala lui Parkinson și pe cea a lui Alzheimer. Veți găsi, probabil, procedeul acceptabil din punct de vedere etic, dacă avortul s-a produs pe cale naturală sau legală, dar nu și dacă a fost provocat pentru a obține țesutul. Dar, puteți argumenta că femeia are dreptul să-și folosească trupul așa cum vrea. Dacă ea ține foarte mult la cineva care suferă de boala lui Alzheimer și vrea să-l ajute, producând un fetus, cine are dreptul să spună nu? Un fetus nu este un copil.

— Observ că presupui că bolnavul este un bărbat, interveni Hilary Robarts. Cred că el s-ar simți îndreptățit să folosească trupul femeii în acest scop, ca și în altele. Dar de ce să gândească așa? Eu nu pot să cred că o femeie care a suferit un avort mai vrea să treacă prin așa ceva pentru confortul vreunui bărbat.

Cuvintele fuseseră rostite cu multă amărăciune. Se făcu liniște, apoi Mair spuse liniștit:

— Boala lui Alzheimer este mai mult decât un disconfort. Dar eu nu apăr metoda. În orice caz, în condițiile legii actuale ar fi ilegal.

— Asta te-ar îngrijora?

Privi în ochii supărați.

— Sigur că m-ar îngrijora. Din fericire, nu este o decizie pe care va trebui să o iau vreodată. Dar noi nu vorbim de legalitate, noi vorbim de moralitate.

— Sunt două lucruri diferite? întrebă sora lui.

— Asta este întrebarea, nu-i așa? Sunt diferite, Adam?

Folosea pentru prima oară prenumele lui Dalgliesh.

Acesta răspunse:

— Dumneata presupui că există o moralitate absolută, independentă de timp sau circumstanțe.

— Dumneata ai face această presupunere?

— Da, cred că aș face-o, dar eu nu sunt un filosof moral.

Doamna Dennison ridică privirea din farfurie, roșie în obraji, și spuse:

— Eu am întotdeauna suspiciuni când este vorba de scuza că un păcat se justifică dacă este făcut în beneficiul unei persoane pe care o iubim. Poate așa gândim, dar întotdeauna păcătuim în folosul nostru. Mă îngrozește gândul că ar trebui să îngrijesc un pacient care suferă de boala lui Alzheimer. Când apărăm eutanasia, o facem ca să punem capăt durerii sau nefericirii noastre de-a o privi? Să concepi în mod deliberat un copil pentru a-l ucide și a folosi țesutul, ideea este absolut dezgustătoare.

Alex Mair observă:

— Aș spune că ceea ce ucizi nu este un copil și că dezgustul față de o acțiune nu este o dovadă a imoralității ei.

— Într-adevăr, nu este? întrebă Dalgliesh. Dezgustul natural al doamnei Dennison nu ne spune nimic despre moralitatea acțiunii?

Ea îi zâmbi scurt, cu recunoștință și continuă:

— Pe urmă, nu este periculoasă utilizarea unui fetus? Am putea ajunge în situația ca săracii lumii să conceapă copii și să vândă fetuși pentru a-i ajuta

pe cei bogați. Mi se pare că există deja o piață neagră a organelor umane. Credeți că un multimilionar care are nevoie de un transplant de inimă și plămâni, nu găsește ce caută?

Alex Mair zâmbi:

— Numai să nu afirmați că ar trebui să suprimăm în mod deliberat cunoașterea sau să respingem progresul științific doar pentru motivul că se poate abuza de descoperiri. Dacă se fac abuzuri, atunci trebuie să scoatem legi împotriva lor.

— E simplu de spus, protestă Meg. Dacă tot ce am avea de făcut ar fi să scoatem legi împotriva relelor sociale, domnul Dalgliesh, de exemplu, și-ar pierde slujba.

— Nu e ușor, dar trebuie încercat. Doar asta înseamnă a fi om, a ne folosi inteligența pentru a face o alegere.

Alice Mair se ridică de la masă:

— Ei bine, a sosit momentul să facem o alegere, la un nivel oarecum diferit. Cine dorește cafea și cum o doriți? Am pus o masă și scaune în curte. Putem aprinde luminile și mergem să mâncăm acolo.

Intrară în salon, apoi Alice Mair deschise ușa-fereastră ce ducea spre patio. Bubuitul mării invadă imediat încăperea și o luă în stăpânire, ca o forță de vibrație irezistibilă. Dar îndată ce ieșiră în aerul răcoros de afară, paradoxal, zgomotul păru să se estompeze, și marea nu rămase decât un murmur îndepărtat. Curtea era mărginită către șosea de un zid înalt de piatră, care, spre sud și est, cobora până la numai câteva zeci de centimetri de pământ, lăsând privirea să străbată nestânjenită spre promontoriu și mare.

În câteva minute, Alex Mair aduse cafeaua pe tavă, și oaspeții, cu ceștile în mână, începură să se plimbe printre vasele de flori din teracotă, ca niște străini ce nu doresc să se cunoască, sau ca actorii printre decoruri, absorbiți de propriile lor persoane, gândindu-și replicile, așteptând începerea repetiției.

Nu-și luaseră hainele, iar căldura nopții se dovedea acum iluzorie. Ca la un semn, se întoarseră să intre în casă, tocmai când luminile unei mașini în viteză răzbătură de la înălțimea șoselei, dinspre sud. Apropiindu-se încetini.

— Porsche-ul lui Lessingham, spuse Mair.

Nimeni nu scoase un cuvânt. Urmăreau tăcuți mașina care ieși rapid de pe șosea și frână brusc pe iarbă. Conformându-se parcă unui protocol dinainte stabilit, se grupară cu toții într-un semicerc, cu Alice Mair așezată ceva mai

în față; o întâmpinare oarecum protocolară, ai cărei participanți se pregăteau însă mai degrabă pentru vești proaste, decât pentru plăcerea de a primi un oaspete așteptat. Dalgliesh simțea cum tensiunea crește: tremurul neliniștit al fiecăruia, transmis în aerul încremenit, cu miros de mare, unit și concentrat asupra portierei mașinii și siluetei înalte ce se desprinse din scaunul șoferului, sări cu ușurință peste zidul scund și se îndreptă către ei. Lessingham îl ignoră pe Mair și se duse direct la Alice. Îi luă mâna și i-o sărută cu delicatețe, un gest teatral care o surprinse pe Alice, după cum putu să-și dea seama Dalgliesh, și pe care ceilalți îl urmăriră cu o atenție critică, nefirească.

— Te rog să mă scuzi, Alice, zise Lessingham blând. Știu că este prea târziu pentru cină, dar sper că nu și pentru un pahar. Doamne, și câtă nevoie am de unul.

— Unde ai fost? Te-am așteptat cu masa patruzeci de minute.

Întrebarea, atât de directă, fusese pusă de Hilary Robarts și sunase ca acuzația unei soții arțăgoase.

Lessingham nu-și luă ochii de la Alice. Răspunse:

— De douăzeci de minute mă gândesc cum să răspund mai bine la această întrebare. Există mai multe posibilități interesante și dramatice. Aș putea afirma că am ajutat poliția în investigații. Sau că am fost implicat într-o crimă. Sau că s-a petrecut un incident neplăcut pe șosea. De fapt, au fost toate acestea laolaltă. Fluierașul a ucis din nou. Eu am găsit cadavrul.

Hilary Robarts întrebă tăios:

— Cum adică „l-ai găsit”? Unde?

Lessingham o ignoră din nou. Vorbi adresându-se lui Alice Mair:

— Aș putea să beau ceva? Pe urmă vă povestesc toate detaliile oribile. După ce v-am stricat aranjamentul la masă și v-am făcut să așteptați patruzeci de minute, vă sunt dator măcar cu atât.

Intrară înapoi în salon și Alex Mair îl prezentă pe Adam Dalgliesh. Lessingham îi aruncă o privire pătrunzătoare. Își strânseră mâinile. Dalgliesh atinse o palmă umedă și foarte rece.

Alex Mair întrebă fără supărare:

— De ce n-ai dat telefon? Ți-am fi păstrat ceva de mâncare.

Întrebarea, de un convenționalism intim, era nesemnificativă: Lessingham răspunse totuși:

— De fapt, am uitat. Nu cu totul, firește, dar chiar nu mi-a trecut prin cap, până ce poliția a terminat să-mi pună întrebări, iar atunci, momentul nu

mi s-a părut potrivit. Au fost foarte civilizați, însă mi-am dat seama că programul meu personal nu avea nicio importanță pentru ei. Trebuie să-ți spun că poliția nu dă doi bani pe faptul că ai găsit cadavrul în locul lor. Au o atitudine care spune, mai degrabă: „Vă mulțumim foarte mult, domnule, probabil a fost foarte neplăcut. Regretăm că ați fost deranjat. Dar mai departe ne ocupăm noi. Dumneavoastră mergeți acasă și încercați să dați totul uitării”. Nu știu de ce, simt că nu va fi chiar așa ușor.

Reîntorși în salon, Alex Mair aruncă bușteni peste jeraticul aprins și plecă să aducă băuturile. Lessingham refuzase whisky-ul și ceruse vin.

— Alex, nu-ți irosi cel mai bun vin roșu pe mine. Beau numai ca să-mi revin.

Aproape pe nesimțite, își trăseseră cu toții scaunele mai aproape. Lessingham începu istorisirea pe îndelete, oprindu-se din când în când, să soarbă din vin. Dalgliesh avu impresia că se schimbase puțin de la sosire, se încărcase cu o forță misterioasă și, în același timp, ciudat de familiară. Se gândi: a căpătat mistica povestitorului și, privind cercul de figuri concentrate, luminate de foc, își aminti deodată de prima lui școală, din sat, de copiii adunați în jurul domnișoarei Douglas, la ora trei, vineri după-amiaza, pentru o jumătate de oră de spus povești, și simți mușcătura durerii și regretului pentru zilele de inocență și iubire pierdute. Fu surprins să-și amintească cu atâta precizie de acele clipe, și tocmai într-un asemenea moment. Aceasta era o cu totul altă poveste, una nepotrivită pentru urechile copiilor.

— Am avut oră la dentist, spuse Lessingham, în Norwich, la cinci, pe urmă am trecut pe la un prieten din Close. Deci veneam încoace dinspre Norwich și nu de acasă. Tocmai ieșisem de pe șoseaua B1150 la Fairstead, când era să mă ciocnesc cu o mașină nesemnalizată, oprită de-a curmezișul drumului. Mi-am spus, ce loc tâmpit de parcare, pentru cineva care avea o nevoie în tufișuri. Pe urmă m-am gândit că poate se produsese un accident. Ușa din dreapta era deschisă. Am tras pe stânga și m-am dus să mă uit. Nu era nimeni prin preajmă. Nu știu de ce, m-am apropiat de copaci. Cred că din instinct. Era întuneric beznă, nu vedeam nimic și mă întrebam dacă să strig. Pe urmă mi-am zis că sunt prost, și m-am hotărât să plec, să-mi văd de treburile mele. În momentul următor m-am împiedicat de ea.

Mai luă o înghițitură de vin.

— Bineînțeles, tot nu vedeam nimic, dar am îngenuncheat și am început să pipăi cu mâinile. Am atins un corp uman. Cred că i-am atins șoldurile, nu

sunt prea sigur. Dar carnația umană, chiar dacă e vorba de un cadavru, nu poate fi confundată. M-am întors la mașină și mi-am luat lanterna. La lumina ei am văzut mai întâi picioarele, apoi corpul și fața. Și apoi, firește, am văzut totul. Am știut că era mâna Fluierașului.

— Era atât de cumplit? întrebă Meg Dennison cu glas stins.

Simții în glasul ei, nu curiozitate, ci simpatie, o înțelegere a nevoii lui de a vorbi. O privi o clipă, ca și când ar fi văzut-o pentru prima dată, apoi făcu o pauză, gândindu-se la întrebare.

— Mai degrabă șocant decât cumplit. Acum, când stau și mă gândesc, am avut sentimente complicate, un amestec de oroare, nu-mi venea să cred, și-mi era, ei bine, îmi era rușine. M-am simțit ca un voyeur[3]. În cele din urmă, morții sunt atât de dezavantajați. Arăta grotesc, puțin ridicol, cu șuvițe subțiri de păr ieșindu-i din gură, ca și cum le-ar fi mestecat. Oribil, desigur, dar totodată prostesc. Am simțit un impuls irezistibil de a râde. Știu că era o reacție datorată șocului, cu toate acestea nu era lăudabilă. Pe urmă, toată scena era, cum să spun… banală. Dacă mi-ați fi cerut să descriu una dintre victimele Fluierașului, exact așa aș fi văzut-o. Ne-am aștepta ca realitatea să difere de imaginație.

— Ne imaginăm de obicei lucruri mai rele, observă Alice Mair.

— Probabil erai îngrozit, spuse Meg Dennison blând. Eu aș fi fost. Singur, în întuneric, în fața unei asemenea orori.

El se întoarse spre ea și vorbi, de parcă era important ca ea, ca toți cei prezenți, să înțeleagă.

— Nu, nu îngrozit, tocmai aici era surpriza. Mi-a fost frică, bineînțeles, dar numai pentru a clipă sau două. Nu credeam că el a rămas să aștepte în apropiere. Își făcuse numărul. Și oricum, nu-l interesează bărbații. Mi-au trecut prin minte gânduri obișnuite, de bun-simț. Să nu ating nimic. Să nu distrug dovezi. Să anunț poliția. Pe urmă, întorcându-mă la mașină, am început să repet ce urma să le spun, ca și cum mi-aș fi pregătit povestea. Am încercat să explic de ce am intrat în tufișuri, încercam să justific cât mai bine.

— Ce trebuia să justifici? întrebă Alex Mair. Ai făcut ce-ai făcut. Mie mi se pare foarte normal. Mașina oprită transversal reprezenta un pericol. Ar fi fost o iresponsabilitate să treci pur și simplu mai departe.

— A fost nevoie de multe explicații, și atunci, și mai târziu. Poate pentru că toate întrebările ulterioare ale polițiștilor începeau cu „de ce”. Capeți o

sensibilitate morbidă pentru propriile tale motive. Este ca și când ar trebui să te convingi pe tine însuți că nu tu ai comis crima.

— Dar cadavrul, interveni nerăbdătoare Hilary Robarts, când te-ai întors cu lanterna și ai văzut-o, erai sigur că murise?

— Oh, da, știam că murise.

— Cum puteai ști? Se întâmplase probabil de foarte puțin timp. De ce n-ai încercat, cel puțin, să o reanimezi, să-i faci respirație gură la gură? Ar fi meritat să-ți înfrângi repulsia firească.

Dalgliesh o auzi pe Meg Dennison scoțând un sunet, ceva între suspin și geamăt. Lessingham privi spre Hilary și răspunse rece:

— Ar fi meritat, dacă ar fi avut cel mai mic rost. Știam că a murit, nu vă pot spune mai mult. Dar nu-ți face griji, dacă vreodată te găsesc pe tine, *in extremis,* mă voi strădui să-mi înfrâng repulsia firească.

Hilary se destinse, zâmbind satisfăcută, ca și când și-ar fi primit recompensa, silindu-l la o replică ieftină. Vocea îi sună mai natural când spuse:

— Mă surprinde că nu te-au considerat suspect. Ai fost primul la fața locului și este a doua oară când asiști la un deces, am putea spune. Începe să devină un obicei.

Ultimele cuvinte fuseseră rostite aproape ca pentru sine, dar ochii îl fixau pe Lessingham. El îi susținu privirea și răspunse la fel de liniștit:

— Totuși, există o diferență, nu-i așa? Am fost obligat să asist la moartea lui Toby, îți amintești? Iar de data asta, nimeni nu poate pretinde că nu a fost o crimă.

Focul trosni brusc și un buștean se rostogoli, căzând pe grătar. Mair, cu fața încinsă, îl împinse furios înapoi, cu piciorul.

Hilary Robarts, perfect calmă, se întoarse spre Dalgliesh:

— Dar am dreptate, nu-i așa? Poliția suspectează întotdeauna persoana care găsește cadavrul.

— Nu e obligatoriu, răspunse el calm.

Lessingham pusese sticla de vin roșu lângă cămin. Acum se apleacă și își umplu din nou paharul, cu atenție.

— Presupun că m-au suspectat, dar au existat câteva circumstanțe norocoase. Fusesem în mai multe locuri, pentru niște probleme juridice. Am un alibi pentru cel puțin două dintre crimele precedente. Din punctul lor de vedere, era descurajant că nu prezentam pete de sânge. Cred, de asemenea,

că și-au dat seama de starea mea de ușor șoc. În plus, nu se vedea nici urmă de obiect cu care să fi fost strangulată, nici de cuțit.

— Ce cuțit? întrebă Hilary scurt. Fluierașul sugrumă. Toată lumea știe cum ucide el.

— Ah, nu v-am spus? A fost sugrumată, într-adevăr, sau cel puțin așa cred. Nu m-am uitat la ea în lumina lanternei mai mult decât era nevoie. Dar Fluierașul își înseamnă victimele, în afară de faptul că le îndeasă păr în gură. Întâmplător, păr pubian. Asta am văzut. Avea un L tăiat pe frunte. Fără niciun dubiu. Un detectiv cu care am stat de vorbă ulterior mi-a spus că era unul din însemnele Fluierașului. El credea că litera ar putea veni de la Larksoken și că ucigașul ar face astfel o anumită afirmație despre energia nucleară, ar putea fi un protest.

— E un nonsens, spuse Alex Mair răspicat. Apoi adăugă mai calm: La televizor și în ziare nu s-a spus nimic despre vreo tăietură pe fruntea victimelor.

— Poliția păstrează secretul, sau cel puțin, încearcă. Este genul de detalii care îi ajută să pună ordine în mărturiile false. Au primit deja vreo șase până acum. Nu s-a spus nimic nici despre păr, dar se pare că acest aspect neplăcut este deja cunoscut de toată lumea. Doar nu sunt singurul care a găsit un cadavru. Oamenii vorbesc.

Hilary Robarts continuă:

— După câte știu eu, nu s-a spus și nu s-a scris nicăieri că ar fi păr pubian.

— Nu, poliția ține și asta sub tăcere. Pe urmă, nu este genul de detaliu pe care să-l poți scrie într-un jurnal de familie. Nu că ar fi surprinzător. Fluierașul nu violează, dar există probabil și un element sexual în actele lui.

Era unul din detaliile pe care Rickards i le comunicase lui Dalgliesh cu o seară înainte, un amănunt pe care Lessingham l-ar fi putut ține pentru el, gândi Dalgliesh, mai ales că formau un grup mixt. Fu puțin surprins de brusca lui insensibilitate. Poate datorită figurii devastate a lui Meg Dennison. Apoi auzi un sunet slab. Se uită în partea cealaltă a camerei, la ușa deschisă a sufrageriei, și zări figura prelungă a Theresei Blaney, ascunsă în umbră. Se întrebă cât auzise fetița din povestea lui Lessingham. Oricât de puțin era prea mult. Spuse, fără să-și dea seama de severitatea din voce:

— Inspectorul șef Rickards nu v-a cerut să nu divulgați această informație?

Urmă o tăcere stânjenitoare. Gândi: au uitat pentru o clipă că eu sunt polițist.

Lessingham se întoarse spre el.

— Nu intenționez să o divulg. Rickards dorește să nu ajungă la urechile publicului și nu va ajunge. Nimeni de aici nu va comunica mai departe.

Dar acea unică întrebare, care le amintise cine este el și ce reprezenta, răcori încăperea și modifică starea lor de spirit, dintr-un interes fascinant și oroare, într-o neliniște jenantă. Când, un minut mai târziu, se ridică să-și ia rămas-bun și să mulțumească gazdei, ușurarea celorlalți fu aproape evidentă. Știa că jena nu avea nicio legătură cu teama că el va pune întrebări, va critica și se va mișca printre ei, ca un spion. Nu era cazul lui, iar ei nu erau suspecți și trebuie să fi știut că nu se aflau în fața unui extravertit voios, flatat să se găsească în centrul atenției în timp ce ei îl bombardau cu întrebări despre metodele inspectorului șef Rickards, despre șansele de a-l prinde pe Fluieraș, despre teoriile lui privind ucigașii psihopați și experiența în materie de omucideri în serie. Totuși, prin simpla prezență, el le stârnea teama și dezgustul față de această ultimă oroare. Fiecăruia i se imprimase în minte imaginea figurii maltratate, gura întredeschisă, umplută cu păr, ochii holbați, lipsiți de vedere; prezența lui intensifica tabloul, îl punea în lumină. Oroarea și moartea făceau parte din meseria lui; ca și un antreprenor de pompe funebre, purta cu el contagiunea profesiei.

Ajunsese la ușă când, întorcându-se brusc, i se adresă lui Meg Dennison:

— Cred că ați zis că până la Vechea Parohie mergeți pe jos, doamnă Dennison. V-aș putea conduce, dacă nu e prea devreme pentru dumneavoastră să plecați.

Alex Mair începuse să explice că, desigur, o va duce el cu mașina, dar Meg se ridică cu stângăcie din scaun și spuse, puțin prea nerăbdătoare:

— V-aș fi recunoscătoare. Mi-ar face plăcere să merg pe jos, și asta l-ar scuti pe Alex să mai scoată mașina.

— Este timpul să plece și Theresa, observă Alice Mair. Trebuia să o ducem deja acasă acum o oră. Am să-l sun pe tatăl ei. Apropo, unde e fetița?

— Acum un minut era alături, strângea masa, răspunse Meg.

— Bine, o găsesc eu, și Alex o va duce acasă cu mașina.

Petrecerea se spărgea. Hilary Robarts se prăbușise în scaun, cu ochii ațintiți asupra lui Lessingham. Se ridică în picioare și spuse:

— Mă duc acasă. Nu e nevoie să mă conducă nimeni. Cum a zis și Miles, Fluierașul și-a făcut numărul pentru noaptea asta.

— Aș prefera să aștepți, interveni Alex Mair. Te conduc eu, după ce o duc pe Theresa.

Ea ridică din umeri și acceptă, fără să-l privească:

— Bine, dacă insiști, aștept.

Se apropie de fereastră și privi întunericul de afară. Numai Lessingham rămase în scaunul lui, umplându-și din nou paharul. Dalgliesh observă că Alex Mair pusese discret altă sticlă deschisă lângă cămin. Se întrebă dacă Alice Mair îl va invita pe Lessingham să rămână peste noapte la Martyr's Cottage, sau dacă împreună cu fratele ei îl va conduce acasă cu mașina, mai târziu. Cu siguranță, nu va fi în stare să conducă singur.

Dalgliesh o ajuta pe Meg Dennison să-și pună jacheta când sună telefonul, un sunet strident, nefiresc în liniștea încăperii. Simții tresărirea ei de spaimă și, pentru o clipă, aproape involuntar, îi strânse umerii. Auziră vocea lui Alex Mair.

— Da, am aflat. Miles Lessingham este aici și ne-a povestit în detaliu. Da, înțeleg. Da. Mulțumesc că m-ați anunțat.

Urmă o tăcere mai lungă, apoi vocea lui Mair, din nou:

— Cu totul întâmplător, aș spune, nu-i așa? Doar avem cinci sute treizeci de angajați. Toată lumea de la Larksoken va fi șocată de veste, în special femeile. Da, mâine voi fi la birou, dacă pot să vă ajut cu ceva. Presupun că ați anunțat familia? Da, înțeleg. Noapte bună, domnule inspector șef.

Puse receptorul jos.

— Era inspectorul șef Rickards. Au identificat victima. Christine Baldwin. Este – a fost – dactilografă la centrală. N-ai recunoscut-o, Miles?

Lessingham își umplu mai întâi paharul, fără grabă:

— Poliția nu mi-a spus cine era. Și chiar dacă mi-ar fi spus, n-aș fi reținut numele. Și nu, Alex, n-am recunoscut-o. Probabil că am văzut-o pe Christine Baldwin la Larksoken, poate la cantină. Dar ce am văzut astă-seară nu era Christine Baldwin. Te asigur că n-am privit-o la lumina lanternei mai mult decât era necesar, ca să mă lămuresc că nu mai avea nevoie de ajutorul pe care i l-aș fi putut da eu.

Privind în continuare pe fereastră, Hilary Robarts spuse:

— Christine Baldwin. Treizeci și trei de ani. Lucrează la noi numai de nouă luni. S-a căsătorit anul trecut. A fost transferată de curând la secția de

fizică medicală. Dacă vă interesează, pot să vă spun cu ce viteză dactilografiază și stenografiază.

Apoi se întoarse și-l privi pe Alex Mair drept în ochi.

— Se pare că Fluierașul se apropie, din mai multe puncte de vedere.

13.

După ultimele cuvinte de despărțire, rostite în aerul mirosind a fum de lemn, mâncare și vin, din camera în care Dalgliesh începuse să simtă o căldură copleșitoare, ieșiră în atmosfera proaspătă de afară, cu miros de mare. În câteva minute ochii li se obișnuiră cu semiîntunericul, și întinderea vastă a promontoriului deveni vizibilă, cu formele și umbrele ei misterios modificate sub stelele din înalturi. Spre nord, centrala nucleară era o galaxie strălucitoare de lumini albe, volumul ei geometric, rigid, adăugând întunecime bolții.

Priviră un moment conturul centralei, apoi Meg Dennison spuse:

— Când am venit aici de la Londra, pentru prima oară, am fost înspăimântată pur și simplu de mărimea ei, de felul cum domină promontoriul. Acum am început să mă obișnuiesc. Este încă tulburătoare, totuși are o anumită grandoare. Alex încearcă să o demistifice, spune că nu are decât funcția de a produce electricitate pentru rețeaua națională, eficient și curat, că singura diferență între centrala de aici și altele este lipsa piramidei uriașe, de praf poluant de cărbune, în vecinătate. Dar, pentru generația mea, energia nucleară va însemna întotdeauna norul în formă de ciupercă.
Iar acum mai înseamnă și Cernobîl. Dacă pe linia orizontului s-ar profila un castel străvechi, dacă mâine dimineață ne-am trezi și am vedea un șir de turnuri crenelate, am exclama: „Ce frumos!”

— Dacă ar avea un șir de turnuri crenelate, spuse Dalgliesh, forma ar fi cu totul alta. Dar înțeleg ce vreți să spuneți. Eu aș prefera să lipsească de pe promontoriu, deși începe să arate ca și când ar avea dreptul să se găsească în acest loc.

Se întoarseră simultan de la priveliștea luminilor strălucitoare și văzură spre sud simbolul ruinat al cu totul altei forme de putere. În fața lor, la marginea falezei, prăbușită pe fundalul cerului, ca un castel de nisip din copilărie, și devenită amorfă sub mușcătura fluxului, zăcea catedrala

benedictină. Mai putea fi recunoscut doar arcul uriaș al ferestrei dinspre răsărit, în spatele căruia licărea Marea Nordului, în timp ce deasupra, părând să treacă prin el ca o cădelniță, se legăna discul galben, pătat, al lunii. Aproape fără să-și dea seama, făcură primul pas dincolo de potecă, pe pământul aspru al promontoriului, spre ea. Dalgliesh întrebă:

— Mergem? Aveți timp? Nu vă stricați pantofii?

— Sunteți foarte drăguț. Da, mi-ar face plăcere, arată minunat noaptea. Și nici nu mă grăbesc. Familia Copley s-a culcat, nu mă așteaptă. De mâine, când va trebui să le spun cât de mult s-a apropiat Fluierașul, n-am să-i mai pot lăsa singuri noaptea. Asta ar putea fi ultima mea seară liberă, pentru multă vreme.

— Nu cred că există vreun pericol, dacă încuiați bine ușa. Până acum, toate victimele lui au fost femei tinere și, în plus, ucide sub cerul liber.

— Așa îmi spun și eu. Și nu cred că sunt foarte speriați. Uneori bătrânii par să fi scăpat de acest gen de frică. Neplăcerile mărunte ale vieții zilnice capătă importanță, dar marile tragedii le suportă. Numai că fiica lor sună întruna și insistă să-i cheme la ea, în Wiltshire, până când va fi prins Fluierașul. Ei nu vor, dar ea e o ființă foarte voluntară și insistentă; dacă telefonează seara, iar eu nu sunt acasă, va face asupra lor presiuni și mai mari.

Făcu o pauză, apoi continuă:

— A fost un sfârșit oribil pentru o seară interesantă, dar destul de ciudată. Îmi pare rău că domnul Lessingham a dat atâtea detalii, dar cred că l-a ajutat faptul că a povestit, mai ales că trăiește singur.

— I-ar fi trebuit o putere de control supraomenească pentru a nu vorbi, spuse Dalgliesh. Regret că nu a omis detaliile scabroase.

— Va fi dificil și pentru Alex. Deja femeile de la centrală cer să fie escortate când ies noaptea din tură. Alice mi-a spus că Alex va avea dificultăți să organizeze așa ceva. Vor accepta o escortă masculină numai dacă persoana are un alibi solid pentru una din crimele Fluierașului. Oamenii încetează de a se mai comporta rațional, chiar dacă se cunosc și lucrează împreună de zece ani.

— Așa se întâmplă, răspunse Dalgliesh, când e vorba de crimă, în special o crimă de acest fel. Miles Lessingham a mai vorbit de un deces: Toby. Este tânărul de la centrală, cel care s-a sinucis? Cred că am citit ceva într-un jurnal.

— A fost o tragedie zguduitoare. Toby Gledhill era unul dintre cei mai străluciți oameni de știință din echipa lui Alex. Și-a frânt gâtul, aruncându-se de pe reactor.

— Deci, niciun mister în această privință?

— Oh, nu, absolut niciunul, numai motivul nu este clar. Domnul Lessingham a văzut când s-a întâmplat. Mă surprinde că țineți minte. S-a scris foarte puțin în presa națională. Alex a încercat să limiteze publicitatea pentru a-i proteja pe părinții tânărului.

Și pentru a proteja centrala, gândi Dalgliesh. Ar fi vrut să știe de ce Lessingham numise moartea lui Gledhill crimă, dar nu-i mai puse însoțitoarei sale nicio întrebare pe acest subiect. Rostise observația cu voce atât de scăzută, încât se îndoia că femeia o auzise. În schimb, întrebă:

— Sunteți fericită trăind pe promontoriu?

Femeia nu fu surprinsă, el însă da, așa cum era surprins de însuși faptul că se plimbau împreună, ca doi buni prieteni. Era ciudat de odihnitoare. Îi plăcea blândețea ei liniștită, sugerând forță interioară. Avea vocea plăcută, iar pentru el vocile erau importante. Cu șase luni în urmă, nimic din toate acestea nu ar fi fost îndeajuns pentru a-l face să o invite să-l însoțească, mai mult timp decât ar fi necesitat rațiunile de politețe. Ar fi condus-o până la Vechea Parohie, apoi, odată îndeplinită această obligație, s-ar fi întors, bucuros să meargă singur la catedrală, înfășurându-se în solitudine ca într-o mantie. Singurătatea era, în continuare, esențială pentru el. Nu suporta nicio zi în care nu era singur cea mai mare parte a timpului. Câteva schimbări în sufletul lui, trecerea inexorabilă a timpului, succesul, reîntoarcerea la poezie, poate începutul firav al unei noi iubiri, păreau să-l facă mai sociabil. Nu era sigur dacă trebuia să se bucure sau să se opună.

Înțelese că ea se gândea atent la întrebarea lui.

— Da, cred că sunt. Uneori foarte fericită. Am venit aici să scap de problemele din viața mea de la Londra și, fără intenție, m-am îndepărtat cât am putut de mult, spre est.

— Pentru a vă găsi confruntată cu două forme de amenințare: centrala și Fluierașul.

— Ambele înspăimântătoare, pentru că sunt deopotrivă misterioase și înrădăcinate în oroarea necunoscutului. Dar, amenințarea nu este personală, nu este îndreptată special împotriva mea. Totuși, am fugit și cred că toți fugarii poartă o mică povară vinovată. Pe urmă, îmi lipsesc copiii. Poate ar fi trebuit să rămân și să lupt mai departe. Numai că războiul devenea public.

Nu sunt potrivită pentru rolul de eroină populară a presei reacționare. Tot ce-mi doream era să fiu lăsată în pace, să-mi văd mai departe de munca pentru care eram pregătită și pe care o iubeam. Dar, fiecare carte pe care o citeam, fiecare cuvânt pe care îl rosteam, totul îmi era cercetat îndeaproape. Nu poți învăța pe alții într-o atmosferă de suspiciune ranchiunoasă. În cele din urmă, am constatat că nu puteam nici trăi așa.

Era sigură că el știa cine este ea; într-adevăr, oricine citea ziarele ar fi trebuit să știe.

— Poți lupta cu intoleranța, prostia și fanatismul, când le întâlnești separat, spuse Dalgliesh. Când ai însă parte de toate trei laolaltă, e bine să te retragi, măcar ca să rămâi cu mintea întreagă.

Se apropiau de biserică; iarba de pe promontoriu devenea mai înaltă. Ea se împiedică și el întinse mâna să o sprijine. Ea continuă:

— În cele din urmă, totul s-a redus la două scrisori. Insistau ca tabla neagră să se numească „tabla pentru scris cu cretă”. Negru sau cretă. N-am crezut, în continuare nu cred că o persoană înzestrată cu rațiune ar putea avea obiecții la cuvântul tablă, indiferent de culoarea ei. Este neagră și este o tablă. Cuvântul negru, în sine, nu este ofensator. Așa am denumit-o toată viața, de ce ar încerca cineva să mă forțeze să-mi schimb modul de a folosi limba mea maternă? Și totuși, în acest moment, pe promontoriu, sub cerul acesta, în această imensitate, totul pare atât de meschin. Poate nu am reușit decât să ridic banalitatea la rangul de principiu.

— Agnes Poley ar fi înțeles, rosti Dalgliesh. Mătușa mea a găsit acte și mi-a povestit. Se pare că a fost pusă la stâlp pentru încăpățânarea de a-și susține părerea intransigentă despre univers. Nu putea accepta că trupul lui Cristos poate fi în același timp în împărtășanie și în ceruri, la dreapta Tatălui. Era, spunea ea, împotriva bunului-simț. Poate că Alex Mair ar trebui s-o ia patroană a centralei lui, o cvasisfântă a rațiunii.

— Dar asta este altceva. Ea a crezut că sufletul ei nemuritor era în primejdie.

— Cine știe ce a crezut, întrebă Dalgliesh. Eu zic că era dominată de o obstinență divină. Mi se pare admirabil.

— Cred, observă Meg, că domnul Copley ar spune că greșea, nu prin abstinență, ci prin concepția ei pământeană despre împărtășanie. Eu nu am competența de a discuta acest subiect. Dar găsesc că a muri într-un mod oribil, pentru propria-ți imagine despre univers, plină de bun-simț, este superb. De câte ori merg la Alice, citesc ce scrie pe placă. Este micul meu

act de omagiu. Cu toate acestea, nu-i simt prezența la Martyr’s Cottage. Dumneavoastră o simțiți?

— Absolut deloc. Cred că încălzirea centrală și mobilierul modern sunt fatale pentru o stafie. O cunoșteați pe Alice Mair înainte de a veni aici?

— Nu cunoșteam pe nimeni. Am citit anunțul dat de familia Copley în *The Lady*. Ofereau casă gratuită și hrană pentru cineva care voia să facă, ceea ce ei numeau, un menaj ușor. Este un eufemism care înseamnă să faci curățenie, dar, desigur, niciodată nu e numai atât. Alice a însemnat enorm. Nu-mi dădeam seama cât de mult îmi lipsea o prietenie feminină. La școală nu realizam decât alianțe, agresive sau defensive. Nimic nu supraviețuia diviziunilor politice.

— Agnes Poley ar fi înțeles o asemenea atmosferă, afirmă Dalgliesh. Era cea pe care o respira și ea.

Se plimbară puțin în tăcere, ascultând foșnetul ierbii înalte sub pașii lor. Dalgliesh se întreba de ce, când te apropii de mare, vine un moment când vuietul ei crește, ca o amenințare calmă și benignă, ce devine brusc conștientă și își adună puterile. Privind cerul cu miriadele de licurici, i se păru că simte sub picioare rotația pământului, că, în chip misterios, timpul a reușit să se oprească în loc, adunând laolaltă trecutul, prezentul și viitorul catedralei ruinate, produsele ultimului război, încăpățânate în supraviețuire, cazematele prăbușite pe faleză, moara și centrala nucleară. Se întrebă dacă într-un asemenea moment de dezorientare, de uitare a timpului, ascultând neliniștea mării, se întâmplase ca foștii proprietari de la Martyr’s Cottage să își aleagă inscripția. Deodată, însoțitoarea lui se opri:

— Am văzut o lumină la ruine. Două străluciri, ca de luminare.

Rămaseră pe loc, urmărind tăcuți. Nu apăru nimic. Meg spuse, scuzându-se parcă:

— Sunt sigură că am văzut-o. Era și o umbră, ceva sau cineva care a trecut prin fața ferestrei dinspre est. N-ați văzut nimic?

— Mă uitam la stele.

Meg răspunse, aproape cu regret:

— Acum a dispărut. Poate că totuși a fost numai o închipuire.

Cinci minute mai târziu, își croiră drum cu atenție peste smocurile de iarbă, către inima ruinelor; nu se vedea nimeni. Fără un cuvânt, ieșiră prin spărtura ferestrei estice la marginea falezei, de unde se vedea plaja argintată de lună, întinzându-se de la nord spre sud, și festonul subțire de spumă albă. Dacă cineva fusese într-adevăr pe acolo, gândi Dalgliesh, avea destule

posibilități să se ascundă, printre ruine sau în crevasele falezei nisipoase. Ar fi fost lipsit de sens și de o motivație reală, să înceapă o urmărire, chiar dacă ar fi știut în ce direcție să pornească. Oamenii aveau dreptul să se plimbe singuri noaptea. Meg spuse din nou:

— Este posibil să fi fost doar o închipuire, deși nu cred. Oricum, femeia a fugit.

— Femeia?

— Ah, da. Nu v-am spus? Sunt sigură că era o femeie.

14.

La ora patru dimineața, când Alice Mair se trezi din coșmar cu un țipăt scurt, de deznădejde, vântul se întețea. Întinse mâna și aprinse veioza, se uită la ceas, apoi se prăbuși înapoi pe pernă; panica o părăsea încetul cu încetul; privea fix, cu ochii în tavan, lăsând iminența din vis să se estompeze, recunoscând coșmarul: un vechi spectru ce revenea după mulți ani, evocat de evenimentele serii precedente, de reiterarea cuvântului „crimă”, pe care, de când își începuse activitatea Fluierașul, părea să-l susure chiar vântul. Puțin câte puțin, reintră în lumea reală, străbătută de micile zgomote ale nopții: geamătul vântului pe horn, foșnetul cearșafului sub brațe, rezonanța nefirească a tic-tacului ceasului și, mai presus de toate, în lumina palidă, piezișă, fereastra deschisă și perdelele trase, ce lăsau să se vadă cerul înțesat de stele.

Nu era nevoie să interpreteze coșmarul. Acesta nu era decât încă o versiune a vechii orori, mai puțin înspăimântătoare decât visele copilăriei, o teroare mai rațională, adultă. Ea și Alex erau din nou copii; familia locuia împreună cu domnul și doamna Copley, la Vechea Parohie. În vis, faptul nu era surprinzător. Vechea Parohie nu era decât o versiune mai mare și mai puțin pretențioasă a Sunnybank-ului – ridicol numit așa, căci imobilul fusese amplasat pe un teren plat, iar soarele părea că nu pătrunde niciodată prin ferestre. Amândouă fuseseră construite în perioada victoriană târzie, din cărămidă roșie, groasă, cu uși puternice, ovale, adăpostite sub un portal înalt, ascuțit; amândouă erau împrejmuite de câte o grădină. În vis, ea mergea alături de tata, prin tufăriș. El își luase foarfecele de grădină și era îmbrăcat la fel ca în acea ultimă după-amiază de toamnă, cu o flanelă de corp, pătată de sudoare, și pantaloni foarte scurți, ce lăsau să se vadă

proeminența sexului și albeața picioarelor, împâslite pe gambă cu fire negre de păr. Fata era îngrijorată, știa că domnul și doamna Copley o așteptau să le gătească prânzul. Domnul Copley, îmbrăcat în rasă, cu stihar, se plimba agitat pe gazonul din spatele casei, părând să fi uitat de ei. Tatăl îi explica fiicei ceva, cu vocea aceea prea tare, atentă, cu care i se adresa și mamei, părând a spune: „Știu că ești prea proastă ca să înțelegi, dar voi vorbi rar și foarte tare, și sper că n-ai să-mi pui, prea mult, răbdarea la încercare”.

— Alex nu va căpăta funcția, spuse el. Voi avea eu grijă să n-o primească. Nimeni nu va da funcția unui om care și-a ucis tatăl.

În timp ce vorbea, tatăl învârtea foarfecele și ea le văzu vârful: era înmuiat în sânge. El se răsuci brusc spre ea, cu ochii aprinși, ridică foarfecele, iar ea simți vârful ascuțit, pătrunzându-i în frunte și sângele țâșnindu-i în ochi. Trează acum, respirând ca și cum ar fi alergat, își duse mâna la sprâncene și înțelese că răceala umedă era sudoare, nu sânge.

Nu putea spera că va mai adormi; niciodată nu adormea la loc, dacă se trezea foarte devreme. Putea să se scoale, să-și îmbrace halatul, să coboare la parter, să facă un ceai și să corecteze șpalturile, ascultând programul serviciului internațional de la BBC. Sau, putea să înghită un somnifer. Slavă Domnului, erau atât de puternice, încât o făceau să adoarmă, dând totul uitării. Dar încerca să se dezobișnuiască de ele, iar a le relua acum însemna a recunoaște forța coșmarului. Se va scula să facă un ceai. Nu-i era teamă că-l va trezi pe Alex. El avea un somn adânc, chiar și iarna, când vântul sufla năprasnic. Mai întâi însă trebuia să îndeplinească un act de exorcism. Dacă voia ca visul să-și piardă puterea, dacă voia să-l împiedice de a mai reveni, trebuia să se confrunte din nou cu amintirea după-amiezii de acum aproape treizeci de ani.

Era o noapte caldă, de început de octombrie; ea, Alex și tatăl lucrau în grădină. El curăța un gard viu, des, din tufe de mur, crescut la poalele tufărișului, într-un loc de unde casa nu se mai vedea; îl tăia cu foarfecele în timp ce Alex târa crengile desprinse și le pregătea pentru foc. Tatăl era prea subțire îmbrăcat pentru vremea aceea, dar transpira din abundență. Îl vedea cum ridică și coboară brațul, auzea trosnetul crengilor, simțea ghimpii pătrunzându-i în degete, auzea poruncile. Deodată, el scoase un strigăt. Creanga fusese putrezită, ori nu o nimerise. Foarfecele pătrunsese în coapsa dezgolită; întorcându-se, fata văzu tăietura mare, înroșită de sângele care începuse să curgă, îl văzu prăbușindu-se ca un animal rănit, bătând agitat aerul cu brațele. Foarfecele îi căzu din mâna dreaptă, pe care o întinse spre

ea, cu palma în sus, implorând-o din priviri, ca un copil. El încercă să spună ceva, dar cuvintele i se împleticiră. Se îndrepta fascinată către el, când fu prinsă de braț. Alex o trăgea după el, mai departe, pe aleea dintre dafini, spre livadă.

— Stai, Alex! strigă ea. Sângerează. Moare. Trebuie să fugim după ajutor.

Nu-și mai amintea dacă într-adevăr rostise cuvintele. Tot ce mai ținuse minte, mai târziu, era puterea mâinilor care o ținuseră de umeri, țintuind-o de scoarța unui copac, prizonieră. Alex spusese un singur cuvânt.

— Nu.

Tremurând de groază, cu inima bătându-i cu putere, n-ar fi putut să se elibereze nici dacă ar fi vrut. Iar acum înțelegea că neputința ei fusese foarte importantă pentru el. Fusese fapta lui, numai a lui. Silită, absolvită, ea nu avusese de ales. Acum, după treizeci de ani, zăcând rigidă, cu ochii fixați pe cer, își amintea acel unic cuvânt, îl privea în ochi, îi simțea mâinile pe umeri și scoarța copacului zgâriindu-i spatele prin cămașa subțire. Timpul părea să se fi oprit în loc. Nu-și mai amintea de timp o ținuse prizonieră, ci numai că i se păruse o veșnicie.

În cele din urmă, suspinase și spusese:

— E-n regulă. Acum putem merge.

Și asta o uimise, faptul că el putea gândi cu limpezime, calculând durata. O târâse după el până ajunseseră lângă tatăl lor. Privind în jos la brațele desfăcute, la ochii deschiși, sticloși, la balta roșie pe care o absorbea pământul, știuse că se afla în fața unui cadavru, că el plecase pentru totdeauna, că niciodată nu trebuia să se mai teamă de el. Alex se întorsese spre ea, rostind flecare cuvânt foarte tare și limpede, ca un copil anormal.

— Orice ți-a făcut până acum, s-a terminat. Definitiv. Ascultă, am să-ți spun ce s-a-ntâmplat. L-am lăsat și ne-am dus în vale să ne urcăm în meri. Pe urmă am hotărât că era mai bine să ne întoarcem. Atunci l-am găsit. Asta e tot, e atât de simplu. Nu trebuie să spui nimic altceva. Lasă-mă pe mine să vorbesc. Uită-te la mine, Alice, uită-te la mine. Înțelegi?

Vocea ei, când reuși să articuleze, era vocea unei femei bătrâne; suna spartă și tremurătoare, cuvintele i se opreau în gât

— Da, înțeleg.

Apoi el o târâse de mână, alergând peste pajiște, aproape i-o scosese din articulație, dăduse buzna pe ușa bucătăriei, țipând în gura mare, ca și cum ar

fi scos un strigăt de triumf. O văzu pe mama albindu-se la față, de parcă și ea ar fi pierdut tot sângele, auzi vocea lui printre gâfâieli.

— Tata. A avut un accident. Repede, cheamă doctorul.

Apoi rămăsese singură în bucătărie. Era foarte rece. Pardoseala, sub picioare, era înghețată. Simțea rece sub obraji, suprafața de lemn a mesei pe care își rezemase capul. Nu venea nimeni. Auzi o voce vorbind la telefon, în hol, apoi alte voci, pași. Cineva plângea. Acum pașii se întețiseră, roți scârțâiră pe pietriș.

Alex avusese dreptate. Fusese foarte simplu. Nimeni n-o întrebase nimic, nimeni nu avusese bănuieli. Acceptaseră povestea lor. Ea n-a fost chemată la anchetă, dar Alex da. Acesta nu i-a povestit niciodată cum decursese. Mai târziu, câteva persoane apropiate, medicul familiei, avocatul, câțiva dintre prietenii mamei, s-au întors și a urmat un fel de recepție la care s-au servit ceai cu sandvișuri și prăjituri de casă. Au fost atenți cu ea și cu Alex. Cineva chiar a mângâiat-o pe cap. O voce a spus: „Ce tragedie, să nu fie nimeni de față! Cu bun-simț și cunoștințe rudimentare de prim ajutor, ar fi fost salvat”.

Amintirea, evocată în mod deliberat, fusese exorcizată. Teroarea coșmarului fusese alungată. Cu puțin noroc, nu va mai reveni luni de zile. Sări din pat și își puse halatul.

Tocmai turnase apa fierbinte peste ceai și aștepta să se infuzeze, când auzi pașii lui Alex pe scări și, întorcându-se, văzu silueta lui înaltă blocând ușa bucătăriei. Părea un copil, aproape vulnerabil, în halatul acela familiar, strâns cu un cordon. El își trecu mâinile prin părul răvășit de somn. Surprinsă, căci îi cunoștea somnul adânc, întrebă:

— Te-am sculat? Îmi pare rău.

— Nu, mă trezisem deja și n-am mai putut adormi. L-am așteptat cu masa pe Lessingham și s-a făcut prea târziu pentru o digestie bună. Ai făcut ceai?

— E tocmai bun de băut.

El mai luă o cană din dulap și turnă ceai pentru amândoi. Ea se așeză într-unul din fotoliile de răchită și își luă cana, fără un cuvânt.

— Se-nteţește vântul, zise Alex.

— Da, a început acum o oră.

El se duse la ușă și trase zăvorul celor două panouri, deschizând-o. Ea avu senzația unui val de aer alb și rece, fără miros, care șterse parfumul ușor al ceaiului; se auzea mugetul îndepărtat al mării. Ascultându-l, i se păru că sporește în intensitate; cu un frison plăcut, de spaimă simulată, își

imagină că vede faleza sfărâmicioasă prăbușindu-se, în timp ce clocotul spumos se rostogolește peste promontoriu, către ei, urmând să sfărâme ușa și să-și arunce clăbucii peste Alex. Îl privi cum se uita în noapte; simți un val de afecțiune, la fel de pură și lipsită de complicații ca și scurgerea aerului rece peste obrajii ei. Trecătoarea ei intensitate o surprinse. Alex făcea parte din ființa ei, atât de mult, încât nu avea nevoie și nici nu dorea să se gândească prea mult la natura acestui sentiment. Știa că era totdeauna bucuroasă în sinea ei să-l aibă alături, în casă, să-i audă pașii la etaj, să mănânce împreună ceea ce a pregătit ea, la sfârșitul zilei. Niciunul nu impunea celuilalt condiții. Nu contase nici măcar căsnicia lui. Evenimentul nu o surprinsese, iar Elizabeth îi plăcuse; dar nu se mirase nici când se sfârșise. Credea că el nu se va mai recăsători; nimic nu se va schimba între ei, oricât de multe soții vor intra sau vor încerca să intre în viața lui. Uneori, ca și acum, zâmbea în sinea ei, cunoscând reacția străinilor în fața relației lor. Cei care credeau casa a fi proprietatea lui, și nu a ei, o considerau pe ea sora necăsătorită, dependentă de el pentru adăpost, tovărășie și un scop în viață. Alții, cu mai multă putere de percepție, dar la fel de departe de adevăr, erau intrigați de aparenta independență a fiecăruia, de venirile și plecările lor frecvente, de lipsa lor de implicare. Își amintea că în primele zile ale logodnei, Elizabeth îi spusese lui Alex: „Știi că sunteți o pereche care intimidează?” Fusese tentată să-i răspundă: „Oh, da, suntem, suntem”.

Ea cumpărase Martyr’s Cottage înainte de a fi el numit director al centralei atomice; Alex se mutase aici printr-o înțelegere tacită, temporar, până se hotăra ce avea de făcut: să păstreze apartamentul de la Barbican, ca locuință principală, sau să-l vândă și să-și cumpere o casă mai mică la Londra. El era, prin definiție, o creatură urbană; nu-l vedea instalându-se definitiv în altă parte decât într-un oraș. Dacă, datorită noii funcții, se va muta la Londra, ea nu-l va urma, iar el nu se va aștepta să o facă. Aici, pe această coastă mâncată de valuri, ea își găsise, în sfârșit, un loc pe care îl numea, mulțumită, acasă. Faptul că el putea să vină și să plece oricând dorea, nu o împiedica să-l considere în continuare la fel.

Sorbindu-și ceaiul, se gândi că se făcuse, probabil, mai mult de unu noaptea, când el se întorsese după ce o condusese acasă pe Hilary Robarts. Se întrebă ce-l reținuse atât. Având somnul ușor, ca întotdeauna la orele acelea, auzise cheia în broască și pașii pe scară, înainte de a adormi din nou. Acum se apropia de cinci. Alex dormise numai câteva ore. Parcă brusc conștient de răcoarea dimineții, el închise jumătatea de sus a ușii, apoi veni

și se întinse în fotoliul din fața surorii lui. Se lăsă pe spate, strângând cana de ceai între palme și spuse:

— Păcat că domnișoara Caroline Amphlett nu vrea să plece de la Larksoken. Nu-mi place să încep o muncă nouă, mai ales asta, cu o secretară personală pe care nu o cunosc. Caroline îmi știa stilul de lucru. Nici nu mă gândisem că nu va veni cu mine la Londra. E neplăcut.

Era, bănuia ea, mai mult decât neplăcut. Erau la mijloc mândria, chiar prestigiul personal. Personalitățile își luau secretarele cu ele când schimbau funcția. Refuzul secretarelor de a-și părăsi șefii era o afirmare măgulitoare a devotamentului. Îi înțelegea nemulțumirea, dar acesta nu era un motiv să nu poată dormi toată noaptea.

— Spune, continuă el, că are motive personale. Presupun că se referă la Jonathan Reeves. Dumnezeu știe ce a văzut la el. Omul nici măcar nu este un bun tehnician.

Alice Mair se abținu să zâmbească.

— Nu cred că interesul ei pentru el este tehnic, afirmă ea.

— Dacă este sexual, are și mai puțin discernământ decât aș fi crezut.

Nu era un prost judecător al oamenilor, gândi ea. Rareori făcea greșeli fundamentale și niciodată, credea ea, când era vorba de capacitatea științifică a unui om. Dar nu avea niciun pic de pricepere pentru extraordinara complexitate a motivației și comportamentului uman. El știa că universul este complex, dar că urma anumite reguli, deși, presupunea ea, el n-ar fi folosit cuvântul „a urma” în sensul de alegere conștientă. Așa funcționează lumea obiectelor fizice, ar spune el. Ea este accesibilă rațiunii omului și, într-o anumită măsură, controlului său. Oamenii îl nedumereau, pentru că îl puteau surprinde. Iar cel mai neplăcut era faptul că uneori era surprins de propriile-i reacții. Locul lui ar fi fost în secolul al XVI-lea, elisabethan, când ar fi putut clasifica oamenii în funcție de esența naturii lor: colerici, melancolici, mercuriali, saturnieni, calități dependente de planetele care guvernaseră nașterea lor. Odată determinat acest parametru, știai cum stai. Și totuși, Alex era surprins că un om de știință, priceput și de încredere în meserie, era un prost în privința femeilor, că își dovedea puterea rațiunii într-un domeniu al vieții, în schimb se purta irațional într-altul. Acum era supărat, pentru că secretara, pe care o considerase inteligentă, rațională, devotată, în loc să vină cu el la Londra, prefera să rămână la Norfolk cu iubitul ei, un om pe care el îl disprețuia.

— Mi-ai spus odată că o consideri pe Caroline o femeie rece, își aminti Alice.

— Am spus? Nu se poate. Asta sugerează o anumită experiență directă. Cred că am afirmat că nu o găseam fizic atractivă. O secretară drăguță și foarte eficientă, dar neatractivă din punct de vedere sexual, este idealul.

— Cred, răspunse ea sec, că imaginea unui bărbat despre secretara ideală este o femeie care reușește să sugereze că i-ar plăcea să aibă raporturi cu șeful, dar se abține cu noblețe, în interesul eficienței muncii la birou. Ce se va întâmpla cu ea?

— Oh, postul ei este sigur. Dacă vrea să rămână la Larksoken, mulți vor dori să și-o ia secretară. Este inteligentă, plină de tact și eficientă.

— Dar, probabil, nu și ambițioasă, altfel de ce s-ar mulțumi să rămână la Larksoken? Poate Caroline are și alt motiv pentru care nu vrea să plece din regiune. Acum trei săptămâni am văzut-o în catedrala de la Norwich. S-a întâlnit cu un bărbat în capelă. Au fost foarte discreți, dar mie mi s-a părut că întâlnirea fusese aranjată. El întrebă, fără o curiozitate reală:

— Ce fel de om era?

— De vârstă mijlocie. Fără trăsături speciale. Greu de descris. Dar era prea bătrân pentru a fi Jonathan Reeves.

Nu mai spuse nimic, știind că pe el nu-l prea interesa, că mintea îi zburase deja la altceva. Și totuși, dacă privea înapoi, aceea fusese o întâlnire ciudată. Caroline își strânsese părul blond sub o beretă amplă, și purta ochelari. Deghizarea însă, dacă așa ceva fusese, nu era eficientă. La rândul ei, Alice se depărtase grăbită, dorind să nu fie recunoscută, sau bănuită că spionează. Câteva clipe mai târziu, fata străbătuse biserica cu ghidul turistic în mână, urmată la o distanță convenabilă de bărbat. Plecaseră împreună, se opriseră în fața unui monument și îl admiraseră, aparent absorbiți. Zece minute mai târziu, ieșind din biserică, Alice îl zărise din nou pe bărbat. De data aceasta, el avea ghidul în mână.

Alex nu mai spuse nimic despre Caroline, dar, după o clipă de tăcere, rosti:

— N-a fost o reuniune prea reușită.

— Este puțin spus. Beta-minus, exceptând, desigur, mâncarea. Ce se întâmplă cu Hilary? Vrea cu tot dinadinsul să fie dezagreabilă, sau este pur și simplu nefericită?

— Așa sunt oamenii când nu au ce-și doresc.

— În cazul ei, pe tine.

El zâmbi, privind grătarul gol al vetrei, dar nu răspunse.

Ea continuă, după o pauză:

— E o pacoste?

— Ceva mai mult decât o pacoste. Poate fi periculoasă.

— Periculoasă? În ce fel? Periculoasă pentru tine personal?

— Nu numai pentru mine.

— E ceva la care nu faci față?

— Nimic de felul acesta. Dar nu o pot face administrator. Ar fi dezastru. N-ar fi trebuit să o pun în această funcție nici măcar temporar.

— Când vei face numirea definitivă?

— Peste zece zile. Am timp destul.

— Deci, ai zece zile să te hotărăști ce faci cu ea.

— Ceva mai puțin. Ea vrea să decid până duminică.

Să decidă ce, se întrebă ea: funcția ei, o posibilă promovare, viața ei alături de Alex? Nu se putea ca femeia să nu fi înțeles că nu avea niciun viitor alături de Alex.

Întrebă, cunoscând importanța întrebării, știind de asemenea că era singura care putea îndrăzni să o pună:

— Vei fi foarte dezamăgit, dacă nu vei primi funcția?

— Voi fi mâhnit, ceea ce este mult mai distructiv pentru liniștea sufletească a unui om. O doresc, am nevoie de ea și sunt omul potrivit. Cred că toți candidații gândesc la fel, dar în cazul meu este și adevărat. Este o funcție importantă, Alice. Una dintre cele mai importante care există. Viitorul aparține energiei nucleare, dacă vrem să salvăm această planetă; dar trebuie să o administrăm mai bine, atât pe plan național cât și internațional.

— Presupun că ești singurul candidat serios. O numire în funcție, de genul acesta, se face numai când există omul potrivit. Este o funcție nouă. Până acum s-au descurcat perfect și fără un șef suprem în materie de energie nucleară. Înțeleg că pentru omul potrivit, funcția deschide posibilități enorme. Dar intrată pe mâini proaste, devine încă un post pentru relații cu publicul, o cheltuială inutilă a banilor statului.

Alex era prea inteligent pentru a nu-și da seama că ea îl încurajează. Alice era singura persoană de la care avea nevoie de încurajări sau de la care le-ar fi acceptat.

— S-ar putea să intrăm într-o încurcătură, spuse. Este nevoie de cineva care să ne scoată din ea. Trebuie să mai hotărască probleme minore cum ar

fi atribuțiile exacte, subordonarea ierarhică și salariul. De aceea durează atât de mult să elaboreze specificațiile funcției.

— Tu, răspunse ea, nu ai nevoie de specificații scrise, ca să știi ce ai de făcut. Un om de știință respectat, un administrator dovedit și un expert în materie de relații cu publicul. Poate îți vor cere o probă de telegenie. Să arăți bine la televizor este o condiție pentru oricine în ziua de azi.

— Numai pentru viitorii președinți sau prim-miniștri. Nu cred că vor merge atât de departe.

Se uită la ceas.

— Se face deja dimineață. Cred că ar trebui să dorm, măcar câteva ore.

Dar nu se despărțiră decât o oră mai târziu, pentru a se retrage în camerele lor.

15.

Dalgliesh așteptă până ce Meg descuie ușa principală și intră, înainte de a spune „Noapte bună”. Ea privi o clipă silueta înaltă străbătând cu pași mari suprafața acoperită cu pietriș și dispărând în întuneric. Apoi trecu în holul pătrat, pardosit cu mozaic și înzestrat cu un cămin de piatră, hol în care, în nopțile de iarnă, părea să răsune ecoul vocilor copilărești ale copiilor pastorilor victorieni, și care, pentru Meg, își păstrase încă parfumul ecleziastic. După ce își lăsă haina strânsă pe pilastrul sculptat de la picioarele scării, intră în bucătărie să îndeplinească ultima sarcină a zilei: pregătirea tăvii pentru micul dejun, pe care familia Copley îl servea foarte devreme. Bucătăria era o încăpere spațioasă, pătrată, amplasată în partea din spate a casei, cu un aer arhaic chiar pe vremea când soții Copley cumpăraseră casa, și rămasă de atunci nemodificată. Lângă peretele din stânga se afla o sobă cu gaze, demodată, atât de greoaie, încât Meg nu reușea să o mute din loc când voia să deretice în spatele ei și prefera să nu se gândească la grăsimile adunate peste decenii și lipite de perete. Sub fereastră se găsea chiuveta adâncă, de porțelan, pătată de piatra adunată în șaptezeci și cinci de ani de spălat vase, imposibil de curățat acum. Din pardoseala de plăci vechi de piatră, dure, părea să se ridice iarna o miasmă umedă, ucigătoare pentru picioare. Un dulap de stejar, foarte vechi și probabil foarte valoros, care nu putea fi urnit din loc fără să se prăbușească, ocupa peretele opus chiuvetei și ferestrei; șirul original de clopoței se mai

desfășura încă deasupra ușii, însoțit de explicațiile înscrise dedesubt în alfabet gotic: salon, sufragerie, birou, camera copiilor. Era o bucătărie capabilă mai curând să pună la încercare, decât să sporească îndemânarea unei bucătărese care aspira la ambiții mai mari decât fiertul ouălor. Acum, însă, Meg nu mai băgă în seamă neajunsurile. Ca și restul Casei Parohiale, locul devenise pentru ea un cămin.

După stridența și agresiunea de la școală, după scrisorile răutăcioase, Meg era fericită să-și găsească un adăpost temporar în această gospodărie tihnită, în care nimeni nu ridica vocea, nimeni nu analiza obsedat fiecare din frazele ei, cu speranța de a detecta expresia rasismului, sexismului sau implicațiile fasciste, unde de generații întregi cuvintele spuneau ceea ce spuneau, obscenitățile nu erau cunoscute sau, cel puțin, nu erau rostite, unde exista binecuvântarea ordinii, simbolizată de lectura zilnică a slujbelor bisericești de către domnul Copley: rugăciunea de dimineață și cea de seară. Uneori i se părea că ei trei erau expatriați, exilați într-o colonie îndepărtată, unde păstrau cu obstinație vechile obiceiuri, un mod de viață dispărut, ca și vechile forme de credință. Ajunsese să-i îndrăgească pe cei doi stăpâni. Pe Simon Copley l-ar fi respectat mai mult, dacă el ar fi fost mai puțin dedicat unui egoism răutăcios și mai puțin preocupat de propriul confort fizic; dar acesta, își spunea, era rezultatul celor cincizeci de ani cât fusese alintat de devotata lui soție. Iar el își iubea soția. Se baza pe ea. Îi respecta judecata. Ce norocoși erau, își spuse; siguri pe afecțiunea reciprocă și întăriți, odată cu trecerea anilor, în convingerea că, dacă nu se puteau bucura de grația de a închide ochii în aceeași zi, cel puțin știau că nu va fi vorba de o separare de lungă durată. Dar, credeau ei oare cu adevărat acest lucru? I-ar fi plăcut să-i întrebe, dar știa că ar fi fost o exagerare pretențioasă. Cu siguranță, aveau și ei îndoielile lor, rezerve față de crezul pe care îl recitau cu atâta convingere în fiecare dimineață și seară. Poate, însă, că ceea ce conta la vârsta de optzeci de ani era obișnuința, trupul pe care relațiile sexuale nu-l mai interesau, gândirea pe care speculațiile nu o mai preocupau, lucrurile mici ale vieții, mai importante decât cele mari și, în final, acceptarea lentă a ideii că, de fapt, nimic nu mai conta.

Meg nu avea de îndeplinit treburi foarte grele, deși își dădea seama că, încetul cu încetul, preluase mai mult decât se ceruse în anunțul din ziar; înțelegea că principala frământare a vieții celor doi era dacă să o mai țină sau nu. Fiica le pusese la dispoziție toate cele necesare pentru ușurarea treburilor gospodărești: mașină de spălat vase, mașină de spălat rufe,

uscător cu centrifugă, toate instalate într-o cameră scoasă din uz, lângă ușa din spate; înainte de venirea ei, soții Copley ezitaseră să le folosească, de teamă că nu vor ști să le oprească; și le imaginaseră învârtindu-se toată noaptea, supra-încălzindu-se, explodând, transformând toată casa în pulsația unei puteri necontrolabile.

Unica lor fiică locuia într-un conac din Wiltshire și venea în vizită rar, deși telefona frecvent, de obicei la ore nepotrivite. Cu ea discutase Meg angajarea la Vechea Parohie, iar acum, îi venea greu să stabilească o legătură între femeia aceea îmbrăcată în tweed, sigură pe sine și ușor agresivă, și cei doi bătrâni cumsecade pe care îi cunoscuse. Și mai știa, deși ei nici nu visaseră că i-ar putea spune, ori poate nici nu recunoșteau în sinea lor, că se temeau de fiica lor. Îi repezea, cum spunea aceasta, pentru binele lor. Cea de a doua mare spaimă a soților Copley era aceea că ar putea fi forțați să se conformeze frecventei propuneri telefonice a fiicei, datorată în exclusivitate simțului datoriei, de a merge să stea la ea până ce Fluierașul avea să fie prins.

Spre deosebire de fiica lor, Meg înțelegea de ce, după ce se pensionaseră, domnul și doamna Copley își epuizaseră toate economiile, cumpărând casa parohială, și se încărcaseră, la bătrânețe, cu povara unei ipoteci. În tinerețe, domnul Copley fusese vicar la Larksoken, pe vremea când biserica victoriană mai era încă în picioare. El și soția sa se căsătoriseră în magazia aceea urâtă de lemn de pin, lustruit, cu plăci acustice și vitralii înfățișând scene sentimentale, țipătoare, iar într-unul din apartamentele casei parohiale, deasupra locuinței preotului, își făcuseră căminul. În anii 1930, biserica fusese parțial distrusă de furtună, spre ușurarea nemărturisită a împuterniciților Bisericii, care, de multă vreme, se frământau ce să facă cu o clădire total lipsită de merite arhitecturale, folosită pentru o congregație ce număra, la marile sărbători, cel mult șase membri. Biserica fusese în cele din urmă demolată, iar vechea casă parohială, adăpostită în spatele acesteia și mult mai durabilă, fusese vândută. După interviu, conducând-o pe Meg înapoi la gara din Norwich, Rosemary Duncan-Smith își exprimase clar punctul de vedere.

— Sunt ridicoli să trăiască acolo. Ar fi trebuit să caute la Norwich sau într-un sat din apropiere, un apartament cu două dormitoare și toate cele necesare, situat în apropierea magazinelor, poștei și a unei biserici, desigur. Dar tata este de o încăpățânare remarcabilă când crede că știe ce vrea, iar

mama nu iese din cuvântul lui. Sper că nu considerați acest post un expedient temporar.

— Temporar, dar nu pe termen scurt, răspunsese Meg. Nu promit că voi rămâne definitiv, dar am nevoie de timp și liniște, pentru a-mi decide viitorul. Pe urmă, poate că părinții dumneavoastră nu mă vor agrea.

— Timp și liniște. Toți vom fi bucuroși pentru asta. Cred că e mai bine decât nimic, dar v-aș ruga să ne anunțați cu o lună sau două înainte, când veți decide să plecați. În privința părerii lor despre dumneavoastră, eu nu mi-aș face probleme. În casa aceea neprimitoare, și izolați cum sunt pe promontoriu, unde nu ai nimic de văzut, în afară de ruinele unei catedrale și centrala atomică, vor trebui să se mulțumească cu ce li se oferă.

Dar, toate acestea se petrecuseră cu șaisprezece luni în urmă, iar ea nu se hotărâse încă să plece.

Vindecarea și-o găsise însă în bucătăria minunat aranjată și echipată, dar confortabilă și intimă, de la Martyr's Cottage. La începutul prieteniei, când Alice trebuise să petreacă o săptămână la Londra, iar Alex fusese plecat, Meg primise una dintre cheile de rezervă ale casei, pentru a putea strânge corespondența. La întoarcere, Meg vrusese să înapoieze cheia, dar Alice spusese: „Mai bine păstreaz-o. Poate îți trebuie”. Meg nu o mai folosise niciodată. Vara, ușa era de obicei deschisă, iar atunci când era închisă, ea obișnuia să sune. Totuși, faptul că o avea, imaginea și greutatea ei pe inelul de chei, ajunseseră să simbolizeze pentru ea certitudinea și încrederea prieteniei lor. Atât de multă vreme îi lipsise prietenia unei femei. Uitase, își spunea uneori, că niciodată înainte nu cunoscuse confortul unei apropieri de o altă femeie, lipsite de pretenții, fără implicații sexuale.

Înainte de accidentul în care se înecase soțul ei, cu patru ani înainte, ea și Martin nu avuseseră nevoie, pentru a-și afirma împlinirea, decât de tovărășia ocazională a unor cunoștințe apropiate. Căsătoria lor fusese una dintre acelea care, lipsite de copii, devin atât de absorbante pentru cei doi soți, încât orice încercare de apropiere, din exterior, este respinsă. Dineul ocazional era o îndatorire socială de la care abia așteptau să se întoarcă în izolarea micii lor locuințe. După moartea lui, se trezise în întuneric, ca un automat într-un canion adânc și îngust, al durerii, în care își adunase toate energiile, toată puterea fizică, pentru a supraviețui ceas cu ceas. Gândea, muncea și plângea pentru fiecare zi, pe rând. A-și permite fie și numai să se gândească la zilele, săptămânile, lunile și anii ce aveau să urmeze, ar fi însemnat să precipite dezastrul. Timp de aproape doi ani nu avusese o

judecată sănătoasă. Nici credința nu-i fusese de ajutor. Nu o respinsese, dar devenise irelevantă, confortul ei – o luminare ce servea numai să lumineze în întuneric. Dar, când doi ani mai târziu, valea se lărgise pe nebăgate de seamă, și, pentru prima dată, văzuse nu faleze negre, închizându-i orizontul, ci perspectiva unei vieți normale, chiar a fericirii, un peisaj peste care putea spera să strălucească soarele, se trezise amestecată involuntar în politica rasială a școlii. Membrii mai vechi ai corpului didactic se mutaseră ori se pensionaseră, iar noua directoare, numită în mod special pentru a întări ortodoxiile moderne, se pornise cu un zel demn de cruciade să identifice și să eradicheze erezia. Meg înțelegea acum că, de la început, ea fusese victima evidentă, predestinată.

De aceea se refugiase într-o nouă viață pe promontoriu și într-o nouă singurătate. Iar aici o găsise pe Alice Mair. Se întâlniseră două săptămâni după sosirea lui Meg, când Alice venise în vizită la Vechea Parohie, cu o valiză de obiecte diferite, destinate a fi incluse în vânzarea anuală de lucruri vechi, în beneficiul bisericii St. Andrew din Lydsett. O spălătorie neutilizată, în care se intra prin coridorul dintre bucătărie și ușa din spate, era folosită ca punct de colectare a vechiturilor de pe promontoriu: haine, mărunțișuri, cărți și reviste. Ocazional, domnul Copley ținea slujba la St Andrew, când părintele Smollett, vicarul, era plecat în vacanță; o implicare în viața satului și a bisericii, pe care Meg o bănuia la fel de importantă pentru el, ca și pentru biserică. În mod obișnuit, de la casele de pe promontoriu nu se adunau multe lucruri, dar Alex Mair, dornic să asocieze centrala nucleară cu comunitatea, afișase un anunț la avizierul personalului și cele două dulapuri se umpleau până în octombrie, când avea loc vânzarea. Ușa din spate a Vechii Parohii, prin care se ajungea la spălătorie, era în mod normal lăsată deschisă ziua, încuindu-se o altă ușă dinspre casă; Alice Mair ciocănise la ușa principală, anunțându-și sosirea. Cele două femei, apropiate ca vârstă, amândouă rezervate, amândouă independente, necăutând niciuna, în mod deliberat, o prietenie, se plăcuseră. Săptămâna următoare, Meg primise o invitație pentru cină la Martyr’s Cottage. Iar acum, rareori trecea o zi fără să străbată cei opt sute de metri pe promontoriu, pentru a sta în bucătăria lui Alice, a discuta și a o privi în timp ce gătea.

Știa că foștii ei colegi de la școală, ar fi găsit această prietenie de neînțeles. Acolo, prietenia, sau ceea ce trecea drept prietenie, nu ajungea niciodată dincolo de prăpastia credinței politice, iar în gălăgia caustică a

cancelariei se putea deteriora rapid în bârfă, zvonuri, incriminări și trădare. Această prietenie pașnică, ce nu cerea nimic, era lipsită de intensitate ca și de neliniști. Nu era demonstrativă; niciodată nu se sărutaseră, nu-și strânseseră mâinile decât când făcuseră cunoștință. Meg nu știa cu precizie ce aprecia Alice la ea, dar știa ce aprecia ea la Alice. Inteligentă, citită, ferită de sentimentalisme, greu de șocat, ea devenise centrul de interes al vieții lui Meg pe promontoriu.

Pe Alex Mair îl vedea rareori. Ziua, el era la centrală, iar la sfârșit de săptămână, răsturnând sensul peregrinării normale, se ducea la apartamentul din Londra, unde mai rămânea câteva zile, dacă urma o ședință în oraș. Nu simțea că Alice îi ținea în mod deliberat la distanță unul de celălalt, temându-se ca fratele să nu fie plictisit de prietenă. În ciuda tuturor traumelor din ultimii patru ani, personalitatea lui Meg era prea puternică pentru acest fel de izolare sexuală sau socială. Totuși, în prezența lui nu se simțise niciodată bine, poate pentru că, datorită aspectului lui plăcut, trădând încrederea în sine, și aroganței ținutei, el părea să reprezinte și să fi absorbit ceva din misterul și potența forței pe care o administra. În puținele ocazii când, totuși, s-au întâlnit, el s-a purtat cu amabilitate; uneori ea a simțit chiar că o place. Dar singurul lor teritoriu comun era bucătăria de la Martyr’s Cottage; chiar și acolo, ea se simțea acasă mai mult decât el. Alice nu vorbea despre fratele ei decât întâmplător, dar, în puținele ocazii când Meg îi văzuse împreună, cum fusese reuniunea de seara trecută, i se păruseră legați printr-o intuiție reciprocă a personalității celuilalt, printr-un răspuns instinctiv la nevoile fiecăruia, mai potrivite pentru o căsnicie fericită, de lungă durată, decât pentru o relație frățească, aparent normală.

După aproape trei ani, Meg reușise să vorbească despre Martin. Își amintea ziua de iulie, ușa de la bucătărie, deschisă spre curtea interioară, mirosul ierburilor și al mării, mai puternic decât acela de unt și mirodenii al biscuiților proaspeți. Ea și Alice stăteau față în față la masa de bucătărie, cu ceainicul așezat la mijloc. Își amintea fiecare cuvânt.

— Nu i s-a mulțumit prea mult. Oh, au spus cât de eroic fusese, iar directorul a rostit toate cele cuviincioase, cu ocazia slujbei de la școală. Dar ei considerau că cei doi copii n-ar fi trebuit să înoate în locul acela. Școala era absolvită de orice responsabilitate pentru moartea lui. Erau mai preocupați să scape de critici, decât să-l omagieze pe Martin. Băiatul pe care l-a salvat n-a ajuns prea bine. Cred că sunt o proastă să-mi fac probleme și pentru el.

— Este perfect normal să speri că soțul tău nu a murit pentru un om de nimic, dar presupun că băiatul are și el un punct de vedere. Responsabilitatea de a ști că cineva a murit pentru tine poate fi copleșitoare.

— Am încercat să-mi spun și eu asta, continuă Meg. Într-un timp am fost… aproape obsedată de băiat. Obișnuiam să aștept în preajma școlii, să-l văd ieșind. Uneori simțeam chiar nevoia să-l ating. Ca și când o parte din Martin s-ar fi transferat în el. Desigur, copilul se simțea stânjenit. Nu voia să mă vadă, ori să stea de vorbă cu mine, nici el, nici părinții lui. De fapt, nu era un băiat prea drăguț, era un golan, și cam prost. Nu cred că lui Martin i-a plăcut, deși nu mi-a spus-o niciodată. Și umbla îmbrăcat murdar, dar asta nu era vina lui, nici nu știu de ce ți-am mai spus.

De fapt, se întreba în primul rând cum de vorbea despre Martin. Prima dată, după atâția ani. Și obsesia pe care o făcuse pentru el… nu mai povestise nimănui despre asta.

— Păcat, spusese Alice, că soțul tău nu l-a lăsat să se înece, și nu s-a salvat el. Dar, presupun că sub presiunea momentului, nu a cântărit valoarea relativă a unei utile cariere de profesor față de stupiditatea cu coșuri.

— Să-l lase să se înece? În mod deliberat? Oh, Alice, nici tu n-ai fi putut face asta.

— Poate că nu. Sunt perfect capabilă de prostii iraționale. Probabil că l-aș fi tras afară, dacă aș fi reușit fără să mă expun prea mult pericolului.

— Sigur că l-ai fi tras. Este un instinct natural să salvezi oamenii, mai ales când e vorba de un copil.

— După părerea mea, este un instinct omenesc, și încă unul foarte sănătos, să te salvezi pe tine însuți. De aceea pe cei care nu o fac, îi numim eroi și le oferim medalii. Fiindcă știm că acționează împotriva firii. Eu nu înțeleg cum de poți avea o asemenea imagine benignă asupra universului.

— Crezi că așa este? Posibil. Exceptând cei doi ani după moartea lui Martin, am crezut întotdeauna că în centrul universului se află iubirea.

— În centrul universului se află cruzimea. Suntem animale de pradă și victime, fiecare dintre noi. Știi că viespile își depun ouăle în buburuze, perforând punctul slab al armurii lor? Apoi, larva crește și se hrănește cu buburuza vie, și își croiește drum spre lumea de afară mâncând-o, legându-i picioarele. Cine s-a gândit la așa ceva, trebuie să recunoști, avea un ciudat simț al umorului. Și să nu-mi citezi mie din Tennyson.

— Poate că buburuza nu simte nimic.

— Ei da, este un gând liniștitor, dar n-aș pune pariu. Probabil că ai avut o copilărie foarte fericită.

— Oh, da, am avut. Am fost norocoasă. Mi-ar fi plăcut să am frați și surori, deși nu m-am simțit niciodată singură. Nu aveam mulți bani, dar exista foarte multă dragoste.

— Dragoste! Este chiar atât de importantă? Ai fost profesoară, ar trebui să știi. Este?

— Este vitală. Dacă un copil are parte de dragoste în primii ani de viață, puține alte lucruri mai contează. Dacă nu are parte de dragoste, nimic nu mai contează.

Urmașe un moment de tăcere, apoi Alice spusese:

— Tatăl meu a murit într-un accident, când eu aveam cincisprezece ani.

— Ce cumplit! Ce fel de accident? Ai fost de față? Ai văzut?

— Și-a tăiat o arteră cu foarfecele de grădină. A pierdut tot sângele. Nu, noi n-am văzut nimic, dar am ajuns la fața locului curând după ce murise. Prea târziu, însă.

— Și Alex, el era mai mic. Ce îngrozitor pentru voi amândoi.

— Fără îndoială, ne-a marcat pe amândoi, în special pe mine. De ce nu guști biscuiții? Este o rețetă nouă, și nu știu dacă este foarte bună. Cred că sunt cam dulci, și poate că am pus prea multe mirodenii. Ce crezi?

Readusă la prezent de senzația de rece a dalelor de piatră de sub picioare, în timp ce alinia cu mișcări automate mânerele cănilor, Meg își dădu seama de ce îi revenise în minte amintirea acelei veri la Martyr’s Cottage. Biscuiții pe care avea să-i așeze pe tavă la micul dejun de mâine făceau parte din ultima tranșă, pregătită după rețeta lui Alice. Dar nu trebuia să-i scoată din cutie decât a doua zi. În seara aceasta nu mai avea altceva de făcut, decât să umple sticla cu apă caldă. La Vechea Parohie nu exista încălzire centrală, iar la radiatorul electric din dormitor dădea drumul foarte rar, știind că soții Copley erau foarte îngrijorați pentru sumele pe care trebuiau să le plătească. În cele din urmă, strângând la piept sticla cu apă caldă, verifică încă o dată zăvoarele ușilor și urcă scările de lemn, fără covoare, spre dormitorul ei. În capătul lor se întâlni cu doamna Copley, îmbrăcată în halat, strecurându-se pe furiș spre baie. Deși dispunea de o garderobă la parter, Vechea Parohie nu avea decât o baie, neajuns datorită căruia trebuia să întrebi cu voce scăzută, stânjenită, dacă voiai să modifici rotația grijuliu programată a celor ce se spălau. Meg așteptă să audă închizându-se ușa dormitorului principal, înainte de a se duce și ea la baie.

Cincisprezece minute mai târziu era în pat. Mai degrabă știa, decât simțea, că este foarte obosită; recunoștea simptomele unei gândiri suprastimulate, într-un trup ostenit; își mișca mâinile fără astâmpăr, era incapabilă să-și găsească o poziție confortabilă.

Vechea Parohie era prea departe de mare pentru ca spargerea valurilor să răsune până acolo, dar mirosul și zbuciumul mării se simțeau întotdeauna. Vara, promontoriul vibra cu un zumzăit ritmic, slab, care, în nopțile cu furtună sau primăvara, la aflux, se amplifica într-un geamăt supărat. Meg dormea întotdeauna cu fereastra deschisă și adormea alinată de murmurul acela îndepărtat. Astă-seară, însă, nu o putea liniști. Deseori citea și recitea, seara, din cartea lui Throllope, *Căsuța de la Allington*; acum nici ea nu o mai putea transpune în atmosfera reconfortantă, nostalgică din Barsetshire, cu jocul de crochet pe terenul doamnei Dale și dineurile la moșier. Întâmplările serii erau prea traumatizante, prea captivante, prea recente, pentru a fi ușor date uitării, prin somn. Deschise ochii în întuneric, un întuneric prea ades populat, înainte de somn, de fețele cunoscute, pline de reproș, copilărești, ciocolatii, negre și albe, aplecate deasupra ei, care o întrebau de ce le părăsise când ele o iubeau și crezuseră că și ea le iubește. Uneori se simțea ușurată pentru că se eliberase de fantomele acelea blânde, dar acuzatoare, ce o vizitaseră în ultimul timp din ce în ce mai rar. Alteori, erau înlocuite de o amintire și mai dureroasă. Directoarea insistase ca ea să urmeze un curs de pregătire antirasistă, ea, care timp de peste douăzeci de ani educase copii de toate rasele. O scenă mai ales, timp de patru luni încercase cu hotărâre să și-o scoată din minte: ultima întâlnire din cancelarie, cercul figurilor implacabile, ciocolatii, negre și albe, ochii acuzatori, întrebările insistente. În cele din urmă, încolțită din toate părțile, începuse să plângă deznădăjduită. Nicio criză de nervi – ce eufemism util! – nu fusese mai umilitoare.

În seara aceasta însă, chiar și amintirea aceea jenantă era înlocuită de viziuni mai recente, mai îngrijorătoare. Zări din nou figura fetișcanei, profilată o clipă pe zidurile catedralei, pentru a dispărea în secunda următoare, ca o vedenie, pierzându-se printre umbrele plajei. Stătea din nou la masă, privind în lumina lumânărilor ochii întunecați, nemulțumiți, cu care Hilary Robarts se uita la Alex Mair; urmărea liniile figurii lui Miles Lessingham, iluminate de flăcările focului, revăzu mâinile lui cu degete lungi, întinzându-se după sticla de vin roșu, auzi din nou vocea aceea măsurată, aproape înaltă, rostind întâmplări de nepovestit. Apoi, pe

jumătate adormită, se prăbușea alături de el în tufișurile pădurii înspăimântătoare, simțind măceșii zgâriindu-i picioarele, crengile subțiri biciuindu-i obrajii, privind împreună cu el, la lumina lanternei, figura mutilată, grotescă. În ceața dintre somn și trezire, văzu o figură cunoscută, propria ei figură. Reveni la realitate cu un țipăt scurt, de spaimă, aprinse veioza, întinse mâna după carte și începu hotărâtă să citească.

Jumătate de oră mai târziu, cartea îi alunecă din mână și ea intră în prima dintre neliniștitele perioade de somn, ale nopții.

16.

După ce zăcu două minute întins nemișcat în pat, Alex Mair înțelese că nu va putea adormi. Iar să stea în pat fără să doarmă nu suportase niciodată. Se simțea bine chiar după un somn scurt, iar acesta era întotdeauna profund. Acum sări în picioare, își luă halatul și se apropie de fereastră. Va urmări răsăritul soarelui deasupra Mării Nordului. Trecu în revistă întâmplările ultimelor ore, ușurarea de a fi stat de vorbă cu Alice, certitudinea că pe ea nimic nu o putea șoca, nimic nu o putea surprinde, că tot ce făcea el, chiar dacă în ochii ei nu era corect, era judecat după alte standarde decât cele pe care ea le aplica riguros în viață.

Secretul care îi lega, minutele acelea când o țintuise de scoarța copacului, privind-o în ochi, silind-o la obediență, îi unise cu o legătură atât de solidă, încât nu putea fi distrusă nici de enormitatea secretului lor vinovat, nici de micile frecușuri ale traiului în comun. Și totuși, despre moartea tatălui lor nu discutaseră niciodată. Nu știa dacă Alice se gândea vreodată la ea ori dacă fusese atât de traumatizată, încât să i se șteargă din minte, ajungând în cele din urmă să creadă în versiunea formulată de el, dacă minciuna pătrunsese în subconștientul ei, devenind adevăr. Imediat după înmormântare, văzând cât de calmă era Alice, își imaginase această posibilitate și fusese surprins ce puțin o credea. Nu avea nevoie de gratitudinea ei. I se părea degradant gândul că ea i-ar fi fost obligată. Nu fuseseră niciodată nevoiți să folosească cuvintele obligație și recunoștință. Totuși, dorea ca ea să știe și să-și amintească. Fapta era pentru el atât de monstruoasă, încât nu ar fi suportat-o, dacă nu ar fi împărtășit-o cu un suflet. În primele luni vrusese ca ea să fie conștientă de grozăvia gestului lui și de faptul că îl făcuse pentru ea.

Mai târziu, la șase săptămâni după înmormântare, constatase că era în stare să creadă că nu se întâmplase nimic, nu în felul acela, că toată oroarea era doar o închipuire copilărească. Rămânea treaz noaptea și revedea silueta ghemuită a tatălui, sângele țâșnind ca o fântână roșie, auzea cuvintele șoptite răgușit. În această versiune revizuită, reconfortantă, exista doar o secundă de ezitare, nu mai mult, apoi el alergase acasă, strigând după ajutor. Și mai exista o a doua, și încă mai grozavă fantezie, când el îngenunchease lângă tata, îl apăsase cu putere pe abdomen, oprind scurgerea sângelui, insuflase încurajare ochilor muribunzi. Fusese prea târziu, bineînțeles, dar el încercase. Făcuse tot ce-i stătuse în puteri. Medicul legist îl lăudase, omulețul acela cu ochelari ca o semilună și expresia unui papagal certăreț. „Îl felicit pe fiul decedatului, care a acționat cu lăudabilă promptitudine și curaj, și a făcut tot posibilul, încercând să salveze viața tatălui său”.

Ușurarea de a putea crede în inocența lui fusese la început atât de mare, încât un timp îl copleșise. Nopți în șir stătuse întins în pat și adormise pe un val de euforie. Dar știuse de la început că această absolvire autoindusă era un drog în fluxul lui sanguin. Era reconfortant și ușor, dar nu era pentru el. În direcția aceea pândea un pericol mai distrugător decât vina. Își spusese: „Nu trebuie să cred niciodată că minciuna este adevăr. Pot minți toată viața dacă îmi convine, dar trebuie să recunosc minciunile, să nu mi le spun niciodată mie însumi. Faptele sunt fapte. Trebuie să le accept și să mă confrunt cu ele, abia atunci voi ști cum să le abordez. Pot căuta motivații pentru cele ce am făcut, și pot numi aceste motivații scuze: ceea ce-i făcea lui Alice, cum o teroriza pe mama, cât îl uram. Cel puțin pentru mine, moartea lui are o justificare. Dar eu am făcut ceea ce am făcut, iar el a murit așa cum a murit”.

Odată cu această acceptare, a venit și un fel de liniște. După câțiva ani ajunsese să creadă că vina însăși era totuna cu satisfacerea unei dorințe, că nu trebuia să o suporte decât dacă voia. Apoi venise o vreme când se simțise mândru de fapta lui, de curajul, obrăznicia și hotărârea ce o făcuseră posibilă. Dar înțelegea că și asta era periculos. Ani de zile după aceea, nu se mai gândise la tatăl său. Nici mama, nici Alice nu vorbeau despre el decât în compania unor cunoștințe, care simțeau nevoia implacabilă de a exprima condoleanțe. Dar în familie, la un an după moartea lui, mama se căsătorise cu Edmund Morgan, organist la biserică, văduv, un om de o obtuzitate uluitoare, alături de care se retrăseseră la Bognor Regis, unde trăiau din banii de asigurare ai tatei, într-un bungalow spațios, cu vedere spre mare,

într-o atmosferă de devotament obsesiv, oglindă a ordinii meticuloase și disciplinei lumii lor. Mama îl numea întotdeauna pe soțul ei, domnul Morgan. „Dacă nu vorbesc cu voi despre tata, Alex, nu înseamnă că l-am uitat, dar domnului Morgan nu i-ar plăcea”. Cuvântul devenise lozincă pentru el și Alice. Legătura dintre profesia lui Morgan și instrumentul lui oferea nesfârșite posibilități de glume adolescentine, mai ales în perioada în care el și mama se aflaseră în luna de miere. „Presupun că domnul Morgan scoate tot ce poate”. „Crezi că domnul Morgan schimbă combinațiile?” „Săracul, domnul Morgan, muncește atât de mult. Să sperăm că n-o să-și piardă suflul”. Erau copii circumspecți, reticenți, dar aceste glume îi făceau să hohotească de un râs nestăpânit. Domnul Morgan și instrumentul lui, eliberând în ei un râs isteric, anesteziase oroarea trecutului.

Mai târziu, când ajunsese de optsprezece ani, i se insinuase un alt fel de realitate, iar el spusese: „N-am făcut-o pentru Alice, am făcut-o pentru mine”. Se gândi ce lucru extraordinar se petrecuse, încât îi trebuiseră patru ani să descopere acest fapt. Dar, era acesta un fapt, adevărul, sau doar o speculație psihologică pe care îi plăcea să o contemple, în anumite stări de spirit?

Acum, privind promontoriul spre est, unde cerul se înroșise deja și se aurise a răsărit, spuse cu glas tare:

— L-am lăsat pe tatăl meu să moară, în mod deliberat. Acesta este un fapt. Restul este numai speculație inutilă.

În cărți, gândi, Alice și cu mine am fi fost sfâșiați de ceea ce știm amândoi, ne-am fi pierdut încrederea, am fi fost urmăriți de sentimentul vinovăției, incapabili să trăim separați, și nefericiți împreună. Dar, de la moartea tatălui, între el și sora lui nu existaseră decât prietenie, afecțiune, pace.

Și totuși, după aproape treizeci de ani, când crezuse că se împăcase cu fapta și cu reacția lui față de aceasta, amintirile începuseră să-l frământe din nou. Se întâmplase odată cu prima crimă comisă de Fluieraș. Prezența continuă a cuvântului „crimă” pe buzele cuiva, un blestem rostit cu glas tare, avea puterea de a evoca imaginea tatălui, estompată cu timpul, la fel de lipsită de viață ca și o fotografie veche. În ultimele șase luni, însă, imaginea aceasta începuse să-i revină în conștiință, în momentele cele mai ciudate, în mijlocul unei ședințe, când se afla la masa de lucru a vreunei comisii, evocată de un gest, o pleoapă căzută, tonul unei voci, linia gurii unui vorbitor, forma degetelor desfăcute spre focul din cămin. Stafia tatălui

reapăruse vara trecută în încâlceala frunzelor la sfârșit de vară, în prima lor cădere, printre tentantele mirosuri ale toamnei. Se întreba dacă Alice simțea același lucru. Cu toată afecțiunea reciprocă, cu tot sentimentul de a fi fost legați unul de altul pe viață, această întrebare nu i-o va pune niciodată.

Existau și alte întrebări, una mai ales, de care nu avea teamă din partea ei. Alice nu era deloc curioasă în legătură cu viața lui sexuală. El cunoștea destulă psihologie pentru a înțelege, cât de cât, ce efect avuseseră asupra ei experiențele lui înspăimântătoare și reprobabile. Uneori i se părea că ea privea legăturile lui cu o indulgență nonșalantă, ușor amuzată, ca și când, ea însăși imună în fața unei slăbiciuni copilărești, nu avea totuși dispoziția de a-i critica pe alții. Odată, după divorțul lui, ea spusese: „Mi se pare extraordinar că un mijloc de a asigura supraviețuirea speciilor, atât de direct, chiar dacă lipsit de eleganță, poate implica ființele umane într-o asemenea frământare emoțională. Oare trebuie să tratăm relațiile sexuale cu atâta seriozitate?” Se pomeni întrebându-se dacă Alice aflase despre Amy sau avea vreo bănuială. Când globul cuprins de flăcări se ridică din mare, mecanismele timpului se rupseră, se răsturnară și el se trezi cu numai cinci zile în urmă, lângă Amy, între cutele adânci ale dunelor, inspirând din nou mirosul nisipului, al ierbii și al mării, în timp ce căldura sfârșitului de zi se stingea în aerul toamnei. Își amintea fiecare frază, fiecare gest, timbrul vocii ei; simțea din nou părul ridicându-i-se pe brațe, la atingerea ei.

17.

Se întoarse spre el, rezemându-și capul într-o mână; lumina puternică a după-amiezii îi brăzda șuvițe aurii în părul creț, vopsit strălucitor. Căldura se estompa, era timpul să plece. Întins lângă ea, ascultând susurul mării și privind deasupra cerul, printre firele încâlcite ale ierburilor, se simți cuprins, nu de întristarea de după consumarea actului, ci de o oboseală plăcută, ca și când după-amiaza de sâmbătă, îndelung plănuită, abia începea.

Amy avu inițiativa:

— Ascultă, e timpul să plec. I-am spus lui Neil că nu lipsesc mai mult de o oră, iar dacă întârzii, începe să se agite, se teme de Fluieraș.

— Fluierașul omoară noaptea, nu ziua. Și nu se hazardează pe promontoriu. N-are unde să se ascundă. Dar Pascoe are dreptate să-și facă

griji. Nu că ar fi mare pericol, totuși n-ar trebui să ieși singură noaptea. Nicio femeie n-ar trebui să mai iasă, până ce îl prind.

— Aș dori să-l prindă. Neil ar avea o grijă mai puțin.

Atent să păstreze un ton neutru, el vru să știe:

— Nu te întreabă niciodată unde te duci, când o ștergi sâmbăta după-amiaza, lăsându-l să aibă grijă de copil?

— Nu, nu mă întreabă. Iar copilul se numește Timmy. Și nu o șterg. Spun că plec și plec.

— Dar probabil se întreabă unde.

— Da, se întreabă. Numai că el consideră că oamenii au dreptul la singurătatea lor. Ar dori să știe, dar nu va întreba niciodată. Uneori eu sunt cea care îi spune: „OK, mă duc să mă regulez cu iubitul meu, între dunele de nisip”. El nu zice niciodată nimic, numai că are un aer tare nefericit, pentru că nu-i place să folosesc cuvântul „regulat”.

— Atunci, de ce-l folosești? Vreau să zic, de ce-l chinui? Probabil ca tine la tine.

— Nu, nu ține, nu prea mult. Pe Timmy îl iubește. Și ce alt cuvânt aș putea folosi? Nu putem spune că ne culcăm împreună. Am fost o singură dată alături de tine, în patul tău, și atunci te-ai zbârlit ca o pisică, de teamă să nu se întoarcă sora ta pe neașteptate. Și nici nu putem spune că dormim împreună.

— Facem dragoste. Sau, dacă preferi, ne împreunăm.

— Zău, Alex, ești dezgustător. Cuvântul ăsta este de-a dreptul dezgustător.

— Dar cu el o faci? Dormi, te culci, faci dragoste, te împreunezi?

— Nu. Și nici nu e treaba ta. El crede că n-ar fi bine. Ceea ce înseamnă că, de fapt, nu vrea. De obicei, când vor, bărbații o și fac.

— Eu așa obișnuiesc, bineînțeles, spuse el.

Stăteau întinși, unul lângă celălalt, ca două efigii, privind cerul. Ea părea mulțumită să nu vorbească. Întrebarea fusese, deci, pusă în cele din urmă, și căpătase răspuns. Cu rușine și oarecare iritare, el recunoștea pentru prima oară, mușcătura geloziei. Dar, încă și mai jenantă, era reținerea lui de a o pune la încercare. Ar fi vrut să mai întrebe și altceva, dar nu îndrăznea. „Ce însemn eu pentru tine?”, „Este importantă relația noastră?”, „Ce aștepți de la mine?”. Și cea mai importantă, fără răspuns: „Mă iubești?” Când era căsătorit, știa exact cum stă. În nicio altă căsătorie nu fusese mai limpede, de la bun început, ce aștepta fiecare de la celălalt. Înțelegerea lor

prenupțială, nescrisă, nerostită, recunoscută numai pe jumătate, nu avusese nevoie de nicio ratificare. El trebuia să aducă cei mai mulți bani, ea avea să muncească dacă și când dorea. Nu se arătase niciodată prea entuziasmată de munca ei în domeniul decorațiunilor interioare. În schimb, gospodăria era întreținută cu eficiență și rezonabilă economie. Cel puțin o dată la doi ani, își petreceau vacanța separat; urmau să aibă cel mult doi copii, la momentul hotărât de ea; niciunul nu-l va umili în public pe celălalt; spectrul ofenselor maritale, incluse în acest capitol, era foarte larg, de la stricarea petrecerilor celuilalt, până la infidelități devenite publice. Se plăcuseră, se împăcaseră bine, iar el fusese cu adevărat rănit, mai ales în mândria lui personală, când ea îl părăsise. Din fericire, eșecul căsătoriei fusese alinat de renumele bogăției amantului. El înțelesese că într-o societate materialistă, să-ți pierzi soția datorită unui milionar nu era considerat un eșec. În ochii prietenilor, s-ar fi cuvenit ca el să nu-i redea libertatea, fără un minim de vâlvă. Dar, adevărul era că Liz îl iubea pe Gregory și l-ar fi urmat în California, cu sau fără bani. Văzu, din nou, cu ochii minții, figura radioasă, transfigurată, auzi din nou vocea ei, scuzându-se jalnic.

— De data asta, dragul meu, este real. Nu mă așteptam și nici nu-mi vine să cred. Te rog să nu te simți foarte rău, nu este vina ta. Nu mai e nimic de făcut.

Ceva real. Exista deci, ceva real și misterios, în fața căruia dispărea totul: obligații, obișnuință, responsabilitate, datorie. Iar acum, întins între dune, privind cerul printre tulpinile rigide ale ierburilor, se gândea la toate acestea aproape cu groază. Firește, el nu descoperise acest ceva, în cele din urmă, alături de o fată de două ori mai tânără decât el, inteligentă dar lipsită de educație, care trăia în promiscuitate, și mai avea, pe deasupra, și un copil nelegitim. Nici nu-și făcea iluzii despre natura atașamentului ei. Niciun act sexual nu fusese mai erotic și mai liberator decât întâlnirile lor pe jumătate ilicite, pe nisipul neînduplecat, la numai câțiva metri de valurile fluxului.

Uneori se trezea scufundat în fantezii, se imagina alături de ea la Londra, în noul lui apartament. Încă neexplorat, o vagă posibilitate între atâtea altele, apartamentul căpăta dimensiuni, amplasament, o realitate oribilă, dar plauzibilă, în care el își aranja tablourile pe un perete inexistent, repartiza mobilierul în încăperi, poziționa cu precizie aparatura stereo. Locuința avea vedere spre Tamisa. De la ferestrele largi privea peisajul deschizându-se până spre Tower Bridge, privea patul imens și trupul arcuit al lui Amy, brăzdat de dungi de umbră și lumină, de la jaluzelele de lemn. Apoi,

imaginile idilice, înșelătoare, se dizolvau în realitatea crudă. Exista un copil. Ea va dori să-și păstreze copilul. Bineînțeles că va dori. Oricum, cine ar fi putut avea grijă de el? Vedea amuzamentul indulgent pe figurile prietenilor, bucuria dușmanilor, copilul împleticindu-se, nesigur pe picioare, prin tot apartamentul, cu degete lipicioase. Mirosea în imaginație ceea ce Liz nu-l lăsase niciodată să simtă în realitate – mirosul laptelui acru și al scutecelor murdare, își imagina lipsa îngrozitoare de liniște și intimitate. Avea nevoie de aceste realități, pe care le îngroșa în mod deliberat, pentru a reveni la normal. Îl îngrozea faptul că, fie și numai pentru câteva minute, putea lua în considerație o asemenea prostie distrugătoare. Își spuse: sunt obsedat de ea. Bine, măcar în aceste ultime săptămâni, puține, mă voi bucura de obsesia mea. Toamna se va termina peste scurtă vreme, zilele nefiresc de calde pentru acest anotimp și lumina blândă a soarelui nu puteau să mai țină mult. Începea deja să se întunece mai devreme. Curând, în briza mării se va insinua prima mușcătură a iernii. Nu se vor mai putea întinde pe dunele calde de nisip. Ea nu va mai putea veni la Martyr's Cottage, ar fi o neglijență prostească. Era ușor să-și imagineze că, atunci când Alice era la Londra și nu așteptau niciun musafir, dacă avea grijă, s-ar fi putut regăsi împreună în dormitorul lui, poate o noapte întreagă, dar știa că nu va risca niciodată. Puține lucruri rămâneau un secret pe promontoriu. Aceasta era vara lui cea fierbinte, o toamnă de nebunie, nimic ce frigul iernii nu ar putea ofili.

Ca și când nu s-ar fi așternut tăcerea între ei, Amy spuse:

— Neil este prietenul meu, da? Oricum, nu înțeleg de ce vrei să vorbim despre el.

— Nu vreau. Dar aș prefera să fie mai civilizat în aranjamentele pe care și le face în viață. Rulota lui se vede de pe geamul dormitorului meu. Este un spin în ochi.

— Îți trebuie binoclu s-o vezi de la fereastra ta. Iar nenorocita ta de centrală nucleară este de asemenea un spin în ochi. Și se vede de peste tot; toți suntem obligați s-o privim.

El întinse mâna spre umărul ei, cald sub pelicula grunjoasă de nisip, și spuse cu prețiozitate batjocoritoare:

— Este un adevăr general acceptat că, date fiind constrângerile impuse de funcțiune și amplasament, centrala este foarte reușită din punct de vedere arhitectural.

— Acceptat de cine?

— Cel puțin, eu așa gândesc.

— Ei, da, nu-i așa? În orice caz, ar trebui să-i fi recunoscător lui Neil. Dacă n-ar avea el grijă de Timmy, n-aș fi acum aici.

— Toată treaba aceea este primitivă. Are o sobă cu lemne înăuntru, nu-i așa? Dacă explodează, s-a terminat cu voi toți, în special dacă se blochează ușa.

— N-o încuiem. Nu fi caraghios! Iar noaptea lăsăm focul să se stingă. Dar dacă explodează centrala ta? Atunci nu va mai fi vorba numai de noi trei, nu-i așa? La naiba, nu va fi vorba numai de oameni. Ce se va întâmpla cu Smudge și Whisky? Au și ei drepturi.

— Nu va sări în aer. Ai ascultat prostiile lui de speriat copiii. Dacă ți-e teamă de energia nucleară, întreabă-mă pe mine. Îți spun eu tot ce vrei să știi.

— Adică, în timp ce mă ai, o să-mi explici ce-i cu energia nucleară. Sigur, voi putea primi totul.

Se întoarse din nou spre el. Urmele de nisip de pe umeri străluciră; simți gura ei pe buza de sus, pe piept, pe abdomen. Apoi ea îngenunche deasupra lui și figura copilărească, rotundă, cu coama de păr strălucitor, acoperi cerul.

Cinci minute mai târziu se desprinse de el și începu să-și scuture nisipul de pe bluză și jeans. Trăgându-și pantalonii peste coapse, întrebă:

— De ce nu faci nimic cu scorpia aia de la Larksoken, aia care-l dă în judecată pe Neil? Poți s-o oprești. Doar ești șeful.

Întrebarea – era mai degrabă o cerere – îl scoase cu cruzime din lumea fanteziilor, ca și când l-ar fi pălmuit, fără să fie provocată. La niciuna dintre cele patru întâlniri nu-i pusese întrebări despre munca lui, rareori menționase centrala, cu excepția acestei după-amiezi, când se plânsese, jumătate în glumă, jumătate în serios, că strică peisajul. Nu luase o hotărâre deliberată de a o ține în afara vieții lui profesionale și particulare. Când erau împreună, viața aceea nu mai avea loc nici în propria lui conștiință. Omul care stătea întins alături de Amy, printre dune, nu avea nimic în comun cu omul de știință, preocupat, ambițios, calculat, ce conducea centrala de la Larksoken, nimic în comun cu fratele lui Alice, cu fostul soț al lui Elizabeth, cu fostul amant al lui Hilary. Se întreba dacă ea hotărâse în mod deliberat să omită toate aceste semne de interdicție. Iar dacă el nu făcuse confidențe, nu făcuse nici ea. Știa despre ea acum tot atât de puțin ca și atunci când se cunoscuseră, între ruinele catedralei, într-o seară zgomotoasă

de august, cu mai puțin de șase săptămâni în urmă; se opriseră și se priviseră o clipă, apoi se apropiaseră în tăcere, recunoscându-se uimiți, fără cuvinte. Mai târziu, în seara aceea, ea îi spusese că venea de la Newcastle, că tatăl ei, rămas văduv, se recăsătorise, iar ea nu se împăcase cu mama vitregă. Plecase la Londra, unde trăise în imobile dezafectate. Era o poveste obișnuită, dar el nu o crezuse întru totul, iar ei nici nu-i păsase de părerea lui. Vorbea cu un accent mai degrabă londonez decât din Tyneside. Despre copil nu o întrebase niciodată, în parte din delicatețe, dar, mai ales, pentru că din proprie inițiativă, ea nu spusese nimic despre Timmy sau tatăl lui.

— Spune, insistă Amy, de ce nu faci nimic? Cum ziceam, tu ești șeful.

— Nu dispun și de viețile personale ale salariaților mei. Dacă Hilary Robarts consideră că a fost calomniată și solicită reparații, eu n-o pot opri să apeleze la justiție.

— Ai putea, dacă ai vrea. Iar Neil n-a scris decât adevărul.

— Iată o apărare periculoasă într-un proces de calomnie. Pascoe a fost prost sfătuit să se bazeze pe ea.

— Bani n-o să obțină. El n-are bani. Iar dacă va fi obligat să plătească cheltuieli de judecată, va fi ruinat.

— La asta trebuia să se gândească mai devreme.

Ea se lăsă pe spate, cu un zgomot surd, și preț de câteva minute rămaseră amândoi tăcuți. Apoi ea vorbi cu indiferență, ca și cum conversația anterioară n-ar fi fost decât o pălăvrăgeală deja uitată:

— Ce facem duminica viitoare? Aș putea veni spre seară. Te aranjează?

Deci nu-i purta ranchiună. Pentru ea subiectul nu avea nicio importanță, sau, dacă avea, se hotărâse să-l abandoneze, cel puțin pentru moment. El putea contribui cu suspiciunea trădătoare că prima lor întâlnire fusese pusă la cale, integrându-se într-un plan elaborat de ea și de Pascoe pentru a exploata influența lui asupra lui Hilary. Era ridicol, desigur. Nu trebuia decât să-și amintească inevitabilitatea primei lor întâlniri, plăcerea ei pasională, necomplicată, animalică în actul sexual, pentru a înțelege că gândea ca un paranoic. Va fi și el aici duminică după-amiază. Poate va fi ultima lor întâlnire. El decisese deja că așa trebuia să fie. Se va elibera din sclavia aceasta, oricât de dulce ar fi fost, la fel cum se eliberase și de Hilary. Și mai știa, cu un regret la fel de puternic ca și mâhnirea, că la această despărțire nu vor exista proteste, rugăminți, o agățare disperată de trecut. Amy va accepta plecarea lui cu același calm cu care îi acceptase și sosirea.

— OK, spuse el. Atunci, pe la 4, 30. Duminică, pe 25.

Timpul, care în ultimele zece minute păruse să se fi oprit în mod misterios, începu din nou să zboare, și el se văzu la fereastra dormitorului, peste cinci zile, urmărind cercul uriaș al soarelui cum se ridică din mare, pătând orizontul și desfășurând pe cer, la răsărit, venele și arterele unei zile noi. Duminică, 25. Aranjase întâlnirea cu cinci zile înainte; o va respecta. Dar, zăcând întins printre dune, nu știuse ceea ce știa acum, că duminică, 25 septembrie, avea altă întâlnire, foarte diferită.

18.

Imediat după prânz, Meg traversă promontoriul, îndreptându-se spre Martyr's Cottage. Soții Copley urcaseră în dormitor, pentru odihna de după-amiază; Meg avu o clipă intenția să-i povățuiască să încuie ușa camerei. Apoi își spuse că precauțiunea ar fi fost exagerată și ridicolă. Ea însăși va trage zăvorul la ușa din spate și o va încuia pe cea din față la plecare, și, de fapt, nu va lipsi mult. Cei doi erau foarte fericiți să rămână singuri. Meg avea impresia, uneori, că vârsta înaintată face spaimele mai mici. Bătrânii priveau centrala nucleară fără nici cea mai mică premoniție a dezastrului, iar oroarea pentru crimele comise de Fluieraș le era la fel de străină, pe cât de puțin le înțelegeau. Cel mai palpitant eveniment pentru ei, plănuit cu o grijă meticuloasă și multă agitație, era deplasarea la Norwich sau Ipswich, după cumpărături.

Era o după-amiază superbă, mai caldă decât dezamăgitoarea vară ce trecuse. Briza sufla blând; din când în când, Meg se oprea, ridicându-și capul să simtă căldura soarelui și dulceața parfumată a aerului, mângâindu-i obrajii. Pământul era elastic sub picior, ruinele catedralei, spre sud, despuiate de mister și groază, străluceau aurii pe fondul albastru, netulburat al mării.

Nu era nevoie să sune. Ușa era deschisă la Martyr's Cottage, ca întotdeauna pe vreme bună; o strigă pe Alice și la răspunsul ei, intră în coridorul ce ducea spre bucătărie. Casa dogorea de miros îmbietor de lămâie, mai puternic decât cel familiar, de ceară, vin și fum de lemne. Era un miros atât de pătrunzător, încât pe moment îi aminti lui Meg de vacanța petrecută cândva, împreună cu Martin, la Amalfi, ostenind mână în mână pe drumul șerpuitor, spre vârful muntelui, piramidele de lămâi și portocale înșirate pe marginea drumului, în care își afundaseră nasul, cojile lor

ciupite, râsul, fericirea. Imaginea retrăită într-o scânteiere aurie, arsă în obraz de un val de căldură, era atât de vie, încât femeia ezită o secundă în ușa bucătăriei, dezorientată. Apoi, mintea i se limpezi și recunoscu obiectele bine știute, soba cu gaz și blatul de lucru alături, masa de stejar lustruit, din mijlocul bucătăriei, cu cele patru scaune elegant meșteșugite, iar la capătul îndepărtat, biroul lui Alice, pereții acoperiți de rafturi cu cărți și masa plină de teancuri de șpalturi. Alice, în picioare, lucra la masă, îmbrăcată în cămașa ei lungă, de pânză groasă, roșcată.

— După cum vezi, fac lapte bătut cu lămâie. Lui Alex îi place, și mie; din când în când îmi face plăcere să-l pregătesc, ceea ce cred că explică efortul, spuse ea.

— Noi n-am mâncat niciodată, vreau să spun Martin și cu mine. Cred că n-am mai gustat așa ceva din copilărie. Mama ne dădea câteodată, ca supliment pe lângă ceaiul de duminică.

— Dacă îl cumpăra, atunci n-ai de unde să știi ce gust trebuie să aibă.

Meg râse și se așeză în fotoliul de răchită din stânga căminului. Nu se oferea niciodată să ajute la bucătărie, fiindcă știa că pe Alice ar fi iritat-o o propunere evident nepractică și nesinceră. Ajutorul nu era necesar și nici dorit. Dar lui Meg îi plăcea foarte mult să privească tăcută. Era, poate, o amintire din copilărie, când găsea atât de liniștitor și frumos să urmărească femeia gătindu-le în bucătărie. Copiii din ziua de azi erau lipsiți de încă o sursă de confort, în viața lor din ce în ce mai dezordonată și mai înspăimântătoare.

— Mama nu făcea lapte bătut cu lămâie, zise Meg, dar îi plăcea să gătească. Pregătea, însă, lucruri simple.

— Tocmai acestea sunt dificile. Presupun că tu o ajutai. Pot să mi te imaginez în sarafan, făcând omuleți de turtă dulce.

— Îmi dădea și mie o bucată de aluat când cocea turte. Până o terminam de frământat, de întins și de tăiat, se înnegrea. Îmi mai plăcea să decupez biscuiți de diferite forme. Într-adevăr, făceam și omuleți de turtă dulce și le puneam ochi din stafide, tu nu făceai?

— Nu. Mama mea nu stătea mult în bucătărie. Nu gătea bine și tatăl meu o critica, ceea ce a distrus și bruma de încredere pe care o mai avea ea. Plăteau o femeie din partea locului, care venea zilnic, cu excepția zilelor de duminică, să pregătească cina, de fapt, singura masă pe care el o mânca acasă. La sfârșit de săptămână, femeia nu venea, așa că mesele familiei erau proaste. Aranjamentul era ciudat; doamna Watkins era de asemenea o

femeie ciudată. Era o bună bucătăreasă, dar veșnic furioasă sau necăjită, și nu-i plăcea să-i intre copiii în bucătărie. Gătitul a început să mă intereseze numai pe când îmi dădeam diploma în limbi moderne, la Londra, și am făcut un trimestru în Franța. Așa a început. Mi-am găsit pasiunea. Am înțeles că nu eram nevoită să devin profesoară sau translatoare, sau secretara supercalificată a nu știu cui.

Meg nu răspunse. O singură dată, înainte, mai vorbise Alice despre familie și viața ei de până atunci, și simți că dacă ar comenta sau ar pune întrebări, ar determina-o pe prietena ei să regrete momentul unic de confidențe. Se lăsă confortabil pe spate și urmări mâinile bine cunoscute, îndemânatice, cu degete lungi, făcându-și treaba cu precizie. În fața lui Alice, pe masă, într-un castron albastru, se aflau opt ouă, iar alături, un platou cu unt și altul cu patru lămâi. Freca lămâile cu cuburi de zahăr, până ce zahărul se sfărâma într-un vas; atunci lua alt cub și continua operațiunea, cu răbdare.

— De aici ies nouă sute de grame, spuse ea. Îți dau un borcan să-l duci familiei Copley, dacă crezi c-o să le placă.

— Sunt sigură că le-ar plăcea, numai c-am să-l consum singură. Asta am venit să-ți spun, și nu pot să stau mult. Fiica lor insistă să-i aducă la ea până ce îl prind pe Fluieraș. A dat din nou telefon azi-dimineață, imediat ce a aflat de ultima crimă.

— E adevărat, răspunse Alice, că Fluierașul se apropie, supărător, dar ei nu sunt în pericol. El nu lovește decât noaptea, iar toate victimele lui au fost femei tinere. Iar soții Copley nici măcar nu ies, nu-i așa, dacă nu-i duci tu cu mașina.

— Se mai plimbă uneori pe malul mării, dar de obicei stau mai mult prin grădină. Am încercat s-o conving pe Rosemary Duncan-Smith că nu sunt în pericol și că nici unuia nu ne e frică. Dar cred că o critică prietenii că nu-i ia de aici.

— Înțeleg. Ea nu vrea să-i aibă pe cap, ei nu vor să se ducă, dar așa-zișii prieteni trebuie să primească satisfacție.

— Cred că este genul de femeie autoritară, eficientă, care nu suportă să fie criticată. Ca să fiu dreaptă însă, cred că este într-adevăr îngrijorată.

— Și când pleacă?

— Duminică seară. Îi duc la Norwich, la trenul de opt și jumătate, care ajunge la gara Liverpool Street la unsprezece fără două minute. Fiica lor îi va aștepta.

— Nu e prea ușor, nu-i așa? Sâmbătă seara e întotdeauna greu de călătorit. De ce nu așteaptă până luni dimineață?

— Pentru că doamna Duncan-Smith rămâne la clubul ei din Audley Square la sfârșitul săptămânii și le-a rezervat și lor o cameră acolo. Iar luni dimineață, la prima oră, pot pleca împreună spre Wiltshire.

— Și tu? Nu te deranjează să rămâi singură?

— Deloc. Cred că-mi vor lipsi când vor fi plecați, dar acum nu mă gândesc decât la toate treburile cu care am rămas în urmă și pe care am să le pot rezolva. După aceea, voi avea mai mult timp să stau aici, să te ajut la șpalturi. Nu cred că-mi va fi frică. Înțeleg frica, uneori mă joc și eu de-a frica, gândindu-mă în mod deliberat la lucruri îngrozitoare, ca și când mi-aș pune nervii la încercare. Ziua e bine. Dar când vine noaptea și ne așezăm cu toții în jurul focului, mi-l imaginez afară, în întuneric, urmărind și așteptând. Neliniștitoare este senzația aceea a amenințării nevăzute, necunoscute. Seamănă cu sentimentul pe care mi-l dă centrala nucleară, al existenței pe promontoriu a unei puteri periculoase, imprevizibile, ce nu poate fi controlată și nici măcar înțeleasă.

— Fluierașul nu este deloc ca centrala nucleară, spuse Alice. Energia nucleară poate fi înțeleasă și controlată. Dar crima asta ultimă este o pacoste pentru Alex. Unele dintre secretare locuiesc în zonă și merg spre casă cu autobuzul sau cu bicicleta. Acum aranjează ca cei care au mașini să le ducă și să le aducă dimineața, dar cum se lucrează în schimburi, este nevoie de o organizare cum nici nu gândești. Iar unele dintre fete au intrat în panică și nu vor să fie duse acasă decât tot de o femeie.

— Doar nu se gândesc că este vorba despre un coleg, de cineva de la centrală?

— Nu gândesc deloc, tocmai aici este necazul. Sunt dominate de instinct, iar instinctul le spune să bănuiască toți bărbații, mai ales dacă nu au un alibi pentru ultimele două crime. Pe urmă, mai e și Hilary Robarts. În fiecare seară, aproape până la sfârșitul lui octombrie și uneori chiar toată iarna, se duce să înoate. Și nu are de gând să renunțe. Șansa de a fi omorâtă este una la un milion, dar ea dă un exemplu prost. Apropo, îmi pare rău pentru aseară. N-a fost o reuniune prea reușită. Le datoram o invitație lui Miles și Hilary, dar nu mi-am dat seama că nu se împacă. Nu știu de ce. Alex probabil că știe, dar pe mine nu mă interesează într-atât, încât să întreb. Tu cum te-ai înțeles cu poetul nostru rezident?

— Mi-a plăcut, răspunse Meg. Credeam că mă va intimida, dar n-a fost așa. Am mers împreună la ruinele catedralei. Arată minunat în lumina lunii.

— Romantic, spuse Alice, cum îi șade bine unui poet. Mă bucur că nu te-a dezamăgit compania lui. Eu nu pot să mă uit la lună fără să văd mormanele acelea de fier. Oamenii lasă în urmă toate resturile lor poluante, ca niște excremente metalice. Sâmbătă seara va fi lună plină, de ce nu vii aici pentru o cină liniștită, după ce te întorci de la gară? Vom putea merge împreună la ruine. Te aștept la nouă și jumătate. Probabil vom fi singure. Alex se duce de obicei la centrală, după ce-și petrece sfârșitul de săptămână în oraș.

— Mi-ar face plăcere, Alice, răspunse Meg cu regret, dar mai bine nu. Împachetatul și pregătirea soților Copley pentru plecare va fi o treabă formidabilă și, până mă întorc de la Norwich, voi fi bună numai de culcare. Și nici foame nu-mi va fi. Înainte de plecare va trebui să le pregătesc un ceai cu ceva consistent. Oricum, n-aș putea să stau decât o oră. Doamna Duncan-Smith spune că va telefona de la gară, să mă anunțe că au sosit cu bine.

Alice se șterse pe mâini și o conduse la ușă, ceea ce nu făcea de obicei. Meg se întreba de ce, vorbind despre reuniune și despre plimbarea ei cu Adam Dalgliesh, nu menționase figura aceea misterioasă, de femeie, pe care o zărise printre ruine. Nu-i fusese teamă că exagera; dacă n-ar fi confirmat și Adam Dalgliesh, poate s-ar fi înșelat. Altceva, inexplicabil și de neînțeles, o reținuse. Când ajunseră la ușă și Meg privi curbura promontoriului scăldat în lumina soarelui, avu o intuiție extraordinară, ca și când ar fi fost conștientă de un alt timp, o realitate diferită, existând odată cu prezentul. Lumea exterioară era aceeași. Vedea fiecare detaliu, cu ochi mai pătrunzători: firele de praf dansând în razele de soare ce cădeau pe pardoseala de piatră, duritatea plăcilor uzate sub picior, urmele cuielor în ușa de lemn, fiecare fir de iarbă din smocurile de la marginea landei. Stăpână pe gânduri îi era, însă, cealaltă lume. Aici nu mai exista lumina soarelui, ci doar un întuneric perpetuu în care răsunau copitele cailor și tropăitul picioarelor, voci bărbătești aspre, o sporovăială inocentă, ca și când refluxul ar fi supt în el pietrișul de pe toate plajele din lume. Urmă apoi șuieratul și trosnetul legăturilor de lemne, explozia unui foc și o secundă de tăcere îngrozitoare, spartă de un țipăt înalt, prelung, de femeie. O auzi pe Alice întrebând:

— Meg, ți-e rău?

— M-am simțit ciudat, o clipă. Dar acum mi-a trecut. Mă simt perfect.

— Ai muncit prea mult. Ai prea multe de făcut în casa aceea. Și seara de ieri nu a fost nici ea prea odihnitoare. Este un șoc întârziat, probabil.

— I-am spus domnului Dalgliesh, zise Meg, că n-am simțit niciodată aici în casă prezența lui Agnes Poley. Am greșit. Este aici. Ceva din ea a rămas.

Urmă o pauză înainte de răspunsul prietenei ei.

— Cred că depinde de felul cum percepi timpul. Dacă el se poate întoarce, așa cum susțin unii oameni de știință, atunci poate că este încă aici, arzând de-a pururi în foc. Eu nu o simt niciodată. Mie nu mi se arată. Poate că nu-i dovedesc înțelegere. Pentru mine, morții sunt morți. Dacă n-aș crede asta, n-aș putea trăi.

Meg își luă rămas-bun și porni hotărâtă să străbată promontoriul. Soții Copley, confruntați cu dificila decizie asupra lucrurilor ce trebuiau împachetate pentru o vizită pe termen nedeterminat, erau probabil neliniștiți. Când ajunse pe creasta promontoriului, se întoarse și o văzu pe Alice în cadrul ușii deschise. Ea ridică mâna într-un gest mai curând de binecuvântare decât de rămas-bun și dispăru în casă.

CARTEA A III-A

Duminică, 25 septembrie

19.

La opt și un sfert, duminică seara, Theresa își terminase ultima dintre mult amânatele teme și se gândea să pună deoparte cartea de aritmetică și să-i spună tatălui că este obosită și gata de culcare. El o ajutase ceva mai devreme să spele vasele după cină – ghiveci cu carne, în care ea adăugase morcovi dintr-o conservă; acum se instalase în fața televizorului, ca întotdeauna, tolănit în fotoliul uzat din fața căminului, cu o sticlă de whisky alături, pe podea. Acolo avea să șadă până la sfârșitul programului, dar, după cât își putea da ea seama, fără să urmărească înșiruirea de imagini în alb și negru. Uneori, trează, îi auzea pașii grei, urcând pe scară în zori.

Puțin după șase și jumătate, telefonase domnul Jago, ea răspunsese și primise mesajul, spunând că tata picta în șopron și nu putea fi deranjat. Nu era adevărat. Era la toaletă din spatele grădinii. Dar nu-i putuse comunica acest adevăr domnului Jago, iar să-l cheme pe tata, ciocănind la ușa toaletei, nici nu i-ar fi trecut prin minte. Uneori simțurile ei ciudate, de adult, îi spuneau că tata își lua lanterna și se ducea acolo fără să aibă nevoie; coliba dărăpănată, cu ușa crăpată și scaunul larg, confortabil, era pentru el un loc de refugiu; acolo scăpa de casă, de harababură, de plânsul lui Anthony, de propriile ei eforturi, ineficiente, de a o înlocui pe mama. Probabil că tocmai se întorcea și auzise telefonul sunând căci, intrând în casă, o întrebă cine fusese.

— O greșeală, tată, minți fata, făcând, din obișnuință, un mic gest de căință. Era bucuroasă că el nu vorbise cu domnul Jago. Ar fi fost tentat să-l întâlnească la Eroul Local, știind că putea lăsa copiii în siguranță în grija ei, pentru o oră sau două; iar în seara aceea era de o importanță vitală ca el să nu plece de acasă. Îi mai rămăsese numai o jumătate de sticlă de whisky, avusese ea grijă să verifice. Ea nu va lipsi mai mult de patruzeci de minute, sau cam așa ceva, și dacă va izbucni un incendiu, o teamă permanentă pe

care o moștenise de la mama ei, el nu va fi prea beat și îi va putea salva pe cei mici.

Îl sărută scurt, simțindu-i obrazul țepos și mirosul de whisky, terebentină și sudoare. Ca întotdeauna, el ridică mâna și o ciufuli cu tandrețe. Era singurul gest de tandrețe pe care îl mai făcea față de ea. Rămăsese cu ochii la imaginile alb-negre de pe ecran, fețele cunoscute de sâmbăta seara se zăreau printr-o ninsoare intermitentă. Odată închisă ușa dormitorului din spate, pe care îl împărțea cu Anthony, el n-o s-o mai deranjeze, fie zi sau noapte. Remarcase schimbarea atitudinii lui față de ea: devenise mai distant, ca și când în numai câteva săptămâni ea ar fi devenit femeie. O consulta ca pe un adult în privința cumpărăturilor, a mesei următoare, chiar și în problemele legate de camionetă. Un singur subiect nu pomenea niciodată: moartea mamei.

Patul ei îngust se afla sub fereastră. Urându-se în el în genunchi, trase ușor perdeaua, lăsând lumina lunii să pătrundă în cameră, cercetând colțurile, așezându-și șuvițele de lumină rece, misterioasă pe pat, pe podeaua de lemn. Ușa de la cămăruța din față, unde dormeau gemenele, era deschisă. Theresa intră pe acolo și privi o clipă cele două mici cocoloașe, încovrigate una într-alta sub așternut, apoi, aplecându-se deasupra lor le ascultă șuieratul regulat al respirației. Nu se vor trezi până dimineață. Închise ușa și se întoarse în camera ei. Ca întotdeauna, Anthony dormea pe spate, cu picioarele desfăcute, ca o broască, cu capul întors într-o parte și brațele ridicate în sus, ca și cum ar fi încercat să se agațe de barele patului. Se dezvelise, și Theresa îl acoperi din nou, ușor, trăgând pătura peste costumașul de noapte. Simți un impuls, puternic ca o durere, să-l ia în brațe. În schimb, însă, lăsă în jos tăblia patului și își așeză pentru o clipă capul alături de el. Copilul dormea parcă ar fi fost drogat, cu buzele strânse, pleoapele – pelicule delicate, brăzdate de vene, acoperindu-i ochii acum fără vedere, pe care și-i imagina dați peste cap.

Revenind în patul ei, Theresa împinse două perne sub pătură, aranjându-le în forma trupului său. Probabil tata nu va intra să verifice, dar, dacă se întâmpla ceva neprevăzut, cel puțin nu va vedea, în lumina lunii, patul gol. Căută dedesubt sacul de pânză în care pregătise cele necesare – cutia de chibrituri, o luminare albă, briceagul ascuțit, lanterna de buzunar, apoi se urcă pe pat și deschise larg fereastra.

Promontoriul întreg era scăldat în lumina argintie pe care ea, ca și mama, o iubea atât. Totul se transformase în magie; rocile apărute la suprafață –

insule de folie încrețită pe deasupra ierburilor nemișcate; gardul viu, neîngrijit, din spatele grădinii era un tufiș magic țesut din raze de lună. Iar dincolo de el, ca o eșarfă de mătase, se întindea nesfârșită, marea. Rămase o clipă nemișcată, respirând rapid, adunându-și forțele, apoi ieși pe acoperișul plat al extensiei casei. Era construit din țiglă, așa că Theresa înaintă cu mare atenție, simțind asprimea cahlelor prin talpa pantofilor ieftini, de pânză. Trebuia să coboare ceva mai puțin de doi metri și, cu, ajutorul burlanului, reuși fără dificultate, apoi se furișă în grădină, înaintând aplecată spre șopronul de lemn putred din spatele celui în care tata obișnuia să picteze, unde își țineau bicicletele. La lumina lunii, strecurată prin ușa deschisă, o dezlegă pe a ei, apoi o conduse prin iarbă și o scoase printr-o gaură din gardul viu, evitând poarta mare. Nu îndrăzni să urce pe bicicletă decât după ce ajunse cu bine la poteca bătătorită pe locul fostei căi ferate; începu să pedaleze, săltând prin smocurile de iarbă, spre nord, către liziera de pini și ruinele catedralei.

Vechea cale ferată se întindea dincolo de pădurea de pini de pe țărm, dar în locul acela era mai puțin adâncită, doar o mică depresiune în promontoriu. Nu mult mai departe, devenea din nou plată, ne mai păstrând nimic, nici măcar scândurile putrede ale vechilor traverse, care să marcheze locul de altă dată al căii ferate pentru transportul familiilor din epoca victoriană, plecate cu sapele și lopețile, cu doicile și portmantourile lor uriașe, în vacanțele de vară la mare. Peste numai zece minute se afla deja pe promontoriul deschis. Stinse lanterna bicicletei, coborî să se asigure că nu se zărea nimeni și se îndreptă, poticnindu-se pe pământul dur al landei, spre mare.

Cele cinci arce sfărâmate ale ruinelor catedralei îi apărură în fața ochilor, strălucind sub lumina lunii. Le privi o clipă în tăcere. Păreau ireale, eterice, un edificiu imaterial, de lumină, ce s-ar dizolva la prima atingere. Uneori, când se apropia de el, ca acum, la lumina lunii, sentimentul acesta devenea atât de puternic, încât i se părea că, dacă va întinde mâna, va atinge piatra și va resimți șocul durității ei aspre. Rezemându-și bicicleta de zidul scund, pătrunse în spațiul unde trebuie să fi fost odată ușa de vest, iar de acolo, în sala mare a catedralei.

În nopțile calme, cu lună, ca aceasta, făcea, împreună cu mama, mici expediții. Mama obișnuia să spună: „Să mergem să vorbim cu călugării”, apoi, împreună, străbăteau în prietenoasă tăcere arcele ruinate, ori stăteau, ținându-se de mână, pe locul unde fusese probabil altarul, auzind ceea ce

auziseră și călugării aceia de mult dispăruți, dar venind mult mai de departe: bubuitul melancolic al mării. Știa că mamei aici îi plăcea cel mai mult să se roage; se simțea pe acest pământ aspru, ros de timp, mai bine decât în casa de cărămidă roșie, de la marginea satului, unde părintele McKee făcea slujba în fiecare sâmbătă. Îi era dor de părintele McKee, de glumele lui, de laudele lui și de accentul irlandez, caraghios. Dar, de la moartea mamei, părintele venea foarte rar și niciodată nu era bine primit.

Își amintea ultima lui vizită, scurtă, când tata îl condusese afară, cuvintele rostite de părintele McKee la despărțire: „Răposata ei mamă, Dumnezeu s-o odihnească, ar fi dorit ca Theresa să participe neabătut la liturghie și la confesiune. Doamna Stoddard-Clark ar putea trece să o ia, apoi Theresa ar putea lua masa de prânz la Grange. Nu credeți că ar fi bine pentru copil?”

Și vocea tatălui: „Mama ei nu este aici. Dumnezeul de care vorbiți a preferat să-i ia mama. Tess este singură acum. Când va dori să asiste la slujbă, va merge, iar la confesiune se va duce când va avea ceva de mărturisit”.

Iarba crescuse aici înaltă, năpădită de buruieni stufoase și flori uscate, pe pământul atât de denivelat, încât ea trebuia să-și caute drumul cu grijă. Ajunse sub cel mai înalt dintre arce, acolo unde, în uriașa fereastră de est, strălucise cândva miracolul imaginat al vitraliilor. Ceea ce mai rămăsese acum era un ochi gol, prin care se zărea luciul mării și, deasupra tuturor, luna ca o corabie. La lumina lanternei și în deplină liniște, Theresa își începu ceea ce avea de făcut. Se duse la perete, cu cuțitul în mână, și începu să caute o piatră mare, cu suprafața plană, pe care o va așeza drept altar. Găsi una în câteva minute și o desprinse cu cuțitul. Dar, în spatele ei fusese ascuns ceva, o bucată mică de carton, împinsă adânc în crăpătură. O scoase și o despături. Era o jumătate de carte poștală, reprezentând fațada vestică a Catedralei Westminster. În ciuda lipsei jumătății din dreapta, care fusese tăiată, recunoscu familiarele turnuri gemene. O întoarse și văzu un mesaj de câteva rânduri pe care nu le putea descifra la lumina lunii, față de care nici nu resimți vreo curiozitate. Vederea părea relativ nouă, dar, cum ștampila de pe timbru nu era lizibilă, nu avea cum să știe de când se afla acolo. Poate vreo familie o ascunsese acolo în timpul verii, în joacă. Nu-și făcu prea multe gânduri și, preocupată cum era, nici nu o interesa. Era genul de mesaje secrete pe care colegii și le încredințau unii altora la școală, ascunzând bucățele de hârtie în șopronul pentru biciclete ori strecurându-și-

le în buzunarele jachetei. Ezită o clipă, apoi netezi cartonul și îl puse cu grijă la loc.

Căutându-și drumul în lungul peretelui, găsi altă piatră potrivită și încă câteva mai mici, de care avea nevoie pentru a sprijini unica lumânare. Curând, altarul fu gata. Aprinse lumânarea, chibritul șuieră nefiresc de răsunător; flacăra izbucni în întuneric, aproape prea strălucitoare pentru ochii ei. Lăsă câteva picături de ceară să curgă pe piatră, apoi lipi lumânarea în acel loc, sprijinind-o cu pietre. Se așeză cu picioarele încrucișate în fața ei, privind fix flacăra nemișcată. Știa că mama va veni, nevăzută, dar prezentă, tăcută, și vorbind clar. Nu trebuia decât să aștepte cu răbdare și să privească fix în lumina liniștită a lumânării.

Încercă să-și alunge toate gândurile, păstrând doar întrebările pe care urma să i le pună. Moartea mamei era însă atât de recentă, și amintirea ei prea dureroasă pentru a-și liniști gândurile.

Mami nu vrusese să moară la spital, iar tati îi promisese că n-o va lăsa. Îl auzise cum o asigurase, șoptind, că o va duce acasă. Știa că doctorul Entwhistle și asistenta comitatului se opuseseră. Ascunsă pe scară, în întunericul din spatele ușii ce dădea spre camera de zi, prinsese frânturi de conversație ce nu trebuiau să ajungă la urechile ei, dar pe care le auzise cu limpezime, ca și când s-ar fi aflat lângă patul mamei.

— Aveți nevoie de asistență medicală douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru, doamnă Blaney, de mai multă îngrijire decât pot eu să vă asigur. La spital vă veți simți mult mai bine.

— Mă simt foarte bine acum. Îi am pe Ryan și pe Theresa. Vă am pe dumneavoastră. Sunteți toți atât de buni cu mine. Nu mai am nevoie de altcineva.

— Eu fac tot ce pot, dar de două ori pe zi nu este suficient. Cereți prea mult de la domnul Blaney și de la Theresa. E ușor să spuneți că vă bazați pe ea, dar fata are numai cincisprezece ani.

— Vreau să fiu cu ei. Noi vrem să fim împreună.

— Dar, dacă le este frică… pentru copii e dificil.

Apoi, din nou, vocea aceea blândă, firavă și de neînfrânt, ca o trestie, în care răzbătea egoismul încăpățânat al muribundului:

— Nu le va fi frică. Credeți că noi îi vom lăsa să le fie frică? Nu există nimic înspăimântător în naștere sau în moarte, dacă au primit o educație corespunzătoare.

— Există lucruri pe care copiii nu le pot învăța, doamnă Blaney, lucruri care pot fi numai trăite.

Ea, Theresa, încercase să convingă pe toată lumea că totul era în regulă, că se vor descurca. Practicase și mici subterfugii. Înainte de venirea surorii Pollard și a doctorului, spăla gemenele, le îmbrăca în haine curate, schimba scutecele lui Anthony. Era important să pară că ținea situația sub control, astfel încât doctorul Entwhistle și sora să nu poată spune că tati nu făcea față. Într-o duminică, copsese cornuri și le servise cu gravitate, așezate pe tavă, cea mai bună tavă, aceea care îi plăcea mamei, pictată cu trandafiri delicați și găuri pe margine, prin care puteai împleti o panglică. Își amintea privirea stânjenită a doctorului care spusese: „Nu, mulțumesc, Theresa, nu acum”.

— Vă rog să vă serviți. Le-a făcut tata.

Plecând, doctorul îi spusese tatei:

— Poate dumneavoastră suportați toate acestea, domnule Blaney, eu nu pot.

Singur, părintele McKee părea să-i înțeleagă eforturile, Părintele McKee, care vorbea la televizor cu un accent irlandez atât de puternic, încât Theresa credea că o face înadins, ca o glumă, și încerca să-l răsplătească întotdeauna râzând.

— Vai de mine, ce frumos strălucește casa. Însăși Fecioara Binecuvântată ar putea mânca direct de pe podea acum. Cine a făcut cornurile, taică-tău, nu-i așa? Și sunt delicioase! Vezi, am luat unul în buzunar, să-l mănânc mai târziu. Acum fă-mi, te rog, o ceașcă bună de ceai, fii fetiță cuminte, cât stau eu de vorbă cu mama.

Încerca să nu se gândească la noaptea când o duseseră pe mama; se trezise auzindu-i gemetele înspăimântătoare, ce o făcuseră să creadă că un animal în agonie dădea târcoale casei; apoi, își dăduse seama că zgomotul nu venea de afară; brusc, teroare; figura tatălui apărută în prag, cerându-i să rămână acolo, să nu iasă, să nu lase copiii să plângă. Privind de la fereastra dormitorului mic, din față, în timp ce gemenele se uitau la ea cu ochi speriați, văzuse sosind ambulanța; doi oameni și o targă; trupul înfășurat în pături, acum liniștit, purtat pe alee. Atunci se repezise în jos pe scări și se agățase de brațele tatălui.

— Mai bine nu, mai bine nu. Adu-o înăuntru.

Nu-și amintea bine cine rostise cuvintele. Pe urmă, se desprinsese și alergase după ambulanța care dădea colțul la capătul aleii, lovind cu mâinile

ușile închise. Își amintea că tata o luase în brațe și o dusese înapoi în casă. Își amintea forța lui, mirosul și asprimea cămășii: brațele ei atârnau neputincioase. Nu-și mai văzuse mama de atunci. Așa răspunsese Dumnezeu la rugămințile ei, ale mamei, de a rămâne acasă, mama ei care cerea atât de puțin. Părintele McKee nu putea spune nimic care să o facă să-l ierte pe Dumnezeu.

Răcoarea nopții de septembrie îi pătrundea prin pantaloni și pulover, începea să o doară spatele. Pentru prima dată, simți un ghimpe de îndoială. În clipa următoare, printr-o tremurare a flăcării de lumânare, mama se afla lângă ea. Totul era în ordine. Trebuia să întrebe atât de multe lucruri. Despre scutecele lui Anthony. Cele cu unică întrebuințare erau atât de scumpe și voluminoase la transport, iar tati nu-și dădea seama ce mult costă. Mama i-a spus că ar trebui să folosească bucăți de cârpă moale, pe care să le spele. Pe urmă, gemenelor nu le plăcea doamna Hunter care venea să le ia și să le ducă la grădiniță. Gemenele trebuie să fie politicoase cu doamna Hunter și să asculte. Ea făcea tot ce putea. Era important ca fetițele să meargă în continuare la grădiniță, de dragul lui tati. Theresa va trebui să le explice. Apoi, mai era și tati. Avea atâtea de spus despre el. La local nu mergea des, pentru că nu-i plăcea să-i lase singuri, dar whisky-ul nu lipsea din casă. Mama îi spusese că nu trebuia să-și facă griji din pricina băuturii. Acum tati avea nevoie de ea, dar, nu peste mult timp, va începe din nou să picteze și atunci n-o să mai bea atât de mult. Dacă totuși se îmbăta, iar în casă mai exista altă sticlă, să o ascundă. Nu trebuie să se teamă că-l va supăra. Tati nu se va supăra niciodată pe ea.

Comunicarea tăcută continuă. Stătea ca și când ar fi fost în transă, privind cum ceara lumânării se topea încet. Apoi, nu mai rămase nimic. Mama plecase. Înainte de a stinge lumânarea, Theresa râcâi urmele de ceară de pe piatră, cu cuțitul. Era important să nu lase urme. După aceea puse pietrele la loc, în perete. Ruinele nu mai reprezentau nimic, rămăseseră un vid rece. Era timpul să se întoarcă acasă.

Deodată, se simți foarte obosită. I se păru imposibil să mai meargă până la bicicletă, iar la drumul accidentat peste promontoriu nici nu se putea gândi. Dintr-un impuls necunoscut, ieși prin fereastra de răsărit și se opri pe marginea falezei. Poate era nevoia de a-și aduna forțele, de a privi marea în lumina lunii, de a restabili pentru o clipă comunicarea pierdută, cu mama. În loc de aceasta, gândurile îi aduseră cu totul altă amintire, o întâmplare petrecută chiar în după-amiaza aceea, atât de înspăimântătoare, încât nu o

povestise nimănui, nici măcar mamei. Revăzu mașina roșie apropiindu-se în viteză pe alee, de Scudder’s Cottage; își aminti cum chemase copiii din grădină, îi împinsese în sus pe scări și închisese ușa camerei de zi. Dar rămăsese în spatele ei și ascultase. I se părea că nu va putea uita niciodată vreun cuvânt din conversația aceea.

Mai întâi fusese vocea lui Hilary Robarts:

— Locul acesta era cu totul nepotrivit pentru o femeie bolnavă, care trebuia să facă deplasări lungi pentru radioterapie. Știați probabil că era bolnavă, când ați luat casa. Nu se putea descurca.

Apoi tata:

— Presupun că v-ați gândit că nu voi face față nici acum, că nu mai este. Câte luni i-ați dat? Vă prefăceați îngrijorată, dar ea știa ce urmăriți. Urmăreați cât pierdea în greutate în fiecare săptămână, câte oase i se vedeau, încheieturile ca niște bețe, pielea de canceros. Nu mai are mult, v-ați gândit. Ați făcut o investiție a naibii de bună cu casa asta. Ați investit în moartea ei și i-ați făcut viața mizerabilă în ultimele săptămâni.

— Nu e adevărat. Nu puneți vina dumneavoastră pe umerii mei. Trebuia să vin aici, trebuia să văd niște lucruri. Pata de igrasie din bucătărie, problema cu ploaia care pătrunde prin acoperiș. Presupun că vă interesa să le repar. Ați fost primul care mi-ați atras atenția că am obligații în calitate de proprietar. Iar dacă nu plecați, voi fi silită să cer mărirea chiriei. Plătiți o sumă derizorie. Nici nu acoperă reparațiile.

— Încercați. Mergeți la tribunal. Lăsați-i să vină, să se convingă singuri. Proprietatea o fi a dumneavoastră, dar e în posesia mea. Iar chiria o plătesc regulat. Nu mă puteți da afară, nu sunt eu atât de fraier.

— Plătiți chiria, dar cât timp? Când lucrați ca profesor cu jumătate de normă, aveați cu ce, dar acum nu văd cum o să vă mai descurcați. Cred că vă spuneți artist, dar nu sunteți decât un artist ieftin, de gang, scoateți nimicuri pentru turiștii lipsiți de discernământ, care cred că un original de mâna a zecea e mai bun decât o copie de prima mână. Numai că vânzările au scăzut în ultima vreme, nu-i așa? Cele patru acuarele din vitrina lui Ackworth stau acolo de săptămâni de zile. Încep să se îngălbenească. Până și turiștii au devenit mai atenți în ultima vreme. Gunoiul nu se vinde numai pentru că este ieftin.

Gemenele, obosite de a sta închise, începură să se certe, iar ea trebuise să alerge sus să le spună că nu va mai dura mult, că nu trebuiau să iasă înainte

de a pleca scorpia. Apoi coborâse din nou, pe furiș. Nu era nevoie să coboare mai jos de patru trepte. Vocile țipau acum.

— Vreau să știu dacă dumneavoastră ați trimis-o pe nenorocita aceea de asistentă socială să mă spioneze și să pună întrebări copiilor despre mine. Dumneavoastră ați trimis-o?

Vocea scorpiei era calmă, dar fiecare cuvânt era inteligibil:

— Nu sunt obligată să răspund. Dacă i-am avertizat, înseamnă că era timpul să o facă cineva.

— Doamne, Dumnezeule, sunteți un diavol. Ați face orice să mă scoateți, pe mine și pe copii, din casa asta. Acum patru sute de ani oamenii ca dumneavoastră erau arși de vii. Dacă n-aș avea copiii, v-aș omorî. Dar n-am de gând să-i las să ajungă sub așa-numita ocrotire, numai pentru a-mi satisface cheful de a vă strânge de gât. Dar, mă jur, nu mă provocați, nu mă provocați! Ieșiți afară! Ieșiți afară din casa mea, plecați de pe pământul meu! Luați-vă chiria și fiți mulțumită că sunteți în viață să o puteți lua. Și să nu vă mai amestecați în viața mea! Niciodată, niciodată.

— Nu fiți isteric, spuse scorpia. Numai la asta vă pricepeți, amenințări și violență. Dacă autoritățile ar lua copiii sub ocrotire, ar fi cel mai bine pentru ei. Oh, da, cred că m-ați omorî. Cei de teapa dumneavoastră răspund rațiunii cu amenințări și violență. Ucideți-mă, și așteptați sprijin de la stat pentru copii, în următorii cincisprezece ani. Sunteți ridicol și patetic.

Apoi vocea tatei, care nu mai țipa, ci era atât de calmă, încât cuvintele abia se mai auzeau:

— Dacă vă ucid, nimeni nu va pune mâna pe mine, sau pe copiii mei. Nimeni.

Odată cu consumarea amintirii acelei ultime întâlniri, reapăru și furia, iar aceasta, curgându-i prin vene, îi dădu puterea de a merge. Acum era în stare să facă față drumului spre casă. Era timpul să plece. Atunci observă că plaja nu mai era pustie. Începu brusc să tremure ca un cățel și se retrase în umbra arcului. La nord, alergând printre pini către ea, se apropia o femeie, cu părul negru atârnându-i pe umeri, cu trupul alb aproape gol. Striga, un strigăt de triumf. Era scorpia, Hilary Robarts.

20.

Hilary luă masa de seară devreme. Nu-i era foame, scoase totuși un corn din frigider și îl încălzi în cuptor, după aceea își prepară o omletă cu mărar. Spălă vasele și lăsă bucătăria curată, apoi scoase dosarele din servietă și se așeză la biroul din camera de zi, să lucreze. Avea de scris un referat despre reorganizarea departamentului ei, trebuia să consulte și să sistematizeze câteva date statistice, să compună o prezentare logică, elegantă, a schemei de redistribuire a personalului existent. Era o sarcină importantă care, în mod normal, i-ar fi făcut plăcere. Știa că organizarea personalului nu era punctul ei forte, cu toate acestea nimeni nu avusese motiv să o critice pentru modul cum își îndeplinea atribuțiile organizatorice și administrative. Frunzărind hârtiile, se întrebă dacă, și cât, îi vor lipsi când, căsătorită cu Alex, se va muta la Londra. Constată cu surprindere că nu era prea afectată. Acest capitol din viața ei se încheiase, se va desprinde de el fără regrete, de locuința în care domnea o ordine perfectă, dar care nu-i aparținuse niciodată cu adevărat și nici nu ar fi fost posibil acest lucru, de centrala atomică și chiar de munca ei. Urma o viață nouă, funcția lui Alex, statutul ei de soție care trebuia să primească oamenii potriviți, în modul potrivit, câteva activități sociale, alese cu grijă. Și va mai fi și copilul, copilul lui.

Dorința nestăpânită de a avea un copil devenise și mai puternică în ultimul an, crescuse în intensitate pe măsură ce atracția lui fizică pentru ea scăzuse. Încercase să se convingă singură că o relație sentimentală, ca și o căsătorie, nu putea fi menținută în permanență la aceeași intensitate de implicare sexuală sau emoțională, dar că nimic fundamental nu se schimbase între ei și nici nu ar fi fost posibil să se schimbe. Câtă angajare fizică sau sufletească existase oare în relația dintre ei? Ei bine, pentru ea fusese suficient câtă fusese; nu dorise mai mult decât era el pregătit să ofere, un schimb reciproc satisfăcător de plăcere, orgoliul de a fi cunoscută ca amanta lui, disimularea grijulie când apăreau împreună, inutilă și nu prea reușită, ceea ce nici nu-i prea interesa de fapt, dar care, cel puțin pentru ea, purtase o puternică încărcătură erotică. Era un joc pe care îl jucau; salutul aproape formal schimbat în prezența străinilor, înaintea ședințelor, vizitele lui la ea acasă, de două ori pe săptămână. Când venise la Larksoken, căutase un apartament în Norwich și închinase unul în centrul orașului. Dar când legătura dintre ei se stabilise, apăruse nevoia de a fi mai aproape de el; găsise o casă de vacanță la mai puțin de o jumătate de kilometru de Martyr’s Cottage. Știa că el este prea mândru și prea arogant ca să o viziteze pe furiș, strecurându-se noaptea, la plecare, ca un elev de școală,

nedisciplinat. Prefăcătoriile degradante nu erau necesare; promontoriul era întotdeauna pustiu. Iar el nu rămăsese niciodată noaptea. Raționalizarea atentă a prezenței ei făcea parte, cu necesitate, din relația lor. În public, se purtau ca doi colegi. El nu agrease niciodată familiarismele, folosirea numelor de botez – exceptându-i pe colegii foarte apropiați, prea multă camaraderie. Centrala era condusă într-un spirit de disciplină, asemenea celui de pe o navă ținută din scurt, pe timp de război.

Dar legătura, începută într-un asemenea spirit de disciplină, de decență emoțională și socială, se deteriorase, ajunsese o încâlceală împletită cu insatisfacții și durere. Credea că putea identifica momentul când dorința de a avea un copil se transformase în obsesie. Fusese acela când asistenta de la blocul operator al maternității scumpe și discrete, abia ascunzându-și dezaprobarea și dezgustul, luase tava în formă de rinichi, în care tremura țesutul ce fusese un fetus. Era ca și când pântecul ei, prădat clinic, se răzbuna. Nu putuse să-i ascundă lui Alex dorința ei, deși știa că lui îi repugna. Își auzea din nou propria voce, crudă, scâncită, un copil nedorit, revedea privirea lui, pe jumătate amuzată, de uimire simulată, care ascundea – era conștientă – un veritabil dezgust.

— Vreau un copil.

— Nu te uita la mine, dragă. Este o experiență prin care nu sunt pregătit să trec a doua oară.

— Tu ai un copil, în viață, sănătos, reușit. Numele tău, genele tale vor fi continuate.

— N-am pus niciodată preț pe așa ceva. Charles există pentru el însuși.

Încetase să judece rațional pentru a scăpa de obsesie, forțându-și mintea să accepte imaginile neplăcute, nopțile nedormite, mirosul, permanentele solicitări, pierderea libertății, lipsa de intimitate, sacrificarea carierei ei. Nu slujea la nimic. Căuta un răspuns al intelectului acolo unde intelectul nu avea nicio putere. Uneori se întreba dacă nu înnebunea. Nu-și putea controla visele, unul în mod special. Asistenta medicală, zâmbitoare, cu halat și mască, punându-i copilul în brațe, ea privind figura gingașă, mulțumită, dar congestionată de efortul nașterii. Apoi, din nou, asistenta, încruntată, repezindu-se la ea și smulgându-i copilul. „Acesta nu e copilul dumitale, domnișoară Robarts. Nu-ți amintești? Pe-al dumitale l-am aruncat la toaletă”.

Alex nu avea nevoie de încă un copil. Îl avea pe fiul lui, speranța lui în viață, în imortalitate, oricât de precară, chiar dăruită de altcineva. Putea fi

un părinte rău, abia cunoscut, dar era părinte. Își ținuse în brațe propriul copil. Nu era lipsit de importanță pentru el, oricât de mult ar fi negat. Charles își vizitase tatăl vara trecută, un uriaș cu pielea bronzată auriu, cu picioare robuste, cu părul decolorat de soare, care, i se părea acum, privind în urmă, strălucise în centrală ca un meteor, fascinând personalul feminin cu accentul american, cu hedonismul său fermecător. Înțelesese că Alex fusese surprins și ușor descumpănit de propria mândrie pentru băiat, pe care încerca în mod inutil să o ascundă sub o zeflemea nereușită:

— Unde e sălbaticul, înoată? Va constata că Marea Nordului nu e nici pe departe Laguna Beach.

— Mi-a spus că se pregătește să studieze dreptul la Berkeley. Îl așteaptă un loc la firma tatălui vitreg, după absolvire. Nu urmează decât să-mi mai scrie Liz că s-a logodit cu o studentă din anul doi, cu poziție socială bună, sau chiar cu o boboacă.

— Reușesc să-l hrănesc, fiindcă a venit vorba. Alice mi-a lăsat o rețetă de hamburgeri. Toate rafturile frigiderului sunt pline de carne tocată. Are nevoie de nefiresc de multă vitamină C, pentru un băiat de înălțimea și greutatea lui. Toată ziua storc portocale.

Ea se zbătuse într-un amestec de jenă și nemulțumire, mândria și umorul juvenil păruseră atât de deplasate, aproape înjositoare. Ca și când, și el, la fel ca dactilografele, fusese captivat de prezența fizică a fiului său. Alice Mair plecase la Londra, la două zile după sosirea lui Charles. Hilary se întreba dacă o făcuse în mod deliberat, pentru a da tatălui și fiului ocazia de a fi singuri, sau dacă, ceea ce era mai probabil după câte știa sau deducea despre Alice Mair, nu-i plăcuse nici să gătească pentru băiat, nici să asiste la excesul jenant de paternalism al tatălui.

Se gândi din nou la ultima lui vizită, când o condusese pe jos până acasă, după reuniunea la care fusese invitată. În mod deliberat spusese că nu era nevoie să fie condusă, dar el venise totuși, și asta își dorise ea. După ce terminase ce avusese de spus, el răspunsese liniștit:

— Sună ca un ultimatum.

— Eu nu l-aș numi așa.

— Dar cum, șantaj?

— După tot ce s-a petrecut între noi, i-aș spune dreptate.

— Să rămânem la ultimatum. Dreptatea este un concept prea grandios pentru începutul pe care l-am făcut împreună. Și, ca orice ultimatum, va trebui cântărit. De obicei, se fixează o limită în timp. Cât îmi dai?

— Te iubesc. Vei avea nevoie de o soție, în noua poziție. Eu sunt soția care îți trebuie. Va fi bine. Voi avea eu grijă să meargă bine. Te-aș putea face fericit.

— Nu sunt sigur că sunt capabil de prea multă fericire. Probabil de ceva mai multă decât aș avea dreptul. Dar ea nu stă în puterea nimănui, nici a lui Charles, nici a lui Alice, nici a lui Liz, nici a ta. Niciodată nu a stat în puterea altcuiva.

Apoi se apropiase și o sărutase pe obraz. Ea se întorsese să se agațe de el, dar el o îndepărtase blând.

— Am să mă gândesc.

— Aș dori să o anunț curând, logodna.

— Doar nu te gândești la o nuntă la biserică. Flori de portocal, domnișoare de onoare, marșul nupțial de Mendelssohn, „Vocea ce a răsunat în Eden”?

— Nu mă gândesc să fim ridicoli, niciunul dintre noi, nici acum, nici după căsătorie. Doar mă cunoști.

— Înțeleg, un popas scurt, fără bătaie de cap, la ofițerul stării civile. Duminica viitoare, când mă întorc de la Londra, îți dau răspunsul.

— Sună atât de oficial, spusese ea.

— Dar trebuie să fie oficial, nu-i așa, răspunsul la un ultimatum?

O va lua de soție, în următoarele trei luni, și își va da seama că a făcut bine. Ea va câștiga, pentru că voința ei era mai puternică decât a lui. Își amintea cuvintele tatălui ei: „Nu există decât o singură viață, fetițo, dar o poți trăi cum vrei. Numai cei proști și cei slabi trăiesc ca sclavii. Tu ești sănătoasă, frumoasă și deșteaptă. Poți lua de la viață tot ce dorești. Nu-ți trebuie decât curaj și voință”. Nenorociții reușiseră să-l doboare în cele din urmă, dar el își trăise viața cum îi plăcuse, și ea va face la fel.

Încercă să lase deoparte gândurile despre Alex și să se concentreze asupra a ceea ce avea de făcut. Dar nu-și găsea locul. Agitată, traversă bucătăria, intră în debaraua în care depozitase băuturile și luă o sticlă de vin roșu. Scoase un pahar din dulap și își turnă. Sorbind prima înghițitură, simți la colțul buzelor zgârietura unui ciob minuscul. Nu suporta să bea dintr-un pahar ciobit. Instinctiv, scoase alt pahar și îl goli pe primul într-al doilea. Era gata să arunce paharul cu defect, apoi ezită, cu piciorul pe pedala găleții de gunoi. Făcea parte dintr-un set de șase pahare, dăruit de Alex. Defectul, până atunci neobservat, era minor, o asperitate ceva mai mare pe muchie. Putea fi folosit ca vas de flori. Și le imagina, ghiocei, primule, firișoare de

rozmarin. Când termină de băut, spălă amândouă paharele și le așeză cu gura în jos, să se scurgă. Sticla o lăsă desfăcută pe masă. Vinul fusese prea rece, dar peste o oră va fi tocmai bun.

Era timpul să se ducă să înoate, trecuse de nouă, iar în seara aceasta știrile nu o interesau. Se dezbrăcă sus, în dormitor, își puse o pereche de bikini negri și pe deasupra treningul albastru cu alb. În picioare purta o pereche de sandale vechi, cu pielea pătată și întărită de apa mării. Luă din cuier un medalion de metal, agățat pe un șnur de piele, exact atât de mic cât să încapă în el cheia de la yale; îl purta întotdeauna la gât când se ducea să înoate. Îl primise cadou de la Alex, de ziua ei. Punând mâna pe el, zâmbi și se simți puternică, la fel ca metalul dintre degete, certitudinea speranței. Apoi luă o lanternă din sertarul măsuței din hol și, încuind ușa cu grijă în urma ei, porni spre plajă, cu prosopul aruncat pe umăr.

Simți mirosul de rășină al pinilor, încă înainte de a ajunge printre tulpinile lor zvelte, țepoase. O mai despărțeau de țărm numai cincizeci de metri de potecă nisipoasă, acoperită cu un covor des de ace. Aici întunericul era mai dens, luna strălucea capricioasă, navigând în toată splendoarea ei maiestuoasă deasupra vârfurilor înalte ale copacilor, acum vizibilă, acum ascunsă; trebui să aprindă lanterna. Ieși din umbră și văzu înaintea ei nisipul albit de lună și tremurul Mării Nordului. Lăsându-și prosopul în locul obișnuit, o mică adâncitură la marginea pădurii, își scoase treningul și își întinse brațele în sus, deasupra capului.

Apoi își scutură sandalele din picioare și porni să alerge pe fâșia îngustă de pietriș, pe nisipul fin, spălat de valuri, călcând pe muchiile gingașe, de spumă ale valurilor sparte, tropăind prin apa undelor revărsate fără zgomot, pentru a se arunca, în cele din urmă, în pacea purificatoare. Tresări simțind-o rece, sălbatică precum durerea. Dar senzația trecu imediat, ca întotdeauna; i se părea că apa ce-i aluneca pe lângă umeri preluase toată căldura trupului ei, iar acum înota înfășurată în propria ei satisfacție. Cu stilul său viguros de crawl, se îndepărtă de țărm. Știa cât putea înota în siguranță; numai cinci minute, înainte de-a o cuprinde din nou frigul, atunci venea momentul să se întoarcă.

Încetă o clipă să mai înoate și se opri plutind pe spate, cu ochii la lună. Magia era din nou prezentă, ca întotdeauna. Frustrările, temerile, supărările de peste zi dispăruseră, o cuprinse o fericire pe care ar fi numit-o extaz, dacă cuvântul nu ar fi fost prea ostentativ pentru această pace blândă. Iar odată cu fericirea, veni și optimismul. Totul va fi bine. Îl va lăsa pe Pascoe

să mai fiarbă o săptămână, apoi își va retrage acțiunea. Era atât de nesemnificativ, încât nu merita nici măcar să-l urască. Pe urmă, avocatul avea dreptate, cu Scudder's Cottage mai putea să aștepte. Valoarea casei creștea în fiecare lună. Chiria i se plătea, nu avea nimic de pierdut. Iar iritările zilnice de la serviciu, geloziile profesionale, resentimentele, ce mai contau? Acea parte din viața ei se apropia de sfârșit. Îl iubea pe Alex, iar Alex o iubea pe ea. Își va da seama că ea a avut dreptate. Se vor căsători. Va naște copilul lui. Totul era realizabil. Apoi, pentru o clipă, fu cuprinsă de o pace și mai adâncă, în care nici măcar toate acestea nu mai contau. Ca și cum toate preocupările meschine ale cărnii fuseseră luate de apă, iar ea devenise spirit fără trup, plutind liber, privind în jos la corpul întins sub lună, simțind o amărăciune blândă, lipsită de pretenții, față de această creatură pământeană care putea găsi dulcea, dar tranzitoria pace, numai într-un element străin.

Era timpul să se întoarcă. Lovi apa cu putere, se răsuci și începu să înoate cu forță spre țărm, spre urmăritorul tăcut ce o aștepta în umbra copacilor.

21.

Dalgliesh petrecuse dimineața zilei de duminică revizitând catedrala din Norwich și biserica St. Peter Mancroft, înainte de a mânca prânzul la un restaurant de la marginea orașului unde, cu doi ani în urmă, luase împreună cu mătușa sa, o masă simplă, dar excelent preparată. Și aici, însă, timpul își operase schimbările. Exteriorul și amenajarea înșelătoare rămăseseră aceleași, dar se cunoștea că proprietarul și bucătarul erau alții. Mâncarea servită cu promptitudine dubioasă, fusese evident preparată în altă parte și doar încălzită ulterior, ficatul prăjit, o talpă nisipoasă de carne cenușie, învelită într-un sos gelatinos, cu gust sintetic, era asezonat cu cartofi nefierți și o conopidă terciuită. Prânzul nu merita să fie înnobilat cu vin, dar Dalgliesh se întări cu brânză Cheddar și biscuiți, înainte de a-și începe programul de după-amiază, o vizită la catedrala Sfântul Petru și Pavel din Salle, datând din secolul al XV-lea.

În ultimii patru ani, rareori își vizitase mătușa fără să vină împreună la Salle; ea menționase în testament dorința ca cenușa să-i fie împrăștiată fără ceremonial în cimitirul de acolo, de către el, singur. Dalgliesh știa că religia exercitase o influență puternică asupra ei, dar, după câte își putea aduce

aminte, nu fusese o femeie bisericoasă, iar dorința aceasta îl surprinsese. I s-ar fi părut mult mai potrivită cu felul ei de a fi, dorința ca rămășițele fizice să-i fie împrăștiate în cele patru vânturi, pe promontoriu; sau să nu fi lăsat nicio instrucțiune specială, considerând faptul o simplă problemă de evacuare ce nu necesita reflecție din partea ei și nici ceremonial dintr-a lui. Acum, însă, avea o sarcină de îndeplinit, și încă una de o surprinzătoare importanță. În ultimele săptămâni, fusese cuprins de supărătoare remușcări pentru neîndeplinirea acestei datorii, o adâncă nemulțumire. Constată că se gândea, ca și altă dată în decursul existenței lui, la nevoia persistentă a omului de ritual, de recunoaștere formală a fiecărui rit legat de trecerea în neființă. Poate mătușa înțelesese acest lucru și, în felul ei liniștit, luase măsurile necesare. Ieși din șoseaua B1149 la Felthorpe și intră pe drumul de țară ce străbătea ținutul. Nu era nevoie să se uite pe hartă. Magnificul turn din secolul al XV-lea, cu cele patru turnulețe, era un reper inconfundabil; conduse mașina spre el, străbătând șoselele aproape pustii, cu sentimentul familiar că se întorcea acasă. I se părea ciudat că mătușa, cu figura ei ascuțită, nu se afla alături, că tot ce rămăsese din personalitatea aceea discretă, dar puternică, era un pachet învelit în plastic, neașteptat de greu, o pulbere albă. Ajuns la Salle, opri Jaguarul ceva mai jos, pe alee, și se îndreptă spre cimitir. Ca întotdeauna, era uimit să constate că o catedrală magnifică putea fi atât de izolată și totuși atât de firesc la locul ei în mijlocul acestor câmpuri liniștite, unde efectul era nu atât de grandoare și măreție, cât de pace lipsită de ostentație, încurajatoare. Câteva minute rămase nemișcat, ascultând și neauzind nimic, nici măcar trilul unei păsări sau foșnetul unei insecte în ierburile înalte. În lumina firavă, copacii din jur se auriseră a toamnă. Aratul se încheiase și crusta maronie a câmpului mărunțit se întindea în pacea zilei de duminică până departe, spre orizont. Ocoli agale biserica, simțind greutatea pachetului în buzunarul hainei, bucuros că alesese un moment între slujbe și întrebându-se dacă n-ar fi fost politicos, sau chiar obligatoriu, să solicite consimțământul preotului parohiei înainte de a îndeplini dorința mătușii. Dar își spuse că era prea târziu să o mai facă acum, mulțumit că scăpase de explicații și complicații. Îndreptându-se spre marginea de est a cimitirului, deschise pachetul și răsturnă pulberea oaselor măcinate, într-un gest ca o libație. O fluturare de argint, și tot ce mai rămăsese din Jane Dalgliesh străluci printre tulpinile zburlite ale ierbii înalte, de toamnă. Cunoștea cuvintele obligatorii în asemenea ocazii; le auzise de atâtea ori rostite de tatăl său. Dar cele ce îi

veniră nechemate în minte erau versurile din Ecleziastul, săpate în piatra de la Martyr’s Cottage. În acest loc, alături de demnitatea măreţei catedrale, ele nu i se părură nepotrivite.

Uşa de vest era descuiată şi, înainte de a pleca din Salle, petrecu un sfert de oră în biserică, revăzând vechile lucruri ce-l încântau: sculpturile stranelor de stejar, ţărani, un preot, animale şi păsări, un dragon, un pelican hrănindu-şi puii; amvonul cu inserţii din sticlă medievală care, după cinci sute de ani, încă păstra coloritul original; paravanul din altar; marea fereastră de la răsărit care strălucise odată, în vremurile de glorie a sticlei medievale, roşie, verde şi albastră, dar care lăsa acum să pătrundă numai lumina limpede din Norfolk. Când uşa de vest se închise cu un clinchet în urma lui, Dalgliesh se întrebă când avea să se mai întoarcă oare, dacă se va mai reîntoarce vreodată.

Sosi acasă pe înserate. Masa de prânz fusese destul de indigestă, aşa că îi era mai puţin foame decât se aştepta. Încălzi restul din supa pe care o pregătise ieri, gustă apoi câţiva biscuiţi, puţină brânză şi fructe, după care aprinse focul şi se aşeză pe scăunelul din faţa lui, ascultând concertul pentru violoncel de Elgar şi apucându-se să sorteze fotografiile mătuşii. Scoţându-le din plicurile îngălbenite, le răsfiră cu degetele lui prelungi, pe masa scundă, de mahon. Ocupaţia aceasta îi producea o dulce melancolie; numele unei persoane, înscris uneori pe spatele imaginii, o figură sau o întâmplare cunoscută, îl împungeau ca o durere. Muzica lui Elgar era un acompaniament potrivit, notele tânguitoare evocau lungile, fierbinţile veri edwardiene, pe care le cunoştea numai din romane şi poezii, pacea, siguranţa, optimismul Angliei în care se născuse mătuşa lui. Iată-l pe logodnicul ei, un tânăr ridicol în uniforma de căpitan. Fotografia era datată 4 mai 1918, cu o săptămână înainte de a fi ucis. Un moment, privi cu atenţie chipul frumos, degajat, care, numai Dumnezeu mai ştia, văzuse destule orori fără să le înţeleagă. Dalgliesh o întoarse şi descoperi pe spate un mesaj scris cu creionul în limba greacă. Tânărul ar fi trebuit să studieze limbile clasice la Oxford, iar mătuşa învăţase greceşte de la tatăl ei. Dar el nu cunoştea limba greacă; secretul celor doi se afla în siguranţă şi curând va rămâne un mister pentru totdeauna. Mâna care scrisese aceste caractere era moartă de şaptezeci de ani, iar mintea care le concepuse, de aproape două mii. Aici, în acelaşi plic, se afla şi fotografia mătuşii însăşi, la aproximativ aceeaşi vârstă. Probabil i-o trimisese logodnicului pe front sau i-o dăduse înainte de a pleca la război. Avea un colţ pătat într-o culoare roşie-maronie,

probabil sângele lui; poate că fotografia îi fusese înapoiată ei împreună cu celelalte efecte personale. Era îmbrăcată în fustă lungă și bluză încheiată cu nasturi până la gât, râdea, purta părul în două cozi reunite deasupra tâmplelor. Întotdeauna figura ei exprimase distincție, dar Dalgliesh constată cu surprindere că fusese, cândva, și frumoasă. Acum, moartea îl eliberase de indiscreția care, în timpul vieții ei, le-ar fi repugnat amândurora. Totuși, ea nu distrusese fotografiile. Știuse, probabil, cu realismul ei, că alți ochi, străini, le va privi în cele din urmă. Ori, poate, vârsta înaintată o eliberase de asemenea considerații meschine, de vanitate și stimă de sine, în timp ce mintea se distanța treptat de planurile și dorințele cărnii? Cu un sentiment de neplăcere irațională, aproape de trădare, aruncă în cele din urmă fotografiile în foc și privi cum se îndoaie, se înnegresc și se transformă, în final, în cenușă.

Ce trebuia să facă el cu toți acești străini – femei cu pieptul plin, cu imense pălării decorate cu panglici și flori, grupuri de bicicliști, bărbați în pantaloni largi, încheiați la genunchi, femei în fuste-clopot, cu pălării tari, de pai; petrecerile de nuntă, mireasa și domnișoarele de onoare, aproape ascunse în spatele buchetelor imense, invitați importanți, grupați conform unei ierarhii recognoscibile, privind fix în obiectiv, ca și când declicul obturatorului ar fi putut opri o clipă timpul, l-ar fi putut supune, proclamând măcar importanța acestui ritual de trecere, legând trecutul inevitabil de viitorul imprevizibil? Dalgliesh fusese obsedat de timp încă din adolescență. Cu câteva săptămâni înainte de vacanța de vară îl cuprindea un sentiment de triumf, pentru că acum avea ocazia să spună: „Mergi cât de repede îți place și ai ajuns la vacanță. Sau, dacă trebuie, mergi încet și zilele de vară vor dura mai mult”. Acum, la maturitate nu cunoștea niciun mecanism, nicio plăcere promisă ce ar fi putut împiedica acele roți de trăsură să răsune înfundat. Iată și o fotografie a lui însuși în uniformă de școală primară, făcută în grădina parohială, lângă tatăl său, un străin îmbrăcat ridicol, cu șapcă și sacou în dungi, stând aproape în poziție de drepți, cu fața spre obiectiv, ca și când ar fi sfidat groaza de a pleca de acasă. Se bucură să o vadă și pe aceea dispărând în flăcări.

Când concertul se termină și sticla de vin roșu se golise, strânse laolaltă celelalte fotografii, le puse în sertarul biroului și hotărî să se scuture de melancolie făcând o plimbare rapidă pe malul mării, înainte de culcare. Noaptea era prea calmă și frumoasă pentru a fi irosită în nostalgie și regrete inutile. Aerul era nemișcat, se estompase până și zgomotul mării, întinsă

palidă și misterioasă sub lumina lunii pline și mozaicul strălucitor al stelelor. Se opri o clipă dedesubtul aripilor morii, apoi porni cu pași hotărâți să străbată promontoriul spre nord; trecu de liziera de pini, până ce, trei sferturi de oră mai târziu, se hotărî să se îndrepte spre plajă. Se lăsă să alunece pe povârnișul nisipos și văzu în fața lui cocoașele pătrate de beton, uriașe, pe jumătate îngropate în nisip, mustățile îndoite ale armăturilor ruginite, țâșnind ca niște antene bizare. Lumina lunii, puternică precum ultimele raze de soare la amurg, schimbase textura plajei, luminând separat fiecare fir de nisip, fiecare pietricică în chip misterios unică. Deodată, simți impulsul copilăros de a lăsa marea să i se reverse peste picioare; își scoase pantofii și șosetele, pe care și le îndesă în buzunare, apoi legă șireturile pantofilor și îi petrecu pe după gât. După prima mușcătură rece, apa deveni caldă ca sângele; plescăia viguros pe muchia valurilor, oprindu-se din când în când să privească în spate propriile urme, așa cum făcea și în copilărie. Ajunsese la fâșia îngustă, cu pini. Cunoștea o potecă ce ducea direct la șosea, trecând pe lângă casa lui Hilary Robarts. Era cel mai drept drum spre promontoriu, și îl scutea să se cațere pe falezele sfărâmicioase din sud. Ajuns la marginea pietrișului, se văzu confruntat cu eterna problemă a celui ce calcă desculț pe nisip: cum să curețe nisipul aspru și lipicios dintre degetele de la picioare, folosindu-se de o batistă neadecvată. Odată operațiunea încheiată, înaintă printre pietre, până la linia țărmului.

Când ajunse la nisipul fin din partea mai înaltă a plajei, constată că cineva trecuse pe acolo înaintea lui; în partea stângă se întindeau două șiruri de urme de picioare desculțe, care alergaseră. Erau, desigur, ale lui Hilary Robarts. Venise, probabil, să înoate, ca de obicei. Remarcă, fără să vrea, ce clar se imprimaseră. Trebuie să fi plecat de pe plajă acum aproape o oră și jumătate, dar în această noapte lipsită de vânt, urmele erau atât de limpezi în nisipul uscat, încât păreau și foarte proaspete. În fața lui se întindea poteca dintre pini, ieșind din lumina lunii și intrând în umbra învăluitoare a pădurii. Deodată, noaptea deveni mai întunecoasă. Un nor jos, negru-albăstriu, cu marginile franjurate auriu, acoperise o clipă luna.

Aprinse lanterna și lumină cărarea. Zări ceva alb la stânga, o foaie de ziar, poate, o batistă, o pungă de hârtie aruncată. Din pură curiozitate ieși de pe potecă să cerceteze. Atunci o văzu. Fața desfigurată părea să sară la el și atârna suspendată în lumina strălucitoare a lanternei, ca o viziune de coșmar. Privind-o înmărmurit, simți șocul în care lipsa de încredere, recunoașterea și groaza fuzionaseră, făcând să-i tresară inima. Zăcea într-o

scobitură acoperită de iarbă culcată, ceva mai mică decât o groapă, totuși suficient de adâncă pentru ca buruienile crescute pe margine să o acopere. În dreapta și puțin dedesubt se afla prosopul de baie, mototolit, cu dungi roșii și albastre, iar deasupra lui, aliniate aproape la perfecție, fuseseră așezate sandalele descheiate și lanterna. Alături, împăturit cu grijă, se afla ceea ce părea a fi un trening, albastru cu alb. Probabil marginea acestuia îi atrăsese atenția. Zăcea pe spate, cu ochii lipsiți de vedere întorși peste cap, ca și când l-ar fi fixat pe el, într-un ultim apel, mut. Smocul de păr fusese îndesat sub buza superioară, lăsând să se vadă dinții și creând impresia unui iepure care rânjește. O singură șuviță de păr negru îi brăzda obrajii; Dalgliesh simți un impuls aproape irezistibil de a îngenunchea și a o da la o parte. Purta numai partea de jos a costumului de baie, și aceea trasă peste coapse. Se vedea foarte bine locul de unde fusese tăiat părul. Litera L, încrustată cu precizie în centrul frunții așezase două tăieturi subțiri într-un unghi drept, perfect. Între sânii aplatizați, cu aureole negre și sfârcuri ascuțite, albi ca laptele pe lângă brațele arse de soare, se afla un medalion metalic în formă de cheie, prins cu șnur. În timp ce o privea la lumina lanternei, norul alunecă de pe fața lunii; Dalgliesh o văzu limpede, întinsă în fața lui, cu mâinile și picioarele goale, albe, lipsite de sânge precum nisipul albit de razele lunii, la fel de bine vizibile ca ziua.

Era imun la orori; puține manifestări ale cruzimii, violenței sau disperării umane erau necunoscute ochiului lui exersat. Era prea sensibil pentru a privi cu indiferență crudă un trup violat, dar într-un singur caz, ultimul, această sensibilitate îi provocase mai mult decât o neplăcere trecătoare. Iar despre Paul Berowne cel puțin fusese prevenit. Era prima dată când se împiedica de cadavrul unei femei ucise. Acum, privind-o, începu să analizeze în minte diferența dintre reacția unui expert convocat la locul crimei, care știa la ce să se aștepte, și această expunere bruscă la ultima violență. Îl interesa atât diferența cât și detașarea cu care o analiza.

Îngenunche și îi atinse coapsa. Era rece ca gheața, avea o consistență sintetică, de cauciuc umflat. Dacă apăsa, urma degetului s-ar fi întipărit pe piele. Își trecu degetele cu delicatețe prin părul ei. Era încă puțin umed la rădăcină, dar vârfurile se uscaseră. Era o noapte caldă pentru luna septembrie. Se uită la ceas: zece treizeci și trei. Își aminti că i se spusese, dar nu-și mai amintea de către cine și unde, că femeia obișnuia să înoate seara, imediat după ora nouă. Semnele fizice îi confirmau bănuielile că murise de mai puțin de două ore.

Nu văzuse urme de picior pe nisip, în afară de ale lui și ale ei. Dar fusese vremea fluxului, pe la ora nouă apa trebuie să fi crescut, deși nu ajunsese la adâncitura în care zăcea cadavrul, după cum arăta pulberea nisipoasă din zonele mai înalte. Ucigașul fugise probabil pe poteca din pădure, pe care o folosise și ea. Se ascunsese printre copaci și găsise în umbra lor un loc de unde o urmărise, așteptând. Pe pământul acoperit cu o saltea de frunze de pin nu se puteau găsi urme; totuși, nimic nu trebuia schimbat la fața locului. Călcând cu grijă, se depărtă de cadavru, apoi înaintă vreo douăzeci de metri spre sud, pe marginea pietrișului. La lumina lanternei, aproape ghemuindu-se, își croi drum printre pinii deși, rupând în trecere crengile joase. Cel puțin putea fi sigur că nimeni nu trecuse pe acolo recent. În câteva minute ajunse la șosea; încă zece minute de mers rapid și ar fi fost la moară. Telefonul cel mai apropiat se găsea în casa lui Hilary Robarts. Locuința era probabil încuiată, iar el nu avea intenția să pătrundă cu forța. Era la fel de important să nu fie nimic atins la casa victimei, cum era și să nu violeze locul crimei. Lângă cadavru nu găsise nicio poșetă, nimic în afară de sandale și lanternă, așezate în ordine la capătul gropii, treningul și prosopul cu dungi albastre și roșii, pe care era parțial așezată. Poate lăsase cheia acasă, poate casa nu era încuiată. Pe promontoriu, puțini oameni își făceau griji dacă lăsau casa descuiată pentru o jumătate de oră, după lăsarea întunericului. Merita să intre cinci minute, să arunce o privire.

Văzută de la fereastra morii, casa Thyme Cottage îl izbise întotdeauna ca fiind cea mai interesantă de pe promontoriu. Privea către uscat: o clădire pătrată, fără compromisuri, care avea în față nu o grădină, ci o curte pietruită cu bolovani, cu ferestre ample, moderne, ce stricau orice pretenție de stil ar fi avut vreodată și o făceau să arate ca o aberație modernă, mai potrivită unei moșii de la țară, decât acestui promontoriu îndepărtat, subjugat de mare. Pe trei părți, pinii creșteau atât de deși, încât aproape atingeau pereții. Uneori se întrebase de ce Hilary Robarts alesese să locuiască aici, în ciuda distanței față de centrală. După reuniunea de la Alice Mair credea că deslușise răspunsul. Găsi toate luminile aprinse la parter; dreptunghiul ferestrei din stânga ajungea până la pământ, iar pătratul mai mic, din dreapta, era probabil bucătăria. Ele ar fi fost, în mod normal, semne liniștitoare de viață obișnuită, de bun venit, un refugiu din calea temerilor atavice inspirate de pădurea învecinată, de promontoriul pustiu, luminat de lună. Dar acum, ferestrele acelea lipsite de perdele îi sporeau neliniștea; apropiindu-se de casă, trăi senzația că între el și ferestrele

luminate strălucitor, ca o matriță realizată numai pe jumătate, plutea amintirea chipului aceluia violat, mort.

Cineva fusese acolo înaintea lui. Sări zidul scund, de piatră, și văzu că unul dintre panourile de geam fusese spart aproape în întregime. Cioburi de sticlă străluceau ca diamantele în curtea pietruită. Privi printre muchiile crestate ale ferestrei sparte, în camera de zi. Covorul era presărat cu fragmente de sticlă, mărgele sclipitoare de lumină argintie. Era evident că lovitura fusese aplicată cu forță, din exterior, și văzu imediat și cu ce. Sub el, zăcea cu fața în sus, pe covor, portretul lui Hilary Robarts. Fusese tăiat aproape până la ramă, cu două tăieturi trase în unghi drept, în forma literei L.

Nu încercă să vadă dacă ușa era descuiată. Era mai important să nu contamineze locul, decât să economisească zece sau cincisprezece minute telefonând la poliție. Femeia murise. Viteza era importantă, dar nu vitală. Reîntors pe șosea, auzi zgomotul unei mașini; se întoarse și văzu luminile apropiindu-se în viteză. Era BMW-ul lui Alex Mair. Dalgliesh se așeză în mijlocul drumului și făcu semn cu lanterna. Mașina încetini și opri. Prin geamul portierei din dreapta îl văzu pe Mair, cu fața albită de lumina lunii; îl privi o clipă intens, fără să zâmbească, ca și când întâlnirea ar fi fost programată.

— Mă tem, spuse Dalgliesh, că am vești șocante pentru dumneavoastră. Hilary Robarts a fost omorâtă. Tocmai am dat peste cadavru. Trebuie să ajung la un telefon.

Mâna așezată lejer pe volan se crispă, apoi se relaxă. Ochii care îl priveau căpătară un aer prudent. Dar când începu să vorbească, Mair avea o voce controlată. Nu trădase emoția decât prin spasmul involuntar al mâinii.

— Fluierașul?

— Așa se pare.

— Am telefon în mașină.

Fără alte vorbe, deschise portiera, ieși și se dădu tăcut la o parte; Dalgliesh petrecu două nesfârșite minute încercând să obțină legătura cu sediul lui Rickards. Rickards nu era acolo, dar mesajul fu preluat; închise telefonul. Mair se îndepărtase de mașină, la vreo treizeci de metri și privea fix strălucirea centralei nucleare, disociindu-se parcă de întreaga procedură.

Se întoarse.

— Noi toți am prevenit-o să nu mai înoate singură, dar n-a vrut să asculte. Totuși, nu am fost convinși de un pericol real. Presupun că asta cred

toate victimele, până e prea târziu. „Nu mi se poate întâmpla mie”. Dar se poate, și chiar se întâmplă. Este o grozăvie, nu-mi vine să cred. A doua victimă de la Larksoken. Unde este?

— La marginea pădurii de pini, bănuiesc că acolo obișnuia să înoate.

Când Alex Mair porni înspre mare, Dalgliesh spuse:

— Nu mai puteți face nimic. Eu mă întorc la fața locului să aștept poliția.

— Știu că nu mai pot face nimic. Dar vreau să o văd.

— Mai bine nu. Cu cât calcă mai puțină lume pe acolo, cu atât mai bine.

Mair se întoarse brusc.

— Dumnezeule, domnule Dalgliesh, întotdeauna gândiți ca un polițist? Am spus că vreau să o văd.

Acesta nu este cazul meu și nici nu-l pot opri cu forța, își spuse Dalgliesh. Putea, totuși, cel puțin să aibă grijă ca poteca ce ducea direct la cadavru să rămână neatinsă. Fără alte cuvinte, îi arătă lui Mair drumul și acesta îl urmă. De ce insistă atât să vadă cadavrul? se întreba. Să se asigure că într-adevăr murise, resimțea nevoia omului de știință de a verifica, de a confirma? Ori încerca să exorcizeze o oroare pe care o bănuia mai cumplită în realitate decât își putea imagina? Sau era o pornire mai profundă, nevoia de a-i aduce femeii un omagiu, privind-o în liniștea și singurătatea nopții, înainte de sosirea poliției, cu tot tacâmul de operațiuni pe care investigarea unei crime le pune în mișcare, spulberând pentru totdeauna intimitatea lor.

Fără alte comentarii, Mair îl urmă pe Dalgliesh la sud de poteca bătătorită și continuă să păstreze tăcerea când pătrunseră în pădurea întunecoasă, croindu-și drum printre trunchiurile pinilor. Pata de lumină a lanternei străluci printre ramurile rupte la prima lui trecere pe acolo, pe covorul de ace amestecate cu nisip, peste conurile uscate de pin și o cutie veche de conserve. Mirosul de rășină, aparent mai puternic în întuneric, îi învălui ca un drog, făcând aerul irespirabil, ca dintr-o noapte înăbușitoare din arșița verii.

Câteva minute mai târziu, ieșeau din întunecimea zeflemitoare, în lumina albă, rece a plajei; în fața lor, se desfășura splendoarea mării, ca un scut arcuit, bătut în argint. Se opriră o clipă, unul alături de celălalt, ca și când ar fi trecut împreună printr-o încercare foarte grea. Urmele pașilor lui Dalgliesh se vedeau încă pe nisipul uscat, dincolo de marginea pietrișului; le urmară până ce ajunseră la cadavru.

Dalgliesh gândi, nu vreau să fiu aici, nu cu el, nu în acest fel, uitându-ne amândoi fără jenă la goliciunea ei. I se părea că în lumina aceasta rece,

epuizantă, toate simțurile îi fuseseră în mod nefiresc ascuțite. Membrele albite, aura de păr negru, culorile țipătoare, roșu-albastre, ale prosopului de plajă, smocurile de iarbă, toate aveau claritatea unidimensională a unei fotografii color. Această gardă necesară lângă cadavru, până la venirea poliției, era absolut intolerabilă; el era obișnuit cu compania lipsită de emfază a celor morți. Avându-l pe Mair alături, i se părea o indiscreție să o privească. Această repulsie, și nu delicatețea, îl făcu să se îndepărteze, cercetând întunecimea pădurii, dar înregistrând, în același timp, fiecare mișcare, fiecare răsuflare a siluetei înalte, rigide, ce privea cadavrul cu atenția concentrată a unui chirurg.

— Medalionul de la gât, rosti Mair, eu i l-am dat, pe 29 august, de ziua ei. Are exact dimensiunea cheii de la yale. Mi l-a Scut un muncitor din atelierul de confecții metalice de la Larksoken. Este remarcabil ce lucruri de finețe se pot realiza acolo.

Dalgliesh cunoștea variatele manifestări ale șocului. Nu spuse nimic. Vocea lui Mair deveni aspră.

— Pentru Dumnezeu, domnule Dalgliesh, nu putem s-o acoperim cu ceva?

Cu ce, gândi Dalgliesh. Doar nu vrea să trag prosopul de sub ea.

— Nu, îmi pare rău. Nu trebuie să mișcăm nimic.

— Dar este opera Fluierașului. Doamne, este evident. Ați spus-o chiar dumneavoastră.

— Fluierașul este un criminal ca oricare altul. Aduce ceva cu el la locul crimei și lasă ceva în urmă. Acel ceva poate fi indiciul de care avem nevoie. Este și el om, nu forță a naturii.

— Când va sosi poliția?

— Nu mai durează mult. N-am putut vorbi cu Rickards, dar vor lua ei legătura cu el. Rămân eu să-i aștept, dacă vreți să plecați. Nu mai aveți ce face aici.

— Pot să stau până ce o vor lua.

— S-ar putea să aveți mult de așteptat, dacă nu dau repede de medicul legist.

— Atunci voi aștepta mult.

Fără să mai adauge ceva, se întoarse și se îndepărtă, mergând spre marginea apei, lăsând amprente paralele cu urmele pașilor lui Dalgliesh. Dalgliesh se îndreptă spre zona cu pietriș și se așeză, cu brațele împreunate în jurul genunchilor, privind silueta înaltă plimbându-se neliniștit în sus și

în jos, pe marginea valurilor. Tot ce s-ar fi putut găsi pe pantofii lui dispăruse acum. Gândul era ridicol. Niciun ucigaș nu-și lăsase mai limpede semnătura, decât Fluierașul. Atunci, de ce acest sentiment de neliniște, de ce i se părea că totul este mai mult simplu decât firesc?

Își căută locul, mai confortabil, pe pietriș și se pregăti pentru așteptare. Lumina rece a lunii, succesiunea regulată a valurilor și cadavrul care înțepenea alături îl făcură să se gândească la moarte, inclusiv la a sa. *Timor mortis conturbat me.* Cât suntem tineri ne expunem unor riscuri nemaipomenite, pentru că moartea ni se pare ireală. Tinerețea se înfășoară în nemurire. Numai la maturitate apar umbrele conștientizării caracterului tranzitoriu al vieții. Iar frica de moarte, oricât de irațională, este, desigur, firească, indiferent dacă o consideri o anihilare sau doar un ceremonial al trecerii în altă lume. Fiecare celulă a organismului, în parte, a fost programată pentru viață: toate ființele sănătoase se agață de viață până la ultima suflare. Cât de greu de acceptat, și totuși cât de mângâietoare este înțelegerea treptată a faptului că dușmanul universal ar putea veni, în cele din urmă, ca prieten. Aceasta putea fi o parte a atracției meseriei lui, cercetările confereau demnitate morții individului; moartea chiar și a celui mai nesemnificativ, mai nenorocit individ, reflectă, prin interesul special acordat indiciilor și motivelor, fascinația perenă a omului în fața misterului mortalității sale și asigură, totodată, confortabila iluzie a unui univers moral în care inocența poate fi răzbunată, drepturile revendicate, ordinea restaurată. Nimic, totuși, nu se restaurează, în orice caz viața nu poate fi redată, iar singura justiție ce se poate invoca, este justiția incertă a omului. Profesia avea pentru el o fascinație ce depășea solicitarea intelectuală, și trecea dincolo de scuza pe care o găsea singurătății lui bine apărate. Acum, moștenise suficienți bani pentru a nu mai avea nevoie de ea. Era ceea ce intenționase mătușa sa prin specificațiile limpezi din testamentul ei? spunea ea: iată bani suficienți pentru ca orice altă profesie în afara celei de poet să nu mai fie necesară? Nu este timpul să iei o decizie?

Acesta nu era cazul lui. Nu va fi niciodată. Dar, din obișnuință, calculă timpul în care trebuia să sosească poliția; după treizeci și cinci de minute auzi primul foșnet în pădurea de pini. Veneau pe unde le spusese el și făceau multă gălăgie. Primul apăru Rickards, împreună cu un bărbat mai tânăr, lat în umeri, și patru ofițeri împovărați, în urma lor. Ridicându-se să-i întâmpine, Dalgliesh avu sentimentul că erau niște uriași, oameni lunatici, gigantici, cu trăsături colțuroase, albite de lumina nefirească a nopții,

transportându-și echipamentul voluminos, poluant. Rickards salută, dând din cap, dar nu rosti decât o frază scurtă, pentru a-l prezenta pe sergentul Stuart Oliphant.

Se apropiară de cadavru și o priviră pe cea care fusese Hilary Robarts. Rickards respira greu, ca și când ar fi alergat, iar lui Dalgliesh i se păru că emana un puternic flux de energie și agitație. Oliphant și cei patru ofițeri își descărcară echipamentul și rămaseră tăcuți, ceva mai în spate. Dalgliesh avu sentimentul că erau cu toții actori într-un film, așteptând de la comandant ordinul de a începe, sau că o voce va striga la un moment dat „opriți” și micul grup se va destrăma, victima se va întinde, se va ridica, își va scutura mâinile și picioarele și se va plânge că a stat prea mult nemișcată și a înghețat de frig.

Privind în continuare cadavrul, Rickards întrebă:

— O cunoașteți, domnule Dalgliesh?

— Hilary Robarts, îndeplinea funcțiile directorului administrativ la centrala nucleară de la Larksoken. Am cunoscut-o joia trecută, la o reuniune organizată de domnișoara Mair.

Rickards se întoarse și îl privi pe Mair. Stătea nemișcat, cu spatele la mare, dar atât de aproape de marginea apei, încât lui Dalgliesh i se păru că valurile îi ajung la pantofi. Nu se apropie, ca și când ar fi așteptat să fie invitat de Richards.

— Domnul doctor Alex Mair, zise Dalgliesh. Este directorul de la Larksoken. V-am sunat de la telefonul din mașina lui. Spune că vrea să rămână aici până ce ridicați cadavrul.

— Atunci va avea mult de așteptat. Deci el este doctorul Alex Mair! Am citit despre el. Cine a găsit-o?

— Eu. Cred că am spus clar când am telefonat.

Fie că Rickards încerca să obțină informații pe care le cunoștea deja, ori oamenii lui pur și simplu nu erau în stare să transmită un mesaj simplu.

Rickards se întoarse spre Oliphant:

— Du-te și spune-i că nu ne vom grăbi. Nu are ce face aici, decât să ne încurce. Convinge-l să se ducă acasă, să se culce. Dacă nu poți să-l convingi, încearcă să-i ordoni. Eu vorbesc cu el mâine.

Așteptă până ce Oliphant se îndepărtă, apoi strigă după el:

— Oliphant, dacă nu vrea să plece, spune-i să stea la distanță. Să nu-l văd prin preajmă. Pe urmă trage paravanele în jurul ei. Asta o să-i mai taie cheful domnului.

Era genul de cruzime indiferentă, de care Dalgliesh nu-l crezuse în stare. Ceva era în neregulă cu omul, ceva ce depășea tensiunea profesională cauzată de confruntarea cu o nouă victimă a Fluierașului. Era ca și cum o frământare personală, recunoscută numai pe jumătate și nu îndeajuns stăpânită, s-ar fi eliberat violent la vederea cadavrului, triumfând asupra precauției și disciplinei.

Dar și Dalgliesh simți un val de mânie.

— Omul nu este un voyeur. Probabil că în prezent nu mai judecă rațional. O cunoștea pe această femeie. Hilary Robarts era unul dintre primii specialiști ai centralei lui.

— Acum n-o mai poate ajuta cu nimic, chiar dacă ar fi fost amanta lui.

Apoi, ca și când și-ar fi recunoscut ieșirea, spuse:

— Bine, am să stau de vorbă cu el.

O luă la fugă greoi pe pietriș. Auzindu-l, Oliphant se întoarse; se îndreptară împreună spre figura tăcută ce-i aștepta la marginea mării. Dalgliesh îi urmări discutând, apoi îi văzu întorcându-se și înaintând pe plajă, Alex Mair între cei doi ofițeri, ca și când ar fi fost prizonier sub escortă. Rickards reveni lângă cadavru, dar era limpede că Oliphant îl va însoți pe Alex Mair până la mașină. El își aprinse lanterna și cei doi porniră spre pădure. Mair ezită o secundă. Ignorase cadavrul ca și când nu s-ar mai fi aflat acolo, dar acum îl privi pe Dalgliesh, de parcă ar mai fi avut ceva de pus la punct. Apoi spuse scurt „Noapte bună” și îl urmă pe Oliphant.

Rickards nu comentă schimbarea intențiilor lui Mair și nici metodele lui de persuasiune. Spuse doar:

— N-avea poșetă.

— Cheia de la casă se află în medalionul pe care îl poartă la gât.

— Ați atins cadavrul, domnule Dalgliesh?

— Numai coapsa și părul, să văd dacă era umed. Medalionul este un dar de la domnul Mair. Mi-a spus chiar el.

— Locuiește în apropiere, nu-i așa?

— Ați văzut casa în drum. Este imediat de partea cealaltă a pădurii de pini. După ce am găsit cadavrul, m-am dus acolo, sperând să o găsesc deschisă și să pot telefona. Am constatat urmele unui act de vandalism: portretul ei a fost aruncat prin fereastră. Fluierașul și spargere în același timp; ciudată coincidență.

Rickards se întoarse și îl privi drept în față.

— Poate. Dar aici nu e mâna Fluierașului. Fluierașul e mort. S-a sinucis într-un hotel din Easthaven, pe la ora șase. Am încercat să dau de dumneavoastră, să vă comunic.

Se aplecă lângă cadavru și atinse fața femeii, îi luă capul în mâini, apoi îl lasă să cadă la loc.

— Rigiditatea nu s-a instalat. Nici măcar n-a început. Pare moartă de puțin timp. Fluierașul a murit cu destule păcate pe conștiință, dar asta… – și arătă cu degetul cadavrul –, asta, domnule Dalgliesh, este altceva.

22.

Rickards își trase mănușile de lucru. Cauciucul întins peste degetele uriașe le făcea să arate aproape obscen, un uger de vacă. Îngenunche și începu să cerceteze medalionul. Îl deschise; Dalgliesh văzu cheia de yale adăpostită înăuntru, în ceea ce era un lăcaș perfect. Rickards o scoase, și spuse:

— În regulă, domnule Dalgliesh. Să mergem să vedem spargerea.

Două minute mai târziu, îl urma pe Rickards pe poteca ce conducea la ușa din față a casei. Rickards descuie; intrară într-un culoar ce adăpostea scara, cu uși de ambele părți.

Rickards deschise ușa din stânga; intră în camera de zi, urmat de Dalgliesh. Era o încăpere mare, întinsă pe toată latura casei, cu ferestre în fiecare capăt și un cămin în fața ușii. Portretul zăcea cam la un metru de fereastră, înconjurat de cioburi ascuțite de sticlă. Cei doi bărbați rămaseră în prag, studiind încăperea.

— A fost pictat de Ryan Blaney, care locuiește la Scudder’s Cottage, ceva mai spre sud, pe promontoriu, spuse Dalgliesh. L-am văzut prima dată în după-amiaza când am sosit.

— Ciudat mod de a-l aduce la destinație. Femeia i-a pozat, nu-i așa?

— Nu cred. A fost pictat pentru plăcerea lui, nu pentru ea.

Ar fi adăugat că, după părerea lui, Ryan Blaney ar fi fost ultimul care să-și distrugă lucrarea. Apoi se gândi că, de fapt, nu fusese distrus. Numai două tăieturi, în forma literei L, nu puteau fi greu de reparat. Stricăciunea fusese la fel de precisă și bine țintită ca și tăieturile de pe fruntea lui Hilary Robarts. Pânza nu fusese sfârtecată cu furie.

Rickards părea să-și fi pierdut deocamdată interesul pentru tablou.

— Deci, aici locuia. Probabil îi plăcea singurătatea. Dacă într-adevăr locuia singură.

— După câte știu eu, locuia singură, răspunse Dalgliesh.

Camera era, aprecie el, dezolantă. Nu-i lipsea confortul; conținea mobilierul necesar, dar piesele păreau resturi adunate din diferite case, nu rezultatul unei alegeri a locatarului. Lângă căminul prevăzut cu toate instalațiile necesare, se aflau două fotolii din imitație de piele, maro. În mijlocul camerei stătea masa, ovală, cu patru scaune desperecheate. De o parte și de alta a ferestrei din față fuseseră instalate rafturi de cărți, găzduind ceea ce părea a fi o colecție de manuale și romane de toate felurile. Două dintre rafturile de jos, mai înalte, erau ticsite cu dosare. Numai pe peretele cel lung, din fața ușii, se cunoștea că cineva își făcuse din această casă, un cămin. Era evident că femeii îi plăcuseră acuarelele; peretele era plin, ca într-o galerie de artă. Dalgliesh recunoștea unul sau două nume; i-ar fi plăcut să le examineze mai îndeaproape. Dar era posibil ca în această cameră să se fi aflat, înainte de venirea lor, altcineva decât Hilary Robarts, de aceea trebuia să nu atingă nimic.

Rickards închise ușa și o deschise pe cealaltă, din dreapta culoarului. Dădea în bucătărie, o încăpere perfect funcțională, mai curând neinteresantă, echipată destul de bine, dar în contrast deplin cu bucătăria de la Martyr’s Cottage.

În mijlocul bucătăriei se afla o masă mică de lemn, acoperită cu mușama, sub care fuseseră împinse patru scaune asortate. Pe masă se găsea o sticlă de vin destupată, cu tirbușonul alături. Două pahare din sticlă obișnuită, curate, stăteau așezate cu gura în jos pe uscătorul chiuvetei.

— Două pahare, spălate amândouă, de ea sau de ucigașul ei, spuse Rickards. Pe ele nu găsim amprente. Și o sticlă începută. Cineva a băut împreună cu ea aici, astă-seară.

— Dacă așa e, remarcă Dalgliesh, atunci a fost cumpătat. Sau ea a fost.

Cu mina înmănușată, Rickards ridică sticla, apucând-o de gât; o întoarse ușor.

— S-a turnat cam un pahar. Poate au avut de gând să o termine când se întorcea ea de la înot.

Îl privi pe Dalgliesh și spuse:

— Ați intrat în casă mai devreme, domnule Dalgliesh? Trebuie să-i întreb pe toți cunoscuții ei.

— Firește. Nu, n-am intrat în casă mai devreme. Am băut vin roșu astă-seară, dar nu împreună cu ea.

— Păcat. Ar mai fi fost în viață.

— Nu neapărat. Aș fi putut pleca atunci când ea s-a dus să-și pună costumul de baie. Probabil că așa a făcut și persoana care a fost aici cu ea, dacă a fost cineva într-adevăr.

Făcu o pauză, se întrebă dacă să continue, apoi spuse:

— Paharul din stânga este ușor ciobit.

Rickards îl ridică în lumină și îl răsuci încet.

— Vă invidiez pentru acuitatea vederii. Probabil, faptul nu are mare importanță.

— Unora nu le place să bea dintr-un pahar ciobit. Nici mie nu-mi place.

— Atunci, de ce nu l-a spart de tot și nu l-a aruncat? Ce rost are să păstrezi un pahar din care nu vrei să bei? Eu, când mă aflu în fața a doua alternative, o aleg pe cea mai plauzibilă. Două pahare, doi băutori. Este o explicație de bun-simț.

Era, gândi Dalgliesh, fundamentul activității polițienești. Numai după ce evidența se dovedea nejustificată, trebuia să explorezi și variantele mai puțin probabile. Dar acesta putea fi și primul pas, de o ușurință fatală, într-un labirint de greșeli de concepție. Se întrebă de ce instinctul îl făcea să creadă că femeia băuse singură? Poate pentru că sticla se găsea în bucătărie, nu în camera de zi. Vinul era un Château Talbot, din ’79, nu unul obișnuit, de fiecare zi. De ce să nu-l fi dus în camera de zi, să nu-l fi onorat cu confortul cuvenit? Pe de altă parte, dacă fusese singură și luase o înghițitură înainte de a pleca să înoate, nu s-ar mai fi ostenit degeaba. Iar dacă două persoane băuseră în bucătărie, însemna că din meticulozitate împinsese scaunele sub masă. Concludent, însă, i se părea nivelul vinului din sticlă. De ce să desfaci o sticlă nouă, ca să torni în două pahare numai până la jumătate? Ceea ce nu însemna că nu aștepta un musafir mai târziu, cu care să o termine.

Rickards părea nefiresc de interesat de sticlă și etichetă, izbucni arțăgos:

— La ce oră ați plecat de la moară, domnule Dalgliesh?

— La 9:15. M-am uitat la pendula de deasupra căminului și mi-am verificat ceasul de mână cu ea.

— Și n-ați întâlnit pe nimeni în timpul plimbării?

— Pe nimeni, și nici n-am văzut urme de pași, în afară de ale mele și ale ei.

— De fapt, exact ce făceați pe promontoriu, domnule Dalgliesh?
— Mă plimbam, mă gândeam. Fusese pe punctul să adauge: „Și lipăiam prin apă, precum copiii”, dar se controlă.
Rickards repetă gânditor:
— Vă plimbați, vă gândeați.
Pentru urechea sensibilă a lui Dalgliesh cuvintele rostite făcuseră activitățile să pară excentrice, dubioase. Se întrebă ce-ar fi spus însoțitorul lui, dacă el ar fi făcut confesiuni: „Mă gândeam la mătușa mea și la bărbatul care a iubit-o, logodnicul ucis în 1918, la celălalt bărbat, a cărui amantă a fost, sau poate nu. Mă gândeam la miile de oameni care au pășit pe țărm și acum nu mai există, printre care și mătușa mea: îmi aminteam cum, în copilărie, uram romantismul fals al poeziei pentru că, în esență, numai asta este ceea ce putem toți spera să lăsăm după noi, însemne trecătoare, pe care următorul val le va șterge. Mă gândeam cât de puțin o cunoscusem pe mătușa mea și dacă este vreodată posibil să cunoaștem o ființă umană, fie ea chiar femeia iubită, și dincolo de un nivel superficial. Mă gândeam la ciocnirea armatelor ignorante în timpul nopții, căci niciun poet nu se plimbă pe malul mării, sub lumina lunii, fără să recite în gând versurile minunatei poezii a lui Matthew Arnold. Mă întrebam dacă aș fi fost un poet mai bun sau dacă aș fi fost poet, pur și simplu, dacă nu m-aș fi hotărât să devin polițist. Mai prozaic spus, mă întreb, din când în când, dacă viața mea se va schimba în bine sau în rău, prin căpătarea nemeritată a unei sume de trei sferturi de milion.”
Faptul că nu intenționa să dezvăluie nici cele mai nevinovate dintre aceste cugetări intime, conspirația copilărească în privința lipăitului prin valuri, toate îi stârneau un sentiment irațional de vină, ca și când ar fi ascuns informații importante, în mod deliberat. De fapt, își motiva singur, nimeni n-ar fi putut fi utilizat cu mai multă nevinovăție, decât el. Nu că ar fi fost un suspect serios. Probabil, ideea i se păruse lui Rickards prea ridicolă pentru a fi luată în considerație, deși, dacă stătea să se gândească logic, trebuia să admită că nimeni dintre cei care locuiau pe promontoriu și o cunoscuseră pe Hilary Robarts nu va fi scutit de anchetă, nici măcar un ofițer superior de poliție. Dar, Dalgliesh era martor. El putea să dea informații, sau să le ascundă, iar conștiința faptului că nu avea intenția să ascundă nimic, nu schimba faptul că în relația lor survenise o modificare. Fie că îi plăcea, fie că nu, era implicat și nu era nevoie ca Rickards să-i atragă atenția asupra acestei realități nefericite. Din punct de vedere

profesional, cele petrecute nu cădeau în sarcina lui, dar îl implicau ca personaj și ca ființă umană.

Constată cu surprindere și chiar cu derută cât de mult îi displăcea interogatoriul, oricât ar fi fost de blând. Orice om are dreptul să se plimbe pe plajă noaptea, fără să fie nevoit să dea socoteală unui ofițer de poliție. Era salutar pentru el să trăiască această experiență de violare a dreptului la intimitate, această indignare virtuoasă, pe care probabil toți suspecții nevinovați o resimt când sunt supuși unui interogatoriu la poliție. Înțelese încă o dată, cât de mult îi displăcuse întotdeauna, chiar și în copilărie, să i se pună întrebări. „Ce faci?, Unde ai fost?, Ce citești?, Unde te duci?" Fusese copilul mult dorit al unor părinți în vârstă, copleșiți de preocupările lor paternaliste, aproape posesive, într-un sat în care nimic nu scăpa neobservat din cele ce făcea fiul preotului. Stând aici, în această bucătărie superordonată, își aduse brusc aminte, cu acuitate, cu o durere ascuțită, momentul când îi fusese violată cea mai îndrăgită dintre taine. Își amintea locul acela izolat, în adâncul tufelor de dafin și soc, în miezul desișului, tunelul verde de frunze, ce ducea la sanctuarul lui de doi metri pătrați, suculent, mucegăit, își aminti după-amiaza aceea de august, trosnetul crengilor, figura uriașă a bucătarului, apărută printre frunze. „Mama dumitale mi-a spus că aici trebuie să fii, domnule Adam. Te caută părintele. Ce făceai aici, te ascundeai în tufișurile astea murdare? De ce nu te joci la soare?" Ultimul refugiu, cel pe care îl crezuse un mare secret, fusese descoperit. Era cunoscut de multă vreme.

Spuse: „Doamne, de Tine de aș putea să mă izolez".

Rickards îl privi:

— Ce-ați spus, domnule Dalgliesh?

— Un citat pe care mi l-am amintit.

Rickards nu răspunse. Probabil gândea: „Ai tot dreptul, doar ești poet". Aruncă o ultimă privire cercetătoare prin bucătărie, ca și când intensitatea privirii ar fi putut sili masa banală și cele patru scaune, sticla deschisă de vin, paharele spălate, să-și dezvăluie secretul. Apoi spuse:

— Voi încuia aici și voi pune pe cineva de pază până mâine. Trebuie să mă întâlnesc cu medicul legist, doctorul Maitland-Brown, la Easthaven. După ce va trece pe la Fluieraș, va veni direct aici. Până atunci trebuie să sosească și biologul judiciar de la laborator. Voiați să-l vedeți și dumneavoastră pe Fluieraș, nu-i așa, domnule Dalgliesh. De ce nu chiar acum?

Lui Dalgliesh i se părea un moment cu totul deosebit. O moarte violentă era suficientă pentru o noapte; îl cuprinse un dor teribil de liniștea și singurătatea morii. Dar, până la primele ore ale dimineții nu avea nicio perspectivă de a dormi, iar să obiecteze nu avea niciun rost.

— Vă pot duce până acolo cu mașina, și aduce înapoi, se oferi Rickards.

Dalgliesh simți o repulsie la gândul călătoriei cu mașina în compania lui Rickards.

— Dacă mă lăsați la moară, iau mașina mea. Nu voi avea motiv să stau prea mult la Easthaven, iar dumneavoastră va trebui, poate, să așteptați mai mult.

Îl surprindea oarecum că Rickards dorea să plece de pe plajă. E adevărat că îl avea pe Oliphant și subalternii; procedura de urmat la locul crimei era bine stabilită, ceilalți aveau, probabil, competența de a îndeplini cele necesare, iar până la sosirea medicului legist, cadavrul nu putea fi ridicat. Dar își dădu seama că pentru Rickards era important să vadă cadavrul Fluierașului împreună cu el. Dalgliesh se întrebă ce accident din trecut, uitat, explica această pornire.

23.

Balmoral Private Hotel era ultima casă dintr-un șir de locuințe, obișnuit pentru secolul al XIX-lea, la capătul unei lungi promenade. Luminile verii rămăseseră agățate între stâlpii în stil victorian, dar fuseseră stinse și atârnau acum în bucle inegale, ca un colier țipător ce și-ar putea împrăștia mărgelele negre la bătaia primului vânt mai puternic. Sezonul se încheiase. Dalgliesh opri mașina în spatele Roverului poliției, pe partea stângă a promenadei. Între șosea și marea sclipitoare se întindea un loc de joacă pentru copii, împrejmuit cu sârmă, cu lacăt la poartă, chioșcul părăginit, acoperit cu afișe decolorate, rupte pe jumătate, reclame ale spectacolelor verii, înghețate în forme bizare, capul unui clovn. Leagănele fuseseră ridicate pe suporți; unul dintre scaunele de metal, prins în vârtejul brizei din ce în ce mai puternice, înscrisese un tatuaj de formă regulată, pe cadrul de fier. Hotelul se individualiza între vecinii lui vopsiți uniform în bej, prin culoarea îndrăzneață, un albastru strălucitor pe care nu-l putea îndulci nici lumina obscură a străzii. Becul de la intrare dezvăluia pe o inscripție mare, cuvintele „Sub conducere nouă, Bill și Joy Carter vă urează bun venit la

Balmoral!”. Altă inscripție, mai simplă, dedesubt, spunea: „Avem locuri libere”.

Așteptând, înainte de a traversa, să treacă două mașini ce se deplasau fără viteză, pentru că șoferii căutau un loc de parcare, Rickards spuse:

— E primul lor sezon. Se spune că le-a mers destul de bine până acum, în ciuda verii îngrozitoare. Întâmplarea asta o să-i cam încurce. Se va vorbi de vampiri, desigur, iar părinții se vor gândi mult și bine înainte de a-și trimite copiii în gazdă la ei. Noroc că acum hotelul este pe jumătate gol. Doi turiști au plecat deja în cursul dimineții, au mai rămas trei perechi, dar nu era nimeni acasă când domnul Carter a descoperit cadavrul; până acum am reușit să-i împiedicăm să afle. Acum s-au dus la culcare, cred că au și adormit. Să sperăm că nu se vor trezi.

Sosirea poliției alertase, probabil, câțiva localnici, dar ofițerul îmbrăcat civil, postat la intrare, îi dispersase pe toți gură-cască; strada era acum goală, exceptând un grup de patru-cinci persoane, ceva mai jos, în direcția mării. Păreau antrenați cu toții într-o discuție, iar când Dalgliesh privi spre ei, începură să se îndepărteze fără țel, ca și cum i-ar fi suflat briza.

— Pentru Dumnezeu, de ce aici? întrebă.

— Se știe de ce. Sunt o groază de alte lucruri de care nu avem habar, dar asta știm. Au aici un barman angajat cu jumătate de normă, Albert Uperaft, are cel puțin șaptezeci și cinci de ani. El ține minte. Nu prea mai știe ce s-a întâmplat ieri, dar memoria pe termen lung i-a rămas intactă. Se pare că Fluierașul a venit prin partea locului în copilărie. Mătușa lui – sora mamei – conducea hotelul ăsta acum douăzeci de ani. Avea obiceiul să-l mai ia de pe capul mamei pentru câte o vacanță, când nu aveau mulți clienți. Mai ales dacă mama schimba bărbatul și noul unchi nu voia copilul prin preajmă. Uneori, stătea aici săptămâni la rând. Nu supăra pe nimeni. Ajuta clienții, primea bacșișul, mergea și la școala de duminică.

— Acum, ziua s-a terminat, zise Dalgliesh.

— Da, pentru el s-a terminat. A sosit la 2:30 după-amiază. A cerut camera obișnuită, cea cu un singur pat. Cea mai ieftină din hotel. Soții Carter trebuie să se mulțumească cu puțin. Bine că n-a dorit să treacă pe lumea cealaltă cu pompă, cel mai bun dormitor conjugal, baie separată, vedere spre mare, tot tacâmul.

Polițistul de la ușă îi salută când intrară în vestibul și de acolo în holul dominat de mirosul de vopsea și ceară pentru pardoseli, împletit cu altul, mai delicat, de lavandă și dezinfectant. Curățenia era aproape obsesivă.

Covorul înflorat, decolorat, era acoperit cu o peliculă subțire de plastic. Tapetul era nou, cu model diferit pe fiecare perete; prin ușa deschisă a sufrageriei se vedeau mesele pentru patru persoane, pregătite cu fețe de masă albe, apretate, vaze mici cu flori artificiale, narcise galbene sau albe și trandafiri. Perechea ce apăru din spatele casei, să-i întâmpine, era la fel de țipătoare ca și hotelul pe care îl patrona. Bill Carter, un om scund, spilcuit, părea să se fi desprins direct de pe planșeta de călcat, cu dungile la mâneci și la pantaloni ascuțite ca lama de cuțit, cu cravata înnodată impecabil. Soția lui purta o rochie de vară, înflorată, sub un pulover alb, tricotat. Plânsese. Fața plină, aproape copilărească sub părul blond, îngrijit pieptănat, era umflată și roșie, ca și când ar fi lovit-o cineva. Dezamăgirea de a-i vedea numai pe ei doi i se citea pe față.

— Credeam că ați venit să-l luați de aici, rosti femeia. De ce nu-l puteți lua?

Rickards nu-l prezentă pe Dalgliesh. Spuse consolator:

— O să-l luăm, doamnă Carter, de îndată ce-l vede medicul legist. Nu mai întârzie mult. E pe drum.

— Medicul legist? Un doctor? De ce aveți nevoie de doctor? Doar e mort, nu-i așa? L-a găsit Bill. Are gâtul tăiat. Ce vreți mai mort de-atât?

— Nu va mai rămâne mult aici, doamnă Carter.

— Bill zice că cearșaful e plin de sânge. Nu vrea să mă lase să intru. Nu că aș vrea să văd. S-a stricat și covorul. Sângele iese greu, se știe. Cine va plăti pentru pat și pentru covor? Doamne! Când ziceam și noi c-a început, în sfârșit, să ne meargă bine! De ce s-a întors s-o facă aici? Nu e prea frumos din partea lui, nu-i așa? E lipsit de respect.

— Era un om lipsit de respect, doamnă Carter.

Soțul o luă pe după umeri și o conduse afară. Imediat după aceea se întoarse și spuse:

— Este șocul, desigur. E necăjită. Dar, cine n-ar fi? Cunoașteți drumul la etaj, domnule Rickards. Ofițerul dumneavoastră este încă acolo. Dacă nu vă supărați, eu nu mai urc.

— E-n regulă, domnule Carter. Cunosc drumul.

Carter se întoarse brusc și spuse:

— Pentru numele lui Dumnezeu, luați-l odată de-aici, domnule.

Dalgliesh crezu o clipă că și el plânge.

Nu exista lift. Dalgliesh îl urmă pe Rickards, urcând trei rânduri de trepte, apoi străbătură un culoar îngust, spre partea din spate a casei și cotiră la

dreapta. Un polițist tânăr se ridică de pe un scaun de lângă ușă, o deschise cu mâna stângă și se lipi de perete să le facă loc să treacă. Mirosul părea să răbufnească din cameră direct spre ei, o emanație de sânge și moarte.

Lumina era aprinsă; becul principal, într-un abajur roz, ieftin, lumina din plin oroarea de pe pat. Era o cameră foarte mică, puțin mai mare decât o cutie de chibrituri, cu o singură fereastră, prea sus pentru a lăsa să se mai vadă și altceva decât cerul; era loc suficient numai pentru un pat de o persoană, un scaun, o noptieră la capul patului și un scrin scund, cu oglinda atârnată deasupra, servind și de masă de toaletă. Dar și aici curățenia era obsesivă, făcând și mai oribil ceea ce zăcea pe pat. Gâtul deschis, cu vasele de sânge retezate și gura căscată deasupra, părea un strigăt de protest pentru violența ce tulbura atâta ordine și decență. Nu existau tăieturi preliminare vizibile; acel unic act de anihilare a voinței, gândi Dalgliesh, consumase mai multă forță decât ar fi fost capabilă mâna mică, de copil, ce atârna pe cearșaf, cu degetele strânse, fixată acum în carapacea neagră de sânge închegat. Cuțitul, o lamă de oțel, de douăzeci de centimetri, plin de sânge, zăcea în apropiere. Dintr-un motiv necunoscut, se pregătise de moarte dezbrăcându-se, și purta acum numai o vestă, chiloți și o pereche de șosete albastre, de nailon, arătând precum începutul procesului de putrefacție. Pe scaun, lângă pat, grijuliu împăturit, se afla un costum gri închis, cu dungi. O cămașă albastră, de asemenea, în dungi, atârna pe spătarul scaunului, cu cravata așezată deasupra. Sub scaun, pantofii, uzați, dar lustruiți ca o oglindă, fuseseră așezați în ordine perfectă, unul lângă celălalt. Păreau suficient de mici să-i poarte o fată.

— Neville Potter, remarcă Rickards, treizeci și șase de ani. Un nenorocit jigărit. N-ai zice că avea forță în brațele astea nici să sucească gâtul unei găini. A venit îmbrăcat cum se cuvine la întâlnirea cu Creatorul, dar s-a răzgândit. Probabil și-a amintit că mamei lui nu i-ar plăcea să-și mânjească de sânge costumul cel bun. Ar trebui s-o întâlniți pe mamă, domnule Dalgliesh. Ați avea ce învăța de la ea. Tot timpul are ceva de explicat. Noroc că el a lăsat dovada. Totul e scris acolo, pentru noi. Ordonat, ticălosul, nu-i așa?

Dalgliesh se strecură pe lângă marginea patului, atent să nu calce în sânge. Fluierașul își așezase armele și trofeele pe scrin: o lesă din piele, strânsă frumos, o perucă blondă și o beretă albastră, un cuțit pliabil, o lanternă cu bateria ingenios fixată în centrul unei bride metalice. Lângă toate acestea se afla o piramidă de păr stufos: blond, castaniu închis, roșu.

În fața întregului aranjament, o foaie de hârtie ruptă dintr-un carnet de notițe, cu un scurt mesaj, înscris cu pixul în ortografia de copil: „Se înrăutățea. Este singurul mijloc pe care îl cunosc, de a mă opri. Vă rog, aveți grijă de Pongo”. Cuvintele „Vă rog” erau subliniate.

— Auzi, pentru Dumnezeu, câinele se numea Pongo, observă Rickards.

— Dar cum ai fi vrut să-l cheme, Cerber?

Rickards deschise ușa și rămase cu spatele, în prag, ca și când ar fi căutat să respire aer curat.

— Locuia împreună cu mama lui într-unul din campingurile de rulote de la marginea orașului Cromer. De doisprezece ani sunt acolo. Era omul bun la toate, făcea tot felul de reparații simple, păzea locul noaptea, se ocupa de plângeri. Patronul mai avea un camping și la Yarmouth, și Potter se ducea câteodată acolo, noaptea, să-l schimbe pe băiatul de serviciu. Era un însingurat. Avea o camionetă și câinele. Acum trei ani s-a însurat cu o fată pe care a găsit-o prin camping, dar n-a durat decât câteva luni. Soția l-a părăsit. Pe el l-a alungat mamă-sa, ori mirosul din rulotă. Naiba știe cum a suportat patru luni.

— Era foarte suspect, zise Dalgliesh. Probabil l-ați cercetat.

— Mama lui i-a asigurat un alibi pentru două dintre crime. Ori era beată și nu știa dacă el fusese acasă sau nu, ori îl ascundea. Ori, firește, nici nu-i păsa.

Apoi continuă cu surprinzătoare violență:

— Credeam că până acum am învățat să nu ne lăsăm înșelați de asemenea alibiuri. O să stau de vorbă cu polițistul-detectiv care l-a interogat, dar știți cum este. Mii de interviuri, verificări, totul se bagă pe calculator. Aș da zece calculatoare pentru un polițist-detectiv care să simtă când martorul minte. Doamne, n-am învățat chiar nimic din acel fiasco cu Jack Spintecătorul?

— Oamenii dumneavoastră n-au scotocit rulota?

— Oh, ba da. Au dovedit ceva inițiativă. N-au găsit nimic, își ascundea materialele în altă parte. Probabil, le lua cu el în fiecare seară, pândea, aștepta, își alegea momentul. Privi cadavrul și spuse:

— Ingenios, nu-i așa? Cum spune și mamă-sa, întotdeauna a fost îndemânatic.

Dreptunghiul mic de cer, dincolo de singura fereastră înaltă, era negru albăstrui, pătat de o singură stea. Lui Dalgliesh i se părea că trăise senzații cât într-o jumătate de viață, de când se trezise de dimineață, în zorii răcoroși de toamnă, cu miros de mare, pentru a începe ziua ce indusese plimbarea

liniștită, meditativă, pe sub acoperișul avântat al bisericii St. Mancroft, durerea nostalgică, provocată de fotografiile decolorate ale celor morți de mult; revărsarea și retragerea valurilor pe picioarele lui goale, amestecul de șoc și recunoaștere când descoperise cadavrul lui Hilary Robarts ia lumina lanternei. Întinzându-se parcă spre infinit, ziua părea să fi cuprins toate anotimpurile. Era o modalitate de a dilata timpul, timpul care pentru Fluieraș se oprise cu o țâșnire de sânge. Acum, la sfârșitul zilei, se retrăsese în cutia ordonată a locului de execuție, impunându-și gândirii, ca și cum ar fi imprimat în memorie, imaginea unui copil slăbuț, întins pe spate pe același pat, privind pe fereastra înaltă aceeași stea unică în timp ce, aranjate pe scrin cu artă meșteșugită, se aflau trofeele zilei: bacșișurile, în monezi de unul și șase peni, scoicile și pietrele colorate, culese pe plajă, smocurile uscate de iarbă de mare, acoperite cu pustule.

El însuși se afla aici, în această cameră, în acest moment, la dorința lui Rickards. Ar fi putut vedea cadavrul Fluierașului mâine la morgă sau, deoarece nu putea pretinde că-i făcea rău să-l vadă, pe masa de autopsie, pentru a confirma ceea ce nu avea nevoie de confirmare, că acest ucigaș pricăjit nu era silueta de un metru optzeci pe care o zărise la Battersea. Dar Rickards avusese nevoie de audiență, avusese nevoie de el, Dalgliesh, de al cărui calm foarte experimentat și imposibil de șocat, își putea toci amărăciunea și frustrarea eșecului. Cinci femei moarte și ucigașul – un suspect pe care îl interogaseră și-l declaraseră nevinovat pe parcursul anchetei. Mirosul eșecului va persista cel puțin în nasul lui, mult timp după ce interesul presei se va fi stins și anchetele oficiale se vor fi încheiat. Iar acum, apăruse și al șaselea deces, Hilary Robarts, care ar fi putut rămâne în viață și, cu siguranță nu ar fi murit în felul în care murise, dacă Fluierașul ar fi fost prins mai devreme. Dalgliesh simțea însă, că ceva mult mai personal decât înfrângerea profesională alimenta supărarea lui Rickards și izbucnirile neobișnuite de brutalitate verbală; se întrebă dacă avea vreo legătură cu soția lui și copilul pe care îl așteptau.

— Ce se va întâmpla cu câinele? întrebă.

Rickards nu luă în seamă lipsa de importanță a întrebării.

— Ce crezi? Cine va lua să îngrijească un animal care a fost unde a fost ăsta și a văzut ce a văzut?

Privi cadavrul care înțepenea și-i spuse aspru lui Dalgliesh:

— Ți-e milă de el?

Dalgliesh nu răspunse. Ar fi putut spune: „Da, mi-e milă de el. Și de victimele lui. Și de tine. Uneori și de mine, fiindcă tot a venit vorba”. Se gândi: Ieri citeam *Anatomia melancoliei.* Ciudat. Robert Burton, preotul din Leicestershire, în secolul al XVII-lea, spusese tot ce era de spus în asemenea momente; cuvintele îi reveniră, ca și când le-ar fi rostit cu glas tare. „De bunurile și de trupurile lor ne putem lipsi; dar ce se va întâmpla cu sufletele lor, numai Dumnezeu poate să știe; mila Lui poate să vină *inter pontem et fontem, intergladium et jugulum,* între pod și pârâu, între cuțit și gât”.

Rickards se scutură violent, parcă l-ar fi cuprins brusc frigul. Era un gest neobișnuit. Apoi spuse:

— Cel puțin, și-a scutit țara să-l întrețină în următorii douăzeci de ani. Unul dintre argumentele pentru care îi ținem în viață pe cei de teapa lui este că avem ce învăța de la ei, învățăm cum să facem să nu se mai repete asemenea întâmplări. Dar învățăm, într-adevăr? I-am băgat la zdup pe Straffen, Brady, Nielson. Cât am învățat de la ei?

— Doar nu vrei să spânzuri un nebun, răspunse Dalgliesh.

— Eu n-aș spânzura pe nimeni. Aș găsi o metodă mai puțin barbară. Dar ăștia nu sunt nebuni. Cel puțin până-i prindem nu sunt. Până atunci se descurcă în viață la fel ca toți oamenii. Apoi descoperim că sunt niște monștri și hotărâm – ce surpriză! ce surpriză! – să-i catalogăm drept nebuni. Astfel, totul devine comprehensibil. Nu suntem obligați să-i mai considerăm ființe umane. Nici nu trebuie să folosim cuvântul „răi”. Toată lumea se simte mai bine. Vreți să o întâlniți pe mamă, domnule Dalgliesh?

— Nu are niciun rost. Este evident că nu pe el îl căutăm. N-am crezut nicio clipă că el ar fi omul nostru.

— Ar trebui să o vedeți pe mama lui. E chiar târfă, nenorocita. Și știți cum o cheamă? Lillian. L de la Lillian. Iată un subiect de meditație pentru alergătorul de cursă lungă. Ea l-a adus unde a ajuns. Dar nu putem controla oamenii și decide cine e apt să facă copii, să nu mai vorbim de cine e apt să-i crească. Totuși, presupun că, atunci când l-a născut, o fi simțit ceva pentru el o fi pus niște speranțe în el. N-avea de unde să știe ce adusese pe lume. N-ați avut niciodată copii, domnule Dalgliesh, nu-i așa?

— Am avut un fiu. Pentru scurt timp.

Rickards împinse puțin ușa cu piciorul. Spuse:

— Fir-ar a dracului, uitasem. Îmi pare rău. Nu era momentul să întreb, pentru niciunul dintre noi.

Se auzeau pași apăsați urcând scările; acum ajunseseră la palier.

— Se pare că a venit medicul legist, zise Dalgliesh. Rickards nu răspunse. Se dusese la scrin și, cu degetul arătător, împingea ușor movila de păr pe suprafața lustruită.

— Există, spuse el, un eșantion pe care nu-l vom găsi în grămada asta. Specialiștii judiciari vor cerceta cu multă atenție, dar nu vor găsi. Acum trebuie să încep să caut cu totul alt criminal. Și, pe Dumnezeul meu, domnule Dalgliesh, de data asta am să-l găsesc.

24.

Patruzeci și cinci de minute mai târziu, Rickards se întorsese la locul crimei. Părea să fi depășit starea de oboseală și că acționează într-o dimensiune diferită a timpului și spațiului, în care mintea îi funcționa cu o limpezime nefirească, în timp ce corpul își pierduse greutatea, o ființă de lumină și aer, la fel de lipsită de substanță ca și scena bizară în care se mișca, vorbea și dădea ordine. Discul palid, transparent, al lunii era eclipsat de strălucirea orbitoare a lămpilor instalate, ce luminau și solidificau contururile dure ale copacilor, oamenilor și echipamentelor, paradoxal, totuși, dezgolindu-le de formă și esență, astfel încât, simultan, le dezvăluiau, clarificau și transformau în ceva străin și straniu.
Dincolo de vocile masculine, pașii pe pietriș, unduirea scurtă a foliei de plastic, se afla, permanentă, revărsarea și retragerea valurilor.

Doctorul Anthony Maitland-Brown sosise la fața locului, venind din Easthaven cu Mercedes-ul propriu; ajunsese primul. Își pusese deja halatul, își trăsese mănușile și se aplecase deasupra cadavrului, când Rickards ajunse la el. Înțelept, acesta îl lăsă să continue. M-B detesta să fie privit e în timpul examinării preliminare la locul crimei și protesta cu un morocănos „Chiar avem nevoie de toată lumea asta care ne stă în drum?”, dacă cineva se apropia la mai puțin de trei metri de el, ca și când fotograful poliției, ofițerul responsabil cu locul crimei și biologul judiciar ar fi fost niște turiști bezmetici. Era un om elegant, deosebit de frumos, de peste un metru optzeci înălțime, care, în tinerețe – se zicea – arătase ca Leslie Howard și petrecuse, în consecință, ani întregi încercând cu asiduitate să întărească această imagine. Divorțase în mod amical, avea o situație materială bună – mama lui îi lăsase un venit din averea proprie – și își putea permite să-și satisfacă

cele două pasiuni gemene: îmbrăcămintea și opera. În timpul liber, escorta o serie de actrițe tinere și extrem de drăguțe la Covent Garden și Glyndebourne, unde acestea se arătau bucuroase să îndure trei ore de plictiseală, pentru prestigiul companiei lui, ori, poate, pentru acel *frisson* resimțit la gândul că mâinile elegante, ce le turnau vinul sau le ajutau să coboare din Mercedes, se ocupau în mod normal de activități mult mai bizare. Rickards nu-l găsise niciodată un coleg comod, dar recunoștea că era un medic legist de prima clasă cum, numai Dumnezeu știa, se găseau foarte rar. Când citea cuprinzătoarele rapoarte de autopsie, scrise de M-B, cu luciditate, îl ierta până și pentru after-shave-ul pe care îl folosea.

Acum, depărtându-se de cadavru, se pregăti să-i salute pe noii sosiți: fotograful, operatorul video, biologul judiciar. Cincizeci de metri de o parte și de cealaltă a scenei crimei locul fusese înconjurat eficient cu sfoară; o folie de plastic fusese întinsă peste poteca acum iluminată de un șir de becuri suspendate. Recunoștea emoția disciplinată a sergentului de lângă el.

— Am găsit o urmă, domnule, anunță Stuart Oliphant. Cam la patruzeci de metri, în crâng.

— Pe iarbă și ace de pin?

— Nu, domnule, pe nisip. Cineva, poate un copil, a răsturnat o găleată. Urma este evidentă, domnule.

Rickards îl însoți în pădure. Poteca fusese protejată în întregime, dar într-un anumit loc, în partea dreaptă, stătea înfipt un reper. Sergentul Oliphant trase plasticul la o parte, apoi ridică cutia ce acoperea urma. La lumina strălucitoare a becurilor suspendate, se vedea clar, întinsă în lungul potecii, o urmă de nisip fin, umed, pe deasupra acelor de pin și a ierbii turtite, nu mai mare de cincisprezece centimetri pe zece, și, imprimat în acesta, modelul complicat al tălpii unui pantof drept.

— Am găsit-o imediat după ce ați plecat, domnule. Este singura, dar este foarte clară. S-au făcut fotografii, iar măsurătorile vor fi la laborator dimineață. Pare a fi numărul zece, după cum arată. Foarte repede vom primi confirmarea, deși nu este necesară. Este un pantof de tenis, domnule. Marca Bumble. Știți cum arată? Aceea cu o albină desenată pe toc. Albina apare și pe urma tălpii. Vedeți, aici este curbura aripii, domnule. Este inconfundabilă.

Un pantof de tenis, Bumble. Dacă aveai nevoie de o urmă, nici că puteai găsi ceva mai distinctiv. Oliphant rosti cu glas tare ce gândea:

— Foarte obișnuit, desigur, dar nu chiar atât de obișnuit. Marca Bumble e cea mai scumpă care se găsește, un Porsche al pantofilor de tenis. Toți copiii bogați îi poartă. E un nume prostesc. De fapt, firma este proprietatea parțială a unui individ numit Bumble; pantofii au ieșit pe piață de numai câțiva ani, dar firma îi promovează în forță. Speră că numele va prinde, că oamenii vor începe să țipe după pantofii lor Bumble, așa cum țipă după papuci.

— Pare destul de recentă, zise Rickards. Când a plouat ultima oară? Sâmbătă seara, târziu, nu-i așa?

— Pe la unsprezece. S-a terminat până la miezul nopții, dar a plouat torențial.

— Iar în partea asta poteca nu e acoperită de copaci. Urma e perfect curată. Dacă ar fi fost făcută sâmbătă, înainte de miezul nopții, ar fi fost modificată. E interesant că e una singură, și îndreptată în direcția opusă mării. Dacă duminică a venit cineva pe potecă, la un moment dat, ne-am putea aștepta să găsim cel puțin încă o urmă similară, la marginea plajei.

— Nu neapărat, domnule. În unele locuri, pietrișul urcă până la potecă. Dacă persoana a rămas pe pietriș, nu găsim urme. Dar, dacă urma ar fi fost lăsată duminică înainte de moartea ei, ar mai fi acum aici? Probabil femeia a venit pe potecă.

— Nu există niciun motiv pentru care ar fi trebuit să calce pe urmă. Este mult în dreapta potecii. Totuși, e ciudat. E evidentă, prea clară, prea oportună. Aproape îmi vine să cred că a fost făcută în mod deliberat, pentru a ne induce în eroare.

— Pantofii Bumble se vând la magazinul de sport din Blakeney, domnule. Să trimitem pe cineva să cumpere o pereche numărul zece, după ce deschid.

— Ai grijă să fie îmbrăcat civil și să-i cumpere ca orice cumpărător obișnuit. Înainte de a pune lumea să ne arate dulapurile de încălțăminte, trebuie să avem confirmarea modelului. Vom avea de-a face cu suspecți inteligenți. Nu vreau să ne facem de râs la începutul cazului.

— E păcat să pierdem timpul, domnule. Fratele meu are o pereche de pantofi Bumble. Desenul specific este inconfundabil.

Rickards insistă cu încăpățânare:

— Am nevoie de o confirmare și încă repede.

Oliphant puse la loc cutia și capacul de plastic, apoi îl urmă înapoi pe plajă. Rickards era conștient, și stânjenit în același timp, de greutatea

aproape fizică a resentimentului, antagonismului și ușorului dispreț ce păreau să emane de la sergent. Dar omul îi era indispensabil. Oliphant făcea parte din echipă și dusese greul investigațiilor legate de Fluieraș; deși acest caz era recunoscut a fi aparte, înlocuirea sergentului era dificilă, deoarece ar fi implicat probleme personale și logistice pe care Rickards era foarte dornic să le evite. În cele cincisprezece luni, cât durase urmărirea Fluierașului, ușoara reținere pe care o resimțise pentru Oliphant, se transformase într-o antipatie de care își dădea seama a nu fi cu totul rațională, și pe care se străduise să o disciplineze, atât în interesul investigațiilor, cât și al său, personal. O serie de crime era destul de dificil de rezolvat și fără complicații personale.

Nu avea nicio dovadă că Oliphant era un fanfaron; aparențele înșelau. Era un bărbat de un metru optzeci, numai mușchi disciplinați, brunet, de o frumusețe standard, cu trăsături mai curând cărnoase, cu buze pline și ochi pătrunzători, cu bărbia pungită, ca o castană, divizată în două de o gropiță adâncă, în mijloc. Rickards nu-și putea lua ochii de la ea. Dezgustul pentru om o transformase într-o diformitate. Oliphant bea prea mult, dar acesta era un risc profesional pentru un polițist. Faptul că Rickards nu-l văzuse, de fapt, niciodată beat, nu făcea decât să sporească ofensa. Nu era normal ca un om să înghită asemenea cantitate de alcool și să se țină totuși pe picioare.

Era meticulos în relațiile cu ofițerii superiori, respectuos fără a fi servil, și reușea cu subtilitate să-i creeze lui Rickards impresia că nu se prea ridica la standardele pe care Oliphant i le fixase. Printre stagiarii mai puțin sensibili, era destul de popular; ceilalți se fereau de el și bine făceau. Rickards își spunea că, dacă vreodată ar da de bucluc, Oliphant ar fi ultimul ofițer de poliție pe care ar vrea să-l vadă în prag. Probabil, Oliphant ar fi privit acest sentiment ca pe un compliment. În public, nu se auzise nici măcar o șoaptă împotriva lui. Ceea ce, fiind la fel de lipsit de rațiune, îl făcea pe Rickards bănuitor. Însemna că, atunci când erau în joc interesele lui, omul era suficient de abil pentru a acționa împotriva firii sale. Era necăsătorit, dar, fără să se laude, reușea să lase impresia că femeile îl găseau irezistibil. Probabil, era cazul multora, într-adevăr, dar el, cel puțin, nu se lega de soțiile colegilor. În general, avea majoritatea calităților unui tânăr detectiv, pe care Rickards le detesta: agresivitate controlată, pentru că numai controlul însemna prudență, plăcere mărturisită a puterii, prea multă siguranță sexuală și o părere exagerat de bună despre propria capacitate. Capacitatea însă nu era neglijabilă. Oliphant putea ajunge cel puțin

inspector șef și chiar mai mult. Rickards nu reușise niciodată să folosească porecla sergentului, Jumbo. Oliphant, care era atât de departe de a respinge o poreclă nu numai copilărească, dar și nepotrivită, părea să o tolereze pe a sa; chiar îi plăcea, cel puțin dacă era folosită de colegii cărora le permitea el s-o folosească. Muritorii mai puțin favorizați o rosteau o singură dată.

Maitland-Brown era pregătit să facă raportul preliminar. Ridicându-se în picioare, la înălțimea lui de un metru nouăzeci, își trase mănușile și le aruncă unui polițist-detectiv, cu gestul unui actor care se debarasează degajat de o parte a costumului. Nu obișnuia să discute constatările chiar la locul crimei. Dar avea condescendenta să le anunțe.

— Mâine fac autopsia, până miercuri veți avea raportul. Mă îndoiesc că vom avea surprize. La o examinare preliminară, totul este foarte clar. A fost strangulată cu un obiect moale, lat de doi centimetri, poate o curea, un cordon, sau o lesă. A fost nevoie de forță, dar nu de prea multă, dacă ne gândim și la elementul surpriză. Ucigașul a stat probabil ascuns printre pini, de unde a ieșit și i-a aruncat lasoul în jurul gâtului, când ea ieșea din apă. Victima a avut timp doar să-și ridice prosopul. A făcut cu picioarele câteva mișcări convulsive, se cunoaște unde iarba a fost călcată. După dovezile actuale, estimez că a murit între 8:30 și 10:00.

Maitland-Brown se pronunțase, era evident că nu aștepta întrebări. Nici nu era nevoie de ele. Întinse mâna după haină, care îi fu adusă îndatoritor de către un polițist, apoi plecă. Inspectorul șef se aștepta să-l vadă înclinându-se.

Rickards privi cadavrul. Așa cum arăta, cu capul, picioarele și mâinile învelite în plastic, părea o jucărie pentru cineva cu gusturi scumpe și neobișnuite, un artificiu din cauciuc și păr sintetic, ochi de sticlă, doar o simulare a unei femei în viață. Vocea lui Oliphant părea să vină de la mare distanță.

— Comandantul Dalgliesh nu s-a întors cu dumneavoastră, domnule?

— De ce trebuia să se întoarcă? Nu e porumbelul lui. Trebuie să fie în pat de-acum.

Își spuse: pe cuvânt că aș vrea să fiu și eu tot în pat. Ziua începea să-l copleșească cu problemele ei, ca și când o greutate fizică ar fi fost așezată deasupra trupului lui obosit; conferința de presă despre sinuciderea Fluierașului, șeful poliției, ofițerul purtător de cuvânt, această nouă investigație, suspecții ce trebuiau interogați, faptele care trebuiau stabilite, toată treaba încâlcită a unei investigații criminalistice, pusă în mișcare cu

conștiința eșecului anterior, ce-i stătea ca o piatră pe suflet. În plus, într-un fel sau altul, trebuia să-și facă timp să o sune pe Susie.

— Domnul Dalgliesh este martor, nu ofițerul care investighează.

— Martor, dar nu suspect.

— De ce nu? Locuiește pe promontoriu, cunoștea femeia, știa cum ucidea Fluierașul. Poate că în ochii noștri nu este un suspect serios, dar trebuie să dea o declarație ca toată lumea.

Oliphant îl privi cu indiferență și spuse:

— Va fi o experiență nouă pentru el. Să sperăm că o să-i placă.

CARTEA A IV-A

Luni, 26 septembrie

25.

Anthony o trezi, ca de obicei, puțin după 6:30. Theresa își răsuci mintea printre straturile pâcloase de somn, spre zgomotele familiare ale dimineții, scârțâitul și legănatul pătuțului de copil, oftaturile și mormăielile lui Anthony când se agăță cu mâinile de bara protectoare și se ridică în picioare. Simțea mirosul bine cunoscut al camerei de copil, un amestec de pudră de talc, lapte vechi și scutece nespălate. Pipăi cu mâna după comutatorul veiozei, sub abajurul murdar, avându-l desenat pe margine pe Bambi, dansând, deschise ochii, se uită la Anthony și fu recompensată de un zâmbet știrb și scuturările lui de plăcere, cu care făcea patul să se legene. Deschise încet ușa de la camera gemenelor și văzu că ele încă mai dormeau, Elizabeth, făcută covrig la capătul patului, Marie, întinsă pe spate, cu brațele desfăcute. Dacă reușea să-l schimbe pe Anthony și să-i dea să mănânce înainte de a deveni agitat, fetele mai aveau încă o jumătate de oră de somn, ceea ce însemna treizeci de minute de liniște în plus pentru tatăl lor.

Va avea grijă de Elizabeth și Marie cu toată puterea ei, de dragul mamei, cât vor avea ele nevoie de ea, dar de iubit, îl iubea pe Anthony. Rămase o clipă nemișcată, privindu-l, bucurându-se de momentul lor de liniște, de plăcerea pe care și-o provocau unul altuia. Apoi, Anthony se desprinse de bară, ridică un picior, parodia unei balerine stângace, se prăbuși pe saltea, își băgă pumnul în gură și începu să sugă zgomotos. Peste puțină vreme se va sătura de acest substitut. Theresa sări din pat, așteptă o clipă până simți puterea revenindu-i în brațe și în picioare, după aceea se apropie de pătuț și luă copilul în brațe. Îl va schimba la parter, pe ziarul întins pe masa din bucătărie, apoi îl va lega în curele de scaunul lui, ca să se poată uita la ea în timp ce îi pregătea laptele. Până va termina el de mâncat, se vor scula și gemenele, iar ea va avea timp să le pregătească, să fie gata când vine

doamna Hunter, de la centrul de binefacere, să le ia și să le ducă la terenul de joacă pentru copii. Apoi va pregăti micul dejun pentru tata și pentru ea însăși, înainte de a porni pe jos, cu tata și Anthony, spre intersecție, de unde va lua autobuzul spre școală.

Abia stinsese focul sub cratița de lapte, când sună telefonul. Inima îi tresări, apoi începu să-i bată cu putere, ritmic. Smulse receptorul din furcă, sperând că soneria nu apucase să-l trezească pe tata. Auzi vocea lui George Jago, puternică, conspirativă, răgușită de emoție.

— Theresa? Tata s-a sculat deja?

— Nu, nu încă, domnule Jago. Doarme.

Urmă o pauză, ca și când el ar fi cântărit situația, apoi spuse:

— Bine, nu-l deranja. Când se trezește spune-i că Hilary Robarts a murit. Noaptea trecută. Omorâtă. Au găsit-o pe plajă.

— Adică, a omorât-o Fluierașul?

— Așa se părea, asta a fost intenția, după părerea mea. Dar nu este posibil. Fluierașul murise, era mort de trei ore sau mai bine. Cum ți-am spus aseară. Mai ții minte?

— Da, țin minte, domnule Jago.

— Bine am făcut c-am sunat aseară, nu-i așa? I-ai spus, lu' taică-tău? I-ai spus despre Fluieraș?

Emoționată, simți tonul insistent, neliniștit.

— Da, răspunse ea, i-am spus.

— Atunci, e bine. Acum, spune-i despre domnișoara Robarts. Spune-i să mă sune. Am fost chemat să duc un grup la Ipswich, dar pe la douăsprezece mă întorc. Sau, dacă nu mai doarme mult, pot vorbi cu el înainte de a pleca.

— Nu se va trezi curând, domnule Jago. Doarme buștean. Iar eu încerc să-i dau de mâncare lui Anthony.

— Bine. Dar să-i spui, ai grijă.

— Da, am să-i spun.

El continuă:

— E bine că am sunat aseară. Știe el de ce.

Theresa închise telefonul. Mâinile îi transpiraseră. Le șterse de cămașa de noapte și se duse la aragaz. Dar, când ridică cratița cu lapte, mâinile îi tremurau atât de tare, încât își dădu seama că nu va putea să toarne pe gâtul îngust al biberonului. Duse totul la chiuvetă și, cu mare atenție, reuși să umple biberonul până la jumătate. Apoi îl eliberă pe Anthony din curele și se așeză pe scaunul scund din fața căminului. Copilul deschise gura, ea îi

întinse tetina și Anthony începu să sugă viguros, cu ochii deodată goi, fixaţi într-ai ei, cu cele două mânuțe bucălate ridicate și palmele în jos, precum labele unui animal.

Se auzi scârțâitul scărilor, intră tata. Dimineața nu apărea niciodată în fața ei fără ceea ce folosea drept halat, o veche haină de ploaie, încheiată la nasturi până la gât. Ieșind deasupra ei, figura lui, sub părul răvășit de somn, era cenușie, mai voluminoasă ca de obicei; avea buzele neobișnuit de roșii.

— A sunat telefonul?

— Da, tată, domnul Jago.

— Ce voia la ora asta?

— A sunat să ne spună că Hilary Robarts a murit. A fost omorâtă.

Precis simțise schimbarea din vocea ei. Fetei i se părea că buzele ei vor părea umflate, deformate, de aceea își aplecă mult capul deasupra copilului. Dar tata nu o privi și nu răspunse. Cu spatele la ea spuse:

— E vorba de Fluieraș, nu-i așa? A pus laba pe ea? Ei bine, o căuta cu luminarea.

— Nu, tată, nu se poate să fi fost Fluierașul. Îți amintești că domnul Jago a sunat aseară, la șapte și jumătate, să ne spună că Fluierașul a murit. Acum, de dimineață, a zis că se bucură că ne-a telefonat aseară și că tu vei ști de ce.

El continuă să tacă. Theresa auzea șuieratul apei la robinetul ceainicului; privi cum tatăl se întoarse încet la masă și puse dopul, apoi își luă o cană de pe raft. Își simțea inima bătând cu putere, pe cea din trupul cald al lui Anthony, lipită de brațul ei, bărbia ei odihnindu-se ușor pe capul lui bombat.

— Ce-a vrut domnul Jago să spună cu asta, tată?

— A vrut să spună că cine a omorât-o pe domnișoara Robarts a intenționat să o pună pe seama Fluierașului. Înseamnă că poliția va suspecta numai persoanele care nu știau că Fluierașul murise.

— Dar tu știai, tată, pentru că ți-am spus eu.

El se întoarse și rosti, fără să o privească:

— Mamei nu i-ar plăcea să minți.

Dar nu era supărat și nu o certa. Nu auzi în vocea lui decât o mare oboseală. Continuă liniștită:

— Dar nu e o minciună, tati. Domnul Jago a telefonat când erai afară, la toaletă. Ți-am spus când te-ai întors.

El se răsuci spre ea și privirile li se întâlniră. Niciodată Theresa nu-l văzuse arătând mai neajutorat, mai înfrânt.

— Așa este, mi-ai spus. Așa să spui și la poliție, când te vor întreba.

— Bineînțeles, tati. Le voi spune ce s-a întâmplat. Domnul Jago mi-a spus mie despre Fluieraș, iar eu ți-am spus ție.

— Și ții minte ce ți-am spus?

Tetina biberonului se turtise. O luă de la gura lui Anthony și agită biberonul să scoată aerul. Copilul produse imediat un țipăt de furie, care fu stăvilit tot cu biberonul.

— Cred c-ai spus că-ți părea bine. Că acum vom fi cu toții în siguranță.

— Da, o liniști el, acum suntem toți în siguranță.

— Asta înseamnă că nu va trebui să mai plecăm din casă?

— Depinde. În orice caz, nu va trebui să plecăm curând.

— A cui va fi casa de-acum înainte, tată?

— Nu știu. O lasă cuiva prin testament, cred. Poate va fi vândută.

— Noi am putea s-o cumpărăm, tată? Ar fi frumos să putem s-o cumpărăm.

— Depinde cât vor cere pe ea. Dar nu are rost să ne gândim la asta acum. Deocamdată, suntem bine.

— Poliția va veni și la noi? întrebă Theresa.

— Bineînțeles. Chiar astăzi, probabil.

— De ce vor veni aici, tată?

— Să afle dacă știam că Fluierașul murise. Să te întrebe pe tine dacă eu am lipsit aseară de-acasă. Vor veni, probabil, când te vei întoarce de la școală.

Dar azi nu se ducea la școală. Astăzi era important să nu lipsească de lângă tatăl ei. Își pregătise și o scuză. O durea burta. Cel puțin asta era adevărat, sau parțial adevărat. Ghemuită deasupra toaletei, văzuse aproape cu bucurie picătura roșie, dovada ciclului lunar.

— Dar aseară n-ai plecat de-acasă, nu-i așa, tată? Am fost aici până la opt și un sfert, când m-am dus la culcare. Te auzeam umblând prin casă, la parter. Auzeam televizorul.

— Televizorul nu este un alibi.

— Dar am coborât, tată. Îți amintești. M-am culcat devreme, la 8:15, dar nu puteam să dorm și mi-a fost sete. Am coborât înainte de ora nouă, să beau un pahar cu apă. M-am așezat pe scaunul mamei, să citesc. Trebuie să-ți amintești, tată. Era nouă și jumătate când m-am dus înapoi la culcare.

— Da, îmi amintesc, spuse el, scoțând un geamăt…

Deodată, Theresa își dădu seama că gemenele apăruseră în ușa bucătăriei și rămăseseră una lângă alta în prag, privindu-și tatăl cu ochi fără expresie. Se răsti la ele:

— Duceți-vă înapoi și îmbrăcați-vă. Nu trebuia să coborâți așa dezbrăcate, o să vă îmbolnăviți.

Ascultătoare, fetițele plecară, tropăind pe scări.

Ceainicul scotea aburi. Tatăl opri focul, dar nu se grăbi să facă ceaiul. În schimb, se așeză la masă, cu capul plecat. Fetei i se păru că-l aude șoptind:

— Nu sunt bun pentru voi, nu sunt bun pentru voi.

Nu-i vedea fața, dar pentru o clipă îngrozitoare, i se păru că plângea. Sprijinind în continuare biberonul și hrănindu-l pe Anthony, Theresa se ridică și se apropie de el. Nu avea nicio mână liberă, dar se lipi de el.

— E-n ordine, tati. Nu trebuie să te temi. Totul va fi bine.

26.

Luni, 26 septembrie, Jonathan Reeves lucra în tura 8:15 – 14:44 și, ca de obicei, ajunsese la birou devreme. Se făcuse deja 8:55 când sună telefonul și auzi vocea așteptată. Caroline era absolut calmă; numai cuvintele sunau alert.

— Trebuie să te văd. Acum. Poți pleca?

— Cred că da. Domnul Hammond n-a venit încă.

— Atunci ne vedem la bibliotecă. Imediat. Este important, Jonathan.

Asta nu trebuia să-i spună ea lui. N-ar fi fixat o întâlnire în timpul programului, dacă n-ar fi fost important.

Biblioteca se afla în clădirea administrației, lângă registratură. Era împărțită în două, o parte avea rolul de cameră de odihnă pentru personal, cealaltă de bibliotecă: trei pereți acoperiți de rafturi, două rafturi pe mijloc și opt fotolii în jurul unor măsuțe joase. Când ajunse, Caroline îl aștepta deja în fața standului de reviste, răsfoind ultimul număr din *Nature*. Nu era nimeni în preajmă. Se apropie, întrebându-se dacă ea se aștepta să o sărute, dar Caroline se întoarse și îl privi, iar el înțelese că ar fi fost o greșeală. Și totuși, era prima lor întâlnire după seara de vineri, noaptea care schimbase totul pentru el. Evident, când erau singuri, ca acum, nu era nevoie să se comporte ca doi străini.

— Vrei să-mi spui ceva? întrebă umil.

— Imediat. Se anunță la ora nouă. Roagă-te pentru tăcerea vocii Domnului.

El o privi, surprins de tonul ei, de parcă ar fi rostit o obscenitate. Nu discutaseră despre doctorul Mair decât foarte superficial, dar el considerase de la sine înțeles că ea îl admira pe Director și era fericită să fie secretara lui particulară. Își amintea că auzise fără să vrea cuvintele șoptite de Hilary Robarts, când Caroline participase la o ședință publică, alături de Mair: „Privește, slujnica Domnului!” Așa o considerau toți, slujnica inteligentă, discretă, frumoasă, dar servilă, a unui om pe care se bucura să-l slujească, pentru că-l considera demn de supunerea ei.

Interfonul bâzâi. Se auzi o voce depărtată, indescifrabilă, apoi tonul măsurat, serios, al lui Mair.

— Probabil ați aflat cu toții că Hilary Robarts a fost găsită moartă pe plajă, aseară. A fost ucisă. La prima privire, părea a fi cea de a doua victimă de la Larksoken, a Fluierașului din Norfolk; acum este aproape sigur că Fluierașul murise, la rândul lui, înaintea lui Hilary. La timpul potrivit vom găsi ocazia de a ne exprima cu toții durerea pentru pierderea ei, ca și a Christinei Baldwin. Între timp, moartea ei este de competența poliției, care face investigații. Inspectorul șef Rickards de la brigada de investigații criminalistice din Norfolk, care s-a ocupat de investigarea crimelor comise de Fluieraș, a preluat și acest caz. El va sosi la centrală în cursul acestei dimineți și va dori să stea de vorbă cu acei dintre dumneavoastră care ați cunoscut-o pe Hilary mai bine, și care ați putea furniza detalii utile despre viața ei. Dacă vreunul dintre dumneavoastră deține informații, oricât de mici, ce ar putea ajuta poliția, vă rog să luați legătura cu inspectorul șef Rickards, fie în timpul când se află aici, fie la sediul poliției, la Hoveton. Numărul de telefon este 499 623.

Interfonul bâzâi din nou, apoi tăcu.

— Mă întreb câte ciorne a făcut, zise Caroline, înainte să obțină ceea ce a vrut. Inofensiv, neangajant, lipsit de cruzime și foarte limpede. Și nici nu ne-a iritat spunându-ne că se așteaptă să ne vedem de treabă, ca și cum am fi o ceată de elevi de-a șasea, supraexcitați. Niciodată nu-și irosește timpul și cuvintele cu lucruri neesențiale. Va fi un bun funcționar superior.

— Inspectorul ăsta șef, Rickards, crezi că va dori să ne pună întrebări tuturor? se interesă Jonathan.

— Tuturor celor care am cunoscut-o pe Hilary. Inclusiv nouă. Despre asta vreau să vorbim. Când mă va întreba pe mine, am de gând să-i spun că noi doi am petrecut toată seara de ieri împreună, de la ora șase până pe la zece și jumătate. Evident, tu va trebui să mă susții. Și mai depinde, desigur, dacă cineva poate dovedi contrariul. Asta trebuie să stabilim.

O clipă fu uluit.

— Dar n-am fost împreună! Îmi ceri să mint. Este o investigație criminalistică. Este foarte periculos să minți poliția, se află întotdeauna.

Știa cum apărea, un copil speriat, șovăitor, care nu dorește să ia parte la un joc periculos. Se uita drept înainte, evitând să întâlnească privirile ei, speriat de ce ar putea citi în ele, implorare, supărare, dispreț.

— Vineri mi-ai spus că părinții tăi urmau să petreacă duminica la Ipswich, cu familia surorii tale. Au plecat, nu-i așa?

— Da, au plecat, răspunse el nefericit.

Tocmai pentru că știa că ei nu vor fi acasă, sperase că fata va dori să petreacă seara împreună, la bungalow-ul ei. Își amintea cuvintele spuse de ea: „Ascultă, sunt momente când o femeie vrea să fie singură. Nu poţi să înțelegi? Ceea ce s-a întâmplat ieri nu înseamnă că ne vom petrece fiecare clipă împreună. Ți-am spus că te iubesc. Dumnezeu știe că ți-am și demonstrat-o. Nu-ți ajunge?”

— Deci, răspunse ea, ieri-seară ai fost singur acasă. Sau nu e așa? Dacă ți-a telefonat cineva sau a venit pe la tine, atunci e clar că trebuie să mă gândesc la altceva.

— N-a telefonat nimeni. Am fost singur până după prânz. După aceea am plecat să mă plimb, cu mașina.

— La ce oră te-ai întors? Te-a văzut cineva parcând mașina? Nu stai într-un bloc mare, nu-i așa? Ai întâlnit pe cineva când te-ai întors acasă? Dar luminile de la ferestre?

— Am lăsat luminile aprinse. Așa facem întotdeauna când nu e nimeni acasă. Mama zice că e mai sigur, să nu se știe când lipsim de-acasă. M-am întors după ce se întunecase. Voiam să fiu singur, să mă gândesc. Am fost până la Blakeney, m-am plimbat pe malul apei. Nu m-am întors decât pe la 10:45.

Caroline răsuflă ușurată:

— Atunci totul este în regulă. Ai întâlnit pe cineva în timp ce te plimbai?

— Numai la distanță. O pereche cu un câine. Nu cred că m-ar fi recunoscut, chiar dacă mă cunoșteau.

— Unde ai luat masa?

Tonul ei era ascuțit, interogatoriul neînduplecat.

— N-am mâncat decât când am ajuns acasă. Nu-mi era foame.

— Atunci, tocmai bine. Suntem în siguranță. Nici pe mine nu m-a spionat nimeni la bungalow. N-a sunat și nu m-a vizitat nimeni. Nu mi se întâmplă niciodată.

Spionat. Ce cuvânt ciudat folosise, gândi el. Dar, ea avea dreptate. Bungalow-ul, neinspirat ca și numele lui, Field View[4], era complet izolat pe un drum de țară, la marginea orașului Hoveton. El nu fusese niciodată înăuntru, nici nu avusese permisiunea să o conducă până acasă, înaintea serii aceleia de vineri, când sosiseră împreună și fusese puțin surprins, chiar șocat. Ea îi spusese că îl închiriase gata mobilat, de la proprietarii care plecaseră în Australia, pentru un an, la fiica lor căsătorită acolo; iar ea se hotărâse să rămână. De ce luase această decizie, se întreba el? Cu siguranță se găsea pe undeva o casă sau un apartament mai atrăgător, pe care să-l închirieze, poate la Norwich și-ar fi permis chiar să cumpere unul. Urmând-o înăuntru, fusese izbit de contrastul dintre meschinăria și vulgaritatea interiorului și atmosfera lui plăcută, senină. Revedea covorul decolorat din hol, camera de zi, cu doi pereți acoperiți cu un tapet în dungi roz, ceilalți doi cu buchete uriașe de trandafiri, canapeaua dură și cele două fotolii cu huse murdare, reproducerile după *Carul cu fin,* de Constable, atârnate prea sus pentru a fi bine văzute și amplasate în vecinătatea nepotrivită a omniprezentei imagini a unei chinezoaice, încălzitorul cu gaze, demodat, fixat în perete. Caroline nu făcuse nimic să schimbe locul, nu-și manifestase prin nimic propria-i personalitate. Ca și când nici n-ar fi observat neajunsurile, urâțenia. Casa își îndeplinea scopul. Caroline nu cerea altceva. Frigul îl cuprinsese încă din hol. „Suntem prima dată împreună. Pentru mine este începutul începutului. Nu putem merge în altă parte? Trebuie să se petreacă aici?”

— Nu cred c-am să pot minți, rosti cu tristețe. Nu convingător. Inspectorul șef Rickards își va da seama. Am să par vinovat, încurcat.

Dar ea hotărâse să-l ia cu binișorul, să-l liniștească. Spuse cu răbdare:

— El se va aștepta la stinghereala ta. Ai să-i spui că am fost singuri toată seara, că am făcut dragoste. Este suficient de convingător. E natural. I s-ar părea mai dubios dacă n-ai părea vinovat. Nu-ți dai seama că jena și vina vor face povestea ta mai convingătoare?

Deci, avea să se folosească până și de lipsa lui de experiență, de nesiguranța și rușinea lui, pentru a-și atinge scopurile.

— Ascultă, insistă ea, nu trebuie decât să inversăm serile. Vineri seara devine aseară. Nu minți, nu inventa. Spune-le ce-am făcut, ce-am mâncat, vinul, ce-am vorbit. Va părea adevărat, pentru că este adevărat. Și nu ne pot prinde cu programul de la televizor, pentru că nu l-am urmărit.

— Dar ceea ce am trăit noi a fost foarte intim. Ne privește numai pe noi doi.

— Nu mai este așa. Crima distruge intimitatea. Am făcut dragoste. Fără îndoială, poliția va folosi un cuvânt mai dur. Dacă nu-l vor rosti, în orice caz îl vor gândi. Am făcut dragoste în dormitorul meu, în patul meu. Ții minte?

Ținea minte, sigur că ținea minte. Se înroși. Simțea că-i arde tot corpul. Lacrimile ce-i dăduseră, în ciuda eforturilor disperate de a și le reține, erau fierbinți. Strânse din ochi ca să nu trebuiască să și le șteargă. Sigur că-și amintea. Camera aceea mică, întunecată, pătrată, anonimă ca o cămăruță într-un hotel ieftin, amestecul de emoție și groază, ce-l paralizase pe jumătate, bâjbâielile lui incompetente, alintările ei șoptite, transformate în comenzi. Ea avusese răbdare, pricepere și, în cele din urmă, preluase inițiativa. El nu fusese chiar atât de naiv, încât să creadă că și pentru ea era prima oară. Pentru el, da, dar pentru ea, nu. Ceea ce se întâmplase însă era irevocabil. Ea îl posedase pe el, nu el pe ea, fusese o posesiune mai mult decât fizică. O clipă nici nu fusese în stare să vorbească. Era greu de crezut că zvârcolirile acelea grotești, dar controlate, aveau ceva de-a face cu Caroline, care stătea atât de aproape de el, dar era, totuși, atât de departe. Remarcă cu simțuri alertate, curățenia impecabilă a bluzei ei cu dungi albe și gri, cu croială bărbătească, pantofii negri, de lac, lanțul de aur, simplu, și butonii tot de aur, asortați, părul de culoarea porumbului, adunat la spate într-o singură coadă, groasă. Asta era ceea ce iubise, ce iubea încă, idealul romantic al unui tânăr, perfecțiunea ei rece, distantă? Înțelese, cu un oftat aproape perceptibil, că primul lor contact distrusese mai mult decât afirmase, că ceea ce dorise din adâncul sufletului și mai dorea încă, dar pierduse pentru totdeauna, fusese frumusețea de neatins. Dar mai știa și că femeia nu trebuia decât să întindă mâna, iar el o va urma din nou la bungalow, în pat.

— Dar, de ce? De ce? întrebă el pe un ton jalnic. Pe tine nu te vor suspecta, e imposibil. E ridicol și să te gândești la așa ceva. Tu te împăcai

bine cu Hilary. Te împaci bine cu toată lumea de la centrală. Ești ultima persoană de care se va interesa poliția. N-ai niciun motiv.

— Ba am. Întotdeauna am urât-o, l-am urât și pe tatăl ei. El a ruinat-o pe mama, a obligat-o să-și sfârșească viața în sărăcie. Eu am pierdut șansa unei educații complete. Nu sunt decât secretară, de fapt steno-dactilografă, asta voi fi toată viața.

— Întotdeauna am crezut că ai putea deveni tot ce ți-ai dori.

— Fără școală, nu. Ei da, știu că poți obține o bursă, dar eu a trebuit să renunț la școală, să încep să câștig cât mai repede. Și nu e vorba numai de mine, ci de ceea ce Peter Robarts i-a făcut mamei. Ea a avut încredere în el. A băgat în compania lui de mase plastice toți banii pe care i-a avut, tot ce-i lăsase tata. L-am urât pe Peter Robarts toată viața mea și, din cauza lui, am urât-o și pe ea. Când poliția va descoperi acest lucru, nu voi mai avea liniște. Dar, dacă voi avea un alibi, totul se va termina. Vom fi lăsați în pace, amândoi. Nu va trebui decât să spunem că am fost împreună, și ăsta va fi sfârșitul.

— Nu se poate să considere un motiv de crimă, ceea ce tatăl lui Hilary i-a făcut mamei tale. Este o prostie. Pe urmă, totul s-a petrecut cu atâția ani în urmă.

— Nu există un motiv rezonabil să ucizi un om. Oamenii comit crime din motive foarte ciudate. Iar mie mi-e frică de poliție. Este o prostie, știu, dar întotdeauna mi-a fost. De aceea conduc atât de atent. Știu că n-aș face față unui interogatoriu adevărat. Mi-e frică de poliție.

Era adevărat, își aminti el, agățându-se de acest adevăr demonstrabil, ca și când el ar fi conferit legitimitate și rațiune cererii ei. O obseda respectarea vitezei legale chiar dacă șoseaua era goală, o obseda purtarea centurii de siguranță, starea mașinii. Își amintea incidentul de acum trei săptămâni, când îi fusese smulsă poșeta de pe umăr în timp ce făcea cumpărături la Norwich, și când, în ciuda protestelor lui, nici măcar nu reclamase la poliție. Își amintea cuvintele ei: „N-are niciun rost. N-or s-o găsească niciodată. Nu vom reuși decât să-i facem pe cei de la secție să-și piardă timpul. Nu-i nimic, nu aveam mare lucru în ea”. Apoi își zise că ceea ce făcea era să-i verifice spusele. Și se simți cuprins de o rușine copleșitoare, amestecată cu milă. Îi auzi vocea.

— Bine. Îți cer prea mult. Știu ce crezi despre adevăr, onestitate, creștinismul tău de cercetaș. Eu îți cer să-ți sacrifici buna impresie despre tine însuți. Asta nimănui nu-i face plăcere. Toți avem nevoie de propria

noastră stimă. Presupun; că a ta constă în conștiința faptului că ești mai bun decât noi, ceilalți. Dar, nu ești puțin ipocrit? Zici că mă iubești, dar nu vrei să minți pentru mine. Nu e o minciună importantă. Nu va dăuna nimănui. Dar nu, tu nu poți s-o faci. Este împotriva religiei tale. Prețioasa ta religie nu te-a împiedicat să te culci cu mine, nu-i așa? Credeam creștinii prea puri pentru cuplaje întâmplătoare.

Cuplaje întâmplătoare. Fiecare cuvânt era o lovitură, nu o înțepătură puternică, ci o durere continuă, precum loviturile regulat repetate, deliberate, în același loc tumefiat. Niciodată nu putuse să-i vorbească despre credința lui, nici măcar în acele prime, minunate zile petrecute împreună. Ei îi spusese limpede, de la început, că aceasta era o parte din viața lui pentru care ea nu avea nicio înțelegere, nicio simpatie. Cum putea să-i explice că o urmase în dormitor fără sentimentul vinovăției, pentru că nevoia lui de ea era mai puternică decât dragostea pentru Dumnezeu, mai puternică decât credința, că nu avea nevoie de rațiune sau de justificare, nu avea nevoie decât de ea însăși. Cum putea fi greșit, își spunea el, ceva despre care fiecare nerv și fiecare mușchi îi spunea că este natural și drept, chiar sfânt.

— Bine, s-o lăsăm baltă, zise Caroline. Îți cer prea mult.

Mușcat de disprețul din vocea ei, răspunse pe același ton jalnic.

— Nu despre asta e vorba. Nu sunt mai bun, nu sunt. Iar tu n-ai putea cere niciodată prea mult. Dacă pentru tine este important, sigur că așa voi face.

Femeia îl privi iscoditoare, ca și cum ar fi vrut să se asigure de sinceritatea lui, de voința lui. El sesiză ușurarea din vocea ei când spuse:

— Ascultă, nu e niciun pericol. Amândoi suntem nevinovați, știm asta. Iar ceea ce vrem să spunem poliției ar putea fi chiar adevărat.

Dar, aici greșise, și el citi acest lucru în ochii ei.

— Putea fi adevărat, dar nu este, afirmă el.

— Iar pentru tine asta contează mai mult, mai mult decât liniștea mea sufletească, e mai important decât ceea ce am crezut că simțim unul pentru celălalt.

Voia să întrebe de ce liniștea ei sufletească trebuia construită pe minciună. Voia să întrebe, de fapt, ce simțeau unul pentru celălalt sau ce simțea ea pentru el.

Privindu-și ceasul, fata spuse:

— În definitiv, va fi un alibi și pentru tine. Asta este și mai important. Toată lumea știe ce urât s-a purtat Hilary cu tine, de la programul acela de radio încoace. Micuțul cruciat al lui Dumnezeu. Ai uitat?

Cruzimea implicației, nota de nerăbdare din vocea ei, toate îi repugnau.

— Dar, dacă nu ne vor crede?

— Hai să n-o luăm de la capăt. De ce să nu ne creadă? De altfel, nici nu contează dacă nu ne cred. Nu vor putea dovedi că mințim, asta contează. De fapt, e chiar normal să fi fost împreună. Doar nu suntem la începutul prieteniei noastre. Acum trebuie să mă întorc în birou. Ținem legătura, dar diseară e mai bine să nu ne vedem.

Nici nu se așteptase să o întâlnească în seara aceea. Vestea acestei ultime crime se va transmite la postul local de radio, va trece din gură în gură. Mama îl va aștepta nerăbdătoare să se întoarcă de la muncă, avidă de noutăți.

Totuși, ceva trebuia să-i spună înainte de plecare, făcu un efort și-și adună curajul.

— Te-am sunat aseară. În timp ce mă plimbam cu mașina și mă gândeam. M-am oprit undeva și ți-am dat telefon. N-ai fost acasă.

Urmă o scurtă tăcere. El o privi nervos, dar fața ei nu exprima nicio emoție.

— La ce oră?

— Pe la zece fără douăzeci, poate ceva mai târziu.

— De ce? De ce mi-ai telefonat?

— Din nevoia de a vorbi cu tine. Singurătatea. Presupun că speram să te fi răzgândit, să mă chemi.

— Bine, fie. E mai bine să știi. Aseară am ieșit pe promontoriu. L-am dus pe Remus să alerge. Am lăsat mașina pe un drum de căruță, la marginea satului și am mers pe jos până la ruinele catedralei. Cred că am ajuns acolo după ora zece.

— Ai fost acolo! exclamă el cu mirare și groază. Iar în tot acest timp, ea zăcea moartă la numai câțiva metri de tine.

— Nu la câțiva metri, răspunse aspru Caroline, mai degrabă la o sută de metri. N-aveam cum s-o găsesc, iar pe ucigaș nu l-am văzut, dacă la asta te gândești. Am rămas pe faleză. N-am coborât pe plajă. Dacă aș fi făcut-o, poliția mi-ar fi găsit urmele, ale mele, ale lui Remus.

— Poate te-a văzut cineva. Era lună plină.

— Promontoriul era pustiu. Iar dacă ucigașul se ascundea printre copaci și m-a văzut, era puțin probabil să se apropie. Totuși, nu e cea mai fericită poziție în care m-aș putea afla. De asta am nevoie de un alibi. Nu voiam să-ți spun, dar acum știi. N-am omorât-o eu. Dar eram acolo și aș fi avut motiv. De aceea îți cer să mă ajuți.

Pentru prima dată, Jonathan simți în vocea ei o notă de blândețe, aproape o rugăminte. Fata se apropie parcă pentru a-l atinge, apoi se retrase; gestul tentant, retragerea îi fură la fel de dragi ca și când i-ar fi pus mâna pe obraz. Durerea și nefericirea ultimelor zece minute se șterseră printr-un val de tandrețe. Buzele păreau să i se fi îngroșat, îi venea greu să vorbească, totuși își găsi cuvintele.

— Sigur c-am să te ajut. Te iubesc. N-am să te dezamăgesc. Te poți baza pe mine.

27.

Rickards aranjase cu Alex Mair să vină la centrală la ora nouă în dimineața aceea, dar intenționase să treacă mai întâi pe la Scudder’s Cottage, să-l vadă pe Ryan Blaney. Vizita era destul de delicată. Știa că Blaney are copii; va trebui să stea de vorbă cel puțin cu cel mai mare dintre ei. Dar nu putea face acest lucru, dacă nu era însoțit de o femeie-polițist, iar aranjamentul în acest scop întârziase. Era una dintre iritările minore pe care le accepta cu dificultate, dar știa că era împotriva regulamentului să facă familiei Blaney mai mult decât o scurtă vizită, dacă nu era însoțit de o femeie-polițist. Indiferent dacă omul era suspect sau nu, nu putea risca o acuzație ulterioară că smulsese informații de la o minoră, fără să respecte procedura legală. În același timp, Blaney avea dreptul să știe ce se întâmplase cu tabloul lui, iar dacă nu-i spunea poliția, avea să-i spună altcineva, cu siguranță. Era important să fie acolo și să vadă figura omului când va afla vestea, atât cea despre portretul tăiat cât și despre uciderea lui Hilary Robarts.

Se gândi că rareori întâlnise un loc mai dezolant decât Scudder’s Cottage. Cădea o burniță rară; casa și grădina neîngrijită îi apărură printr-un abur ce licărea, părând să absoarbă formele și culorile, astfel încât întreaga scenă se contura într-un cenușiu umed, amorf. Lăsându-l pe polițistul-detectiv Gary Price în mașină, Rickards și Oliphant își croiră drum pe poteca năpădită de

buruieni, spre intrare. Nu exista sonerie și, când Oliphant bubui cu inelul de fier atârnat de ușă, aceasta se deschise aproape instantaneu. Ryan Blaney stătea în fața lor, înalt de un metru optzeci, cu ochi urduroși, privindu-i neprimitor. Părul încâlcit părea să-și fi pierdut culoarea; Rickards se gândi că nu mai văzuse niciodată un om arătând atât de extenuat, ținându-se totuși pe picioare. Blaney nu-i invită să intre, iar Rickards nu-i dădu de înțeles că era ceea ce ar fi dorit. Acea intruziune putea să mai aștepte până venea însoțit de o femeie-polițist. Și Blaney putea să mai aștepte. El era acum nerăbdător să ajungă la centrala nucleară de la Larksoken. Spuse că portretul lui Hilary Robarts fusese tăiat și găsit la Thyme Cottage, dar nu oferi și alte detalii. Nu primi niciun răspuns. Insistă:

— M-ați auzit, domnule Blaney?

— Da, v-am auzit. Știam că portretul lipsește.

— Când ați constatat?

— Aseară, pe la 9:45. Miss Mair a venit să-l ia. Îl ducea cu ea la Norwich azi de dimineață. O să vă spună. Unde este acum?

— La noi, ceea ce a rămas din el. Ne va trebui pentru investigația criminalistică. Vă vom da o chitanță, bineînțeles.

— La ce bun? Puteți să-l păstrați, și tabloul, și chitanța. Tăiat bucăți, ați spus?

— Nu bucăți, sunt două tăieturi clare. Poate se repară. O să-l aducem cu noi când mai venim, să-l identificați.

— Nu vreau să-l mai văd. Îl puteți păstra.

— Vom avea nevoie de identificare, domnule Blaney. Dar mai vorbim despre asta când ne vom reîntâlni în cursul zilei. De fapt, când ați văzut tabloul ultima dată?

— Joi seară, când l-am împachetat și l-am lăsat în hambarul unde pictez. De atunci n-am mai intrat acolo. Ce să mai vorbim despre el? Era cel mai bun pe care l-am făcut vreodată, și cățeaua aia l-a distrus. Chemați-i pe Alice Mair sau pe Adam Dalgliesh să-l identifice. L-au văzut amândoi.

— Vreți să spuneți că știți cine a făcut-o?

Urmă din nou o tăcere. Rickards o întrerupse, spunând:

— Vom veni la dumneavoastră mai târziu, după-amiază, probabil între patru și cinci, dacă vă convine. Va trebui să vorbim și cu copiii. Vom fi însoțiți de o femeie-polițist. Presupun că copiii sunt acum la școală, nu-i așa?

— Gemenele sunt la grădiniță. Theresa e acasă. Nu se simte bine. Ascultați, nu vă bateți capul atâta, doar pentru un tablou tăiat. De când se ocupă poliția de pictură?

— Ne ocupăm de vătămări criminale. Dar mai este ceva. Trebuie să vă spun că Hilary Robarts a fost ucisă noaptea trecută.

În timp ce vorbea, se uita fix la figura lui Blaney. Era momentul revelației, poate al adevărului. Era imposibil ca Blaney să afle vestea fără să trădeze vreo emoție: șoc, teamă, surpriză, reală sau simulată. În schimb, spuse calm:

— Nici asta nu trebuie să-mi spuneți. Am aflat. George Jago a telefonat de dimineață, de la cârciuma Eroul Local.

Așa deci, își spuse Rickards, și în minte îl adăugă pe George Jago pe lista celor care trebuiau interogați cât mai curând posibil.

— După-amiază, întrebă, Theresa va fi acasă și se va simți suficient de bine pentru a sta de vorbă cu noi?

— Va fi acasă și se va simți suficient de bine.

Apoi ușa li se închise ferm, în față.

— Dumnezeu știe de ce a vrut Robarts să cumpere cocioaba asta, zise Oliphant. De luni de zile încearcă să-l dea afară cu forța, împreună cu copiii. În Lydsett a stârnit destule resentimente din această cauză, ca și pe tot promontoriul.

— Mi-ai spus pe drum când am venit. Dar dacă Blaney ar fi omorât-o, n-ar fi atras atenția asupra lui, aruncând tabloul pe fereastră la Thyme Cottage. Pe de altă parte, două acte criminale – crimă și vătămare – comise în aceeași noapte, fără nicio legătură unul cu altul, ar fi o coincidență prea mare.

Ziua începuse prost. Burnița, prelingându-se rece sub gulerul hainei, îi sporea descurajarea. Nu remarcase ploaia pe restul promontoriului, astfel că îi venea aproape să creadă că drumul spre Scudder’s Cottage și cocioaba cu aer pitoresc, dar acru, generau propriul lor climat, dezolant. Mai avea multe de făcut, înainte de a se întoarce să stea de vorbă cu Ryan Blaney, și nu le aștepta cu nerăbdare. Forțând portița să se închidă peste un smoc de buruieni de pe potecă, aruncă o ultimă privire casei. Pe coș nu ieșea fum, iar ferestrele, încețoșate de sare, erau bine închise. Era greu de crezut că aici locuia o familie, că cocioaba nu fusese de mult lăsată pradă umezelii și degradării. Atunci, zări la fereastra din dreapta o figură palidă, înconjurată de păr roșu-auriu. Theresa Blaney îi privea de la etaj.

28.

Douăzeci de minute mai târziu, cei trei polițiști ajunseră la centrala nucleară de la Larksoken. Li se rezervase un loc în parcajul din afara perimetrului împrejmuit cu gard, în apropierea camerei de gardă. Imediat ce se apropiară, poarta se descuie și unul dintre ofițerii de pază ieși să ridice barierele. Formalitățile la intrare fură scurte. Ofițerul de pază, îmbrăcat în uniformă, îi primi cu o bună-cuviință impasibilă; semnară în registru și fură lăsați să intre, după ce își prinseră ecusoanele pe rever. Gardianul telefonă să anunțe sosirea lor, le spuse că secretara particulară a directorului, domnișoara Amphlett, va veni să-i ia de îndată, apoi părură că nu se mai interesează de ei. Celălalt, cel care deschisese poarta și ridicase barierele, rămăsese să stea de vorbă, nepăsător, cu un om scund și îndesat, îmbrăcat în costum de scafandru, ce-și ducea casca sub braț și părea să fi lucrat la unul din turnurile de apă. Niciunul nu se arăta prea interesat de venirea poliției. Dacă doctorul Mair dăduse instrucțiuni să fie primiți cu curtoazie, dar fără agitație, ordinul nu putea fi mai bine executat altfel.

Prin fereastra camerei de gardă văzură o femeie, evident domnișoara Amphlett, apropiindu-se fără grabă pe aleea asfaltată. Era o blondă sigură pe sine, calmă, care, la sosire, ignoră privirea îndrăzneață a lui Oliphant, ca și când acesta nici nu ar fi fost prezent, și-l salută cu gravitate pe Rickards. Nu-i răspunse însă la zâmbet, fie pentru că aprecia zâmbetul nepotrivit ocaziei, fie, ceea ce era mai probabil, pentru că, în opinia ei, puțini dintre vizitatorii de la Larksoken meritau o asemenea primire personală, iar un ofițer de poliție nu se putea afla printre aceștia. Femeia spuse:

— Doctorul Mair vă așteaptă, domnule inspector șef. Apoi se întoarse și porni înainte. Îl făcea să se simtă ca un pacient examinat în prezența medicului consultant. Puteai spune foarte multe despre un om, judecându-l după secretara lui particulară, iar ceea ce domnișoara Amphlett îi spunea despre doctorul Mair îi întărea propriile închipuiri. Se gândi la secretara lui, Kim, nouăsprezece ani, păr ciufulit, îmbrăcată după cea mai bizară extremă a modei tinere, contemporane, a cărei stenografie era la fel de imprecisă ca și capacitatea de a respecta un orar, dar care nu întâmpina nici pe cel mai nesemnificativ dintre vizitatori fără un zâmbet larg și fără invitația, de altfel neinspirat acceptată, de a servi o cafea cu biscuiți.

O urmară pe domnișoara Amphlett, printre parcelele ample de gazon, spre clădirea administrației. Era o femeie în prezența căreia nu te simțeai bine și Oliphant, simțind nevoia să se afirme, începu să sporovăiască.

— Aceea din dreapta este casa turbinelor, domnule, clădirea reactorului și instalația de răcire se află în spate. Atelierul e în stânga. Reactorul termic este de tip Magnox, domnule; acest tip a fost pus în funcțiune pentru prima oară în 1956. Ni s-a explicat totul când am vizitat centrala. Combustibilul folosit este uraniul metalic. Pentru a conserva neutronii și a permite întrebuințarea uraniului natural, combustibilul este învelit într-un aliaj de magneziu, denumit Magnox, cu absorbție scăzută de neutroni. De aici vine și numele reactorului. Căldura se obține trecând bioxid de carbon în stare gazoasă peste combustibil, în miezul reactorului. Căldura este transferată apei în generatorul de aburi, iar vaporii pun în funcțiune turbina cuplată la un generator electric.

Rickards ar fi dorit ca Oliphant să nu simtă nevoia să-și demonstreze cunoștințele superficiale despre energia nucleară, în prezența domnișoarei Amphlett, și spera că acestea sunt măcar corecte.

— Desigur, continuă Oliphant, acest tip de reactor este acum depășit. A fost înlocuit cu reactorul cu apă sub presiune, cum este cel construit la Sizewell. Am vizitat nu numai Larksoken, domnule, ci și Sizewell. M-am gândit că e bine să știi ce se întâmplă în locurile astea.

Și dacă ai învățat toate acestea, Elefant Infantil, ce ești, te poți considera chiar mai deștept decât te afli, gândi Rickards.

Încăperea în care intrară, la etajul al doilea al blocului administrativ, îl izbi pe Rickards prin imensitate. Era aproape goală, un aranjament de spațiu și lumină gândit special pentru a face o afirmație despre bărbatul care se ridică din spatele uriașului birou modern și îi așteptă să se apropie, străbătând ceea ce li se păru o suprafață de covor nesfârșită. Când mâinile li se atinseră, o strângere fermă și tulburător de rece din partea lui Alex Mair, Rickards cuprinse cu ochii și mintea trăsăturile ieșite din comun ale cabinetului. Doi pereți erau zugrăviți într-un gri luminos; spre est și sud, panourile de geam coborau din tavan până la podea, expunând panorama cerului, a mării și a promontoriului. Nu era o dimineață însorită, dar aerul se scălda într-o lumină ambiguă, palidă, orizontul încețoșat unea marea și cerul într-un licăr cenușiu. Pentru o clipă, Rickards trăi senzația suspendării în spațiu, într-o capsulă bizară, futuristă. Apoi, altă imagine se suprapuse. I se

părea că aude duduitul turbinelor, că simte nava vibrând și spintecând valurile sub proră.

Mobilierul era sărac. Biroul lui Alex Mair aproape gol, un fotoliu înalt și confortabil, pentru vizitatori, orientat către fereastră, în fața căreia fusese amplasată o masă de conferințe, cu opt scaune. În fața ferestrei estice se afla o măsuța pe care era prezentată macheta a ceea ce Rickards bănuia a fi noul reactor cu apă sub presiune, ce urma a fi construit în cadrul centralei, nu peste mult timp. Se vedea dintr-o privire că era frumos construită, o minune de oțel, sticlă și plexiglas, meșteșugită în toate detaliile, ca un obiect decorativ cu drepturi depline. Un singur tablou atârna pe peretele dinspre nord; era un peisaj în ulei, de dimensiuni mari, reprezentând un bărbat cu pușcă, amplasat într-un peisaj întunecat, cu nisipuri și tufișuri; în fundal se vedea un lanț muntos. Dar omul nu avea cap. Purta în schimb un coif uriaș de metal negru, cu fantă pentru ochi. Lui Rickards, tabloul i se păru intimidant și tulburător. Își amintea vag că mai văzuse cândva o copie a lui, sau ceva foarte asemănător, și că artistul era un australian. Îl irita să se gândească la faptul că Adam Dalgliesh ar fi recunoscut lucrarea și autorul.

Mair se duse la masa de conferințe, ridică un scaun fără dificultate și îl puse lângă birou. Îi așeza în fața lui. După o mică ezitare, Gary Price își luă și el un scaun, îl duse în spatele lui Mair și își scoase nestingherit carnetul de notițe.

Privind ochii cenușii, sardonici, Rickards se întreba cum îl vedea Alex Mair pe el; un fragment de conversație, auzit din întâmplare cu câțiva ani în urmă, în învălmășeala de la New Scotland Yard, îi reveni, nepoftit, în minte. „Oh, Ricky nu e prostul nimănui. E mult mai deștept decât ai zice, văzându-l”. „Sper, cel puțin. Îmi amintește de unul din personajele nelipsite în filmele vechi, de război. Prostul cinstit care sfârșește întotdeauna cu fața în noroi și un glonte în piept”.

Ei bine, în această anchetă nu va sfârși cu fața în noroi. Poate că încăperea fusese aranjată în mod special pentru a intimida, dar nu era decât un cabinet de lucru. Alex Mair, cu toată siguranța de sine, cu toată strălucirea inteligenței despre care se vorbea atât, nu era decât un om, iar dacă o ucisese pe Hilary Robarts, va sfârși, ca și alții mai buni decât el, privind cerul printre gratii și marea schimbându-și culoarea, numai în imaginație.

După ce se așezară, Mair spuse:

— Presupun că aveți nevoie de un loc unde să luați interogatoriile. Am aranjat o mică încăpere în departamentul de fizică medicală, care vă va sta la dispoziție după ce terminați aici. Domnișoara Amphlett vă va conduce acolo. Nu știu cât timp veți avea nevoie de ea, dar am instalat un frigider și toate cele necesare pentru a putea pregăti un ceai, o cafea, sau, dacă preferați, vă putem aduce ceaiul și cafeaua de la cantină. Personalul de la cantină vă poate asigura, firește, și mese ușoare. Domnișoara Amphlett vă poate da meniul de astăzi.

— Vă mulțumim, răspunse Rickards. Ne vom face cafeaua singuri.

Se simțea dezavantajat și se întrebă dacă aceasta fusese și intenția. Aveau, într-adevăr, nevoie de o încăpere pentru interogatorii, iar dacă necesitatea fusese anticipată, nu avea de ce să fie nemulțumit. Totuși, începutul ar fi fost mai bun dacă inițiativa i-ar fi aparținut lui; simțea, poate în mod nejustificat, că prin această prevedere atentă de a-și primi hrana și băutura, sarcina lui fusese diminuată. Privirea aplecată asupra lui peste birou era lipsită de griji, speculativă, aproape critică – își imagină el. Știa că se află în domeniul puterii, și încă al unei puteri necunoscute, o autoritate încrezătoare, intelectuală. Un grup de șefi de poliție ar fi fost mai puțin redutabil.

— Șeful poliției dumneavoastră, spuse Alex Mair, a luat deja legătura cu Corpul Polițienesc al Comitetului pentru Energia Atomică. Inspectorul Johnston ar dori să stea de vorbă cu dumneavoastră în această dimineață, probabil înainte de a începe interogatoriile. Înțelege că responsabilitatea principală, în acest caz, revine Corpului Polițienesc din Norfolk, dar, firește, este și el interesat.

— Ne dăm seama; cooperarea domniei sale ne bucură, afirmă Rickards.

Va fi vorba de o cooperare, nu de un amestec. Se informase deja asupra îndatoririlor CPCEA; era conștient de riscul potențial al disensiunilor și suprapunerilor de competență. Dar acest caz era de competența brigăzii pentru investigații criminalistice din Norfolk și constituia o prelungire a anchetei asupra Fluierașului. Dacă inspectorul Johnston va fi înțelegător, și el, la rândul lui, va fi la fel, dar nu-și propunea să discute această problemă cu doctorul Mair.

Mair deschise sertarul din dreapta al biroului și scoase un dosar maroniu.

— Acesta este dosarul de personal al lui Hilary Robarts. Nu avem nicio obiecție să-l consultați, dar nu veți găsi în el decât informații generale: vârsta, școala pe care a urmat-o, note, cariera dinainte de 1984, când s-a

angajat ca administrator adjunct. Un curriculum vitae din care partea de „vitae”, în mod ciudat, remarcabil, lipsește. Oasele seci ale unei vieți.

Mair îl întinse peste birou. Gestul avea o finalitate curioasă.

— Vă mulțumesc, domnule, rosti Rickards, luându-l. Ne va fi util. Ne-ați putea vorbi despre unele dintre oasele seci? O cunoșteați bine?

— Într-adevăr, foarte bine. O vreme am fost amanți. Ceea ce, recunosc, nu implică obligatoriu mai mult decât o intimitate fizică, dar probabil am cunoscut-o la fel de bine ca oricine altcineva din această centrală.

Vorbea calm, lipsit de orice jenă, la și când ar fi spus lucruri la fel de lipsite de importanță, cum ar fi fost, de exemplu, faptul că urmase aceeași universitate ca și Hilary Robarts. Rickards se întrebă dacă Mair se aștepta ca el să se agațe de această recunoaștere. În schimb, el întrebă:

— Se bucura de simpatie?

— Era foarte eficientă. Presupun că cele două nu merg prea bine împreună. Dar era respectată și, cred, se înțelegea bine cu personalul cu care avea relații. I se va simți lipsa, probabil mai mult decât altor colegi mult mai populari.

— Dumneavoastră îi veți simți lipsa?

— Toți i-o vom simți.

— Când s-a terminat legătura dumneavoastră, doctore Mair?

— Acum trei sau patru luni.

— Fără resentimente?

— Fără scâncete și pumni. Începusem să ne vedem din ce în ce mai rar. În prezent, viitorul meu profesional este destul de incert, dar probabil nu voi mai fi director aici mult timp. O legătură sentimentală se termină ca și poziția într-o anumită funcție; cu sentimentul firesc că s-a consumat o etapă din viață.

— Și ea simțea același lucru?

— Cred că da. Amândoi am regretat ruptura, într-o oarecare măsură, dar presupun că niciunul dintre noi nu și-a imaginat că ne scufundăm într-o mare pasiune, sau nu s-a așteptat ca legătura să dureze.

— A mai existat și alt bărbat?

— Eu nu știam să mai existe, dar nici nu aș fi avut de ce să știu.

— Deci, conchise Rickards, ați fi surprins să aflați că duminică dimineață i-a scris avocatului ei din Norwich, cerându-i o întâlnire pentru a discuta testamentul, scrisoare în care i-a spus că urma să se căsătorească în scurtă vreme? Am găsit scrisoarea nepusă la cutie, printre hârtiile ei.

Mair clipi de câteva ori, dar nu manifestă niciun alt semn de tulburare.

— Da, răspunse calm Mair, mă surprinde, dar nu știu exact de ce. Poate pentru că ea părea să ducă o viață destul de solitară aici și nu văd cum ar fi putut să găsească timpul necesar sau ocazia de a începe o relație nouă. Desigur, este posibil să fi apărut un bărbat din trecutul ei, cu care să fi ajuns la o înțelegere. Mă tem că aici nu vă pot ajuta.

Rickards schimbă direcția întrebărilor:

— Se pare că pe plan local s-a creat impresia că nu v-a prea sprijinit în ancheta publică legată de construirea celui de al doilea reactor. Nu a răspuns anchetei oficiale, nu-i așa? Nu înțeleg care a fost rolul ei.

— Oficial nu avea niciun rol. Dar la una sau două întâlniri cu publicul, a intrat în conflict cu cei care ne hărțuiesc; într-una din zilele de vizită a publicului la centrală, inginerul care însoțește de obicei vizitatorii se îmbolnăvise și lipsea, iar ea l-a înlocuit. La unele întrebări a fost probabil mai lipsită de tact decât trebuia. După aceea, am luat măsuri să nu mai intre în contact direct cu publicul.

— Era o femeie care provoca antagonisme?

— Nu într-atât încât să provoace și o crimă. Era devotată muncii de aici și îi venea greu să tolereze ceea ce considera un obscurantism intenționat. Nu avea pregătire de specialitate, dar își însușise multe dintre noțiunile meseriei și avea un respect deosebit pentru opiniile științifice. I-am spus că nu putea să se aștepte ca publicul larg să reacționeze la fel. Dacă stăm să ne gândim, în ultimii ani experții le-au spus oamenilor că blocurile nu se prăbușesc, că metroul Londrei nu poate lua foc și feribotul care traversează Canalul nu se poate răsturna.

Oliphant, care până acum nu spusese nimic, intră brusc în discuție:

— Eu am fost unul dintre vizitatorii din ziua aceea. Cineva a întrebat-o despre Cernobîl. A făcut o remarcă, nu-i așa, „numai treizeci de morți, de ce-și face lumea griji?” Nu asta a spus? Atrăgea după sine întrebarea: câți morți ar fi considerat domnișoara Robarts a fi o cifră acceptabilă?

Alex Mair îl privi, parcă surprins că era în stare să vorbească, și după o clipă de contemplare, răspunse:

— Dacă am compara cifra deceselor datorate exploziei de la Cernobîl cu accidentele mortale din industrie sau din activitatea de extracție a combustibililor fosili, ea avea perfectă dreptate, deși ar fi putut face afirmația cu mai mult tact. Cernobîlul este un subiect delicat. Am obosit să tot explicăm publicului că tipul de reactor de la centrala rusească avea o

serie de neajunsuri din proiectare, în special un coeficient de putere pozitivă foarte ridicat în cazul funcționării la sarcină redusă. Reactoarele de tip Magnox sau cele cu apă sub presiune nu au această caracteristică, indiferent de regimul de putere, de aceea un accident similar la noi este imposibil din punct de vedere fizic. Îmi pare rău dacă folosesc termeni foarte tehnici. Vreau să spun că: aici nu se va întâmpla așa ceva, nu se poate întâmpla și, de fapt, nici nu s-a întâmplat.

Oliphant continuă, încăpățânat:

— Nici nu contează dacă se întâmplă aici sau nu, domnule, atâta timp cât suferim consecințele. Nu e adevărat că Hilary Robarts a dat în judecată pe cineva din partea locului, pentru calomnie, în urma celor spuse în timpul vizitei la care am participat și eu?

Alex Mair îl ignoră și i se adresă lui Rickards:

— Cred că este un fapt cunoscut de toată lumea. A fost o greșeală, după părerea mea. Ea avea dreptate, dar nu obținea nimic apelând la justiție.

— Ați încercat, interveni Rickards, să o convingeți să renunțe, în interesul centralei?

— Și al ei personal. Da, am încercat.

Telefonul de pe birou sună. Mair apăsă pe un buton. Rosti:

— Nu va mai dura mult. Spune-i că-l caut eu peste douăzeci de minute.

Rickards se întrebă dacă apelul fusese aranjat dinainte. Ca pentru a-i confirma suspiciunea, Mair reluă:

— Având în vedere legătura mea trecută cu domnișoara Robarts, va trebui să cunoașteți ce am făcut duminică. Vă pot spune acum. Cred că pe amândoi ne așteaptă o zi plină.

Era un fel nu prea subtil de a le reaminti că era cazul să treacă la treabă.

Rickards își stăpâni vocea:

— Ar fi util, domnule.

Gary Price se aplecă cu asiduitate asupra carnetului de notițe, de parcă i s-ar fi făcut observație că nu e atent.

— Nu este important decât ce am făcut duminică seară, dar pot să mă refer la întregul sfârșit de săptămână. Am plecat de aici puțin după 10:45, vineri, și am mers cu mașina la Londra, am luat prânzul la Clubul Reformaților, cu un vechi prieten din universitate; la 2:30 m-am întâlnit cu Primul Secretar al Departamentului pentru Energie. Apoi, m-am dus la apartamentul meu din Barbican, iar seara am văzut un spectacol, *Îmblânzirea Scorpiei* la Teatrul Barbican, împreună cu alți trei prieteni.

Dacă veți avea nevoie de confirmarea lor, ceea ce, desigur, nu cred, vă voi da numele lor. Duminică dimineață m-am întors cu mașina la Larksoken, am luat masa la un local *en route* și am ajuns acasă pe la patru. Am băut o cană de ceai și am ieșit să mă plimb pe promontoriu; m-am întors la Martyr's Cottage aproximativ după o oră. Am luat repede masa de seară, împreună cu sora mea, pe la șapte, și am plecat spre centrală la 7:30, sau puțin după aceea. Am lucrat aici, în camera calculatoarelor, singur, până la 10:30, când am plecat acasă. Mergeam pe șoseaua de pe coastă, când am fost oprit de comandantul Dalgliesh, care mi-a spus că Hilary Robarts fusese ucisă. Restul îl cunoașteți.

— Nu tocmai, doctore Mair. Noi am sosit cu oarecare întârziere. Ați atins cadavrul?

— Am privit-o, dar n-am atins-o. Dalgliesh își făcea treaba cu conștiinciozitate, sau ar trebui să spun că o făcea pe-a dumneavoastră. Pe bună dreptate mi-a amintit că nu trebuia nimic atins sau mișcat de la locul crimei. M-am dus să mă plimb pe plajă până ați sosit dumneavoastră.

— De obicei, veniți să lucrați duminică seara?

— Invariabil, dacă mi-am petrecut sfârșitul de săptămână la Londra. În această perioadă avem foarte mult de lucru, săptămână de cinci zile nu-mi ajunge. De fapt, am lucrat mai puțin de trei ore, dar au fost ore valoroase.

— Și ați fost singur în camera calculatoarelor. Ce ați făcut acolo, domnule?

Dacă lui Mair întrebarea i se păru ¿relevantă, nu spuse nimic.

— M-am ocupat de tema mea de cercetare, un studiu asupra comportamentului rezervorului în ipoteza unei avarii prin pierderea agentului de răcire. Desigur, nu sunt singurul care lucrează într-unul dintre cele mai importante sectoare ale cercetării în domeniul proiectării reactoarelor nucleare. În aceste studii, cooperarea internațională este foarte extinsă. Pe scurt, ceea ce fac eu este să evaluez efectele posibile ale pierderilor agentului de răcire, prin modele matematice, care sunt la rândul lor evaluate prin analiză numerică și programe de calcul complexe.

— Aici, la Larksoken, lucrați singur?

— Pentru această centrală nucleară, da. Se mai fac studii similare la Winfrith și în mai multe alte țări, inclusiv în Statele Unite. Cum v-am spus, cooperarea internațională este foarte extinsă.

— Pierderea agentului de răcire este cel mai rău lucru care se poate întâmpla? întrebă Oliphant.

Alex Mair îl privi un moment, cântărind parcă dacă o întrebare venită dintr-o asemenea sursă merita răspuns, apoi continuă:

— Pierderea agentului de răcire este, potențial, foarte periculoasă. Există, desigur, proceduri de urgență, dacă sistemul normal de răcire se avariază. Incidentul de la Three Mile Island, din Statele Unite, a subliniat necesitatea de a ști mai mult despre amploarea și natura amenințării pe care o reprezintă un asemenea incident. Fenomenul trebuie analizat din trei puncte de vedere principale: deteriorarea gravă a combustibilului și topirea miezului, migrarea produselor de fisiune eliberate și a aerosolilor prin circuitul primar de răcire, și comportamentul produselor de fisiune în combustibilul și vaporii eliberați în clădirea reactorului. Dacă sunteți foarte interesat de cercetări și dacă aveți suficiente cunoștințe ca să le înțelegeți, vă pot da materiale de bibliografie, dar nu mi se pare locul și momentul potrivit pentru instruire.

Oliphant zâmbi, parcă mulțumit că fusese pus la punct și întrebă:

— Cercetătorul care s-a sinucis, doctorul Toby Gledhill, nu lucra cu dumneavoastră, aici? Cred că am citit ceva despre el în ziarele locale.

— Da. A fost asistentul meu. Tobias Gledhill a fost fizician și totodată specialist în calculatoare, cu un talent deosebit, îi simțim foarte mult lipsa, ca om și coleg.

Și cu asta, gândi Rickards, s-a spus totul despre Toby Gledhill. Venit din partea altei persoane, tributul ar fi fost emoționant prin simplitate. Din partea lui Mair, suna ca o concediere rece. Este adevărat, sinuciderea este o complicație stânjenitoare. Pentru el, amestecul în lumea lui ordonată, ar fi fost respingător.

Mair se întoarse spre Rickards:

— Am multe de făcut în această dimineață, domnule inspector șef; nu mă îndoiesc că și dumneavoastră. Este relevant ce v-am spus?

— Ajută să completăm tabloul, răspunse Rickards indiferent. Presupun că v-ați înregistrat când ați intrat aici ieri seară, la fel când ați plecat.

— Ați văzut cum funcționează sistemul, când ați venit. Fiecare angajat are un ecuson de identitate, semnat, cu fotografie, și un număr personal, care este confidențial. Numărul se înregistrează electronic când omul intră în incintă; în plus, personalul de la poartă verifică ecusonul și vizual. Avem în total cinci sute treizeci de salariați care lucrează în trei schimburi, douăzeci și patru de ore. La sfârșit de săptămână sunt numai două schimburi, cel de zi între 8:15 – 20:15, cel de noapte între 20:15 – 8:15.

— Și nimeni nu poate intra sau pleca neobservat, nici măcar directorul?

— Nimeni, cu atât mai puțin, cred, directorul. Ora la care am sosit a fost înregistrată; ofițerul de serviciu m-a văzut venind și plecând.

— Nu se poate intra și pe altă parte în centrală, în afara camerei de gardă?

— Numai dacă îi aduceți la viață pe eroii vechilor filme de război și săpați un tunel adânc pe sub gardul de sârmă ghimpată. Nimeni nu a săpat aici, duminică noaptea.

— Va trebui să cunoaștem ce a făcut fiecare angajat duminică, de la începutul serii până pe la 10:30, când comandantul Dalgliesh a descoperit cadavrul.

— Nu e un interval de timp prea mare? Nu a fost ucisă imediat după nouă?

— Este ora cea mai probabilă a decesului, dar așteptăm o estimare mai precisă în raportul autopsiei. Pentru moment, prefer să nu fac presupuneri. Avem copii ale formularelor pe care le-am distribuit în legătură cu ancheta Fluierașului și am dori să le dăm tuturor angajaților. Presupun că majoritatea poate fi ușor eliminată. Cei mai mulți dintre cei care au familie sau duc o viață socială, pot furniza un alibi pentru duminică seara. Poate ne sfătuiți cum să distribuim formularele, fără să producem perturbări majore ale activității.

— Modalitatea cea mai simplă și cea mai eficientă, răspunse Mair, ar fi să le lăsați în camera de gardă. Fiecare angajat va primi unul la intrare. Cei care sunt bolnavi acasă, ori au liber, le vor primi la domiciliu. Vă pot da numele și adresele lor.

Făcu o pauză, apoi continuă:

— Mie mi se pare puțin probabil ca această crimă să aibă vreo legătură cu centrala Larksoken, dar, pentru că Hilary Robarts lucra aici, iar dumneavoastră veți interoga toți angajații, v-ar putea fi util să cunoașteți câte ceva despre topografia locului și organizare. Secretara mea v-a pregătit un dosar cu o schiță a incintei, o broșură care descrie exploatarea reactorului vă va ajuta să vă formați o imagine despre funcțiunile îndeplinite, o listă a personalului, cu nume și funcții, și o copie a structurii manageriale existente și a organizării schimburilor în prezent. Dacă doriți să mergeți într-un departament anume, pot aranja să fiți însoțiți. Firește, în unele zone nu puteți intra fără echipament de protecție și un examen radiologie ulterior.

Dosarul aștepta pregătit în sertarul din dreapta și le fu înmânat. Rickards îl luă și studie diagrama organizatorică. După o clipă, spuse:

— Aveți șapte departamente, fiecare condus de un șef: fizician medicinist, chimist de centrală, superintendent de operațiuni, superintendent de întreținere, fizician de reactor, inginerul biroului de lucrări și administrator, postul ocupat de Hilary Robarts.

— Temporar. Administratorul centralei a murit de cancer acum trei săptămâni și postul nu a fost încă ocupat. Suntem pe cale să schimbăm organizarea internă, în trei mari departamente, ca și la Sizewell, unde au un sistem, zic eu, mai eficient și mai rațional. Dar viitorul aici este incert, cum probabil ați auzit; este posibil ca reorganizarea să mai întârzie până la numirea unui nou director sau șef de centrală.

— În prezent, administratorul răspunde în fața dumneavoastră, prin directorul adjunct? se interesă Rickards.

— Prin doctorul James MacIntosh, da. Actualmente, doctorul MacIntosh se află în Statele Unite să studieze instalațiile lor nucleare, e plecat de o lună.

— Iar superintendentul pentru operațiuni – Super, op., cum scrie aici – este Miles Lessingham, unul dintre oaspeții domnișoarei Mair la reuniunea de joi.

Alex Mair nu răspunse.

Rickards continuă:

— Ați avut ghinion, doctore Mair. Trei morți violente printre angajații dumneavoastră, într-un interval de două luni. Mai întâi, sinuciderea doctorului Gledhill, apoi uciderea Christinei Baldwin de către Fluieraș, și acum Hilary Robarts.

— Aveți vreo îndoială că Christine Baldwin a fost ucisă de Fluieraș? întrebă Mair.

— Niciuna. Părul ei a fost găsit laolaltă cu al celorlalte victime, după ce Fluierașul s-a sinucis, iar soțul ei, care în mod normal ar fi fost primul suspect, avea un alibi. A fost condus acasă cu mașina de prieteni.

— Iar moartea lui Toby Gledhill a făcut subiectul unei anchete, „deces în stare de tulburare a echilibrului mental”, un tribut plătit convenționalismului și ortodoxiei religioase.

— Se afla într-o stare de dezechilibru mental, domnule? întrebă Oliphant.

Mair îl privi cu aerul lui ironic, speculativ.

— Nu am de unde să cunosc starea lui mentală, domnule sergent. Știu sigur doar că s-a sinucis și a făcut-o fără ajutorul nimănui. Fără îndoială, a crezut că avea motive suficiente să o facă. Doctorul Gledhill era un maniac depresiv. Făcea față cu curaj acestei disfuncții, care, de altfel, rareori, se interfera cu activitatea lui. Dar pe acest fond psihologic, sinuciderea este un risc deasupra mediei. Dacă sunteți de acord că între cele trei decese nu există o legătură, atunci nu are rost să ne pierdem timpul cu primele două. Sau ați făcut afirmația, domnule inspector șef, în intenția unei compătimiri generale?

— Am făcut numai un comentariu, domnule, replică Rickards. Unul dintre angajații dumneavoastră, Miles Lessingham, a găsit cadavrul Christinei Baldwin. Ne-a spus atunci că era în drum spre locuința dumneavoastră, unde urma să ia masa de seară cu domnișoara Mair și cu dumneavoastră. Presupun că v-a făcut întreaga descriere grafică a experienței. Firesc, aș zice. E greu să închizi faptele în tine.

Mair răspunse calm:

— Virtual imposibil, nu credeți?

Apoi adăugă:

— Eram între prieteni.

— Ceea ce era și el. Toți prieteni, împreună, inclusiv domnișoara Robarts. Ați aflat toate detaliile însângerate, calde, chiar de la fața locului.

— Care erau acestea, domnule inspector șef?

Rickards nu răspunse. În schimb întrebă:

— Îmi puteți spune numele tuturor celor prezenți la Martyr's Cottage când a sosit domnul Lessingham?

— Sora mea și cu mine, Hilary Robarts, doamna Dennison, menajera de la Vechea Parohie, comandantul Adam Dalgliesh de la Poliția Metropolitană. Și copilul lui Blaney – Theresa cred că se numește – o ajuta pe sora mea să servească la masă.

După o pauză, adăugă:

— Despre formularele acelea pe care intenționați să le distribuiți întregului personal, presupun că în acest fel le veți ocupa o parte din timp. Nu este destul de clar ce s-a întâmplat aici? Sunt sigur că este vorba despre ceea ce oamenii dumneavoastră numesc o crimă – copie la indigo.

— Da, domnule, asta a fost, recunoscu Rickards. Toate detaliile corecte. Foarte inteligent, foarte convingător. Numai cu două diferențe. Acest ucigaș își cunoștea victima și acest ucigaș este psihic sănătos.

Cinci minute mai târziu, în timp ce o urma pe domnișoara Amphlett pe coridor, spre camera interogatoriilor, Rickards gândi, iar tu ești un client cu sânge rece, patroane. Fără expresii stânjenitoare de oroare și durere, care par întotdeauna nesincere. Fără proteste de inocență. Presupunerea că nimeni cu mintea întreagă nu te poate suspecta de crimă. Nu ceruse să fie prezent avocatul lui, dar nici nu avea nevoie de unul. Totuși, era prea inteligent pentru a nu sesiza semnificația întrebărilor despre reuniunea de joi. Cine o ucisese pe Hilary Robarts știuse că ea avea să se ducă să înoate la lumina lunii, ieri, după ora nouă, și știa, de asemenea, cum ucidea Fluierașul. Mai multe persoane cunoșteau aceste detalii, dar numărul celor care cunoșteau ambele lucruri era limitat. Șase dintre ei fuseseră prezenți la reuniunea de la Martyr's Cottage, joia trecută.

29.

Încăperea ce le fusese pusă la dispoziție în vederea interogatoriilor era un birou micuț, obișnuit, cu fereastra orientată spre vest, unde hala masivă a turbinelor domina peisajul. Era mobilată adecvat scopului, și atât; foarte potrivită, gândi Rickards acru, pentru niște vizitatori tolerați, dar nu bine veniți. Se găsea acolo un birou cu piedestal, adus, evident, dintr-altă încăpere, trei scaune cu spătar drept și unul mai confortabil, cu brațe, o măsuță la perete, pe care fusese așezat un ceainic electric pe o tavă, patru cești și; farfurioare (oare Mair se aștepta că vor pregăti ceaiul și pentru suspecți?), un vas plin cu cuburi de zahăr și trei zaharnițe.

Ce ne-au dat, Gary? întrebă Rickards.

Gary își făcu de lucru cu cutiile:

Pliculețe de ceai și de cafea, domnule. Mai este și o cutie cu biscuiți.

— Ce fel de biscuiți? întrebă Oliphant.

— Care activează digestia, dom' sergent.

— Cu ciocolată?

— Nu, dom' sergent, simpli.

— Să sperăm că cel puțin nu sunt radioactivi. Mai bine; pune ceainicul în priză; am putea începe cu cafeaua. De unde vor să luăm apă?

— Domnișoara Amphlett a spus că se găsește un robinet în garderoba de la capătul culoarului, dom' sergent. Dar ceainicul e plin.

Oliphant probă unul dintre scaunele cu spătar drept, întinzându-se în el pentru a-i evalua confortul. Lemnul trosni. Spuse:

— Mare rechin, nu-i așa? Și deștept foc. N-am scos mare lucru de la el, domnule.

— N-aș zice chiar așa, domnule sergent. Am aflat despre victimă mai mult decât își dă el seama, probabil. Eficientă, dar nu prea îndrăgită, înclinată să se amestece în probleme ce-i depășeau responsabilitățile, probabil pentru că regreta în sinea ei că nu era cercetător, ci administrator. Agresivă, nu făcea compromisuri, nu tolera să fie criticată. Intrase în conflict cu localnicii și, din când în când, prin aceasta aducea daune centralei. Și desigur, amanta directorului, cât o fi fost asta de important.

— Până acum trei sau patru luni. Un sfârșit firesc, fără resentimente de o parte sau alta. Versiunea lui.

— Iar pe a ei n-o s-o cunoaștem niciodată, nu-i așa? Totuși, un lucru este ciudat. Când Mair l-a întâlnit pe Dalgliesh, se ducea de aici spre casă. Probabil, sora lui îl aștepta; cu toate acestea, se pare că el nu i-a telefonat. Parcă nici nu i-ar fi trecut prin minte.

— A fost șocat, domnule, se gândea la altceva. Tocmai descoperise că fosta lui prietenă căzuse victimă unui criminal psihopat, deosebit de violent. Este o situație în care se eclipsează sentimentele frățești și gândul la cacaoa dinainte de culcare.

— Poate. Aș vrea să știu, însă, dacă domnișoara Mair a dat telefon aici, să se intereseze de ce întârzia fratele. Vom întreba.

— Dacă nu a făcut-o, eu pot să vă dau un motiv. Se aștepta ca el să întârzie. Credea că se află la Thyme Cottage, cu Hilary Robarts.

— Dacă nu a telefonat, pentru că a crezut asta, atunci nu știa că Hilary Robarts murise. Corect, domnule sergent, să începem. În primul rând, vom sta de vorbă cu domnișoara Amphlett. De obicei, secretara șefului știe mai multe despre organizare decât oricine altcineva, inclusiv șeful.

Dar orice informație de interes ar fi deținut, Caroline Amphlett nu considera că trebuie comunicată. Se așeză în fotoliu calmă și sigură de sine, ca un solicitant pentru o funcție pe care nu se îndoiește că o va obține, și răspunse la întrebările lui Rickards imperturbabilă și fără emoție, exceptând momentul când acesta încercă să afle ceva despre relația directorului cu Hilary Robarts. Atunci își permise o strâmbătură de dezgust pentru faptul că cineva putea arăta atâta curiozitate vulgară în probleme care nu-l priveau, și răspunse descurajator că doctorul Mair nu-i făcuse niciodată confidențe în

legătură cu viața lui intimă. Recunoscu că știa despre Hilary Robarts că avea obiceiul să înoate noaptea, până spre sfârșitul toamnei și uneori chiar mai târziu. Credea că toată lumea de la Larksoken era la curent cu acest lucru. Domnișoara Robarts era o înotătoare robustă și pasionată.

N-o prea interesa Fluierașul, dar își lua măsuri de precauție rezonabile, evita să se plimbe noaptea singură; despre metoda lui de a ucide nu știa decât ce scriseseră ziarele, că își sugruma victimele. Aflase de reuniunea de la Martyr's Cottage, de joi, parcă îl auzise pe Miles Lessingham vorbind de ea, dar nimeni nu-i povestise întâmplările acelei seri, iar ea nici nu vedea de ce i le-ar fi povestit cineva.

În privința propriilor ei activități de duminică seara, își petrecuse tot timpul, de la ora șase, la bungalow-ul în care locuia, avându-l oaspete pe prietenul ei, Jonathan Reeves. Au rămas împreună tot timpul, până când prietenul a plecat, pe la 10:30. Privirea rece pe care i-o adresă lui Oliphant îl provoca pe acesta să întrebe ce au făcut, dar el rezistă tentației, interogând-o numai ce au mâncat și ce au băut. Întrebată despre relația ei cu Hilary Robarts, Caroline Amphlett le spuse că o respecta foarte mult, dar nici nu-i plăcuse, nici nu-i displăcuse în mod special. Relația lor profesională fusese amicală însă, din câte își amintea, nu se întâlniseră niciodată în afara centralei. După cunoștința ei, domnișoara Robarts nu avea dușmani, iar ea nu avea idee cine ar fi putut s-o omoare. Când ușa se închise în urma ei, Rickards remarcă:

— Vom verifica alibiul ei, desigur, dar nu ne grăbim. Să-l lăsăm pe tânărul Reeves să transpire vreo oră-două. Vreau să stăm de vorbă mai întâi cu angajații care au lucrat pentru Robarts.

Dar ora următoare nu aduse nimic nou. Oamenii care lucraseră direct cu Hilary Robarts erau mai mult șocați decât îndurerați, iar mărturiile lor confirmară imaginea unei femei mai mult respectate decât îndrăgite. Niciunul nu avea un motiv clar pentru aceste sentimente, niciunul nu spuse că știa exact cum ucidea Fluierașul și, cu mai multă precizie, aduseră toți un alibi pentru duminică seara. Rickards nici nu se așteptase la altceva.

La sfârșitul celor șaizeci de minute, trimise după Jonathan Reeves. El intră în cameră alb la față și rigid, de parcă s-ar fi îndreptat spre scaunul de execuție; la început, Rickards fu surprins că o femeie atât de atractivă precum Caroline Amphlett putea alege un partener atât de nepotrivit. Nu că Reeves ar fi avut o figură deosebit de respingătoare. Dacă nu luai în seamă acneea, n-ai fi putut spune despre el nici măcar că avea o figură comună.

Considerate separat, trăsăturile erau destul de bine conturate. Dar figura, în ansamblu, era ștearsă, obișnuită, genul de chip ce descuraja orice încercare de creare a unui portret robot. Rickards hotărî că putea fi descris mai ușor prin mișcări decât prin trăsături: clipitul aproape continuu în spatele ochelarilor cu ramă de os, suptul nervos al buzelor, obiceiul de a-și întinde brusc gâtul, ca un actor de comedie, la televizor. Știa, din lista pe care i-o dăduse Alex Mair, că în personalul de la Larksoken predominau bărbații. Atât era tot ce putea face Amphlett pentru ea însăși? În orice caz, atracția sexuală nu ascultă de rațiune. Uită-te la el și Susie. Văzându-i împreună, probabil, prietenii erau la fel de surprinși.

Îl lăsă pe Oliphant să pună întrebările de detaliu, ceea ce se dovedi o greșeală. Oliphant nu știa niciodată cum să abordeze un suspect speriat; pierdu o mulțime de timp extrăgând, nu fără plăcere, o poveste foarte simplă care confirma cele istorisite de Caroline Amphlett.

Mai târziu, când Reeves fusese, în cele din urmă, eliberat, Oliphant spuse:

— Era zbârlit ca o pisică, domnule. De-asta l-am ținut atâta. Cred că minte.

Pentru Oliphant era tipic să presupună și să spere ceea ce era mai rău, gândi Rickards, care spuse scurt:

— Nu neapărat, domnule sergent; putea fi doar speriat și stânjenit. Ai ghinion când prima noapte de pasiune se termină într-o nu prea delicată anchetă a poliției. Dar alibiul pare destul de solid și niciunul dintre ei nu are un motiv evident. De asemenea, nu rezultă că vreunul ar cunoaște detalii despre obiceiurile Fluierașului. Să trecem la cineva care le cunoștea, Miles Lessingham.

Rickards îl văzuse ultima dată pe Miles Lessingham, la locul unde fusese ucisă Christine Baldwin, deoarece nu se aflase în birou când Lessingham se prezentase, a doua zi dimineață, să semneze depoziția. Înțelesese că încercarea sardonică de umor, detașarea controlată pe care omul o arătase la locul crimei se datoraseră în principal șocului și dezgustului, dar mai simțise și că Lessingham manifesta față de poliție o circumspecție care ajungea până la resentimente. Nu era un fenomen neobișnuit pentru ziua de azi, chiar și printre oamenii din clasa de mijloc, și, fără îndoială, avea motivele lui. Dar, îl făcuseră un interlocutor incomod atunci, la fel ca și acum. După preliminariile obișnuite, Rickards întrebă:

— Cunoșteați relația dintre doctorul Mair și domnișoara Robarts?

— El este director, iar ea a îndeplinit atribuțiile administratorului.
— Mă refeream la relația sexuală.
— Nu mi-a spus nimeni despre așa ceva. Dar, nefiind total insensibil la cei muritori ca și mine, mi s-a părut posibil să fi fost amanți.
— Știați că legătura se încheiase?
— Am presupus. Nu mi-au făcut confidențe când a început și nu mi-au făcut confidențe nici când s-a sfârșit. Dacă doriți amănunte despre viața personală a doctorului Mair, mai bine întrebați-l pe el. Eu am destule necazuri cu a mea proprie.
— Dar nu ați sesizat dificultăți datorate relației: respingere, acuzații de favoritism, poate gelozie?
— Din partea mea nu au existat, vă asigur. Pe mine mă interesează altceva.
— Ce ne puteți spune despre domnișoara Robarts? Ați avut impresia că legătura s-a terminat fără ranchiună? De exemplu, vi s-a părut necăjită?
— Dacă era, atunci n-a plâns pe umărul meu. Nu e mai puțin adevărat că umărul meu era ultimul pe care l-ar fi ales.
— Nu aveți nicio idee cine a omorât-o?
Urmă o pauză, apoi Rickards întrebă:
— O simpatizați?
— Nu.
Rickards fusese luat pe nepregătite. Era o întrebare pe care o punea întotdeauna în investigațiile criminalistice și, de multe ori, cu efect. Puțini suspecți admiteau că nu simpatizaseră victima, fără să se încurce mai apoi în încercări de justificare. După un moment de tăcere, când fu evident că Lessingham nu avea de gând să-și dezvolte afirmația, întrebă:
— De ce nu, domnule Lessingham?
— De fapt, nu sunt mulți oameni care îmi plac cu adevărat, pe cei mai mulți îi tolerez, iar ea nu făcea parte dintre aceștia. Fără un motiv anume. De ce trebuie să existe neapărat un motiv? Poate că dumneavoastră și domnul sergent nu vă simpatizați. Asta nu înseamnă că vreunul dintre dumneavoastră se gândește la crimă. Și pentru că vorbim despre crimă – de altfel, motivul pentru care presupun că mă aflu aici – pentru duminică seara am un alibi. Poate ar fi mai bine să vi-l comunic chiar acum. Am o barcă cu pânze, de zece metri, ancorată la Blakeney. Am ieșit în larg la fluxul de dimineață și m-am întors seara, aproape de ora zece. Există un martor pentru plecarea mea, Ed Wilkinson, care își ține barca de pescuit lângă a

mea; dar nu există martori pentru întoarcere. Dimineață, vântul a fost bun să ies în larg, apoi am ancorat, am prins ceva cod și merlan și i-am gătit pentru prânz. Aveam mâncare, vin, cărți și aparatul de radio. Nu-mi mai trebuia nimic. Poate nu e cel mai bun alibi, dar are meritul de a fi simplu și adevărat.

— Aveați și barcă pneumatică? întrebă Oliphant.

— Aveam barca gonflabilă deasupra cabinei. Și, cu riscul de a vă produce mari emoții, trebuie să vă spun că mai aveam cu mine și bicicleta pliantă. Dar nu am tras la țărm, nici la Larksoken, nici în altă parte, nici măcar în scopul de-a o ucide pe Hilary Robarts.

— Ați întâlnit-o pe domnișoara Robarts în timpul călătoriei dumneavoastră? interveni Rickards.

— N-am ajuns atât de departe spre sud și nu am văzut pe nimeni, viu sau mort.

— Ieșiți în mod obișnuit singur cu barca, la sfârșit de săptămână? reluă Oliphant.

— Nu-mi fac un obicei din nimic. Într-o vreme navigam însoțit, acum merg singur.

În continuare, Rickards îl întrebă despre tabloul pe care Blaney i-l făcuse domnișoarei Robarts. Lessingham recunoscu că îl văzuse. George Jago, cârciumarul de la Eroul Local, din Lydsett, îl expusese o săptămână în bar, la rugămintea lui Blaney, se pare. Habar nu avea unde îl ținea Blaney în mod normal, nu-l furase și nici nu-l distrusese el. Dacă o făcuse cineva, probabil fusese Robarts însăși.

— Și îl aruncase pe fereastră în propria casă? întrebă Oliphant.

Lessingham răspunse:

— Credeți că ar fi fost mai probabil să-l taie și să i-l arunce lui Blaney? De acord. Dar oricine l-ar fi tăiat, acela nu a fost Blaney.

— De ce sunteți atât de sigur?

— Pentru că un artist creator, fie el pictor sau om de știință, nu-și distruge cea mai bună lucrare.

Oliphant continuă:

— Despre reuniunea domnișoarei Mair; le-ați descris prietenilor metodele Fluierașului, incluzând detalii pe care în mod special vă rugasem să nu le divulgați.

Lessingham răspunse rece:

— Nu puteam întârzia două ore la masă, fără să dau explicații, iar ale mele erau, totuși, neobișnuite. M-am gândit că au dreptul la o emoție prin delegație. În afară de asta, mi-ar fi trebuit mai mult autocontrol decât eram capabil în momentul acela, pentru a nu le spune nimic. Desigur, face parte din meseria dumneavoastră să vedeți cadavre și trupuri mutilate. Pentru noi, cei care am ales meserii mai liniștite, sunt tulburătoare. Știam că pot avea încredere în cei de față, că nu se vor adresa presei și, după de cunosc, nici nu au făcut-o. Dar de ce mă întrebați pe mine ce s-a întâmplat joi seară? Adam Dalgliesh a fost și el invitat la reuniune, deci aveți un martor cu mai multă experiență și, din punctul dumneavoastră de vedere, fără îndoială mai demn de încredere. N-aș spune chiar un spion al poliției: nu ar fi corect.

Rickards vorbi pentru prima dată, după o lungă tăcere:

— Ar fi de asemenea inexact și ofensator.

Lessingham se întoarse spre el, tăios:

— Exact. De aceea nici n-am folosit cuvântul. Iar acum, dacă nu mai aveți alte întrebări, eu trebuie să fac o centrală nucleară să funcționeze.

30.

Când Rickards și Oliphant sfârșiră interogatoriile la centrala nucleară și se pregăteau să plece spre Martyr's Cottage, trecuse de amiază. Îl lăsară pe Gary Price să se descurce cu formularele de anchetă și aranjară să vină să-i ia, după interviul cu Alice Mair la care, simțea Rickards, era mai bine să participe doi ofițeri, nu trei. Alice Mair le deschise ușa calmă, fără să trădeze niciun semn de neliniște sau curiozitate; privi atent legitimațiile și îi pofti înăuntru. Parcă ar fi fost, gândi Rickards, niște tehnicieni sosiți cu întârziere să repare televizorul. Și urma, după cum își dădeau seama, să stea de vorbă în bucătărie. La început i se păru o alegere neobișnuită, dar ulterior, privind în jur, își dădu seama că încăperea nu se putea numi chiar bucătărie; era mai curând birou, cameră de zi și bucătărie laolaltă. Dimensiunea îl surprinse și se întrebă, de altfel, fără rost, dacă fusese dărâmat un perete pentru a obține un spațiu de lucru mai mult decât generos. Se întreba, de asemenea, ce-ar fi zis Susie să-l vadă și hotărî că l-ar fi găsit nepotrivit. Lui Susie îi plăceau spațiile clar delimitate după funcțiuni: bucătăria era pentru gătit, sufrageria pentru mâncat, camera de zi pentru privit la televizor, dormitorul pentru dormit și, o dată pe săptămână,

pentru făcut amor. El și Oliphant luară loc pe două scaune de răchită, acoperite cu perne, așezate de o parte și de alta a căminului. Al lui era extrem de confortabil, îi încăpeau bine și picioarele lungi. Domnișoara Mair luă scaunul de la birou și îl întoarse cu fața spre el.

— Fratele meu mi-a vorbit de crimă de îndată ce s-a întors, ieri-seară. Mă tem că în legătură cu moartea lui Hilary Robarts nu vă pot ajuta. Am fost acasă toată seara, nu am văzut și nu am auzit nimic. Dar vă pot spune câte ceva despre portret. Doriți o cafea, dumneavoastră sau domnul Oliphant?

Rickards ar fi dorit; i se făcuse neașteptat de sete; dar refuză în numele amândurora. Invitația păruse formală, nu-i scăpase privirea ei furișă spre biroul acoperit cu teancuri ordonate de pagini scrise la mașină și un manuscris dactilografiat. Se părea că o întrerupseseră din lectura șpalturilor. Ei bine, dacă ea era ocupată, la fel era și el. Siguranța ei îl irita, fără rost. Nu se așteptase să o găsească într-o stare de isterie, ori sedată din pricina durerii. Victima nu-i era rudă apropiată. Dar femeia colaborase îndeaproape cu Alex Mair, venise la Martyr’s Cottage, cinase aici numai cu patru zile în urmă, după cum spusese Adam Dalgliesh. Era descumpănitor să constați că Alice Mair își putea vedea liniștită de corectura șpalturilor, o muncă ce solicita concentrarea atenției. Uciderea lui Robarts necesitase nervi de oțel. Nu o puteau suspecta pe ea în mod serios; nu credea că o femeie comisese crima. Dar lăsă suspiciunea să i se strecoare în gând și să se cuibărească acolo. O femeie remarcabilă, își spuse. Poate că acest interogatoriu va produce mai mult decât se așteptase el.

— Vă ocupați de gospodăria fratelui, domnișoară Mair?

— Nu, mă ocup de gospodăria mea. Se întâmplă că fratele meu locuiește aici când se află în Norfolk, ceea ce înseamnă cea mai mare parte a săptămânii. N-ar putea conduce centrala nucleară de la Larksoken, din apartamentul lui de la Londra. Dacă sunt acasă și gătesc pentru masa de seară, de obicei, mănâncă și el. Eu sunt de părere că nu ar fi rațional să-i cer să-și prepare singur o omletă, numai de dragul principiului împărțirii responsabilităților gospodărești. Dar nu văd nicio legătură între modul cum îmi conduc eu gospodăria și uciderea lui Hilary Robarts. Am putea trece, vă rog, la cele întâmplate noaptea trecută?

Fură întrerupți. Cineva bătea la ușă; fără să-și ceară scuze, Alice Mair se ridică și trecu în hol. Auziră o voce feminină, delicată; o femeie intră în bucătărie în urma gazdei. Domnișoara Mair o prezentă pe doamna Dennison, de la Vechea Parohie. Era o femeie drăguță, blândă, îmbrăcată

convențional într-o fustă de tweed și jachetă asortată, și era, în mod evident, tulburată. Lui Rickards îi plăcu atât aspectul ei cât și starea sufletească. Așa trebuia să arate și să se comporte o femeie, după o crimă deosebit de brutală. La intrarea ei, cei doi bărbați se ridicară în picioare; ea se așeză pe scaunul lui Oliphant, iar el își aduse altul de la masă.

Femeia se întoarse brusc spre Rickards:

— Îmi pare rău, v-am întrerupt, dar am simțit că trebuia să ies din casă. Ce veste îngrozitoare, domnule inspector. Sunteți absolut sigur că nu putea fi Fluierașul?

— De această dată n-a fost el, doamnă, răspunse Rickards.

— Nu se potrivește ora, zise Alice Mair. Ți-am spus la telefon, azi-dimineață, Meg. Altfel, poliția n-ar fi venit acum aici. Nu putea fi Fluierașul.

— Știu că așa mi-ai spus. Dar speram, totuși, că a fost o greșeală, că a omorât-o pe ea și pe urmă s-a sinucis, că Hilary Robarts a fost ultima lui victimă.

— Într-un fel a fost, doamnă Dennison, spuse Rickards.

Alice Mair interveni calmă:

— Cred că se numește „crimă-copie la indigo”. Există mai mulți psihopați pe lumea asta; forma aceasta de nebunie pare contagioasă.

— Da, sigur, dar ce oribil! Odată comisă prima crimă, va continua și el să ucidă, ca Fluierașul, o moarte după alta, nimeni nu mai este în siguranță?

— Nu trebuie să vă faceți griji, doamnă Dennison, răspunse Rickards.

Femeia se întoarse spre el, cu violență.

— Bineînțeles că-mi fac griji! Toți trebuie să fim îngrijorați. De atâta timp trăim sub teroarea Fluierașului. Este cumplit să te gândești că luăm totul de la început.

Alice Mair se ridică în picioare.

— Ai nevoie de o cafea, Meg. Inspectorul șef Rickards și Oliphant au refuzat, dar nouă cred că ne trebuie.

Dar Rickards nu voia s-o lase să scape atât de ușor.

— Dacă tot o faceți, domnișoară Mair, eu m-am răzgândit. Mi-ar prinde bine o cafea. Și dumitale, fără îndoială, domnule sergent.

Iar acum, își spuse, încă o întârziere, cât timp macină boabele nu vom putea vorbi să acoperim zgomotul. De ce nu poate să toarne pur și simplu apă clocotită peste boabele de cafea, ca toată lumea?

Când, în cele din urmă, cafeaua fu gata, era excelentă și neașteptat de reconfortantă. Doamna Dennison își luă cana în mâini și o legănă încetișor, ca pe un copil înainte de culcare. Apoi o așeză lângă vatră și se întoarse spre Rickards.

— Poate că doriți să plec eu. Îmi beau doar cafeaua și mă întorc acasă. Dacă vreți să stați de vorbă cu mine, voi fi acasă toată după-amiaza.

— Poți să rămâi, interveni domnișoara Mair, să auzi ce s-a întâmplat aseară. Este interesant.

Se întoarse spre Rickards:

— După cum v-am spus, am fost aici toată seara, de la cinci și jumătate. Puțin după 7:30, fratele meu a plecat la centrală, iar eu m-am așezat să lucrez la șpalturi. Am conectat robotul telefonic, ca să nu fiu deranjată.

— Nu ați plecat deloc de acasă, pentru un scop sau altul, toată seara? întrebă Rickards.

— Nu, până pe la nouă și jumătate, când m-am dus la familia Blaney. Dar, poate ar fi mai bine să povestesc lucrurile în ordinea în care s-au întâmplat, domnule inspector șef. Pe la opt și zece, am oprit robotul telefonului, gândindu-mă că ar putea suna cineva cu ceva important pentru fratele meu. Atunci am auzit mesajul lui George Jago, care îmi spunea că Fluierașul murise.

— N-ați sunat să mai anunțați și pe altcineva?

— Știam că nu era necesar. Jago are propriul lui serviciu de informații. Avea el grijă să afle toată lumea. M-am întors în bucătărie și am continuat să lucrez la șpalturi până la nouă și jumătate. Pe urmă, m-am gândit să trec să iau portretul lui Hilary Robarts de la Ryan Blaney. Îi promisesem să-l duc la galeria din Norwich, în drum spre Londra, și voiam să plec a doua zi de dimineață, devreme. Am tendința de a fi obsedată de timp, de aceea nu doream să mă abat din drum nici măcar pentru o distanță scurtă. Am sunat la Scudder’s Cottage, să-l anunț că vin să iau portretul, dar telefonul era ocupat. Am mai încercat de câteva ori, pe urmă m-am urcat în mașină și am plecat. Îi scrisesem un bilețel să i-l strecor sub ușă spunându-i că am luat tabloul, așa cum am aranjat.

— Nu era cam neobișnuit, domnișoară Mair? De ce să nu bateți la ușă și să nu-l luați de la el, personal?

— Pentru că mă anunțase, când am văzut portretul, exact unde îl ținea, unde voi putea găsi comutatorul electric să aprind lumina, în stânga ușii. Am luat toate acestea drept o indicație sigură că nu se aștepta, sau chiar nu

dorea, să fie deranjat de o vizită în casă. Domnul Dalgliesh se afla cu mine în clipa aceea.

— Dar este ciudat, nu-i așa? Probabil îl considera un portret bun. N-ar fi dorit să-l expună în alte condiții. Ar fi fost normal să vrea să-l înmâneze el personal.

— Credeți? Mie nu mi s-a părut așa. Este un om extrem de retras, mai ales de la moartea soției. Nu-i plac musafirii, în special femeile, care pot arunca o privire critică asupra ordinii din casă și stării copiilor. Eu pot să înțeleg. Nici eu n-aș fi primit oaspeți bucuroasă.

— Deci, v-ați dus direct la șopronul în care pictează? Unde se află?

— La vreo treizeci de metri în stânga casei. E o colibă de lemn. Presupun că a fost inițial folosită pentru spălat, sau pentru afumături. Am aprins lanterna pe potecă, spre ușă, deși nu era nevoie. Lumina lunii era deosebit de puternică. Nu era încuiat. Iar dacă veți spune că și asta este ciudat, nu înțelegeți viața pe promontoriu. Suntem foarte izolați aici și avem obiceiul de a lăsa ușile deschise. Nu cred că lui i-a dat vreodată prin minte să încuie ușa șopronului. Am aprins lumina, din stânga, și am constatat că tabloul nu se găsea la locul așteptat.

— Puteți descrie exact ce s-a întâmplat? Cu toate detaliile pe care vi le amintiți, vă rog.

— Vorbim despre seara de ieri, domnule inspector șef. Ar fi imposibil să nu-mi amintesc detaliile. Am lăsat lumina aprinsă în șopron și am bătut la ușa principală a casei. Luminile erau aprinse, la parter, dar perdelele fuseseră trase. Am așteptat cam un minut înainte să răspundă. El a deschis ușa pe jumătate, dar nu m-a poftit să intru. Am spus: „Bună seara, domnule Ryan”. El a dat doar din cap, dar nu a răspuns. Mirosea puternic a whisky. Pe urmă i-am spus: „Am venit să iau portretul, dar nu este în șopron, sau, dacă este, nu l-am găsit”. Atunci a zis, destul de împleticit: „E în stânga ușii, învelit în carton și hârtie maro. Un pachet învelit în hârtie maro, lipit cu benzi adezive”. Am spus: „Acum nu e”. Nu mi-a răspuns, dar a ieșit, lăsând ușa deschisă. Ne-am dus împreună la șopron.

— Mergea drept?

— Nici vorbă să meargă drept, dar se ținea totuși pe picioare. Când am afirmat că mirosea a băutură și vorbea încâlcit, n-am vrut să spun că nu știa de el. Dar mi-a făcut impresia că-și petrecuse toată seara bând. S-a oprit în ușa șopronului, cu mine alături. O vreme n-a scos niciun cuvânt. Pe urmă, n-a spus decât: „Da, nu mai e”.

— Cu ce ton?
Pentru că ea nu-i răspunse, întrebă răbdător:
— Era șocat? Supărat? Surprins? Sau prea beat să-i pese?
— Am auzit întrebarea, domnule inspector șef. N-ar fi mai bine să-l întrebați pe el ce-a simțit? Eu pot să vă descriu numai cum arăta, ce-a spus și ce-a făcut.
— Ce-a făcut?
— S-a întors și a dat cu pumnii în tocul ușii. După aceea, și-a rezemat o clipă capul de lemn. Mi s-a părut în acel moment un gest teatral, dar cred că era sincer.
— Apoi?
— I-am spus: „N-ar fi mai bine să telefonăm la poliție? Putem să sunăm chiar de-aici, dacă vă funcționează telefonul. Am încercat să vă sun, dar este mereu ocupat”. N-a răspuns și l-am urmat înapoi, către casă. Nu m-a invitat să intru, m-am oprit în prag. S-a dus în spatele scărilor și a zis: „Receptorul n-a fost pus bine în furcă. De-aceea nu m-ați putut suna”. Am întrebat din nou: „De ce să nu telefonăm acum la poliție? Cu cât anunțăm furtul mai repede, cu atât mai bine”. S-a întors spre mine și n-a spus decât: „Mâine. Mâine”. Pe urmă a revenit la scaunul lui. Eu am insistat: „Să telefonez eu, Ryan, sau telefonezi dumneata? Este o treabă importantă”. El a spus: „Telefonez eu. Mâine. Noapte bună”. Mi s-a părut o indicație clară că voia să fie singur, așa că am plecat.
— În timpul vizitei, nu ați văzut pe nimeni altcineva, numai pe domnul Blaney? Copiii, de exemplu, nu erau acolo?
— Am presupus că se culcaseră. Nu i-am văzut și nici nu i-am auzit.
— Și nu ați discutat despre moartea Fluierașului?
— Am presupus că George Jago îi telefonase domnului Blaney, probabil, înainte să mă sune pe mine. De altfel, ce era de discutat? Nici Ryan, nici eu nu eram în dispoziția de a sta de vorbă în pragul ușii.
Iată, gândi Rickards, o reticență curioasă din partea lor. Fusese ea atât de nerăbdătoare să plece, și el să o vadă plecând? Sau, pentru unul dintre ei, un alt eveniment, mai traumatizant decât dispariția unui tablou, îl alungase temporar pe Fluieraș din minte?
Exista o întrebare vitală pe care Rickards trebuia să o pună. Implicațiile erau evidente, iar ea era o femeie mult prea inteligentă pentru a nu le sesiza.
— Domnișoară Mair, din cât l-ați văzut pe domnul Blaney aseară, ar fi fost în stare să conducă o mașină?

— Imposibil. Și nu avea ce mașină să conducă. Are o camionetă, dar nu a trecut de revizia tehnică.
— Sau să meargă pe bicicletă?
— Presupun că ar fi putut încerca, dar ar fi ajuns în șanț în câteva minute.
Mintea lui Rickards era deja ocupată cu calcule. Până miercuri nu va obține rezultatul autopsiei, dar, dacă Hilary Robarts se dusese să înoate, cum îi era obiceiul, imediat după titlurile buletinului de știri, care duminica se transmitea la 9:10, atunci murise probabil pe la nouă și jumătate. La 9:45 sau puțin după aceea, în conformitate cu cele declarate de Alice Mair, Ryan Blaney se afla acasă la el, beat. Nici cea mai îndrăzneață imaginație nu-l putea indica a fi autorul unei crime care cerea multă fantezie, o mână sigură, nervi tari și capacitate de plănuire, după care ar fi trebuit să se fi întors acasă până la 9:45. Dacă Alice Mair spusese adevărul, îi furnizase lui Blaney un alibi. El, la rândul lui, nu ar fi putut să-i furnizeze ei unul.
Rickards aproape uitase de Meg Dennison; acum o privi acolo unde stătea, ca un copil nefericit, cu mâinile în poală, cu cafeaua rămasă neatinsă lângă vatră.
— Doamnă Dennison, ați aflat aseară că Fluierașul murise?
— Oh, da. Domnul Jago mi-a telefonat și mie, pe la zece fără un sfert.
— Probabil că a încercat mai devreme, interveni Alice Mair, dar erai pe drum spre gara din Norwich, cu soții Copley.
Meg Dennison i se adresă direct lui Rickards:
— Ar fi trebuit să fiu, dar mașina s-a stricat. Am fost nevoită să-l chem în grabă pe Sparks, cu taxiul. Din fericire, a putut să vină, dar trebuia să meargă direct la Ipswich cu ceva treabă, așa că n-a putut să mă aducă înapoi. I-a condus el pe soții Copley la tren în locul meu.
— Ați părăsit Vechea Parohie în timpul serii?
Doamna Dennison întoarse capul spre el și îi întâlni privirea.
— Nu, spuse ea, nu, după ce au plecat ei, eu n-am mai ieșit din casă.
Apoi făcu o pauză și adăugă:
— Îmi pare rău, am ieșit puțin în grădină. Ar fi mai corect să spun că n-am părăsit proprietatea. Iar acum, vă rog să mă scuzați cu toții, aș dori să plec acasă.
Se ridică și se întoarse din nou spre Rickards;
— Dacă vreți să-mi puneți întrebări, domnule inspector șef, voi fi la Vechea Parohie.

Plecă aproape împleticindu-se, înainte ca cei doi bărbați să aibă timp să se ridice în picioare. Domnișoara Mair nu făcu niciun gest să o conducă; câteva secunde mai târziu, auziră ușa de la intrare, închizându-se.

Urmă un moment de tăcere, întreruptă de Oliphant; arătând spre vatră, acesta spuse:

— Nostim. Nici nu s-a atins de cafea.

Dar Rickards mai avea o ultimă întrebare pentru Alice Mair:

— Probabil se apropia miezul nopții când s-a întors acasă doctorul Mair. Ați sunat la centrală să aflați dacă a plecat, sau de ce întârzie?

— Nu mi-a dat prin minte, domnule inspector șef, răspunse ea rece. Dat fiind că Alex nu este nici copilul, nici soțul meu, sunt scutită de obligația de a-i verifica acțiunile. Nu sunt îngrijitoarea fratelui meu.

Oliphant o privise fix, cu ochii lui sumbri, suspicioși. Acum interveni:

— Dar locuiește cu dumneavoastră, nu-i așa? Stați de vorbă, nu? De exemplu, știați de legătura lui cu Hilary Robarts. O aprobați?

Figura lui Alice Mair nu-și schimbă culoarea, dar vocea îi deveni de oțel.

— A aproba sau a dezaproba ar fi fost la fel de arogant și impertinent ca și întrebarea. Dacă doriți să discutați viața intimă a fratelui meu, vă rog să o faceți cu el.

Rickards vorbi calm:

— Domnișoară Mair, o femeie a fost ucisă cu brutalitate și trupul ei mutilat. Era o femeie pe care ați cunoscut-o. Având în vedere acest act de violență, sper că nu veți simți nevoia de a vă manifesta cu hipersensibilitate în fața unor întrebări care, nu avem ce face, pot părea uneori arogante și impertinente.

Furia îl făcuse volubil. Ochii li se întâlniră, își susținură privirea. Știa că ai lui erau duri și furioși, atât datorită lipsei de tact a lui Oliphant, cât și a răspunsului ei. Dar ochii cenușii pe care îi vedea el, erau mai greu de citit. I se păru că deslușește în ei surpriză, urmată de circumspecție, respect nedorit, un interes aproape speculativ.

Când, cincisprezece minute mai târziu, ea își conduse vizitatorii spre ieșire, Rickards fu surprins să o vadă întinzând mâna. Când el i-o strânse, ea spuse:

— Vă rog să mă iertați, domnule inspector șef, dacă am fost neprimitoare. Faceți o muncă dezagreabilă, dar necesară, și aveți dreptul la cooperare. Din partea mea o veți avea.

31.

Chiar dacă nu ar fi existat emblema țipătoare, nimeni din Norfolk nu ar fi avut vreo îndoială asupra identității eroului local ce dăduse numele cârciumii din Lydsett; străinul, la rândul lui, nu ar fi avut dificultăți să recunoască pălăria de amiral împodobită cu stea, pieptul încărcat de decorații, mâneca goală, îndoită și prinsă cu un ac. Rickards își spuse că văzuse portrete și mai nereușite ale Lordului Nelson, deși, nu multe. Acesta îl făcea să arate ca o prințesă regală în travesti.

George Jago decisese că întrevederea cu polițiștii trebuia să aibă loc în salonul barului, acum învăluit în tăcerea întunecoasă a deprimării de la sfârșitul zilei. Împreună cu nevasta, îi conduse pe Rickards și Oliphant la o măsuță cu suprafața de lemn, împodobită cu picioare de fier forjat, amplasată în apropierea unui cămin uriaș, dar gol. Se așezară cu toții în jurul ei, ca un grup de patru persoane nepotrivite una cu alta, gândi Rickards, ce-și propun să participe la o întrunire, retrași în cea mai potrivită lipsă de lumină. Doamna Jago era o femeie slabă și osoasă, cu ochi strălucitori și trăsături ascuțite; îl privea pe Oliphant cu aerul că știa cu cine are de-a face și era pregătită să nu tolereze nicio prostie. Era puternic fardată. Două buline roșii, strălucitoare, decorau fiecare obraz, gura prelungă fusese vopsită cu un ruj asortat, iar degetele, cu unghii lungi ca niște gheare de culoarea sângelui, erau încărcate de tot felul de inele. Părul, atât de negru și strălucitor încât părea nenatural, adunat deasupra frunții într-o pieptănătură înaltă, formată din trei bucle strânse, era pieptănat în sus, la spate și în părți, și fixat cu piepteni. Purta o fustă cu cute și bluză dintr-un material lucios, cu dungi roșii, albe și albastre, închisă cu nasturi până sus, peste care atârnau lanțuri de aur; părea o actriță de roluri mari, la vizionare pentru un rol de barman într-o comedie. Nicio altă femeie nu s-ar fi îmbrăcat mai nepotrivit pentru o cârciumă de țară; cu toate acestea, atât ea cât și soțul, așezați unul lângă altul, purtând pe chipuri aerul nerăbdător al copiilor care se poartă bine, arătau la locul lor nu numai în bar, ci și unul lângă celălalt. Oliphant se preocupase să afle câte ceva despre trecutul lor și îi comunicase informațiile lui Rickards, în drum spre local. George Jago avusese înainte licență de funcționare pentru un local din Catford, dar perechea se mutase la Lydsett, cu patru ani în urmă, unul dintre motive fiind faptul că fratele doamnei Jago, Charlie Sparks, deținea la marginea satului

un garaj și o firmă de închiriat mașini, și avea nevoie de ajutor. Din când în când, George Jago făcea pe șoferul pentru el, lăsând-o pe doamna Jago să aibă grijă de bar. Se instalaseră fericiți în Lydsett, luau parte activă la acțiunile comunității și păreau să nu ducă dorul vieții aspre de la oraș. Rickards se gândi că East Anglia[5] acceptase și absorbise figuri și mai excentrice, îl absorbise chiar și pe el.

George Jago era mai aproape de imaginea cârciumarului de țară, un om scund și gras, cu chip vesel, ochi care clipeau des și aerul de energie ținută în frâu. Îl exersase, fără îndoială, asupra interiorului localului. Încăperea scundă a barului, cu bârne de stejar pe plafon, devenise un muzeu aglomerat și nepotrivit aranjat, dedicat memoriei lui Nelson. Jago scotocise, probabil, toată East Anglia în căutarea oricărui obiect ce avea o legătură cât de mică cu Amiralul. Deasupra căminului atârna o litografie uriașă, reprezentând scena din cocpitul[6] Victoriei, Nelson murind romantic în brațele lui Hardy. Restul era acoperit cu picturi și gravuri, inclusiv despre principalele bătălii pe mare, Nilul, Copenhaga, Trafalgar; una sau două, precum și o reproducere îngrozitoare a faimosului tablou realizat de Romney, o înfățișau pe Lady Hamilton; plăci comemorative fuseseră aranjate de o parte și de cealaltă a ușilor, iar bârnele înnegrite fuseseră tivite cu șiruri de halbe decorate în memoria Amiralului, puține dintre ele originale, judecând după strălucirea culorilor. În partea de sus a unuia dintre pereți, mai multe drapele simbolizau, probabil, începutul luptelor; un năvod pescăresc fusese desfășurat peste întreg tavanul, pentru a sublinia atmosfera nautică. Deodată, privind în sus la năvodul înmuiat în gudron, Rickards își aduse aminte. Mai fusese aici. El și Susie se opriseră în acest local, să bea ceva, la un sfârșit de săptămână, pe când porniseră să cerceteze litoralul, în prima iarnă după căsătorie. Nu zăboviseră mult; Susie se plânsese de aglomerație și fum. Își amintea banca pe care șezuseră, cea de lângă perete, în stânga ușii. El băuse un sfert de bitter, Susie o vișinată. Atunci, la lumina strălucitoare a focului, ale cărui flăcări țâșneau din buturugi făcându-le să trosnească, în timp ce încăperea răsuna de glasuri vesele din Norfolk, localul păruse interesant, nostalgic și intim. Acum, în lumina obscură a după-amiezii de toamnă, aglomerarea de decorații, prea puține originale sau cu vreun merit special, i se părea lui Rickards că diminuează și trivializează atât îndelungata istorie a clădirii, cât și realizările Amiralului. Simți un val de sufocare și trebui să se lupte cu el însuși ca să reziste impulsului de a deschide ușa pentru a lăsa să intre aerul proaspăt și secolul XX.

Cum avea să spună Oliphant mai târziu, era o plăcere să stai de vorbă cu George Jago. El nu te saluta ca și când ai fi fost un tehnician necesar, dar nu bine venit, ci o competență îndoielnică ce răpește omului din timpul lui prețios. Nu folosea cuvintele ca pe niște semnale secrete, menite să ascundă gândurile și nu să le exprime, nici nu te intimida în mod subtil cu inteligența lui superioară. Nu privea interogatoriul poliției ca pe un război al spiritualității, în care avantajul îi aparținea cu necesitate, și nici nu reacționa la întrebările perfect normale cu un amestec descumpănitor de teamă și răbdare, ca și cum ar fi avut de-a face cu poliția secretă a unui regim de dictatură. Una peste alta, spusese Oliphant, fusese o schimbare plăcută.

Jago recunoscu vesel că telefonase familiei Blaney și domnișoarei Mair după ora șapte și jumătate, duminică, pentru a le spune că Fluierașul murise. De unde știa? Unul dintre polițiștii care se ocupaseră de anchetă telefonase soției, să-i spună că fiica lor se putea duce singură în seara aceea la petrecere; soția îi comunicase fratelui, Harry Upjohn care ținea magazinul *Crown and Anchor*, la ieșirea din Cromer, iar Harry, cu care era prieten, îl sunase pe el. Își amintea exact ce-i transmisese Theresei Blaney: „Spune-i tatălui tău că au descoperit cadavrul Fluierașului. Sinucidere. S-a omorât la Easthaven. Nu trebuie să-și mai facă griji”.

Anunțase familia Blaney pentru că știa că lui Ryan îi plăcea să vină la un pahar seara, dar nu îndrăznise să lase copiii singuri cât timp Fluierașul se aflase în libertate. Blaney nu apăruse în seara aceea, dar asta nu însemna nimic. Domnișoarei Mair îi lăsase mesajul prin robotul telefonic, folosind, în mare, cam aceleași cuvinte. Doamnei Dennison nu-i telefonase, deoarece crezuse că se afla pe drum spre Norwich, însoțind familia Copley.

— Dar ați sunat-o totuși mai târziu, spuse Rickards.

Explicația veni de la doamna Jago.

— După ce i-am adus eu aminte. Am asistat la slujba de la ora șase și jumătate, după care m-am dus acasă la Sadie Sparks, să facem pregătiri pentru vânzarea de vechituri, din această toamnă. Acasă o aștepta un bilet de la Charlie, anunțând-o că fusese chemat pentru două probleme urgente: să-i ducă pe soții Copley la Norwich și să aducă o familie de la Ipswich. Așa că, atunci când am ajuns acasă, i-am spus lui George că doamna Dennison nu-i condusese pe soții Copley la tren și că ar trebui să-i telefoneze de îndată, pentru a-i spune de Fluieraș. M-am gândit că va dormi mai bine noaptea, știind că ucigașul murise, decât temându-se că s-ar ascunde prin tufișurile de lângă casă. Așa că George i-a telefonat.

— Cred, spuse Jago, că se făcuse aproape 9:15, deja. Aveam de gând să telefonez oricum mai târziu, când bănuiam că s-ar fi întors, pe la nouă și jumătate.

— Doamna Dennison a răspuns la telefon? întrebă Rickards.

— Nu, atunci nu. Am mai încercat o dată, după o jumătate de oră și am găsit-o.

— Nu ați spus nimănui, continuă Rickards, că locul unde fusese găsit cadavrul era Balmoral Hotel?

— Nu știam, nu-i așa? Tot ce mi-a spus Harry Upjohn a fost că Fluierașul fusese găsit și că era mort. Aș spune că poliția păstrase secretul, adică locul unde îl găsise. N-aveau nevoie de mulți gură-cască cu gusturi morbide, prin jur. Dacă stau să mă gândesc, nici hotelierul.

— Iar astăzi de dimineață ați dat din nou telefon la toată lumea pentru a anunța că domnișoara Robarts a fost ucisă. Cum ați descoperit acest lucru?

— Doar am văzut trecând mașini de poliție. Așa că m-am urcat pe bicicletă și m-am dus până la poartă. Ai voștri au lăsat-o deschisă; eu am închis-o și m-am pus pe așteptat. Când s-au întors, eu am fost cel care le-a deschis poarta; și i-am întrebat ce s-a întâmplat.

— Păreți a avea un talent deosebit de a stoarce informații de la poliție.

— Doar îi cunosc pe unii de-acolo, nu-i așa? Pe cei din partea locului, oricum. Toți beau la Erou. Șoferul primei mașini care a trecut n-a vrut să-mi zică nimic. Nici șoferul mașinii mortuare. Dar când a venit a treia mașină și s-a oprit până ce eu am închis și am deschis poarta, am întrebat cine murise și mi-a spus. Cunosc o mașină mortuară dintr-o sută.

— Cine a fost cel care v-a spus? întrebă Oliphant iritat. George Jago întoarse spre el privirea inteligentă, de comediant inocent.

— Dar n-aș putea să vă spun. Polițiștii tare seamănă între ei. Mi-a spus unul.

— Deci, în această dimineață ați anunțat pe toată lumea? De ce atunci? De ce ați așteptat?

— Pentru că se făcuse miezul nopții când am aflat. Oamenilor le plac noutățile, dar le place și mai mult să doarmă liniștiți. L-am sunat pe Ryan Blaney la prima oră, azi-dimineață.

— De ce pe el?

— De ce nu? Când ai o veste, e omenesc să o comunici celui mai interesat.

— Iar el era, fără îndoială, interesat, replică Oliphant. Probabil a primit-o ca pe-o ușurare.
— Poate că da, poate că nu. N-am vorbit cu el. I-am spus Theresei.
— Deci n-ați vorbit cu domnul Blaney când ați telefonat, nici duminică, nici azi-dimineață. Cam ciudat, nu vi s-a părut?
— Depinde cum priviți lucrurile. Prima dată, era în șopronul în care pictează. Nu-i place să fie chemat la telefon când lucrează. Nici n-avea rost. Eu i-am spus Theresei, iar ea i-a transmis lui.
— De unde știți că i-a transmis? întrebă Rickards.
— Pentru că așa mi-a spus ea când am sunat de dimineață. De ce să nu-i fi transmis?
— Totuși, nu puteți fi sigur că i-a transmis, nu-i așa?
— Iar dumneavoastră, interveni doamna Jago, nu puteți fi siguri că nu i-a transmis. Ce mai contează? Acum știe și el, știm toți. Știm despre Fluieraș, știm despre domnișoara Robarts. Iar dacă l-ați fi prins pe Fluieraș anul trecut, poate domnișoara Robarts ar fi fost acum în viață.
— Ce vreți să spuneți, doamnă Jago? întrebă Oliphant grăbit.
— Se numește „crimă-copie la indigo”, nu-i așa? Așa vorbește lumea în sat, cel puțin, în afara celor care tot mai cred că Fluierașul a făcut-o, iar dumneavoastră greșiți orele. Mai e și bătrânul Humphrey, desigur, care crede că stafia Fluierașului și-a văzut mai departe de treabă.
— Ne interesează, zise Rickards, un portret al domnișoarei Robarts, care a fost pictat recent de domnul Blaney. L-ați văzut vreunul dintre dumneavoastră? V-a vorbit el despre tablou?
— Bineînțeles că l-am văzut, răspunse doamna Jago. Doar l-am expus în bar. Am știut eu că va aduce ghinion. Era un tablou rău, cum mă vedeți și vă văd.
Jago se întoarse spre soția lui și explică cu emfază, răbdător:
— Nu înțeleg cum poți să spui că un tablou e rău, Doris, despre un tablou nu poți spune așa ceva. Lucrurile nu pot fi rele. Un obiect neanimat nu poate fi bun sau rău. Răul îl fac oamenii.
— Și ce gândesc oamenii, George, poate fi rău. Iar tabloul acela a ieșit din gânduri rele, așa că era un tablou rău.
Vorbise cu fermitate, dar fără urmă de încăpățânare sau resentiment. Era, în mod evident, genul de controversă conjugală, desfășurată fără ranchiună, cu o corectitudine scrupuloasă, care le făcea amândurora plăcere. Câteva minute nu-și mai acordară atenție decât unul altuia.

— Sigur, continuă Jago, nu era genul de tablou pe care să vrei să-l agăți pe perete în camera de zi.
— Sau în bar, dacă e să vorbim drept. Păcat că ai făcut-o, George.
— Ai dreptate. Totuși, cred că nu i-am dat nimănui idei pe care nu le avea dinainte. Și nu poți spune că era rău, nu despre un tablou, Doris.
— Bine, să spunem că faci rost de un instrument de tortură, ceva folosit de Gestapo.
Doamna Jago privi în jur, ca și când s-ar fi așteptat să găsească vreo exemplificare printre obiectele înghesuite în bar, ceva concludent în acest sens.
— Eu aș zice că un asemenea obiect este rău. Și nu l-aș găzdui în bar.
— Ai putea spune că a fost folosit într-un scop rău, Doris, ceea ce este altceva.
— De ce ați atârnat tabloul în bar, mai exact? întrebă Rickards.
— Pentru că m-a rugat el, de-asta. De obicei, îi fac loc pentru una-două acuarele; uneori le vinde, alteori nu. Întotdeauna i-am spus să picteze peisaje cu marea. Adică, aici totul este Amiralul, totul aparține mării. Dar el a ținut morțiș să-i expun tabloul, și i-am promis să-l țin o săptămână. L-a adus cu bicicleta, luni, pe doisprezece.
— Cu speranța că-l va vinde?
— Oh, nu era de vânzare, tabloul acela, nu. Mi-a spus-o foarte clar.
— Atunci, ce rost avea să-l expuneți? interveni Oliphant.
— Tocmai v-am spus.
Jago se întoarse triumfător spre sergent, ca și cum descoperise un expert în logică:
— „Ce rost are să-l expui dacă nu vrei să-l vinzi?”, i-am zis. „Lasă-i să-l privească”, mi-a răspuns. „Vreau să-l vadă lumea, toată lumea să-l vadă”. Cam optimist, m-am gândit eu. Doar nu suntem Galeria Națională.
— Mai degrabă Muzeul Național Maritim, zău așa, interveni Doris surprinzător și se înclină fericită în fața lor.
— Unde i-ați făcut loc?
— Pe peretele acela, din fața ușii. Doar am dat jos cele două tablouri cu „Bătălia Nilului”, nu-i așa?
— Câți oameni l-au văzut în cele șapte zile?
— Mă întrebați câți clienți am avut. Adică, dacă au intrat, l-au văzut. Nici n-aveau cum să nu-l vadă, nu-i așa? Doris voia să-l dăm jos, dar eu promisesem că-l ținem până luni, așa că l-am ținut. Totuși, am fost bucuros

când a venit și l-a luat. Cum v-am spus, aici totul este comemorativ. Totul este pentru Amiral. Nu se potrivea cu decorul. Nu l-am ținut mult. Mi-a spus că va veni să-l ia în dimineața zilei de nouăsprezece, și a venit.

— L-a văzut cineva dintre locuitorii de pe promontoriu, sau din angajații de la centrală?

— Cei care au intrat aici. Eroul Local nu e cârciuma lor obișnuită. Cei mai mulți dintre ei vor să scape de locul acesta, și cine îi poate acuza? Adică, e bine să locuiești deasupra magazinului, dar nu a magazinului aceluia.

— S-a discutat mult despre tablou? De exemplu, a întrebat cineva unde era ținut?

— Pe mine nu. Presupun că cei mai mulți știau unde-l păstrează Ryan. Adică, el a mai povestit despre șopronul lui de pictură. Iar dacă ar fi vrut să-l vândă, n-ar fi obținut nicio ofertă. Totuși, să vă spun de cineva care l-a văzut. Hilary Robarts.

— Când anume s-a întâmplat?

— În seara zilei când l-a adus, pe la ora șapte. Ea venea pe-aici din când în când. Nu bea niciodată mult, doar vreo două vișinate. Le lua și se așeza lângă foc.

— Singură?

— De obicei, da. O dată, sau de două ori a fost însoțită de doctorul Mair. Dar în marțea aceea a fost singură.

— Ce-a făcut când a văzut tabloul?

— S-a oprit să-l privească. Barul era destul de plin în acel moment, și s-a făcut liniște. Știți cum este. O priveau toți. N-am putut să-i văd fața, fiindcă stătea cu spatele la mine. Pe urmă s-a apropiat de tejghea și a spus: „M-am răzgândit, nu mai beau nimic aici. Este evident că oaspeții de la Larksoken nu sunt bine veniți”. Și a ieșit. Doar, eu primesc bine clienții de oriunde, dacă nu se îmbată și nu beau pe credit, dar nu m-am gândit că ea ar fi fost cine știe ce pierdere.

— Deci, nu se prea bucura de simpatie pe promontoriu?

— Despre promontoriu nu știu. În acest bar, nu prea se bucura.

— Ce meschină, spuse Doris Jago, să-i scoată pe Blaney afară din casă! Când el e văduv și se străduiește să crească patru copii. Unde credea ea că putea el să se ducă? Primește alocație pentru copii și încă ceva ajutoare sociale, dar numai cu ele nu-și găsește altă locuință. Totuși, că a murit îmi

pare rău, bineînțeles. Adică, nu se poate altfel, nu-i așa? Nu e bine când moare cineva. Vom trimite o coroană din partea localului nostru.

— Atunci ați văzut-o ultima oară?

— Ultima oară când a văzut-o George. Eu am văzut-o pe promontoriu, duminică. Numai cu câteva ore înainte de a muri. I-am spus lui George, poate că am fost ultima persoană care a văzut-o în viață, adică, eu, Neil Pascoe și Amy. Nu știi înainte niciodată, nu-i așa? Nu putem vedea în viitor, nici nu ne-ar plăcea. Uneori privesc centrala nucleară și mă întreb dacă nu vom sfârși cu toții morți pe plajă.

Oliphant o întrebă cum de ajunsese pe promontoriu.

— Distribuiam numere din magazinul bisericesc, nu-i așa? Asta fac întotdeauna în după-amiaza ultimei duminici din lună. Le ridic după slujba de dimineață și le distribui după cină. Pentru dumneavoastră e prânzul, noi îi spunem cină.

Rickards numise întotdeauna masa principală a zilei, cină, în ciuda campaniei neobosite a soacrei de a-i ridica statutul social. Pentru ea, masa de la mijlocul zilei se numea prânz, iar masa de seară cină, chiar dacă era alcătuită, cum de multe ori se întâmpla, din sardele pe pâine prăjită. Se întreba ce mâncaseră ele azi.

— Nu mi-am dat seama, spuse el, că locuitorii promontoriului obișnuiesc să meargă la biserică, exceptându-i pe soții Copley, desigur.

— Și doamna Dennison. Vine cu regularitate. Despre ceilalți nu pot spune că vin într-adevăr la biserică; adică, nu participă la slujbe; dar de cumpărat, cumpără revista parohiei.

Tonul doamnei Jago sugera că existau adâncuri ale lipsei de credință până la care nu s-ar fi putut coborî nici locuitorii promontoriului. Ea adăugă:

— Toți, cu excepția lui Blaney, bineînțeles. Ei n-ar lua oricum, fiind romano-catolici. Ea, cel puțin, era romano-catolică, sărmana, și la fel sunt copiii, desigur. Adică, probabil că sunt, nu-i așa? Ryan cred că nu e nimic. Niciodată n-am distribuit revista la Scudder’s Cottage, nici când trăia nevastă-sa. Mă rog, romano-catolicii nu au reviste parohiale.

— Eu, interveni George Jago, n-aș spune asta, Doris. N-aș merge atât de departe. S-ar putea să aibă.

— Locuim aici de patru ani, George, iar părintele McKee vine destul de des în local; eu n-am văzut niciodată o revistă de-a lor.

— Ei, bine, n-ai spune.

— Aș fi spus, George, dacă ar fi fost vreuna să o văd. Ei sunt altfel decât noi. Nu au Festivalul Recoltei și nici reviste parohiale.

Soțul ei explică răbdător:

— Sunt diferiți, pentru că au alte dogme. Nu este vorba decât de dogmă, nu are nicio legătură cu Festivalul Recoltei și revista parohială.

— Știu că e vorba de dogmă. Lor le spune Papa că Sfânta Fecioară Maria a urcat în Rai, iar ei trebuie să creadă. Știu totul despre dogmă.

Înainte ca Jago să apuce să deschidă gura și să spună ceva despre această pretenție la infailibilitate, Rickards se grăbi să intervină:

— Deci, duminică după-amiază ați distribuit revista parohială locuitorilor promontoriului. Când, mai exact?

— Ei bine, cred că am plecat pe la trei sau poate puțin după aceea. Duminica luăm cina mai târziu, nu ne-am apucat de budinca de orez cu stafide decât puțin înainte de 2:30. George a pus vesela în mașina de spălat vase, iar eu m-am pregătit să plec. Să zicem pe la 3:15, dacă vreți să fim exacți.

— La 3:15 erai de mult plecată, Doris. Aș zice mai degrabă 3:10.

Oliphant interveni nerăbdător:

— Nu cred că cinci minute mai devreme sau mai târziu sunt foarte importante.

George Jago întoarse spre el o privire în care se citea o surprindere justificată și blândă apostrofare:

— Ar putea fi. Ar putea fi cruciale. Aș zice că, într-o investigație criminalistică, cinci minute pot fi cruciale.

Doamna Jago adăugă dezaprobarea sa:

— Și un minut poate fi crucial, dacă este minutul în care a murit ea. Crucial pentru ea, în orice caz. Nu înțeleg cum puteți spune că nu sunt importante.

Rickards consideră că era momentul să intervină:

— Sunt de acord că cinci minute pot fi importante, domnule Jago, dar nu aceste cinci minute. Poate soția dumneavoastră ne va spune exact ce a făcut și ce a văzut.

— Ei bine, mi-am luat bicicleta. George se oferă întotdeauna să mă conducă cu mașina, dar conduce destul în timpul săptămânii, și eu nu vreau să-l mai deranjez, punându-l să scoată mașina. Nu duminica. Nu după friptură de vacă și budincă de orez cu stafide.

— Nu m-ar deranja, Doris. Ți-am spus. Nu m-ar deranja.

— Știu, George. Doar am spus că ești foarte săritor. Îmi place să fac mișcare și revin întotdeauna înainte de lăsarea serii. Apoi se întoarse spre Rickards și explică:

— Lui George nu i-a plăcut niciodată ca eu să ies după lăsarea întunericului, nu când bântuia Fluierașul.

— Deci, conchise Oliphant, ați plecat între 3:10 și 3:15, și ați străbătut promontoriul cu bicicleta.

— Ducând revista parohială în coș, ca de obicei. M-am dus mai întâi la rulotă. Acolo merg întotdeauna prima dată. Cu Neil Pascoe e puțin mai delicat acum.

— Ce înseamnă delicat, doamnă Jago?

— Ei bine, de mai multe ori ne-a cerut să luăm revista lui – *Revista nucleară* îi zice el – s-o luăm la bar pentru ca oamenii să poată să o cumpere sau să o citească gratis. Dar, George și cu mine ne-am pus întotdeauna de-a curmezișul, adică, unii dintre angajații de la Larksoken vin la noi, la bar și nu ar fi frumos, nu-i așa, să fie puși în fața unei reviste care spune că ce fac ei este rău și ar trebui oprit. Nu când tu nu vrei decât să bei liniștit un pahar. Nu toată lumea din Lydsett este de acord cu ce face Pascoe. Nu putem să negăm că centrala nucleară de la Larksoken a adus mai multă activitate în sat și locuri de muncă, de asemenea. Trebuie să ai încredere în oameni, nu-i așa? Vreau să spun că, dacă doctorul Mair afirmă că energia nucleară nu este periculoasă, atunci probabil că nu este. Totuși, nu poți să nu-ți pui întrebări, nu-i așa?

— Domnul Pascoe, zise Rickards răbdător, a luat până la urmă magazinul bisericesc?

— Ei bine, costă numai zece peni și presupun că-i place să știe ce se întâmplă în parohie. Când s-a instalat pe promontoriu – sunt de atunci doi ani – i-am făcut o vizită și l-am întrebat dacă dorea să primească revista. A părut ușor surprins, dar mi-a spus că dorea; mi-a dat cei zece peni și de atunci a făcut-o întotdeauna. Dacă nu mai vrea, n-are decât să spună.

— Ce s-a întâmplat la rulotă?

— Am văzut-o pe Hilary Robarts, cum v-am spus. I-am dat lui Neil revista și am luat banii, și mai stăteam de vorbă cu el în rulotă, când a apărut ea, în Golf-ul său roșu. Amy era afară, cu copilul, se dusese să aducă niște rufe spălate de la o instalație pe care și-au făcut-o ei acolo. Când a văzut mașina, Neil a ieșit din rulotă și s-a dus lângă Amy. Domnișoara Robarts a coborât din mașină, iar ei stăteau și o priveau, fără să vorbească,

stăteau unul lângă altul și se uitau la ea. Nu prea formau un comitet de întâmpinare, dar, la ce te-ai fi putut aștepta? Pe urmă, când domnișoara Robarts s-a apropiat la câțiva metri, Timmy s-a târât până la ea și i s-a agățat de pantaloni. Copilul e tare prietenos și n-a vrut să facă nimic rău. Dar se murdărise prin balta de la fântână și acum întindea noroiul pe hainele ei. Ea l-a dat la o parte, cu un gest nu prea delicat. Copilul a căzut în fund și a început să urle, și atunci s-a declanșat scandalul.

— Ce s-a spus? întrebă Oliphant.

— Ei, nu-mi amintesc exact. S-au folosit o mulțime de cuvinte pe care nu te-ai aștepta să le auzi într-o zi de duminică. Unele începeau cu „f și altele cu „p”. Folosiți-vă imaginația.

— S-au rostit amenințări? întrebă Rickards.

— Depinde ce înțelegeți prin amenințări. Au țipat și au urlat mult. Nu Neil. El nu făcea decât să privească, atât de alb la față, că mi-a fost frică să nu leșine. Amy era cea care făcea cea mai mare gălăgie. Ai fi zis că domnișoara Robarts sărise la copil cu cuțitul. Nu-mi amintesc nici jumătate din tot ce s-a spus. Întrebați-l pe Neil Pascoe. Domnișoara Robarts părea să nici nu fi observat că eram și eu acolo. Întrebați-i pe Amy și Neil. Ei vă vor spune.

— Spuneți-mi și dumneavoastră, insistă Rickards. Ne este util să aflăm păreri de la cât mai multe persoane, despre un incident. Ne putem face o idee mai exactă în felul acesta.

— Mai exactă? interveni Jago. Poate diferită. Ar fi mai exactă dacă toată lumea ar spune adevărul.

Un moment, Rickards se temu că doamna Jago va pune afirmația sub semnul întrebării și vor debuta într-o nouă discuție despre semantică. Replică:

— Ei bine, sunt sigur că spuneți adevărul, doamnă Jago. De aceea am început cu dumneavoastră. Nu vă puteți aminti ce s-a spus, de fapt?

— Cred că domnișoara Robarts a afirmat că venise să le spună că avea de gând să renunțe la proces, dar că, acum, o să continue acțiunea și n-o să se mai oprească decât după ce i-a ruinat pe amândoi. „Pe tine și târfa ta”. Încântător, nu-i așa?

— A folosit exact aceste cuvinte?

— Și încă multe altele, pe care nu mi le pot aminti.

— Adică, domnișoara Robarts era cea care făcea amenințări?

Pentru prima oară, doamna Jago părea a nu fi la largul său.

— Păi, întotdeauna ea era cea care amenința, nu-i așa? Nu Neil Pascoe o dăduse pe ea în judecată.

— Ce s-a întâmplat în continuare?

— Nimic. Domnișoara Robarts s-a urcat în mașină și a plecat. Amy a luat copilul în brațe și l-a dus în rulotă, trântind ușa. Neil arăta atât de nefericit, încât am crezut c-o să izbucnească în lacrimi, așa că m-am gândit să spun ceva, să-l mai înveselesc.

— Ce anume, doamnă Jago?

— I-am spus că-i o cățea rea, cu o minte spurcată, și într-o zi cineva o să-i facă de petrecanie.

— N-a fost foarte frumos, Doris, aprecie Jago. Nu într-o duminică.

Doris Jago răspunse, mulțumită de sine:

— Nu e prea frumos pentru nicio zi a săptămânii, dar nu greșeam prea mult, nu-i așa?

— Și după aceea, ce s-a mai întâmplat? întrebă Rickards.

— Am continuat să distribui revistele. M-am dus mai întâi la Vechea Parohie. De obicei, nu mă duc acolo pentru că soții Copley și doamna Dennison vin la slujbă, la biserică și își iau singuri revista; dar ieri nu veniseră și eram puțin îngrijorată. M-am gândit să nu se fi întâmplat ceva rău. Dar nu era nimic, fuseseră prea ocupați cu împachetatul. Soții Copley plecau să stea la fiica lor, în Whiltshire. Drăguț din partea lor, m-am gândit, îi dădeau și doamnei Dennison un răgaz să se mai odihnească. Ea mi-a oferit o ceașcă de ceai, dar nu am vrut să stau, pentru că am văzut că era ocupată să le pregătească lor ceaiul. Am rămas totuși cinci minute cu ea la bucătărie și am mai schimbat o vorbă. Mi-a spus că unii salariați de la Larksoken dăruiseră niște lucruri de copii foarte frumoase, pentru vânzarea de vechituri, care s-ar fi putut să le vină bine gemenelor lui Blaney; se întreba dacă l-ar interesa pe Ryan Blaney. Ea le pusese prețul, iar el le-ar fi putut alege înainte de a fi duse la vânzare. Am mai făcut asta și altă dată, dar e nevoie de foarte mult tact. Dacă Ryan ar simți că o facem din milă, ar refuza hainele. Totuși, nu e vorba de milă, nu-i așa? Este în beneficiul fondurilor bisericii. Eu îl întâlnesc pe Ryan când vine la bar, așa că doamna Dennison s-a gândit că ar fi mai bine să-i fac eu propunerea.

— Și după ce ați fost la Vechea Parohie?

— M-am dus la Martyr’s Cottage. Domnișoara Mair plătește revista prin cec, la fiecare șase luni; de la ea nu trebuie să iau cei zece peni. Uneori, este ocupată, alteori, nu e acasă, așa că las revista în cutia de scrisori.

— Ați observat dacă duminică era acasă?
— N-am văzut nicio mișcare. După aceea m-am dus la ultima casă, locuința lui Hilary Robarts. Între timp, ea ajunsese acasă, desigur. Am văzut Golf-ul roșu în fața garajului. Dar, nu bat nici la ea, de obicei. Nu e genul de femeie care să te primească bucuroasă pentru cinci minute de vorbă și o cafea.
— Deci, nu ați văzut-o? întrebă Oliphant.
— O văzusem deja, nu-i așa? Dacă mă întrebați dacă am văzut-o din nou, răspunsul este nu, n-am văzut-o. Dar am auzit-o.
Doamna Jago făcu o pauză, pentru efect. Rickards întrebă:
— Cum adică ați auzit-o, doamnă Jago?
— Am auzit-o prin cutia de scrisori când am împins revista înăuntru. Se certa zdravăn cu cineva. Era un scandal în toată regula. Al doilea pe ziua de ieri, pentru ea. Sau, poate, al treilea.
— Ce vreți să spuneți, doamnă Jago? întrebă din nou Oliphant.
— Mă gândeam și eu, atâta tot. M-a mirat când a venit la rulotă, era deja montată. Roșie la față. Iritată. Știți cum e.
— V-ați putut da seama numai uitându-vă la ea din ușa rulotei?
— Exact. E un har, să spunem.
— Ne puteți spune dacă vorbea cu o femeie sau cu un bărbat? întrebă Rickards.
— E posibil și una și alta. Eu am auzit o singură voce și aceea era a ei. Dar sunt sigură că se afla înăuntru cu cineva, doar dacă nu țipa la ea însăși.
— Pe la ce oră se întâmpla aceasta, doamnă Jago?
— Cred că pe la patru sau puțin după. Să zicem, dacă am ajuns la rulotă la trei și douăzeci și cinci și am plecat pe la patru fără douăzeci și cinci. Pe urmă, încă un sfert de oră la Vechea Parohie, s-ar face patru fără cinci, și drumul peste promontoriu. Trebuie să fi fost puțin după patru.
— După aceea v-ați întors acasă?
— Exact. M-am întors imediat după patru și jumătate, nu-i așa, George?
— Poate da, dragă. Sau, poate, nu. Eu dormeam.
Rickards și Oliphant plecară zece minute mai târziu.
George și Doris se uitară după mașina de poliție până ce dispăru din vedere.
— N-aș spune că mi-a plăcut sergentul, comentă Doris.
— Eu nu pot spune că mi-a plăcut niciunul din ei.
— Crezi că am greșit, George, povestindu-le despre ceartă?

— N-ai avut de ales, nu-i așa? Este vorba despre o crimă, Doris, iar tu ai fost una dintre ultimele persoane care ai văzut-o pe Hilary Robarts în viață. Oricum, probabil că aflau despre ceartă, sau măcar ceva despre ea, de la Neil Pascoe. N-are rost să tăinuiești ceea ce poliția tot află până la urmă. Și n-ai spus decât adevărul.

— Eu n-aș zice chiar așa, George. Nu tot adevărul. Poate că l-am mai îmblânzit puțin. Dar nu i-am mințit deloc.

O clipă, contemplară în tăcere această fină distincție. Apoi Doris spuse:

— Noroiul acela pe care l-a întins Timmy pe pantalonii domnișoarei Robarts provenea din balta de la fântână. E acolo de săptămâni de zile. Ar fi nostim, nu-i așa, ca Hilary Robarts să fi fost ucisă pentru că Neil Pascoe n-a schimbat garnitura de-atâta timp?

George o corectă:

— Nu e nostim, Doris. N-aș spune că ar fi nostim.

32.

Părinții lui Jonathan Reeves se mutaseră din modesta lor locuință din sudul Londrei într-un apartament dintr-un bloc modern, cu vedere spre mare, amplasat imediat la ieșirea din Cromer. Angajarea lui Jonathan la centrala nucleară coincisese cu pensionarea tatălui, de aceea familia intenționase să se întoarcă într-un loc cunoscut, care le plăcuse în timpul fostelor vacanțe; cum spusese mama, „să avem un cămin pentru tine, până ai să întâlnești fata potrivită”. Tatăl lucrase cincizeci de ani în raionul de covoare al unui mare magazin din Chapham; începuse la vârsta de cincisprezece ani, ieșit direct de pe băncile școlii, și ajunsese, la sfârșitul carierei, șef de departament. Firma îi permitea să cumpere covoare cu mai puțin decât prețul de cost; resturile rămase de la tăiere, uneori mai mari decât o cameră mică, erau gratuite, așa că, încă din copilărie, Jonathan nu cunoscuse nicio cameră din casa lor, care să nu fi fost acoperită cu covoare din perete în perete.

I se părea uneori că lâna și firele sintetice le absorbiseră și înăbușiseră nu numai pașii. Indiferent de eveniment, mama răspundea calm „foarte drăguț”, care suna potrivit fie că era vorba de o cină plăcută, o petrecere la curte sau o naștere, un răsărit spectaculos, sau „Groaznic, groaznic, nu-i așa? Te întrebi uneori unde o să ajungem”, cu care se referea la evenimente

extrem de diverse, de la asasinarea lui Kennedy, o crimă deosebit de violentă, copii maltratați sau violați, sau o bombă a Armatei Republicane Irlandeze. Dar nu se întreba încotro se îndrepta omenirea. Mirarea era o emoție de mult înăbușită de fină, mohair și pâslă. Lui Jonathan i se părea că trăiesc laolaltă în prietenie pentru că emoțiile lor, debilitate prin nefolosință și nealimentare, nu puteau face față nici măcar unei certi. „Nu ridica tonul, dragul meu, nu-mi plac certurile". Dezacordul, niciodată ferm, era exprimat printr-un resentiment ursuz, care dispărea fiind lipsit de energia care să-l susțină.

Cu sora lui, Jenipher, cu opt ani mai mare decât el, căsătorită acum cu un ofițer din Ipswich, se înțelegea bine. Odată, pe când o privea cum stătea aplecată deasupra mesei de călcat, cu trăsăturile bine cunoscute, compunând o mască de concentrare ușor neplăcută, fusese tentat să-i spună: „Vorbește-mi. Spune-mi ce crezi despre moarte, despre rău, despre ce căutăm noi aici, acum". Dar răspunsul ei era previzibil: „Eu știu ce fac aici. Calc cămășile tatei".

În fața cunoștințelor și a celor pe care i-ar fi putut numi prieteni, mama obișnuia să vorbească despre soțul ei, numindu-l domnul Reeves: „Domnul Reeves este foarte bine apreciat de domnul Wainwrigth". „Desigur, s-ar putea spune că domnul Reeves este, el însuși, departamentul de covoare de la firma *Hobbs & Wainwright"*. Magazinul reprezenta aspirațiile, tradițiile și ortodoxia pe care alții le găseau în profesie, școală, regiment sau religie. Domnul Wainwright senior era stăpânul, colonelul, preotul lor; iar participarea ocazională, duminica, la slujbele de la capela reformată unită, nu reprezenta decât un tribut plătit unui Dumnezeu mai mititel; nu fuseseră niciodată practicanți obișnuiți ai bisericii. Jonathan bănuia că făcuseră o alegere deliberată. Oamenii ar fi ajuns să vrea să-i cunoască, să-i invite la întâlniri ale mamelor, la partide de whist, la întâlniri organizate de școala de duminică, ar fi putut dori să vină în vizită. În vinerea dinaintea primei lui duminici la școala secundară, derbedeul clasei lor spusese: „Tatăl lui Reeves e supraveghetor la *Hobbs & Wainwright*", și începuse să-l imite, plimbându-se prin clasă, cu mâinile împreunate într-un gest de supunere. „Știu că doamna va găsi acest amestec extrem de rezistent la purtare. Este o linie foarte populară". Lingușitori, copiii izbucniseră în râs, dar erau jenați și, lipsită de sprijin, bătaia de joc încetase repede. Cei mai mulți dintre tații lor aveau slujbe și mai puțin remarcabile.

Uneori, Jonathan se gândea: nu putem fi chiar atât de banali, atât de cenușii pe cât părem; se întreba dacă nu cumva avea el un defect care îi minimaliza pe ceilalți, dacă nu el îi investea pe toți cu propria lui neadecvare, propriul lui pesimism. Alteori, scotea din sertarul biroului albumul de fotografii de familie, ce părea să confirme în documente, banalitatea lor: părinții în fața balustradei de pe promenada din Cromer și la grădina zoologică din Whipsnade, el însuși, costumat ridicol, cu șapcă și robă, la festivitatea acordării diplomelor. O singură fotografie prezenta un interes real pentru el, o imagine de studio, în sepia, a străbunicului lui, în timpul primului război mondial, rezemat de un perete artificial, având în spate o uriașă lăcrămioară asiatică, artificială, într-un borcan de Benares. Străbătând șaptezeci și cinci de ani, privea cu intensitate copilul vulnerabil, cu figură delicată, care, în mantia grotescă de serge, nepotrivită, cu șapca nefiresc de mare, semăna mai degrabă cu un orfan oropsit, decât cu un soldat. Avea probabil mai puțin de douăzeci de ani când se fotografiase. Rămăsese în viață după Passchendaele și Ypres Salient, iar la începutul anului 1918 fusese lăsat la vatră, rănit și gazat, cu atâta vlagă cât să mai devină tatăl unui fiu, dar nu și pentru altceva. Viața lui nu putuse fi banală, gândea Jonathan. Străbunicul supraviețuise cu curaj și răbdare celor patru ani de orori, acceptând cu stoicism ceea ce Dumnezeu sau norocul îi hărăziseră.

Chiar dacă nu fusese doar obișnuită, viața părea a fi ajuns complet lipsită de importanță pentru toată lumea. Perpetuase familia, atâta tot. Câtă importanță avea acest lucru? Acum constata, surprins, că nici viața tatălui nu fusese lipsită de un stoicism asemănător. Probabil, nu se putea pune un semn de egalitate între cincizeci de ani petrecuți la *Hobbs & Wainwright* cu patru ani în Franța, totuși, și unii și ceilalți solicitaseră o acceptare demnă și stoică. Jonathan ar fi dorit să vorbească cu tatăl lui despre străbunicul, despre viața lui din tinerețe. Dar, niciodată nu i se păruse posibil; știa că ceea ce îl reținea nu era atât timiditatea inhibitoare cât mai ales teama că, chiar dacă ar fi reușit să străpungă bariera ciudată de reticență și stângăcie în exprimare, n-ar fi găsit nimic în spatele ei. Și totuși, nu se putea să fi fost întotdeauna la fel. Își amintea Crăciunul din 1968, când tatăl îi cumpărase prima carte de știință popularizată, *Cartea minunilor științifice pentru copii*. În dimineața zilei de Crăciun stătuseră patru ore împreună, întorcând paginile încet, una după alta, în timp ce tatăl citea și apoi îi explica. Mai avea cartea și acum. Mai privea din când în când desenele. „Cum

funcționează televiziunea”, „Ce se întâmplă când facem o radiografie”, „Newton și mărul”, „Minunea navelor moderne”. Tatăl îi spusese: „Mi-ar fi plăcut să devin om de știință, dacă lucrurile s-ar fi petrecut altfel”. Fusese unica ocazie în viață când tatăl lăsase să se înțeleagă că ar fi putut exista o viață diferită, mai plină, pentru el, pentru ei. Dar lucrurile nu se petrecuseră altfel, iar acum Jonathan știa că nici nu se vor mai petrece. Își spuse: „Simțim cu toții nevoia să fim stăpâni pe viața noastră, de aceea o comprimăm până ajunge atât de mică și meschină, permițându-ne să ne simțim stăpâni”.

Rutina previzibilă a zilelor lor fusese întreruptă o singură dată, de un eveniment neprevăzut, dramatic. La puțin după aniversarea lui Jonathan la șaisprezece ani, tatăl luase mașina Morris a familiei și dispăruse. Fusese găsit trei zile mai târziu, stând în mașină la Beachy Head și privind marea. Se considerase că suferise o criză de nervi din pricina surmenajului, iar domnul Wainwright îi dăduse un concediu de două săptămâni. Tatăl nu explicase niciodată ce se întâmplase, complăcându-se în varianta oficială, că suferise o amnezie temporară. Niciunul din părinți nu mai menționase întâmplarea vreodată.

Apartamentul se găsea la etajul al patrulea, ultimul, al unui bloc nou, dreptunghiular. Camera de zi, spre fațadă, dădea, printr-o ușă de geam, într-un balcon atât de îngust, cât să încapă două scaune. Bucătăria era mică, dar avea o tăblie pliantă ce se putea ridica în chip de masă pentru trei persoane. Apartamentul avea numai două dormitoare, unul spre fațadă, al părinților, și al lui, mult mai mic, dând spre parcaj – un șir de garaje din cărămidă – și oraș. Camera de zi fusese prevăzută cu o sobă cu gaze, montată pe perete pentru a suplimenta încălzirea centrală; după ce se mutaseră, părinții o înconjuraseră cu o poliță, pe care mama aranjase micile comori aduse de la locuința din Chapham. Jonathan își amintea dimineața când vizitaseră apartamentul; mama ieșise pe balcon și spusese: „Uite, tată, parcă am fi pe puntea unui vapor” și intrase înapoi aproape cu însuflețire, parcă și-ar fi amintit colecția de reviste vechi, fotografiile cețoase ale artiștilor de cinema pe estacade, vaporul împodobit cu ghirlande de fanioane și steaguri, închipuindu-și că aude sirena șalupei-pilot și orchestra cântând pe chei. Într-adevăr, părinții văzuseră de la început apartamentul ca pe o schimbare față de căsuța lor tip. Vara își aranjau fotoliile în așa fel, încât să poată privi marea pe fereastră. Iarna le întorceau cu fața spre soba cu gaze. Nici vânturile năprasnice ale iernii, nici căldura incomodă a verii, când soarele

bătea direct în geam, nu-i făcuseră să exprime vreun cuvânt de regret pentru vechiul lor mod de viață.

Își vânduseră mașina când tata ieșise la pensie; acum, garajul în care încăpea o singură mașină era folosit pentru a găzdui Fordul Fiesta cumpărat de Jonathan la mâna a doua. Îl parca și trântea ușa. Încuind-o, se gândea cât de izolate erau apartamentele. Aproape toate erau ocupate de familii de pensionari a căror singură rutină părea a fi plimbarea de dimineață, întâlnirea cu prietenii după-amiază la ceai și întoarcerea acasă înainte de șapte seara. Când revenea el de la muncă, blocul se liniștise, perdelele fuseseră trase. Jonathan se întrebă dacă cumva Caroline știuse sau doar ghicise cât de neobservate erau plecările și venirile lui. În fața ușii apartamentului ezită o clipă, dorind să amâne întâlnirea. Dar o așteptare mai îndelungată ar fi părut nefirească; probabil, auziseră liftul.

Mama îi ieși în întâmpinare aproape alergând.

— Este îngrozitor, nu-i așa? Biata fată. Tata și cu mine am aflat de la radio. Cel puțin l-au găsit pe Fluieraș. Am scăpat de o grijă. N-o să mai omoare de acum înainte.

— Se crede, răspunse Jonathan, că a murit înaintea domnișoarei Robarts, probabil că nu Fluierașul a omorât-o.

— Bineînțeles că a fost Fluierașul. Doar a murit în același fel, nu-i așa? Cine altcineva să fi fost?

— Asta încearcă să afle poliția. Au stat la centrală toată dimineața. Pe mine nu m-au interogat decât la ora douăsprezece.

— De ce au vrut să te interogheze pe tine? Doar nu cred că tu ai avea vreo legătură cu toate acestea?

— Sigur că nu, mamă. Stau de vorbă cu toți, vreau să spun, cu toți cei care au cunoscut-o. Eu, în orice caz, am un alibi.

— Un alibi? Ce alibi? De ce ai nevoie de un alibi?

— Nu am nevoie, dar întâmplător alibiul există. Ieri seară am luat masa cu o fată de la centrală.

Fața mamei se lumină numaidecât, bucuria veștii eclipsând pentru moment oroarea crimei. Întrebă:

— Cine te-a invitat, Jonathan?

— O fată de la centrală, ți-am spus.

— Ei, știu că e o fată. Ce fel de fată? De ce n-o aduci acasă? Știi că asta este casa ta, tot atât de mult cum este a tatei și a mea. Poți să-ți aduci oricând prietenii aici. De ce n-o inviți la ceai, sâmbăta sau duminica

viitoare? Aș pregăti totul foarte frumos, în cel mai bun serviciu de ceai al bunicii, nu te-aș face de râs.

Sfâșiat de o milă adâncă, Jonathan spuse:

— Poate am s-o aduc într-o zi, mamă. Este cam devreme.

— Nu știu cum poate fi devreme să te întâlnești cu prietenii. E foarte bine că ai fost cu ea, dacă poliția caută alibiuri la ce oră te-ai întors acasă?

— Pe la unsprezece fără un sfert.

— Nu e prea târziu. Pari obosit. Probabil a fost un șoc pentru toți de la Larksoken, o femeie pe care o cunoșteai, și încă administrator, așa au spus la radio.

— Da, a fost un șoc. Cred că de aceea nici nu-mi este foame. Aș vrea să mai așteptăm până la masa de seară.

— Este deja pregătită, Jonathan. Cotlete de miel. Sunt aproape gata. Trebuie doar să le pun pe grătar. Legumele le-am gătit. Dacă nu mâncăm se răcesc.

— Bine. Nu întârzii mai mult de cinci minute.

Își atârnă jacheta în cuier, apoi intră la el în cameră și se trânti pe pat, cu ochii în tavan. Gândul la mâncare îi făcea greață, dar spusese cinci minute și, dacă întârzia mai mult, mama venea să bată la ușă. Bătea întotdeauna, foarte încet, două lovituri distincte, discrete, ca un semnal. Ce credea ea că-l va găsi făcând, dacă ar fi intrat în cameră, se întreba Jonathan. Se forță să se ridice, trecându-și picioarele peste marginea patului, dar fu cuprins din nou de greață și de o slăbiciune ce-l făcu să se teamă că va leșina. Își dădu seama că nu era decât oboseala, amestecată cu frica și deprimarea.

Și totuși, până acum nu era chiar atât de rău. Fuseseră trei: inspectorul șef Rickards, un tânăr serios, bine legat, care fusese prezentat ca sergentul-detectiv Oliphant și un bărbat mai tânăr, care stătuse într-un colț și luase notițe, și pe care nimeni nu se ostenise să-l prezinte. Încăperea pentru interogatorii, mică, aparținând departamentului de fizică medicală, le fusese rezervată; stătuseră unul lângă altul la o masă, amândoi îmbrăcați civil. Ca întotdeauna, camera păstra un miros vag de dezinfectant. Niciodată nu înțelesese de ce, căci procedurile clinice se desfășurau în altă parte. Două halate albe rămăseseră încă atârnate pe ușă, iar cineva uitase două suporturi cu eprubete pe dulap, sporind aerul de inadvertență și amatorism. Totul se desfășurase normal, ca o discuție foarte concretă. Simțise că este cercetat, unul dintre zecile care o cunoscuseră pe Hilary Robarts și care intraseră pe această ușă, ori pe altele similare, pentru a răspunde acelorași întrebări.

Aproape că se aștepta să i se ceară să-și ridice mâneca și să simtă înțepătura acului. Știa că adevărata confruntare, dacă va avea loc, se va desfășura ulterior. Fusese surprins de lipsa lui de teamă, la început. Fusese convins că poliția era înzestrată cu un fel de putere aproape supranaturală de a mirosi minciuna, că el va intra în cameră purtând în mod vizibil povara vinei, premeditării și conspirației îndreptate împotriva justiției.

La cererea lor, își spusese numele și adresa. Sergentul le notase. Apoi spusese aproape obosit: „Vă rog să ne spuneți unde ați fost ieri între ora șase și 10:30".

Își amintea că se gândise, de ce șase și 10:30? Victima fusese găsită pe plajă. Îi plăcea să înoate seara, după știrile de la ora nouă: toată lumea știa acest lucru, toți cei care o cunoșteau. Iar duminică, știrile se transmiteau la 9:10. Pe urmă își aminti că ei știau probabil exact la ce oră fusese găsită. Dar raportul autopsiei nu ieșise încă. Probabil, nu cunoșteau încă precis ora decesului sau voiau să fie siguri, între șase și 10:30. Totuși, ora nouă, sau puțin după aceea, era momentul relevant. Era surprins că putea judeca atât de rațional. Spusese:

— Am fost acasă, cu părinții mei, până după prânz, adică după masa de la ora unu. După aceea, m-am dus cu mașina la prietena mea, domnișoara Amphlett, să ne petrecem seara împreună. Am rămas la ea până după 10:30. Locuiește într-un bungalow, la ieșirea din Holt. Este secretara directorului, doctorul Mair.

— Știm unde locuiește, domnule. Știm și cine este. V-a văzut cineva venind sau plecând?

— Nu cred. Bungalow-ul este foarte izolat, iar pe drum n-am întâlnit multe mașini. Poate, m-a văzut cineva ieșind din bloc.

— Ce ați făcut în timpul serii?

Ofițerul din colț nu mai scria, privea doar, dar nu părea interesat, nici măcar curios, doar ușor plictisit.

— Caroline a pregătit mâncare și eu am ajutat-o. Făcuse niște supă și a încălzit-o. Am avut omletă cu ciuperci, fructe, brânză, vin. Apoi, ne-am culcat și am făcut amor.

— Nu cred că este nevoie să intrăm în detaliile intime ale serii, domnule. De când sunteți prieten cu domnișoara Amphlett?

— De trei luni.

— Și când ați stabilit să petreceți această seară împreună?

— Cu câteva zile înainte. Nu țin minte exact când.

— La ce oră ați ajuns acasă, domnule?

— Imediat după 10:45. Mă tem că nu am martori pentru această oră. Părinții plecaseră în seara aceea să o viziteze pe sora mea, căsătorită la Ipswich.

— Știați că vor lipsi când ați aranjat să petreceți seara cu domnișoara Amphlett?

— Da. Ei întotdeauna fac o vizită surorii mele în ultima duminică din lună. Dar, oricum, nu ar fi schimbat lucrurile. Adică, am douăzeci și opt de ani. Locuiesc cu ei, dar nu sunt obligat să le spun unde mă duc.

Sergentul îl privise, remarcând: „Liber, alb, douăzeci și opt de ani”, de parcă ar fi vrut să noteze. El se înroșise, zicându-și: „Am făcut o greșeală. Nu face pe-a deșteptul. Nu da explicații. Răspunde numai la întrebări”.

Inspectorul șef spusese:

— Vă mulțumim, domnule, asta e tot, deocamdată.

Când ajunsese la ușă, auzise vocea lui Rickards:

— N-a fost foarte drăguță cu dumneavoastră, domnișoara Robarts, nu-i așa? În problema cu programul local de radio, la care ați participat, *Religia și slujba mea?* L-ai ascultat, domnule sergent?

Sergentul răspunsese sigur de sine:

— Nu, domnule, nu l-am auzit. Nu înțeleg cum de l-am pierdut. Fascinant, sunt sigur.

El se întorsese și îi privise.

— N-a fost foarte drăguță. Eu sunt creștin. Nu te poți aștepta să-ți fie întotdeauna ușor.

— „Fiți binecuvântați, citase Rickards, când oamenii vă ocărăsc și vă persecută pentru Evanghelie”. V-a cam persecutat? Ei, dar lucrurile ar fi putut sta și mai rău. Cel puțin acum nu te mai aruncă în groapa leilor.

Sergentul păruse să găsească asta foarte amuzant.

Pentru prima dată se întreba, acum, cum de știuseră despre ușoara persecuție la care îl supusese Hilary în urma programului. Dintr-un motiv sau altul, notorietatea lui, mai curând patetică, afirmarea credinței lui, o contrariaseră. Cineva de la centrală le spusese probabil polițiștilor. Până ajunseseră la el, doar intervievaseră destule persoane.

Dar acum se terminase, cu siguranță. Le comunicase alibiul lui, al lui și al ei, nu aveau niciun motiv să-i mai ia alt interogatoriu. Trebuia să-și scoată toată istoria din minte. Dar știa că nu va fi posibil. Acum, amintindu-și povestea lui Caroline, fu surprins de contradicțiile ei. De ce își parcase

mașina într-o zonă izolată a șoselei, pe o alee pentru căruțe, sub copaci? De ce vrusese să-l plimbe pe Remus pe promontoriu, când erau atâtea alte zone unde îl putea plimba, mai aproape de casă? Ar fi înțeles, dacă ar fi vrut să lase câinele să alerge pe plajă, să intre în apă, dar ea spusese că nu se apropiaseră de plajă. Și ce dovadă avea că nu ajunsese la faleză înainte de ora zece, cu treizeci de minute după ora presupusă a morții lui Hilary Robarts?

Apoi, mai era povestea cu mama ei. Pur și simplu, nu o credea, nu o crezuse de la început, când i-o spusese, iar acum o credea și mai puțin. Cel puțin, asta va putea să verifice. Existau detectivi particulari, firme din Londra care se ocupau de asemenea investigații. Gândul îl îngrozea și, în același timp, îl atrăgea. Ideea că ar putea, într-adevăr, să intre în legătură cu asemenea oameni, să le plătească bani ca să o spioneze, îl uimea prin îndrăzneală. Nu era ceva la care ea s-ar fi așteptat din partea lui, nimeni nu s-ar fi așteptat din partea lui: dar, de ce n-ar face-o? Avea destui bani să plătească. Nu era nimic rușinos să încerce să afle. Pentru început, însă, trebuia să afle data ei de naștere. Ar trebui să fie ușor. O cunoștea pe Shirley Coles, fata de la departamentul de personal. Uneori, i se părea chiar că ea îl plăcea. Nu-l va lăsa să citească dosarul personal al lui Caroline, dar ar putea accepta să verifice o informație nevinovată. I-ar putea spune că ar dori să-i ofere lui Caroline un cadou de ziua ei și credea că data se apropie. Pe urmă, cunoscând numele și data nașterii, putea da de părinții ei. Putea să afle dacă mama ei mai trăia, unde locuia, ce condiții materiale avea. La bibliotecă, trebuia să existe un exemplar din cartea galbenă a Londrei, în care erau trecute toate firmele de avocați. Nu voia să li se adreseze printr-o scrisoare, dar putea da telefon să ceară informații. Dacă era nevoie, putea să se învoiască o zi și să se ducă la Londra. Își spuse: trebuie să aflu. Dacă asta este o minciună, atunci totul este minciună: plimbarea pe faleză, tot ce mi-a spus, chiar dragostea ei.

Auzi cele două bătăi în ușă. Spre groaza lui, constată că plângea, fără zgomot, o revărsare tăcută de lacrimi pe care nu le putea controla. Strigă:

— Vin, vin.

Apoi se duse la chiuvetă și se spălă pe față. Înălță capul și se privi în oglindă. Frica, oboseala și o boală a spiritului, prea adâncă pentru a fi vindecată, îi distruseseră orice pretenție de patetism; fața aceea, care fusese cel puțin obișnuită, familiară, devenise pentru el la fel de dezgustătoare cum trebuie să fi fost și pentru ea. Își privi chipul în oglindă și-l văzu prin ochii

ei: părul castaniu, îmbâcsit de fire de mătreață, pe care spălatul zilnic cu șampon părea să o exacerbeze, ochii cu pleoape înroșite, prea apropiați, fruntea palidă și umedă, pe care pustulele acneei se profilau ca stigmatele păcatului.

Își spuse: nu mă iubește și nu m-a iubit niciodată. M-a ales pentru două motive: pentru că știa că eu o iubesc și pentru că m-a crezut prea prost să descopăr adevărul. Dar eu nu sunt prost și am să-l descopăr. Voi începe cu cea mai mică dintre minciuni, cea despre mama ei. Dar propriile lui minciuni, cea spusă părinților, alibiul fals dat poliției? Și cea mai mare dintre minciuni: „Eu sunt creștin. Nu te poți aștepta să fie întotdeauna ușor”. Nu mai era creștin și, probabil, nu fusese niciodată. Convertirea lui nu fusese altceva decât nevoia de a fi acceptat, luat în serios, făcut prieten de mica coterie a prozeliților cinstiți care, cel puțin, îl apreciau pentru el însuși. Dar nu era adevărat. Nimic din toate acestea nu era adevărat. Într-o singură zi aflase că cele mai importante două lucruri din viața lui, credința și femeia iubită, erau amăgiri.

Cele două ciocănituri în ușă erau de această dată mai insistente. Mama îi strigă:

— Jonathan, nu te simți bine? Se ard cotletele.

— Mă simt bine, mamă. Vin imediat.

Dar îi mai trebui un minut să se spele pe față cu apă din abundență, înainte de a putea deschide ușa și a se așeza cu ei la masă.

CARTEA A V-A

De marți, 27 septembrie, până joi, 29 septembrie

33.

Jonathan aşteptă până ce o văzu pe doamna Simpson ieşind pentru pauza de cafea, înainte de a intra în biroul serviciului personal, unde se păstrau dosarele individuale. Ştia că toate datele din dosare fuseseră stocate în calculator, dar mai existau încă actele originale, asupra cărora veghea doamna Simpson, ca şi când ar fi fost vorba de informații periculoase, ce ofereau temei pentru dare în judecată. Doamna Simpson se apropia de pensie şi nu se împăcase niciodată cu ideea de a încredința datele unui calculator. Pentru ea, realitatea exista numai dacă era scrisă negru pe alb, între coperțile maronii, de carton, ale dosarului oficial. Asistenta, Shirley Coles, era o tânără de curând angajată, o fată drăguță de optsprezece ani, din sat. Fusese învățată de la început că importanți erau directorul și şefii de departamente, dar încă nu ajunsese să asimileze acea lege subtilă ce guvernează orice organizație și prin care se definesc cei ale căror dorințe trebuie tratate cu seriozitate, indiferent de funcția pe care o ocupă, şi cei ce pot fi ignorați, fără consecințe. Era o copilă cuminte, dornică să ajute şi foarte receptivă la prietenie.

— Sunt aproape sigur, i se adresă Jonathan, că ziua ei de naştere urmează luna viitoare. Ştiu că dosarele de personal sunt confidențiale, dar nu doresc să aflu decât data ei de naştere. Te rog să te uiți şi să mi-o spui.

Ştia că se exprima cu stângăcie, că era nervos, dar toate acestea nu puteau decât să-i slujească.

— Numai data naşterii. Pe cuvânt. N-am să divulg nimănui de unde o știu. Ea mi-a spus-o, dar am uitat-o.

— Nu am voie, domnule Reeves.

— Ştiu, dar n-am cum s-o aflu altfel. Nu locuieşte acasă, deci nu pot s-o întreb pe mama ei. Chiar nu mi-ar plăcea să afle Caroline că i-am uitat data

de naștere.

— De ce nu veniți când e aici doamna Simpson? Cred că v-ar ajuta. Eu nu am voie să deschid dosarele când e ea plecată.

— Știu că aș putea s-o întreb și pe ea, dar n-aș vrea. Doar știi cum e. Mă tem că ar râde de mine. Pentru că e vorba de Caroline. Credeam că tu ai să-nțelegi. Unde e doamna Simpson?

— În pauza de cafea. Durează întotdeauna douăzeci de minute. Mai bine stai la ușă și anunță-mă dacă vine cineva.

În schimb, el se rezemă de fișet, de unde o urmări cum se duce la dulapul de fier și cum învârte discul broaștei cu cifru.

— Poliția poate citi dosarele personale, dacă are nevoie?

— Oh, nu, domnule Reeves, n-ar fi corect. Nimeni nu are acces la ele, în afară de doctorul Mair și doamna Simpson. Sunt secrete. Poliția a văzut totuși dosarul domnișoarei Robarts. Doctorul Mair l-a cerut la prima oră, luni dimineață, chiar înainte de sosirea poliției. A sunat după el imediat ce a ajuns la birou. Doamna Simpson i l-a dus personal. Dar asta este altceva. Ea a murit. Când mori, nu mai există nimic intim.

— Nu, spuse el. Nu mai rămâne nimic din intimitate, după ce ai murit.

Se văzu dintr-odată în căsuța închiriată din Romford, ajutându-și mama să evacueze lucrurile străbunicului, după ce acesta făcuse infarct; hainele murdare, mirosul, cămara cu conservele de fasole, principala lui hrană, farfuriile pe care se uscaseră resturile de mâncare, urât mirositoare, mucegăite, revistele acelea rușinoase pe care le descoperise la fundul unui sertar și pe care mama, cu fața aprinsă ca para focului, i le smulsese din mână. Nu, după ce mureai, nu mai exista intimitate.

— Îngrozitoare crimă, nu-i așa? zise fata, cu spatele la el. Într-un fel, parcă nici nu-ți vine a crede. Mai ales, când e vorba de cineva cunoscut. Pentru noi, cei de la personal, a însemnat multă muncă în plus. Poliția a cerut o listă a tuturor angajaților, cu adresa fiecăruia. De altfel, toată lumea a primit un formular, în care erai întrebat unde ai fost duminică seara și cu cine. Probabil, știi. Doar ai primit și dumneata unul. Toți am primit.

Broasca cu cifru trebuia manevrată cu multă precizie. Nu reuși de prima dată. Acum, răsucea discul din nou, cu mai multă atenție. Of, Doamne, de ce nu se poate mișca mai repede, gândi Reeves. Dar iată că, în cele din urmă, ușa se deschise. Se zărea muchia unei mici cutii de metal. Fata scoase din ea o legătură de chei și, întorcându-se la fișet, alese o cheie și o introduse în broască. Sertarul se deschise, alunecând la o simplă atingere.

Fata părea contaminată de nerăbdarea lui. Se uită îngrijorată la ușă și începu să răsfoiască rapid dosarele.

— Iată-l.

Făcu un efort să nu i-l smulgă din mână. Fata îl deschise și el putu să vadă formularul bine cunoscut, de culoare cafenie, pe care și el îl completase când se angajase la centrală: cererea pentru funcția pe care o ocupase. Ceea ce îl interesa era așternut în fața lui, scris grijuliu, cu litere mari. Caroline Sophia St. John Amphlett, data nașterii – 14 octombrie 1957, locul nașterii – Aldershot, Anglia, naționalitatea – britanică.

Shirley închise dosarul, îl puse repede la loc și împinse sertarul. Încuindu-l spuse:

— Ai aflat. Paisprezece octombrie. Foarte curând, într-adevăr. Noroc că ai verificat. Ce-ai să pregătești s-o sărbătorești? Dacă va fi vreme bună, ați putea merge la un picnic, cu barca.

— Ce barcă? întrebă el, uimit. Noi nu avem barcă.

— Caroline are. A cumpărat vechea barcă cu cabină a domnului Hoskins; e ancorată la Wells-next-the-Sea[7]. Știu, pentru că domnul Hoskins a pus un anunț în fereastra doamnei Bryson, din Lydsett, iar unchiul Ted a vrut să se ducă s-o vadă, fiindcă o dădea ieftin. Dar când a telefonat, domnul Hoskins i-a spus că vânduse deja barca domnișoarei Amphlett de la Larksoken.

— Când s-a întâmplat asta?

— Acum trei săptămâni. Nu ți-a spus?

Reeves gândi: încă un secret, poate nevinovat, totuși ciudat. Ea nu se arătase niciodată interesată de bărci sau de mare. O veche barcă cu cabină, la un preț ieftin?! Pe vreme de toamnă, când nu e sezon pentru vânzarea de ambarcațiuni?!

Auzi vocea lui Shirley:

— Sophia este un nume destul de rar. Cam demodat, dar mie îmi place. Nu arată ca o Sophia, totuși, nu-i așa?

Dar Jonathan văzuse mai mult decât numele ei întreg și data nașterii. Dedesubt fuseseră înscrise numele părinților: tatăl, Charles Roderick St. John Amphlett, decedat, ofițer de armată; mama, Patricia Caroline Amphlett. Își luase cu el o foaie de hârtie ruptă dintr-un carnet de notițe, așa că scrise repede atât data nașterii, cât și numele lor. Erau un supliment meritat. Uitase cât de detaliat era formularul de cerere. Era sigur că, pornind de la aceste date, o agenție de detectivi va putea da de urma mamei lui Caroline, fără dificultate.

Când cheia fu pusă la locul ei în dulapul cu cifru, Jonathan putu, în sfârșit, să răsufle ușurat. Acum, când obținuse ceea ce dorea, nu era frumos să se grăbească să plece. Era important să plece înainte de întoarcerea doamnei Simpson, când Shirley ar fi trebuit să răspundă la întrebarea ce căuta el acolo și ar fi fost nevoită să spună o minciună. Dar, mai zăbovi un moment, până ce ea se așeză la birou și începu să înșire agrafe de hârtie într-un lanț.

— Mă simt îngrozitor, spuse fata, după crima asta, pe cuvânt. Știi, duminică după-amiază fusesem chiar acolo, chiar în locul în care a murit ea. Ne-am dus la picnic, iar Christopher s-a jucat pe plajă. Adică, mama, tata, Christopher și cu mine. E frățiorul meu, are numai patru ani. Am parcat mașina pe promontoriu, la vreo cincizeci de metri de casa domnișoarei Robarts, dar, bineînțeles, pe ea n-am văzut-o. N-am văzut pe nimeni toată după-amiaza, cu excepția doamnei Jago, de la distanță; era cu bicicleta, distribuia revista parohiei.

— Ai spus aceste lucruri poliției? Cred că-i interesează. Adică, i-ar interesa să afle că n-ați văzut pe nimeni în apropierea casei ei.

— Oh, da, le-am spus. Au fost foarte interesați. Știi că m-au întrebat dacă Christopher a răsturnat nisip pe potecă? Și răsturnase. Nu e nostim? Adică, mi s-a părut nostim că s-au gândit la așa ceva.

— Deci, la ce oră ai fost acolo? întrebă Jonathan.

— M-a întrebat poliția și asta. N-am stat prea mult. Numai de pe la unu și jumătate până pe la trei și jumătate. De fapt, am mâncat în mașină. Mama zicea că nu mai e vremea potrivită să stai pe plajă, puteam răci. După aceea, am coborât pe potecă, până la golful acela micuț, iar Christopher a construit un castel de nisip pe malul mării. El era foarte fericit, dar pentru noi ceilalți nu era suficient de cald ca să ne putem așeza. Până la urmă, mama a trebuit să-l târască de acolo urlând. Tata se dusese înainte, la mașină, iar noi rămăsesem în urmă. Mama a spus: „Nu ai voie să duci nisipul în mașină, Christopher. Știi că lui tati n-o să-i placă”. Așa că l-a convins să-l răstoarne. Cu alte urlete din partea lui Christopher, desigur. E nostim, nu-i așa? Cum ne-am dus noi acolo exact în după-amiaza aceea!

— De ce crezi că i-a interesat atât de mult nisipul?

— Asta a vrut să știe și tata. Detectivul, cel care a fost aici și mi-a pus mie întrebări, a spus că ar putea identifica urma unui picior și ar dori să o elimine dacă ar aparține unuia dintre noi. Tata crede că au găsit chiar o urmă. Doi detectivi tineri, foarte drăguți, au venit aseară să stea de vorbă cu

mama și tata. I-au întrebat cu ce pantofi fuseseră încălțați și dacă puteau să-i ia cu ei. Ei bine, n-ar fi luat pantofii, dacă nu găseau o urmă, nu-i așa?

— Probabil că părinții tăi au fost foarte îngrijorați.

— Oh, nu, nu s-au necăjit deloc. Doar n-am fost acolo când a murit ea, nu-i așa? De pe promontoriu ne-am dus să bem ceaiul cu bunica, la Hunstanton. N-am plecat de-acolo înainte de nouă și jumătate. Era mult prea târziu pentru Christopher, a spus mama. A dormit în mașină tot drumul până acasă. Totuși a fost nostim, nu-i așa? Să fim acolo chiar în ziua aceea. Dacă ea ar fi fost omorâtă cu câteva ore mai devreme, am fi văzut cadavrul. Cred că n-o să mai mergem niciodată în partea aceea a plajei. După lăsarea întunericului, nu m-aș mai duce acolo nici pentru o sută de lire. Mi-ar fi frică să nu mă întâlnesc cu stafia ei. Dar, cu nisipul e nostim, nu-i așa? Adică, dacă au găsit o urmă de picior, care îi va ajuta să prindă ucigașul, totul va fi pentru că Christopher a vrut să se joace pe plajă și mama l-a făcut să arunce nisipul. Dintr-un lucru atât de mărunt. Mama zice că-i aduce aminte de predica părintelui vicar, de duminica trecută, când ne-a vorbit despre cum și cele mai mici acțiuni ale noastre pot avea consecințe enorme. Eu nu mai țineam minte; adică, îmi place să cânt în corul bisericii, dar predicile domnului Smollett mă plictisesc de moarte.

Un lucru atât de mic, o amprentă în nisipul moale. Iar dacă amprenta se imprimase în nisipul răsturnat de Christopher din găletușă, atunci aparținea cuiva care folosise poteca după trei și jumătate, duminică după-amiază.

— Câte persoane de aici sunt la curent cu această întâmplare? Ai mai spus cuiva, în afara poliției? întrebă Jonathan.

— Nimănui în afară de dumneata. Mi-au spus să nu vorbesc și nici n-am făcut-o, până acum. Știu că doamna Simpson era curioasă să afle de ce am vrut să vorbesc cu inspectorul șef Rickards. Tot zicea că nu înțelege ce aș avea să le spun și că n-ar trebui să risipesc timpul poliției, încercând să par importantă. Bănuiesc că era îngrijorată, crezând că le voi spune de cearta pe care a avut-o cu domnișoara Robarts când a lipsit dosarul personal al doctorului Gledhill, pentru că era la doctorul Mair. Dar n-ai să spui nimănui, nu-i așa? Nici chiar domnișoarei Amphlett?

— Nu, promise el. N-am să spun. Nici măcar ei.

34.

Paginile galbene conțineau un număr impresionant de agenții de detectivi și foarte puține criterii în sprijinul unei alegeri. Jonathan se opri la una dintre cele mai mari și își notă numărul de telefon din Londra. Nu era bine să telefoneze de la centrală, dar nici nu putea să aștepte până ce ajungea acasă, unde n-ar fi reușit să rămână singur. În plus, era nerăbdător să sune cât mai curând posibil. Intenționa să ia prânzul într-un local din apropiere și să folosească un telefon public.

Dimineața părea interminabilă; la ora douăsprezece, anunță că își ia mai devreme pauza de prânz și plecă, după ce se asigură că avea suficiente fise. Cel mai apropiat chioșc era cel din sat, de lângă magazinul general. Era un loc foarte aglomerat, dar, își spuse, nu avea rost să se ascundă.

O femeie îi răspunse imediat la telefon. Jonathan pregătise ce avea de spus, iar ei nu i se păru nimic neobișnuit în cererea formulată. Dar se dovedi imediat că nu era așa de simplu cum sperase. Da, spuse ea, agenția putea să găsească o persoană după datele puse la dispoziție, dar taxa nu era fixă. Depindea de dificultatea cazului și de durata rezolvării lui. Nu se putea face o estimare înainte de a fi primită cererea lui scrisă. Prețul minim era de 200, cel maxim de 400. Femeia îi propunea să scrie imediat, menționând toate informațiile pe care le deținea și specificând foarte clar ce cerea. Scrisoarea trebuia însoțită de un avans de 100. Se vor ocupa de caz în sistem de urgență, dar înainte de primirea cererii nu vor putea stabili un termen de rezolvare. El îi mulțumi, promise că va scrie și puse receptorul jos, bucuros că nu-și dăduse numele. Își imaginase că agenția va prelua informațiile prin telefon, îi va comunica tariful și îi va promite un rezultat rapid. Totul era prea oficial, prea scump, prea lent. Se întrebă dacă ar fi trebuit să mai încerce în altă parte, apoi își spuse că în acest domeniu extrem de concurențial, nici alții nu i-ar fi putut da un răspuns mai încurajator.

Până ajunse înapoi la centrală și-și parcă mașina, reuși să se convingă să nu continue. Apoi, îi trecu prin minte că ar putea face investigații singur. Numele era destul de rar; ar putea găsi un Amphlett în cartea de telefon a Londrei, iar dacă nu acolo, ar putea încerca în orașele mari. Iar tatăl fusese soldat. Poate exista un anuar al armatei – nu se numea chiar *Lista Armatei?* – pe care să-l consulte. Ar merita să cerceteze puțin înainte de a se angaja la o cheltuială căreia s-ar putea să nu-i facă față; iar perspectiva de a scrie unei agenții de detectivi, de a-și așterne cererea pe hârtie, îl descuraja. Începea să se simtă ca un conspirator, un rol străin care, pe de o parte stimula, pe de

alta sprijinea o parte a firii sale, necunoscute până atunci. Va căuta singur, iar dacă nu va reuși, va avea timp să se mai gândească.

Primul pas era foarte direct, de o simplitate ce îl făcu să roșească cu gândul la prostia de a nu-l fi descoperit mai devreme. Se întoarse în bibliotecă și consultă cartea de telefon. Exista un P.C. Amphlett, cu adresa în Pont Street, SW1. Rămase o clipă cu privirea pironită asupra numărului, apoi, cu degete tremurânde, își scoase carnetul și mâzgăli în el numărul de telefon. Inițialele erau ale mamei lui Caroline, dar numele nu avea prefix. Abonatul putea fi și bărbat. Sau, putea fi o coincidență. Pont Street nu-i spunea nimic, deși nu credea că SW1 era un cartier sărac al Londrei. Totuși, i-ar fi spus ea o minciună depistabilă doar consultând cartea de telefon? Numai dacă era atât de sigură de puterea ei de dominare, de înrobirea lui, atât de sigură de lipsa lui de adecvare și de stupiditatea lui, încât nu avea de ce să-și facă griji. Ea vrusese alibiul, iar el i-l asigurase. Dacă aici se ascundea o minciună, dacă el se ducea în Pont Street și descoperea că mama ei nu trăia în sărăcie, ce rămânea adevărat din tot ce-i spusese? Când, mai exact, se dusese pe promontoriu și în ce scop? Acestea erau însă suspiciuni pe care știa că nu le poate susține. Ideea că Hilary Robarts ar fi fost ucisă de Caroline era ridicolă. Dar, de ce nu vrusese ea să spună poliției adevărul?

Acum știa care va fi următoarea lui mișcare. În drum spre casă, va telefona la numărul din Pont Street și va întreba de Caroline. Cel puțin, așa va afla dacă era sau nu, adresa mamei ei. Iar dacă era, se va învoi o zi ori va aștepta până duminică, va găsi o scuză pentru a petrece o zi la Londra și va verifica singur.

După-amiaza se lungea la nesfârșit; îi venea greu să stea cu mintea la treabă. Era îngrijorat și că ar putea veni Caroline, propunându-i să meargă împreună acasă. Dar ea părea să-l evite, iar el îi era recunoscător. Plecă cu zece minute mai devreme, scuzându-se că-l durea capul și, în douăzeci de minute, fu înapoi la chioșcul cu telefoane, din Lydsett. Telefonul sună aproape un minut și era pe punctul să renunțe când răspunse cineva. O voce de femeie rosti numărul, rar și limpede. Se hotărâse să împrumute un accent scoțian. Se știa un bun imitator, iar bunica dinspre mamă fusese scoțiană. Nu-i era greu să confere accentului autenticitate.

— Domnișoara Caroline Amphlett este acasă, vă rog?

Urmă o lungă tăcere, apoi femeia răspunse aspru:

— Cine sunteți?

— Mă numesc John McLean. Suntem prieteni vechi.

— Chiar așa, domnule McLean? Atunci, cum de nu vă cunosc, iar dumneavoastră nu știți că domnișoara Amphlett nu mai locuiește aici?

— Mi-ați putea da adresa ei, vă rog?

Liniște din nou. Apoi, vocea spuse:

— Nu cred că aș avea de ce s-o fac, domnule McLean. Dar, dacă doriți să lăsați un mesaj, voi avea grijă să-i parvină.

— Sunteți mama ei?

Vocea râse. Era un râs plăcut. Apoi spuse:

— Nu, nu sunt mama ei. Eu sunt domnișoara Beasley, menajera. Chiar era nevoie să întrebați?

Atunci, se gândi că poate erau două Caroline Amphlett, două mame cu aceleași inițiale. Șansele erau, desigur, reduse, dar mai bine să se asigure. Întrebă:

— Caroline mai lucrează încă la centrala nucleară de la Larksoken?

De această dată, nu mai putea încăpea îndoială. Când răspunse, vocea era încărcată de dispreț.

— Dacă știți acest lucru, domnule McLean, de ce vă mai obosiți să sunați?

Și telefonul se închise brusc.

35.

Când Rickards veni pentru a doua oară la Larksoken Mill, era trecut de ora 10:30, marți seara. Puțin după șase telefonase să-și anunțe intenția și spusese foarte limpede, că vizita, deși târzie, era oficială; voia să verifice câteva fapte și să pună o întrebare. Dalgliesh trecuse mai devreme în cursul zilei pe la oficiul de declarații de la Hoveton, pentru propria depoziție, în care descrisese cum găsise cadavrul. Rickards lipsea în acel moment, dar Oliphant, care se pregătea să plece, rămăsese să-l primească și îl pusese la curent, pe scurt, cu desfășurarea anchetei, nu lipsit de bunăvoință, totuși cu un formalism ce sugera că respectă instrucțiunile primite. Scoțându-și jacheta și așezându-se pe același scaun cu spătar înalt, din dreapta căminului, Rickards avea aerul de a se fi purificat în urma încercărilor prin care trecuse. Purta un costum bleumarin, cu dungi subțiri, care, în ciuda croielii impecabile, avea aerul ușor ponosit și demodat al costumului cândva bun, luat acum la purtare. Arăta neobișnuit, cu un costum de

orășean, nepotrivit pentru membrele lui stângace, mai ales aici, pe promontoriu, dându-i aerul unui om îmbrăcat pentru o căsătorie fără protocol, sau un interviu de admitere într-o slujbă la care nu avea șanse. Antagonismul abia disimulat, amărăciunea eșecului după moartea Fluierașului, chiar și energia și agitația de duminică noaptea îl părăsiseră. Dalgliesh se întrebă dacă discutase cu șeful poliției și primise sfaturi. În acest caz, își putea închipui despre ce fusese vorba. Erau, în mare măsură, sfaturile pe care le-ar fi dat el însuși.

— E iritant că se află în ograda ta, dar este ofițer superior al Poliției Metropolitane, băiatul cu ochi albaștri al Comisarului. El a participat la reuniunea familiei Mair. El a descoperit cadavrul. Deține informații importante. Ei da, este un profesionist, nu va ascunde ce știe, dar vei obține totul mai repede și îți vei face viața mai ușoară, nu numai ție, ci și lui, dacă vei înceta să-l tratezi ca pe un rival sau, și mai rău, ca pe un suspect.

Dalgliesh îi întinse lui Rickards un pahar cu whisky și-l întrebă de sănătatea soției.

— E bine, bine. Ceva suna însă forțat în tonul lui.

— Presupun că va veni acasă, acum că Fluierașul e mort, zise Dalgliesh.

— Așa s-ar crede, nu? Așa mi-ar plăcea și mie, și ei, dar mai există mica problemă a mamei lui Sue. Ea nu vrea ca puișorul să fie implicat în situații neplăcute, în special dacă este vorba de o crimă, și mai ales acum.

— Este greu să te ferești de neplăceri, chiar și de crimă, dacă te-ai căsătorit cu un polițist, comentă Dalgliesh.

— Dar ea n-a vrut niciodată ca Sue să ia un polițist.

Dalgliesh fu surprins de amărăciunea din vocea lui. Era din nou stânjenit să constate că i se cerea un fel de asigurare, pe care el cel mai puțin avea competența să o dea. Căutând o frază cu care să-l calmeze pe Rickards, privi din nou figura acestuia, aerul de oboseală, aproape de înfrângere, trăsăturile pe care lumina șovăitoare a focului de lemne le făcea și mai cavernoase, și se hotărî să fie practic.

— Ați mâncat? întrebă el.

— Oh, îmi iau ceva din frigider când ajung acasă.

— Mi-a mai rămas ceva de la prânz, dacă doriți. Într-un minut s-a încălzit.

— Nu v-aș refuza, domnule Dalgliesh.

Mâncă dintr-o tavă ținută în brațe, cu poftă, ca și când lua prima masă după mai multe zile; apoi strânse sosul din farfurie cu o coajă de pâine. Nu

ridică privirea decât o singură dată, când întrebă:

— Dumneavoastră ați gătit, domnule Dalgliesh?

— Când trăiești singur, trebuie să înveți să prepari măcar lucruri simple, dacă nu vrei să depinzi întotdeauna de cineva pentru unul din lucrurile esențiale în viață.

— Nu v-ar conveni, nu-i așa? Să depindeți de cineva pentru un lucru esențial în viață?

Vorbise fără răutate; apoi duse tava și farfuria goală în bucătărie, zâmbind. O secundă mai târziu, Dalgliesh auzi zgomotul apei de la robinet. Rickards își spăla farfuria.

Probabil, îi fusese mai foame decât crezuse. Dalgliesh știa cât de ușor poți să greșești, când muncești șaisprezece ore pe zi, să crezi că vei putea funcționa eficient cu un regim de cafea și sandvișuri înghițite pe fugă. Rickards se întoarse de la bucătărie, se așeză pe scaun și se lăsă pe spate, cu un mormăit ușor de satisfacție. Obrajii i se coloraseră din nou, iar când începu să vorbească, vocea îi răsună puternică.

— Tatăl ei a fost Peter Robarts. Îl țineți minte?

— Nu. Ar trebui?

— Nu neapărat. Nici eu nu mi l-am amintit, dar am avut timp să verific. După război, în care întâmplător a servit țara cu destulă distincție, a dat o lovitură. Unul din tipii care știu să profite de șansă; în situația lui e vorba de mase plastice. Anii ’50 – ’60, au fost o ocazie nemaipomenită pentru băieții cu inițiativă. Ea era singurul lui copil. El a făcut avere repede și a pierdut-o la fel de repede. Motivele obișnuite: extravaganță, ostentație, generozitate, femei, bani aruncați pe fereastră ca și când el i-ar fi tipărit, convingerea că nu-l va mai părăsi șansa, orice s-ar întâmpla. A avut noroc că n-a ajuns la închisoare. Brigada de depistare a fraudelor adunase un dosar întreg de probe împotriva lui și urma să-l aresteze în câteva zile. Dar el a făcut infarct. S-a prăbușit cu nasul în farfurie, la *Simpson’s,* la fel de mort ca și rața pe care o mânca. Trebuie să fi fost greu pentru ea; azi – fetița lu’ tăticu’, bună la nimic, pe urmă dizgrația, moartea, sărăcia.

— O sărăcie relativă, zise Dalgliesh; nu-i mai puțin adevărat că nici nu există altfel de sărăcie. Ați avut ceva de lucru!

— Ceva, dar nu foarte mult; ne-a povestit Mair unele, altele le-am aflat cercetând. Ne-a ajutat poliția din City-ul Londrei. Am vorbit în Wood Street. Mi-am spus că nimic din tot ce are legătură cu victima nu poate fi

irelevant; dar acum mă întreb dacă toată scormoneala asta nu e o pierdere de timp.

— Este singura modalitate sigură în munca noastră, spuse Dalgliesh. Victima moare, pentru că este atât de irepetabilă ea însăși.

— „Și odată ce înțelegi viața, înțelegi moartea”. Bătrânul Blanco White – vi-l amintiți? – obișnuia să ne repete mereu asta, pe vremea când eram tânăr detectiv. Iar la urmă, ce obții?

O droaie de fapte, ca un coș de hârtii răsturnat. Nici nu se adună toate în jurul unei singure persoane. Despre victima de acum, nici nu știm mare lucru. Călătorea cu bagaje puține. În casă am găsit doar câteva lucruri valoroase, nu ținea un jurnal, nu avea scrisori, cu excepția celei adresate avocatului ei, în care îi cerea o întâlnire pentru săptămâna viitoare, spunându-i că urma să se căsătorească. L-am întâlnit și pe el, desigur. Nu știe cu cine voia ea să se mărite și se pare că nimeni altcineva nu știe, nici măcar Mair. Alte hârtii importante n-am găsit, doar testamentul. Nimic special în legătură cu el. I-a lăsat tot ce avea lui Alex Mair, două rânduri scrise în frazeologia clară, avocățească. Dar nu mi-l imaginez pe Mair omorând-o pentru o mie două sute de lire din contul special de rezerve de la banca Net West și pentru o casă aproape părăginită, și aceea ocupată de chiriași. În afară de testament și de acea unică scrisoare, n-am mai găsit decât obișnuitele extrase de cont, chitanțe achitate; locuința era de o ordine obsesivă. Ca și când ar fi știut că urmează să moară și își făcuse ordine în viață. Fiindcă a venit vorba, n-am găsit niciun indiciu că cineva ar fi căutat ceva. Dacă criminalul a vrut să ia ceva ce se găsea în casă și a spart geamul ca să poată intra, și-a șters urmele perfect.

— Dacă a trebuit, într-adevăr, să spargă geamul, zise Dalgliesh, ca să intre, atunci, probabil, nu era doctorul Mair. Mair știa că cheia se află în medalionul de la gâtul ei. Ar fi putut să o ia, s-o folosească, și pe urmă s-o pună înapoi. Dar în acest fel, creștea riscul de a lăsa urme la fața locului, iar unora dintre criminali nu le place să revină la cadavru. Alții, desigur, se simt chiar atrași de el. Dar, dacă Mair ar fi luat cheia, ar fi trebuit să o pună înapoi, cu orice risc. Un medalion gol ar fi fost un indiciu ce trimitea direct la el.

— Cyril Alexander Mair, rosti Rickards. Dar la Cyril a renunțat. Probabil, se gândește că Sir Alexander Mair va suna mai bine decât Sir Cyril. Ce nu i-a plăcut la Cyril? Eu am o idee preconcepută împotriva oamenilor care nu-și folosesc prenumele. Întâmplător, ea a fost amanta lui.

— V-a spus el?

— Mai mult sau mai puțin, a fost silit să o facă, nu credeți? Au fost foarte discreți, totuși, unul sau doi dintre cei din conducerea centralei trebuie să fi știut, să fi știut sau măcar să fi bănuit. Mair e prea inteligent ca să ascundă informații pe care e conștient că, mai devreme sau mai târziu, tot le descoperim. Zice că legătura se terminase de comun acord. El așteaptă să se mute la Londra; ea voia să rămână aici. De fapt, până la urmă nu avea încotro, dacă nu dorea să renunțe la muncă; iar ea era o femeie de carieră, pentru care munca era importantă. El afirmă că ceea ce simțiseră unul pentru celălalt nu fusese suficient de puternic pentru a rezista unor întâlniri ocazionale, la sfârșit de săptămână – astea au fost cuvintele lui, nu ale mele. S-ar spune că toată legătura a fost de conveniență. Cât a stat el aici, a avut nevoie de o femeie, iar ea avea nevoie de un bărbat. Marfa trebuie să fie la îndemână. Ce rost are să te afli la o depărtare de kilometri. Ca atunci când cumperi carne. El pleacă la Londra, ea s-a hotărât să rămână. Găsești alt măcelar!

Dalgliesh își aminti că Rickards avusese întotdeauna vederi limitate în privința relațiilor sexuale. Era imposibil să lucrezi ca detectiv, douăzeci de ani, și să nu te ciocnești de cazuri de adulter în diverse ipostaze, lăsând la o parte manifestările mai bizare și mai înspăimântătoare ale sexualității umane, alături de care adulterul nu poate fi considerat decât normal. Dar asta nu însemna că Rickards era de acord cu ele. El depusese un jurământ de ofițer de poliție și acum îl respecta. Jurase în biserică la cununie și, fără îndoială, acum își respecta cuvântul. Pentru un om a cărui slujbă – însemnând program neregulat, băutură, camaraderie între bărbați și apropierea femeilor-polițiste – amenința căsătoria, despre a lui se spunea că este solidă. Rickards avea prea multă experiență și era fundamental prea cinstit, pentru a se lăsa prejudiciat; cel puțin dintr-un punct de vedere, Mair nu avusese noroc cu polițistul căruia i se încredințase cazul.

— Secretara ei, Katie Flack, zise Rickards, tocmai își dăduse demisia. Se pare că o considera prea pretențioasă. Se certaseră de curând, pentru că fata întârziase la masă mai mult decât pauza prevăzută. Brian Taylor, unul din subordonații ei, a spus că era o femeie imposibilă în relațiile de serviciu și își ceruse transferul. A fost de o franchețe admirabilă. Își poate permite. După ora opt a fost la petrecerea unui prieten, la Maid’s Head, în Norwich, are cel puțin opt martori. Și nici fata nu are motiv să se teamă. Și-a petrecut seara la televizor, împreună cu familia.

— Numai cu familia? întrebă Dalgliesh.

— Nu, din fericire pentru ea, vecinii au venit puțin înainte de ora nouă, să discute despre rochia pentru nunta fiicei lor. Fata urmează să fie domnișoară de onoare. Rochii de culoarea lămâiței, cu buchete de crizanteme albe. Foarte mult bun-gust. Ne-a făcut o descriere amănunțită. Presupun că a crezut că îi sporește credibilitatea alibiului. În orice caz, niciunul nu era un suspect important. În ziua de azi, dacă nu-ți place șeful, zici salut slujbei. Amândoi erau șocați, firește, și ușor în defensivă. Probabil, simțeau că ea s-a lăsat omorâtă în mod intenționat, ca să-i scoată pe ei vinovați. Niciunul nu a pretins că ar fi plăcut-o pe domnișoara Robarts. Dar în această crimă există ceva mai puternic decât antipatia. O să vă surprindă, domnule Dalgliesh. Robarts nu era la fel de lipsită de popularitate printre cei aflați la conducere. Aceștia respectă eficiența, iar ea era eficientă. Apoi, responsabilitățile ei nu se interferau direct cu ale lor. Sarcina ei era să aibă grijă ca centrala să fie administrată cu eficiență, astfel încât personalul din cercetare și tehnicienii să-și poată vedea de treabă. Se pare că asta și făcea. Persoanele de care vorbeam mi-au răspuns la întrebări, fără ostentație, dar nu erau nici pline de solicitudine. Există un fel de camaraderie la centrală. Cred că cei care se află tot timpul sub focul criticii sau al atacurilor, devin circumspecți în relațiile cu cei din afară. Unul singur a spus că nu o suferea, Miles Lessingham. Dar are și el un fel de alibi. Pretinde că se afla cu barca în larg, în momentul crimei. Și nu și-a ascuns sentimentele. Nu voia să ia masa împreună cu ea, să meargă împreună la un pahar, să-și petreacă timpul împreună sau să facă amor cu ea. Dar, a adăugat el, la fel simte pentru o mulțime de oameni și totuși n-a avut niciun impuls să-i omoare.

După o pauză, Rickards întrebă:

— Doctorul Mair v-a plimbat să vă arate centrala vineri dimineață, nu-i așa?

— El v-a spus?

— De fapt, doctorul Mair nu mi-a spus mai mult decât a trebuit să-mi spună. Nu, a reieșit din discuția cu un angajat, o fată din departamentul personal. O vorbăreață. Într-un fel sau altul, de la ea am aflat o mulțime de lucruri folositoare. Mă întrebam dacă în timpul vizitei dumneavoastră s-a întâmplat ceva relevant.

Dalgliesh rezistă tentației de a-i atrage atenția că, dacă s-ar fi întâmplat, ar fi spus el singur până acum. Răspunse:

— A fost o vizită interesantă, iar locul e impresionant. Doctorul Mair a vrut să-mi explice diferența dintre un reactor termic și unul cu apă sub presiune. Cea mai mare parte a discuțiilor a fost tehnică, exceptând un scurt intermezzo despre poezie. Miles Lessingham mi-a arătat turnul mașinii de alimentare, de pe care s-a aruncat Toby Gledhill când s-a sinucis. M-am gândit că sinuciderea lui Gledhill ar putea avea o legătură cu cazul, dar nu văd care. Pentru Lessingham a fost, evident, o experiență tulburătoare, și nu numai pentru că a fost de față. La reuniunea de la familia Mair, între el și Hilary Robarts a avut loc un schimb de mesaje criptice.

Rickards se aplecă, strângând în mâini paharul de whisky. Spuse, fără să ridice privirea:

— Reuniunea de la familia Mair. Cred că întâlnirea aceea intimă – dacă intimă a fost – stă în miezul acestui caz. Aș vrea să vă întreb ceva. De fapt, de aceea am venit. Cât de mult, cu exactitate, a auzit copila, Theresa Blaney, din conversația despre ultima victimă a Fluierașului?

Era o întrebare la care Dalgliesh se așteptase. Ceea ce îl mira era că lui Rickards îi trebuise atât de mult timp până să o pună.

— Ceva a auzit, fără îndoială, răspunse prudent. Știți asta, v-am spus. Nu-mi dau seama cât a stat în spatele ușii de la sufragerie înainte de a o vedea eu sau cât de mult a auzit din conversație.

— Vă puteți aminti unde ajunsese Lessingham cu povestirea, când ați zărit-o pe Theresa?

— Nu sunt sigur. Cred că descria cadavrul, exact ce a văzut când s-a întors cu lanterna.

— Deci, ar fi putut auzi despre tăietura de pe frunte și părul pubian.

— Dar i-ar fi spus tatălui ei despre păr? Mama ei fusese o credincioasă devotată, romano-catolică. Pe fată n-o cunosc, dar cred că este neobișnuit de modestă. Oare o fată blândă, modestă, ar vorbi unui bărbat despre așa ceva, fie el chiar tatăl ei?

— Blândă? Modestă? Ați rămas în urmă cu șaizeci de ani. Stați o jumătate de oră pe orice teren de joacă dintr-o școală secundară și veți auzi lucruri care o să vă facă părul măciucă. Copiii de azi discută despre orice, cu oricine.

— Acest copil, nu.

— Bine, fie. Ea ar fi putut să-i povestească tatălui despre tăietura în formă de L, iar el ar fi putut să ghicească despre păr. La naiba, toată lumea știa că crimele Fluierașului trebuie să fi avut și o conotație sexuală. Nu le

viola, dar nu asta era ceea ce-l excita pe el. Nu trebuie să fii Krafft, sau cum îl cheamă?

— Krafft-Ebing.

— Sună ca un nume de brânză. Nu, nu trebuie să fii Krafft-Ebing, nu trebuie nici să fii sofisticat din punct de vedere sexual, pentru a înțelege ce fel de păr folosea Fluierașul.

— Dar, spuse Dalgliesh, este important, nu-i așa? Dacă vrei să faci din Blaney suspectul principal. El, sau altcineva, ar fi omorât în acest fel, dacă nu ar fi cunoscut cu certitudine metodele Fluierașului? Nu putea spera că suspiciunea va cădea asupra acestuia decât dacă respecta întocmai detaliile. Dacă nu puteți dovedi că Theresa i-a spus tatălui ei, atât despre tăietura în formă de L, cât și despre păr, nu vă puteți susține cazul. Eu m-aș îndoi că aveți unul. Pe urmă, parcă Oliphant spunea că Blaney are un alibi asigurat de domnișoara Mair, care a afirmat că la 9:45 el era acasă, beat, un alibi confirmat de fiica lui. N-a spus ea că s-a culcat la 8:15 și că puțin înainte de nouă a coborât să bea un pahar cu apă?

— Ba da, domnule Dalgliesh. Dar eu vă spun un lucru: copila aceea ar confirma orice poveste ne-ar servi tatăl ei. Iar orele sunt de o precizie suspectă. Robarts moare la 9:20 sau, la naiba, cam pe-atunci. Theresa Blaney se duce la culcare la 8:15 și, în mod foarte convenabil, i se face sete patruzeci și cinci de minute mai târziu. Îmi pare rău că n-ați văzut-o și n-ați văzut casa. De fapt, ați văzut-o. M-au însoțit două femei-polițist de la biroul pentru minori, care s-au purtat cu ea cu blândețea cu care ții un sugar în brațe. Nu că fata ar fi avut nevoie de așa ceva. Ne-am așezat cu toții în cerc, în jurul focului, într-o atmosferă caldă, iar ea ținea puștiul în brațe. Ați încercat vreodată să interogați un copil, pentru a afla dacă tatăl lui este un criminal, în timp ce copilul vă privește cu ochii mari, încărcați de reproș, și în același timp hrănește un sugar? I-am propus să dea puștiul uneia dintre femeile polițiste, să-l țină, și ea a încercat, dar băiețelul a început imediat să urle. Nu voia nici la tatăl lor. Ai fi zis că Theresa se înțelesese cu sugarul. A fost prezent și Ryan Blaney, bineînțeles, tot timpul cât a durat discuția. Nu poți lua un interogatoriu unui minor dacă nu este prezent și un părinte, în cazul când acesta dorește să fie prezent. Doamne, când voi face arestările pentru această crimă, și le voi face, domnule Dalgliesh, de această dată le voi face, sper să nu fie Ryan Blaney. Copiii aceia au pierdut deja foarte mult. Totuși, el are cel mai puternic motiv, o ura pe Robarts. Cred că n-ar putea să-și ascundă ura nici dacă ar încerca, dar n-a schițat nici cea mai

mică intenție. Dar nu numai pentru asta încerca să-l dea afară cu forța din Scudder's Cottage. E ceva mai mult decât atât. Nu știu de unde pornește treaba. Poate, ceva în legătură cu soția lui. Dar voi afla eu. Blaney a lăsat copiii în casă și ne-a condus până la mașină. Ultimul lucru pe care ni i-a spus a fost:

„Era o cățea și mă bucur c-a murit. Dar n-am ucis-o eu, iar dumneavoastră nu puteți dovedi contrariul".

Știu care sunt obiecțiunile. Jago zice că a telefonat la 7:30; și l-a anunțat că Fluierașul murise. A vorbit cu Theresa, iar fata susține că i-a comunicat tatălui. Nici nu există vreun motiv să nu-i fi spus. Presupunem că i-a spus. El nu voia să lase copiii singuri în casă, când Fluierașul era în viață și pândea. Niciun părinte cu simțul răspunderii n-ar fi făcut-o, iar despre el se spune că este un tată responsabil. Așa ne asigură autoritățile locale. Acum două săptămâni au trimis: un lucrător social să verifice dacă lucrurile erau în regulă. Și am să vă spun cine a pus la cale acțiunea, domnule Dalgliesh. E interesant: Robarts.

— Robarts a făcut vreo afirmație specifică?

— Niciuna. Ea zicea că trebuia să treacă din când în când pe la casă, pentru a discuta despre reparații, și așa mai departe, că o preocupa greutatea responsabilității pe care o purta Blaney și se gândea că i-ar prinde bine un ajutor. Vorbea despre cum o vedea pe Theresa cărând cumpărături grele spre casă, cu gemenele atârnate după ea, uneori în timp ce ar fi trebuit să fie la școală. Robarts a dat telefon la autoritățile locale și le-a spus să trimită un lucrător social. Se pare că acesta a asigurat-o că lucrurile se desfășoară cum nu se poate mai bine. Gemenele merg deja la grădiniță, iar ea a sugerat servicii suplimentare, cum ar fi un ajutor în casă, dar Blaney nu a manifestat nici interes, nici dorință de cooperare. Eu nici nu l-aș acuza. Nu mi-ar plăcea să-i am în spate pe cei de la asistența socială.

— Blaney știe că Hilary Robarts a aranjat vizita?

— Autoritățile locale nu i-au spus; e genul lor să lucreze astfel. Iar altfel, nu văd cum ar fi putut afla. Dar, dacă totuși a aflat, atunci motivația lui devine și mai puternică, nu-i așa? Vizita aceea ar fi putut fi ultima picătură.

— Dar, ar fi ucis el în felul acesta? întrebă Dalgliesh. În mod logic, faptul că știa că Fluierașul a murit, ar fi trebuit să anuleze metoda.

— Nu neapărat, domnule Dalgliesh. Să presupunem că este un dublu bluf. Să presupunem că el judecă așa: „Ascultă, eu pot să dovedesc că știam de moartea Fluierașului. Cine a ucis-o pe Hilary Robarts nu știa. Atunci, de

ce nu căutați pe cineva care nu aflase că fusese găsit cadavrul Fluierașului?” Pentru Dumnezeu, domnule Dalgliesh, mai există și altă posibilitate. Să presupunem că el aflase de moartea Fluierașului, dar a considerat că se produsese de foarte puțină vreme. Am întrebat-o pe Theresa ce i-a spus exact domnul Jago. Și-a amintit precis, iar Jago a confirmat. Se pare că el a zis: „Spune-i tatălui tău că Fluierașul a murit. S-a sinucis. Chiar acum, la Easthaven”. Dar n-a menționat hotelul și nici când s-a oprit Fluierașul la hotel. Jago nu cunoștea aceste date. Mesajul pe care îl primise de la colegul lui de la *Crown and Anchor* era destul de sumar. Deci, Blaney ar fi putut presupune că găsiseră cadavrul în câmp, la vreo cinci mile depărtare de coastă. Putea ucide liniștit. Toată lumea, inclusiv poliția, va presupune că Fluierașul a făcut o ultimă victimă, apoi s-a sinucis. Pe cuvânt, domnule Dalgliesh, este o versiune foarte curată. Dalgliesh se gândi că era mai curată decât convingătoare. Spuse:

— Deci, presupuneți că tabloul aruncat pe fereastră nu are legătură directă cu crima. Eu nu-l văd pe Blaney distrugându-și propria creație.

— De ce nu? După câte l-am văzut, nu e ceva deosebit.

— Cred că pentru el este.

— Portretul este menit să încurce. Vă garantez. Și asta nu e singura dificultate. Cineva a băut un pahar cu vin împreună cu Robarts, înainte ca ea să se ducă să înoate, cineva căruia ea i-a deschis ușa, o persoană cunoscută. Existau acele două pahare pe uscător, și în manualul meu scrie clar, asta înseamnă că au fost două persoane care au băut. Ea nu l-ar fi invitat pe Blaney la Thyme Cottage, iar dacă ar fi venit el singur, mă îndoiesc că ea i-ar fi dat drumul înăuntru, fie că era beat, sau treaz.

— Dacă e să o credeți pe domnișoara Mair, cazul dumneavoastră împotriva lui Blaney se prăbușește, oricum. Ea afirmă că l-a văzut la Scudder’s Cottage la 9:45, sau puțin după aceea, și că el era pe jumătate beat. Bine, să zicem că se putea preface beat; n-ar fi fost prea greu. Ceea ce n-ar fi putut face este să o fi ucis pe Hilary Robarts la 9:20 și să fi ajuns acasă înainte de 9:45, fără să fi utilizat o mașină sau o camionetă, ceea ce el nu avea.

— Sau o bicicletă, îl întrerupse Rickards.

— Ar fi trebuit să pedaleze foarte rapid. Știm că victima a murit după ce a înotat, nu înainte. Avea părul încă ud la rădăcină, când am găsit-o. Deci, nu veți greși prea mult dacă veți considera că a murit între 9:15 și 9:30. Iar el n-ar fi putut lua bicicleta pentru a merge în lungul țărmului. Fluxul făcuse

apa să crească; ar fi trebuit să se deplaseze pe pietriș, ceea ce ar fi fost mai greu decât pe drum. Există o singură zonă a țărmului unde se mai află nisip în timpul fluxului și aceea este micul golf în care înota Hilary Robarts. Dacă el ar fi mers pe drum, l-ar fi văzut domnișoara Mair. Ea i-a asigurat un alibi pe care nu cred că veți fi în stare să-l sfărâmați.

— Dar nu i-a asigurat și el unul ei, nu-i așa? Ea spune că a fost singură la Martyr's Cottage, până după 9:30, când a plecat să ia portretul. Ea și menajera de la Vechea Parohie, doamna Dennison, sunt singurele persoane care au participat la reuniunea familiei Mair și nu au încercat să producă un alibi. Iar ea are și motiv. Hilary Robarts a fost amanta fratelui ei. Știu că el susține că s-a terminat, dar nu avem decât cuvântul lui în acest sens. Să presupunem că s-au hotărât să se căsătorească atunci când el ajunge la Londra. Domnișoara Mair și-a dedicat viața fratelui. E necăsătorită. Nu are altă supapă pentru emoțiile personale. De ce să cedeze locul altei femei, tocmai când Mair este pe punctul de a-și realiza ambițiile?

Dalgliesh se gândi că explicația era mult prea simplă pentru o relație care, chiar și în scurtul interval cât o cunoscuse el, păruse mult mai complexă.

— Domnișoara Mair, zise el, este scriitoare profesionistă, de succes. Presupun că succesul asigură propria lui formă de împlinire emoțională, dacă ea ar avea nevoie de așa ceva. Mie mi s-a părut o femeie independentă.

— Știam că scrie cărți de bucate. La asta vă referiți când spuneți că este scriitoare profesionistă de succes?

— Cărțile scrise de Alice Mair sunt foarte bine apreciate și căutate. Avem același editor. Dacă ar fi pus în situația să aleagă între noi doi, probabil, ar prefera să mă piardă pe mine.

— Deci, credeți că însurătoarea ar fi chiar o ușurare, ar elibera-o pe ea de responsabilități? Să mai aibă și altă femeie grijă de el?

— De ce ar avea el nevoie de o femeie care să-l îngrijească? E periculos să teoretizezi despre oameni și emoțiile lor; mă îndoiesc că ea simte o asemenea responsabilitate domestică, cvasi-maternă, ori că el o dorește sau are nevoie de ea.

— Atunci, cum vedeți relația? Locuiesc totuși împreună sau, mă rog, cea mai mare parte a timpului. Ea ține la el, acesta este un adevăr general acceptat.

— N-ar locui împreună dacă n-ar ține unul la celălalt, dacă se poate spune că locuiesc împreună. Înțeleg că ea e mult timp plecată, studiază materiale pentru cărțile ei, iar el are un apartament la Londra. Cum poate

ajunge la miezul relației lor o persoană care a stat doar cu ei la masă, la o reuniune, într-o seară. Eu aș zice că e vorba de loialitate, încredere, respect reciproc. Întrebați-i.

— Dar nu gelozie, pe el sau pe amanta lui?

— Dacă e geloasă, atunci ascunde cu dibăcie.

— Bine, domnule Dalgliesh, să luăm, alt scenariu. Să presupunem că el s-a săturat de Robarts, că ea îl presează s-o ia de nevastă, vrea să-și lase slujba, să-l însoțească la Londra. Să presupunem că ea devine o pacoste. Alice Mair n-ar considera că ar trebui să facă ceva în acest caz?

— De exemplu, să pună la cale și să comită singură o crimă care să-l elibereze pe fratele ei de o jenă temporară? N-ar însemna o prelungire a devoțiunii de soră până la limite ce depășesc rațiunea?

— Ah, dar nu este vorba de o jenă temporară, nu-i așa, femeile astea hotărâte nu sunt așa. Gândiți-vă. Câți bărbați cunoașteți, care au fost forțați să încheie căsătorii pe care nu le doreau, doar pentru că voința femeii a fost mai puternică decât a lor? Sau pentru că nu au putut rezista tevaturii, lacrimilor, reproșurilor, șantajului sentimental?

— Ea, spuse Dalgliesh, nu-l putea șantaja cu relația propriu-zisă. Nici măritată n-ar fi putut; nu înșelau pe nimeni; nu făceau un scandal public. Și nu văd pe nimeni, bărbat sau femeie, care să-l oblige pe Alex Mair să facă ceva împotriva voinței lui. Știu că există pericolul unor judecăți facile, deși chiar asta facem de cinci minute, dar mie el mi se pare un om care duce viața pe care o vrea, probabil așa a fost totdeauna.

— Ceea ce l-ar putea face vicios, dacă cineva ar încerca să-l oprească.

— Acum îl puneți pe el în rolul ucigașului?

— Îl consider un suspect important.

— Dar perechea de la rulotă? întrebă Dalgliesh. Există vreo dovadă că ar cunoaște metodele Fluierașului?

— N-am descoperit niciuna, dar cât de siguri putem fi? El, Neil Pascoe, umblă cu camioneta, bea în localurile din preajmă. Ar fi putut auzi zvonuri. Nu toți ofițerii implicați în investigație au fost discreți. N-am dat publicității detaliile, dar asta nu înseamnă că nu s-a discutat despre ele. Are și el un fel de alibi. S-a dus cu camioneta la sud de Norwich să discute cu un individ care îi scrisese că-l interesa OIEN, organizația lui antinucleară. Se pare că speră să-și înființeze un grup aici. Am trimis doi detectivi să stea de vorbă cu el. Afirmă că au fost împreună până după 8:20, când Pascoe a pornit spre casă – în orice caz, așa a spus, că pleacă spre casă. Fata cu care locuiește,

Amy Camm, zice că el s-a întors la rulotă pe la nouă și au petrecut restul serii împreună. Eu cred că a ajuns ceva mai târziu. Cu camioneta, ar fi trebuit s-o calce puțin ca să facă numai patruzeci de minute de la Norwich la Larksoken. Și el are un motiv, și încă unul dintre cele mai puternice. Dacă Hilary Robarts și-ar fi continuat acțiunea în judecată, l-ar fi ruinat. Este în interesul lui Camm să-i sprijine alibiul. S-a aranjat confortabil cu puștiul, în rulota aceea. Să vă mai spun ceva, domnule Dalgliesh, au avut și un câine. Lesa mai atârnă încă în rulotă.

— Dar, ar mai fi acolo dacă unul dintre ei ar fi folosit-o ca s-o stranguleze pe Robarts?

— O văzuse lumea. Poate s-au gândit că ar trezi mai multe suspiciuni distrugând-o decât lăsând-o la locul ei. Am luat-o noi, firește, dar a fost o formalitate. Robarts nu avea răni pe piele. Nu există urme fizice. Iar dacă reușim să găsim amprente, vor fi ale ei și ale lui. Bineînțeles, vom continua să verificăm alibiurile. Fiecare nenorocit de angajat de la centrală, și sunt peste când sute. Să nu vă vină să credeți, nu-i așa? Te duci la fața locului și nu întâlnești niciun suflet. Par să se miște prin zonă la fel de invizibili ca și energia pe care o generează. Este de presupus că cei mai mulți locuiesc la Cromer și Norwich. Vor să fie în apropierea școlilor sau magazinelor. Numai câțiva au dorit să locuiască lângă centrală. Cei mai mulți din schimbul de duminică după-amiază ajunseseră acasă înainte de zece și priveau absorbiți la televizor sau ieșiseră cu prietenii. Îi vom verifica pe toți, indiferent că au avut relații de serviciu cu Robarts, sau nu. Dar este o pură formalitate. Eu știu unde să-mi caut suspecții, printre oaspeții de la reuniune. Datorită incapacității lui Lessingham de a-și ține gura, au aflat detalii cruciale: că părul îndesat în gură era păr pubian, că semnul de pe frunte era litera L. Cercul suspecților se îngustează foarte avantajos. Alex Mair, Alice Mair, Margaret Dennison, Lessingham însuși și, presupunând că Theresa Blaney i-a povestit tatălui ei conversația, îl putem adăuga și pe Blaney. Bine, poate nu voi reuși să-i distrug alibiul, nici pe al lui, nici pe al lui Mair, dar să fiu al naibii dacă nu o să mă strădui.

Zece minute mai târziu, Rickards se ridică în picioare și spuse că se făcuse timpul să plece. Dalgliesh îl conduse la mașină. Norii erau joși, pământul și cerul se încadrau în aceiași întuneric atotînvăluitor, în care strălucirea centralei nucleare părea să se fi apropiat, iar deasupra mării atârna o luminozitate slabă, ca asemănarea palidă a unei Căi Lactee nou descoperite. Chiar pământul, resimțit dur sub picior, îi dezorienta în această

întunecime; o secundă, cei doi bărbați ezitară, ca și cum cei zece metri ce-i despărțeau de mașina lucind ca o navă spațială în lumina revărsată prin ușa deschisă, ar fi fost o odisee pe un tărâm periculos, lipsit de substanță. Deasupra lor, pânzele morii străluceau albe, tăcute, încărcate de o putere latentă. Dalgliesh avu o clipă senzația că vor începe să se învârtească.

— Totul pe acest promontoriu este contrastant, rosti Rickards. După ce am plecat de la rulota lui Pascoe, azi-dimineață, m-am oprit pe falezele nisipoase și am privit spre sud. Am văzut un năvod vechi, un colac de frânghie, o cutie răsturnată, marea îngrozitoare. Probabil așa arată locul de peste o mie de ani. După aceea, m-am întors spre nord și am văzut nenorocita aia de centrală uriașă. Uite-o, licărește în mii de lumini. Iar eu o văd de la umbra unei mori. Apropo, funcționează? Moara, vreau să spun.

— Așa mi s-a spus, răspunse Dalgliesh. Se învârtește, dar nu macină. Pietrele de moară originale sunt în camera de la parter. Uneori, mi-ar plăcea să văd pânzele învârtindu-se ușor, dar mă abțin. Nu sunt sigur că dacă le pornesc, le mai pot opri. M-ar enerva să le aud scârțâind toată noaptea.

Ajunseseră la mașină, dar Rickards, oprindu-se cu mâna pe portieră, părea să nu dorească să o deschidă. Spuse:

— Am străbătut cale lungă, nu-i așa, între moară și centrala nucleară? Cam cât? Șase kilometri pe promontoriu și trei sute de ani de progres. Mă gândesc însă la cele două cadavre de la morgă și mă întreb dacă am făcut într-adevăr vreun progres. Tata ar fi vorbit despre păcatul originar. Tata era predicator laic. Își pregătise tot.

Și al meu la fel, gândi Dalgliesh, apoi spuse:

— Tată norocos.

Urmă un moment de tăcere, întrerupt de sunetul telefonului, răzbătând insistent pe ușa deschisă.

— Mai așteptați o clipă, zise Dalgliesh. Ar putea fi pentru dumneavoastră.

Era, într-adevăr. Vocea lui Oliphant întreba dacă inspectorul șef Rickards se afla acolo. Nu era acasă, iar unul din numerele pe care le lăsase îi aparținea lui Dalgliesh.

Convorbirea fu scurtă. După mai puțin de un minut, Dalgliesh era lângă el, la ușă. Melancolia ultimelor minute se topise, pasul era din nou alert.

— Ar fi putut aștepta până mâine, dar Oliphant voia să mă anunțe. Ar putea fi străpungerea de care aveam nevoie. Au sunat de la laborator.

Probabil că au lucrat non-stop. Presupun că Oliphant v-a spus că am descoperit o urmă de picior.

— Mi-a spus, da. În dreapta potecii, în nisip moale. Nu mi-a dat alte detalii.

Iar Dalgliesh, pedant în a nu discuta despre un caz cu un ofițer inferior, în absența lui Rickards, nu insistase.

— Tocmai am primit confirmarea. Este talpa unui pantof de tenis, marca Bumble, piciorul drept. Numărul zece. Modelul tălpii este unic, se pare, și au imprimată o albină galbenă pe fiecare călcâi. Probabil că ați remarcat.

Văzând că Dalgliesh nu răspunde, spuse:

— Pentru Dumnezeu, domnule Dalgliesh, să nu-mi spuneți că aveți și dumneavoastră o pereche. Ar fi o complicație de care m-aș lipsi bucuros.

— Nu, nu am. Pantofii Bumble sunt prea moderni pentru mine. Dar am văzut o pereche de curând, aici pe promontoriu.

— În picioarele cui?

— Nu i-am văzut în picioarele nimănui.

Reflectă un minut.

— Îmi amintesc. Miercurea trecută, dimineață, a doua zi după ce am sosit, am luat câteva haine de-ale mătușii mele și două perechi de pantofi, și le-am dus la Vechea Parohie, pentru vânzarea de vechituri, organizată de biserică. Păstrează câteva cufere într-o încăpere lângă bucătărie, unde oamenii pot lăsa lucrurile de care nu au nevoie. Ușa din spate era deschisă, ca de obicei ziua, așa că n-am mai ciocănit. Printre pantofii de acolo se găsea o pereche de Bumble. Sau, ca să fiu mai exact, am văzut tocul unui pantof. Presupun că se afla acolo și al doilea, dar nu l-am văzut.

— Puși pe cufăr?

— Nu, înăuntru, cam la o treime din înălțimea lui. Cred că erau într-o pungă de plastic, transparentă. Cum spuneam, n-am văzut perechea în întregime, dar am zărit un călcâi cu însemnul inconfundabil, albina galbenă. Este posibil să-i fi aparținut lui Toby Gledhill. Lessingham a spus că purta pantofi Bumble când s-a sinucis.

— Și ați lăsat pantofii acolo. Vă dați seama de importanța afirmațiilor dumneavoastră, domnule Dalgliesh?

— Da, îmi dau seama de importanța afirmațiilor mele și, da, am lăsat pantofii acolo. Eu adusesem lucruri, nu venisem să fur.

— Dacă, spuse Rickards, a existat o pereche, și bunul simț ne spune că a existat, putea fi luată de oricine. Iar dacă acum nu mai sunt în cufăr,

înseamnă că cineva i-a luat într-adevăr.

Se uită la cadranul luminos al ceasului și continuă:

— Unsprezece patruzeci și cinci. La ce oră credeți că se culcă doamna Dennison?

— Mai devreme, răspunse ferm Dalgliesh. Și nu se culcă fără să închidă ușa din spate. Deci, dacă i-a luat cineva și nu i-a adus înapoi, nu-i poate aduce la noapte.

Ajunseseră la mașină. Rickards, cu mâna pe portieră, nu răspunse, dar privi promontoriul, gânditor. Nerăbdarea-i, ținută sub control și nerostită, era palpabilă, ca și când ar fi izbit cu pumnii în capota mașinii. Deschise ușa și se strecură înăuntru. Farurile sfâșiară întunericul ca două reflectoare.

Când Rickards coborî geamul să mai spună o dată noapte bună, Dalgliesh zise:

— Poate ar trebui să vă spun ceva despre Meg Dennison. Nu știu dacă vă amintiți, dar a fost profesoara implicată în scandalul acela rasial din centrul Londrei. Cred că s-a săturat de interogatorii și nu le mai suportă. Asta înseamnă că discuția ar putea fi dificilă pentru dumneavoastră.

Se gândise bine înainte de a vorbi, știind că putea face o greșeală. Făcuse o greșeală. Avertismentul, oricât de bine exprimat, aprinsese antagonismul acela latent de care era cu stânjenire conștient, la fiecare întâlnire cu Rickards.

— Ceea ce vreți să spuneți, domnule Dalgliesh, este că s-ar putea să nu fie ușor pentru ea. Am stat deja de vorbă cu doamna și știu ceva despre trecutul ei. I-a trebuit mult curaj să-și apere principiile așa cum a făcut-o. Unii ar spune chiar, încăpățânare. O femeie capabilă de așa ceva, are curaj pentru orice, nu credeți?

36.

Dalgliesh urmări luminile mașinii până ce Rickards ajunse la șoseaua de pe coastă și luă virajul spre dreapta; apoi încuie ușa și începu să strângă lucrurile împrăștiate prin casă, înainte de culcare. Gândindu-se la întâmplările serii, își dădu seama că nu-i făcuse plăcere discuția cu Rickards despre vizita lui la centrala nucleară de la Larksoken și nu fusese foarte deschis în privința reacțiilor sale, poate pentru că acestea fuseseră mai complexe, iar locul în sine mai impresionant decât se așteptase. I se ceruse

să sosească la 8:45, deoarece Mair dorea să-l însoțească personal și trebuia să plece la Londra, pentru o invitație la masa de prânz. La începutul vizitei întrebase:

— Cât știți despre energia nucleară?

— Foarte puțin. Cred că ar fi mai înțelept să presupunem că nu știu nimic.

— În acest caz, înainte de a vizita centrala, ar fi bine să începem cu preambulul: surse de radiații, ce se înțelege prin forță nucleară, energie nucleară și energie atomică. L-am rugat pe Miles Lessingham, care este superintendentul nostru pentru exploatare, să vină cu noi.

Era începutul unei extraordinare vizite de două ore. Dalgliesh, însoțit de cei doi mentori, a fost îmbrăcat în costum de protecție, care ulterior i s-a scos, a făcut un test de radioactivitate, a fost supus unui bombardament de explicații și cifre. Chiar străin de procesul tehnic fiind, a putut să-și dea seama că centrala funcționa extrem de eficient, sub controlul unei autorități competente și respectate. Alex Mair, aparent prezent pentru a însoți o persoană considerată oaspete distins, nu intervenea niciodată, dar urmărea întotdeauna în liniște, stăpân pe situație. Personalul pe care l-a întâlnit Dalgliesh, l-a impresionat prin devotamentul ce răzbătea dincolo de răbdarea cu care au explicat munca lor, în termeni inteligibili pentru un necunoscător. Se simțea, dincolo de profesionalismul lor, dedicația pentru domeniul energiei nucleare, un devotament care ajungea, în unele cazuri, până la entuziasm controlat, combinat cu spirit de autoapărare, justificat probabil de ambivalența publicului față de acest domeniu. Când unul dintre ingineri îi spusese: „Este o tehnologie periculoasă, dar avem nevoie de ea și o putem stăpâni”, Dalgliesh auzise nu aroganța certitudinii științifice, ci o reverență pentru domeniul pe care îl stăpâneau, asemănătoare legăturii de iubire-ură dintre marinar și marea care îi este atât dușman respectat cât și habitat natural. Dacă vizita avusese scopul de a-l liniști, atunci rezultatul fusese cel scontat, în mare măsură. Dacă energia nucleară era sigură aflându-se în mâini potrivite, atunci acestea erau mâinile în care trebuia să se afle. Dar, cât era de sigură și pentru cât timp?

Stătuse în marea hală a turbinelor, cu urechile zvâcnind, în timp ce Mair rostea cifre și date despre presiuni, tensiuni și capacitate de cedare; înfășurat în echipamentul de protecție, privise în jos spre elementele consumate, zăcând ca niște pești siniștrii sub apa bazinului de răcire, timp de o sută de zile înainte de a fi transportate la Sellafield, pentru

reprelucrare; mersese pe malul mării să vadă instalația pentru apa de răcire și condensatori. Partea cea mai interesantă a vizitei fusese totuși hala reactorului. Mair, convocat printr-un semnal al interfonului, îi părăsise temporar și Dalgliesh rămăsese singur cu Lessingham. Stătuseră sus, pe o pasarelă, privind în jos la podelele negre ale nivelelor de încărcare ale celor două reactoare. Pe o latură a reactorului se aflau cele două imense mașini de alimentare cu combustibil. Dalgliesh își aminti de Toby Gledhill și privi spre însoțitorul său. Figura lui Lessingham era încordată și atât de albă, încât Dalgliesh se temu că va leșina. Apoi Lessingham vorbi, ca un automat, recitind o lecție pe care o învățase pe dinafară.

— Fiecare reactor conține 26.488 elemente combustibile, încărcate prin mașina de alimentare, pentru o perioadă de cinci-zece ani. Fiecare mașină de alimentare are o înălțime de aproximativ șapte metri și cântărește 115 tone. Poate primi 14 elemente combustibile, precum și celelalte; componente necesare ciclului de realimentare. Vasul de presiune este prevăzut cu o armură solidă din fontă și lemn concentrat. Ceea ce vedeți deasupra mașinii de alimentare este palanul folosit pentru ridicarea elementelor combustibile. Există și o unitate de cuplare, care stabilește cuplajul mașinii cu reactorul, precum și o cameră de luat vederi, care permite vizualizarea operațiunii de deasupra.

Se întrerupse; Dalgliesh văzu că mâinile încleștate pe balustradă tremurau. Niciunul nu rosti niciun cuvânt. Spasmul dură numai câteva secunde. Apoi, Lessingham spuse:

— Șocul este un fenomen ciudat. Săptămâni întregi după aceea am visat că-l văd pe Toby căzând. Pe urmă, visul n-a mai revenit. Am crezut c-am să pot privi în jos, nivelul de încărcare al reactorului, alungându-mi imaginea din minte. De cele mai multe ori reușesc. Doar eu aici lucrez, aici este locul meu. Dar visul îmi revine uneori, ca acum, îl văd atât de clar, zăcând acolo, parcă aș avea halucinații.

Dalgliesh simți că orice ar fi spus ar fi sunat banal.

— Eu am ajuns primul la el, continuă Lessingham. Zăcea întins cu fața la pământ și n-am putut să-l întorc. Nu puteam să-l ating. Dar nici nu a fost nevoie. Știam că murise, Părea foarte mic, dezmembrat, o păpușă de cârpe. Tot ce înțelegeam erau însemnele acelea ridicole, albina galbenă de pe călcâiul pantofilor de tenis. Doamne, ce bucuros am fost să scap de ei.

Deci Gledhill nu purtase echipamentul de protecție. Impulsul de a se sinucide nu fusese spontan.

— Probabil fusese un bun cățărător, zise Dalgliesh.
— Oh, da, Toby era în stare să se cațere oriunde. Acesta era cel mai mic dintre talentele lui.
Apoi, fără nicio schimbare perceptibilă în glas, continuase să descrie reactorul și procedura de încărcare a combustibilului în miez. Cinci minute mai târziu, Mair reveni lângă ei. Pe drum, întorcându-se spre biroul lui, Mair întrebase:
— Ați auzit de Richard Feynman?
— Fizicianul american? Am văzut un program la televizor despre el, acum câteva luni, altfel numele nu mi-ar fi spus nimic.
— Feynman obișnuia să spună: „Adevărul este mult mai încântător decât și l-a putut imagina vreun artist din trecut. De ce artiștii prezentului nu vorbesc despre el?” Dumneavoastră sunteți poet. Dar locul acesta, puterea pe care o generează, frumusețea tehnică, pura ei măreție nu vă interesează în mod deosebit, nu-i așa? Nici pe dumneavoastră, nici pe vreun alt poet.
— Mă interesează. Dar asta nu înseamnă că pot să scriu versuri despre ea.
— Nu, subiectele dumneavoastră sunt mult mai previzibile. Cum e?
Douăzeci la sută pentru Dumnezeu și sfinții Lui.
Douăzeci la sută pentru natură și împuterniciții ei.
Tot restul este dedicat lamentațiilor
Bărbaților urmăriți sau urmărindu-și iubitele.
— Procentajul pentru Dumnezeu și sfinții Lui este cam mic, spuse Dalgliesh, dar trebuie să recunosc că iubitele și-l merită pe-al lor.
— Presupun că nici nefericitul acela de Fluieraș din Norfolk nu inspiră la poezie.
— El este uman. Asta îl face un subiect bun pentru poezie.
— Dar nu unul pe care l-ați alege dumneavoastră.
Dalgliesh ar fi putut răspunde că poetul nu-și alege subiectul, ci subiectul îl alege pe el. Dar unul din motivele pentru care se refugiase în Norfolk era tocmai acela de a evita discuțiile despre poezie și, chiar dacă i-ar fi plăcut să discute despre scrierile lui, aceasta nu s-ar fi întâmplat cu Alex Mair. Totuși, era surprins să constate cât de puțin îi displăcuse întrebarea. Era greu să-ți placă omul, dar nu puteai să nu-l respecți. Iar dacă el era cel ce o ucisese pe Hilary Robarts, atunci Rickards se găsea față în față cu un oponent redutabil.
Scoțând cu vătraiul ultimele resturi de cenușă, Dalgliesh își reaminti, cu extraordinară claritate, momentul când stătuse alături de Lessingham,

privind în jos podeaua neagră a nivelului de încărcare a reactorului, sub care lucra forța aceea puternică și misterioasă. Cât va mai trece până când Rickards se va întreba de ce criminalul alesese tocmai perechea aceea de pantofi? gândi Dalgliesh.

37.

Rickards știa că Dalgliesh avea dreptate; vizita la doamna Dennison la o oră atât de târzie ar fi fost o intruziune. Dar nu putu să treacă cu mașina pe lângă Vechea Parohie, fără să încetinească și să arunce o privire, în căutarea unui semn de viață. Nu se zărea niciunul; casa se înălța întunecată și tăcută în spatele tufișurilor frământate de vânt. Intrând în propria locuință, fu cuprins de o oboseală copleșitoare. Dar, mai avea de lucru, înainte de culcare; trebuia să redacteze raportul final al anchetei Fluierașului; trebuia, de asemenea, să răspundă câtorva întrebări stânjenitoare, să susțină apărarea prin care avea de respins acuzațiile, particulare și publice, la adresa incompetenței poliției, supravegherii defectuoase, sprijinirii excesive pe tehnologie și, nu în suficientă măsură, pe demodatele metode de detecție. Toate acestea, înainte de a se apuca să cerceteze ultimele rapoarte ale cazului Robarts.

Se făcuse ora patru dimineața când își smulse hainele de pe el și se trânti pe pat, cu fața în jos. La un moment dat, în timpul nopții, i se tăcuse probabil frig, căci se trezi sub cearșafuri; întinse o mână și aprinse lampa de pe noptieră, constată uluit că nu auzise ceasul sunând și că se făcuse aproape ora opt. Brusc treaz, sări din pat și se repezi să se uite în oglinda măsuței de toaletă a soției. Măsuța, în formă de rinichi, împodobită cu un șervet din voal roz, cu flori albe, mai păstra încă setul asortat al suportului de inele, cu tavă; o păpușă de cârpe, pe care Susie o câștigase la un târg, în copilărie, atârna pe o latură a oglinzii. Numai flacoanele cu farduri lipseau, și absența lor îl izbi deodată cu atâta forță, de parcă ea ar fi murit și ele ar fi fost aruncate, rămășițe lipsite de importanță ale unei vieți. Ce, se întrebă, aplecându-se să se privească mai îndeaproape în oglindă, ce din această combinație de roz și alb a dormitorului extrem de feminin, avea vreo legătură cu fața lui obosită, cu trupul aspru, de bărbat? Retrăi experiența sentimentului inițial, resimțit când se mutaseră aici, după luna de miere, că nimic din acest cămin nu-i aparținea cu adevărat. Pe vremea când era tânăr

detectiv, ar fi fost uluit dacă cineva i-ar fi spus că va realiza o asemenea casă, cu alee de pietriș pentru mașină, cu grădină, cu cameră de zi și sufragerie separate, fiecare mobilată adecvat, mirosind încă a nou, amintindu-i de câte ori intra, de magazinul universal din Oxford Street, de unde o aleseseră. Dar acum, când Susie era plecată, se simțea din nou stingher acasă, ca și când n-ar fi fost decât un oaspete cu greu tolerat, disprețuit.

Îmbrăcându-și halatul, deschise ușa micuței încăperi dinspre sud, ce urma să fie camera copilului: pătuțul, îmbrăcat în galben deschis și alb, asortat cu perdelele; masa pentru înfășat, prevăzută cu rafturi pentru cele de trebuință unui sugar; sacul de scutece curate, atârnat pe perete; tapetul, o frenezie de iepurași și miei zburdalnici. Nu-i venea să creadă că într-o zi aici va dormi copilul lui.

Nu numai casa îl respingea. Când Susie lipsea, îi venea greu să creadă chiar și în realitatea căsătoriei. O întâlnise într-o croazieră culturală în Grecia, pe care o alesese ca alternativă la vacanțele lui singuratice. Fusese una dintre puținele femei tinere de pe vas, călătorea însoțită de mama ei, văduva unui dentist. Acum își dădea seama că Susie fusese cea care făcuse primul pas, hotărâse căsătoria, îl alesese pe el, înainte ca el să o aleagă pe ea. Dar, când o înțelesese, descoperirea îl flatase și nu-l supărase; de fapt, nici el nu se împotrivise. Ajunsese la vârsta când îi făcea plăcere gândul că îl aștepta acasă o soție, confortul căminului, cineva la care se putea întoarce la sfârșitul zilei, un copil, rostul lui în viitor, cineva pentru care să muncească.

Iar ea se căsătorise cu el, în ciuda opoziției mamei, care păruse la început să comploteze și ea în favoarea căsătoriei, poate amintindu-și că Susie avea douăzeci și opt de ani și timpul nu lucra în favoarea ei, dar care, odată logodna încheiată, spusese clar că fiica ei ar fi putut face o alegere mai bună și se angajase într-o politică ostentativă de eforturi de bine, începând o viguroasă campanie pentru reeducarea lui socială. Dar, nici chiar ea nu fusese în stare să găsească cusururi casei. El își cheltuise toate economiile, ipoteca era mare în raport cu salariul, dar casa era simbolul celor două lucruri de maximă importanță pentru el: căsătoria și slujba.

Susie urmase cursurile de secretară, dar păruse bucuroasă să renunțe la serviciu. Dacă ea ar fi dorit să-și continue cariera, el ar fi sprijinit-o, așa cum o sprijinea în orice inițiativă. Dar prefera să o vadă fericită și satisfăcută de căminul și grădina lor, să o găsească așteptându-l când se

întorcea la sfârșitul zilei. Nu era genul de mariaj la modă, nici cel pe care și-l puteau permite cele mai multe familii; dar era genul lui și el era recunoscător pentru asta.

Când se căsătoriseră nu fusese îndrăgostit de ea, acum își dădea seama. Într-adevăr, ar fi putut spune că nici nu cunoștea înțelesul cuvântului, iar acesta nu avea nimic de-a face cu legăturile aproape rușinoase, cu umilințele experiențelor lui anterioare cu femeile. Și totuși, nu numai poeții și romancierii foloseau cuvântul, ci întreaga omenire; păreau să știe exact ce înseamnă, dacă nu din experiență directă, măcar din instinct. Uneori se simțea dezavantajat ca nimeni altul, exclus de la un drept universal prin naștere, ca un om ce s-ar naște fără simțul gustului sau mirosului. Trei luni după căsătorie, când se îndrăgostise de Susie, i se păruse că trăiește revelația unei experiențe bănuite dar necunoscute, ca și când ochii orbi s-ar fi deschis brusc asupra realității luminii, culorii și formei. Se petrecuse într-o noapte când ea se bucurase de amor pentru prima dată, când, râzând și plângând în același timp, se atârnase de el, șoptindu-i vorbe dulci, incoerente. Strângând-o în brațe, simțise, într-un moment de recunoaștere uluită, că aceasta era iubirea. Momentul de afirmație fusese o împlinire și în același timp o promisiune, nu sfârșitul unei căutări, ci începutul unei descoperiri. Nu lăsa loc de îndoieli; iubirea, odată recunoscută i se părea indestructibilă. În căsătoria lor puteau exista momente de nefericire împărtășită, de neliniște, dar niciodată nu putea fi ceva mai puțin decât momentul acela. Era, într-adevăr, posibil, se întreba acum, să fie serios amenințată, dacă nu chiar distrusă căsătoria lui, de primul test serios la care era supusă, de decizia ei de a ceda în fața amestecului calculat al mamei, de autoritate și implorări pentru a-l părăsi acum, când urma să se nască primul lor copil? El voia să fie de față când ei i se dădea prima oară copilul în brațe. Iar acum era posibil nici să nu i se spună când începea travaliul Imaginea care îi hăituia imaginația cu insistență, înainte de a adormi și-și la trezire, aceea a soacrei, stând triumfătoare în camera de nașteri, cu copilul lui în brațe, îi adâncea antipatia până la paranoia.

În dreapta măsuței se afla una dintre fotografiile lor de la nuntă, în ramă argintată, făcută imediat după ceremonia căsătoriei; părea să sublinieze în mod intenționat diferența socială dintre cele două familii. Susie, aplecată puțin către el, figura ei ascuțită, vulnerabilă, arătând mai tânără decât cei douăzeci și opt de ani, capul blond, cu cununa de flori, abia ajungându-i până la umăr. Florile fuseseră artificiale, boboci de trandafiri și lăcrămioare,

dar, în amintire, ca și în realitate, emanau o dulceață trecătoare. Fața zâmbitoare nu dezvăluia nimic, nici măcar ceea ce simboliza albul mistic; iată pentru ce am muncit, ce-mi doresc, ce am realizat. El se uita direct în aparatul de fotografiat, îndurând cu stoicism ceea ce fusese, în cele din urmă, ultima etapă a unui sir nesfârșit de fotografii făcute în fața bisericii. Grupul de familie fusese, în sfârșit, eliberat. Iată-i, pe el și pe Susie, legal înlănțuiți, o pereche recunoscută. Privind înapoi, fotografiatul părea cea mai importantă etapă a ceremoniei, slujba nereprezentând decât preliminariile acestui aranjament și rearanjament complicat de străini, adunați laolaltă conform unei ierarhii pe care el nu o înțelesese întru totul, al cărui stăpân absolut era fotograful lăudăros. Auzi din nou vocea soacrei: „Da, mă tem că e un diamant neșlefuit, dar foarte capabil. Mi se spune că are stofă de șef de poliție”.

Ei bine, nu avea stofă de șef de poliție, iar ea știuse acest lucru; cel puțin nu avusese motiv să critice casa pe care el i-o asigurase unicului ei copil.

Era devreme să telefoneze; știa că soacra, care se scula întotdeauna târziu, va face mare tărăboi în jurul primei neplăceri a zilei. Dar, dacă nu vorbea cu Susie acum, nu va mai avea a doua ocazie, decât târziu, în noapte. O clipă rămase privind telefonul de lângă pat, nu-i venea să întindă mâna spre el. Dacă lucrurile ar fi stat altfel, dacă nu s-ar fi produs această nouă crimă, s-ar fi urcat în Rover, ar fi mers spre nord până la York și ar fi adus-o acasă. Lângă el, Susie ar fi găsit, poate, tăria de a i se opune mamei. Acum va trebui să călătorească singură sau împreună cu doamna Cartwright, dacă va dori să o însoțească. Ei bine, o va suporta, dacă insista să vină; ar fi fost și mai bine pentru Susie decât să călătorească singură cu trenul, atâta timp. Dar o voia înapoi acasă; o voia aici, în casă.

Telefonul păru să sune la nesfârșit; răspunse soacra, care anunță numărul cu un ton de resemnare obosită, de parcă ar fi fost al douăzecilea telefon în dimineața aceea.

— Eu sunt, Terry, doamnă Cartwright. Susie s-a trezit?

Nu-i spusese niciodată mamă. Era o prostie pe care nu se putuse forța să o rostească și, la drept vorbind, nici ea nu-i ceruse vreodată.

— Ei bine, acum probabil că s-a trezit, nu-i așa? Nu ești prea respectuos, Terry, să suni înainte de ora nouă. Susie nu doarme prea bine în ultima vreme și nu trebuie să se trezească brusc. A încercat să te găsească toată seara de ieri. Așteaptă.

Apoi, cel puțin un minut mai târziu, vocea firavă, șovăitoare:

— Terry?
— Te simți bine, iubita mea?
— Da, totul este în regulă. Mama m-a dus ieri la doctorul Maine. El m-a îngrijit și când eram mică. Sunt sub supravegherea lui; el spune că totul merge foarte bine. Mi-a rezervat un pat la spitalul local, pentru orice eventualitate.
Deci, a aranjat până și cu doctorul, gândi el cu amărăciune; pentru o clipă i se cuibări în minte gândul trădător că amândouă au pus totul la cale, că se întâmpla ceea ce dorea Susie.
— Îmi pare rău, zise el, că n-am putut vorbi mai mult la telefon ieri. Lucrurile au început să se precipite. Dar vreau să știi că Fluierașul a murit.
— Am citit în ziare, Terry. Este o veste grozavă. Tu te simți bine? Mănânci cât trebuie?
— Bine, mă simt bine. Obosit, dar în regulă. Ascultă, draga mea, crima asta nouă este cu totul altfel. Nu mai e vorba de un criminal în libertate, care omoară în serie. Pericolul a trecut. Mă tem că nu voi putea în niciun caz să vin să te iau, dar te-aș putea aștepta la Norwich. Crezi că poți să vii chiar azi? Ai un tren rapid la trei și două minute. Dacă vrea să vină și mama ta, să stea până după ce naști, sunt de acord, firește.
Nu era de acord, dar putea plăti acest preț.
— Așteaptă, Terry. Mami vrea să vorbească cu tine.
Apoi, după altă așteptare îndelungată, auzi vocea soacrei.
— Susie rămâne aici, Terry.
— Fluierașul a murit. Nu mai există niciun pericol.
— Știu că Fluierașul a murit. Dar s-a mai comis o crimă la voi, nu-i așa? Mai este un criminal în libertate, iar tu ești cel care îl urmărește. Copilul trebuie să vină pe lume în mai puțin de două săptămâni, acum Susie trebuie să stea departe de criminali și moarte. Sănătatea ei este pentru mine cea mai importantă. Ei îi trebuie afecțiune și bunătate.
— Le-a avut aici, doamnă Cartwright.
— Aș putea să spun că te-ai străduit, dar tu nu ești niciodată prezent, nu-i așa? Susie te-a sunat de patru ori, ieri-seară. Avea într-adevăr nevoie să stea de vorbă cu tine, Terry, iar tu nu erai de găsit. Acum nu asta-i trebuie, nu e de ajuns. Să lipsești bună parte din noapte, prinzând ucigași sau neprinzându-i. Știu că asta e munca ta, dar nu este corect față de Susie. Vreau ca nepotul meu să se nască în siguranță. Într-un moment ca acesta, locul unei fete este lângă mama ei.

— Credeam că locul unei soții este lângă soțul ei.

Doamne, Dumnezeule, să mă aud pe mine rostind asemenea cuvinte! Îl cuprinse un val de amărăciune, amestecată cu dezgust pentru propria-i persoană, supărare și disperare. Își spuse, dacă nu vine astăzi, nu mai vine niciodată. Copilul se va naște la York, și mama ei o să-l țină în brațe înaintea mea. Va pune mâna pe ei amândoi acum și pentru totdeauna. Știa cât de puternice erau legăturile între o văduvă și unicul copil. Nu a existat zi în care Susie să nu-i fi telefonat mamei, uneori chiar de mai multe ori pe zi. Știa cu câtă dificultate și răbdare începuse să o desprindă din îmbrățișarea maternă, obsesivă. Acum îi pusese doamnei Cartwright altă armă în mână. Auzi triumful răsunându-i în voce.

— Să nu-mi vorbești mie despre locul unei soții, Terry. Mai rămâne să-mi spui și de datoria lui Susie. Dar cu datoria ta față de ea cum rămâne? I-ai spus că nu poți veni s-o iei, iar eu nu vreau ca nepotul meu să se nască în trenul Căilor Ferate Britanice. Susie rămâne aici până se rezolvă și crima asta, și ai să-ți găsești timp să vii s-o iei.

Și închise telefonul. El puse receptorul jos, încet și rămase în așteptare. Poate Susie va suna din nou. Desigur, putea să sune și el, dar înțelegea, cu o neajutorare bolnăvicioasă, că nu avea rost. Ea nu va veni acasă. Telefonul sună. Se repezi să ridice receptorul și spuse nerăbdător:

— Alo! Alo!

Dar nu era decât sergentul Oliphant; îl suna de la Hoveton, un telefon matinal care însemna că Oliphant fie nu dormise deloc, toată noaptea, fie apucase să închidă ochii chiar mai puțin decât el. Cele patru ore de somn ale lui păreau acum un moft satisfăcut.

— Vă caută șeful poliției, domnule. I-am spus secretarei lui că nu are rost să vă telefoneze acasă, fiindcă sunteți pe drum.

— Plec în cinci minute. Nu spre Hoveton, ci spre Vechea Parohie de la Larksoken. Domnul Dalgliesh ne-a dat un fir bun în legătură cu pantofii Bumble. Ne vedem acolo, în fața casei, în trei sferturi de oră. Ar fi bine s-o suni pe doamna Dennison acum. Spune-i să țină încuiată ușa din spate și să nu lase pe nimeni să intre până nu venim noi. N-o alarma; spune-i doar că vrem să-i punem câteva întrebări și am prefera să vorbească cu noi înainte de a mai vorbi și cu altcineva.

Dacă pe Oliphant îl interesa vestea, reușea să nu arate nimic.

— N-ați uitat, zise el, că serviciul de relații publice a fixat o conferință de presă pentru ora zece, domnule? Bill Starling de la postul local de radio

încearcă să mă agațe, dar i-am spus că va trebui să aștepte până la zece. Cred că șeful vrea să știe dacă vom anunța ora aproximativă a morții.

Nu numai șeful poliției voia să știe acest lucru. Fusese util să mențină secretul asupra acestei ore, să nu afirme categoric că omorul nu fusese comis de Fluieraș. Dar, mai devreme sau mai târziu, trebuiau să spună adevărul, iar după ce va ieși raportul autopsiei, va fi greu să mai pareze întrebările insistente ale presei.

— Nu vom dezvălui nicio informație înainte de a avea raportul scris al autopsiei.

— Îl avem acum, domnule. L-a adus doctorul Maitland-Brown acum douăzeci de minute, în drum spre spital. I-a părut rău că nu vă putea aștepta.

Pe naiba i-a părut rău, gândi Rickards. Oricum, nu i-ar fi spus nimic lui Oliphant; doctorul Maitland-Brown nu stătea de vorbă cu polițiștii cu grad inferior. Dar atmosfera trebuie să fi fost intimă în biroul de declarații, unde își începuseră împreună ziua, foarte devreme.

— Nici nu avea motiv să aștepte. Toate informațiile de care avem nevoie de la el trebuie să se afle în raport. Mai bine deschide-l acum, spune-mi esențialul.

Auzi cum receptorul este așezat pe birou. Urmă o tăcere scurtă, apoi Oliphant vorbi:

— Nu sunt semne de contact sexual recent. Nu a fost violată. Se pare că avea o sănătate excepțională, până în momentul când o persoană i-a strâns o legătură în jurul gâtului și a omorât-o. Poate stabili ora decesului cu mai multă precizie, acum că a studiat conținutul stomacului, dar prima estimare rămâne nemodificată. Între 8:30 și 9:45, dar, dacă noi dorim să spunem 9:20, el nu va avea obiecțiuni. Și nu era gravidă, domnule.

— În regulă, sergent. Ne întâlnim în fața Vechii Parohii peste patruzeci și cinci de minute.

Al naibii să fie dacă va începe o zi grea fără să-și ia micul dejun. Scoase repede câteva felii de șuncă din ambalajul lor, din frigider, și le puse în prăjitorul electric, dându-i drumul la capacitate maximă, apoi puse în priză ceainicul și își luă o cană. Avea timp să bea o cafea tare; va pune șunca între două felii de pâine și le va mânca în mașină.

Patruzeci de minute mai târziu, străbătând satul Lydsett, se gândi la seara de ieri. Nu-i propusese lui Adam Dalgliesh să vină împreună cu poliția la Vechea Parohie. Nu era necesar; le dăduse informații precise, exacte, nu avea nevoie de un comandant de poliție care să le arate unde se află cufărul

cu pantofi uzați. Mai exista însă și alt motiv. Fusese destul de bucuros să-i bea whisky-ul lui Dalgliesh, să-i mănânce tocana, sau cum o fi numind el mâncarea aceea, să discute punctele nevralgice ale investigației. Ce altceva aveau în comun, dacă nu meseria? Ceea ce nu însemna, totuși, că prezența lui Dalgliesh îi tăcea plăcere în timp ce și-o exercita. Ieri-seară trecuse bucuros pe la moară, satisfăcut că nu trebuia să se întoarcă prea curând într-o casă goală, stătuse lângă focul din cămin și plecase, târziu, după o seară în care se simțise bine. Dar, odată desprins de prezența fizică a lui Dalgliesh, vechile incertitudini îi reveniseră, la fel de puternice ca atunci, lângă patul în care zăcea mort Fluierașul. Știa că niciodată nu va gândi exact ca Dalgliesh și știa și de ce. Nu trebuia decât să-și amintească incidentul și resentimentul îl invada din nou. Și totuși, întâmplarea se petrecuse în urmă cu aproape doisprezece ani, se îndoia chiar că Dalgliesh o mai ținea minte. Tocmai aici era partea cea mai dureroasă a jignirii, cuvintele care îi rămăseseră în memorie, peste ani, cuvinte care îl umiliseră atunci și aproape îi distruseseră încrederea în sine, ca detectiv, atât de ușor rostite și, aparent, atât de repede uitate.

Locul – o mică încăpere de sub acoperiș, în crescătoria de iepuri a unei case de dincolo de Edgware Road, victima – o prostituată de cincizeci de ani. Murise de o săptămână când o găsiseră, iar mirosul din cocioaba înghesuită, neaerisită, fusese atât de respingător, încât trebuise să-și acopere nasul cu batista, să se abțină să nu vomite. Unul dintre detectivi nu reușise. Se repezise să deschidă fereastra și poate că ar fi făcut-o, dacă geamul n-ar fi fost înțepenit de murdărie. Nici el nu mai putuse să înghită, de parcă propria-i salivă fusese contaminată. Batista pe care și-o ținea la gură se îmbibase de salivă. Femeia zăcea dezbrăcată printre borcane, pilule, resturi de mâncare, o masă obscenă de carne intrată în putrefacție, la numai câțiva centimetri de oala de noapte, plină, la care nu mai putuse să ajungă în cele din urmă. Dar acela era cel mai nevinovat dintre duhorile din casă. După ce plecase medicul legist, se întorsese către cel mai apropiat polițist și-i spusese: „Pentru Dumnezeu, nu putem să scoatem chestia asta de-aici?”

Atunci auzise vocea lui Dalgliesh, din ușă, mușcătoare ca un bici: „Domnule sergent, cuvântul este *cadavru.* Sau, dacă preferi mai există *mort, trup, victimă,* chiar *decedat.* Ceea ce vezi a fost o femeie. În viață nu a fost un obiect și nu este un obiect nici acum”.

Amintirea îi provoca încă o reacție fizică, simțea mușchii stomacului contractându-se, valul fierbinte de furie. N-ar fi trebuit să lase să treacă o

asemenea admonestare publică, nu în fața celorlalți detectivi. Ar fi trebuit să-l privească pe individul acela arogant drept în față și să-i spună adevărul, chiar dacă ar fi plătit cu tresele.

— Dar acum nu mai este o femeie, nu-i așa? Nu mai este o ființă umană. Și dacă nu mai este o ființă umană, atunci ce este?

Nu era drept, asta îl duruse. Existau alți zece colegi care ar fi meritat remarca, dar nu el. Niciodată, de la promovarea lui în brigada de investigații criminalistice, nu privise victima ca pe o bucată de carne, niciodată nu se bucurase să privească, curios, un trup gol, niciodată nu se uitase, nici chiar la cele mai dezgustătoare victime, altfel decât cu milă, de multe ori chiar cu durere. Cuvintele îi scăpaseră fără să vrea, le rostise din neputință, după oboseala unei zile de nouăsprezece ore de muncă, dintr-un dezgust fizic necontrolabil. Avusese ghinionul să le audă Dalgliesh, comandantul al cărui sarcasm rece putea fi mai devastator decât obscenitățile răcnite de oricare alt ofițer. Continuaseră să lucreze împreună încă șase luni. Nu mai reveniseră asupra incidentului. Dalgliesh considerase munca lui satisfăcătoare sau, cel puțin, nu-l mai criticase și altă dată. Dar nici nu-l lăudase. El fusese de o corectitudine scrupuloasă față de ofițerul lui superior; Dalgliesh se comportase ca și când incidentul nici nu avusese loc. Dacă mai târziu își regretase cuvintele, nu o spusese niciodată. Poate l-ar fi surprins să afle cu câtă amărăciune, aproape obsesivă, fuseseră respinse. Acum, pentru prima dată, Rickards se întreba dacă nu și Dalgliesh, la rândul lui, fusese încordat, dacă nu acționase sub impulsul propriilor frământări, descărcându-se prin usturimea cuvintelor. De puțină vreme își pierduse soția și copilul nou-născut. Dar, ce aveau toate acestea a face cu o prostituată moartă într-o casă de toleranță din Londra? Ar fi trebuit să înțeleagă mai mult. Tocmai aici era miezul problemei. Ar fi trebuit să-l cunoască pe acest om. Lui Rickards i se părea că a ține minte incidentul atât de multă vreme și cu atâta acuitate, era un gest paranoic. Gândul că Dalgliesh se afla pe moșia lui i-l readusese însă în minte. I se întâmplaseră lucruri și mai rele, fusese criticat și mai aspru altă dată, și uitase. Acel moment, însă, nu-l putea uita. Stând lângă foc, în moara de la Larksoken, bând din whisky-ul lui Dalgliesh, aproape egali în rang, cu sentimentul siguranței în parohia lui, Rickards crezuse că poate da uitării trecutul. Acum își dădea seama că nu putea. Dacă nu ar fi existat acea amintire, el și Adam Dalgliesh ar fi putut fi prieteni. Acum îl respecta, îl admira, îi prețuia

opinia, se putea chiar simți bine în compania lui. Dar, își spuse, nu-l va plăcea niciodată.

38.

Oliphant aștepta în fața Vechii Parohii; ieșise din mașină și se sprijinea de capota din față, picior peste picior, citind un ziar. Impresia pe care o lăsa, și nu fără intenție, era că-și pierdea timpul acolo de cel puțin zece minute. Când mașina se apropie, el se îndreptă și întinse gazeta, spunând:

— Scrie în toate, domnule. Nici nu mă așteptam altfel.

Povestea nu ajunsese pe prima pagină, dar se întindea pe cele două de mijloc, cu titluri negre și o lozincă: „Nu din nou!” Pe al doilea rând era scris numele corespondentului pentru crime. Rickards citi:

Am aflat astăzi că Neville Porter, omul identificat a fi Fluierașul și care s-a sinucis în hotelul Balmoral din Easthaven, duminică, fusese interogat de poliție la începutul anchetei și eliminat ca suspect. Întrebarea este: de ce? Poliția știa ce tip de om trebuie să caute. Un singuratic. Probabil, necăsătorit sau divorțat. O persoană cu mașină și cu o slujbă de noapte. Neville Porter era un astfel de om. Dacă ar fi fost prins când i s-a luat interogatoriul, ar fi fost salvată viața a patru femei nevinovate. N-am învățat nimic din acel fiasco al Violatorului din Yorkshire?

— Obișnuitele prostii previzibile, zise Rickards. Femeile care cad victime crimelor sunt fie prostituate, care probabil merită ceea ce au căpătat, fie femei nevinovate.

Parcurse repede restul articolului, în timp ce se îndrepta pe alee, spre casă. Argumentele erau că poliția se baza prea mult pe calculatoare, pe ajutoare mecanice, mașini rapide, tehnologie. Era timpul să revină la polițistul–patrulă. Ce rost avea să introduci șiruri interminabile de date în calculator, dacă un detectiv obișnuit nu era în stare să identifice un suspect evident. Rickards nu putea accepta articolul, deși exprima câteva din propriile sale idei.

Îi aruncă ziarul înapoi lui Oliphant:

— Ce vor să spună, că am fi putut să-i întindem o cursă Fluierașului, amplasând un polițist în uniformă care să patruleze la fiecare intersecție? I-ai spus doamnei Dennison că venim și să nu primească vizitatori?

— N-a fost prea încântată, domnule. A spus că singurii vizitatori care ar fi putut veni erau locuitorii de pe promontoriu, iar ea nu avea motiv să nu primească prietenii. Până acum nu a sosit nimeni, cel puțin, nu la ușa principală.

— Ai verificat ușa din spate?

— Mi-ați spus să vă aștept afară, domnule. Nu m-am dus în spate.

Nu era un început prea promițător. Dar, chiar dacă Oliphant, cu obișnuita lui lipsă de tact, reușise să intre în conflict cu doamna Dennison, ea nu se manifestă în acest sens și îi primi cu o amabilitate gravă. Oliphant se gândi din nou de atractivă era, cu o drăgălășenie blândă și ușor demodată, numită tipul de trandafir englez, pe vremea când frumusețea de acest gen era la modă. Chiar și îmbrăcămintea ei avea un aer de drăgălășenie anacronică, nu purta omniprezenții pantaloni, ci o fustă gri în cute și un pulover asortat, peste o bluză bleu, un singur rând de perle. În ciuda aerului aparent calm, era foarte palidă, astfel încât rujul roz, aplicat cu grijă, părea aproape țipător pe pielea lipsită de sânge; Rickards remarcă umerii rigizi sub lâna subțire.

— Vă rog să poftiți în salon, domnule inspector șef. Vreți să-mi explicați despre ce este vorba? Presupun că dumneavoastră și domnul sergent nu veți refuza o ceașcă de cafea.

— Sunteți foarte drăguță, doamnă Dennison, dar nu cred că avem timp. Sper să nu vă reținem mult. Căutăm o pereche de pantofi, marca Bumble, pantofi de tenis; avem motive să credem că s-ar găsi în cufărul dumneavoastră de vechituri. L-am putea vedea, vă rog?

Doamna Dennison le aruncă o privire rapidă, apoi, fără niciun cuvânt, îi conduse printr-o ușă din spatele holului și un coridor, către o altă ușă, arcuită. Se întinse până la zăvorul care alunecă ușor și cei trei se găsiră într-un al doilea coridor, mai scurt, cu pardoseală de piatră, în fața unei ușii foarte solide, de asemenea, zăvorâtă, sus și jos. De o parte și de cealaltă se afla câte o cameră. Ușa celei din dreapta era deschisă.

Doamna Dennison îi conduse înăuntru.

— Aici ținem diversele lucruri pentru vânzare. Cum i-am spus domnului sergent Oliphant, când a telefonat, ușa din spate era încuiată cu ambele zăvoare, ieri, la ora cinci, și așa a rămas de atunci. De obicei, în timpul zilei o deschid, astfel încât să poată intra oricine are lucruri de dat, fără a mai bate.

— Ceea ce înseamnă, zise Oliphant, că oricine poate să și ia orice, nu numai să aducă. Nu vă e frică de hoți?

— Aici suntem la Larksoken, domnule sergent, nu la Londra.

Camera, cu pardoseală de piatră, cu pereții de cărămidă și o singură fereastră, înaltă, trebuie să fi fost inițial, fie cămară, fie depozit. Scopul în care era utilizată în prezent să vedea dintr-o privire. La perete se aflau două cufere, cel din stânga încărcat pe trei sferturi cu pantofi, celălalt conținând curele, sacoșe, cravate bărbătești înnodate laolaltă. Lângă ușă se întindeau două rafturi lungi. Pe unul se afla un întreg talmeș-balmeș: căni cu farfuriile lor, daruri de iarmaroc, mici statuete, farfurioare și farfurii, un aparat de radio portabil, o veioză cu abajur crăpat, murdar. Al doilea raft conținea cărți vechi și cam jerpelite, majoritatea în ediții ieftine. Pe raftul de jos fusese înșirat un rând de cârlige de care atârnau mai multe umerașe cu haine mai bune: costume bărbătești, jachete, rochii de damă și haine pentru copii, unele cu prețul înscris pe bucățele de hârtie, atașate cu bolduri, de tiv. Lui Oliphant nu-i trebuiră decât câteva secunde să înregistreze aspectul camerei, apoi își îndreptă atenția către cufărul cu pantofi. Scotoci mai puțin de un minut pentru a confirma lipsa pantofilor Bumble, apoi începu să caute sistematic, sub privirile lui Rickards și ale doamnei Dennison. Fiecare pereche, majoritatea legate cu șireturile, fu scoasă și pusă deoparte, până ce cufărul se goli; apoi fură puse la loc, metodic. Rickards scoase un pantof de tenis, Bumble, din servietă și i-l întinse doamnei Dennison.

— Pantofii pe care îi căutăm sunt ca aceștia. Vă puteți aminti dacă a existat vreo pereche asemenea în cufărul de pantofi și dacă da, cine i-a adus?

Femeia răspunse imediat:

— Nu știam că se numesc Bumble, dar, da, a existat o pereche în cufărul acela. I-a adus domnul Miles Lessingham, de la centrala nucleară. Fusese rugat să dea îmbrăcămintea tânărului care s-a sinucis la Larksoken. Două dintre costumele atârnate aici i-au aparținut, de asemenea, lui Toby Gledhill.

— Când a adus domnul Lessingham pantofii, doamnă Dennison?

— Nu-mi amintesc exact. Cred că într-o după-amiază, târziu, spre sfârșitul lunii trecute. Dar, va trebui să-l întrebați pe el, domnule inspector șef. Poate, el ține minte mai bine.

— I-a adus la ușa principală?

— Oh, da. A spus că nu poate rămâne la ceai, dar a schimbat câteva cuvinte în salon, cu doamna Copley. Apoi, a adus aici valiza cu lucruri și le-am despachetat împreună. Am pus pantofii într-o pungă de plastic.

— Și când i-ați văzut ultima oară?
— Nu-mi amintesc, domnule inspector șef. Nu vin aici prea des, doar uneori, când trebuie să stabilesc prețul pentru unele haine. Chiar și atunci, nu mă uit întotdeauna în cufărul cu pantofi.
— Nici măcar ca să vedeți ce s-a mai adus?
— Ba da, fac asta din când în când, dar nu este o inspecție regulată.
— Sunt pantofi foarte deosebiți, doamnă Dennison.
— Știu asta și, dacă aș fi căutat prin cufăr recent, i-aș fi remarcat sau aș fi observat că lipsesc. Dar n-am făcut-o. Mă tem că nu vă pot spune când au fost luați.
— Câți oameni cunosc sistemul de aici?
— Cei mai mulți dintre locuitorii promontoriului îl cunosc, și mai multe persoane din Larksoken, care aduc de obicei lucruri pentru vânzare. Vin cu mașina, desigur, trec în drum spre casă sau, uneori, cum a făcut și domnul Lessingham, sună la ușa din față. Câteodată, iau eu sacoșele de la ei, alteori, spun că le lasă ei în spate. Vânzarea nu are loc aici, ci la primăria din Lydsett, în octombrie. Dar locul este bun să strângem lucrurile aici, atât pentru cei de pe promontoriu, cât și pentru cei de la centrală. După aceea, domnul Sparks și domnul Jago, de la Eroul Local, vin cu camioneta și le încarcă, cu o zi sau două înainte de vânzare.
— Văd că puneți prețuri pe unele dintre lucruri.
— Nu pe toate, domnule inspector șef. Dar ocazional știm că cineva dorește un anumit lucru și îl poate cumpăra înainte de vânzarea propriu-zisă.
Recunoașterea părea să o stânjenească. Rickards se întrebă dacă soții Copley nu aveau unele avantaje din această metodă. Cunoștea cum se desfășurau asemenea vânzări de lucruri la mâna a doua. Mama lui participa la organizarea vânzării de la Chapel. Cei care ajutau se așteptau să ia cele mai bune lucruri; era recompensa lor. Și, de ce nu?
— Vreți să spuneți că oricare dintre localnicii care au nevoie de haine, pentru copii să spunem, știu că le pot procura de aici?
Doamna Dennison se înroși. Își dădea seama că sugestia și, poate, cuvântul folosit o puseseră în încurcătură.
— Oamenii din Lydsett, răspunse ea, așteaptă de obicei vânzarea principală. De fapt, nici nu s-ar putea să vină toți sătenii aici, să vadă ce s-a adus. Dar, uneori, vând celor de pe promontoriu. Doar banii sunt pentru fondul de sprijin al bisericii. Nu văd ce motiv ar exista să nu vindem câteva

lucruri înainte, dacă unul dintre localnici are nevoie de ele. Desigur, prețul pe care îl plătesc este adecvat.

— Cine cumpără din când în când, doamnă Dennison?

— Domnul Blaney a mai cumpărat haine pentru copii. Una dintre jachetele de tweed ale domnului Gledhill i s-a potrivit domnului Copley, așa că a plătit-o doamna Copley. Acum vreo două săptămâni a venit și Neil Pascoe, să vadă dacă aveam ceva bun pentru Timmy.

Oliphant întrebă:

— Asta s-a întâmplat înainte sau după ce domnul Lessingham adusese pantofii? întrebă Oliphant.

— Nu-mi amintesc, domnule sergent. Mai bine întrebați-l pe el. Niciunul nu ne-am uitat în cufărul cu pantofi. Pe domnul Pascoe îl interesau puloverele călduroase pentru Timmy. A cumpărat două. Pe raftul din bucătărie există o cutie de tablă în care am pus banii.

— Deci, oamenii nu iau, pur și simplu, și pe urmă lasă banii.

— Oh, nu, domnule inspector șef. Nimeni nu s-ar gândi la așa ceva.

— Dar curelele? Ne puteți spune dacă lipsește vreuna dintre curele sau centuri?

Ea răspunse, brusc enervată:

— Cum aș putea? Căutați și singur. În cufărul acesta este o învălmășeală: centuri, curele, genți vechi, eșarfe. Cum aș putea ști dacă lipsește ceva și când a fost luat?

— V-ar surprinde, zise Oliphant, dacă v-am spune că avem un martor care a văzut pantofii în cufăr, miercuri dimineață?

Oliphant putea să facă cea mai simplă și mai nevinovată întrebare să sune ca o acuzație. Dar lipsa lui de maturitate, uneori vecină cu insolența, era de obicei evaluată cu atenție, iar Rickards rareori încerca să o disciplineze, știind că uneori era folositoare. Ca să fie drept, Oliphant era cel care aproape reușise să-l scoată pe Alex Mair din impasibilitate. Acum însă, ar fi trebuit, poate, să-și aducă aminte că se adresa unei foste profesoare. Doamna Dennison îi aruncă o privire dezaprobatoare, mai potrivită pentru un copil delincvent.

— Cred că nu ați ascultat cu atenție ce v-am spus, domnule sergent. Habar nu am când au fost luați pantofii. Iar dacă așa stau lucrurile, cum m-ar putea surprinde să aflu când au fost văzuți ultima oară? Se întoarse spre Rickards: Dacă discuția continuă, nu ne-am simți cu toții mai bine în salon, decât stând aici, în picioare?

Rickards spera că va fi cel puțin mai cald.

Doamna Dennison îi conduse prin hol, spre o cameră din față, ale cărei ferestre dădeau spre sud, către gazonul plin de bulgări, desișul de dafini și rododendroni și tufișurile ciufulite de vânt, care acopereau efectiv drumul. Încăperea era mare și doar puțin mai caldă decât cea din care tocmai ieșiseră, ca și când nici cel mai puternic soare de toamnă nu reușise să pătrundă prin ferestrele zăbrelite și draperiile grele, de pluș. Aerul era cam închis, mirosea a ceară de parchet, plante aromate și ușor a mâncare grea, ca și când ar mai fi fost încă dominat de miresmele de mult consumatelor ceaiuri din epoca victoriană. Rickards se aștepta parcă, să audă foșnetul unei crinoline.

Doamna Dennison nu aprinse lumina, iar Rickards simți că nici nu-i putea cere să o facă. În semiîntuneric, avu senzația unei atmosfere de mobile masive, din mahon, măsuțe încărcate cu fotografii, la perete, fotolii tapițate, confortabile, acoperite cu huse uzate, și o mulțime de tablouri în rame complicate, încât camera părea o galerie apăsătoare, rareori vizitată. Pe doamna Dennison părea să o deranjeze dacă nu întunericul, cel puțin frigul. Se opri să introducă în priză un radiator electric cu două rezistențe, aflat în dreapta vetrei, apoi se așeză cu spatele spre fereastră; îi pofti pe Rickards și Oliphant să ia loc pe canapea și ei se așezară unul lângă celălalt, drepți pe pernele țepene. Ea rămase tăcută, cu mâinile pe genunchi. Încăperea, cu aerul ei de mahon greu, întunecat, de respectabilitate, părea să o diminueze; lui Rickards i se părea că femeia strălucește ca un strigoi de dimensiunea unui pitic, pe lângă brațele uriașe ale fotoliului. Se întreba ce fel de viață ducea pe promontoriu, în această casă izolată și greu de întreținut, ce căutase ea când se refugiase pe această coastă măcinată de vânturi și dacă găsise ceea ce căutase.

— Când s-a luat hotărârea ca părintele și doamna Copley să plece la fiica lor? întrebă Rickards.

— Vinerea trecută, după uciderea Christinei Baldwin. Fiica lor era foarte îngrijorată și insista de câtva timp ca ei să vină la ea, dar ceea ce i-a hotărât a fost crima care s-a petrecut atât de aproape. Eu trebuia să-i duc cu mașina la gară, în Norwich, pentru trenul de 8:30, duminică seara.

— Era un lucru știut de mai multe persoane?

— Cred că s-a vorbit despre asta. S-ar putea spune că era un lucru cunoscut, dacă ne gândim că erau persoane care aflaseră. Domnul Copley a trebuit să facă unele aranjamente pentru slujbele pe care le ținea. Doamnei

Bryson de la magazin, i-am spus că voi avea nevoie numai de o jumătate de litru de lapte pe zi, în loc de doi. Da, se poate spune că era un lucru cunoscut.

— De ce nu i-ați condus la Norwich, așa cum fusese aranjat?

— Pentru că s-a stricat mașina, tocmai când își făceau bagajele. Credeam că v-am explicat deja. Pe la șase și jumătate m-am dus s-o scot din garaj și am adus-o în fața ușii principale. Atunci a mers, dar când s-au urcat în mașină, la 7:15, și eram gata de plecare, n-a vrut să mai pornească. Așa că l-am sunat pe domnul Sparks, de la garajul din Lydsett, și am aranjat să-i ducă el, cu taxiul.

— Fără dumneavoastră?

Înainte ca ea să poată răspunde, Oliphant se ridică în picioare, se apropie de lampa de lângă scaun și, fără să spună nimic, o aprinse. Lumina puternică străluci deasupra ei. Rickards crezu o clipă că femeia va protesta. Ea se ridică pe jumătate din scaun, apoi se așeză la loc și continuă, ca și când nu s-ar fi întâmplat nimic.

— M-am simțit foarte prost din acest motiv. Aș fi fost mai liniștită să-i văd instalați în tren, dar domnul Sparks ne putea ajuta numai dacă de la gară pleca direct la Ipswich, unde trebuia să ia un client. A promis totuși că nu-i va lăsa înainte de a-i urca în vagon. E adevărat că nu sunt copii, sunt perfect capabili să coboare la gara Liverpool Street. Trenul merge numai până acolo, iar fiica lor îi aștepta.

De ce, se întrebă Rickards, era atât de defensivă? Nu se putea considera un suspect serios. Și totuși, de ce nu? Cunoscuse el și alți criminali, despre care n-ai fi crezut că pot ucide. Detecta frica într-o mulțime de semne mici, care nu puteau scăpa unui polițist experimentat: tremurul mâinilor, pe care încerca să-l controleze când îl sesiză el, ticul nervos de la colțul ochilor, incapacitatea de a sta o clipă liniștită, urmată, în clipa următoare, de o nemișcare nefirească, controlată, felul în care îi întâlnea hotărâtă privirea, cu un amestec de sfidare și îndurare. Luat separat, fiecare era un semn de tensiune firească; laolaltă sugerau ceva apropiat terorii. Rickards respinsese avertismentul lui Adam Dalgliesh, de seara trecută. I se păruse că-i învață meserie. Dar, poate că avusese dreptate. Poate că se afla, într-adevăr, în fața unei femei care trecuse prin mai multe interogatorii agresive, decât putea să suporte. El trebuia să-și facă totuși datoria.

— Ați telefonat pentru taxi imediat? N-ați încercat să depistați de ce nu mergea mașina?

— Nu era timp să meșteresc sub capotă. Oricum, eu nu sunt mecanic. Niciodată nu m-am priceput la mașini. Am avut noroc să constat la timp că nu mai merge, și încă și mai mult noroc că domnul Sparks a fost atât de cumsecade. A venit imediat. Domnul și doamna Copley începuseră să se agite. Fiica lor îi aștepta; făcusem toate aranjamentele. Era important să prindă trenul.

— Unde țineți mașina în mod normal, doamnă Dennison?

— Credeam că v-am spus, domnule inspector șef. În garaj.

— Încuiați garajul?

— Există un lacăt. Unul mic. Nu cred că este foarte rezistent, dacă cineva ar vrea să-l spargă și să intre, dar nu a încercat nimeni niciodată. Era încuiat când m-am dus să iau mașina.

— Cu trei sferturi de oră înainte de plecare?

— Da. Nu înțeleg unde vreți să ajungeți. Sunt importante toate acestea?

— Sunt curios, doamnă Dennison, atâta tot. De ce așa de devreme?

— Ați fost vreodată pus în situația de a încărca o mașină cu bagajele a doi oameni bătrâni, care pleacă pentru o perioadă de timp nelimitată? Am ajutat-o pe doamna Copley să termine de împachetat. Am putut lipsi câteva minute, când nu avea nevoie de mine, și mi s-a părut o ocazie bună să aduc mașina.

— Cât a stat în fața casei, ați avut-o tot timpul sub ochi?

— Bineînțeles că nu. Am fost ocupată să verific dacă soții Copley își luaseră toate cele necesare, să trec în revistă ce aveam eu de făcut cât erau ei plecați: treburile parohiei, câteva telefoane de dat.

— Unde se întâmplau toate acestea?

— În biroul domnului Copley. Doamna Copley era în dormitorul dumneaei.

— Iar mașina rămăsese nesupravegheată pe alee?

— Vreți să sugerați că cineva ne-a sabotat?

— Ei bine, ar fi puțin cam mult spus, nu credeți? De unde v-a venit ideea?

— De la dumneavoastră, domnule inspector șef. Altfel, mie nu mi-ar fi trecut prin cap. Și sunt de acord că ar fi cam mult.

— Când v-a sunat domnul Jago de la Local Hero, la 9:45, să vă spună că Fluierașul e mort, ce ați făcut?

— Nu puteam să fac nimic. Nu aveam cum să-i mai opresc pe soții Copley; plecaseră de o oră. Am sunat-o pe fiica lor la club, la Londra, și am

reușit să o prind înainte de a pleca la gară. Mi-a spus că făcuse toate aranjamentele, așa că puteau să rămână o săptămână, dacă tot porniseră la drum. De fapt, se întorc mâine după-amiază. Doamna Duncan-Smith a fost chemată să îngrijească o prietenă bolnavă.

— Unul dintre ofițerii mei a stat de vorbă cu domnul Sparks. Era nerăbdător să vă asigure că soții Copley plecaseră cu bine. V-a telefonat de îndată ce a putut, dar nu ați răspuns. S-a întâmplat pe la 9:15, la aceeași oră când v-a căutat și domnul Jago, prima dată.

— Eram, probabil, în grădină. Era o seară minunată, cu lună plină, iar eu nu-mi găseam locul. Trebuia să ies din casă.

— Chiar dacă Fluierașul nu fusese prins, așa cum știați dumneavoastră?

— Destul de ciudat, domnule inspector șef, nu mi-a fost niciodată cu adevărat frică de Fluieraș. Amenințarea mi se părea îndepărtată, aproape ireală.

— Nu ați ieșit din grădină?

Doamna Dennison îl privi drept în ochi.

— Nu am ieșit din grădină.

— Și totuși, nu ați auzit telefonul?

— Grădina este mare.

— Dar era o noapte liniștită, doamnă Dennison.

Femeia nu răspunse.

— Când v-ați întors din plimbarea singuratică în noapte?

— Nu aș descrie șederea mea în grădină ca o plimbare singuratică în noapte. Presupun că am lipsit din casă cam o jumătate de oră. Mă întorsesem de cinci minute când a sunat domnul Jago.

— Când ați aflat de moartea domnișoarei Robarts, Doamnă Dennison? Este evident că nu era o noutate pentru dumneavoastră, când v-am întâlnit la Martyr’s Cottage.

— Credeam că știți deja, domnule inspector șef. Domnișoara Mair mi-a telefonat puțin după ora șapte, luni dimineață. La rândul ei, ea a aflat când s-a întors fratele ei, târziu, duminică noapte, după ce văzuse cadavrul; dar ea n-a vrut să mă deranjeze la miezul nopții, mai ales ca să-mi comunice o veste atât de tulburătoare.

— A fost o veste tulburătoare, doamnă Dennison? interveni Oliphant. Abia o cunoscuserăți pe domnișoara Robarts. De ce ar fi fost atât de tulburătoare?

Doamna Dennison îl privi lung, apoi se întoarse spre Rickards și întrebă:

— Dacă puteți pune o asemenea întrebare, domnule sergent, sunteți sigur că faceți munca potrivită?

Rickards se ridică să plece. Femeia îl conduse spre ușa principală. La plecare, se întoarse spre el și îi spuse agitată:

— Domnule inspector șef, nu sunt proastă. Toate întrebările acestea despre pantofi. Este evident că ați găsit o urmă la locul crimei și credeți că ar fi lăsată de criminal. Dar pantofii Bumble nu sunt prea neobișnuiți. I-ar fi putut purta oricine. Faptul că lipsesc pantofii lui Toby Gledhill ar putea fi o simplă coincidență. Nu este obligatoriu să-i fi luat cineva în scopuri criminale. Oricine avea nevoie de o pereche de pantofi de tenis i-ar fi putut fura.

Oliphant o privi.

— Oh, nu cred, doamnă. Dumneavoastră așa credeți? Așa cum ați spus singură, acum o jumătate de oră, aici este Larksoken, nu Londra.

Și schiță cu buzele lui groase un zâmbet satisfăcut.

39.

Rickards ar fi dorit să stea de vorbă cu Lessingham imediat, dar, datorită conferinței de presă convocate pentru ora zece, discuția trebuia amânată; și, pentru ca lucrurile să se complice și mai mult, telefonând la centrala nucleară de la Larksoken, află că Lessingham avea zi liberă, dar lăsase un mesaj, spunând că se afla la casa lui de lângă Blakeney. Din fericire, fu găsit acasă, și Oliphant fixă o întâlnire pentru ziua următoare.

Întârziară mai puțin de cinci minute, de aceea frustrarea fu cu atât mai mare când, ajungând la casa scundă, din cărămidă și lemn, retrasă de la sosea, la o milă în afara satului, nu-l găsiră. O notiță scrisă cu creionul îi aștepta prinsă pe ușa principală.

„Oricine are treabă cu mine mă găsește la Heron, care este ancorată la cheiul din Blakeney. E valabil și pentru poliție”.

— Imbecilul! protestă Oliphant. Ca și când nu-i venea să creadă că un suspect poate fi atât de rău intenționat și necooperant, încercă ușa, privi înăuntru pe fereastră, apoi dispăru în spatele casei. Întorcându-se, spuse:

— O dărăpănătură. I-ar trebui o bidinea. Caraghios loc și-a mai ales! Mlaștinile astea sunt destul de periculoase iarna. Nu i-ar strica puțină viață prin jur.

Rickards recunoscu în sinea lui că locul era, într-adevăr, o ciudățenie pentru Lessingham. Casa arăta de parcă ar fi cuprins cândva două locuințe, transformate acum într-una singură, și, în ciuda faptului că era bine proporționată, având chiar un oarecare farmec melancolic, la prima privire părea neocupată și lăsată în paragină. Lessingham era, totuși, inginer sau tehnician, pentru moment nu-și amintea exact ce. În orice caz, nu locuia aici din sărăcie.

— Probabil, zise el, dorește să fie aproape de barcă. Pe coasta asta nu prea poți alege între porturi. Nu are unde să și-o țină decât aici sau la Wells-next-the-Sea.

Urcându-se din nou în mașină, Oliphant mai aruncă o privire nemulțumită în urmă, ca și când casa ar fi ascuns, sub vopseaua coșcovită, un secret pe care l-ar fi divulgat dacă primea câteva picioare viguroase în ușă. Punându-și centura de siguranță, bombăni:

— Când o să ajungem la chei, cred c-o să găsim un bilet în care ne spune să-l căutăm la cârciumă.

Dar Lessingham se afla unde spusese că poate fi găsit. Zece minute mai târziu, ajunseră la el; era așezat pe o ladă răsturnată, pe cheiul pustiu, cu un motor în față. Barca lui cu vele, lungă de zece metri, cu cabină centrală, era ancorată lângă el. Nu începuse încă să lucreze. O cârpă relativ curată îi atârna dintre degetele prea neliniștite pentru a o putea ține; privea motorul, ca și cum s-ar fi aflat în fața unei probleme insolubile. Când cei doi polițiști ajunseră lângă el, ridică privirea. Rickards fu șocat de schimbare. În numai două zile părea să fi îmbătrânit zece ani. Era desculț, purta o flanelă de lână bleumarin, decolorată, pe deasupra pantalonilor trei sferturi, din doc, modern franjurați la margine. Dar ținuta neprotocolară nu făcea decât să-i sublinieze paloarea urbană, pielea întinsă pe pomeți, cearcănele vinete sub ochii afundați în orbite. În timpul liber se ocupa de navigație, gândi Rickards. Era uimitor că vara, deși urâtă, nu-i așezase pe piele un bronz mai pronunțat decât culoarea unui biscuit.

Lessingham nu se ridică, dar spuse, fără altă introducere:

— Ați avut noroc să mă prindeți la telefon. O zi liberă e păcat să o pierzi stând în casă, mai ales acum. M-am gândit că e la fel de bine să stăm de vorbă aici, ca și oriunde în altă parte.

— Nu chiar așa, răspunse Rickards. Ar fi mai bine într-un loc mai retras.

— Aici suntem destul de retrași. Localnicii recunosc polițiștii de la o poștă. Firește, dacă doriți să fac o declarație oficială sau dacă aveți de gând

să mă arestați, aș prefera să se întâmple la poliție. Îmi place să-mi păstrez casa și barca neatinse. Vreau să spun, neatinse de senzații dezagreabile.

— De ce credeți că am vrea să vă arestăm? întrebă Oliphant flegmatic. Pentru ce să vă arestăm, mai exact?

Adăugă: „domnule”, făcând cuvântul să sune ca o amenințare.

Rickards simți un val de iritare. Stătea în firea omului să nu piardă ocazia unui început facil, dar introducerea aceasta copilărească, sumară, nu putea netezi calea unui interogatoriu. Lessingham îl privi pe Oliphant, gândindu-se serios dacă întrebarea trebuia să primească un răspuns.

— Dumnezeu știe. Presupun că găsiți dumneavoastră ceva, dacă vreți cu tot dinadinsul.

Apoi, părând că abia atunci își dăduse seama că cei doi stăteau în picioare, se ridică:

— Fie, haideți mai bine la bord.

Rickards nu se pricepea la bărci, dar aceasta, construită în întregime din lemn, i se păru veche. Cabina, în care trebuiră să se aplece ca să poată intra, era dotată cu o masă îngustă de mahon, cu de o bancă de fiecare parte. Lessingham se așeză în fața celor doi, privindu-se peste cei șaizeci de centimetri de lemn lustruit, cu fețele atât de apropiate, încât lui Rickards i se păru că simte mirosul însoțitorilor lui, un amestec masculin de sudoare, lână călduroasă, bere și aftershave-ul lui Oliphant, ca și cum toți trei ar fi fost sufocați într-o cușcă. Nu exista un loc mai nepotrivit pentru un interogatoriu; se întrebă dacă Adam Dalgliesh s-ar fi descurcat să aranjeze întâlnirea mai bine, dar gândul îl făcu să se disprețuiască. Era conștient de masivitatea lui Oliphant lângă el, coapsele li se atingeau, a lui Oliphant nefiresc de caldă; trebui să reziste pornirii de a se trage mai la distanță.

— Este barca dumneavoastră, domnule? întrebă. Cea cu care ați navigat duminica trecută?

— N-am navigat. Domnule inspector șef, cea mai mare parte a timpului, vântul nu a fost suficient de puternic. Dar, da, este barca mea și cu ea am ieșit duminica trecută.

— I-ați stricat carena. Are o zgârietură lungă, proaspătă la tribord.

— Ați și observat-o! Am atins-o de turnul de apă, în dreptul centralei nucleare. Am fost neatent. Am navigat în apele acestea foarte des. Dacă veneați câteva ore mai târziu, reușeam s-o revopsesc.

— Continuați să susțineți că nu ați ajuns în apropierea plajei de pe care a pornit să înoate ultima oară domnișoara Robarts?

— Mi-ați mai pus această întrebare și când ne-am întâlnit luni. Depinde ce înțelegeți prin „în apropiere”. Aș fi putut vedea plaja prin binoclu, dacă m-aș fi uitat, dar pot să vă confirm că nu am ajuns la mai puțin de opt sute de metri de ea și că nu am coborât pe țărm. Deoarece nu puteam s-o fi omorât, fără să cobor pe uscat, mi se pare concludent. Totuși, nu cred că ați bătut tot drumul până aici numai ca să vă repet alibiul meu.

Mișcându-se cu greutate, Oliphant apucă minerul genții de alături și o trase spre el, scoase o pereche de pantofi de tenis marca Bumble și îi așeză frumos pe masă, unul lângă celălalt. Rickards urmări figura lui Lessingham. Acesta se controlă imediat, dar nu-și putu ascunde șocul recunoașterii din priviri, încordarea mușchilor în jurul gurii. Pantofii, curați, noi, gri cu alb, cu micuțele albine pe fiecare călcâi, păreau să domine cabina. După ce îi așeză pe masă, Oliphant nu le mai acordă nicio atenție. Spuse:

— Dar ați fost la sud de turnul de apă din dreptul centralei. Zgârietură este la tribord. Probabil, vă îndreptați spre nord, domnule, când ați zgâriat barca.

— Când am ajuns la vreo cincizeci de metri dincolo de turn, am întors, să revin spre casă. Îmi propusesem să merg numai până la centrală.

— În legătură cu pantofii de tenis, domnule, ați văzut o pereche asemănătoare? întrebă Rickards.

— Desigur. Sunt Bumble. Nu toată lumea își poate permite să-i cumpere, dar de văzut, i-a văzut multă lume.

— I-ați văzut purtați de cineva care lucrează la Larsoken?

— Da, Toby Gledhill avea o pereche. După ce s-a sinucis, părinții lui m-au rugat să mă ocup eu să-i dau hainele. Nu avea prea multe. Toby nu călătorea cu multe bagaje, dar existau câteva costume, câțiva pantaloni și jachete, vreo șase perechi de pantofi. Între care și pantofii de tenis. I-a cumpărat cam cu zece zile înainte de a muri. Nu i-a încălțat decât o dată.

— Ce ați făcut cu ei, domnule?

— Am împachetat toate hainele și le-am dus la Vechea Parohie pentru următoarea vânzare de vechituri, de la biserică. Soții Copley au o cămăruță în spatele casei, unde oamenii pot aduce lucrurile pe care vor să le dea. Din când în când, doctorul Mair pune un anunț la avizier, cerând oamenilor să doneze lucrurile de care nu mai au nevoie. Este o parte a politicii de integrare în comunitate, toți – o singură familie fericită, pe promontoriu. Nu mergem întotdeauna la biserică, dar manifestăm bunăvoință, oferindu-le celor merituoși hainele noastre vechi.

— Când ați dus hainele domnului Gledhill la Vechea Parohie?

— Nu-mi amintesc exact, dar cred că la vreo două săptămâni după ce a murit. Cred că imediat înaintea sfârșitului de săptămână. Probabil, vineri, douăzeci și șase august. Poate ține minte doamna Dennison. Mă îndoiesc că are rost să o întrebați pe doamna Copley, deși am stat de vorbă cu dânsa.

— Deci, i-ați dat hainele doamnei Dennison?

— Exact. De fapt, ușa din spate a casei stă de obicei deschisă în timpul zilei și oamenii pot să intre direct, să lase ce au de lăsat și să plece. Dar eu m-am gândit că de această dată ar fi fost mai bine să predau lucrurile cumva mai oficial. Nu eram foarte convins că vor fi bine venite. Unii oameni sunt superstițioși și nu vor să cumpere lucrurile celor morți de curând. Pe urmă, mi s-a părut, cum să vă spun, nepotrivit să le las pur și simplu acolo.

— Ce s-a întâmplat la Vechea Parohie?

— Nu mare lucru. Doamna Dennison a deschis ușa și m-a poftit în salon. Acolo se afla doamna Copley și i-am explicat pentru ce venisem. A rostit obișnuitele platitudini despre moartea lui Toby, iar doamna Dennison m-a întrebat dacă nu doream să beau un ceai. Am refuzat și am urmat-o prin hol, spre camera din spate, unde depozitează vechiturile. Se află acolo un cufăr mare, în care se pun pantofii. Pantofii se leagă cu șireturile și se aruncă înăuntru. Adusesem lucrurile lui Toby într-o valiză, și le-am despachetat împreună cu doamna Dennison. Ea a spus că hainele erau, într-adevăr, prea bune pentru vânzarea de la biserică și m-a întrebat dacă m-ar fi deranjat să le dea separat, bineînțeles, banii urmând să intre în fondurile bisericii. Credea că ar fi putut obține un preț mai bun. Mi s-a părut că se întreba dacă nu cumva domnul Copley n-ar fi putut folosi una dintre jachete. I-am spus că putea face cu ele ce dorea.

— Și cu pantofii ce s-a întâmplat? Au fost puși în cufăr laolaltă cu ceilalți?

— Da, dar într-o pungă de plastic. Doamna Dennison a spus că erau într-o stare prea bună ca să fie aruncați lângă ceilalți, să se murdărească. S-a dus și a adus o pungă. Nu prea știa ce să facă cu costumele, așa că m-am oferit să las valiza. Era tot a lui Toby. Putea fi vândută și ea împreună cu celelalte lucruri. Cenușa la cenușă, praful la praf, vechiturile la vechituri. Eram bucuros să sfârșesc cu toate acestea.

— Am citit, desigur, despre sinuciderea doctorului Gledhill, zise Rickards. Pentru dumneavoastră, care ați văzut-o efectiv întâmplându-se,

trebuie să fi fost foarte șocantă. Se spune că era un tânăr cu perspective strălucitoare.

— A fost un om de știință creator. Mair vă poate confirma, dacă vă interesează, dintr-un motiv sau altul. Desigur, știința în general este creatoare, indiferent ce încearcă să spună umaniștii, dar există oameni de știință care au această viziune specială, geniu, spre deosebire de talent, inspirație, ca și conștiinciozitate răbdătoare. Cineva, nu mai țin minte cine, a exprimat toate acestea foarte bine. Cei mai mulți dintre noi ne strecurăm înainte, avansăm cu greu, centimetru cu centimetru; ei sar direct în spatele liniilor inamice. Era tânăr, avea numai douăzeci și patru de ani. Putea să devină orice.

Orice sau nimic, gândi Rickards, ca cele mai multe dintre geniile acestea tinere. Moartea timpurie conferă întotdeauna o scurtă nemurire. Nu cunoscuse niciodată un tânăr detectiv ucis accidental, care să nu fi fost instantaneu proclamat potențial șef de poliție.

— Ce făcea la centrala nucleară, ce funcție avea?

— Lucra cu Mair la studiile privind siguranța reactoarelor cu apă sub presiune. Pe scurt, este vorba despre comportamentul miezului în condiții anormale. Toby nu discuta niciodată cu mine subiectul, probabil pentru că-și dădea seama că nu puteam înțelege codurile complicate ale calculatoarelor. Eu nu sunt decât un simplu inginer. Mair trebuie să publice studiul înainte de a pleca la noua slujbă de care se vorbește, probabil, sub ambele semnături și cu mulțumirile datorate colaboratorului. Tot ce va rămâne din Toby este numele lui sub cel al lui Mair, pe o lucrare științifică.

Părea epuizat; privind spre ușa deschisă făcu un gest, parcă ar fi vrut să se ridice, să iasă din cabina sufocantă, afară, la aer. Apoi spuse, cu ochii tot la ușă:

— N-are rost să încerc să vă explic cum era Toby, n-ați înțelege. Ar fi o pierdere de timp și pentru dumneavoastră, și pentru mine.

— Păreți foarte sigur de afirmațiile dumneavoastră, domnule Lessingham.

— Sunt sigur, foarte sigur. Nu pot să vă spun de ce, fără să vă jignesc. Așa că, de ce să ne complicăm, mai bine rămânem la fapte. Bine, era un om excepțional. Era inteligent, era bun, era frumos. Dacă găsești una din aceste calități la un om, ești norocos, dacă le găsești pe toate trei, atunci ai dat de cineva foarte deosebit. L-am iubit. El știa, pentru că i-am spus. El nu m-a iubit pe mine și nu era homosexual. Nu că v-ar privi pe dumneavoastră. Vă

spun pentru că așa au stat lucrurile, iar dumneavoastră vă ocupați de fapte, și pentru că vă încăpățânați să vă interesați de Toby, mai bine să-l cunoașteți exact cum a fost. Și mai există un motiv. Este evident că strângeți toată murdăria pe care o puteți găsi. Mai bine să aflați faptele de la mine decât să auziți zvonuri de la alții.

— Deci nu ați avut o relație sexuală, zise Rickards.

Aerul fu brusc sfâșiat de un țipăt sălbatic, o bătaie de aripi fâlfâi peste hublou. Afară, cineva hrănea probabil pescărușii.

Lessingham tresări, ca și când zgomotul i-ar fi fost necunoscut. Apoi se prăbuși înapoi pe banchetă și spuse mai mult obosit decât supărat:

— Ce naiba au toate acestea cu moartea lui Hilary Robarts?

— Poate nimic, și, în acest caz, informația va rămâne secretă. Dar în etapa actuală, eu sunt cel care hotărăște ce este și ce nu este relevant.

— Am petrecut împreună o noapte înainte de a muri. Cum v-am spus, era bun. A fost prima și ultima oară.

— Este un lucru cunoscut?

— Nu l-am anunțat la postul local de radio sau în ziarul local, nici n-am pus afiș în cantina personalului. Sigur că nu era un lucru cunoscut, de ce dracu' ar fi fost?

— Ar fi avut importanță dacă se afla? V-ar fi afectat pe unul dintre dumneavoastră?

— Da, pe amândoi. Pe mine m-ar fi afectat la fel cum v-ar afecta și pe dumneavoastră, dacă viața dumneavoastră sexuală ar fi dezvăluită în public. Sigur că ne-ar fi afectat. După moartea lui, nu mai avea importanță, cel puțin în ceea ce mă privește. Atât se poate spune despre moartea unui prieten, te eliberează de atâtea lucruri pe care le-ai considerat importante.

Te eliberează în ce scop, se întrebă Rickards. Pentru crimă, acel act iconoclastic de protest și sfidare, acel unic pas dincolo de o frontieră nemarcată, lipsită de apărare care, odată făcut, separă omul pentru totdeauna, de cei asemenea lui? Se hotărî să amâne întrebarea evidentă. În schimb, vru să știe:

— Ce fel de familie avea?

Întrebarea sună inofensiv și banal, ca și cum ar fi stat de vorbă despre o cunoștință comună.

— Avea tată și mamă. Acest fel de familie. Ce fel mai există?

Dar Rickards se hotărâse să fie răbdător. Răbdarea nu-i era la îndemână de obicei, dar putea recunoaște durerea când semnele ei tensionate și nude îi

erau puse atât de aproape sub priviri.

— Vreau să spun, din ce mediu provenea? întrebă cu blândețe. Avea frați, surori?

— Tatăl lui este preot de țară. Mama lui este soția unui preot de țară. A fost unicul copil. Moartea lui i-a distrus. Dacă am fi putut susține că a fost un accident, am fi făcut-o. Dacă minciuna ar fi ajutat, aș fi mințit. De ce naiba nu s-a înecat? Așa ar fi lăsat cel puțin loc de îndoieli. La asta v-ați referit când m-ați întrebat de mediu?

— Ne ajută să completăm tabloul.

Făcu o pauză, apoi ca din întâmplare, puse o întrebare capitală.

— Hilary Robarts știa că dumneavoastră și Toby Gledhill ați petrecut o noapte împreună?

— Ce importanță…? Bine, fie, e treaba dumneavoastră să scormoniți prin gunoaie. Cunosc sistemul. Scoateți tot ce vă pică în năvod, pe urmă aruncați ce nu vă folosește. În acest fel, aflați o mulțime de secrete pe care nu aveți dreptul să le cunoașteți și produceți multe răni. Vă place? Vă excită?

— Răspundeți la întrebare, domnule.

— Da, Hilary știa. A aflat printr-una din acele coincidențe care au o șansă la un milion să se întâmple, dar care, în viața reală, nu sunt nici remarcabile, nici neobișnuite. A trecut cu mașina prin fața casei mele, puțin după 7:30, când Toby și cu mine tocmai ieșeam. Se pare că era liberă în ziua aceea și plecase de acasă devreme, se ducea undeva. Nu are rost să mă întrebați unde, pentru că nu știu. Presupun că avea și ea prieteni, ca orice om, pe care îi vizita din când în când. Adică, cineva, undeva, ținea la ea, probabil.

— A vorbit vreodată despre întâlnire cu dumneavoastră sau cu altcineva cunoscut?

— N-a făcut întâmplarea publică. Cred că o considera o informație prea prețioasă, ca s-o arunce la porci. Îi plăcea puterea, iar întâmplarea îi conferise un soi de putere. Trecând pe lângă noi, a încetinit până la ritmul nostru de mers pe jos și m-a privit drept în ochi. Îmi amintesc perfect ce-am citit în ochii ei: amuzament transformat în dispreț, apoi triumf. Ne înțelegeam unul pe altul perfect. Dar, după aceea, nu mi-a mai adresat niciun cuvânt.

— A vorbit cu domnul Gledhill despre întâmplare?

— Oh, da, cu Toby a vorbit, bineînțeles. De aceea s-a sinucis el.

— De unde știți că a vorbit? V-a spus el?

— Nu.

— Vreți să spuneți că l-a șantajat?

— Vreau să spun că el era nefericit, murdărit, nesigur despre toate aspectele vieții lui, cercetarea, viitorul, comportamentul sexual. Știu că ea îl atrăgea ca femeie. O dorea. Era una dintre femeile acelea dominante, puternice din punct de vedere fizic, care atrag oamenii sensibili ca Toby. Cred că era conștientă de acest lucru și se folosea de el. Nu știu când a pus stăpânire pe el sau ce i-a spus, dar sunt al dracului de sigur că el ar fi acum în viață, dacă nu ar fi fost Hilary Robarts. Iar dacă există aici un motiv pentru mine să o fi ucis, aveți perfectă dreptate. Dar n-am ucis-o eu și, pentru că așa stau lucrurile, nici nu veți găsi dovezi că am ucis-o. Cu o parte din mine, o părticică foarte mică, regret că a murit. Nu mi-a plăcut, nu cred că a fost o femeie fericită sau măcar utilă. Dar era sănătoasă și inteligentă, și era tânără. Moartea ar trebui să-i ia pe cei bătrâni, bolnavi și obosiți. Ceea ce simt este un fel de *lachrymae rerum.* Chiar și moartea unui dușman ne diminuează sau, cel puțin, așa mi se pare când am anumite stări sufletești. Asta nu înseamnă că aș vrea să o văd din nou în viață. Poate că am prejudecăți, poate că sunt chiar nedrept. Când Toby era fericit, nimeni nu era mai vesel. Când era nefericit, se scufunda în propriul său infern. Poate că ea ajungea până la el, acolo, poate ar fi reușit să-l ajute. Știu că eu n-aș fi putut. Este greu să alini un prieten când bănuiești că el vede gestul tău ca pe un complot de a ți-l aduce în pat.

Rickards spuse:

— Ați fost de o franchețe remarcabilă, arătându-ne care ar fi putut fi motivul dumneavoastră. Dar nu ne-ați furnizat nici măcar o dovadă concretă pentru acuzația că Hilary Robarts era răspunzătoare de moartea lui Gledhill.

Lessingham îl privi drept în ochi, părând că se gândește, apoi spuse:

— Dacă am ajuns până aici, vă pot spune totul până la capăt. Gledhill a vorbit cu mine în drum spre moarte. Mi-a zis: „Spune-i lui Hilary că nu trebuie să-și mai facă griji. Eu am ales”. Pe urmă l-am văzut cățărându-se pe mașina de alimentare. S-a legănat o secundă, pe urmă s-a aruncat peste reactor. A vrut ca eu să-l văd murind, și l-am văzut murind.

— Un sacrificiu simbolic, rosti Oliphant.

— Pentru înspăimântătorul zeu al fisiunii nucleare? M-am gândit că unul dintre dumneavoastră ar putea spune asta, domnule sergent. Aceasta era reacția vulgară. Este prea crudă și teatrală. Tot ce a dorit, pentru numele lui Dumnezeu, a fost o metodă rapidă de a-și frânge gâtul.

Făcu o pauză, păru să se gândească, apoi continuă:

— Sinuciderea este un fenomen extraordinar. Rezultatul este irevocabil. Dispariția. Sfârșitul tuturor opțiunilor. Dar acțiunea care îl grăbește este de cele mai multe ori atât de banală. Un eșec minor, o depresie de moment, starea timpului, chiar și o masă proastă. Ar mai fi murit Toby dacă și-ar fi petrecut noaptea anterioară cu mine și nu singur? Dacă a fost singur.

— Vreți să spuneți că nu a fost?

— Nu există dovezi în niciun sens, iar de-acum nici nu vor mai fi. Dar atunci, ancheta s-a remarcat prin lipsa de dovezi în legătură cu orice. Au existat trei martori, eu și încă doi, pentru felul cum a murit. Nimeni nu s-a aflat lângă el, nimeni nu l-ar fi putut împinge, nu putea fi un accident. Nu exista nicio mărturie, a mea sau a altcuiva, despre starea lui mentală. Se poate spune că ancheta a fost condusă cu metode științifice. A rămas la fapte.

— Unde credeți că a petrecut noaptea înainte de a muri? întrebă Oliphant, calm:

— Cu ea.

— Ce dovezi aveți?

— Niciuna care să reziste în fața tribunalului. Numai că l-am sunat de trei ori, între nouă și miezul nopții, și n-a răspuns.

— Ați ascuns acest fapt poliției și procurorului?

— Dimpotrivă. Am fost întrebat când l-am văzut ultima dată. Îl văzusem la cantină în ziua în care a murit. Am spus despre telefonul meu, dar nimeni nu a considerat că era important. De ce l-ar fi considerat astfel? Ce dovedea? Ar fi putut fi plecat la plimbare. Poate hotărâse să nu răspundă la telefon. Nu exista niciun mister legat de modul cum murise. Aș dori să ies de aici și să mă apuc să curăț motorul.

Se întoarseră la mașină, mergând în tăcere.

— Un nenorocit arogant, nu-i așa? remarcă Rickards. Și-a expus punctul de vedere cu o limpezime brutală. Nu are rost să explice ceva poliției. Nu poate spune de ce, fără să jignească. Bineînțeles că nu poate. Noi suntem prea grosolani, ignoranți, lipsiți de sensibilitate, ca să înțelegem că un cercetător nu este neapărat un tehnocrat lipsit de imaginație, că îți pare rău că a murit o femeie, fără să dorești neapărat să fie din nou în viață, și că un bărbat cu fizic atractiv poate fi gata să se culce și cu o femeie și cu un bărbat.

— Ar fi putut comite crima, afirmă Oliphant, dacă ar fi folosit motorul la întreaga lui putere. Ar fi trebuit să coboare pe țărm, la nord de locul unde

făcea ea baie, și să rămână pe linia fluxului, altfel am fi depistat urme. Am căutat bine, domnule, cel puțin un kilometru și jumătate la nord și la sud. Am identificat urmele domnului Dalgliesh, dar, în afara acestora, plaja era curată.

— Oh, da, s-ar fi ferit de pământul trădător. Dar ar fi putut umfla barca pneumatică, pe care o putea trage pe pietriș, fără probleme. Există zone unde nu se găsește decât pietriș, sau pietriș cu fâșii înguste de nisip peste care ar fi putut sări.

— Dar vechile fortificații de apărare de pe plajă, construcțiile de beton? Ar fi dificil să te apropii dinspre nord până la o distanță ce ar putea fi străbătută cu piciorul, fără să riști barca.

— A riscat barca recent, nu-i așa? E zgâriată în lungul carenei. Nu poate dovedi că s-a întâmplat la turnul de apă. Și-a păstrat sângele rece, nu-i așa? A recunoscut calm că, dacă am fi întârziat o oră, ar fi vopsit-o. Nu că reparația l-ar fi ajutat prea mult, dovada ar fi rămas. Bine, deci reușește să manevreze barca cât mai aproape de țărm, să zicem până la o sută de metri de locul unde a fost găsit cadavrul, înaintează pe pietriș, intră în pădure și așteaptă tăcut la umbra copacilor. Sau, ar fi putut încărca bicicleta pliantă în barca pneumatică și veni pe țărm la o distanță convenabilă. În timpul fluxului, n-ar fi putut merge cu bicicleta pe țărm, dar pe șoseaua de pe coastă ar fi fost în siguranță, dacă nu folosea farul. Se întoarce la barcă și o aduce din nou la debarcaderul din Blakeney; se folosește de momentul culminant al fluxului. Nu are probleme cu cuțitul sau pantofii, le aruncă peste bord. Vom examina barca, cu consimțământul lui, desigur, și vreau ca un om să refacă deplasarea, fără ajutoare. Dacă avem printre băieți unul care se pricepe să conducă o barcă, folosește-l. Dacă nu, ia pe cineva din partea locului și du-te cu el. Trebuie să cronometrăm la minut. Și ar fi bine să ne interesăm printre pescuitorii de crabi de la Cromer. Poate a ieșit cineva în larg în noaptea aceea și i-a văzut barca.

— Amabil din partea lui, domnule, să ne servească pe tavă propriul motiv, observă Oliphant.

— Atât de amabil, încât mă întreb dacă nu este praf în ochi, pentru a ascunde altceva ce nu vrea să ne spună.

Dar, pe când își punea centura de siguranță, lui Rickards îi mai veni o idee. Lessingham nu spusese nimic despre relația lui cu Toby Gledhill, până ce nu fusese întrebat despre pantofii de tenis Bumble. Probabil că știa – cum să nu fi știut? – că aceștia stabileau o legătură încă și mai puternică

între crimă și locuitorii promontoriului și, în mod special, cei de la Vechea Parohie. Era această dorință de cooperare cu poliția, nu atât o nevoie de a mărturisi, cât mai ales un plan deliberat de a deturna suspiciunea de la alt suspect? Iar dacă așa stăteau lucrurile, care dintre suspecți, se întrebă Rickards, ar fi putut provoca acest excentric act de cavalerism?

40.

Joi dimineață, Dalgliesh se duse cu mașina la Lydsett, să facă cumpărături în magazinul general. Mătușa își procurase din sat majoritatea proviziilor, iar el dorea să continue obiceiul, parțial pentru a-și alina sentimentul supărător al vinovăției de a avea o a doua locuință, chiar dacă temporară. În general, sătenii nu erau împotriva locuitorilor de duminică, în ciuda faptului că locuințele acestora stăteau goale cea mai mare parte a anului, iar contribuția lor la viața satului era minimă; totuși, preferau ca aceștia să nu vină cu portbagajele pline cu provizii cumpărate la *Harrods* sau *Fortnum and Mason.*

Prezența familiei Bryson în magazinul din colț nu însemna pentru nimeni un sacrificiu prea mare. Era un magazin sătesc, lipsit de pretenții, cu clopoțelul atârnat deasupra ușii, care, așa cum se vedea din fotografiile sepia făcute în sat în perioada victoriană, nu se schimbase pe dinafară în ultimii 120 de ani. În interior însă, ultimii patru ani aduseseră mai multe înnoiri decât cunoscuse magazinul în întreaga lui existență. Indiferent dacă explicația consta în creșterea numărului de case de vacanță sau în gusturile sătenilor, care deveniseră mai sofisticate, magazinul oferea acum paste făinoase proaspete, mai multe feluri de brânzeturi franțuzești, dar și englezești, sortimente scumpe de gemuri, marmeladă de portocale și muștar, și o gamă largă de delicatese; totodată, un anunț făcea cunoscut că, în fiecare zi, se vindeau cornuri proaspete.

Parcând pe o stradă laterală, Dalgliesh manevră mașina pe lângă o bicicletă veche, masivă, prevăzută cu un coș mare de răchită, rezemată de bordură; intrând în magazin, îl văzu pe Ryan Blaney încheindu-și cumpărăturile. Doamna Bryson înregistra la casă și punea în pungi trei pâini negre, pachete de zahăr, cutii de lapte și mai multe cutii de conserve. Blaney; îi aruncă lui Dalgliesh o privire cu ochii lui injectați, îl salută scurt din cap și ieși. Era tot fără camionetă, gândi Dalgliesh, urmărindu-l cum își

încarcă coșul cu conținutul uneia dintre pungi, atârnându-le pe celelalte două de ghidon. Doamna, Bryson îl întâmpină pe Dalgliesh cu zâmbetul ei de bun venit, dar nu făcu niciun comentariu. Era o patroană prea prudentă pentru a-și stabili o reputație de bârfitoare sau pentru a se implica în conversații libere; dar lui Dalgliesh i se păru că aerul era încărcat de simpatia ei nerostită pentru Blaney și simți că femeia îl considera parțial responsabil, în calitatea lui de polițist, deși nu era sigur de ce și pentru ce. Probabil că Rickards și oamenii lui chestionaseră sătenii în legătură cu locuitorii promontoriului și, mai ales, cu Ryan Blaney. Poate nu fuseseră prea plini de tact.

Cinci minute mai târziu, se opri să deschidă poarta care bara intrarea pe promontoriu. De partea cealaltă, un vagabond se așezase pe bancul de nisip ce separa șoseaua îngustă, de digul acoperit de buruieni. Purta barbă și o șapcă în carouri, de sub care atârnau două cozi ordonate de păr cenușiu, viguros, legate cu cauciuc și ajungându-i până la umăr. Mânca un măr, pe care îl tăia cu un cuțit cu mâner scurt, aruncându-și feliile în gură. Picioarele lungi, îmbrăcate; într-o pereche de pantaloni groși, de catifea reiată, și le întinsese în față, ca și când ar fi intenționat să-și expună pantofii de tenis, cu negru, alb și gri, a căror noutate contrasta puternic cu restul hainelor. Dalgliesh închise poarta, apoi se apropie de el și întâlni doi ochi strălucitori, inteligenți, pe o figură trasă, arsă de soare și vânt. Dacă acesta era un vagabond, atunci privirea pătrunzătoare, aerul de suficiență încrezătoare și curățenia mâinilor albe, mai curând delicate, îl făceau cu totul neobișnuit. Totuși, era prea încurcat pentru a fi un simplu excursionist. Haina kaki, ce părea să fi fost căpătată de la armată, era strânsă cu o curea de piele de care mai atârnau, legate cu sfoară, o cană emailată, o cratiță mică și o tigaie. O sacoșă de dus în spate, mică, dar bine îndesată, zăcea pe marginea drumului, alături de el.

— Bună dimineața, zise Dalgliesh. Îmi pare rău dacă par impertinent, dar de unde ai pantofii?

Vocea care îi răspunse era educată, ușor pedantă, o voce care, gândi Dalgliesh, putea să fi aparținut, cândva, unui profesor.

— Sper că nu vrei să pretinzi drepturi de proprietate. Aș regreta dacă întâlnirea noastră, menită, fără îndoială, a fi scurtă, ar debuta cu o dispută pe probleme de proprietate.

— Nu, nu sunt ai mei. Mă întrebam de cât timp or fi ai dumitale.

Omul își termină mărul. Aruncă cotorul peste umăr, în șanț, curăță în iarbă lama briceagului și îl puse, grijuliu, în adâncul buzunarului.

— Aș putea întreba dacă acest interogatoriu provine – iartă-mă – dintr-o curiozitate deplasată și vrednică de dispreț, dintr-o suspiciune nefirească față de semenii muritori sau din dorința de a-ți achiziționa și dumneata o pereche asemănătoare? Dacă este vorba despre aceasta din urmă, mă tem că nu te pot ajuta.

— Nimic din toate acestea. Dar întrebarea este importantă. Nu sunt nici înfumurat, nici suspicios.

— Nu, domnule, ești deosebit de candid și explicit. Întâmplător, numele meu este Jonah.

— Iar al meu Adam Dalgliesh.

— Atunci, Adam Dalgliesh, dă-mi cel puțin un motiv pentru care ți-aș răspunde la întrebare și vei avea răspunsul.

Dalgliesh făcu o scurtă pauză. Presupunea că exista posibilitatea teoretică de a avea în față pe ucigașul lui Hilary Robarts, dar nu putea să o creadă nicio clipă. Rickards îi telefonase seara precedentă, să-l informeze că pantofii Bumble dispăruseră din cufăr; era evident că se simțise dator față de Dalgliesh cu acest scurt raport. Ceea ce nu însemna că îi luase vagabondul, nici că cele două perechi erau una și aceeași.

— Duminică seară, aici pe plajă a fost strangulată o femeie, zise Dalgliesh. Poliția va trebui să știe dacă ai găsit recent acești pantofi sau dacă ți-au fost dăruiți, sau cine i-a purtat pe promontoriu duminica trecută. S-a găsit o urmă clară de picior. Este important să fie identificată, măcar pentru a-l elimina pe purtător din anchetă.

— Ei bine, măcar acum este totul limpede. Vorbești ca un polițist. Mi-ar părea rău să aud că asta ești.

— Acesta nu este cazul meu. Dar sunt polițist și știu că brigada locală pentru investigații criminalistice caută o pereche de pantofi de tenis marca Bumble.

— Iar aceștia, înțeleg, sunt pantofi de tenis Bumble. Eu am crezut că sunt pantofi obișnuiți.

— Nu au etichetă decât sub limbă. Aceasta este mica șmecherie de vânzare a firmei. Pantofii Bumble trebuie să fie recunoscuți fără a fi nevoie de o etichetă țipătoare. Dar, dacă aceștia sunt pantofi Bumble, atunci vor avea câte o albină galbenă pe fiecare toc.

Jonah nu răspunse, dar cu o mișcare scurtă, puternică, își ridică picioarele în aer, le menținu acolo câteva secunde, apoi le lăsă să cadă din nou jos.

Niciunul nu scoase un cuvânt câteva clipe, apoi Jonah spuse:

— Vrei să spui că în acest moment port în picioare pantofii unui ucigaș?

— Există posibilitatea, doar posibilitatea, ca aceștia să fie pantofii pe care criminalul îi purta în picioare când femeia a fost omorâtă. Înțelegi importanța faptului?

— Fără îndoială, voi fi făcut să o înțeleg, de dumneata sau de altul de aceeași speță.

— Ai auzit de Fluierașul din Norfolk?

— Este vreo pasăre?

— Este un criminal care ucidea în serie.

— Și pantofii aceștia sunt ai lui?

— El e mort. Această ultimă crimă a fost înscenată astfel, încât să pară comisă de el. Vrei să spui că nici măcar nu ai auzit de el?

— Uneori citesc presa, atunci când am nevoie de hârtie pentru scopuri mai pământene. Există suficiente ziare aruncate la gunoi. Rareori le citesc. Ele îmi întăresc convingerea că lumea nu este pentru mine. Se pare că l-am pierdut pe criminalul dumitale de Fluieraș.

Făcu o pauză, apoi adăugă:

— Ce trebuie să fac acum? Presupun că mă aflu în mâinile dumitale.

— Cum am mai spus, acesta nu este cazul meu. Eu sunt de la Poliția Metropolitană. Dar, dacă ai vrea să mergi cu mine acasă, aș telefona ofițerului care se ocupă de investigații. Nu stau departe. La Moara din Larksoken, pe promontoriu. Iar dacă ai avea amabilitatea să schimbi acești pantofi cu o pereche de-a mea, măcar atât aș putea face pentru dumneata. Suntem cam de aceeași înălțime. Ar trebui să găsim ceva care să ți se potrivească.

Jonah se ridică în picioare cu o agilitate surprinzătoare, în drum spre mașină, Dalgliesh spuse:

— Nu am niciun drept să te întreb, dar te rog să-mi satisfaci curiozitatea. Cum ai ajuns în posesia lor?

— Mi-au fost dăruiți într-un mod cu totul nepotrivit, aș putea spune. Am ajuns pe promontoriu după ce se lăsase întunericul și m-am îndreptat spre adăpostul meu obișnuit din aceste părți. Este vorba despre buncărul de

beton pe jumătate îngropat, de lângă faleză. Cred că se numește cazemată. Presupun că o cunoști.

— O cunosc. M-aș fi gândit că nu e un loc prea salubru pentru a petrece în el o noapte.

— Bineînțeles că am cunoscut și locuri mai bune. Dar are avantajul izolării. Promontoriul nu este în drumul multor hoinari. De obicei, vin aici o dată pe an, rămân o zi, două. În cazemată nu intră apă, iar fanta de aerisire este cu fața spre mare, așa că pot să fac focul, fără teama de a fi descoperit, împing gunoiul la o parte și îl ignor. Este o politică pe care ți-aș recomanda-o și dumitale.

— Te-ai dus direct acolo?

— Nu. Am obiceiul să trec mai întâi pe la Vechea Parohie. Cei doi bătrâni care locuiesc acolo sunt întotdeauna foarte îndatoritori și mă lasă să mă folosesc de robinetul lor. Voiam să-mi umplu sticla cu apă. Dar s-a întâmplat să nu fie nimeni acasă. Se vedea lumină la geamurile de la parter, dar n-a răspuns nimeni când am sunat.

— Îți amintești cât era ceasul?

— Eu nu am ceas, iar între apus și răsărit nu prea mă interesează ora. Dar am observat că ceasul bisericii St Andrew din sat arăta 8:30, când am trecut pe-acolo. Am ajuns probabil la Vechea Parohie la 9:15 sau puțin mai târziu.

— Ce ai făcut după aceea?

— Știam că există un robinet afară, în apropierea garajului. Mi-am permis să-mi umplu sticla, fără să mai cer voie. Nu putea să mă invidieze nimeni pentru apa mea curată.

— Ai văzut vreo mașină?

— Exista una pe alee. Garajul era deschis, dar, cum am mai spus, nu se zărea nici țipenie. De acolo, m-am dus direct la adăpost. Eram deja sfârșit de oboseală. Am băut apă, am mâncat o coajă de pâine cu puțină brânză și am adormit. Pantofii au fost aruncați înăuntru pe ușa buncărului, cândva în timpul nopții.

— Aruncați, nu puși înăuntru? întrebă Dalgliesh.

— Cred că nu. Dacă ar fi intrat cineva în buncăr, m-ar fi văzut. Mi se pare mai probabil să fi fost aruncați. Există o troiță la marginea drumului, lângă o biserică din Ipswich. Săptămâna trecută scria acolo: „Dumnezeu îi dă fiecărei păsări hrana sa, dar nu i-o aruncă în cuib”. De data asta, se pare că a făcut-o.

— Și nu te-ai trezit când ai fost lovit? Sunt pantofi grei.

— Am spus eu că vorbești ca un polițist. Mersesem treizeci și cinci de kilometri duminică. Am conștiința curată și un somn bun. Dacă mi-ar fi căzut în cap, m-aș fi trezit, fără îndoială. Dar așa, i-am găsit a doua zi de dimineață.

— Așezați frumos?

— Ba, deloc. S-a întâmplat așa: m-am trezit și m-am răsucit de pe stânga pe spate. Am simțit ceva tare sub ceafă și am aprins un chibrit. Dădusem peste unul din pantofi. Pe celălalt l-am găsit la picioare.

— Nu erau legați unul de celălalt?

— Dacă ar fi fost legați, stimate domn, n-aș fi putut să găsesc unul la ceafă și altul la picioare.

— Și n-ai fost curios? Pantofii erau practic noi și nu din cei pe care cineva i-ar fi aruncat ușor.

— Firește că am fost curios. Dar, spre deosebire de slujbașii profesiei dumitale, eu nu sunt obsedat de ideea de a găsi explicații. Nu mi-a dat prin minte că aș avea obligația de a găsi posesorul sau de a duce pantofii la cea mai apropiată secție de poliție. Nu cred că mi-ar fi mulțumit pentru osteneală. M-am gândit, recunoscător, că mi-i dăruise soarta sau Dumnezeu. Pantofii cei vechi se apropiau de capătul rezistenței. O să-i găsești în cazemată.

— Deci, i-ai încălțat pe aceștia.

— Nu imediat. Erau prea umezi. Am așteptat până s-au uscat.

— Umezi peste tot sau numai în unele locuri?

— Umezi peste tot. Cineva îi spălase foarte temeinic, probabil îi ținuse sub un robinet.

— Sau umblase cu ei prin apă.

— I-am mirosit. Nu miroseau a apă de mare.

— Poți face diferența?

— Stimate domn, sunt în deplinătatea simțurilor mele. Mai ales nasul, este deosebit de sensibil. Pot să fac diferența între apa de mare și cea de robinet. Pot să spun și în ce regiune mă găsesc, după mirosul pământului.

La intersecție cotiră spre stânga, se vedeau velele înalte și albe ale morii. Un moment rămaseră tăcuți, unul lângă celălalt. Apoi Jonah vorbi:

— Poate că ai dreptul să știi ce fel de om inviți sub acoperișul casei dumitale. Eu sunt, domnule, un pierde-vară modern. Știu că, inițial, cei de felul meu erau exilați în colonii, dar, în ziua de azi, statul face mai multe discriminări, iar în cazul meu, alungarea de lângă mirosurile și culorile

satelor engleze n-ar fi fost potrivită. Fratele meu, un model de rectitudine civică și un membru de vază al comunității locale în care trăiește, transferă anual o mie de lire din contul lui din bancă într-al meu, cu condiția să nu-l stânjenesc niciodată cu prezența mea. Interdicția, aș putea spune, se extinde până la limitele orașului al cărui primar este, dar, deoarece el și urbaniștii care îl înconjoară au distrus de multă vreme tot ce ținea de caracterul specific al orașului, eu l-am șters definitiv din itinerariile mele. El este neobosit în lucrări de binefacere, iar despre mine s-ar putea spune că sunt unul dintre beneficiarii carității lui. A primit și onoruri din partea Maiestății Sale. Are Ordinul Imperiului Britanic, dar sunt sigur că aspiră și la titluri mai înalte.

— Fratele dumitale pare să scape destul de ușor, remarcă Dalgliesh.

— Dumneata ai dori să plătești mai mult ca să scapi de prezența mea?

— Deloc. Presupun, numai, că cele o mie de lire îți permit doar să subziști; mă întrebam cum reușești să te descurci. O mie de lire, bacșiș anual, ar fi chiar generos; dar, ca alocație de trai, mi se pare insuficientă.

— Ca să fiu drept, fratele meu ar accepta bucuros o majorare anuală, egală cu indicele de creștere a prețurilor cu amănuntul. Are un sentiment aproape obsesiv al decenței birocratice. Dar eu i-am spus că douăzeci de lire pe săptămână reprezintă mai mult decât o sumă adecvată. Eu nu am casă, nu plătesc chirie, nu am rate, nu consum încălzire, lumină, telefon, nu am mașină. Nu-mi poluez nici propriul trup, nici natura. Cine nu se poate hrăni cu aproape trei lire pe zi este ori lipsit de imaginație, ori sclavul unor dorințe excesive. Unui țăran indian i s-ar părea un lux.

— Dar un țăran indian nu are nevoie de căldură. Iarna trebuie să-ți fie greu.

— O iarnă grea este, într-adevăr, un examen de disciplină și îndurare. Nu că m-aș plânge. Totdeauna, cel mai sănătos sunt iarna. Iar chibriturile sunt ieftine. N-am reușit să învăț șmecheriile acelea de cercetaș, cu lupa și frecatul bețelor. Dar, din fericire, cunosc câțiva fermieri care mă lasă bucuroși să dorm în hambarele lor. Ei știu că eu nu fumez, că sunt ordonat și că am dispărut când s-a făcut ziuă. Totuși, nu trebuie niciodată să abuzezi de bunătate. Bunătatea umană este ca robinetul stricat: apa țâșnește la început cu putere, dar pe urmă începe să țârâie. Eu am rutina mea anuală și asta îi face să se simtă asigurați. La o fermă, cam la treizeci de kilometri de aici, se vor întreba nu peste mult timp: „Nu s-a făcut vremea să apară Jonah?” Mă primesc mai curând cu ușurare decât cu toleranță. Dacă eu sunt

încă în viață, înseamnă că și ei sunt iar eu nu cerșesc niciodată. Întotdeauna este mai eficient să te oferi să plătești. „Ați putea să-mi vindeți vreo două ouă și un sfert de litru de lapte?” Dacă spui asta la ușa unei ferme și le oferi bani, de obicei, vei obține șase ouă și un kilogram de lapte. Nu neapărat din cel mai proaspăt, dar nu trebuie să te aștepți la prea mult de la generozitatea omului.

— Și cu cărțile? întrebă Dalgliesh.

— Ah, domnule, aici ai pus degetul pe rană. Clasicii pot să-i citesc în bibliotecile publice, deși uneori e enervant să trebuiască să te întrerupi fiindcă s-a făcut timpul s-o iei din loc. Altfel, mă bazez pe edițiile ieftine de la standurile de pe stradă. Câte un vânzător te lasă să schimbi cartea sau îți dă banii înapoi la vizita următoare. Este o formă extrem de ieftină de bibliotecă publică. Cât privește hainele, există vânzările de vechituri, talciocurile și magazinele acelea foarte utile, care vând surplusuri din dotarea armatei. La fiecare trei ani, îmi cumpăr, economisind din alocație, o haină nouă, modelul de manta de armată.

— De când duci viața asta? se interesă Dalgliesh.

— De aproape douăzeci de ani, domnule. Majoritatea vagabonzilor sunt de compătimit, pentru că sunt sclavii propriilor lor pasiuni, de obicei, băutura. Cine s-a eliberat de toate dorințele omenești, exceptând nevoia de hrană, somn și plimbare, este cu adevărat liber.

— Nu cu totul, spuse Dalgliesh. Ai totuși un cont la bancă și te bazezi pe mia aceea de lire.

— E adevărat. Crezi că aș fi mai liber dacă n-aș avea-o?

— Mai independent, poate. Poate ar trebui să muncești.

— Să muncesc nu pot, iar să cerșesc mi-e rușine. Din fericire, Dumnezeu a abătut vânturile de deasupra mielului său tuns. Mi-ar părea rău să-l privez pe fratele meu de satisfacția bunăvoinței sale. Adevărat, am un cont în bancă, unde îmi primesc alocația anuală și în această privință mă conformez. Dar, din moment ce venitul meu depinde de separarea mea de fratele meu, n-aș putea primi banii personal, iar carnetul meu de cecuri și legitimația de plastic care îl însoțește au un efect mai mult decât satisfăcător asupra poliției când, cum se mai întâmplă din când în când, încep să se intereseze, înfumurați, de treburile mele. Nici n-am știut că o legitimație de plastic poate fi așa o garanție a respectabilității.

— Niciun lux? Nicio altă necesitate? Băutură? Femei?

— Dacă prin femei înțelegi sex, atunci răspunsul este nu. M-am sustras, domnule, băuturii și sexului.

— Atunci fugi de ceva. Aș zice că un om care fuge ca să scape nu este pe de-a-ntregul liber.

— Și eu te-aș putea întreba, domnule, care este motivul pentru care te-ai refugiat pe acest promontoriu izolat. Dacă e vorba de violența profesiei, atunci ai fost teribil de ghinionist. Îmi pare rău.

— Nu e nevoie. Un om care trăiește în mijlocul naturii este obișnuit cu violența și se întovărășește cu moartea. Există mai multă violență într-un gard viu englezesc decât în cea mai nenorocită stradă dintr-un mare oraș.

Când ajunseră la moară, Dalgliesh îi telefonă lui Rickards. Nu-l găsi la biroul de declarații, dar Oliphant se afla acolo și îi spuse că va veni imediat. Apoi, Dalgliesh îl duse pe Jonah la etaj să caute printre cele șase perechi de pantofi pe care le adusese la moară. Dimensiunea nu era o problemă, dar Jonah încercă fiecare pantof pe îndelete, înainte de a face alegerea. Dalgliesh era tentat să afirme că o viață trăită în simplitate și renunțare nu afectase gustul oaspetelui său pentru pielea de bună calitate. Constată, cu destul regret, că fusese aleasă perechea sa favorită și cea mai scumpă.

Jonah se plimbă în sus și în jos prin cameră, admirându-și picioarele, mulțumit.

— Se pare, zise el, că am ieșit cel mai bine din târgul acesta. Pantofii Bumble au venit la momentul oportun, dar nu prea erau potriviți pentru mers mult pe jos; intenționam să-i schimb cum se ivea ocazia. Drumețul are reguli puține și simple, dar obligatorii. Ți le recomand. Să fii întotdeauna cu burta goală; baie, o dată pe săptămână; să nu porți pe corp decât lână sau bumbac și piele în picioare.

Cincisprezece minute mai târziu, oaspetele era așezat la loc sigur în fotoliu, cu cana cu cafea în mână, încă privindu-și satisfăcut picioarele. Oliphant ajunse la timp. Era singur, numai cu șoferul. Intră în camera de zi, aducând cu sine un aer de amenințare și autoritate. Nici nu apucă Dalgliesh să facă prezentările și Oliphant îl și apostrofă pe Jonah:

— Știai că nu ai niciun drept la acești pantofi. Sunt noi. Ai auzit vreodată de furt prin găsirea unui obiect?

— Un moment, domnule sergent, interveni Dalgliesh.

Trăgându-l pe Oliphant de o parte îi spuse:

— Îl veți trata pe domnul Jonah cu amabilitate.

Și adăugă, fără să-i lase lui Jonah timp să protesteze:

— Bine. Te scutesc de osteneala de-a spune dumneata. Acesta nu este cazul meu. Dar el este oaspete în casa mea. Dacă oamenii poliției ar fi scotocit promontoriul mai temeinic luni, toți trei am fi scăpat de încurcătura asta stingheritoare.

— El este un suspect serios, domnule. Are pantofii.

— Are pe deasupra și un cuțit, și recunoaște că se afla pe promontoriu duminică seara, zise Dalgliesh. Tratați-l ca pe un suspect important, dacă puteți găsi o motivație sau o dovadă că știa cum ucide Fluierașul, sau chiar că exista un asemenea personaj. De ce nu ascultați ce are de spus, înainte de a vă grăbi să trageți concluzia că e vinovat?

— Vinovat sau nu, domnule Dalgliesh, este un martor important, răspunse Oliphant. Nu văd cum am putea să-i dăm drumul să plece.

— Eu nu văd cum ați putea să-l împiedicați, în mod legal. Dar aceasta este problema dumneavoastră, domnule sergent.

Câteva minute mai târziu, Oliphant îl escorta pe Jonah spre mașină. Dalgliesh ieși să-l conducă. Înainte de a urca în spate, Jonah se întoarse spre el:

— A fost o zi neagră pentru mine când te-am întâlnit, Adam Dalgliesh.

— Dar o zi bună pentru justiție, poate.

— Oh, justiția! Cu asta te ocupi? Cred că este cam târziu. Planeta asta, Pământ, se rostogolește spre propria-i distrugere. Bastionul de beton de la marginea mării acesteia poluate poate aduce întunericul final. Dacă nu, tot îl va aduce altă prostie umană. Vine o vreme când orice om de știință, chiar și Dumnezeu, trebuie să scrie raportul ultim al experimentului. Ah, citesc o anumită ușurare pe figura dumitale. Te gândești: deci e nebun, totuși, vagabondul ăsta ciudat. Nu mai am de ce să-l iau în serios.

— Mintea mea e de acord cu dumneata, spuse Dalgliesh. Dar genele mele sunt mai optimiste.

— Știi toate acestea. Le știm cu toții. Cum altfel s-ar putea explica boala modernă a omului. Și când se va lăsa întunericul definitiv, eu voi muri cum am trăit, în cel mai apropiat șanț.

Apoi, arboră un zâmbet deosebit de dulce și adăugă:

— Purtând pantofii dumitale, Adam Dalgliesh.

41.

Întâlnirea cu Jonah îl lăsase pe Dalgliesh într-o stare de neliniște ciudată. Avea o mulțime de treburi de făcut la moară, dar nu-i venea să se apuce de niciuna dintre ele. Instinctul îl îndemna să se urce în Jaguar și să se deplaseze cu viteză, undeva foarte departe. Dar încercase expedientul de prea multe ori pentru a mai avea încredere în eficacitatea lui. Moara se va găsi în același loc la întoarcere, problemele tot nu vor fi rezolvate. Putea stabili fără dificultate sursa nemulțumirii: implicarea frustrantă într-un caz ce nu putea fi niciodată al lui, dar de care nu putea totuși să se distanțeze. Își amintea cuvintele rostite de Rickards în noaptea crimei, înainte de a se despărți: „Poate nu vreți să fiți implicat, domnule Dalgliesh, dar sunteți. Poate doriți să nu fi ajuns în apropierea cadavrului, dar ați ajuns”.

Își amintea că într-unul din propriile lui cazuri, folosise cam aceleași cuvinte în fața unui suspect. Începea să înțeleagă de ce fuseseră atât de prost primite. Descuie rapid ușa morii și urcă scările către ultimul etaj. Aici, bănuia el, mătușa își găsise liniștea. Poate ceva din această mulțumire finală se va strecura și în ființa lui. Dar orice speranță de liniște era sortită eșecului.

În timp ce privea promontoriul de la fereastra dinspre sud, o bicicletă se ivi la orizont. La început, fu prea departe pentru a distinge cine o folosea, apoi îl recunoscu pe Neil Pascoe. Ei doi nu stătuseră niciodată de vorbă, dar, ca toți locuitorii promontoriului, se cunoșteau din vedere. Pascoe părea să se deplaseze cu o hotărâre stăpânită, cu capul aplecat deasupra ghidonului, dând din umeri. Apropiindu-se de moară, se opri însă, își puse picioarele pe pământ, privi lung moara, ca și când atunci o vedea prima dată, apoi coborî de pe bicicletă și începu să o împingă peste iarba stufoasă și aspră.

O clipă, Dalgliesh fu ispitit să-l lase să creadă că nu este acasă. Apoi își aminti că parcase Jaguarul lângă moară și că Pascoe l-ar fi putut zări la fereastră. Oricare ar fi fost scopul ei, vizita părea inevitabilă. Dalgliesh se duse la fereastra de deasupra ușii, o deschise și strigă:

— Pe mine mă căutări?

Era o întrebare retorică. Pe cine s-ar fi putut aștepta Pascoe să găsească la moara de la Larksoken? Privind de sus figura lui, barba subțire, nerasă, Dalgliesh îl văzu diminuat într-un mod neobișnuit, parcă se mărunțise, o figură vulnerabilă, aproape patetică, agățată de bicicletă, ca și când ar fi căutat în ea protecție.

Pascoe strigă împotriva vântului:

— Aș vrea să stau de vorbă cu dumneavoastră, se poate?

Răspunsul cinstit ar fi fost: „Dacă trebuie…”, dar

Dalgliesh simțea că nu l-ar putea striga peste vuietul vântului, fără să pară nepoliticos. Mormăi:

— Cobor acum.

Pascoe propti bicicleta de peretele morii și îl urmă pe Dalgliesh în camera de zi.

— De fapt, zise el, noi nu ne-am întâlnit, dar presupun că ați auzit de mine. Sunt Neil Pascoe, de la rulotă. Îmi pare rău dacă dau buzna când ați dori, poate, să stați liniștit. Părea la fel de stânjenit ca un comis-voiajor care sună la ușă, încercând să convingă un potențial client că nu este om rău.

Dalgliesh era tentat să zică: „Eu aș dori liniște, dar se pare că n-o să am parte de ea”.

— Cafea?

Pascoe răspunse cum era de așteptat:

— Dacă nu vă deranjez prea mult.

— Nu mă deranjați. Tocmai aveam de gând să fac.

Pascoe îl urmă în bucătărie și rămase rezemat de tocul ușii, în timp ce Dalgliesh măcină cafeaua și puse apa la fiert. Dalgliesh se gândi că de când venise la moară, își petrecuse o mulțime de timp pregătind mâncarea și cafeaua pentru musafirii nepoftiți. Când termină de măcinat, Pascoe declară, aproape brutal:

— Trebuie să discut cu dumneavoastră.

— Dacă este vorba despre crimă, atunci trebuie să discutați cu inspectorul șef Rickards, nu cu mine. Acesta nu este cazul meu.

— Dar dumneavoastră ați găsit cadavrul.

— În anumite condiții, acest lucru m-ar face suspect. Totuși, nu-mi dă dreptul să mă amestec, ca profesionist, în cazul altui ofițer, din afara zonei mele de jurisdicție. Nu eu conduc investigațiile. Dar toate acestea vă sunt cunoscute, nu sunteți un om simplu.

Pascoe rămăsese cu ochii la lichidul ce dădea în clocot.

— Nu mă așteptam să fiți foarte încântat să mă vedeți, zise. Dacă aș fi avut cu cine altcineva să vorbesc, n-aș fi venit. Sunt lucruri pe care nu le pot discuta cu Amy.

— Atâta timp cât nu uitați cu cine vorbiți.

— Un polițist. Seamănă cu rolul preotului, nu-i așa? Niciodată nu se poate considera în afara datoriei. Dacă te-ai făcut preot, nu mai ești decât

preot.

— Nu este deloc același lucru. Nu există garanția secretului din confesional și nici absolvire. Tocmai asta încerc să vă spun.

Rămaseră tăcuți până ce cafeaua fuse turnată în căni și dusă de Dalgliesh în camera de zi. Se așezară de o parte și de cealaltă a căminului. Pascoe luă în mână cana sa, părând a nu ști ce să facă cu ea. Începu să o răsucească în mâini, privind în cafea, fără să încerce să o bea. După o vreme, spuse:

— Este în legătură cu Toby Gledhill, băiatul – adică… da, era într-adevăr un băiat – care s-a sinucis la centrala nucleară.

— Am auzit de Toby Gledhill, zise Dalgliesh.

— Atunci, presupun că știți cum a murit. S-a aruncat deasupra reactorului și și-a rupt gâtul. Era într-o vineri, 12 august. Cu două zile înainte, miercuri, a venit să mă vadă, pe la opt seara. Eram singur în rulotă. Amy plecase cu camioneta la Norwich, să facă cumpărături; îmi spusese că voia să vadă un film și se va întoarce târziu. Eu rămăsesem cu Timmy. Am auzit bătând la ușă și a apărut el. Îl cunoșteam, bineînțeles. Sau, cel puțin, știam cine era. Îl văzusem la centrala nucleară, cu ocazia zilelor de vizită pentru public. De obicei, îmi fac timp să particip la aceste vizite. Ei nu mă pot opri, iar eu am ocazia să pun una sau două întrebări grele, ca să le contracarez propaganda. Cred că el a fost prezent la întâlnirile la care s-a discutat despre reactorul cu apă sub presiune. Dar, desigur, nu am stat niciodată de vorbă cu el, direct. Nu-mi dădeam seama ce dorea de la mine; totuși, l-am invitat înăuntru și i-am oferit o bere. Făcusem focul, pentru că erau o mulțime de lucruri de-ale lui Timmy care trebuiau uscate, așa că în rulotă era foarte cald și umed. Când îmi aduc aminte de noaptea aceea, mi se pare că-l văd printr-un nor de aburi. După bere, m-a întrebat dacă nu putem ieși afară. Era agitat, ca și când ar fi avut un acces de claustrofobie înăuntru, și m-a întrebat de mai multe ori când trebuia să se întoarcă Amy. Așa că l-am scos pe Timmy din țarc, l-am pus în sacul de spate și am pornit-o în lungul țărmului, spre nord. Abia când am ajuns la ruinele catedralei, mi-a spus de ce venise. Mi-a spus foarte direct, fără nicio introducere. Ajunsese la concluzia că energia nucleară era prea periculoasă pentru a fi utilizată și că, până nu rezolvăm problema reziduurilor radioactive, ar trebui să încetăm să mai construim alte centrale de acest fel. A folosit o expresie destul de veche. A spus: „Este nu numai periculos, este o corupție”.

— V-a explicat de ce a ajuns la această concluzie?

— Cred că acumulase această convingere în timp, iar accidentul de la Cernobîl fusese o confirmare. Spunea că recent se mai întâmplase ceva care îl ajutase să se hotărască. Nu mi-a spus ce, dar mi-a promis că-mi va spune după ce se mai gândește. L-am întrebat dacă avea de gând să-și dea demisia și se renunțe la domeniu sau dacă era pregătit să ne ajute pe noi. Mi-a spus că credea că trebuie să ajute. Nu i se părea suficient numai să-și dea demisia. Era greu pentru el; vedeam cât îi era de greu. Își admira colegii, îi plăceau. Spunea că sunt oameni de știință devotați, oameni foarte inteligenți care credeau în ceea ce făceau. Numai că el nu mai putea să creadă. Nu se gândise la viitor, oricum, nu cu multă limpezime. Era la fel cum sunt eu acum; avea nevoie să discute cu cineva. Cred că i s-a părut firesc să discute cu mine. Auzise de OIEN, firește.

Se uită la Dalgliesh și spuse naiv:

— Înseamnă „Oamenii Împotriva Energiei Nucleare”. Când s-a lansat propunerea construirii unui nou reactor nuclear aici, am format un mic grup local, de împotrivire. Este un grup constituit din localnici, oameni obișnuiți, preocupați, nu este vorba despre un organism național puternic, de protest. Nu ne-a fost ușor. Majoritatea localnicilor încearcă să pretindă că centrala nucleară nu există. Desigur, mulți sunt chiar bucuroși că este aici, pentru că aduce locuri de muncă, clienți mai mulți în magazine și cârciumi. În cea mai mare parte, opoziția față de noul reactor nu era formată din localnici, ci de oameni din alte organizații, „Prietenii Pământului”, „Greenpeace”. Erau, desigur, bineveniți. Ei sunt cei care dețin armamentul greu. Dar eu am crezut că este important să avem și ceva pe plan local; de altfel, cred că nici nu-mi place să mă alătur unei structuri deja existente. Îmi place să-mi construiesc propria echipă.

— Iar Gledhill ar fi fost peștele cel mare pentru dumneata, observă Dalgliesh.

Cuvintele erau aproape brutale prin implicații.

Pascoe se înroși, apoi îl privi în ochi.

— Da, a fost și așa ceva. Cred că mi-am dat seama chiar de atunci. N-am fost cu totul dezinteresat. Știam ce important ar fi fost să-l am alături. Dar m-am simțit, cum să spun, flatat de faptul că venise mai întâi la mine. OIEN n-a avut cine știe ce impact, ca să fim drepți. Chiar și inițialele au fost o greșeală. Doream ceva ce oamenii pot ține minte ușor, dar OIEN – e cam caraghios. Știu ce gândiți, că aș fi fost mai util cauzei dacă mă alăturam

unui grup de presiune deja existent, în loc să mă îngrijesc de propriul meu ego. Aveți dreptate.

— Ți-a spus Gledhill dacă vorbise cu cineva de la centrală?

— Mi-a spus că nu vorbise, nu încă. Cred că era lucrul de care se temea cel mai mult. Cel mai mult îi displăcea gândul de a-i spune lui Miles Lessingham. Plimbându-ne pe plajă, cu Timmy adormit, agățat în spatele meu, s-a simțit liber să vorbească, cred că s-a simțit eliberat. Mi-a spus că Lessingham era îndrăgostit de el. El nu era homosexual, dar era ambivalent. Pe Lessingham îl admira enorm și simțea că într-un anumit fel îl dezamăgea. Dădea impresia că totul este o învălmășeală, ceea ce credea despre energia nucleară, viața lui personală, cariera, totul.

Deodată, Pascoe își dădu seama că avea în mână cana de cafea și, aplecându-și capul, începu să bea cu înghițituri mari, ca un om disperat de sete. Când cana se goli, o puse pe podea și se șterse la gură cu mâna.

— Era o noapte caldă, după o zi ploioasă, noaptea cu lună nouă. Ciudat că-mi amintesc. Înaintam pe pietriș, imediat lângă urma fluxului. Deodată a apărut în fața noastră ea, Hilary Robarts, ieșind din spuma mării. Purta numai partea de jos a costumului de baie și a rămas o clipă în fața noastră, cu apa scurgându-i-se din păr, strălucind în lumina misterioasă ce părea să izvorască din mare într-o noapte cu stele. De altminteri, s-a apropiat încet de noi. Cred că noi am rămas pe loc, parcă eram fermecați. Aprinsese pe pietriș un foc de vreascuri; ne-am apropiat de el toți trei. Ea a ridicat de jos prosopul, dar nu s-a înfășurat cu el. Arăta – ei bine, arăta minunat, cu picăturile de apă strălucindu-i pe piele și medalionul așezat între sâni. Știu că sună ridicol și… siropos, dar arăta ca o zeiță ieșită din mare. Pe mine nici nu m-a băgat în seamă, se uita numai la Toby. A spus: „Îmi pare bine să te întâlnesc, Toby. Nu vrei să vii acasă, să bem un pahar și să luăm masa împreună?” Cuvinte obișnuite. Nevinovate. Dar nu erau așa. Cred că el nu-i putea rezista. Presupun că nici eu n-aș fi fost în stare. Nu în acel moment. Știam exact ce făcea ea, și ea la fel. Îi cerea să facă o alegere. Din partea mea, nimic, numai necazuri, o slujbă pierdută, neliniște, poate chiar dizgrația. De la ea siguranța, succesul profesional, respectul semenilor, al colegilor. Și dragoste. Cred că îi oferea dragoste. Știam ce se va întâmpla acasă, dacă mergea cu ea, și el știa de asemenea. Hilary și-a aruncat prosopul pe umeri, ne-a întors spatele, de parcă ar fi fost sigură că el o va urma. Iar el a urmat-o, într-adevăr. Iar două zile mai târziu, vineri, 12 august, el s-a sinucis. Nu știu ce i-a spus ea. Acum nimeni nu va mai știi.

Dar după întâlnirea aceea, cred că el nu mai putea suporta nimic mai mult. Nu că ea l-ar fi amenințat cu ceva sau chiar dacă l-ar fi amenințat. Dar, dacă n-ar fi fost întâlnirea aceea de pe plajă, cred că el ar mai fi încă în viață. Ea l-a omorât.

— Toate acestea nu s-au aflat la anchetă?

— Nu, nimic. Nu exista motiv să se afle. Eu nu am fost chemat ca martor. Totul s-a desfășurat cu multă discreție. Alex Mair avea tot interesul să nu se facă multă publicitate. După cum, probabil, ați observat, niciodată nu se face multă publicitate când ceva nu este în regulă la o centrală nucleară. Toată lumea devine expertă în mușamalizări.

— De ce-mi spuneți mie toate acestea?

— Vreau să fiu sigur că Rickards are nevoie de aceste informații. De fapt, cred că vă spun dumneavoastră pentru că eu am nevoie să împărtășesc cuiva ceea ce știu. Nu sunt sigur de ce v-am ales pe dumneavoastră. Vă rog să mă iertați.

O replică adevărată, chiar dacă nu prea măgulitoare, ar fi fost:

„M-ai ales pe mine în speranța că mă voi angaja să i-o transmit lui Rickards și să te scap de responsabilitate".

În schimb, Dalgliesh spuse:

— Înțelegeți, desigur, că este vorba despre informații care trebuie să ajungă la inspectorul șef Rickards.

— Dar este vorba despre asemenea informații? Este ceea ce vreau să știu sigur. Presupun că temerea este normală când ai de-a face cu poliția. Cum le vor folosi? Nu-și vor face o impresie greșită? Dacă incriminează un nevinovat? Presupun că dumneavoastră aveți încredere în integritatea poliției, altfel nu ați fi detectiv. Dar noi, ceilalți, știm că lucrurile pot să iasă rău, că pot fi hărțuiți oameni nevinovați, că cei vinovați pot să scape, că polițiștii nu sunt întotdeauna atât de scrupuloși pe cât pretind a fi. Nu vă cer să le spuneți dumneavoastră în locul meu, nu sunt atât de copilăros. Dar nu văd cum ar putea fi relevant. Amândoi sunt morți acum. Nu înțeleg cum ceea ce aș avea eu de spus l-ar ajuta pe Rickards să-l prindă pe criminalul domnișoarei Robarts. Și nici nu-i mai aduce pe niciunul la viață.

Dalgliesh umplu din nou cana lui Pascoe. Apoi zise:

— Bineînțeles că este relevant. Ceea ce vreți să spuneți este că Hilary Robarts l-a șantajat pe Gledhill, făcându-l să-și păstreze slujba. Dacă a fost în stare să o facă cu o persoană, o putea face și cu alta. Tot ce aflăm despre domnișoara Robarts este relevant pentru moartea ei. Iar despre suspecții

nevinovați nu vă faceți prea multe griji. Nu vreau să pretind că inocenții nu au de suferit într-o investigație criminalistică. Bineînțeles că au. Cine este atins de povestea unei crime, oricât de puțin, nu scapă nevătămat. Dar inspectorul șef Rickards nu e prost și este un om cinstit. Se va folosi numai de ceea ce este relevant pentru ancheta lui și tot el este cel care decide ce este și ce nu este relevant.

— Cred că asta este asigurarea pe care voiam s-o aud. Bine, atunci îi voi spune.

Își termină cafeaua foarte repede, ca și când ar fi fost nerăbdător să plece și, spunând scurt la revedere, se urcă pe bicicletă și începu să pedaleze furios pe alee, aplecându-se să contracareze vântul. Dalgliesh duse cele două căni înapoi în bucătărie, gânditor. Tabloul acela verbal al lui Hilary Robarts, ieșind din mare ca o zeiță, fusese remarcabil de viu. Un singur detaliu era greșit. Pascoe vorbise despre medalionul dintre sâni. Dalgliesh își aminti cuvintele rostite de Mair, când privise cadavrul. „Medalionul de la gât, eu i l-am dat, pe 29 august, de ziua ei”. Hilary Robarts nu putea să-l fi purtat miercuri, zece august. Fără îndoială că Pascoe o văzuse pe Hilary Robarts ieșind din mare, cu medalionul așezat între sânii goi; dar nu putea fi pe 10 august.

CARTEA A VI-A

De sâmbătă, 1 octombrie, până joi, 6 octombrie

42.

Jonathan se hotărâse să aștepte până sâmbătă, când se va duce la Londra și își va continua cercetările. Mama îi va pune mai puține întrebări despre o vizită, sâmbăta, la Muzeul Științei, în timp ce o zi liberă în timpul săptămânii provoca întotdeauna un adevărat interogatoriu pentru a afla unde pleca și de ce. Se gândi că era mai prudent să petreacă o jumătate de oră în muzeu înainte de a porni spre Pont Street; când ajunse în fața blocului, se făcuse ora trei. Un lucru fu evident de la bun început: cine locuia în acest imobil și folosea serviciile unei menajere nu putea fi sărac. Casa se integra într-un șir impozant de imobile victoriene, construite din piatră și cărămidă, cu pilaștrii de o parte și de alta a ușilor negre, strălucitoare, cu ornamente de geam la ferestrele parterului, semănând cu gâtul unei sticle verzi. Prin ușa deschisă se vedea un hol pătrat, cu pardoseală de marmură, neagră și albă, partea de jos a balustradei de la scară din fier forjat, ornamentat, ușa unui lift cu cușcă aurie, în partea dreaptă se afla căsuța portarului; un bărbat în uniformă era de serviciu. Grijuliu să nu pară că dă târcoale, Jonathan se grăbi să treacă mai departe, gândindu-se între timp ce trebuia să facă.

Dintr-un punct de vedere, nimic din toate acestea nu era necesar; nu trebuia decât să se ducă la cea mai apropiată stație de metrou, să revină la gara Liverpool Street și să se urce în primul tren spre Norwich. Îndeplinise ceea ce își propusese; acum știa că prietena lui, Caroline, îl mințise. Își spunea că ar fi trebuit să fie șocat, trist din această cauză, amărât pentru duplicitatea prin care descoperise acest fapt. Crezuse că o iubește. În primul an nu existase oră în care să nu se gândească la ea. Frumusețea aceea blondă, rece, independentă îl obsedase. Ca un licean, o așteptase la colțurile coridoarelor să o vadă trecând, așteptase cu nerăbdare ora de culcare, când putea visa nestingherit la fantezii erotice secrete, se trezea întrebându-se

unde și când o va întâlni din nou. Dar, nici actul fizic al posesiunii, nici descoperirea înșelăciunii nu puteau distruge iubirea. De ce confirmarea deziluziei era aproape agreabilă, aproape plăcută? Ar fi trebuit să se simtă distrus; în fapt, era cuprins de o satisfacție vecină cu triumful. Ea mințise, aproape cu nepăsare, convinsă că el era prea îndrăgostit, chiar prea prost să-i pună întrebări. Acum, după descoperirea adevărului, balanța puterii în relația lor se inversase subtil. Încă nu știa precis cum se va folosi de informația pe care o căpătase. Găsise energia și curajul de a acționa, dar curajul de a o confrunta cu ceea ce știa el acum, era cu totul altceva.

Se îndreptă grăbit spre capătul străzii Pont, cu ochii ațintiți pe pavajul trotuarului, apoi se întoarse și refăcu traseul, încercând să înțeleagă ceva din emoțiile care îl tulburau, atât de încâlcite, încât păreau să se încaiere pentru a domina: ușurare, regret, dezgust, triumf. Și fusese atât de ușor. Fiecare obstacol de care se temuse, de la contactarea agenției de detectivi până la găsirea unei scuze pentru această zi petrecută la Londra, fusese depășit cu mai multă ușurință decât se așteptase. Atunci, de ce să nu încerce și pasul următor? De ce să nu se convingă? Știa numele menajerei, domnișoara Beasley. Putea solicita să o întâlnească, putea spune că o cunoscuse pe Caroline cu un an sau doi în urmă, de exemplu, la Paris, că îi pierduse adresa și voia să reia legătura. Dacă nu complica povestea, dacă rezista tentației de a broda pe subiect, nu exista niciun pericol. Știa că în 1986 Caroline își petrecuse vacanța de vară în Franța, an în care și el fusese acolo. Aflase dintr-una din conversațiile de la începutul întâlnirilor lor, o discuție nevinovată despre călătorii și tablouri, în încercarea de a găsi un interes comun, o preocupare apropiată. Ei bine, cel puțin la Paris fusese. Văzuse Luvrul. Putea spune că acolo se întâlniseră.

Desigur, va avea nevoie de un nume fals. De exemplu, numele de botez al tatălui lui. Percival. Charles Percival. Era preferabil să se oprească la un nume ceva mai neobișnuit; unul banal ar fi sunat, desigur, fals. Va spune că locuiește în Nottingham. Urmase acolo universitatea și cunoștea orașul. Fiindcă putea să vadă în minte străzile bine cunoscute, fantezia i se părea credibilă. Trebuia să-și construiască minciunile pe o pojghiță de adevăr. Putea afirma că lucrează la spitalul din localitate, că era tehnician la laborator. Dacă mai veneau și alte întrebări, avea să le pareze. Dar, de ce să mai existe alte întrebări?

Își adună toate forțele și intră hotărât în hol. Cu numai o zi în urmă i-ar fi fost greu să dea ochii cu portarul. Acum, plin de siguranța succesului,

spuse:

— Doresc să fac o vizită domnișoarei Beasley, de la apartamentul trei. Vă rog să-i spuneți că sunt un prieten al domnișoarei Caroline Amphlett.

Portarul ieși din ghereta lui și intră în birou să telefoneze. Jonathan se gândi: „Ce mă împiedică să pornesc în sus pe scări și să bat pur și simplu la ușă? apoi își dădu seama că portarul ar telefona imediat domnișoarei Beasley, prevenind-o să nu-l lase să intre. Exista pază, dar nu teribilă.

Omul se întoarse în mai puțin de un minut.

— E-n regulă, domnule. Puteți urca. La primul etaj.

Nu mai așteptă liftul. Ușa dublă, din mahon, cu numărul scris cu cifre de alamă și vizorul în centru, se afla în partea din față a clădirii. Jonathan își netezi părul, apoi apăsă pe butonul soneriei și privi direct în vizor, prefăcându-se la largul lui. Nu se auzea nicio mișcare în apartament; în timp ce aștepta, ușa greoaie părea să crească, devenind o baricadă descurajantă, pe care numai un nebun înfumurat ar fi încercat să o înfrângă. Pentru o clipă, imaginându-și cum un ochi îl scrutează prin vizor, trebui să-și înăbușe impulsul de-a o lua la fugă. Apoi auzi clinchetul fin al unui lanț, zgomotul broaștei care se descuie și ușa se deschise.

De când luase hotărârea de a se prezenta la apartament, fusese prea preocupat de inventarea poveștii, pentru a se gândi prea mult la domnișoara Beasley. Cuvântul „menajeră” îi crease imaginea unei femei de vârstă mijlocie, îmbrăcată sobru, în viziunea cea mai sumbră, puțin condescendentă și intimidantă, în cea mai luminoasă perspectivă, plină de deferență, vorbăreață, dornică să ajute. Realitatea era atât de bizară, încât tresări aproape vizibil de surpriză, apoi se înroși de propria divulgare. Femeia era scundă și foarte subțire, cu păr drept, roșu-auriu, și alb la rădăcină, ceea ce dovedea că fusese vopsit, căzându-i pe umeri, în forma unui coif strălucitor. Ochii verzi, decolorați, erau imenși, exoftalmici, cu pleoapele de jos întoarse în afară și înroșite, lăsând impresia că ochii pluteau într-o rană deschisă. Avea pielea foarte albă și zbârcită într-o multitudine de riduri mici, exceptând zona pomeților proeminenți, unde era întinsă ca pergamentul. În contrast cu fragilitatea decolorată a pielii, gura era o tăietură subțire de un roșu țipător. Purta papuci cu toc înalt și kimono, și ducea în brațe un cățeluș fără păr, cu ochii ieșiți din orbite, împodobit cu o zgardă bătută în pietre prețioase. Femeia rămase o clipă tăcută, privindu-l, cu câinele lipit de obraz.

Jonathan, a cărui încredere meticulos construită începea să se topească, spuse:

— Îmi pare rău că vă deranjez. Sunt un prieten al domnișoarei Caroline Amphlett și încerc să dau de ea.

— Da, dar n-o găsiți aici.

Vocea, pe care o recunoscu, gravă, răgușită și nu lipsită de farmec, era neașteptată pentru o femeie atât de fragilă.

— Îmi pare rău, zise el, dacă am nimerit la altă familie Amphlett. Vedeți, Caroline mi-a dat adresa acum doi ani, dar am pierdut-o, așa că m-am uitat în cartea de telefon.

— N-am spus că ați greșit familia Amphlett; am spus numai că nu o găsiți aici. Dar pentru că nu păreți periculos, și este evident că nu sunteți înarmat, ați face mai bine să intrați. Prudența nu e nicidecum o exagerare în vremurile astea violente, iar Baggott este de toată încrederea. Foarte puțini impostori trec de Baggott. Sunteți un impostor, domnule…?

— Percival. Charles Percival.

— Vă rog să mă scuzați pentru *déshabillé*, domnule Percival, dar după-amiaza, în mod normal, nu aștept musafiri.

El o urmă printr-un hol pătrat, cu uși duble, spre ceea ce era, fără îndoială, camera de zi. Ea îi arătă poruncitoare; canapeaua din fața căminului. Era incomod de joasă și acoperită cu perne moi, ca un pat; fiecare capăt al cuverturii se termina cu ciucuri grei. Mișcându-se încet, parcă în mod deliberat, domnișoara Beasley se așeză în fața lui, într-un elegant scaun cu spătar înalt, își luă cățelul în brațe și îl privi fix, de sus în jos, cu intensitate de inchizitor. Jonathan știa că arăta stingher și umil, așa cum se și simțea, cu coapsele îngropate în moliciunea pernelor, cu genunchii osoși ajungându-i până aproape de bărbie. Câinele, gol de parcă ar fi 1 fost jupuit, și tremurând fără încetare, precum o creatură înnebunită de frig, întoarse ochii exoftalmici, rugători, întâi spre el, apoi în sus, spre ea. Zgarda de piele, cu proeminențele mari, de pietre roșii și albastre, apăsa puternic pe grumazul anemic al animalului.

Jonathan reuși să reziste tentației de a privi în jur, dar i se părea că fiecare element îi intrase în conștiință: căminul de marmură, având deasupra tabloul siluetei întregi a unui ofițer din armata Reginei Victoria, o față palidă, arogantă, cu o buclă de păr blond căzută până pe obraz, de o asemănare izbitoare cu Caroline; cele patru scaune sculptate, cu tapiserie brodată, așezate la perete; parchetul gălbui, lustruit și covoarele bogate;

masa în formă de tobă, așezată în mijlocul încăperii, și măsuțele laterale cu fotografii în rame de argint. Mirosea puternic a vopsea și terebentină. Undeva în apartament, se redecora o cameră.

După ce-l scrută o vreme în tăcere, femeia rosti:

— Deci, sunteți un prieten de-al lui Caroline. Mă surprindeți, domnule… domnule… Mă tem că v-am uitat deja numele.

— Percival. Charles Percival, spuse el ferm.

— Eu mă numesc domnișoara Oriole Beasley. Sunt menajera. Cum spuneam, mă surprindeți, domnule Percival. Dar, dacă spuneți că sunteți prieten cu Caroline, atunci, desigur, vă cred pe cuvânt.

— Poate n-ar trebui să spun chiar prieten. Am întâlnit-o o singură dată, la Paris, în 1986. Am vizitat Luvrul împreună. Dar aș dori s-o mai revăd. Ea mi-a dat adresa, dar eu am pierdut-o.

— Ce neatenție! Deci, ați așteptat doi ani și pe urmă v-ați hotărât s-o căutați. De ce tocmai acum, domnule Percival? Se pare că doi ani ați reușit să vă stăpâniți nerăbdarea.

Jonathan știa cum arăta în fața ei și cum i se părea ei că vorbește: lipsit de încredere, timid, stingherit. Dar, desigur, chiar așa se aștepta ea să fie un bărbat care își închipuie cu naivitate că poate readuce la viață o pasiune moartă, trecătoare.

— S-a nimerit să fiu la Londra pentru câteva zile. Lucrez la Nottingham. Sunt tehnician la spitalul de acolo. Nu am prea des șansa de a veni în sud. Am reacționat la un impuls când am venit s-o caut pe Caroline.

— După cum vedeți, nu este aici. De fapt, nu mai locuiește în această casă de când avea șaptesprezece ani și, deoarece eu nu sunt decât menajeră, nu am căderea de a da informații despre familie, celor care se interesează pe nepusă-masă. Pe această poziție vă situați dumneavoastră, domnule Percival?

— Așa ar putea să pară. Eu am găsit numele în cartea de telefon și m-am gândit să încerc. Desigur, este posibil ca ea să nu dorească să mă mai întâlnească.

— Cred că este mai mult decât probabil. Desigur, aveți acte de identitate, ceva care să confirme că sunteți domnul Charles Percival din Nottingham.

— Nu, nu tocmai, mă tem. Nu m-am gândit…

— Nici măcar o carte de credit sau permisul de conducere? Se pare că ați venit cu totul nepregătit, domnule Percival.

Ceva din vocea gravă, de membră a unei clase superioare, amestecul de insolență și dispreț îl înțepară și-l făcură să contraatace:

— N-am venit să vă repar gazele. Nu văd de ce ar trebui să mă legitimez. Am pus o simplă întrebare. Speram să o întâlnesc pe Caroline sau măcar pe doamna Amphlett. Îmi cer scuze dacă v-am ofensat.

— Nicio ofensă. Dacă aș fi atât de sensibilă, n-aș lucra pentru doamna Amphlett. Totuși, n-o puteți vedea. Doamna Amphlett pleacă în Italia la sfârșitul lui septembrie și de acolo ia avionul spre Spania, unde își petrece iarna. Mă mir că nu v-a spus Caroline. În absența domniei sale, eu am grijă de apartament. Doamnei Amphlett nu-i plac melancolia toamnei și frigul iernii. O femeie bogată nu este obligată să le suporte. Sunt sigură că înțelegeți, domnule Percival.

Iată, în sfârșit, deschiderea de care avea nevoie. Se forță; să privească în ochii aceia cumpliți, însângerați și spuse:

— Dar Caroline mi-a spus că mama ei este săracă, fiindcă a pierdut toți banii investind în compania de mase plastice a lui Peter Robarts.

Cuvintele avură un efect extraordinar. Domnișoara Beasley se făcu roșie ca focul, culoarea întinzându-i-se ca o erupție, mai întâi pe gât, apoi până la frunte. Păru că trece o eternitate înainte ca să vorbească din nou, dar când reuși, își stăpânea vocea perfect.

— Fie ați înțeles greșit, domnule Percival, fie memoria dumneavoastră este la fel de slabă pentru socoteli financiare, cum este și pentru adrese. Caroline nu putea să vă spună așa ceva. Mama ei a moștenit o avere de la bunicul ei la vârsta de douăzeci și unu de ani și de atunci nu a pierdut niciun ban. Micul meu capital – de zece mii de lire, dacă vă interesează – a fost în mod nechibzuit investit în proiectele acelui pungaș. Dar Caroline nu ar mărturisi această mică tragedie personală unui străin.

Jonathan nu găsi nimic de spus, nicio explicație credibilă, nicio scuză. Avea dovada pe care o dorise: Caroline mințise. Ar fi trebuit să resimtă izbânda suspiciunii confirmate, mica lui inițiativă fiind încununată de succes. În schimb, fu cuprins de o amărăciune cât o clipită, dar copleșitoare, de convingerea la fel de înspăimântătoare pe cât era de lipsită de rațiune, că dovada perfidiei lui Caroline fusese obținută la un preț îngrozitor.

Femeia continuă să-l privească în tăcere. Deodată întrebă:

— Cum o găsiți pe Caroline? Evident că v-a impresionat, altfel n-ați dori să reînnoiți cunoștința. Fără îndoială, v-ați gândit la ea în ultimii doi ani.

— Mi se pare – mi s-a părut încântătoare.

— Da, nu-i așa? Mă bucur că asta simțiți. Eu am îngrijit-o, am fost doica ei, ca să folosim această expresie ridicolă. S-ar putea spune că eu am crescut-o. Vă surprinde? Nu sunt ceea ce se înțelege îndeobște prin doică. Un piept cald, șorțul apretat, *Winnie the Pooh, The Wind in the Willows*[8], rugăciuni înainte de culcare, mănâncă-ți ultima înghițitură, altfel nu ți se ondulează părul. Dar aveam metodele mele. Doamna Amphlett îl însoțea pe comandantul de brigadă în deplasările lui pe mare, iar noi două rămâneam aici, singure. Doamna Amphlett credea în nevoia de stabilitate a unui copil, cu condiția să nu trebuiască să i-o asigure ea. Desigur, dacă ar fi fost băiat, lucrurile ar fi stat altfel. Soții Amphlett nu au prețuit niciodată fetele. Caroline a avut, într-adevăr, și un frate, dar a murit într-un accident de mașină, comis de un prieten, la vârsta de cincisprezece ani. Caroline era și ea cu ei, dar a scăpat fără o zgârietură. Cred că părinții n-au iertat-o niciodată. Nu puteau să o privească fără să-i dea de înțeles că supraviețuise copilul care nu trebuia.

Nu vreau să aud toate acestea, își spuse Jonathan. Nu vreau să ascult. Apoi, cu glas tare:

— Nu mi-a spus că a avut un frate. Dar mi-a vorbit de dumneavoastră.

— Da, într-adevăr? V-a vorbit despre mine? Acum chiar că mă surprindeți, domnule Percival. Iertați-mă, dar sunteți ultima persoană căreia m-aș fi așteptat să-i vorbească despre mine.

Jonathan își spuse: știe; nu adevărul, dar știe că nu sunt Charles Percival din Nottingham. Întâlnind ochii aceia redutabili, în care se citea fără putință de tăgadă un amestec de suspiciune și dispreț, i se păru că domnișoara Beasley era aliata lui Caroline într-o conspirație feminină în care el fusese de la început o victimă nenorocoasă și desconsiderată. Revelația îi alimentă furia și îi dădu puteri. Dar nu spuse nimic.

După o clipă, femeia continuă:

— Doamna Amphlett m-a ținut în continuare, după plecarea lui Caroline, chiar și după dispariția comandantului de brigadă. Dar, „dispariție”, este un eufemism pentru un militar de carieră. Poate, ar trebui să spun că a fost chemat spre îndatoriri mai înalte sau chemat sub drapel, sau promovat întru glorie. Sau asta se spune numai despre Armata Salvării Am impresia că numai cei din Armata Salvării sunt promovați întru glorie.

— Caroline mi-a spus, într-adevăr, că tatăl ei a fost militar de carieră.

— Ea n-a fost niciodată înclinată spre confidențe, dar se pare că dumneavoastră i-ați cucerit încrederea, domnule Percival. Așa că acum sunt

mai degrabă menajeră decât doică. Patroana mea îmi lasă destule de făcut când nu e acasă. Nu s-ar cădea ca Maxie și cu mine să trăim aici, cu salariu, și să ne distrăm în Londra, nu-i așa Maxie? Nu, într-adevăr, nu. Puțin cusut. Scrisori personale de pus la poștă. Chitanțe de plătit. Bijuteriile de dus la curățat. Apartamentul de redecorat. Doamnei Amphlett nu-i place deloc mirosul de vopsea. Și, desigur, Maxie trebuie scos la plimbare zilnic. Nicio clipă nu a cunoscut cușca, nu-i așa, comoara mea? Mă întreb ce se va întâmpla cu mine când Maxie va fi promovat întru glorie.

La toate acestea, Jonathan nu avea nimic de spus, iar ea nici nu părea să aștepte ceva. După un moment de tăcere, timp în care ridică laba câinelui și și-o duse la obraz, domnișoara Beasley spuse:

— Vechii prieteni ai Carolinei par a fi deodată foarte dornici să ia legătura cu ea. Abia marți a telefonat cineva să întrebe de ea. Sau era miercuri? Dar poate că dumneavoastră erați, domnule Percival?

— Nu, spuse el, uimit de ușurința cu care mințea. Nu, eu n-am telefonat. Mi-am zis că e mai bine să-mi încerc norocul și să vin direct.

— Dar ați știut de cine să întrebați. Știați cum mă cheamă. I-ați spus lui Baggott.

Nu-l prindea ea numai cu atât.

— Mi l-am amintit, zise el. Cum v-am spus, Caroline mi-a vorbit de dumneavoastră.

— Poate ar fi fost mai bine să fi telefonat înainte. V-aș fi explicat că ea nu este aici, n-ați mai fi pierdut timpul. Ce ciudat că nu v-a dat prin minte. Celălalt prieten vorbea altfel. Avea alt accent. Scoțian, cred. Vă rog să mă scuzați că vă spun, domnule Percival, vocea dumneavoastră nu are nici caracter, nici distincție.

— Dacă credeți că nu-mi puteți da adresa lui Caroline, spuse Jonathan, ar fi mai bine să plec. Îmi pare rău dacă am venit într-un moment nepotrivit.

— De ce nu-i scrieți o scrisoare, domnule Percival? Vă dau eu hârtie de scris. Nu cred că s-ar cuveni să vă dau adresa, dar puteți avea încredere că voi pune la cutie orice formă de comunicare ați avea curajul să-mi încredințați.

— Înseamnă că nu este în Londra?

— Nu, nu mai locuiește în Londra de peste trei ani, iar aici de când avea șaptesprezece ani. Dar știu unde se află. Ținem legătura. Scrisoarea dumneavoastră se va afla în mâini sigure la mine.

Jonathan gândi: capcana este evidentă. Dar nu mă poate face să scriu. Nu trebuie să-mi vadă scrisul. Caroline l-ar recunoaște, chiar dacă aș încerca să-l schimb.

— Cred că prefer să-i scriu altă dată, după ce mă mai gândesc ce să-i spun. Dacă o pun pe adresa de aici, i-o veți trimite dumneavoastră.

— O voi face cu plăcere, domnule Percival. Iar acum, presupun că doriți să plecați. Poate că vizita a fost mai puțin rodnică decât vă așteptați, totuși, sper că ați aflat ceea ce ați dorit să aflați.

Dar domnișoara Beasley nu făcu nicio mișcare și o clipă Jonathan se simți prins în capcană, imobilizat, ca și când pernele incomod de moi l-ar fi strâns ca un șurub. Aproape că se aștepta ca ea să țâșnească și să-i blocheze drumul spre ușă, să-l denunțe ca impostor, să-l țină încuiat în apartament în timp ce telefonează la poliție sau portarului. Ce ar face el atunci: ar încerca să-i smulgă cheile cu forța și să scape, ar aștepta poliția, jucând la cacealma și câștigându-și libertatea? Dar panica de moment dispăru. Femeia se ridică în picioare, îl conduse la ușă și, fără să spună nimic, i-o deschise. Nu o închise, iar el fu conștient de prezența ei acolo, cu cățelul; tremurându-i în brațe, amândoi urmărindu-l plecând. La capătul scării, Jonathan se întoarse și mai zâmbi o dată, drept la revedere. Ceea ce văzu atunci îl țintui locului, înainte de-a o lua la fugă pe scări în jos și prin hol, spre ușa deschisă. Niciodată în viața lui nu mai văzuse atâta ură concentrată pe figura unui om.

43.

Toată acțiunea îl solicitase pe Jonathan mai mult decât se așteptase; când ajunse la gara Liverpool Street, era deja obosit. Gara era în reconstrucție – se moderniza, după cum anunțau panourile uriașe, menite să calmeze spiritele și să încurajeze – de aceea, devenise temporar un labirint răsunător și amețitor de poteci și indicatoare, printre care era greu să găsești trenurile. Apucând într-o direcție greșită, Jonathan se trezi într-o piațetă acoperită cu dale alunecoase, unde se simți la fel de dezorientat ca într-o capitală străină. Sosirea, de dimineață, fusese mai puțin năucitoare, dar acum, până și gara îi întărea convingerea că se aventurase, nu numai emoțional, ci și fizic, pe un teren necunoscut.

Când trenul se puse în mișcare, Reeves se rezemă de spătarul banchetei, închise ochii și încercă să înțeleagă ceva din întâmplările zilei, din emoțiile contradictorii. Dar, adormi aproape instantaneu și nu se mai trezi decât în momentul când trenul se apropia de gara Norwich. Somnul însă îi făcuse bine. Se îndreptă spre parcajul de lângă castel, înviorat de o energie nouă și optimism. Știa ce va face în continuare: va merge cu mașina direct la bungalow, o va pune pe Caroline față în față cu dovada și o va întreba de ce a mințit. Nu putea continua să o întâlnească, prefăcându-se a nu ști nimic. Se iubeau; trebuiau să poată avea încredere unul în altul. Dacă ea va fi îngrijorată sau speriată, el va fi acolo să o liniștească și să-i dea încredere. Știa că ea n-ar fi putut-o omorî pe Hilary. Gândul însuși era o profanare. Dar, dacă n-ar fi fost speriată, n-ar fi mințit. Ceva era serios în neregulă. El o va convinge să se ducă la poliție, să explice de ce a mințit și de ce l-a convins și pe el să mintă. Vor merge împreună, vor mărturisi împreună. Nu se întreba dacă ea va dori să-l vadă sau dacă va fi acasă sâmbătă seara, târziu. Tot ce știa era că trebuia să limpezească acum situația dintre ei doi. Decizia lui era corectă și îndeplinirea ei inevitabilă; se simți animat de o nouă putere. Ea îl crezuse prost sau măcar naiv și ineficient. Ei bine, îi va arăta că s-a înșelat. De acum încolo, relația lor va cunoaște o ușoară schimbare: ea va avea un iubit mai demn de încredere, mai puțin labil.

Patruzeci de minute mai târziu, Jonathan străbătea în întuneric ținutul plat, fără contururi distincte, îndreptându-se spre bungalow. Încetinind când construcția apăru în câmpul lui vizual, în partea stângă, fu uimit, din nou, de aerul lui izolat și respingător, și se întrebă, iarăși, de ce, când se aflau atâtea sate în apropiere de Larksoken, când atracțiile din Norwich și de pe coastă erau la îndemână, ea închiriase această cutie hidoasă, aproape sinistră, construită din cărămidă roșie. Cuvântul în sine, bungalow, i se părea ridicol, îi evoca imaginea extinderii suburbiilor ca o plagă, o respectabilitate dulceagă și bătrânețea neputincioasă să mai urce scările. Caroline trebuia să locuiască într-un bloc turn, cu imaginea imensității mării sub ferestre.

Apoi o văzu pe ea. Golf-ul argintiu ieși de pe alee cu mare viteză și țâșni spre est. Femeia purta un fel de șapcă de lână, trasă bine peste părul blond, dar el o recunoscu imediat Nu știa dacă și ea îl recunoscuse, sau Ford-ul său Fiesta, dar frână instinctiv și o lăsă să se depărteze până ce aproape nu se mai vedea, apoi o urmă. În mijlocul peisajului tăcut, îl auzea pe Remus lătrând isteric.

Era surprins de ușor îi venea să o urmărească. Uneori, câte o mașină care trecea pe lângă el îl orbea și, o clipă, nu mai distingea Golf-ul argintiu; alteori, din cauza semafoarelor ori trecând printr-un sat, trebuia să încetinească în așa fel, încât ea să nu-și dea seama că era urmărită. După ce traversară satul Lydsett, Caroline viră la dreapta, îndreptându-se spre promontoriu. Jonathan începu să se teamă că fusese recunoscut, că femeia își dăduse seama că avea un urmăritor, dar ea își continuă drumul, aparent nepăsătoare. Când ajunse la poartă, Jonathan o lăsă să se depărteze și să dispară dincolo de creastă înainte de a o urma, apoi se opri, stinse farurile și se apropie pe jos. Caroline lua pe cineva în mașină; lumina farurilor dezvălui o fată subțire, cu părul înspicat cu galben, portocaliu la vârfuri. Apoi, mașina porni spre nord, se îndepărtă de mare, cotind spre centrala nucleară și viră din nou spre nord. Patruzeci de minute mai târziu, destinația lor fu clară: debarcaderul de la Wells-next-the-Sea.

Jonathan opri Ford-ul Fiesta lângă Golf și urmă cele două femei, ghidându-se după șapca albastră cu alb a Carolinei. Ele mergeau repede, aparent fără să-și vorbească și niciuna nu se uită în spate. Pe chei, le pierdu din vedere pentru o secundă, apoi le zări când se urcau într-o barcă. Acum era momentul; trebuia să vorbească cu Caroline. Aproape alergă către ele. Fetele erau deja într-o ambarcațiune mică, nu mai lungă de cinci metri, cu o cabină scundă în mijloc și motorul pe punte. Se aflau în cocpit[9]. Când Jonathan se apropie, Caroline se întoarse spre el.

— Ce naiba faci aici?

— Vreau să stăm de vorbă. Te-am urmărit de când ai plecat de la bungalow.

— Știu, prostule. Te-am văzut în oglindă tot drumul. Dacă aș fi vrut să scap de tine, n-ar fi fost o problemă. Ar trebui să renunți la secvențele astea de capă și spadă. Nu ți se potrivesc și nici nu ești bun de ele.

Dar în voce nu-i răsuna supărarea, ci doar un fel de oboseală.

— Caroline, trebuie să-ți vorbesc, zise el.

— Atunci, așteaptă până mâine. Sau rămâi unde ești, dacă așa vrei. Ne întoarcem într-o oră.

— Dar unde vă duceți? Ce faceți?

— Pentru numele lui Dumnezeu, ce crezi că fac? Asta e o barcă, barca mea. Iar acolo este marea. Amy și cu mine am aranjat o mică excursie.

Amy, se gândi el, Amy și mai cum? Dar Caroline nu făcu prezentările. El spuse slab:

— Dar este prea târziu. Este întuneric și se lasă ceața.

— Și ce dacă e întuneric și se lasă ceața?! E octombrie, Ascultă, Jonathan, de ce nu-ți vezi de treabă și nu te duci acasă, la mămica?

Caroline își făcea de lucru în cocpit. Jonathan se aplecă și se prinse cu mâinile de latura bărcii, simțind-o legănându-se ușor în apa crescută a fluxului.

— Caroline, te rog, ascultă-mă! Nu pleca. Te iubesc.

— Mă îndoiesc.

Amândoi păreau să fi uitat de Amy. Jonathan spuse disperat:

— Știu că ai mințit când ai zis că mama ta a fost ruinată de tatăl lui Hilary. Nu e adevărat, nimic nu e adevărat. Ascultă, dacă ai necazuri, vreau să te ajut. Trebuie să stăm de vorbă. Eu nu mai pot continua așa.

— Nu am necazuri, iar dacă aș avea, tu ai fi ultima persoană la care aș apela. Și ia-ți mâinile de pe barca mea.

Ca și când acesta ar fi fost cel mai important lucru între ei, el zise:

— Barca ta? Nu mi-ai spus niciodată că ai o barcă.

— Nu ți-am spus foarte multe lucruri.

Atunci, el înțelese brusc. Nu mai încăpea nicio îndoială.

— Deci, n-a fost adevărat, nimic n-a fost adevărat. Tu nu mă iubești, nu m-ai iubit niciodată.

— Iubire, iubire, iubire. Nu mai behăi cuvântul ăsta, Jonathan. Du-te acasă. Așază-te în fața oglinzii și uită-te bine la tine. Cum ai putut să crezi, măcar o clipă, că e adevărat? Uite aici adevărul, la Amy și la mine. Pentru ea stau la Larksoken, iar ea stă pentru mine. Acum știi.

— M-ai folosit.

Știa că vorbea ca un copil cârcotaș.

— Da, te-am folosit. Ne-am folosit unul pe altul. Când ne-am culcat împreună, eu te-am folosit pe tine și tu m-ai folosit pe mine. Despre asta este vorba în relațiile sexuale. Iar dacă vrei să știi, am muncit din greu și-mi făcea greață.

În ciuda mizeriei și umilinței cărora le căzuse pradă, Jonathan simți în ea o perseverență care nu avea nicio legătură cu el. Caroline era de o cruzime deliberată, dar lipsită de pasiune. Mai mult patos ar fi făcut-o mai ușor de suportat. Prezența lui era un amestec iritant, totuși minor, într-o preocupare mult mai importantă. Capătul frânghiei se eliberase de pe pilon. Caroline pornise motorul și barca se îndepărta de chei. Abia acum Jonathan o remarcă și pe cealaltă fată. Nu scosese niciun cuvânt de la venirea lui.

Rămăsese tăcută lângă Caroline, în cocpit, fără să zâmbească, tremurând ușor, parcă vulnerabilă; înainte de a-i da lacrimile, transformând pasagerii bărcii într-o imagine neclară, lui Jonathan i se păru că citește, pe figura ei de copil, compasiune nedumerită. Așteptă până ce barca dispăru din câmpul lui vizual, înaintând pe apa neagră, apoi luă altă hotărâre. Va găsi un local, va bea o bere, va mânca ceva și le va aștepte să se întoarcă. Nu puteau să întârzie mult, altfel începea refluxul. Iar el trebuia să afle adevărul. Nu mai putea petrece încă o noapte în incertitudine. Rămase pe țărm, privind marea, ca și când ar mai fi văzut încă barca și pe cele două pasagere, apoi se întoarse, târându-și picioarele înspre cel mai apropiat local.

44.

Huruitul motorului, nefiresc de puternic, străpungea aerul liniștit. Amy se aștepta să audă uși deschizându-se, oameni alergând pe chei, voci protestând zgomotos în urma lor. Caroline făcu o mișcare și huruitul se domoli într-un tors blând. Barca se îndepărtă lin de chei. Amy spuse supărată:

— Cine e? Cine e amărâtul ăla?

— Un tip din Larksoken. Îl cheamă Jonathan Reeves. Nu e important.

— De ce l-ai mințit? De ce i-ai spus minciuni despre noi? Nu ne iubim.

— Pentru că așa trebuia. Dar ce importanță are? N-are niciuna.

— Pentru mine are. Caroline, uită-te la mine. Cu tine vorbesc.

Dar Caroline îi evita în continuare privirea.

— Așteaptă să ieșim din port. Trebuie să-ți spun ceva, dar vreau să ajungem mai întâi în larg și pentru asta trebuie să mă concentrez. Urcă-te la proră și privește atent în jur.

Amy ezită un moment, pe urmă ascultă, înaintând cu grijă pe puntea îngustă, prinzându-se cu mâinile de muchia cabinei scunde. Nu-i prea plăcea aerul de conducător al Carolinei. Nu avea nicio legătură cu plata care îi venea regulat, dintr-o sursă anonimă, în contul ei de la poștă sau pe care o găsea ascunsă printre ruinele catedralei. Nu era vorba nici măcar de emoția și sentimentul secret de putere pe care i-l conferea participarea la o conspirație. Poate că, după acea primă întâlnire din localul din Islington, în urma căreia fusese recrutată pentru operațiunea Birdcall, se angajase în

subconștient să fie loială și supusă, iar acum, când venise momentul să le dovedească, nu era în stare să facă față.

Privind înapoi, vedea luminile portului îndepărtându-se din ce în ce mai mult; ferestrele deveniseră pătrate mici, strălucitoare, apoi niște licurici. Motorul hurui mai viguros; stând la proră, Amy simți sub picioare puterea Mării Nordului, șuieratul apei tăiate de ambarcațiune; văzu valurile nesparte ridicându-se unduioase și negre ca păcura, apărând din ceață, simți barca urcând, cutremurându-se și apoi coborând. După zece minute de pază, își părăsi postul și se întoarse în cocpit.

— Ascultă, acum suntem destul de departe de țărm, zise ea. Ce se întâmplă? De ce a trebuit să-i spui ce i-ai spus? Știu că trebuie să mă țin departe de oamenii de la Larksoken, dar am să-l găsesc și am să-i spun adevărul.

Caroline rămăsese în continuare nemișcată la cârmă, privind drept înainte. În mâna stângă ținea busola.

— Nu ne mai întoarcem. Asta trebuia să-ți spun.

Înainte ca Amy să apuce să răspundă, continuă:

— Ascultă, să nu devii isterică și să nu ne certăm. Ai dreptul la o explicație și, dacă ai să taci din gură, o s-o primești. Nu am de ales; trebuie să afli adevărul sau măcar o parte din el.

— Ce adevăr? Despre ce vorbești? Și de ce nu ne mai întoarcem? Ai zis că lipsim numai o oră, că ieșim să ne întâlnim cu tovarășii în larg ca să primim instrucțiuni noi. I-am lăsat lui Neil un bilețel în care i-am scris că nu lipsesc mult. Eu trebuie să mă întorc la Timmy.

Caroline tot nu se uita la ea.

— Nu ne întoarcem pentru că nu putem. Când te-am recrutat din clădirea aceea părăsită, din Londra, nu ți-am spus adevărul. Nu era în interesul tău să-l cunoști și nu știam câtă încredere puteam să am în tine. Ca să fiu sinceră, nici eu nu știam întregul adevăr, ci numai atât cât aveam nevoie să știu. Așa se lucrează. Operațiunea Birdcall nu-și propune să ocupe centrala de la Larksoken în sprijinul drepturilor animalelor. Nu are nicio legătură cu animalele, cu balenele amenințate și focile bolnave sau cu animalele chinuite în laboratoare și câinii abandonați sau cu toate celelalte false mizerii pentru care te zbați tu. Este ceva mult mai important. Legat de ființa umană și viitorul ei. De felul cum este organizată lumea.

Vorbea cu voce foarte scăzută și cu multă pasiune. Amy strigă pe deasupra zgomotului motorului:

— Nu te aud. Nu te aud bine. Oprește motorul.

— Încă nu. Mai avem mult de mers. Îi întâlnim într-un anume punct. Trebuie să ne îndreptăm spre sud-est; ne orientăm după structurile din larg ale centralei nucleare și farul de la Happisburgh; sper să nu se îndesească ceața.

— Cu cine? Cu cine ne întâlnim?

— Nu știu cum se numesc și nu știu ce funcție au în organizație. Ți-am explicat că ni se spune fiecăruia numai ce trebuie să știm. Instrucțiunile mele erau că, dacă operațiunea Birdcall eșuează, trebuia să dau telefon la un anumit număr și să declanșez o procedură de urgență prin care să fug. De aceea am cumpărat barca și am avut-o întotdeauna pregătită. Mi s-a spus exact unde vor veni să ne ia. Ne vor duce în Germania, ne vor da acte false, ne vor crea o nouă identitate, ne vor include în organizație și ne vor găsi o slujbă.

— Pentru mine nu va fi nevoie, te asigur!

Amy se uită la Caroline îngrozită.

— Sunt teroriști, nu-i așa? Și tu ești. Ești o ticăloasă de teroristă!

— Ce altceva sunt agenții capitalismului? rosti calm Caroline. Ce sunt armatele, poliția, tribunalele? Ce sunt industriașii, corporațiile multinaționale care asupresc trei sferturi din populația lumii, ținând-o în sărăcie și înfometare? Nu folosi cuvinte pe care nu le înțelegi.

— Cuvântul ăsta îl înțeleg. Și nu mai face pe stăpâna cu mine. Ești nebună sau ce ai? Pentru numele lui Dumnezeu, ce puneți la cale, să sabotați reactorul, să eliberați toată radioactivitatea, ceva mai rău decât la Cernobîl, să-i omorâți pe toți de pe promontoriu, pe Timmy și pe Neil, pe Smudge și pe Whisky?

— N-ar fi fost nevoie de o acțiune de sabotaj la reactor sau de eliberarea radioactivității. Ar fi fost suficientă amenințarea, după ce ocupam centralele.

— Centralele? Câte? De unde?

— Una aici, alta în Franța, încă una în Germania. Acțiunea era coordonată și ar fi fost suficientă. Nu conta ce puteam face după ce le ocupam, conta ce credeau oamenii că eram în stare să facem. Războiul este demodat și inutil. Nu avem nevoie de armate. Nu avem nevoie decât de câțiva tovarăși bine antrenați, inteligenți și devotați, cu pregătirea necesară. Ceea ce tu numești terorism poate schimba lumea și este mai eficient din punct de vedere al sacrificiului uman decât industria militară a morții, în

care tatăl meu a realizat o carieră strălucită. Au în comun un singur aspect. În final, soldatul trebuie să fie pregătit să moară pentru cauză. Așa și cu noi.

— Nu se poate! strigă Amy. Guvernele nu vor permite să se întâmple una ca asta!

— Dar se întâmplă, iar guvernele sunt neputincioase. Nu sunt suficient de unite și nu au voință. Acesta este numai începutul.

Amy o privi.

— Oprește barca. Vreau să cobor.

— Ai să înoți până la țărm? Ori ai să te îneci, ori ai să mori înghețată. Nu uita, mai e și ceața asta.

Amy nu observase că ceața devenise mai deasă. Pentru o clipă i se păruse că distingea în depărtare luminile țărmului ca niște steluțe, că vedea coama albă a valurilor, că ghicea orizontul. Dar acum, încet și inexorabil, simții umezeala lipicioasă.

— Doamne, Caroline, du-mă înapoi! strigă. Trebuie să mă duci înapoi. Ajută-mă! Îl vreau pe Timmy. Îl vreau pe Neil.

— Nu pot face asta, Amy. Uite, dacă nu vrei să participi, nu trebuie decât să le spui când ne întâlnim cu barca. Te vor lăsa undeva la țărm. Nu neapărat pe coasta asta. În altă parte, oriunde. Nu avem nevoie de recruți nesupuși. Vom avea și așa destulă bătaie de cap să-ți creăm o identitate nouă. Dar, dacă n-ai vrut să te implici, dacă n-ai vrut să te angajezi, de ce ai ucis-o pe Hilary Robarts? Crezi că ne trebuia o investigație criminalistică focalizată pe Larksoken, crezi că aveam nevoie de atenția poliției, de prezența lui Rickards la fața locului, de cercetarea minuțioasă a fiecărui suspect până când nimic n-a mai rămas nescuturat? Iar dacă Rickards te arestează, cum pot eu îi sigură că n-ai să cedezi, că n-ai să vorbești de Operațiunea Birdcall, că n-ai să devii turnătoare?

— Ești nebună? Mă aflu în aceeași barcă cu o afurisită nebună. N-am omorât-o eu.

— Atunci cine? Pascoe? E aproape la fel de periculos.

— Cum ar fi putut? El era pe drum, se întorcea de la Norwich. L-am mințit pe Rickards în privința orei, dar la 9:15 era înapoi la rulotă și toată seara am rămas amândoi acolo, împreună cu Timmy. Și toate chestiile alea ale Fluierașului, tăietura de pe frunte, părul, noi habar n-aveam de ele. Am crezut că tu ai ucis-o.

— De ce aș fi făcut-o?

— Pentru că ea descoperise Operațiunea Birdcall. Nu de aceea fugim noi acum, pentru că tu nu ai de ales?

— Ai dreptate că nu am de ales. Dar nu din cauza lui Robarts. Ea n-a descoperit nimic. Cum ar fi putut?! Dar a descoperit altcineva. Nu e vorba numai de moartea lui Hilary Robarts. Au început să mă verifice pe mine, ăștia de la serviciile secrete. Nu știu cum au dat de un fir, probabil, pornind de la una din celulele germane sau a trădat cineva din Armata Republicană Irlandeză.

— De unde știi? Poate că fugi fără motiv.

— S-au petrecut prea multe coincidențe. Ultima carte poștală pe care ai ascuns-o în ruinele catedralei. Ți-am spus că am găsit-o pusă invers. A citit-o cineva.

— Ar fi putut-o găsi oricine. Iar mesajul nu putea fi descifrat. Pentru mine a fost întotdeauna de neînțeles.

— Cine să o găsească la sfârșitul lui septembrie când sezonul de ieșiri la iarbă verde s-a încheiat? A găsit-o cineva și a pus-o cu grijă la loc? Și n-a fost numai atât. M-au căutat la apartamentul mamei. Mama are o menajeră care a fost și doica mea. Mi-a telefonat mai devreme, astăzi, să mă anunțe. N-am mai așteptat după aceea. Am transmis semnalul care anunța că trebuie să ies din țară.

Pe partea dinspre tribord, se zăreau din când în când luminile țărmului, învăluite în ceață, dar încă vizibile. Huruitul motorului răsuna acum mai puțin inoportun, aproape un zumzăit blând ținându-le companie. Sau, se gândi Amy, se obișnuise cu el. I se părea extraordinar să se deplaseze în atâta liniște, prin întuneric, să audă vocea lui Caroline rostind lucruri incredibile, vorbind despre terorism și trădare, cu calmul cu care ar fi discutat despre o ieșire la iarbă verde. Amy avea nevoie să o audă vorbind, avea nevoie să știe. Se trezi întrebând:

— Unde i-ai întâlnit pe oamenii aceștia pentru care lucrezi?

— În Germania, când aveam șaptesprezece ani. Doica mea era bolnavă, iar eu a trebuit să-mi petrec vacanța de vară cu părinții. Tata era cantonat acolo. El nu m-a prea băgat în seamă, dar alții da.

— Dar sunt mulți ani de-atunci.

— Ei știu să aștepte, de altfel, ca și mine.

— Doica-menajeră este și ea membră a Organizației Birdcall?

— Ea nu știe nimic, absolut nimic. Este ultima persoană pe care aș fi ales-o. Este o proastă bătrână, abia dacă își merită hrana și patul, dar mama

îi găsește de lucru, și eu, la fel. Pe mama o urăște; eu i-am spus că mama mă verifică și i-am lăsat instrucțiuni să mă anunțe imediat ce primește vreun telefon sau o vizită pentru mine. Asta o ajută să suporte viața lângă mama. O face să se simtă importantă, să creadă că țin la ea, că o iubesc.

— Așa este? O iubești?

— Am iubit-o cândva. Copiii trebuie să iubească pe cineva. Dar am crescut și mi-a trecut. S-a dat un telefon și a fost un musafir. Marți a telefonat un scoțian sau cineva care se dădea drept scoțian. Iar astăzi a primit o vizită.

— Vizita cui?

— A unui bărbat tânăr care a zis că m-a cunoscut în Franța. A mințit. Era un impostor. Era de la serviciile de securitate. Cine altcineva să-l fi trimis?

— Dar nu poți fi sigură. Nu atât de sigură, încât să declanșezi semnalul acela, să lași totul baltă, să te dai pe mâinile lor.

— Ba da. Ascultă, cine ar fi putut să fie? Au fost trei incidente separate: cartea poștală, telefonul și vizitatorul. Ce să mai aștept? Să-mi bată securitatea la ușă?

— Cum arăta bărbatul acela?

— Tânăr. Nervos. Nu prea atractiv. Nici prea convingător. Nici Nanny nu l-a crezut.

— Cam ciudat pentru un ofițer de securitate. Numai de atât sunt ei în stare?

— Trebuia să se dea drept un bărbat pe care l-am cunoscut în Franța, care m-a plăcut și a vrut să mă mai vadă și atunci s-a hotărât să mă caute la apartament. Sigur că părea tânăr și nervos. Așa trebuia să fie tipul pe care îl trimiteau. Nu puteau alege unul tomnatec, un veteran de patruzeci de ani din Curzon Street. Ei știu cum să aleagă omul potrivit pentru lucrul potrivit. Cu asta se ocupă. Era omul potrivit, fără îndoială, poate nici nu trebuia să fie convingător. Poate nu voiau decât să mă sperie, să mă facă să reacționez, să mă intimideze.

— Ei bine, ai reacționat, nu-i așa? Dar, dacă te înșeli, dacă ai greșit de la început până la sfârșit, ce vor face oamenii pentru care lucrezi? Fugind, ai ratat Operațiunea Birdcall.

— Această operațiune a eșuat, dar viitorul nu este pus în pericol. Lăsasem instrucțiuni să-mi telefoneze dacă existau dovezi ferme că am fost descoperiți. Și au existat. Și asta, încă, nu e tot. Telefonul meu e ascultat.

— Nu poți fi sigură.

— Nu pot afirma cu toată certitudinea, dar știu.

Deodată, Amy strigă:

— Cu Remus ce-ai făcut? I-ai lăsat mâncare, apă?

— Firește că nu. Trebuie să pară un accident. Lumea trebuie să creadă că suntem două lesbiene care au ieșit seara cu barca la plimbare și s-au înecat. Trebuie să creadă că intenționam să lipsim numai câteva ore. Câinele mănâncă la șapte. Îl vor găsi flămând și însetat.

— Dar este posibil să nu înceapă să te caute până luni! Câinele va fi înnebunit, va lătra și va scânci. Nu e nimeni prin apropiere să-l audă. Cățea nenorocită!

Amy sări asupra lui Caroline, strigând obscenități, repezindu-se cu unghiile la fața ei. Dar Caroline era mai puternică decât ea. O prinse de mâini ca în cătușe și o aruncă cu spatele pe punte. Amy șopti printre lacrimi de furie și milă de sine:

— Dar de ce? De ce?

— Pentru o cauză pentru care merită să-ți dai viața. Nu sunt prea multe pe lumea asta.

— Nu merită să mori pentru nimic, exceptând, poate, o altă persoană, o persoană pe care o iubești. Eu aș muri pentru Timmy.

— Asta nu e o cauză, ăsta e sentimentalism.

— Dacă aș vrea să mor pentru o cauză, atunci, fir-ar să fie, aș alege-o eu singură. Și nu va fi terorismul. N-aș muri pentru niște nenorociți care pun bombe în localurile publice, îi aruncă în aer pe prietenii mei și care nu dau nicio ceapă degerată pe oamenii obișnuiți, pentru că noi nu suntem importanți, nu-i așa?

— Probabil că ai bănuit ceva, spuse Caroline. Nu ai școală, dar nu ești nici proastă. Nu te-aș fi ales dacă n-aș fi fost sigură. Nu mi-ai pus nicio întrebare, iar dacă ai fi făcut-o, n-ai fi primit niciun răspuns; doar n-ai crezut că muncim atâta pentru niște pisoi speriați sau pentru puii de focă măcelăriți.

Se gândise la așa ceva? se întreba Amy. Poate era adevărat că ea crezuse în această intenție, dar nu și în faptul că va fi vreodată îndeplinită. Niciodată nu se îndoise de voința sau de abilitatea lor. Între timp, se distrase participând la conspirație. Îi plăcuse emoția, o amuzase să aibă un secret față de Neil, acel *frisson* de frică pe jumătate simulat când părăsea rulota după lăsarea întunericului, pentru a ascunde cartea poștală între ruinele catedralei. În noaptea aceea, când aproape fusese descoperită de doamna

Dennison și domnul Dalgliesh, se ascunsese râzând în hohote, în spatele digului de care se sparg valurile. Însă banii îi prinseseră bine; erau o plată generoasă pentru o sarcină atât de măruntă. Apoi, existase visul, imaginea drapelului al cărui model nu fusese încă stabilit, pe care îl vor ridica deasupra centralei nucleare și care va impune respect, supunere, răspuns imediat. Vor spune lumii întregi: „Opriți-vă! Opriți-vă, acum!” Vor vorbi în numele animalelor ținute în captivitate la grădina zoologică, al balenelor amenințate, al focilor bolnave afectate de poluare, al animalelor sacrificate în laboratoare și al celor înspăimântate, conduse spre abatoare, către mirosul de sânge și propria lor moarte, al găinilor atât de îngrămădite laolaltă, încât nu mai pot nici măcar să ciugulească, al întregii lumi animale, nedreptățite și exploatate. Dar nu fusese decât un vis. Iar aceasta era realitatea; puntea lipsită de substanță de sub picioarele ei, ceața întunecoasă, sufocantă, valurile uleioase izbind fragila lor ambarcațiune. Realitatea era moartea, alta nu exista. Totul în viața ei, din momentul când o întâlnise pe Caroline în localul public din Islington și merseseră împreună înapoi, la casa părăsită, totul condusese spre acest moment al adevărului, spre această teroare. Gemu:

— Îl vreau pe Timmy. Ce se va întâmpla cu copilașul meu? Vreau copilașul.

— Nu e nevoie să te desparți de el, nu pentru totdeauna. Vor găsi ei o modalitate să vă regăsiți.

— Nu fi proastă. Ce fel de soartă ar avea copilul în mijlocul unei bande teroriste? Se vor debarasa de el cum se debarasează de oricare altul.

— Dar părinții tăi? întrebă Caroline. Nu pot să-l ia ei? Nu pot avea grijă de el?

— Ești nebună? Eu am fugit de-acasă, fiindcă tatăl meu vitreg o bătea pe mama. Când a început să mă bată și pe mine, am fugit. Crezi că i l-aș da pe Timmy pe mână, lui sau ei?

Mamei păruse să-i placă violența sau, cel puțin, ceea ce urma. Amy învățase bine o lecție în cei doi ani care precedaseră fuga ei de-acasă: trebuie să ai relații sexuale numai cu bărbații care te doresc mai mult decât îi dorești tu pe ei.

— Și Pascoe? reluă Caroline. Ești sigură că nu știe nimic?

— Bineînțeles că nu știe. Nici măcar nu eram amanți. El nu mă dorea și nici eu pe el.

Exista, totuși, un bărbat pe care îl dorise; își aduse brusc aminte de momentele când stătea întinsă lângă Alex, în mijlocul dunelor, mirosul mării, al nisipului și al sudorii lui, figura lui gravă, ironică. Ei bine, lui Caroline nu-i va spune nimic despre Alex. Avea un secret numai al ei. Și îl va păstra.

Se gândi la potecile întortocheate pe care ajunsese în acest loc și în această clipă. Poate, dacă se va îneca, îi va trece prin fața ochilor întreaga ei viață, așa cum auzise că se întâmplă; toate experiențele trăite, înțelese, explicate în acel ultim moment, anihilant. Acum vedea trecutul ca pe o suită de diapozitive color succedându-se rapid, o imagine abia zărită, o emoție abia trăită, înainte de a dispărea. Deodată, începu să tremure violent.

— Mi-e frig.

— Ți-am spus să-ți iei haine groase și nu altceva. Puloverul nu ajunge.

— Nu am alte haine groase.

— Pe promontoriu?! Dar iarna ce porți?

— Uneori, îmi împrumută Neil paltonul lui. Îl purtăm cu rândul. Îl ia cine iese în ziua respectivă. Speram că poate vom reuși să cumpărăm una dintre vechiturile de la parohie.

Caroline își scoase jacheta:

— Poftim, pune-o pe tine.

— Nu, asta e a ta. N-o vreau.

— Ia-o!

— Am spus că n-o vreau.

Dar, ca un copil, o lăsă pe Caroline să-i bage mâinile pe mâneci și stătu ascultătoare să o închidă la nasturi. Apoi se ghemui, intrând aproape cu totul sub bancheta îngustă, întinsă pe marginea bărcii, ieșind de sub obsesia valurilor ce înaintau fără zgomot. Lui Amy i se părea că simte pentru prima dată, cu fiecare nerv al ființei sale, puterea implacabilă a mării. Își văzu, în imaginație, trupul palid, lipsit de viață, plutind pe întinderea întunecimii umede, către fundul mării, spre scheletele marinarilor de mult înecați, unde ființe lipsite de griji înotau printre rămășițele vechilor vapoare. Ceața, acum mai puțin densă, dar mai misterioasă și înspăimântătoare, devenise o ființă vie ce se învârtea ușor și respira fără zgomot, furându-i propria respirație; apoi începu să respire greu, ceața își insinua oroarea ei umedă în fiecare por. I se părea imposibil de crezut că undeva se mai aflau o bucată de uscat, ferestre luminate în spatele perdelelor trase, lumini revărsându-se prin ușile deschise ale localurilor publice, voci care râdeau, oameni stând de vorbă la

căldură, în siguranță. Revăzu rulota, așa cum o văzuse de atâtea ori pe când se întorcea de la Norwich după lăsarea întunericului, un dreptunghi robust din lemn, înrădăcinat parcă în promontoriu, sfidând vânturile năprasnice și marea, vedea strălucirea caldă i din ferestrele ei și vârtejul de fum ridicându-se din coș. Se gândi la Timmy și Neil. Cât va aștepta Neil până ce va anunța i poliția? El nu acționa niciodată pripit. Doar ea nu era copil, avea dreptul să-și trăiască viața. Poate că el nu va face nimic până mâine dimineață, poate va mai aștepta chiar și atunci. Dar nu avea nicio importanță. Poliția nu putea face nimic. Nimeni, cu excepția personajului aceluia dezolat de pe chei, nu știa unde se aflau ele, iar dacă el va da alarma, va fi prea târziu. Nu avea rost să creadă nici măcar în realitatea teroriștilor. Erau părăsite aici, în umezeala neagră. Se vor învârti și se vor învârti, până ce vor rămâne fără combustibil și apoi vor pluti în derivă până când le va sfărâma un vas de coastă.

Pierduse simțul trecerii timpului. Huruitul ritmic al motorului o amorțise, transpunând-o nu într-o stare de liniște, ci într-una de acceptare tacită, în care nu mai simțea decât duritatea lemnului de care stătea rezemată, prezența Carolinei, concentrată și nemișcată în cocpit.

Motorul muri. Timp de câteva secunde, tăcerea fu absolută. Apoi, când barca se clătină ușor, Amy auzi lemnul trosnind, izbit de apă. Respira o umiditate sufocantă, simțea frigul strecurându-i-se sub jachetă, în oase. I se părea imposibil să le găsească cineva în întinderea aceasta întunecată de ape, în pustietate, și, de altfel, nici nu-i mai păsa dacă le găsea cineva sau nu.

— Aici este zona, rosti Caroline. Aici ne vom întâlni cu ei. Trebuie să ne învârtim în jurul acestui loc, până vor veni.

Amy auzi din nou motorul, dar de data aceasta făcea un zgomot abia perceptibil. Și brusc știu. Nu era un proces conștient de judecată, ci doar o siguranță orbitoare, îngrozitoare, care izbucni în interiorul ei cu limpezimea unei viziuni o clipă, inima îi îngheță, apoi tresări și începu să-i bată cu putere, readucându-i viața în trup. Sări în picioare ca un arc.

— N-or să mă lase la țărm, nu-i așa? Mă vor omorî. Iar tu știi. Ai știut de la început. M-ai adus aici ca să mă omoare.

Caroline rămase cu ochii ațintiți asupra celor două lumini, raza intermitentă a farului, strălucirea structurilor din larg.

— Nu fi isterică, zise ea glacial.

— Ei nu pot risca să-mi dea drumul, fiindcă eu știu prea multe. Mi-ai spus chiar tu că eu nu însemn mare lucru pentru ei. Ascultă, trebuie să mă ajuți. Spune-le cât am fost de utilă, fă-i să creadă că merită să mă păstreze. Dacă voi putea ajunge la țărm, mă voi descurca într-un fel. Dar trebuie să-mi acorzi o șansă. Caroline, tu m-ai băgat în încurcătura asta, tu trebuie să mă ajuți. Trebuie să ajung la țărm. Ascultă-mă! Ascultă-mă, Caroline! Trebuie să stăm de vorbă.

— Vorbești prostii.

— Dar sunt prostii? Sunt prostii, Caroline?

Își dădea seama că nu trebuia să o roage. Îi venea să se arunce la picioarele Carolinei și să urle: „Privește-mă! Sunt o ființă umană. Sunt femeie. Vreau să trăiesc. Copilul meu are nevoie de mine. Nu sunt o mamă prea bună, dar alta nu are. Ajută-mă!” Dar știa, cu o înțelepciune instinctivă, născută din disperare, că rugămințile jalnice, mâinile împreunate, suspinele, implorările scâncite, nu fac decât să strice. Trebuia să-și salveze viața. Trebuia să rămână calmă, să se bazeze pe rațiune. Trebuia să găsească cuvintele potrivite.

— Nu e vorba numai de mine, ci și de tine. Ar putea fi momentul alegerii între viață și moarte, pentru amândouă. Nici de tine nu au ei nevoie. Le erai utilă atâta timp cât lucrai la Larksoken, cât le puteai furniza detalii despre cum era organizată centrala, cine era de serviciu și unde. Acum ești o povară, ca și mine. Între noi nu e nicio diferență. Ce fel de muncă poți face pentru ei care să justifice întreținerea ta, procurarea unei noi identități? Nu-ți pot găsi o funcție într-altă centrală nucleară. Iar dacă serviciile de securitate sunt, într-adevăr, pe urmele tale, te vor căuta în continuare. Poate nu vor crede atât de ușor într-un accident, decât dacă vor găsi la țărm cadavrele noastre. Iar cadavrele noastre nu vor fi duse de valuri la țărm, nu-i așa? Numai dacă ne omoară, iar ei asta plănuiesc să facă. Ce contează pentru ei două cadavre în plus? De ce ne-au dat întâlnire aici? De ce atât de departe? Puteau să ne ia de undeva mult mai aproape de țărm. Dacă aveau, într-adevăr, nevoie de noi, ne puteau lua cu elicopterul. Caroline, hai să ne întoarcem. Încă nu e prea târziu. Le vei putea spune oamenilor pentru care lucrezi că era periculos să venim, ceața fiind prea deasă. Vor găsi ei alt mod de a te scoate, dacă chiar vrei să pleci. Iar eu, nu voi vorbi, nu voi avea curajul. Îți jur pe viața mea. Ne putem întoarce acum ca două prietene care au plecat într-o călătorie cu barca și s-au întors cu bine. Este vorba de viața

mea, Caroline, și poate, de a ta. Mi-ai dat jacheta ta. Acum îți cer să-mi lași viața.

N-o atinse pe Caroline. Știa că un gest greșit, poate orice gest, îi putea fi fatal. Dar știa, de asemenea, că figura rigidă care privea fix înainte era în momentul deciziei. Privind fața aceea concentrată, Amy își dădu seama pentru prima dată în viață, că era complet singură. Chiar și cei cu care se culcase, văzuți acum ca o procesiune de chipuri încordate, imploratoare și mâini dornice să apuce, cercetătoare, fuseseră numai niște străini, intrați întâmplător în viața ei, dându-i iluzia trecătoare că își putea împărți viața cu cineva. Pe Caroline, n-o cunoscuse, cu adevărat, niciodată, nu reușise să o cunoască, nu începuse să afle ce din trecutul ei, poate din copilărie, o condusese spre această conspirație periculoasă, spre acest moment de decizie. Erau atât de aproape fizic una de alta, încât fiecare putea să audă, aproape să simtă, respirația celeilalte. Dar fiecare era singură, atât de separate una de alta, ca și cum pe mare nu s-ar mai fi aflat nicio altă ambarcațiune, niciun alt suflet în viață. Poate fuseseră sortite să moară împreună, dar fiecare putea trăi numai experiența propriei morți, așa cum fiecare își trăise propria viață. Nu mai rămăsese nimic de spus. Își pledase cauza, își consumase toate cuvintele. Acum, aștepta în întuneric și tăcere, să afle dacă va trăi sau va muri.

I se părea că până și timpul încremenise. Caroline întinse mâna și opri motorul. În tăcerea superstițioasă, Amy își auzea, ca o bătaie insistentă, ritmul inimii. Apoi, vorbi Caroline. Avea o voce calmă, chibzuită, ca și când Amy i-ar fi pus o problemă dificilă a cărei rezolvare cerea multă gândire.

— Trebuie să ne îndepărtăm de locul de întâlnire. Nu avem suficientă forță să fugim mai repede decât ei dacă ne descoperă și încep să ne urmărească. Singura noastră speranță este să stingem toate luminile, să plecăm din această zonă și să nu facem zgomot, sperând că nu ne vor vedea din cauza ceții.

— Nu ne putem întoarce în port?

— Nu avem timp. Sunt mai mult de cincisprezece kilometri până acolo, iar ei au motoare puternice. Dacă ne descoperă, ne prind în câteva secunde. Singura noastră șansă este ceața.

Atunci auziră, estompat de ceață, dar limpede, zgomotul unei bărci care se apropia. Instinctiv se strânseră una într-alta, în cocpit și așteptară, neîndrăznind nici să respire. Fiecare știa că singura lor șansă acum consta în

tăcerea, ceața și speranța că mica lor ambarcațiune nu va fi detectată. Dar zgomotul de motor se apropia, devenind un huruit regulat, fără direcție, o vibrație. Apoi, tocmai când se așteptau să vadă barca țâșnind din întuneric exact deasupra lor, zgomotul rămase constant în intensitate și Amy crezu că barca se învârtea în cerc în jurul lor. Deodată, scoase un țipăt. Reflectorul spintecă ceața, luminându-le fața. Acesta o orbi, neputând vedea nimic în afara conului gigantic în care particulele vaporilor pluteau ca niște molii de lumină argintie. O voce aspră, străină, strigă:

— Sunteți ambarcațiunea *Privighetoarea*, din portul Wells?

Urmă un moment de tăcere, apoi Amy auzi vocea Carolinei. Era limpede și tare, dar pentru urechile lui Amy răsună într-o puternică notă de spaimă.

— Nu, suntem un grup de patru prieteni din Yarmouth, dar ne vom retrage, probabil, la Wells. Totul este în regulă. Nu avem nevoie de ajutor, vă mulțumim.

Dar reflectorul nu se mișcă din loc. Barca părea să fi rămas suspendată între mare și cer, într-o lumină orbitoare. Secundele trecură. Nimeni nu mai spuse nimic. Apoi, lumina se stinse și auziră, din nou, zgomotul motoarelor, retrăgându-se. Pentru o clipă, încă așteptând, încă temându-se să vorbească, împărțiră speranța disperată că viclenia le reușise. Pe urmă, știură. Lumina le fixă din nou. Motoarele duduiră și barca se îndreptă direct spre ele, ieșind din ceață; Caroline mai avu timp doar să-și lipească obrazul înghețat de al lui Amy.

— Îmi pare rău, spuse. Îmi pare rău.

Pe urmă, carena uriașă ajunse deasupra lor, Amy auzi trosnetul lemnului despicat și barca fu ridicată deasupra apei. Se simți aruncată printr-o eternitate de întuneric umed, apoi căzu, căzu la nesfârșit, răsfirată în timp și spațiu. Urmă pocnitura în apă și o senzație de îngheț atât de tăios, încât, câteva clipe nu mai simți nimic. Ieșind la suprafață își recăpătă cunoștința, trase aer în piept, luptându-se să respire; nu mai simțea frigul, doar durerea cumplită a unei benzi metalice strivindu-i pieptul, groaza și lupta disperată de a-și ține capul deasupra apei, de a supraviețui. Ceva o zgârie pe față, apoi se îndepărtă. Dădu dezordonat din brațe și nimeri peste o bârnă de lemn, desprinsă din barcă. Cel puțin, îi oferea o șansă. Își odihni brațele pe ea, bucurându-se de binecuvântarea relaxării. Acum putea să gândească rațional. Bârna putea să o sprijine până la ziuă, când se va ridica ceața.

Dar până atunci va muri de frig și oboseală. Singura speranță era să înoate până la țărm, dar în ce parte se afla țărmul? Dacă s-ar ridica ceața, ar

vedea luminile, poate chiar pe cea de la rulotă. Neil o va aștepta, făcându-i cu mâna. Dar asta era o prostie. Rulota se afla la o depărtare de mulți kilometri. Nici nu apucase să termine plicurile. Timmy plângea, probabil, după ea. Trebuia să se întoarcă la Timmy.

În cele din urmă, marea fu, însă, milostivă. Frigul care îi amorțise brațele încât nu mai putea nici să se agațe de bârnă, îi amorți și gândirea. Aluneca în inconștiență, când lumina reflectorului o descoperi din nou. Trecuse dincolo de gând, dincolo de teamă, când barca se întoarse și se îndreptă spre ea, cu toată viteza. Urmă tăcerea și întunericul; o singură bârnă de lemn se legăna ușor, în locul unde marea se înroșise de sânge.

45.

Sâmbătă noaptea, Rickards ajunse acasă după ora opt seara, ceea ce era, oricum, mai devreme decât de obicei; pentru prima dată, după mai multe săptămâni, simțea că avea înainte o seară întreagă, în care putea face orice dorea: să-și ia tihnit cina în fața televizorului, să asculte radioul, să recupereze corvezile gospodărești, să-i telefoneze lui Susie, să se culce devreme. Dar nu-și găsea locul. În fața celor câtorva ore libere, nu știa ce să facă. Se întrebă dacă să iasă singur la un restaurant, dar efortul alegerii, cheltuiala, chiar grija de a face rezervarea i se păreau disproporționate față de plăcerea ce-ar fi urmat. Făcu un duș și își schimbă hainele, ca și când șuvoiul de apă l-ar fi despovărat, printr-un ritual de curățire, de munca lui, de crimă și eșec, conferind serii ce-i stătea înainte, semnificație și plăcere. După aceea, deschise o conservă de fasole gătită, prăji patru cârnați, luă câteva roșiii și își duse tava în camera de zi, să mănânce în fața televizorului.

La 9:20 închise aparatul și rămase câteva minute nemișcat, cu tava încă în brațe. Se gândi că semăna, probabil, cu una din picturile moderne, *Omul cu tava*, o figură rigidă, imobilizată într-un decor construit din obișnuit, neobișnuit și chiar sinistru. Încercând să-și adune energia pentru a spăla vasele, îl cuprinse familiara – de acum – stare de deprimare, sentimentul că era străin în propria-i casă. Se simțise mai bine în încăperea aceea luminată de flăcările focului, cu pereți de piatră, de la moara din Larksoken, bând din whisky-ul lui Dalgliesh, decât se simțea aici, în camera sa de zi, în familiarul fotoliu cu tapițerie rigidă, consumând din propriile alimente. Și

nu numai atât, dar era și absența lui Susie, fantoma purtând o sarcină avansată, în fotoliul din fața lui. Compara cele două încăperi, căutând o explicație descurajării din ce în ce mai adânci, pentru care camera de zi era parțial simbol și parțial cauză. Nu doar că încăperea de la moară era încălzită de un foc adevărat, care fâșâia și arunca scântei veritabile, cu miros de toamnă, în timp ce ai lui nu era decât artificial, nici că mobila lui Dalgliesh era veche, lustruită de secole de întrebuințare, aranjată numai de conveniență, nici măcar faptul că tablourile erau uleiuri originale, acuarele adevărate sau că întreaga cameră fusese asamblată fără un sentiment evident că ceea ce conținea era bine apreciat pentru valoarea intrinsecă. Peste toate acestea, hotărî el, diferența consta în cărți, în cei doi pereți acoperiți cu rafturi încărcate cu volume de toate vârstele și formele, cărți utile, exemplare care îți făceau plăcere să le citești și să le ții în mână. Mica lui colecție, și a lui Susie, se afla în dormitor. Susie decretase că aveau cărți prea diverse pentru a merita un loc în ceea ce ea numea salon și nici nu erau prea multe. În ultimii ani, lui îi rămăsese atât de puțin timp pentru lectură: o colecție de cărți de aventuri moderne, în ediții ieftine, patru volume de la un club al cărții, al cărui membru fusese timp de câțiva ani, câteva jurnale de călătorii cu coperți cartonate, manuale de poliție, premiile obținute de Susie la școală pentru ordine și lucru manual. Un copil, însă, trebuia crescut cu cărți. Citise el undeva că acesta era cel mai bun început posibil în viață, să fii înconjurat de cărți, să ai părinți care încurajează lectura. Poate vor fixa rafturi de o parte și de cealaltă a căminului și vor face primul pas în această direcție. Dickens: în școală îi plăcuse Dickens; Shakespeare, desigur, și poeții englezi importanți. Fiica lui – nici el, nici Susie nu se îndoiau că viitorul copil va fi fetiță – va învăța să iubească poezia.

Dar, toate acestea vor trebui să mai aștepte. El putea, cel puțin, să înceapă cu curățenia. Își dădea seama că aerul pretențios, dar posomorât, al încăperii se datora murdăriei. Arăta ca o cameră de hotel în care nu se făcuse curățenie și cu care nu se mândrea nimeni, pentru că nu se așteptau vizitatori, iar celor puțini, care totuși soseau, nu le păsa. Acum realiza că ar fi trebuit să o mențină pe doamna Adcock, care venea pentru trei ore miercurea, să deretice. Dar lucrase pentru ei numai două luni înainte ca Susie să rămână însărcinată. El abia dacă o întâlnise și, mai mult din cauza plăcerii lui de a nu fi deranjat decât lipsei de încredere, nu agrea gândul de a da cheile casei unei persoane străine. Astfel că, în ciuda presimțirilor rele ale lui Susie, el îi plătise doamnei Adcock onorariul înainte, spunându-i că

făcea față și singur. Acum adăugă farfuriile din care cinase, veselei adunate în chiuvetă, apoi luă o cârpă din cele așezate cu grijă în sertar.

Un strat gros de praf acoperea toate suprafețele. În camera de zi șterse pervazul ferestrei și văzu cu uimire dunga neagră de funingine. De acolo, trecu în hol. Ciclama de pe măsuța de telefon se ofilise fără explicație, în ciuda faptului că o udase, grăbit, în fiecare zi sau tocmai de aceea. Rămăsese cu cârpa de praf în mână, întrebându-se dacă să o arunce sau mai putea fi folosită, când auzi scârțâit de roți pe pietriș. Deschise ușa, apoi o izbi cu atâta forță, încât aceasta se închise la loc în urma lui, încuindu-se. Într-o clipă era la ușa taxiului, primind în brațe, cu delicatețe, silueta îngroșată.

— Iubita mea, oh, iubita mea, de ce nu mi-ai telefonat?

Ea se rezemă de el. El observă cu compasiune pielea albă, transparentă, cearcănele de sub ochi. Simțea chiar și prin tweed-ul gros al îmbrăcămintei, mișcările copilului său.

— N-am mai așteptat. Mami se dusese până în capătul străzii, la doamna Blenkinsop. N-am avut timp decât să chem un taxi și să-i las un bilet. Trebuia să vin. Nu ești supărat?

— Oh, draga mea, iubita mea. Te simți bine?

— Doar obosită. Râse. Dragule, ai lăsat ușa să se închidă. Va trebui să folosești cheia mea.

El îi luă poșeta, scotoci după chei și portofel, plăti șoferului care depusese lângă ușă unica ei valiză. Mâinile îi tremurau atât de tare, încât abia reuși să nimerească cheia în broască. O ridică în brațe și o trecu pragul, așezând-o pe scaunul din hol.

— Stai aici o clipă, iubito, până aduc valiza.

— Terry, ciclama a murit. Ai udat-o prea mult.

— Nu, n-am udat-o. A murit de dorul tău.

Ea râse. Un hohot puternic, fericit, mulțumit. Lui îi venea să o ridice în brațe, sus, să strige. Deodată, serioasă, întrebă:

— Mami a telefonat?

— Încă nu, dar va telefona.

Telefonul sună chiar atunci, ca la comandă. Rickards răspunse. De data aceasta, așteptând să audă vocea soacrei, era complet lipsit de teamă, de neliniște. Printr-o acțiune unică, minunată, Susie îi plasase pe amândoi, pentru totdeauna, dincolo de forța distructivă a soacrei sale. Simțea că fusese scos din mizerie, ca și când un val uriaș l-ar fi purtat și l-ar fi așezat

definitiv pe o rocă solidă. Văzu, într-o fracțiune de secundă, figura neliniștită a lui Susie, atât de concentrată, încât păru un spasm de durere, apoi, ea se ridică greoaie în picioare și se rezemă de el, strecurându-și mâna într-a lui. Dar nu sunase doamna Cartwright.

— Jonathan Reeves a telefonat la sediu, domnule, și m-au chemat pe mine, spuse Oliphant. Zice că Amy Camm și Caroline Amphlett au plecat împreună cu barca. Au plecat de trei ore și ceața devine din ce în ce mai deasă.

— Atunci, de ce a sunat la poliție? Trebuia să se adreseze pazei de coastă.

— A făcut-o, deja, domnule. De fapt, nu de aceea a telefonat. El și Amphlett nu au fost împreună duminica trecută. Ea a ieșit pe promontoriu. Voia să ne spună că Amphlett a mințit. Și el la fel.

— Cred că nu sunt singurii. O să-i audiem mâine din nou, la prima oră, să vedem ce au de spus. Nu mă îndoiesc că femeia va veni cu o explicație.

Oliphant continuă cu indiferență:

— De ce ar minți dacă nu ar avea nimic de ascuns? Și, nu e vorba numai de alibiul fals. Reeves spune că prietenia lor amoroasă a fost numai un pretext, ea s-a prefăcut că ține la el numai ca să-și acopere legătura de lesbianism cu Camm. Cred că cele două femei sunt implicate împreună, domnule. Amphlett știa, probabil, că Robarts obișnuia să înoate noaptea. Tot personalul de la Larksoken era la curent cu acest lucru. Și colabora îndeaproape cu Mair, fiind chiar cea mai apropiată de el. Este secretara lui particulară. El i-ar fi putut povesti toate detaliile de la reuniunea aceea, cum ucidea Fluierașul. Pe pantofii Bumble ar fi putut pune mina fără dificultăți. Camm știa despre cuierele cu vechituri, chiar dacă Amphlett nu era la curent. Cumpăra haine de acolo pentru copil.

— Pe pantofi putea pune mina oricine, foarte ușor, remarcă Rickards. Să-i poarte ele ar fi fost mai greu. Niciuna din ele nu era înaltă.

Oliphant nu luă în seamă ceea ce i se părea, probabil, o obiecție puerilă:

— N-ar fi avut timp să-i încerce. Mai bine iei o pereche prea mare decât una prea mică, un pantof moale decât unul din piele inflexibilă. Iar Camm are și motiv, domnule. Un motiv dublu. A amenințat-o pe Robarts după ce a împins copilul. Avem mărturia doamnei Jago că s-au certat. Iar, dacă ea voia să rămână în continuare în rulotă, lângă iubitul ei, trebuia să pună capăt procesului de calomnie pe care Robarts i-l intentase lui Pascoe. Camm știa, probabil, exact unde înota Robarts în fiecare noapte. Dacă nu i-a spus Amphlett, putea să-i spună Pascoe. A recunoscut că se strecura noaptea la

fața locului, s-o pândească. Un drac obsedat. Camm avea și o zgardă, vă amintiți? Ca și Amphlett, de fapt. Reeves a spus că duminică seara ieșise cu câinele să alerge.

— N-am găsit urme de labe de câine la fața locului, domnule sergent. Să nu ne pripim. Ea poate că a fost la locul crimei, dar câinele nu.

— L-a lăsat în mașină, domnule. Poate nici nu-l luase cu ea, dar cred că lesa a folosit-o. Și mai este ceva. Cele două pahare cu vin din Thyme Cottage. Probabil, Caroline Amphlett a fost la Robarts înainte de înot. Este secretara particulară a lui Mair. Robarts ar fi primit-o în casă fără alte întrebări. Faptele se potrivesc, domnule. Este un caz închis perfect, domnule.

Rickards își spuse că este perfect de imperfect. Dar, Oliphant avea dreptate. Cazul era închis, chiar dacă nu existau dovezi. Nu trebuia să se lase dominat de sentimente când îl judeca pe Oliphant. Un lucru era evident, chiar dacă deprimant. Dacă aresta alt suspect, această teorie, cu toată lipsa de dovezi categorice, era un dar ceresc pentru apărare.

— Ingenios, spuse el, dar dovezile sunt incomplete. Oricum, poate să aștepte până mâine. În seara asta nu putem face nimic.

— Ar trebui să-l vedem pe Reeves, domnule. Până dimineață, poate își schimbă istoria.

— Întâlnește-l tu. Și anunță-mă când se întorc Amphlett și Camm. Ne vedem la Hoveton la opt. Lor nu vreau să le puneți nicio întrebare, nici uneia, înainte de a sta eu de vorbă cu ele, mâine. S-a înțeles?

— Da, domnule. Noapte bună, domnule.

Când puse receptorul jos, Susie spuse;

— Dacă trebuie să pleci, dragul meu, nu-ți face griji pentru mine. Acum, că sunt acasă, totul o să fie bine.

— Nu este urgent. Oliphant face față. Îi place să se ocupe. Să-l facem pe Jumbo fericit.

— Dar nu vreau să-ți fiu o povară, dragul meu. Mami zicea că viața ar fi mai ușoară pentru tine, dacă eu aș fi departe.

Se întoarse și o luă în brațe. Își simți propriile lacrimi calde pe obrajii ei.

— Viața nu poate fi mai bună pentru mine când tu ești departe.

46.

Cadavrele au fost azvârlite de valuri pe țărm, două zile mai târziu, la două mile sud de Hunstanton sau, cel puțin, atât din ele, cât să facă identificarea posibilă. Luni dimineață, un perceptor pensionar, ieșit cu dalmațianul la plimbare pe plajă, văzu animalul mirosind în jurul unui obiect ce părea a fi o bucată de slănină albă, încâlcită printre alge de mare. În timp ce se apropia, obiectul fu deplasat de valul care se retrăgea și azvârlit, din nou, de următorul, care se revărsa la picioarele lui; se trezi uitându-se îngrozit, fără să-i vină a crede, la torsul unei femei aproape retezat de la talie. O secundă rămase stană de piatră, privind apa cum intră în orbita goală a ochiului stâng, clătinând sânii aplatizați. Apoi se întoarse și cuprins de un acces de vomă, porni împleticindu-se, ca un bețiv, pe pietrișul plajei, târându-și câinele de zgardă.

Cadavrul Carolinei Amphlett, nemutilat, a fost adus de valuri în aceeași zi, la vremea aceluiași flux, împreună cu câteva bârne din barcă și o parte din acoperișul cabinei. A fost găsit de Daft Billy, un om nevinovat și bun, care trăiește din ce aruncă marea pe țărm, în timpul uneia dintre ieșirile lui regulate. Privirea îi fu mai întâi atrasă de lemnele pe care le trase la țărm cu chiote de bucurie. Apoi, odată prada pusă la adăpost, își întoarse atenția nedumerită asupra fetei înecate. Nu era primul cadavru pe care îl găsea în cei patruzeci de ani de căutare pe plajă, de aceea știa ce avea de făcut, pe cine trebuia să anunțe. Își strecură mâinile sub brațele cadavrului și îl trase într-un loc unde nu mai putea fi ajuns de valuri. Apoi, gemând încetișor, ca și când și-ar fi plâns propria neîndemânare și lipsa ei de răspuns, îngenunche lângă ea și, scoțându-și jacheta, o întinse peste zdrențele desprinse din cămașa și pantalonii fetei.

— Ți-e bine? întrebă el. Ți-e bine?

Apoi, întinse mâna și îndepărtă șuvițele rebele de păr de pe ochi și, legănându-se ușor, începu să-i cânte încetișor, ca unui copil.

47.

Marți după prânz, Dalgliesh făcu trei drumuri pe jos la rulotă, dar nu-l găsi acasă pe Neil Pascoe. Nu voia să telefoneze pentru a verifica dacă omul se întorsese. Nu găsea o scuză valabilă dorinței de a sta de vorbă cu el, de aceea i se păru mai bine să includă vizita în programul unei plimbări, ca și când ar fi fost o hotărâre de moment. Se gândi că ar fi putut-o considera o

vizită de condoleanțe, dar o cunoscuse pe Amy Camm numai din vedere, iar scuza i se părea nu numai lipsită de onestitate, ci și neconvingătoare. Puțin după cinci, când lumina începuse să scadă, încercă din nou. De data aceasta, ușa rulotei era larg deschisă, dar nici urmă de Pascoe. Când tocmai se întreba ce să facă, un nor de fum se ridică tremurător deasupra marginii falezei, urmat de o scurtă scânteiere de flăcări, apoi aerul se umplu de mirosul pătrunzător al focului aprins în aer liber.

De pe marginea falezei privi o scenă zguduitoare. Pascoe construise o vatră din bolovani și bucăți de beton și aprinsese un foc de vreascuri, în care arunca hârtii, dosare, cartoane, sticle și ceea ce părea a fi o întreagă garderobă. Grămada de obiecte ce își așteptau rândul la ardere era proptită să n-o ia vântul, de țarcul lui Timmy, destinat și el, fără îndoială, flăcărilor. O saltea murdară zăcea îndoită, într-o parte, ca un paravan ridicat la repezeală, împotriva vântului. Pascoe, îmbrăcat doar într-o pereche uzată de pantaloni scurți, se agita ca un demon înnebunit, cu ochii ieșiți din orbite pe figura înnegrită, cu brațele și pieptul gol, lucind de sudoare. Când Dalgliesh coborî, alunecând pe panta nisipoasă a falezei și se apropie de foc, Neil Pascoe dădu ușor din cap a recunoaștere, apoi se apucă să târască o valijoară de sub barele țarcului, cu o grabă disperată. Se ridică și se legănă pe marginea vetrei, cu picioarele depărtate. La lumina roșie a flăcărilor, întregul trup îi străluci, părând pentru o clipă transparent, parcă luminat pe dinăuntru; sudoarea îi curgea de pe umeri ca sângele. Aruncă valiza în flăcări, răcnind, și ea se desfăcu, lăsând hainele copilului să cadă ca într-un potop de obiecte viu colorate. Flăcările se repeziră, ca niște limbii vii, să înghită costumele de lână în cădere, răsucindu-le în torțe contorsionate, înainte de a le lăsa să se prăbușească înnegrite în inima focului. Pascoe rămase o clipă nemișcat, respirând greu, apoi, sări jos cu un strigăt pe jumătate vesel, pe jumătate disperat. Dalgliesh îi înțelegea veselia și parțial o trăia alături de el, în juxtapunerea tumultuoasă de vânt, foc și apă. La fiecare adiere, limbile flăcărilor se întețeau și sfârâiau; printr-o învălmășeală strălucitoare de scântei, văzu valurile, rostogolindu-se, parcă pătate de sânge. Când Pascoe deșertă în foc încă o cutie cu dosare, fragmentele carbonizate se ridicară, dansând ca niște păsări frenetice, izbindu-l pe Dalgliesh în obraz, apoi, se depuseră pe pietrele uscate, ca o molimă a plajei. Îl usturau ochii de fum.

— Nu poluezi plaja? strigă Dalgliesh.

Pascoe se întoarse către el și îi vorbi pentru prima oară, strigând pe deasupra trosnetelor focului:

— Ce contează? Poluăm toată planeta asta nenorocită.

Dalgliesh îi răspunse pe același ton:

— Aruncă pietriș deasupra și lasă pe mâine. Bate prea tare vântul pentru un foc în aer liber.

Se așteptase ca Pascoe să-l ignore, dar, spre surprinderea lui, cuvintele păreau să-l fi readus la realitate. Veselia și forța îl părăseau. Privi focul și spuse întunecat:

— Cred că aveți dreptate.

Peste maldărul de obiecte se aflau un hârleț și o lopată ruginită. Cei doi bărbați săpară împreună în pietriș și nisip, aruncându-le deasupra flăcărilor. Când și ultima limbă roșie muri, șuierând supărată, Pascoe se întoarse și porni spre faleză, călcând pietrișul care-i scrâșnea sub picioare. Întrebarea de care se temuse – Ați venit cu vreo intenție? De ce vreți să stați de vorbă cu mine? – rămăsese nerostită, părea că nici nu fusese gândită.

În rulotă, Pascoe închise ușa cu piciorul și se așeză la masă.

— Vreți o bere? întrebă. Este și ceai. Cafea nu mai am.

— Nu vreau nimic, mulțumesc.

Dalgliesh urmări cum Pascoe își căuta pe bâjbâite drumul spre frigider. Întorcându-se la masă, rupse sigiliul, își dădu capul pe spate și își turnă berea pe gât, pe nerăsuflate. Apoi, se aplecă înainte, tăcut, strângând încă în mâini cutia de tablă. Niciunul nu rosti vreun cuvânt; lui Dalgliesh i se părea că însoțitorul lui nici nu mai era acolo. În rulotă era întuneric; fața lui Pascoe, de partea cealaltă a celor șaizeci de centimetri ai suprafeței de lemn, era un oval greu de distins în care albul ochilor aveau o strălucire nefirească. Se ridică în picioare împleticindu-se, murmurând ceva despre chibrituri; după câteva secunde, se auzi un hârșâit, un fâșâit și mâinile se întinseră către lampa de pe masă. În lumina din ce în ce mai puternică, fața lui plină de praf și fum părea stoarsă și răvășită, cu ochii întunecați de durere. Vântul scutura rulota, cu mișcări lente, regulate, ca și când ar fi legănat-o o mână nevăzută. Ușa glisantă din capătul compartimentului era deschisă; Dalgliesh desluși, pe patul îngust, un maldăr de lucruri de femeie, deasupra cărora zăceau tuburi, borcane și sticluțe. În rest, rulota arăta ordonată, dar golită, mai puțin o locuință și mai mult un refugiu temporar, prost echipat, păstrând, totuși, mirosul inconfundabil, specific pentru copii,

de lapte și scutece murdare. Absența lui Timmy și a mamei lui umplea rulota, la fel cum le ocupa gândurile.

După mai multe minute de tăcere, Pascoe ridică privirea:

— Mi-am ars documentele OIEN, împreună cu toate resturile. Probabil, v-ați dat seama. N-au fost niciodată de vreun folos. M-am folosit de OIEN să-mi satisfac propria nevoie de a mă simți important. Ați spus mai mult sau mai puțin același lucru când v-am vizitat la moară.

— Am spus? Nu aveam niciun drept să o fac. Ce vei face acum?

— Voi pleca la Londra să-mi caut o slujbă. Universitatea nu-mi mai prelungește bursa încă un an. Nu-i acuz. Aș prefera să mă întorc în partea de nord-est, dar cred că la Londra am mai multe șanse.

— Ce fel de slujbă cauți?

— Orice. Nu-mi pasă ce fac, atâta timp cât câștig bani și nu folosesc altcuiva.

— Ce s-a întâmplat cu Timmy? întrebă Dalgliesh.

— L-au luat autoritățile locale. Au un ordin de plasare în siguranță sau ceva de genul acesta. Ieri au venit două asistente sociale și l-au luat. Două femei drăguțe, dar el n-a vrut să plece cu ele. A trebuit să-l smulgă urlând, de lângă mine. Ce fel de societate e aceea care supune copiii unui asemenea tratament?

— Presupun că nu aveau altă soluție. Trebuiau să-i planifice viitorul pe termen lung. Nici n-ar fi putut rămâne aici cu dumneata, prea mult timp.

— De ce nu? L-am îngrijit mai bine de un an. Cel puțin mă alegeam și eu cu ceva din toată tevatura asta.

— Familia lui Amy a fost găsită?

— N-a fost timp, nu-i așa? Iar când o vor găsi, cred că nu mă vor anunța și pe mine. Timmy a locuit aici peste un an, dar eu contez mai puțin decât bunicii pe care nu i-a văzut niciodată și cărora, probabil, puțin le pasă de el.

Mai ținea încă în mână cutia de bere, goală. Răsucind-o, încet, între degete, spuse:

— Ceea ce mă doare cel mai tare este decepția. Credeam că îi păsa. Oh, nu de mine, ci de ceea ce încercam să fac. Totul era numai prefăcătorie. Mă folosea, folosea locul acesta pentru a fi în apropiere de Caroline.

Dalgliesh îl contrazise:

— Dar nu s-au putut întâlni prea des.

— De unde să știu? Când lipseam eu, probabil, se furișa să se întâlnească cu femeia pe care o iubea. Timmy o fi petrecut ore întregi singur. Nu i-a

păsat nici măcar de el. Pisicile erau mai importante decât Timmy. Acum le-a luat doamna Jago. O să le meargă bine. Câteodată ieșea duminica după-amiaza, spunându-mi fără ocolișuri că se întâlnea cu amantul ei între dunele de nisip. Eu credeam că glumea, aveam nevoie să cred că glumea. Și în tot acest timp, ea și Caroline făceau dragoste, râzând de mine.

— Nu există decât mărturia lui Reeves care afirmă că se iubeau. Poate Caroline l-a mințit.

— Nu. Nu l-a mințit. Știu. Ne-au folosit pe amândoi, și pe Reeves și pe mine. Amy nu era… ei bine, nu era lipsită de libido. Am locuit împreună aici, mai mult de un an. În a doua noapte… s-a oferit, într-adevăr, să vină în patul meu. Dar nu era decât felul ei de a plăti pentru masă și casă. N-ar fi fost corect pentru niciunul din noi. Totuși, cred că după o vreme am început să sper. Adică, locuind aici, împreună, am început să mă atașez de ea. Dar ea n-a dorit niciodată să mă aibă alături. Iar când se întorcea din plimbările acelea de duminică, știam. Pretindeam pentru mine însumi că nu știam, dar nu era așa. Era radioasă. Strălucea de fericire.

— Ascultă, e chiar atât de importantă pentru tine relația ei cu Caroline, chiar dacă ar fi fost adevărată? Ceea ce ați împărțit aici împreună, afecțiunea, prietenia, camaraderia, grija pentru Timmy, toate acestea dispar, ca și când n-ar fi existat, pentru că ea și-a găsit satisfacția sexuală în afara pereților rulotei?

Pascoe răspunse cu amărăciune:

— Să uiți și să ierți? Vă este ușor să spuneți.

— Nu cred că poți uita sau că ai vrea să uiți. Dar nu văd de ce trebuie să folosești cuvântul a ierta. Ea n-a promis niciodată mai mult decât a dăruit.

— Mă disprețuiți, nu-i așa?

Dalgliesh se gândi cât de respingătoare era această excesivă preocupare pentru propria persoană a celor profund nefericiți. Mai avea însă de pus unele întrebări.

— N-a lăsat nimic, nicio hârtie, niciun înscris, jurnal, nimic din care să reiasă ce făcea pe promontoriu?

— Nimic. Dar eu știu ce făcea aici, de ce venise. Ca să fie aproape de Caroline.

— Avea vreun ban? Chiar dacă dumneata îi dădeai de mâncare, trebuie să fi avut un venit propriu.

— Avea întotdeauna ceva bani, dar nu știu de unde. Nu mi-a spus niciodată, iar mie nu mi-a plăcut să întreb. Știu că nu încasa niciun fel de

ajutor social. Zicea că nu avea nevoie de reprezentanți ai autorităților care să dea târcoale și să verifice dacă trăim împreună. N-o acuzam. Nici eu nu aveam nevoie.

— Primea corespondență?

— Din când în când, câte o carte poștală. Destul de regulat. Probabil, că avea ceva prieteni la Londra. Nu știu ce făcea cu ele. Cred că le arunca. În rulotă nu există altceva în afara hainelor ei și a fardurilor, iar pe acestea le voi arde. După aceea nu va mai rămâne nimic care să demonstreze că a fost vreodată aici.

— Și crima? Crezi că Robarts a fost ucisă de Caroline Amphlett?

— Poate. Nu mă interesează. Nu mai contează. Dacă nu a omorât-o ea, Rickards o va face țapul ispășitor pe ea împreună cu Amy.

— Dar nu poți concepe că Amy ar fi încuviințat crima, nu-i așa?

Pascoe îl privi pe Dalgliesh cu frustrarea și supărarea unui copil care nu înțelege.

— Nu știu! De fapt, n-am cunoscut-o, cu adevărat, niciodată. Tocmai asta vă spun. Nu știu! Iar acum, că Timmy a plecat, nici nu mă mai interesează. Sunt atât de încurcat și mânios pentru ceea ce mi-a făcut, pentru ceea ce a fost și mă doare că a murit. Nu credeam că e posibil să fii și furios și să suferi în același timp. Ar trebui să plâng după ea, dar tot ce simt este această teribilă furie.

— Oh, da, spuse Dalgliesh. Poți simți durere și furie în același timp. Este cea mai frecventă reacție la pierderea unei persoane apropiate.

Deodată, Pascoe începu să plângă. Cutia goală de bere zăngăni pe masă; se aplecă mult deasupra ei, cu umerii tremurând. Femeile, gândi Dalgliesh, știu mult mai bine decât noi cum să se poarte în fața durerii. Le văzuse de atâtea ori pe femeile-polițiste încercând din instinct să cuprindă în brațe mamele îndurerate, copiii pierduți. Și unii bărbați se comportau la fel, desigur. Ca și Rickards cândva. El știa să spună vorbe bune, doar cuvintele erau meseria lui. Ceea ce i se părea dificil erau gesturile atât de spontane pentru cei cu suflet generos, dorința de a atinge și a fi atins. Sunt aici din motive nemărturisite, își spuse el. Altfel, și eu aș fi putut face ceva. Rosti cu glas tare:

— Cred că vântul s-a mai potolit. Hai să terminăm de ars și să facem curățenie pe plajă.

Trecuse mai bine de o oră când Dalgliesh era gata să pornească spre moară. Pe când își lua rămas-bun de la Pascoe în ușa rulotei, un Ford Fiesta

albastru, cu un tânăr la volan, se apropie, hurducând prin iarbă.

— Jonathan Reeves, zise Pascoe. Era logodit cu domnișoara Caroline Amphlett sau așa credea el. Și-a bătut joc de el, așa cum Amy și-a bătut joc de mine. A mai venit o dată sau de două ori, să stăm de vorbă. Ne-am gândit că am putea merge la Eroul Local să facem un biliard.

Nu era un tablou prea plăcut, își spuse Dalgliesh, doi bărbați legați prin aceeași durere, consolându-se unul pe altul pentru perfidia femeilor lor, cu bere și biliard, în cârciumă. Dar Pascoe părea a dori să-l prezinte pe Reeves, astfel încât Dalgliesh se trezi strângând o mână surprinzător de fermă și exprimând obișnuitele condoleanțe.

— Încă nu-mi vine să cred, răspunse Jonathan Reeves, dar presupun că toți spun acest lucru când a survenit o moarte neașteptată. Și nu pot să scap de sentimentul că totul s-a petrecut din vina mea. Trebuia să le opresc.

Dalgliesh îl contrazise:

— Erau femei în toată firea. Probabil, știau ce făceau. Ar fi trebuit să le târâți de pe barcă, în sensul fizic al cuvântului, ceea ce ar fi fost imposibil. Altfel, nu văd cum le-ați fi putut opri.

Reeves repetă încăpățânat:

— Trebuia să le opresc. Apoi, adăugă: Visez mereu același lucru, de fapt, e un coșmar. Ea stă la marginea patului meu cu copilul în brațe și-mi spune: „Este numai vina ta. E vina ta”.

— Caroline vine cu Timmy? întrebă Pascoe.

Reeves îl privi, parcă uimit că acesta putea fi atât de obtuz.

— Nu Caroline. Amy este cea care vine. Amy, pe care n-am întâlnit-o niciodată, stă acolo, cu apa curgându-i șiroaie din păr, ține copilul în brațe și-mi spune că este numai vina mea.

48.

O oră mai târziu, Dalgliesh ieșise de pe promontoriu și se îndrepta spre vest, pe șoseaua A1151. După douăzeci de minute viră spre sud, pe un drum îngust de țară. Se lăsase întunericul; norii joși, alungați și sfâșiați de vânt, alunecau ca o pătură zdrențuită peste lună și peste stele. Conducea cu viteză, sigur pe sine, abia conștient de mugetul și forța vântului. Mai folosise acest drum o singură dată până acum, în dimineața aceleiași zile, dar nu era nevoie să consulte harta; știa unde se ducea. De o parte și de

cealaltă a tufișurilor scunde, se întindeau câmpuri negre, nesfârșite. Luminile farurilor argintau, din când în când, câte un copac deformat, încovoiat de vânt, ilumina într-o străfulgerare de reflector fațada albă a unei ferme izolate, se reflecta în ochii strălucitori ai unui animal de noapte surprins înainte de a se refugia la adăpost. Nu avea mult de mers, mai puțin de cincizeci de minute, dar, privind drept înainte și schimbând vitezele ca un automat, se simți o clipă dezorientat, ca și când ar fi înaintat prin întunericul mohorât al propriului său apartament sau ore întregi într-un peisaj misterios.

Vila de cărămidă, construită la începutul perioadei victoriene, se afla la marginea unui sat. Poarta din capătul aleii de pietriș era deschisă și Dalgliesh conduse încet printre tufișurile fremătătoare de dafini și tulpinile înalte, trosnind, ale fagilor, dirijând mașina între cele trei, deja, parcate discret în lateral. Cele două rânduri de ferestre de la fațadă nu erau luminate, iar singurul bec aprins în luminator i se păru lui Dalgliesh mai puțin un semnal de bun venit al ocupanților decât unul individual; un indicator sinistru al unei vieți secrete. Nu era nevoie să sune. Urechi atente așteptaseră zgomotul mașinii și ușa îi fu deschisă imediat ce se apropie, de către același paznic îndesat, cu figură veselă, care îl salutase și la prima vizită de dimineață. Acum, ca și atunci, purta salopetă albastră, atât de apretată și bine croită, încât arăta ca o uniformă. Dalgliesh se întreba care era rolul lui exact: șofer, paznic, omul bun la toate? Sau avea, poate, o funcție mai specializată și mai sinistră?

— Se află toți în bibliotecă, domnule, spuse bărbatul. Voi aduce cafeaua. Doriți sandvișuri, domnule? A mai rămas carne de vacă și vă pot aduce și brânză.

— Numai cafea, mulțumesc, spuse Dalgliesh.

Îl așteptau în aceeași încăpere mică, din spatele casei. Pereții erau lambrisați cu lemn de culoare deschisă; exista o singură fereastră, un bovindou pătrat, acoperit de draperii grele din pluș albastru, decolorat. În ciuda denumirii, funcțiunea camerei era incertă. Într-adevăr, peretele din fața ferestrei era acoperit cu rafturi de cărți, dar pe ele nu se găseau decât vreo șase volume legate în piele și teancuri întregi de periodice vechi, aparent, suplimente de duminică, colorate. Încăperea avea aerul tulburător de improvizație, totuși, nu era lipsită de confort, un post în care ocupanții temporari încercau să se simtă ca acasă. Șase fotolii asortate erau aranjate în jurul căminului, cele mai multe îmbrăcate în piele, fiecare însoțit de o

măsuță pentru băuturi. Capătul opus al camerei era ocupat de o masă de sufragerie, modernă, din lemn masiv, cu șase scaune. De dimineață se aflaseră acolo resturile micului dejun, iar aerul fusese încărcat, în mod neplăcut, cu mirosul greu al ouălor cu șuncă. Dar resturile fuseseră îndepărtate și înlocuite cu o tavă cu sticle și pahare. Privind sortimentele puse la dispoziție, Dalgliesh se gândi că o duceau destul de bine. Tava încărcată conferea încăperii aerul de ospitalitate temporară, într-o casă, altfel, nu prea primitoare. I se păru surprinzător de rece înăuntru. Un evantai de hârtie foșnea în cămin, la fiecare fremătare a vântului pe coș, iar cele două rezistențe ale instalației electrice de încălzit nu erau suficiente, nici măcar, pentru o încăpere atât de meschin proporționată și aglomerată.

Când intră, trei perechi de ochi se întoarseră spre el. Clifford Sowerby stătea în picioare lângă cămin, exact în aceeași atitudine în care Dalgliesh îl văzuse și la ultima întâlnire. În costumul pretențios și cămașa impecabilă, arăta la fel de proaspăt ca și la ora nouă dimineața. Acum, la fel ca atunci, domina încăperea. Era un bărbat solid, de o frumusețe convențională, ce se purta cu siguranța și bunăvoința controlată a unui director de școală sau a unui bancher prosper. Nici unui client nu trebuia să-i fie frică să intre în biroul lui, cu condiția să aibă bani în cont. Întâlnindu-l acum abia a doua oară, Dalgliesh simți, din nou, o jenă instinctivă, aparent irațională. Omul era nu numai nemilos, ci și periculos, și totuși, în orele pe care nu le petrecuseră împreună, Dalgliesh nu-și putuse aminti figura sau vocea lui.

Nu același lucru se putea spune despre Bill Harding. Era înalt de peste un metru optzeci, cu fața palidă, pistruiată și coama de păr roșcat; decisese, în mod evident, că anonimatul nu i se potrivea, de aceea optase pentru excentricitate. Purta un costum în carouri, din tweed gros și o cravată cu buline. Ridicându-se cu oarecare dificultate din fotoliul scund, se îndreptă grăbit către tava cu băuturi și, când Dalgliesh declară că el aștepta cafeaua, rămase cu sticla de whisky în mână, ca și când n-ar fi fost sigur ce să facă cu ea. Față de întâlnirea de dimineață, mai era cineva prezent. Alex Mair, ținând paharul cu whisky în mână, stătea în fața bibliotecii, aparent interesat de volumele legate în piele și teancurile de periodice. Se întoarse când intră Dalgliesh și îi aruncă o privire lungă, evaluativă, apoi salută scurt din cap. Era, între cei trei bărbați care îl așteptau, de departe cel mai plin de personalitate și inteligență, dar ceva, încrederea sau energia, părea să-l fi părăsit; avea aerul slăbit, neputincios, al omului afectat de o durere fizică.

Cu o privire amuzată în ochii acoperiți de pleoapele grele, Sowerby spuse:

— Ți-ai pârlit părul, Adam. Miroși de parcă ai fi făcut un foc în aer liber.

— Asta am și făcut.

Mair nu se mișcă, dar Sowerby și Harding se așezară de o parte și de cealaltă a focului. Dalgliesh luă loc într-un fotoliu între ei. Așteptară până i se aduse cafeaua și își luă ceașca în mână. Sowerby se rezemase de spătar și privea în tavan, pregătit să aștepte o noapte întreagă.

Bill Harding fu cel care întrebă:

— Ei bine, Adam?

Punând ceașca jos, Dalgliesh le povesti cu precizie ce se întâmplase de la sosirea lui la rulotă. Își amintea totul întocmai. Nu-și luase notițe, dar nici nu fusese nevoie. La sfârșitul povestirii conchise:

— Așa că puteți să vă liniștiți. Pascoe crede ceea ce presupun că va deveni versiunea oficială, că cele două femei, care se iubeau, au plecat într-o călătorie nesăbuită pe mare și au fost lovite accidental datorită ceții. Nu cred că el va reprezenta o problemă pentru voi sau pentru oricine altcineva. Capacitatea lui de a crea necazuri s-a epuizat.

— Și Camm nu a lăsat nimic incriminatoriu în rulotă? întrebă Sowerby.

— Mă îndoiesc profund că avea ce să lase. Pascoe zice că a citit una sau două cărți poștale primite de ea, dar că nu conțineau decât frazele obișnuite, lipsite de sens, vorbe de turist. Crede că Amy Camm le arunca. Iar cu ajutorul meu, el a distrus resturile vieții ei pe promontoriu. L-am ajutat să strângă ultimele ei haine și farduri, apoi să le ardă. În timp ce el se ocupa de foc, eu am avut ocazia să mă întorc și să controlez foarte bine. Nu se găsea nimic în rulotă.

Sowerby spuse protocolar:

— A fost drăguț din partea ta să ne ajuți, Adam. Este evident că din moment ce Rickards nu este familiarizat cu cele ce se întâmplă, din punctul nostru de vedere, nu ne puteam baza pe el. Iar tu, desigur, prezentai un avantaj pe care el nu-l are. Pascoe te consideră mai mult un prieten, decât polițist. Se vede clar, din vizita lui anterioară la moara Larksoken. Dintr-un motiv sau altul, în tine are încredere.

— Mi-ai explicat toate acestea, azi-dimineață, spuse Dalgliesh. Cererea pe care ați exprimat-o atunci mi s-a părut rezonabilă în condițiile date. Nu sunt nici naiv, nici nu am sentimente contradictorii în privința terorismului. Mi-ați cerut să fac ceva și am făcut. Dar continui să cred că ar trebui să-i

aduceți la cunoștință și lui Rickards, numai că asta este treaba voastră. Răspunsul l-ați primit. Dacă Amy Camm a lucrat împreună cu Caroline Amphlett, în orice caz, nu i-a făcut confidențe lui Neil Pascoe, iar el nu are suspiciuni față de niciuna dintre femei. Crede că Amy a stat cu el numai pentru a fi aproape de femeia pe care o iubea. În ciuda ideilor lui liberale, Pascoe este la fel de pregătit ca orice bărbat să creadă că o femeie care continuă să nu dorească să se culce cu el este fie frigidă, fie lesbiană.

Sowerby își permise un zâmbet strâmb.

— Presupun că n-a mărturisit nimic despre uciderea lui Robarts, în timp ce tu-l jucai pe Ariel în fața lui Prospero, pe plajă. Nu este foarte important, e vorba numai de o curiozitate naturală.

— Mi-ați spus să discut cu Pascoe despre Amy Camm, totuși, el a pomenit de crimă. Consideră imposibil ca Amy să fi ajutat la uciderea lui Robarts, dar, de fapt, nu-l interesează dacă cele două femei au făcut-o sau nu. Voi sunteți convinși că ele au ucis-o?

— Nu e nevoie să fim, răspunse Sowerby. Rickards trebuie să fie și presupun că este. Pentru că a venit vorba, l-ai văzut sau ai stat de vorbă cu el astăzi?

— Mi-a dat un telefon scurt pe la prânz. A vrut să-mi spună că soția lui s-a întors acasă. Pentru un motiv sau altul, s-a gândit că mă va interesa. În ceea ce privește crima, se pare că se apropie de convingerea că Amphlett și Camm au fost implicate împreună.

— Și probabil că are dreptate, spuse Harding.

— Pe ce dovezi te bazezi? întrebă Dalgliesh. Și, din moment ce nu trebuie să afle că cel puțin una din ele era suspectată de terorism, unde este motivul?

Harding interveni nerăbdător:

— Haide, Adam, las-o baltă, ce dovadă se așteaptă, de fapt, să găsească? Și, de când se află motivația pe primul loc? Oricum, ele aveau motiv, cel puțin Camm avea. O ura pe Robarts. Există măcar un martor pentru o dispută fizică între ele două, în după-amiaza duminicii în care s-a comis crima. Iar Camm îl apăra cu orice preț pe Pascoe; avea legături și cu grupul acela pe care îl înființase. Procesul de calomnie l-ar fi ruinat pe el și ar fi desființat organizația OIEN pentru totdeauna. Și așa este destul de precară. Camm a vrut ca Robarts să moară și Amphlett a ajutat-o. Asta va crede toată lumea de aici. Iar Rickards va merge pe aceeași idee. Și ca să fim drepți cu el, probabil, chiar este convins de acest adevăr.

— Camm îl apăra pe Pascoe cu orice preț? zise Dalgliesh. Cine spune așa ceva? Asta este o presupunere, nu o dovadă.

— Dar el are niște dovezi, nu-i așa? Probe indirecte, este adevărat, dar mai mult nici nu mai poate obține. Amphlett știa că Robarts se ducea noaptea să înoate; practic, toată lumea de la centrală știa. Și-a stabilit un alibi fals. Ca toată lumea, Camm avea acces la camera cu vechituri de la Parohie. Iar Pascoe recunoaște, acum, că putea fi ora 9:15, când s-a întors de la Norwich. Sigur, aprecierea timpului este bună, dar nu ar fi fost imposibil dacă Robarts s-ar fi dus să înoate mai devreme decât de obicei. Toate par să compună un caz rezonabil. Nu unul care ar fi justificat arestarea femeilor, dacă ar mai fi fost în viață, dar suficient pentru a face dificilă arestarea altcuiva.

— Ar fi părăsit Amy Camm, copilul? întrebă Dalgliesh.

— De ce nu? Probabil că dormea, iar dacă nu, și începea să țipe, cine l-ar fi auzit? Adam, doar nu vrei să spui că era o mamă bună, ce Dumnezeu? În cele din urmă l-a părăsit, nu-i așa? Și, întâmplător, pentru totdeauna, deși poate nu a fost intenționat. Dacă mă întrebi pe mine, copilul nu reprezenta o prioritate pentru mamă.

— Deci, zise Dalgliesh, afirmi că o mamă care a fost atât de înfuriată datorită unui asalt minor asupra copilului ei, încât se răzbună printr-o crimă, aceeași mamă, îl lasă singur în rulotă, pentru a pleca într-o călătorie cu barca, împreună cu prietena ei. Nu crezi că Rickards va găsi cam dificil să reconcilieze cele două aspecte?

Cu o notă de nerăbdare în glas, Sowerby interveni:

— Dumnezeu știe cum reconciliază Rickards un lucru cu oricare altul. Din fericire, nu trebuie să-l întrebăm. În orice caz, Adam, avem un motiv pozitiv. Robarts ar fi putut-o suspecta pe Amphlett. Doar îndeplinea atribuțiile de administrator. Era inteligentă, conștiincioasă – superconștiincioasă, nu așa ai spus, Mair?

Se uitară toți la figura tăcută de lângă bibliotecă. Mair se întoarse să-i privească. Spuse liniștit:

— Da, era conștiincioasă. Dar mă întreb dacă suficient de conștiincioasă pentru a depista o conspirație care mie îmi scăpase.

Apoi, se întoarse la loc să contemple în continuare cărțile.

Urmă un moment de tăcere stânjenită, întreruptă de Bill Harding, care spuse brusc, ca și când Mair n-ar fi vorbit:

— Deci, cine se afla în cea mai bună poziție, ca să miroasă o trădare? Poate că Rickards nu are o dovadă categorică, ci un motiv nepotrivit, dar probabil că în final se va descurca bine.

Dalgliesh se ridică în picioare și se duse la masă.

— Îmi dau seama că pentru voi ar fi bine să se închidă cazul, zise el. Dar, dacă eu m-aș ocupa de cercetări, el ar rămâne deschis.

— Evident, spuse Sowerby. Atunci să fim recunoscători că nu e cazul tău. Îți vei ține dubiile pentru tine, Adam? Cred că nu e nevoie să-ți mai amintim.

— Atunci de ce o spui?

Puse ceașca de cafea înapoi pe masă. Își dădea seama că Sowerby și Harding îi urmăreau fiecare mișcare, ca și cum ar fi fost un suspect ce ar fi putut încerca să scape. Întorcându-se la fotoliul său, întrebă:

— Cum va explica Rickards sau oricine altcineva, excursia cu barca?

Tot Harding fu cel care răspunse:

— Nu e nevoie de nicio explicație. Pentru numele lui Dumnezeu, doar se iubeau. Le-a plăcut să se plimbe cu barca. Doar era barca lui Amphlett. A lăsat mașina pe chei, la vedere. N-a luat nimic cu ea, și nici Amy. Ea i-a lăsat un bilet lui Pascoe, spunându-i că se întoarce într-o oră. În ochii lui Rickards și ai tuturor celorlalți, toate acestea indică un accident nefericit. Cine poate spune că nu a fost? Noi nu tăcusem nimic care să fi speriat-o pe Amphlett și să o facă să fugă; nu încă.

— Iar oamenii tăi nu au găsit nimic acasă?

Harding se uită la Sowerby. Era o întrebare la care preferau să nu răspundă și care nici n-ar fi trebuit pusă. După o pauză, Sowerby răspunse:

— Curat. Nici radio-transmițător, nici documente, nici dovezi de trafic. Dacă Amphlett a intenționat s-o șteargă, atunci a făcut curat înainte de-a pleca.

Bill Harding spuse:

— Bine, să zicem că a intrat în panică și voia să fugă, singurul mister este, de ce așa de precipitat? Dacă a ucis-o pe Robarts și s-a gândit că poliția începe să bănuiască, atunci ar fi existat o explicație. Dar poliția nu bănuia nimic. Ar putea fi, desigur, chiar o excursie cu barca și un accident adevărat. Sau, poate că tot oamenii lor le-au ucis pe amândouă. De îndată ce nu mai aveau niciun interes pentru Larksoken, ele două deveneau dispensabile. Ce să facă tovarășii cu ele, pentru Dumnezeu? Să le creeze

identități noi, acte noi, să le infiltreze într-o centrală nucleară din Germania? Aș fi zis că nu meritau atâtea eforturi.

— Există dovezi că a fost vorba de un accident? întrebă Dalgliesh. A anunțat vreun vapor deteriorări la proră, pe timpul ceții, o posibilă coliziune?

— Până acum nu, răspunse Sowerby. Mă îndoiesc că se va întâmpla așa ceva. Dar, dacă Amphlett făcea, într-adevăr, parte din organizația pe care o suspectăm că a racolat-o, ei n-ar avea niciun fel de remușcări să aranjeze ceva martiri involuntari, căzuți pentru cauză. Cu ce fel de oameni credea ea că avea de-a face? Ceața probabil că i-a ajutat, dar ar fi putut distruge barca și fără ceață. Sau, ar fi putut la fel de bine să le ia și să le omoare în altă parte. Simularea unui accident era cea mai simplă alternativă, cu atât mai mult, cu cât beneficiau de ceață. Și eu aș fi procedat la fel.

Chiar ar fi făcut-o, își spuse Dalgliesh. Ar fi făcut-o fără remușcări.

Harding se întoarse spre Mair:

— N-ați avut nici cele mai mici suspiciuni în privința ei?

— Mi-ați mai pus această întrebare. Niciuna. Am fost surprins – chiar puțin iritat – că prefera să nu-mi mai fie secretară în noua mea funcție și, mai ales, de motivație. Jonathan Reeves nu era bărbatul pe care m-aș fi așteptat să-l aleagă.

— Dar a fost o dovadă de inteligență, rosti Sowerby. Un om ineficient, pe care îl putea domina. Nu prea deștept. Deja, îndrăgostit de ea. Se putea debarasa de el oricând voia, iar el nu era suficient de perspicace, încât să-și dea seama de motiv. De ce ați fi bănuit-o? Atracția sexuală este irațională, în orice caz.

Făcu o pauză, apoi adăugă:

— Ați văzut-o vreodată pe cealaltă, pe Amy? Mi s-a spus că a vizitat o dată centrala nucleară, într-una din zilele deschise pentru public, dar presupun că n-o țineți minte.

Figura lui Mair era o mască albă:

— Cred că am văzut-o o dată. Părul blond, vopsit, o figură bucălată, destul de drăguță. Avea copilul în brațe. Apropo, ce se va întâmpla cu el? Sau e fetiță?

— A fost dat în îngrijire, presupun, răspunse Sowerby. Doar dacă nu au descoperit tatăl sau pe bunici. Probabil că va fi internat sau adoptat. Mă întreb ce naiba a crezut mama lui că face.

Harding începu brusc să vorbească cu vehemență:

— Dar se gândesc vreodată? Măcar o dată? Nu tu credință, nu tu stabilitate, afecțiune pentru familie sau loialitate. Le bate vântul ca pe-o foaie de hârtie. Și pe urmă, când găsesc, în sfârșit, ceva în care să creadă, ceva care să le dea iluzia că au importanță, ce aleg? Violența, anarhia, ura, crima.

Sowerby îl privi, surprins și puțin amuzat. Apoi, spuse:

— Idei pentru care unii cred că merită să mori. Desigur, aici este problema.

— Numai pentru că vor să moară. Dacă nu poți să faci față vieții, cauți o scuză, te amăgești cu o cauză pentru care crezi că merită să mori și începi să-ți dorești moartea. Dacă ai noroc, poți trage după tine alți doisprezece amărâți, oameni care pot face față vieții, care nu vor să moară. Apoi, mai există întotdeauna și ultima decepție față de propria-ți persoană, aroganța finală. Martiriul. Nebuni singuratici și neadaptați, din toată lumea, vor strânge din pumni și îți vor striga numele, vor purta pancarte cu fotografia ta și vor începe să caute în jur pe cineva pe care să-l bombardeze, să-l împuște ori să-l mutileze. Fata asta, Amphlett. Nu avea nici măcar scuza sărăciei. Tatăl – ofițer superior de armată, în securitate, educație bună, privilegii, bani. A avut de toate.

Sowerby fu cel care îi răspunse:

— Știm tot ce a avut. Ceea ce nu știm este ce i-a lipsit.

Harding îl ignoră:

— Ce se așteptau să facă cu centrala de la Larksoken, dacă puneau stăpânire pe ea? Nu rezistau mai mult de o jumătate de oră. Ar fi avut nevoie de experți, de programatori.

— Cred, zise Mair, că puteți considera că știau ce le trebuia, de cine aveau nevoie și planificaseră cum să rezolve aceste probleme.

— În țară, cum?

— Poate cu barca.

Sowerby îl privi, apoi spuse, oarecum, nerăbdător:

— Dar n-au făcut-o. Nu puteau s-o facă. Este treaba noastră să veghem să nu reușească niciodată.

Urmă un moment de tăcere, apoi, Mair spuse:

— Presupun că Amphlett era partenerul dominant. Mă întreb ce argumente sau ce stimulente a folosit. Fata – Amy – mi s-a părut o ființă condusă de instincte, nu era genul care să moară pentru o teorie politică.

Dar acesta este, desigur, un raționament superficial. Eu n-am văzut-o decât o singură dată.

— Fără să le cunoaștem, nu putem afirma care a fost partenerul dominant, spuse Sowerby. Dar, aș zice, că aproape sigur a fost Amphlett. Despre Camm nu știm nimic și nu avem bănuieli. Probabil, a fost recrutată pe post de curier. Amphlett trebuie să fi avut un om de legătură cu organizația, pe care îl întâlnea ocazional, măcar atunci când primea instrucțiuni. Dar, probabil, aveau grijă să nu se întâlnească niciodată direct. Cred că Amy Camm primea mesajele codificate, în care era fixată ora și locul întâlnirii următoare, și le ducea mai departe. În privința motivației ei, fără îndoială, găsea viața foarte nesatisfăcătoare.

Bill Harding se apropie de masă și își turnă un pahar mare cu whisky. Vocea îi era răgușită, parcă ar fi fost beat.

— Viața a fost nesatisfăcătoare pentru cei mai mulți dintre oameni, cea mai mare parte a timpului. Lumea nu e făcută să ne satisfacă pe noi. Asta nu înseamnă, că trebuie să o distrugi după bunul-plac.

Sowerby zâmbi, cu zâmbetul lui șiret, superior.

— Poate ele au considerat că asta facem noi.

Cincisprezece minute mai târziu, Dalgliesh plecă împreună cu Mair. Descuindu-și mașina, privi înapoi și văzu că paznicul aștepta în continuare în ușa deschisă.

— Se asigură că părăsim incinta, spuse Mair. Ce oameni extraordinari! Mă întreb cum au depistat-o pe Caroline. Mi s-a părut că nu avea rost să-i întreb, arătaseră limpede că nu intenționau să spună.

— Nu, n-ar fi spus. Probabil, că au primit vreo informație de la serviciile de securitate germane.

— Și casa asta! Cum Dumnezeu găsesc asemenea locuri? Crezi că este proprietatea lor, au împrumutat-o, au închiriat-o sau pur și simplu au dat buzna înăuntru?

— Presupun că aparține unuia dintre ofițerii lor, pensionați, răspunse Dalgliesh. El sau ea le permite să folosească cheia de rezervă pentru ocazii din acestea speciale.

— Iar acum își fac bagajele. Șterg mobila de praf, verifică să nu rămână amprente, termină mâncarea, întrerup energia electrică. Peste o oră, nimeni nu va bănui că aici a fost cineva. Chiriașii temporari perfecți. Totuși, au greșit un lucru. Între Amy și Caroline n-a fost o legătură fizică. Este o prostie.

Vorbise cu atâta forță și extraordinară convingere, încât Dalgliesh se întrebă, o clipă, dacă Caroline Amphlett nu fusese mai mult decât secretara lui particulară. Probabil că Mair înțelesese ce gândea însoțitorul său, dar nu dădu alte explicații și nici nu negă.

— Încă nu v-am felicitat pentru noua funcție, zise Dalgliesh.

Mair se strecurase în locul de la volan și pornise motorul. Dar portiera rămăsese deschisă; paznicul, tăcut, aștepta în continuare în ușă. Spuse:

— Mulțumesc. Tragediile acestea de la Larksoken au mai estompat satisfacția imediată, totuși, rămâne cea mai importantă funcție pe care o voi ocupa vreodată.

Apoi, când Dalgliesh se întoarse să plece, continuă:

— Deci, credeți că tot mai avem un ucigaș în viață pe promontoriu?

— Dumneavoastră, nu credeți?

Dar Mair nu răspunse. În schimb, întrebă:

— Dacă ați fi Rickards, ce-ați face acum?

— Aș încerca să mă concentrez și să aflu dacă Blaney sau Theresa au plecat de la Scudder's Cottage, duminică noaptea. Dacă vreunul din ei a făcut-o, atunci aș considera cazul încheiat. Nu ar fi un caz dovedit, dar, ar exista o explicație logică, iar eu cred că ar fi și adevărată.

49.

Dalgliesh ieși primul cu mașina de pe alee, dar Mair, accelerând brusc, îl depăși pe prima întindere dreaptă de șosea și rămase în frunte. Pentru un motiv oarecare, gândul de a urma Jaguarul tot drumul înapoi, până la Larksoken, i se păru intolerabil. Nu era niciun pericol în acest sens; Dalgliesh își conducea și mașina ca un polițist, cu viteza legală, chiar dacă la limita ei. Când ajunse la șoseaua principală, Mair nici nu mai zărea Jaguarul în oglinda retrovizoare. Conducea aproape automat, cu privirea fixată înainte, abia observând formele negre ale copacilor fremătători, zburând pe lângă el ca într-un film accelerat, ochii de pisică legându-și strălucirea într-un flux neîntrerupt de lumină. Se aștepta ca șoseaua să fie goală pe promontoriu și, depășind creasta unei mici denivelări, văzu în ultima clipă luminile ambulanței. Răsuci brusc volanul, ieși din șosea și frână pe o parcelă de iarbă; rămase acolo, ascultând liniștea. I se păru că emoțiile pe care și le înăbușise în ultimele trei ore îl izbeau, așa cum vântul

izbea mașina. Trebuia să-și disciplineze gândurile, să pună ordine și să înțeleagă sentimentele uimitoare care îl îngrozeau prin violență și lipsă de rațiune. Era posibil să se simtă eliberat prin moartea ei, prin pericolul înlăturat, prin penibilul evitat și, totuși, în același timp, să fie sfâșiat, ca și cum mușchii i-ar fi fost smulși de o suferință și de un regret atât de copleșitor, încât nu putea fi vorba decât de durere? Trebuia să se stăpânească să nu se dea cu capul de volanul mașinii. Fusese atât de dezinhibată, atât de iubitoare, atât de plăcută. Și îi fusese credincioasă. N-o mai întâlnise din după-amiaza duminicii în care se comisese crima, iar ea nu încercase niciodată să ia legătura cu el, prin scrisoare sau telefon. Se înțeleseseră să pună capăt legăturii lor și să păstreze fiecare tăcerea. Ea își ținuse făgăduiala, așa cum el știuse că va face. Iar acum era moartă. Îi rosti numele cu voce tare, „Amy, Amy, Amy”. Deodată, scoase un suspin care îi sfâșie mușchii pieptului, de parcă ar fi trăit primele simptome ale unui atac de cord, apoi simți binecuvântatele lacrimi curgându-i pe obraji. Nu mai plânsese de când era copil; acum, când lacrimile alergau ca ploaia și le simțea pe buze gustul surprinzător de sărat, își spuse că aceste minute de emoție erau bune, vindecătoare. I le datora lui Amy și, odată trecute, odată plătit tributul durerii, va fi capabil să și-o scoată din minte, așa cum plănuise să și-o scoată din inimă. Abia treizeci de minute mai târziu, când porni motorul, se gândi la ambulanță și se întrebă care dintre puținii locuitori ai promontoriului era dus de urgență la spital.

50.

Când cei doi însoțitori de pe ambulanță împinseră targa pe poteca din grădină, vântul suflă colțul păturii roșii și o umflă într-un arc. Curelele o țineau în loc, dar Blaney aproape se aruncă deasupra Theresei, parcă dorind cu disperare să o ferească de ceva mai amenințător decât vântul. Se târa ca un crab în lungul potecii, alături de ea, jumătate aplecat, ținând-o de mână sub pătură. Mâna ei era fierbinte, umedă și foarte mică: i se părea că simte fiecare os delicat. Voia să-i șoptească încurajări, dar groaza îi uscase buzele și când încercă să vorbească, maxilarul îi tremură, parcă paralizat. Nu putea s-o liniștească. Amintirea celeilalte ambulanțe era prea recentă, imaginea celeilalte tărgi, celuilalt drum. Nici nu îndrăznea să o privească pe Theresa, de teamă să nu vadă pe figura ei ceea ce văzuse și pe figura mamei ei;

privirea aceea de acceptare detașată, palidă, însemnând că se îndepărtase deja de el, de toate lucrurile lumești ale vieții, chiar și de dragostea lui, intrând în ținutul umbrelor, unde el nu putea nici să o urmeze, nici n-ar fi fost bine primit, încercă să găsească încurajări în amintirea vocii robuste a doctorului Entwhistle.

— Se va face bine. Are apendicită. O ducem imediat la spital. O operează la noapte și, cu puțin noroc, se întoarce acasă în câteva zile. Dar nu ca să muncească în gospodărie, ai grijă; stăm de vorbă mai târziu. Acum hai să dăm telefon. Și nu mai intra în panică, omule. Nu se moare din apendicită.

Dar se murea. Se murea la anestezie, se murea pentru că intervenea peritonita, se murea când chirurgul făcea o greșeală. Citise despre asemenea cazuri. Era lipsit de speranță.

Când targa fu ridicată și împinsă cu pricepere în ambulanță, se întoarse și privi spre Scudder’s Cottage. Ura casă, ura ceea ce-i făcuse lui, ceea ce-l silise pe el să facă. Era blestemată, ca și el. Doamna Jago rămăsese în prag, ținându-l pe Anthony în brațele ei neexperimentate; gemenele stăteau tăcute în stânga și în dreapta ei. Telefonase la Eroul Local să ceară ajutor și George Jago o adusese cu mașina imediat, ca să stea cu copiii până se întorcea el. Nu avusese pe cine altcineva să cheme. Îi telefonase domnișoarei Alice Mair la Martyr’s Cottage, dar nu răspunsese decât robotul. Doamna Jago ridică mânuța lui Anthony luându-și la revedere cu un gest, apoi se aplecă să vorbească cu gemenele. Ascultătoare, fetițele făcură și ele semn cu mâna. Blaney se urcă în ambulantă și ușile fură închise ferm.

Ambulanța se hurduca și se legăna ușor prin iarbă, apoi, ajungând la șoseaua îngustă de pe promontoriu, acceleră spre Lydsett. Deodată viră, și Blaney fu aproape aruncat de pe banchetă. Infirmierul așezat în fața lui înjură.

— Un nebun care merge prea repede.

Dar el nu răspunse. Stătea foarte aproape de Theresa, ținându-i în continuare mâna într-a lui, rugându-se ca și când ar fi putut bate la urechile lui Dumnezeu, în care nu mai crezuse de la vârsta de șaptesprezece ani. „N-o lăsa să moară! N-o pedepsi pe ea, pentru mine! Voi crede. Voi face orice. Mă pot schimba, pot fi altul. Pedepsește-mă pe mine, dar nu pe ea. Doamne, las-o să trăiască!”

Deodată se trezi, din nou, în cimitirul acela micuț și înspăimântător, auzind mormăitul vocii părintelui McKee, cu Theresa alături, simțindu-i

mânuța rece într-a sa. Pământul era acoperit cu iarbă sintetică, dar o movilă rămăsese dezgolită și el văzu, din nou, tăietura proaspătă, aurie, a solului. Nu știuse că pământul din Norfolk putea avea o culoare atât de bogată. O floare albă căzuse dintr-o coroană, un boboc firav, torturat, de nerecunoscut, cu un ac înfipt în tulpina înfășurată; fu cuprins de o pornire aproape nestăvilită de a-l ridica înainte de a fi acoperit cu pământ și îngropat în mormânt, de a-l lua acasă, a-l pune în apă și a-l lăsa să moară în pace. Trebui să facă efortul de a se ține drept, de a nu se apleca pentru a-l ridica. Dar nu îndrăznise și bobocul rămăsese acolo, pentru a fi zdrobit și anihilat de primii bulgări de țărână.

O auzi pe Theresa șoptind și se aplecă atât de aproape de ea să asculte, încât îi putea simți respirația.

— Tată, voi muri?

— Nu, nu.

Aproape strigă cuvântul, o sfidare urlată morții; îl văzu pe infirmier ridicându-se în picioare. Spuse liniștit:

— Ai auzit ce-a spus doctorul Entwhistle. Nu este decât apendicită.

— Vreau să-l văd pe părintele McKee.

— Mâine. După operație. Am să-i spun. O să te viziteze. Nu voi uita. Îți promit. Acum, stai liniștită.

— Tată, vreau acum, înainte de operație. Trebuie să-i spun ceva.

— Îi spui mâine.

— Pot să-ți spun ție? Trebuie să spun cuiva, acum.

Răspunse aproape încrâncenat:

— Mâine, Theresa. Lasă pe mâine.

Apoi, îngrozit de propriul egoism, șopti:

— Spune-mi mie, iubita mea, dacă trebuie. Și închise ochii ca ea să nu-i poată vedea groaza, neajutorarea.

Ea șopti:

— În noaptea când a murit domnișoara Robarts. M-am furișat la ruinele catedralei. Am văzut-o cum a intrat alergând în mare. Tată, am fost acolo.

El spuse cu voce răgușită:

— Nu are importanță. Nu trebuie să-mi mai spui nimic.

— Dar vreau să spun. Trebuia să-ți fi spus mai de mult. Te rog, tată.

El își puse și cealaltă mână peste mâna ei.

— Spune-mi.

— Mai era cineva acolo. Am văzut-o îndreptându-se pe promontoriu, spre mare. Era doamna Dennison.

Se simți cuprins de ușurare, val după val, ca o mare purificatoare, caldă, vara. După o clipă de tăcere, auzi din nou vocea ei:

— Tată, ai să spui cuiva, poliției?

— Nu, răspunse el. Mă bucur că mi-ai spus mie, dar nu este important. Nu înseamnă nimic. Nu făcea decât să se plimbe la lumina lunii. Nu voi spune nimănui.

— Nici că eu am fost pe promontoriu în noaptea aceea?

— Nu, o asigură el hotărât, nici măcar asta. În orice caz, nu încă. Dar mai stăm de vorbă, să vedem ce avem de făcut, după operație.

Și, pentru prima dată, putu să creadă că vor mai avea timp, după operație.

51.

Biroul domnului Copley se afla în partea din spate a Vechii Parohii și dădea spre gazonul neîngrijit și cele trei rânduri de tufișuri răvășite de vânt, pe care soții Copley le numeau boscheți. Era singura încăpere din casă în care Meg nici nu visa să intre fără a bate la ușă și era recunoscută ca locul lui special, ca și cum el ar mai fi fost încă în serviciul parohiei și ar fi avut nevoie de un sanctuar liniștit în care să-și pregătească predica săptămânală sau unde să stea de vorbă cu enoriașii veniți la el să-i ceară sfat. Aici citea el în fiecare zi rugăciunea de dimineață și pe cea de seară, având drept congregație pe soția sa și pe Meg, ale căror voci feminine, slabe, dădeau răspunsurile și citeau, pe rând, versurile psalmilor. În prima zi a venirii ei aici, domnul Copley îi spusese cu blândețe și lipsit de jenă: „În fiecare zi rostesc în biroul meu slujbele cele mai importante, dar te rog să nu te simți obligată să participi, dacă nu dorești”.

Ea preferase să participe, la început, din politețe, iar ulterior pentru că ritualul zilnic, ritmul frumos, aproape uitat care îi reda credința, dădeau zilei o formă binevenită. Biroul însuși, între toate încăperile locuinței urâte, dar confortabile, părea să reprezinte siguranța inviolabilă, o stâncă într-un ținut obosit, de care se izbeau în van toate amintirile rele, nedorite ale anilor de școală, micile iritări ale vieții cotidiene, chiar și groaza inspirată de Fluieraș și amenințarea pe care o reprezenta centrala nucleară. Doamna Dennison se îndoia că se petrecuseră aici schimbări importante, de când

intrase în posesia primului preot victorian. Un perete era acoperit de cărți, o bibliotecă teologică pe care presupunea că domnul Copley o consulta acum foarte rar. Vechiul birou de mahon era, de obicei, gol; Meg bănuia că el își petrecea cea mai mare parte a timpului în fotoliul ușor, din care se vedea grădina. Trei pereți erau acoperiți de tablouri; optarul de canotori de pe vremea studenției, cu șepcile ridicol de mici deasupra chipurilor tinere și grave, cu mustață; viitorii absolvenți ai colegiului teologic; acuarele insipide în rame aurii, cândva proprietatea unui strămoș din epoca victoriană; gravuri ale catedralei din Norwich, nava celei de la Winchester și trama octogonală a celei de la Ely. Într-o parte a căminului bogat ornamentat, în stil victorian, se afla un unic crucifix. Lui Meg i se părea foarte vechi și, probabil, valoros pe măsură, dar nu întrebase niciodată. Trupul lui Cristos era un trup de om tânăr, întins în ultima-i agonie, parcă strigând din gura deschisă, triumfător sau sfidător, către Dumnezeul care îl părăsise. Nimic altceva din birou nu respira putere, nu inspira tulburare; mobilierul, obiectele, tablourile, toate vorbeau despre ordine, certitudine, speranță. Acum, bătând și așteptând ca domnul Copley să răspundă blând „Intră", doamna Dennison își spuse că avea nevoie de mângâierea pe care i-o putea da atât confortul camerei, cât și ocupantul ei.

Stătea în fotoliul lui, cu o carte în brațe și dădu să se ridice înțepenit, când ea intră în cameră.

— Vă rog, nu vă ridicați. Aș dori să vă vorbesc între patru ochi, dacă nu deranjez, câteva minute.

Văzu imediat strălucirea neliniștii în ochii albaștri, spălăciți. Se gândi: „Se teme că-l anunț că plec". Spuse blând, dar ferm:

— Ca preot. Aș dori să vă consult ca preot.

El lăsă cartea jos. Ea observă că era cea pe care el și soția sa o aleseseră vinerea trecută din biblioteca pentru călătorii, cel mai recent volum semnat de H.R.F. Keating. Și el și Dorothy Copley iubeau povestirile polițiste; o irita întotdeauna faptul că soțul și soția considerau de la sine înțeles, că el trebuia să citească primul cartea. Această inoportună amintire a egoismului lui domestic, căpătă pentru o clipă o importanță disproporționată; se întrebă de ce simțise că el ar putea-o ajuta. Și totuși, avea ea dreptate să-l critice pentru prioritățile maritale pe care însăși Dorothy Copley le stabilise și impusese încetul cu încetul, acum cincizeci și trei de ani? Își spuse că ea venise să ceară sfatul preotului, nu bărbatului. N-aș întreba instalatorul cum

își tratează nevasta și copiii, înainte de a-l lăsa să repare rezervorul care curge.

Domnul Copley îi făcu semn să se așeze pe celălalt fotoliu, iar ea îl trase în fața lui. El își însemnă pagina cu semnul de carte, din piele, punând în gest o atenție deliberată, apoi o așeză pe masă cu grija cu care ar fi umblat cu o carte de rugăciuni și își încrucișă mâinile deasupra ei. I se părea că bărbatul din fața ei se strânsese în el însuși și se apleca puțin înainte cu capul lăsat într-o parte, așa cum ar fi făcut în confesional. Meg nu avea nimic de mărturisit, voia să pună o singură întrebare care, în simplitatea ei, părea să atingă chiar miezul credinței ei ortodoxe, recunoscută, dar nu dogmatică.

— Când ne aflăm în fața unei decizii, a unei dileme, cum știm ce este bine să facem? întrebă ea.

I se păru că citea pe fața lui blândă, un semn de relaxare, de parcă ar fi fost recunoscător pentru o întrebare mai puțin oneroasă decât se așteptase. Dar nu răspunse imediat.

— Ne va spune conștiința, dacă știm să o ascultăm.

— Vocea mică, liniștită ca vocea Domnului?

— Nu *ca* vocea Domnului, Meg. Conștiința *este* chiar vocea Domnului, a Sfântului Duh, care sălășluiește în ea. La slujba de Rusalii, ne rugăm, într-adevăr, să avem judecata dreaptă în tot ce întreprindem.

Ea insistă blând:

— Totuși, cum putem fi siguri că propria noastră voce, dorințele noastre subconștiente sunt ceea ce auzim? Mesajul pe care așteptăm cu atâta atenție să-l primim trebuie trecut prin propria noastră experiență, personalitate, ereditate, prin nevoile noastre interioare. Ne putem desprinde vreodată de planurile și dorințele propriilor noastre inimi? Nu cumva conștiința ne spune ceea ce vrem cel mai mult să auzim?

— Mie nu mi s-a întâmplat. Pe mine, conștiința m-a îndrumat împotriva propriilor mele dorințe.

— Sau ceea ce credeați la vremea respectivă că erau dorințele dumneavoastră.

Dar afirmația îl apăsa prea tare. Rămase tăcut, clipind rapid, de parcă își căuta inspirația în cuvântări și predici vechi, în texte bine cunoscute. După o scurtă pauză, spuse:

— Am găsit util să consider conștiința un instrument, poate unul cu coarde. Mesajul este în muzică, dar dacă nu întreținem permanent

instrumentul și nu îl folosim încontinuu, în mod regulat și disciplinat, primim numai un răspuns imperfect.

Meg își aminti că domnul Copley fusese violonist amator. Mâinile-i erau acum prea afectate de reumatism pentru a mai ține instrumentul, dar vioara se afla încă în cutia ei, pe un colț al biroului. Poate că pentru el metafora avea sens, pentru ea, însă, nu însemna nimic.

— Totuși, chiar dacă mie îmi spune conștiința că este bine, în sensul legii morale sau chiar al legilor țării, tot nu înseamnă că am scăpat de responsabilitate. Să presupunem, că ascult de conștiință și fac ceea ce îmi dictează ea, dar fac rău, pun în pericol pe altcineva.

— Trebuie să facem ceea ce știm că este bine și să lăsăm consecințele să le judece Domnul.

— Dar orice decizie umană trebuie să ia în considerație consecințele probabile; tocmai asta înseamnă decizia. Cum putem separa cauza de efect?

— N-ar fi mai bine să-mi spui ce te frământă? Dacă crezi că poți, bineînțeles, spuse domnul Copley.

— Nu este secretul meu, de aceea nu pot să vorbesc. Dar, să vă dau un exemplu. Să presupunem că știu despre cineva care fură în mod obișnuit de la patronul lui. Dacă îl dau în vileag, va fi concediat, căsătoria va fi periclitată, soția și copiii vor avea de suferit. Aș putea considera că magazinul sau firma respectivă poate suporta o pierdere de câteva lire pe săptămână, decât să produc atâta suferință unor ființe nevinovate.

Domnul Copley rămase tăcut câteva clipe, apoi spuse:

— Conștiința te-ar putea îndemna să stai de vorbă mai curând cu hoțul, decât cu patronul lui. Îi explici că știi totul, îl convingi să înceteze. Desigur, va trebui să returneze banii, înțeleg că aici ar putea există unele dificultăți de ordin practic.

Femeia îl privi, frământându-se cu dificila problemă, cu sprâncenele încruntate, construindu-și în minte imaginea mitică a tatălui și soțului-hoț transpunând problema morală în adevăr real.

— Dar dacă el, zise doamna Dennison, nu vrea sau nu poate să nu mai fure?

— Nu poate? Dacă furtul este o pornire irezistibilă, atunci, desigur, are nevoie de ajutor medical. Da, firește, ar trebui încercat și așa, deși, nu sunt prea convins de succesul psihoterapiei.

— Nu vrea sau promite să nu mai fure, dar continuă să o facă.

— Trebuie, totuși, să acționezi așa cum îți dictează conștiința. Nu putem judeca întotdeauna consecințele. În cazul pe care ți l-ai imaginat, să lași omul să fure în continuare, ar însemna să contribui la necinste. Odată ce ai descoperit ce se întâmplă, nu te mai poți preface că n-ai știut, nu poți abdica de la responsabilitate. Cunoașterea atrage după sine responsabilitatea; acest adevăr este valabil pentru Alex Mair la centrala nucleară de la Larksoken, cum este și în biroul de la el de-acasă. Ai spus că acei copii ar avea de suferit dacă ai vorbi; dar ei suferă deja prin necinstea tatălui lor și la fel se întâmplă cu femeia care beneficiază de pe urma furtului. Pe urmă, trebuie să mai ai în vedere și restul personalului: poate vor fi suspectați pe nedrept. Necinstea, dacă nu este depistată, se poate agrava, astfel încât, în cele din urmă, soția și copiii vor da de necazuri mai mari, decât dacă el s-ar opri acum. De aceea, cel mai bine este să ne concentrăm pe ceea ce este bine și să lăsăm consecințele în seama lui Dumnezeu.

Meg voia să spună: „Chiar dacă nu mai suntem siguri că El există? Chiar dacă acesta pare doar un alt fel de a scăpa de responsabilitatea de care mi-ați spus că nu trebuie și nu putem să fugim?” Dar constată cu remușcare, că domnul Copley părea să fi obosit și nu-i scăpă nici privirea pe care acesta o aruncase pe furiș cărții.

Domnul Copley voia să se întoarcă la inspectorul Ghote, detectivul lui Keating, care, în ciuda incertitudinilor sale, ajungea, în cele din urmă, acolo unde trebuia, pentru că așa se întâmplă în ficțiune: problemele se rezolvă, răul este înfrânt, dreptatea se restabilește și moartea însăși nu este decât un mister ce se rezolvă în ultimul capitol. Era un om foarte bătrân. Nu era corect să-l deranjeze. Voia să-și așeze mâna pe mâneca lui și să-i spună că totul era în regulă, că nu avea de ce să-și facă griji. În loc de toate acestea, Meg se ridică și, folosind pentru întâia dată apelativul care îi veni pe buze atât de natural, spuse minciuna liniștitoare.

— Vă mulțumesc, Părinte, mi-ați fost de mare ajutor. Acum văd lucrurile mai limpede. Voi ști ce am de făcut.

52.

Fiecare cotitură și denivelare a potecii năpădite de ierburi, ce ducea la poarta de acces spre promontoriu, îi era atât de cunoscută lui Meg, încât nici nu trebuia să mai urmărească lumina săltăreață, ca o lună, a lanternei;

vântul, întotdeauna capricios la Larksoken, părea să-și mai fi domolit furia. Dar, când ajunse pe o mică ridicătură de unde se vedea Martyr's Cottage, vântului îi reveni puterea și se năpusti asupra ei, ca și când ar fi dorit s-o smulgă de pe pământ și s-o trimită într-un vârtej înapoi, la adăpostul și pacea Vechii Parohii. Nu-l înfruntă cu pieptul înainte, ci se încovoie împotriva lui, cu capul plecat, cu geanta zbătându-i-se pe umăr, strângându-și eșarfa în jurul capului cu amândouă mâinile, până ce furia vântului trecu și ea putu să stea din nou dreaptă. Cerul arăta și el semnele furtunii; stelele străluceau, dar foarte departe, luna se clătina frenetic printre norii zdrențuiți, ca un felinar de hârtie bătut de vânt. Înaintând cu greu spre Martyr's Cottage, Meg simțea că întreg promontoriul, în jurul ei, intrase în vârtejul haosului, iar ea nu mai putea discerne dacă în urechi îi vâjâia vântul, sângele sau marea frământată. Când, în cele din urmă, ajunse, cu sufletul la gură, la ușa de stejar, se gândi pentru prima oară la Alex Mair și se întrebă ce va face dacă el este acasă. I se păru ciudat că nu se gândise mai devreme la această posibilitate.

Știa că nu era în stare să dea ochii cu el, nu acum, nu încă. Dar cea care răspunse la apelul soneriei fu Alice.

— Ești singură? întrebă Meg.

— Da, sunt singură. Alex este la Larksoken. Intră, Meg.

Meg își scoase haina și eșarfa, le agăță în cuier, apoi o urmă pe Alice în bucătărie. Era evident că ocupația acesteia fusese de a corecta șpalturi. Acum își reluă locul la birou, se răsuci către Meg și o privi cu gravitate, pe când se așeza în locul ei obișnuit, de lângă cămin. Câteva minute, niciuna nu vorbi. Alice purta o fustă lungă, maro, din lână subțire și o bluză încheiată cu nasturi până sub bărbie, iar pe deasupra, un șorț plisat, fără mâneci, cu dungi subțiri, maro și roșii, lung până în pământ. Îi conferea o demnitate hieratică, aproape un aspect sacerdotal de autoritate cumpănită, care, totuși, inspira confort și familiaritate. În cămin ardea focul de lemne, umplând încăperea cu un miros pătrunzător de toamnă; vântul, redus la tăcere de pereții groși, de secol al XVI-lea, suspina și ofta prietenos pe horn. Din când în când își revărsa în jos puterea și buștenii șuierau cuprinși de flăcări vii. Îmbrăcămintea, lumina focului, mirosul de lemn ars, amestecat cu un altul, mai subtil, de ierburi și pâine caldă, îi erau bine cunoscute lui Meg din numeroasele seri liniștite, petrecute aici împreună și îi erau foarte dragi inimii. Dar seara aceasta se anunța diferită,

înspăimântătoare. După această seară, bucătăria nu va mai fi niciodată aceeași, pentru ea.

— Te întrerup? întrebă.

— Bineînțeles, ceea ce nu înseamnă că nu sunt bucuroasă de întrerupere.

Meg se aplecă să scoată un plic mare, maroniu, din geantă.

— Ți-am adus înapoi primele cincizeci de pagini de corecturi. Am făcut ce m-ai rugat, am citit și am îndreptat numai greșelile de tipar.

Alice luă plicul și, fără să-l verifice, îl puse pe birou.

— Asta am și vrut. Sunt atât de obsedată de exactitatea rețetelor, încât mie îmi scapă uneori greșelile de text. Sper că n-a fost chiar o corvoadă.

— Nu, Alice, mi-a făcut plăcere. Mi-a adus aminte de Elizabeth David.

— Sper că nu prea mult. Este atât de grozavă, încât mi-e teamă să nu mă influențeze prea tare.

Urmă o tăcere. Meg își spuse: vorbim ca și cum am fi învățat dialogul pe dinafară, nu chiar ca două străine. Dar ca oamenii care își caută cuvintele cu grijă, deoarece spațiul dintre ei este încărcat de gânduri periculoase. De fapt, cât de bine o cunosc? Ce mi-a spus despre ea? Doar câteva detalii despre viața pe care a dus-o alături de tatăl ei, fragmente de informații, câteva fraze aruncate în cursul conversațiilor, ca un chibrit scăpat din mână ce luminează fulgerător contururile unui vast teren neexplorat. Eu i-am mărturisit aproape totul despre mine, copilăria, tulburările rasiale de la școală, moartea lui Martin. Dar a fost prietenia noastră egală? Ea știe despre mine mai mult decât oricare altă ființă umană. Tot ce știu eu despre Alice este că gătește foarte bine.

Era conștientă că prietena o privea insistent, întrebător.

— Doar nu te-ai luptat atât cu vântul, numai ca să-mi restitui cele cincizeci de pagini, zise Alice.

— Trebuie să-ți vorbesc.

— Chiar asta faci.

La rândul ei, Meg o privi pe Alice fără să clipească.

— Cele două fete, Caroline și Amy, lumea spune că ele au ucis-o pe Hilary Robarts. Asta crezi și tu?

— Nu. De ce întrebi?

— Nici eu nu cred. Oare poliția va încerca să pună crima pe seama lor?

Alice vorbi cu răceală:

— Nu cred. N-ar fi o idee prea dramatică? De ce ar face-o? Inspectorul șef Rickards mi se pare un ofițer onest și conștiincios, chiar dacă nu

deosebit de inteligent.

— Da, dar pentru ei este convenabil, nu-i așa? Doi suspecți morți. Cazul închis. Nu mai moare nimeni.

— Erau suspectate? Pari să te bucuri mai mult de încrederea lui Rickards decât mine.

— Nu aveau alibiuri. Angajatul acela de la Larksoken cu care se credea că este logodită Caroline – Jonathan Reeves, parcă se numește, nu-i așa? – a mărturisit, se pare, că ei doi nu fuseseră împreună în noaptea cu pricina. Caroline l-a forțat să mintă. Toată lumea la Larksoken a aflat. Și se vorbește în tot satul, desigur. M-a sunat George Jago să-mi spună.

— Deci, n-au avut alibiuri. Dar nici alții n-au avut – de exemplu, tu. Faptul că nu ai alibi nu este o dovadă de vină. Întâmplător, nici eu n-am avut. Eu am stat acasă toată seara aceea, dar mă îndoiesc că aș putea dovedi.

Da, acesta era momentul la care Meg se gândise tot timpul, încă de când fusese comisă crima, momentul adevărului de care se temuse. Vorbi cu buze uscate, greoaie:

— Dar n-ai stat acasă, nu-i așa? Când am fost aici, în bucătărie, luni dimineață, i-ai spus inspectorului șef că ai rămas acasă, dar nu era adevărat.

Urmă un moment de tăcere. Apoi, Alice, zise calmă:

— Asta ai venit să-mi spui?

— Știu că poți să-mi explici. Este ridicol că întreb. Numai că mă tot gândesc de atâta vreme. Pe urmă, ești prietena mea. Un prieten trebuie să aibă libertatea de a întreba. Trebuie să existe onestitate și încredere.

— Ce să întrebi? Trebuie să vorbești neapărat ca cel care dă sfaturi tinerilor căsătoriți?

— Să te întreb de ce ai declarat poliției că ai fost acasă la ora nouă. Nu erai. Eu am fost aici. După ce au plecat soții Copley, am simțit brusc nevoia să te văd. Am încercat la telefon, dar mi-a răspuns robotul. N-am lăsat niciun mesaj; nu avea rost. Am venit până aici. Casa era goală. Lumina era aprinsă în camera de zi și în bucătărie, iar ușa încuiată. Te-am strigat. Cânta muzica foarte tare. Răsunau acorduri triumfătoare. Dar nu era nimeni acasă.

Alice rămase tăcută. Apoi, răspunse molcom:

— M-am dus să mă plimb, să mă bucur de lumina lunii. Nu mă așteptam la vizite neanunțate. În afară de tine, nimeni nu vine fără să anunțe, iar tu, știam că erai la Norwich. Totuși, am luat măsuri de prevedere împotriva intrușilor, am încuiat ușa. Cum ai intrat?

— Cu cheia ta. Doar n-ai uitat Alice. Acum un an mi-ai dat o cheie. Am păstrat-o.

Alice se uită la ea, și Meg văzu în ochii ei amintirea faptelor, supărarea chiar, iar înainte de a-și întoarce privirea, începutul unui zâmbet trist.

— Uitasem complet. Ce lucru extraordinar! Nu m-ar fi îngrijorat, chiar dacă îmi aminteam. Doar credeam că ești la Norwich. Totuși, nu mi-am adus aminte. Avem atâtea chei la casă, unele aici, altele la Londra. Nu mi-ai amintit niciodată că ai o cheie.

— Ba da, ți-am amintit o dată, dar mi-ai spus s-o păstrez. Am fost stupidă să cred că acea cheie însemna ceva: încredere, prietenie, un semn că Martyr’s Cottage era întotdeauna deschisă pentru mine. Mi-ai spus că poate, într-o zi, voi avea nevoie de ea.

Alice izbucni în râs.

— Și într-adevăr ai avut nevoie s-o folosești. Ce ironie! Dar nu-ți stă în fire să intri neinvitată, nu când nu sunt eu aici. N-ai mai făcut-o niciodată.

— Nu știam că nu ești acasă. Luminile erau aprinse, am sunat, se auzea muzică. Când am sunat a treia oară și tot nu mi-ai deschis, mi-a fost teamă că ți s-a făcut rău, că nu poți striga după ajutor. Așa că am descuiat. Am intrat într-o revărsare de muzică superbă. Am recunoscut simfonia lui Mozart în sol minor. Lui Martin îi plăcea foarte mult. Ce muzică extraordinară ai ales.

— N-am ales-o eu. Am dat doar drumul la magnetofon. Ce-aș fi putut alege? Un recviem pentru trecerea în neființă a unui suflet în care nu credeam?

Meg continuă ca și cum nici n-ar fi auzit-o:

— M-am dus în bucătărie. Lumina era aprinsă și acolo. Mă aflam pentru prima dată singură în această încăpere. Deodată m-am simțit un intrus. Am simțit că nimic din tot ce se afla aici nu avea vreo legătură cu mine. Am simțit că nu aveam dreptul să mă găsesc aici. De aceea am plecat fără să las niciun mesaj.

— Aveai dreptate, zise Alice, cu tristețe. Nu aveai niciun drept aici. Ai avut atât de mult nevoie să mă vezi, încât ai traversat promontoriul singură, înainte de a afla că Fluierașul a murit?

— Nu mi-a fost teamă. Promontoriul este atât de golaș. Nu ai unde să te ascunzi; pe urmă, știam că odată ajunsă la Martyr’s Cottage, aveam să fiu cu tine.

— Nu, tu nu te sperii ușor, nu-i așa? Acum ți-e frică?

— De tine nu, de mine. Mi-e teamă de ce gândesc.
— Deci, casa era goală. Mai este și altceva? Evident mai ai ceva să-mi spui.
— Mesajul, răspunse Meg, de pe robotul tău telefonic; dacă l-ai fi primit, într-adevăr, la opt și zece, ai fi telefonat la gara din Norwich și mi-ai fi lăsat un mesaj să te sun. Știai cât de mult respingeau soții Copley ideea de a merge să stea la fiica lor. Nimeni de pe promontoriu nu mai știa acest lucru. Soții Copley nu s-au plâns niciodată nimănui, iar eu nu ți-am spus doar ție. Ai fi telefonat, Alice. S-ar fi putut anunța la megafonul gării și i-aș fi putut aduce înapoi acasă. Te-ai fi gândit să faci asta.
— O minciună pentru Rickards, care s-ar putea explica prin comoditate, prin dorința de a evita complicațiile și un moment de neglijență și lipsă de sensibilitate. Asta e tot?
— Cuțitul. Cuțitul mijlociu din setul tău. Lipsea. În momentul acela, faptul nu mi-a spus nimic, desigur, dar setul arăta ciudat, descompletat. Eram atât de obișnuită să văd cele cinci cuțite laolaltă, aranjate de la cel mai mare la cel mai mic. Acum este iar la locul lui. Era aici și luni dimineață, după crimă, când te-am vizitat. Dar duminică seara nu era.
Voia să strige: „Nu se poate să-l folosești! Alice, nu-l folosi!” în schimb, se forță să continue, să-și păstreze vocea calmă, să nu ceară asigurări, înțelegere.
— A doua zi dimineață, când mi-ai telefonat să-mi spui că Hilary a murit, nu ți-am spus nimic de vizita mea. Nu știam ce să cred. Nu că te-aș fi bănuit pe tine; mi s-ar fi părut imposibil, încă mi se pare. Dar aveam nevoie de timp, să mă gândesc. Se apropia de prânz când m-am hotărât să vin aici.
— Și m-ai găsit cu inspectorul șef Rickards, m-ai auzit mințind. Ai văzut cuțitul la locul lui, în set. Totuși, n-ai spus nimic atunci și nici de atunci încoace, nici măcar lui Adam Dalgliesh, presupun.
Era o lovitură vicleană. Meg răspunse:
— N-am vorbit cu nimeni. Cum aș fi putut? Nu înainte de a vorbi cu tine. Știam că trebuie să fi avut un motiv temeinic să minți.
— Apoi, presupun că încetul cu încetul, poate chiar fără să vrei, ai început să realizezi care ar putea fi motivul.
— Nu m-am gândit că tu ai omorât-o pe Hilary Robarts. Este fantastic, ridicol, fie numai și să rostesc asemenea cuvinte, să mă gândesc să te suspectez. Dar cuțitul lipsea, iar tu nu erai acolo. Ai mințit și eu nu înțelegeam de ce. Nici acum nu înțeleg. Mă întreb pe cine acoperi. Iar

uneori – iartă-mă, Alice – uneori mă întreb dacă n-ai fost acolo când a omorât-o, dacă nu ai stat de pază, dacă nu l-ai privit, poate chiar ajutându-l să taie părul.

Alice rămăsese nemișcată, de parcă mâinile cu degetele lungi, odihnindu-se pe genunchi și pe cutele șorțului, ar fi fost sculptate în piatră.

— N-am ajutat pe nimeni – și nimeni nu m-a ajutat pe mine. Pe plajă se aflau numai două persoane, Hilary Robarts și cu mine. Am plănuit singură și am înfăptuit singură.

Rămaseră tăcute o clipă. Meg simțea o mare răceală. Auzi cuvintele și știu că sunt adevărate. Știuse, oare, de la început? Se gândi: nu voi mai sta niciodată alături de ea aici, în bucătărie, nu voi mai afla niciodată pacea și siguranța pe care le-am simțit aici. O amintire nepotrivită îi veni în minte: ea, stând tăcută în același fotoliu, privind-o pe Alice cum făcea cornulețe; cernea făina pe o placă de marmură, adăuga bucățele de unt, spărgea ouă, apoi amesteca aluatul cu degetele ei lungi, încorporând făina, până se forma bulgărele auriu de cocă.

— Au fost mâinile tale, spuse. Mâinile tale au strâns cureaua în jurul gâtului ei, mâinile tale au tăiat părul, mâinile tale au încrustat litera L pe fruntea ei. Ai plănuit singură și ai făcut totul singură.

— A fost nevoie de curaj, totuși mai puțin decât ți-ai imagina. A murit foarte repede, foarte ușor. Am avea noroc dacă ne-am duce și noi ca ea, fără durere. Nici măcar n-a avut timp să-i fie frică. A avut o moarte mai ușoară decât am putea spera majoritatea dintre noi. Cât privește ceea ce a urmat, nimic n-a mai contat. Nu pentru ea. Nici chiar pentru mine. Era moartă. Ceea ce le faci celor vii consumă emoțiile mari – curajul, ura și iubirea.

După o clipă de tăcere, Alice continuă:

— În dorința ta de a dovedi că sunt o criminală, să nu confunzi suspiciunea cu dovada. Nu poți dovedi nimic din toate acestea. Recunosc, spui că lipsea cuțitul, dar aici trebuie ales între mărturia ta și mărturia mea. Iar dacă ai fi crezută, aș putea afirma că m-am dus să fac o scurtă plimbare pe promontoriu și criminalul a profitat de ocazie.

— După care l-a pus la loc? Nici n-ar fi avut de unde să știe că se afla acolo.

— Bineînțeles că ar fi știut. Toată lumea știe că mă ocup de bucătărie, iar un bucătar are întotdeauna cuțite ascuțite. Și-apoi, de ce nu l-ar fi pus la loc?

— Dar cum ar fi putut intra? Ușa era încuiată.

— Nu există decât mărturia ta în acest sens. Eu pot să spun că am lăsat-o descuiată. Așa obișnuiesc locuitorii de pe promontoriu.

Meg voia să strige: „Alice, nu. Nu plănui alte minciuni. Lasă să existe măcar între noi adevărul”. Dar spuse:

— Și portretul, fereastra spartă, sunt tot mâna ta?

— Firește.

— Dar, de ce? De ce toate aceste complicații?

— Au fost necesare. În timp ce o așteptam pe Hilary să iasă din mare, am zărit-o pe Theresa Blaney. A apărut ca din pământ pe marginea falezei, lângă ruinele catedralei. N-a stat decât o clipă, pe urmă a dispărut. Dar am văzut-o. Nu puteam s-o confund la lumina lunii.

— Dar, dacă ea nu te-a văzut, dacă nu a fost acolo când… când a murit Hilary…

— Nu înțelegi? Însemna că tatăl ei nu avea alibi. M-a surprins întotdeauna la Theresa faptul că nu mințea niciodată, a avut o educație religioasă foarte strictă. Dacă spunea poliției că în noaptea aceea ieșise pe promontoriu, Ryan s-ar fi aflat în mare pericol. Și chiar dacă ar fi avut atâta judecată încât să mintă, cât timp ar fi putut ascunde adevărul? Poliția avea să o trateze cu blândețe în timpul interogatoriului. Rickards nu este o brută. Dar unui copil obișnuit să spună numai adevărul îi va veni greu să mintă convingător. Când m-am întors aici după ce am ucis-o, am ascultat mesajul înregistrat de robot. M-am gândit că Alex și-ar putea schimba planul și ar putea telefona. Abia atunci, când era prea târziu, am recepționat mesajul lui George Jago. Am știut că această crimă nu mai poate fi pusă în seama Fluierașului. Trebuia să-i asigur lui Ryan Blaney un alibi. Așa, că am încercat să-l sun, să-i spun că voi trece să iau tabloul. Când am văzut că nu prind legătura, mi-am dat seama că trebuia să mă duc la Scudder’s Cottage, cât mai curând posibil.

— Puteai să iei, pur și simplu, tabloul, să bați la ușă ca să anunți că l-ai luat, și, în felul acesta, l-ai fi văzut. Era o dovadă suficientă că el fusese acasă.

— Dar ar fi părut o acțiune deliberată, plănuită cu grijă. Ryan îmi spusese clar că nu dorea să fie deranjat, că nu trebuia decât să iau tabloul. Nu încăpea nicio îndoială. Adam Dalgliesh fusese de față când Ryan își exprimase această dorință. Iar el, nu este un vizitator oarecare, ci unul dintre cei mai inteligenți detectivi ai Scotland Yard-ului. Nu, trebuia să am o scuză valabilă pentru că sunasem la ușa lui Ryan.

— Așa că ai pus tabloul în portbagajul mașinii, iar lui i-ai spus că dispăruse din magazie?

Meg găsea extraordinar faptul că oroarea putea fi subsumată curiozității, nevoii de a afla. Parcă ar fi pus la punct complicatele aranjamente ale unei mese la iarbă verde.

— Exact. Ryan nu avea cum să-și dea seama că eu luasem tabloul numai cu un minut mai devreme. Desigur, faptul că era pe jumătate beat, mi-a fost de mare ajutor. Nu chiar atât de beat cum i l-am descris lui Rickards, dar, în mod evident, incapabil să fi ucis-o pe Hilary Robarts și să se fi reîntors la Scudder’s Cottage, până la zece fără zece.

— Nici măcar cu camioneta sau cu bicicleta?

— Camioneta era la reparat, iar pe bicicletă nu și-ar fi menținut echilibrul. În afară de asta, l-aș fi depășit pe șosea, dacă s-ar fi întors acasă cu bicicleta. Depoziția mea însemna că Ryan era în siguranță, în caz că Theresa ar fi mărturisit că plecase de acasă. După ce am plecat de la el, am traversat promontoriul pustiu. M-am oprit o clipă lângă cazemată și am aruncat pantofii înăuntru. Nu aveam cum să le dau foc, decât arzându-i împreună cu hârtia și sfoara în care fusese împachetat portretul, dar m-am gândit că de la cauciucul ars rămân urme și un miros persistent Nu mă așteptam ca poliția să caute pantofii, pentru că nu credeam că vor găsi vreo urmă. Și, chiar dacă o găseau, nu exista nicio dovadă care să lege exact acea pereche de pantofi, de crimă. Înainte de a-i arunca, i-am spălat bine la robinetul de afară. Ideal ar fi fost să-i duc înapoi, în cufărul cu vechituri, dar n-am îndrăznit să aștept, iar în noaptea aceea știam, că tu fiind plecată la Norwich, ușa trebuia să fie închisă.

— Și ai aruncat tabloul pe fereastra casei lui Hilary?

— Trebuia să scap de el într-un fel sau altul. Astfel ar fi arătat ca un act deliberat de vandalism și ură, iar suspecți erau destui, nu numai printre locuitorii de pe promontoriu. Lucrurile se complicau și mai mult, iar pentru Ryan era încă o mână de ajutor. Nimeni n-ar fi crezut că el și-ar fi distrus creația în mod intenționat. Dar gestul a avut un dublu scop: voiam să intru în casa lui Hilary. Am făcut o spărtură suficient de mare în geam, încât să mă pot strecura înăuntru.

— Dar a fost teribil de periculos. Puteai să te tai, să-ți intre un ciob în pantofi. Iar atunci erai încălțată cu pantofii tăi; de Bumble scăpaseși.

— Am cercetat tălpile cu multă grijă. Și am fost deosebit de atentă când am pășit. Hilary lăsase luminile aprinse la parter, așa că n-a trebuit să-mi

aprind lanterna.
— Dar, de ce? Ce căutai? Ce sperai să găsești?
— Nimic. Voiam să scap de curea. Am strâns-o bine și am pus-o în sertarul din dormitor, printre celelalte curele, ciorapi, batiste și șosete ale ei.
— Totuși, dacă o examina poliția, n-ar fi găsit amprentele ei.
— Nici pe ale mele. Încă nu-mi scosesem mănușile. Pe urmă, de ce ar fi examinat-o? S-ar fi gândit că ucigașul a folosit propria lui curea pe care a luat-o cu sine. Cel mai puțin bănuit loc în care criminalul ar fi putut ascunde ceva era însăși casa victimei. De aceea am ales-o. Să zicem, totuși, că poliția ar fi hotărât să cerceteze toate curelele și toate lesele de pe promontoriu; mă îndoiesc că ar fi putut obține vreo amprentă semnificativă de pe o bucată de piele de un centimetru, pe care au atins-o, probabil, zeci de mâini.
— Te-ai străduit destul de mult să-i creezi lui Ryan un alibi, comentă Meg, cu amărăciune. Dar ceilalți suspecți inocenți? Toți erau în primejdie, și încă mai sunt. La ei nu te-ai gândit?
— Mai era unul singur de care îmi păsa, Alex, iar el avea cel mai solid alibi posibil. Ca să intre în centrală și ca să iasă: trebuia să treacă prin filtrul pazei.
— Eu mă gândeam la Neil Pascoe, Amy, Miles Lessingham, chiar și la mine.
— Niciunul dintre voi nu este părinte, răspunzător pentru patru copii lipsiți de mamă. Nu mi s-a părut posibil ca Lessingham să nu fie în stare să-și găsească un alibi, iar dacă, totuși, nu reușea, nu existau dovezi clare împotriva lui. De unde să fi fost? N-a făcut-o el. Dar am sentimentul că bănuiește el ceva. Lessingham nu e prost. Chiar dacă știe, el nu va spune niciodată. Neil Pascoe și Amy își puteau furniza unul altuia alibiul, iar tu, draga mea Meg, te consideri într-adevăr un suspect serios?
— Da, așa m-am considerat. Când Rickards mi-a pus întrebări, m-am simțit din nou în cancelarie la școală, față în față cu figurile acelea reci, acuzatoare, știind că fusesem deja judecată și condamnată, întrebându-mă dacă nu eram, într-adevăr, vinovată.
— Posibila suferință a suspecților nevinovați; chiar și tu ocupai un loc foarte neînsemnat pe lista priorităților mele.
— Acum îi vei lăsa să dea vina pe Caroline și Amy, moarte amândouă și nevinovate?

— Nevinovate? De crimă, da. Poate că ai dreptate și poliția va găsi convenabil să le considere pe ele vinovate, pe una dintre ele sau pe amândouă împreună. Din punctul de vedere al lui Rickards, este preferabil să ai doi suspecți morți, decât niciun arestat. Iar pe ele, nu le mai poate atinge nimic. Moții se află dincolo de râu, de răul pe care îl pot face sau care le poate fi făcut.

— Dar nu e bine, e nedrept.

— Meg, ele sunt moarte. Moarte. Nu mai contează. Nedreptatea este un cuvânt, iar ele au trecut dincolo de puterea cuvintelor. Ele nu mai există. Apoi, viața este nedreaptă. Dacă simți o chemare să faci ceva împotriva nedreptății, atunci concentrează-te asupra nedreptății față de cei aflați în viață. Alex avea dreptul la slujba aceea.

— Dar Hilary Robarts, ea nu avea dreptul la viață? Știu că nu era o persoană agreabilă, nici măcar fericită. Se pare că nu are rude apropiate care să o plângă. Nu lasă în urmă copii mici. Dar i-ai luat ceea ce nimeni nu poate da înapoi. Nu merita să moară. Niciunul dintre noi nu merităm, nu în felul acesta. Nici pe Fluieraș nu l-ar mai fi spânzurat în zilele noastre. De la Tyburn, de la arderea de vie a lui Agnes Poley, am învățat ceva. Nimic din ceea ce a făcut Hilary Robarts nu o condamna la moarte.

— Nu susțin că merita să moară. Nu contează dacă era fericită sau că nu avea copii, sau că nu era utilă nimănui, nici măcar sie însăși. Afirm că eu am vrut ca ea să moară.

— Este un lucru atât de rău, încât eu nu pot să-l înțeleg. Alice, ai comis un păcat de neiertat.

Alice izbucni în râs. Scotea un sunet atât de gutural, aproape fericit, ca și când s-ar fi amuzat cu adevărat.

— Meg, continui să mă uimești. Folosești cuvinte care au dispărut din vocabularul general, chiar și din cel bisericesc, mi se spune. Implicațiile acestui cuvințel sunt în afara posibilităților mele de înțelegere. Dar, dacă vrei să judeci lucrurile în termeni teologici, atunci gândește-te la Dietrich Bonhoeffer. El a scris: „Uneori, trebuie să vrem să fim vinovați”. Ei bine, eu vreau să fiu vinovată.

— Să fii vinovată, da. Dar nu să te simți vinovată. Așa este mai ușor.

— Oh, dar mă simt. Din copilărie am fost făcută să mă simt vinovată. Iar dacă în adâncul tău simți că nu ai nici măcar dreptul să exiști, atunci o vină în plus nu mai contează.

Meg se gândi: nu voi fi niciodată în stare să uit ce s-a întâmplat în această seară, aici. Dar trebuie să aflu tot. Cea mai dureroasă dintre cunoașteri este mai bună decât a ști numai pe jumătate.

— În seara în care am venit să-ți spun că soții Copley plecau la fiica lor…

— În vinerea de după reuniune. Acum treisprezece zile.

— Numai atât a trecut? Mi se pare că timpul și-a modificat dimensiunile. Mi-ai spus să vin să iau masa cu tine când mă întorc de la Norwich. Făcea parte din planul tău, pentru a-ți asigura un alibi? M-ai folosit până și pe mine?

Alice o privi.

— Da. Îmi pare rău. Ai fi putut ajunge aici pe la nouă și jumătate, exact cât să am timp să mă întorc și să pregătesc ceva fierbinte în cuptor.

— Ceva ce ai fi gătit mai devreme, în seara aceea. Era destul de sigur, știind că Alex se ducea la centrală, deci nu te încurca.

— Așa am plănuit. Când ai refuzat, n-am insistat. Ți-ar fi trezit suspiciuni mai târziu, te-ai fi gândit că voiam să-mi stabilesc un alibi. Pe urmă, nu te-aș fi putut convinge să te răzgândești, nu-i așa? Niciodată n-o faci. Dar putea folosi chiar și numai invitația. În mod normal, o femeie nu-și invită prietena ia cină, oricât de lipsită de pretenții ar fi dacă, în același timp, pune la cale o crimă.

— Dacă aș fi acceptat, dacă aș fi apărut la nouă și jumătate, te-aș fi stânjenit, dat fiind că planurile tale ulterioare s-au schimbat. Nu te-ai mai fi putut duce la Scudder's Cottage, ca să-i asiguri lui Ryan alibiul. Și ai fi rămas în posesia pantofilor și a curelei.

— Pantofii ar fi fost cea mai mare problemă. Nu m-am gândit deloc că se va stabili legătura lor cu crima, dar trebuia să scap de ei înainte de ziuă. N-aș fi avut cum să explic de ce eram în posesia lor. Poate că i-aș fi spălat și i-aș fi ascuns, sperând să am a doua zi ocazia să-i pun înapoi, în cufărul cu vechituri. Totuși, ar fi trebuit să găsesc o posibilitate de a-i asigura lui Ryan un alibi. Probabil ți-aș fi spus că nu puteam lua legătura cu el la telefon și că ar trebui să ne ducem imediat până la el, să-i spunem că Fluierașul a murit. Totul este însă foarte academic. Nu mi-am făcut griji. Tu ai spus că nu vii, iar eu am știut că așa va fi.

— Dar am venit. Nu la cină. Totuși, am venit.

— Da, de ce, Meg?

— Un sentiment de deprimare după o zi obositoare, nu mi-a plăcut să-i văd pe soții Copley plecând, nevoia de a te vedea. Nu voiam să mănânc. Am mâncat devreme, pe urmă m-am plimbat pe promontoriu.

Trebuia să mai întrebe ceva.

— Știai că Hilary se ducea să înoate după ce ascultă începutul știrilor. Presupun că toți cei care știau că înoată noaptea erau la curent cu acest lucru. Iar tu te străduiai să-i asiguri lui Ryan un alibi pentru ora nouă și un sfert sau puțin după aceea. Dar, dacă nu se descoperea cadavrul decât a doua zi? Nu s-ar fi știut că a dispărut, decât luni dimineață, când n-ar fi apărut la centrală; atunci i s-ar fi telefonat, pentru a vedea dacă nu era bolnavă. Era chiar posibil să nu facă nimeni nicio cercetare înainte de luni seară. Se putea duce să înoate dimineață, și nu noaptea.

— De obicei, medicul legist poate estima ora decesului cu o precizie destul de mare. Iar eu știam că va fi găsită în noaptea aceea. Știam că Alex îi promisese s-o viziteze când se întorcea de la centrală. Se ducea la ea, când l-a întâlnit pe Adam Dalgliesh. Iar acum cred că știi tot adevărul, exceptând cum a fost cu pantofii Bumble. Am venit la Vechea Parohie prin grădina din spate, duminică după-amiază, târziu. Știam că ușa din spate va fi deschisă; era ora la care tu îți bei ceaiul. Am luat cu mine o sacoșă cu câteva vechituri, pentru eventualitatea că mă vedea cineva. Dar nu m-a văzut nimeni. Am luat pantofi moi, ușor de purtat, o pereche care părea pe măsura mea. Și am luat una dintre curele.

Mai exista o întrebare de pus, cea mai importantă.

— De ce, Alice? Trebuie să știu. De ce?

— Este o întrebare periculoasă, Meg. Ești sigură că vrei să afli răspunsul?

— Am nevoie de răspuns, trebuie să încerc să înțeleg.

— Nu-ți este de ajuns faptul că ea era hotărâtă să se căsătorească cu Alex, iar eu eram hotărâtă să o împiedic?

— Nu de asta ai ucis-o. Nu poate fi acesta motivul. A fost ceva mai mult, trebuie să fi fost.

— Da, a fost. Cred că ai dreptul să știi. Îl șantaja pe Alex. Îl putea împiedica să ajungă în funcția aceea sau, dacă ajungea, îl putea împiedica să-și îndeplinească îndatoririle așa cum trebuia. Avea puterea de a-i distruge întreaga carieră. Toby Gledhill îi spusese că Alex ascunsese în mod deliberat rezultatele cercetării lor, pentru că ar fi prejudiciat succesul investigării în privința celui de al doilea reactor de la Larksoken. Descoperise că unele dintre ipotezele de la care porniseră în generarea

modelelor matematice nu erau reale, așa cum le consideraseră. Cei care se opuneau construirii unui reactor cu apă sub presiune la Larksoken, s-ar fi putut folosi de acest lucru pentru a întârzia lucrările și a alimenta isteria.

— Vrei să spui că a falsificat rezultatele în mod deliberat?

— De așa ceva n-ar fi capabil. Nu a făcut decât să întârzie publicarea experimentului. Îl va publica luna viitoare sau peste două luni. Este genul de informații care, odată ajunse în presă, ar fi făcut un rău ireparabil. Toby era pe punctul de a-i vinde pontul lui Neil Pascoe, dar Hilary l-a făcut să se răzgândească. Era mult mai valoros decât atât. Voia să se folosească de această informație pentru a-l face pe Alex s-o ia de soție. I-a comunicat acest lucru când a condus-o acasă, după reuniunea de joi; târziu, în noaptea aceea, el mi-a spus mie. Atunci am știut ce aveam de făcut. Singura posibilitate de a o determina să se răzgândească, era să o promoveze din funcția de administrator cu delegație, în aceea de administrator plin la Larksoken, ceea ce era la fel de imposibil pentru el, ca și să falsifice rezultatul științific.

— Vrei să spui că s-ar fi căsătorit cu ea în cele din urmă?

— Ar fi fost forțat s-o facă. Dar, chiar și atunci, cât de sigur ar fi putut să fie? Ea ar fi continuat să-l șantajeze, cu ceea ce știa, până la sfârșitul zilelor. Ce fel de viață îl aștepta, legat de o femeie care îl șantajase pentru a fi luată de nevastă, o femeie pe care el nu o dorea, pe care nici n-ar fi respectat-o, nici n-ar fi iubit-o?

Apoi adăugă, cu o voce atât de scăzută, încât Meg abia o auzi.

— Îi eram datoare o moarte lui Alex.

— Totuși, de unde erai atât de sigură, încât s-o ucizi? Nu puteai sta de vorbă cu ea, să încerci s-o convingi, s-o faci să fie rațională?

— Am discutat cu ea. În duminica aceea, după-amiază, am fost la ea. Eu eram la ea când a venit doamna Jago să aducă revista bisericii. S-ar putea spune că m-am dus să-i ofer șansa vieții. Nu puteam să o ucid fără să fiu sigură că era necesar. Am făcut ceea ce n-am mai făcut niciodată în viața mea, am discutat cu ea despre Alex, am încercat să o conving că această căsătorie n-ar fi fost nici în interesul lui, nici într-al ei, să-i redea libertatea. Puteam să mă scutesc de această umilință. Nu aveam niciun argument, nu voia să asculte. Nici nu mai judeca. Cea mai mare parte a timpului a țipat la mine, ca o femeie posedată de diavol.

— Fratele tău a știut despre această vizită?

— El nu știe nimic. Nu i-am spus nici atunci, nici după aceea. Dar mi-a mărturisit ce plănuise el; avea de gând să-i promită căsătoria și să nu se mai țină de cuvânt după ce se asigura că va primi funcția. Ar fi fost un dezastru. El n-a înțeles niciodată cu ce femeie avea de-a face, pasiunea, disperarea ei. Era unicul copil al unui om bogat, pe rând alintată și neglijată, care încercase toată viața să fie la înălțimea tatălui; fusese învățată că tot ce dorește este al ei de drept, dacă are curajul să se lupte și să ia. Iar ea avea curaj. Era obsedată de el, de nevoia ei de el și, mai presus de toate, de nevoia de a avea un copil. Spunea că el îi datorează un copil. Ce credea el, că ea era ca unul dintre reactoarele lui, ușor de îmblânzit, că putea plonja în tulburarea ei un echivalent al barelor lui de bor-oțel, pentru a măsura ulterior forța pe care o elibera? Când am plecat de la ea în după-amiaza aceea, știam că nu am altă soluție. Duminică era ultimul termen. El aranjase să treacă pe la Thyme Cottage în drum spre casă, venind de la centrala nucleară. A avut norocul ca eu să ajung acolo înaintea lui.

Partea cea mai grea a fost să-l aștept pe el să se întoarcă în seara aceea. Nu îndrăzneam să sun la centrală. Nu eram sigură că-l găseam singur în birou sau în sala calculatoarelor, și nu mai telefonasem niciodată până atunci să întreb când venea acasă. Am stat și l-am așteptat aproape trei ore. Credeam că Alex avea să descopere cadavrul. Când ar fi văzut că ea nu este acasă, reacția lui firească ar fi fost să o caute pe plajă. Găsea cadavrul, telefona la poliție din mașină, apoi mă suna pe mine să-mi spună. Cum nu s-a întâmplat așa, am început să-mi închipui că, de fapt, ea nu murise, că într-un fel sau altul, am dat greș. Mi-l imaginam luptându-se disperat să o readucă la viață, făcându-i respirație gură la gură, vedeam ochii ei deschizându-se. Am stins luminile și m-am dus în camera de zi, să supraveghez șoseaua. Dar nu a sosit ambulanța, ci mașina poliției, toată hărmălaia morții. Iar Alex tot nu venea.

— Și când a venit? întrebă Meg.

— N-am stat de vorbă. Eu mă culcasem; știam că trebuia să fac ceea ce făceam de obicei, nu să-l aștept. El a intrat la mine în cameră, să-mi spună că Hilary murise și cum anume. L-am întrebat: „Fluierașul?”, iar el mi-a răspuns: „Poliția crede că nu. Fluierașul murise înainte de uciderea ei”. Pe urmă a ieșit. Cred că niciunul din noi n-am fi suportat să stăm unul lângă celălalt, când aerul era încărcat de gânduri nerostite. Am făcut ceea ce trebuia să fac, și a meritat. Funcția este a lui. Nu i-o va lua nimeni, nu după ce a fost confirmat. Nu poate fi concediat pentru că sora lui e o criminală.

— Dar dacă află de ce ai făcut-o?

— Nu vor afla. Numai doi oameni știu acest lucru și nu ți-aș fi spus dacă nu aveam încredere în tine. La un nivel mai puțin elevat, m-aș îndoi că te-ar crede cineva în absența unei confirmări de către un al doilea martor; iar Toby Gledhill și Hilary Robarts, singurii care ar fi putut mărturisi, sunt morți.

După o clipă de tăcere, spuse:

— La fel ai fi făcut și tu pentru Martin.

— Oh, nu, nu.

— Nu cum am făcut-o eu. Nu te văd folosind forța fizică. Dar când s-a înecat, dacă te-ai fi aflat pe mal și ai fi avut puterea să alegi care dintre ei doi trebuia să moară și care să trăiască, ai fi ezitat?

— Nu, sigur că nu. Dar asta era altceva. Eu n-aș fi plănuit să înec pe cineva, n-aș fi dorit așa ceva.

— Sau, dacă ți s-ar fi spus că milioane de oameni ar trăi în mai mare siguranță dacă Alex ocupă funcția pe care numai el o poate îndeplini, pentru aceasta trebuind, totuși, să se plătească cu viața unei femei, ai mai ezita atunci? Cu această alegere am fost eu confruntată. Nu te eschiva, Meg. Eu nu am făcut-o.

— Dar, cum poate crima să rezolve ceva? Niciodată n-a reușit.

Deodată, Alice vorbi cu pasiune:

— Oh, ba poate și o face. Doar cunoști istorie, nu-i așa? Trebuie să știi că rezolvă.

Meg se simți epuizată de oboseală și durere. Voia să pună capăt discuției. Dar nu putea. Mai erau încă atâtea de spus.

— Ce vei face? întrebă.

— Depinde de tine.

De groază și neîncredere, Meg își găsise curajul. Și chiar mai mult decât atât: autoritatea.

— Nu, nu depinde de mine. Nu eu am cerut această responsabilitate și nu o doresc.

— Dar nu i te poți sustrage. Știi ceea ce știi. Sună-l pe inspectorul șef Rickards acum. Poți folosi telefonul acesta.

Cum Meg nu făcu niciun gest, spuse:

— Doar nu vrei să-mi dai lecții de morală. Eu, dacă ar trebui să aleg între a-mi trăda țara și a-mi trăda prietena, sper că aș avea puterea să-mi trădez țara.

— Iată una dintre replicile acelea inteligente care, dacă este analizată, fie nu înseamnă nimic, fie înseamnă o prostie.

— Ține minte, orice alegi să faci, pe ea n-o poți aduce înapoi. Ai mai multe opțiuni la dispoziție, dar nu și pe aceasta Pentru eul uman este foarte satisfăcător să descopere adevărul, întreabă-l pe Adam Dalgliesh. Este cu atât mai mulțumitor pentru vanitatea omului, să-ți imaginezi că îi poți răzbuna pe cei nevinovați, că poți învia trecutul, apăra dreptatea. Dar nu poți. Morții rămân morți. Tot ce poți face este să-i rănești pe cei vii, în numele dreptății, răsplății sau răzbunării. Dacă toate acestea îți fac plăcere, atunci fă-le, dar să nu-ți închipui că în asta stă vreo virtute. Orice ai decide, știu că nu te vei răzgândi. Eu pot să te înțeleg și pot avea încredere în tine.

Privind figura lui Alice, Meg văzu că o privea cu seriozitate, ironie și provocare; dar nu o ruga.

— Ai nevoie de timp să te gândești? întrebă Alice.

— Nu. Nu-mi trebuie timp. Acum știu ce am de făcut. Trebuie să spun. Dar aș prefera să o faci tu.

— Atunci, lasă-mă până mâine. Dacă vorbesc, nu voi mai avea o clipă de intimitate. Sunt câteva treburi pe care le am de făcut aici. Corecturile, câteva afaceri de pus în ordine. Mi-aș dori douăsprezece ore de libertate. Dacă îmi poți da atât, îți voi fi recunoscătoare. Nu am dreptul să cer mai mult, dar atât îți cer.

— Dar când vei mărturisi, va trebui să le dai un motiv, o rațiune, ceva în care să creadă.

— Oh, vor avea ce să creadă. Gelozie, ură, teama unei femei care îmbătrânește virgină, în fața unei femei care arată așa cum arăta ea, trăia așa cum trăia ea. Voi spune că ea voia să se căsătorească cu el, să mi-l ia după tot ce am făcut pentru el. Mă vor considera o femeie care suferă de nevroză, ajunsă la menopauză, care și-a pierdut prea repede mințile. Afecțiune exagerată. Sexualitate înăbușită. Așa vorbesc bărbații despre femeile ca mine. Este genul de motive pe care le înțelege un om ca Rickards. I-l voi pune la dispoziție.

— Chiar dacă asta înseamnă să ajungi la Broadmoor? Alice, ai putea suporta?

— Ei bine, este o posibilitate, nu-i așa? Ori asta, ori închisoarea. A fost o crimă plănuită cu grijă. Nici cel mai inteligent dintre avocați nu ar putea-o face să pară un act instantaneu, nepremeditat. Iar în privința mâncării, mă îndoiesc că diferența între Broadmoor și o închisoare este prea mare.

Lui Meg i se părea că nimic nu va mai fi sigur vreodată. Nu numai că lumea ei interioară se făcuse țăndări, dar obiectele familiare din lumea exterioară nu mai erau reale. Planșeta de bucătărie folosită de Alice, masa, fotoliile de răchită cu spătar înalt, șirurile de tigăi strălucitoare, sobele, toate păreau lipsite de substanță, ca și cum ar fi putut să dispară la o atingere. Își dădu seama că bucătăria pe care o privea era acum goală. Alice plecase. Se rezemă de speteaza fotoliului, epuizată, și își închise ochii; apoi, deschizându-i, o văzu pe Alice aplecându-se deasupra ei, imensă, aproape ca o lună. Îi întindea lui Meg un pahar mare.

— Este whisky. Bea-l, ai nevoie.

— Nu, Alice, nu pot. Chiar nu pot. Știi că nu-mi place whisky-ul, îmi face rău.

— N-o să-ți facă rău. Există momente în care whisky-ul este singurul remediu. Acesta este un asemenea moment. Bea-l, Meg.

Simți cum îi tremurau picioarele, lacrimile începură să-i curgă, ca niște junghiuri de durere, necontrolate, un șuvoi sărat pe obraji, pe gură. Își spuse: nu se poate. Nu poate fi adevărat. Se simțise la fel când domnișoara Mortimer, chemând-o din clasă, o așezase blând în scaunul din fața ei, în cabinetul directorului și îi adusese la cunoștință moartea lui Martin. Ceea ce era de negândit, trebuia gândit, ceea ce era de necrezut, trebuia crezut. Cuvintele însemnau încă ceea ce însemnaseră întotdeauna: crimă, moarte, amărăciune, durere. Vedea buzele domnișoarei Mortimer mișcându-se, frazele ciudate, dezlânate plutind ca baloanele din desenele animate, observase cum își ștersese, probabil, rujul înainte de discuție. Poate se gândise că numai niște buze nefardate ar fi putut rosti asemenea vești cutremurătoare. Văzu, din nou, proeminențele acelea neliniștite, de carne, nasturele de sus al puloverului domnișoarei Mortimer atârnând de un singur fir de ață, se auzi pe sine spunând: „Domnișoară Mortimer, vă cade nasturele”.

Apucă paharul strâns. I se părea că acesta se făcuse imens și greu ca piatra; mirosul de whisky îi făcu greață. Dar nu avea puterea să se împotrivească. Îl duse încet la gură. Era conștientă de figura lui Alice, care era foarte aproape de ea și o urmărea. Luă o înghițitură mică și era gata să-și dea capul pe spate și să-l înghită tot, când, blând, dar ferm, paharul îi fu luat din mână și auzi vocea lui Alice:

— E-n regulă, Meg, whisky-ul n-a fost niciodată băutura ta. Voi face cafea pentru amândouă, pe urmă te conduc până la Vechea Parohie.

Cincisprezece minute mai târziu, Meg o ajută să spele cănile de cafea, ca și cum acesta ar fi fost finalul unei seri obișnuite. Apoi, porniră împreună să străbată pe jos promontoriul. Vântul bătea din spate; Meg avu senzația că pluteau prin aer, picioarele abia atingându-le vârful ierbii, ca niște vrăjitoare. La ușa casei, Alice întrebă:

— Ce vei face la noapte, Meg? Te vei ruga pentru mine?

— Mă voi ruga pentru noi amândouă.

— Numai să nu-mi ceri să mă căiesc. După cum știi, nu sunt credincioasă și nu înțeleg acest cuvânt; doar dacă nu înseamnă, așa cum bănuiesc, regret; regretul că ceva ce am făcut, a ieșit mai puțin bine pentru noi, decât ne-am fi așteptat. Dacă aceasta este definiția, atunci nu prea am de ce să mă căiesc, exceptând faptul că tu, draga mea Meg, nu te pricepi să repari o mașină.

Apoi, dintr-odată, apucă mâinile lui Meg. Le strânse atât de tare, încât îi provocă durere. Meg se gândi o clipă că Alice o va săruta, dar strânsoarea slăbi și mâinile i se desprinseră. Spuse scurt la revedere și se îndepărtă.

Descuind și împingând ușa, Meg privi în urmă, dar Alice dispăruse în întuneric; plânsetul disperat, ce-i păru pentru o clipă al unei femei, era doar al vântului.

53.

Dalgliesh tocmai terminase de sortat ultimele hârtii ale mătușii, când sună telefonul. Era Rickards. Vocea lui puternică, în care răzbătea euforia, răsună cu atâta limpezime, de parcă ar fi fost în cameră. Soția îi născuse o fetiță, cu o oră înainte. Suna de la spital. Soția lui se simțea bine. Copilul era o minune. Nu avea la dispoziție decât câteva minute. După ce medicii terminau câteva operațiuni foarte urgente, îi vor permite s-o vadă pe Susie.

— S-a întors la mine exact la timp, domnule Dalgliesh. Am avut noroc, nu-i așa? Iar moașa spune că n-a mai pomenit o naștere atât de ușoară, mai ales că este prima. A durat numai șase ore. Trei kilograme două sute, o greutate foarte potrivită. Iar noi ne doream fetiță. Îi vom spune Stella Louise. Louise este după numele mamei lui Susie. La urma urmei, putem să-i facem și scorpiei o bucurie.

Închizând telefonul după ce îi transmisese calde felicitări, pe care Rickards, probabil, nici nu le considera potrivite, Dalgliesh se întrebă de ce fusese onorat cu asemenea vești prompte și ajunse la concluzia că Rickards,

cuprins de bucurie, suna pe toată lumea care ar fi fost interesată, pentru a-și umple cele câteva minute înainte de a i se permite să stea la patul soției. Ultimele lui cuvinte fuseseră:

— Nu pot să vă explic ce simt, domnule Dalgliesh.

Dar Dalgliesh își amintea ce simți în asemenea momente. Rămase o clipă cu mâna nemișcată pe receptorul cald, confruntat cu reacții prea complicate pentru o veste atât de obișnuită și previzibilă, recunoscând nemulțumit că o parte din sentimentele ce-l încercau erau de invidie. Ce-l făcea să dorească cu atâta ardoare să aibă și el un copil în viață: venirea lui pe promontoriu și starea pe care i-o crease, făcându-l să simtă că omul are o viață trecătoare, dar continuă, ciclul nesfârșit al nașterii și morții sau poate moartea lui Jane Dalgliesh, ultima lui rudă?

Nici el, nici Rickards nu vorbiseră despre crimă. Fără îndoială, Rickards ar fi considerat discuția o intruziune aproape indecentă în încântarea lui personală, sacrosanctă. De altfel, mai erau puține de spus. Rickards afirmase foarte limpede că el considera cazul închis. Amy Camm și amanta ei muriseră amândouă, de aceea era puțin probabil să se mai poată dovedi vreodată vina lor. Într-adevăr, acuzația lor constituia un caz imperfect. În continuare, Rickards nu avea nicio dovadă că vreuna din femei cunoscuse detalii despre modul cum ucidea Fluierașul. Dar, în ochii poliției aceste amănunte nu mai contau. Era posibil să fi vorbit cineva, fragmente de informații culese de Camm la Local Hero, puse cap la cap. Poate Robarts însăși îi spusese lui Amphlett, iar ceea ce nu aflaseră putuseră ghici. Chiar dacă acest caz fusese oficial declarat nerezolvat, Rickards era convins că Amphlett, ajutată de amanta ei, Amy Camm, o omorâse pe Hilary Robarts. În cursul scurtei lor întâlniri din seara precedentă, Dalgliesh considerase de datoria lui să avanseze încă o ipoteză, pe care o susținuse calm și logic; dar Rickards îl contrazisese.

— Era o femeie pe picioarele ei. Ați spus-o chiar dumneavoastră. Are viața ei, o profesie. De ce naiba să-i pese cu cine se căsătorește el? Doar n-a încercat să-l oprească nici la prima căsătorie. Pe urmă, el nu e genul de om care să aibă nevoie de protecție. Vi-l imaginați pe Alex Mair făcând ceva ce nu vrea să facă? El este omul care moare când are chef el, nu Dumnezeu.

— Absența motivației, spusese Dalgliesh, este partea cea mai slabă a acestui caz. Și recunosc că nu avem nici cea mai mică dovadă anatomo-patologică sau fizică. Dar Alice Mair îndeplinește toate criteriile. Ea știa cum ucidea Fluierașul; și știa, de asemenea, unde va fi Robarts după ora

nouă; nu are alibi; știa unde putea găsi pantofii de tenis și este suficient de înaltă pentru ca aceștia să-i vină bine; avea ocazia să-i arunce în buncăr pe drumul de întoarcere de la Scudder's Cottage. Totuși, mai este ceva, nu-i așa? Cred că crima a fost comisă de cineva care nu aflase că Fluierașul murise, atunci când a ucis, dar care a aflat la scurt timp după aceea.

— Ingenios, domnule Dalgliesh.

Dalgliesh fu tentat să arate că nu era ingenios, ci doar logic. Rickards s-ar fi simțit obligat să o interogheze din nou pe Alice Mair, dar nu va ajunge nicăieri. De altfel, nici nu era cazul lui. Peste două zile el se va întoarce la Londra. Alte treburi murdare, necesare celor de la Interne, vor trebui să și le rezolve singuri. El se amestecase deja mai mult decât ar fi fost justificat și, în orice caz, mai mult decât ar fi dorit el. Își spuse că nu ar fi fost cinstit să dea vina pe Rickards sau pe ucigaș, pentru că majoritatea deciziilor pentru care venise el pe promontoriu rămăseseră în aer.

Izbucnirea aceea neașteptată de invidie îi provocase un blând dezgust față de sine însuși, nedeterminat de descoperirea faptului că își uitase cartea pe care o citea în mod curent – biografia lui Tolstoi de A.N. Wilson – în încăperea de la ultimul nivel al morii. Lectura îi oferise o satisfacție și o consolare de care în acest moment nu avea neapărată nevoie. Închizând ușa morii să nu intre vântul, își croi drum cu greu pe lângă peretele curb al turnului, aprinse lumina și urcă la ultimul etaj. Afară, vântul izbea și urla ca o haită de demoni înnebuniți, dar aici, în micuța celulă de sub acoperiș, era extraordinar de liniște. Turnul exista de 150 ani. Rezistase unor uragane mult mai serioase. Deodată, deschise fereastra spre est și lăsă vântul să năvălească înăuntru, ca o sălbatică forță purificatoare. Atunci văzu, pe deasupra zidului de piatră ce înconjura curtea de la Martyr's Cottage, o lumină în fereastra de la bucătărie. Nu era o lumină obișnuită. Așa cum se uita, o văzu pâlpâind, stingându-se, apoi pâlpâind din nou, pe urmă întărindu-se într-o strălucire roșcată. Mai văzuse asemenea lumini înainte, știa ce însemnau. Martyr's Cottage luase foc.

Coborî scările mai mult lăsându-se să alunece pe ele, se repezi în camera de zi, unde rămase numai cât să cheme la telefon pompierii și ambulanța, mulțumit că încă nu parcase mașina. Peste numai câteva secunde, gonea cu viteză maximă peste iarba aspră a promontoriului. Jaguarul se opri cu o smucitură, iar el se repezi la ușa principală. Era încuiată. O clipă îi dădu prin minte să o dărâme cu Jaguarul. Dar era făcută din stejar masiv, din secolul al XVI-lea și el pierdea secunde prețioase încercând în zadar să

manevreze mașina și să accelereze. Alergând într-o parte a casei, sări pe zidul împrejmuitor, se apucă cu mâinile de marginea acestuia, se săltă peste el și își dădu drumul să cadă în curtea de serviciu. Într-o secundă, își dădu seama că ușa din spate era, de asemenea, zăvorâtă, și sus, și jos. Nu avea nicio îndoială cine se afla înăuntru; va trebui s-o scoată prin fereastră. Își smulse jacheta de pe el și își înfășură cu ea brațul drept, în același timp dând drumul la maxim robinetului din curte și udându-se pe cap și jumătatea de sus a corpului. Apa, rece ca gheața, i se scurse pe coate când îndoi brațul și izbi în fereastră Dar geamul era gros, menit să țină afară viscolele iernii. Trebui să se urce pe pervaz, sprijinindu-se de cercevelele ferestrei și să lovească violent, de mai multe ori, înainte ca geamul să se spargă, lăsând flăcările să se repeadă asupra lui.

Sub fereastră, în interior, se afla chiuveta dublă. Se rostogoli peste ea și, înecându-se de fum, căzu în genunchi și începu să se târască spre ea. Zăcea întinsă între sobă și masă, cu trupul rigid ca o efigie. Părul și hainele fuseseră cuprinse de flăcări; zăcea privind în sus, scăldată în flăcări. Dar fața nu-i fusese încă atinsă; ochii deschiși păreau să-l privească cu asemenea intensitate și stoicism aproape dement, încât în mintea lui reveni imaginea lui Agnes Poley: mesele și scaunele cuprinse de flăcări erau lemnele arzânde ale cumplitului ei martiriu; peste fumul mușcător, se simțea mirosul groaznic de carne arsă.

Trase de trupul lui Alice Mair, dar era înțepenit într-o poziție dificilă; marginea mesei care ardea îi căzuse peste picioare. Îi mai trebuiau câteva secunde. Împleticindu-se și tușind din cauza fumului, se duse la chiuvetă, dădu drumul celor două robinete la maximum și, apucând o cratiță, o umplu cu apă și o deșertă de câteva ori peste flăcări. Pe o zonă mică, acestea fâsâiră și se stinseră. Îndepărtând cu piciorul resturile care îl stânjeneau, reuși să o ridice rezemând-o de umărul lui, apoi se chinui s-o târască până la ușă. Dar zăvoarele, prea fierbinți pentru a pune mâna pe ele, se înțepeniseră. Trebuia s-o scoată pe fereastra deschisă. Înăbușindu-se de efort, împinse trupul mort peste chiuvetă. Dar cadavrul rigid se agăță de robinete; îi trebui o eternitate până să-l desprindă, să îl arunce înainte spre fereastră și să-l vadă, în cele din urmă, răsturnându-se dincolo de pervaz. Trase puternic în plămâni aerul proaspăt de afară, se apucă cu mâinile de marginea chiuvetei și încercă să se ridice. Dar brusc, picioarele nu mai avură nicio putere. Le simți înmuiate; trebui să se sprijine de chiuvetă să nu se prăbușească înapoi, în puterea focului întețit. Până acum nu resimțise durerea; acum îl prinsese

în gheare și îl mușca de picioare, ca și când ar fi fost sfâșiat de o haită de câini. Nu putea să-și ridice capul spre robinete, dar strânse apă în căușul palmelor și își dădu cu ea pe față, ca și cum binecuvântata ei răceală ar fi putut alina agonia din picioare. Pentru o clipă, fu cuprins de tentația aproape binefăcătoare de a renunța, de a se lăsa să alunece înapoi în foc, decât să mai facă efortul imposibil de a scăpa. Nebunia de o secundă îi dădu puteri pentru un ultim efort, disperat. Se prinse cu fiecare mână de câte un robinet și se ridică încet, dureros, pe deasupra chiuvetei. Genunchii i se puteau rezema acum de muchia dură, permițându-i să se urce pe fereastră. Fumul țâșni împrejurul lui și flăcările uriașe ale focului se năpustiră în urmă. Urechile îl dureau de mugetul ce umplea promontoriul și nu mai fură în stare să distingă dacă auzeau focul, vântul sau marea. Atunci făcu un ultim efort și simți cum cade peste moliciunea trupului ei. După aceea se îndepărtă, rostogolindu-se. Femeia nu mai ardea. Hainele, complet distruse, atârnau acum ca niște cârpe, pe ceea ce mai rămăsese din corpul ei. Reuși să se ridice; împiedicându-se și târându-se, se îndreptă spre robinetul din curte. Ajunse la el exact în clipa în care își pierdu cunoștința; ultimul lucru pe care îl auzi, fu foșnetul șuvoiului de apă stingându-i hainele aprinse.

Un minut mai târziu deschise ochii. Simțea pietrele dure sub spatele ars; când încercă să se ridice, spasmul durerii îl făcu să urle. Nu mai cunoscuse niciodată o asemenea durere. O figură la fel de palidă ca luna, se apleca deasupra lui; o recunoscu pe Meg Dennison. Se gândi la corpul înnegrit de lângă fereastră și mai reuși să spună:

— Nu vă uitați. Nu vă uitați.

Ea răspunse blând:

— A murit. Nu-i nimic, a trebuit să mă uit.

Apoi, nu o mai cunoscu. Mintea lui, dezorientată, se afla în alt loc, în alt timp. Prin mulțimea de spectatori care priveau scena, printre soldații cu lăncii care străjuiau eșafodul, îl auzi pe Rickards spunând: „Dar aceea nu este un lucru, domnule Dalgliesh. Aceea este o femeie”. Închise ochii. Meg îl cuprinse în brațe. El își întoarse fața și se rezemă de jacheta ei, mușcând lâna pentru a-și înăbuși gemetele. Apoi, îi simți mâinile răcoroase pe față.

— Ambulanța e pe drum. Se aude. Stai liniștit, dragul meu. Totul va fi bine.

Ultimul sunet pe care îl recunoscu, fu clinchetul clopotului pompierilor; leșină.

EPILOG

Miercuri, 18 ianuarie

Când Adam Dalgliesh reveni la moara de la Larksoken, era mijlocul lunii ianuarie, o zi însorită și atât de caldă, încât promontoriul întreg era scăldat în transparența strălucitoare a primăverii timpurii. Meg aranjase să-l întâlnească la moară, în cursul după-amiezii, pentru a-și lua rămas-bun; ieșind pe poarta din spate a grădinii, pregătindu-se să traverseze promontoriul, Meg văzu primii ghiocei deja înfloriți și se aplecă să privească, din pură plăcere, corolele lor delicate, albe cu verde, tremurând în bătaia brizei. Simțea sub picior iarba țepoasă a promontoriului; în depărtare, un cârd de pescăruși se rotea și se năpustea în toate direcțiile, ca o revărsare de petale albe.

Jaguarul era parcat în fața morii; prin ușa deschisă, pătrundea o rază de soare, așezându-se pe podea, în camera golită. Dalgliesh, în genunchi, punea în cufere ultimele cărți ale mătușii sale. Tablourile, deja împachetate, așteptau rezemate de pereți. Meg îngenunche lângă el și se apucă să-l ajute, întinzându-i volumele legate cu sfoară.

— Cum vă mai simțiți cu spatele și cu picioarele?

— Sunt cam înțepenit și cicatricele mă jenează uneori. Dar se vindecă bine.

— Mai aveți dureri?

— Nu, nu mă mai dor.

Câteva minute continuară să strângă împreună cărțile, în tăcere. Apoi, Meg spuse:

— Știu că nu vreți să auziți acest lucru, dar noi toți vă suntem recunoscători pentru ceea ce faceți pentru familia Blaney. Chiria pe care le-ați cerut-o pentru moară este derizorie, și Ryan își dă seama.

— Nu-i fac favoruri, spuse Dalgliesh. Voiam să se instaleze aici o familie de localnici, iar el reprezenta alegerea evidentă. În cele din urmă, nu este o casă pentru oricine. Dacă își face probleme din cauza sumei pentru chirie, atunci se poate considera îngrijitor. Se poate spune că ar trebui chiar să-l plătesc eu, pe el.

— Nu multe persoane care caută un îngrijitor ar alege un artist excentric, ce mai are, pe deasupra, și patru copii. Dar locul acesta va fi exact ce le trebuie: două băi, o bucătărie bună și turnul, în care Ryan poate să picteze. Theresa s-a transformat foarte mult. Este mai puternică după operație, iar acum radiază de fericire. Ieri a venit la Vechea Parohie să ne aducă vestea tuturor și să ne spună cum a măsurat camerele și unde s-a gândit să pună mobilele. Moara este mult mai potrivită pentru ei, decât Scudder’s Cottage, chiar dacă Alex nu ar fi vrut să vândă și să scape de casa aceea pentru totdeauna. Nu pot să-l acuz. Știți că vinde și Martyr’s Cottage? Acum, când este atât de ocupat în noua funcție, presupun că vrea să se desprindă definitiv de promontoriu, cu toate amintirile lui. Cred că e normal. Probabil, n-ați aflat încă despre Jonathan Reeves. S-a logodit cu o tânără de la centrala nucleară, Shirley Coles. Iar doamna Jago a primit o scrisoare de la Neil Pascoe. După câteva începuturi ratate, s-a angajat temporar, ca asistent social, în Campden[10]. Doamna Jago spune că pare destul de fericit. Avem vești bune și despre Timmy sau, cel puțin, eu cred că sunt bune. Poliția a dat de urma mamei lui Amy. Ea și soțul ei nelegitim nu doresc să aibă grijă de Timmy, de aceea copilul va fi încredințat prin adopție. Va intra într-o familie care îi va acorda dragoste și protecție.

Apoi Meg se opri, temându-se că vorbise prea mult, că Dalgliesh nu era interesat de toate aceste bârfe locale. Cam de trei luni îi stăruia în minte o întrebare pe care trebuia s-o pună și la care numai el putea să răspundă. O clipă, urmări tăcută mâinile cu degete lungi, aranjând cu dexteritate în cufăr cărțile legate cu sfoară, apoi spuse:

— Alex a acceptat faptul că sora lui a ucis-o pe Hilary? N-am putut să-l întreb pe inspectorul șef Rickards, iar el oricum nu mi-ar spune. Nici pe Alex nu l-aș putea întreba, în niciun caz. De când a murit Alice, n-am discutat niciodată despre ea și nici despre crimă. La înmormântare abia dacă am schimbat câteva cuvinte.

Dar știa că Rickards trebuia să-i fi mărturisit lui Adam Dalgliesh.

— Nu cred că Alex Mair este omul care să se eschiveze în fața faptelor jenante, spuse Dalgliesh. Ceea ce nu înseamnă că va recunoaște pentru poliție. Oficial, acceptă opinia lor, că femeia care a comis crima a murit, dar că acum este imposibil să demonstrezi dacă această femeie a fost Amy Camm, Caroline Amphlett sau Alice Mair. Dificultatea constă în faptul că în continuare, nu s-a găsit nicio dovadă certă pentru a stabili o legătură între domnișoara Mair și moartea lui Hilary Robarts și, desigur, nu există nici

suficiente dovezi circumstanțiale postume, care să o stabilească drept făptuitoarea crimei. Dacă ea ar fi trăit și și-ar fi retras afirmațiile confesate dumneavoastră, mă îndoiesc că Rickards ar fi avut temei s-o aresteze. Verdictul anchetei este că nici teoria sinuciderii nu poate fi dovedită. Raportul specialistului în incendii confirmă că focul a fost provocat de o tigaie cu grăsime încinsă, care s-a răsturnat, probabil în timp ce ea gătea sau încerca o nouă rețetă.

Meg comentă cu amărăciune:

— Totul se bazează pe istorisirile mele, nu-i așa? Povestea nu prea credibilă a unei femei care a mai stârnit neplăceri și înainte, și care a avut, în trecutul ei, tulburări mentale. Toate acestea au reieșit cu limpezime la interogatoriu. Inspectorul Rickards părea obsedat de relația mea cu Alice, voia să știe dacă aveam ceva împotriva ei, dacă ne certasem. La sfârșitul anchetei, nu mai eram în stare să-mi dau seama dacă el mă considera o mincinoasă sau complicea ei.

Chiar după ce trecuseră trei luni și jumătate de la moartea lui Alice, îi venea greu să se gândească la interogatoriile acelea nesfârșite, fără să resimtă amestecul distrugător de durere, teamă și supărare. I se ceruse să repete povestea de nenumărate ori, sub ochii lui pătrunzători și sceptici. Înțelegea de ce lui Rickards îi venea atât de greu să o creadă. Ei nu-i fusese niciodată ușor să mintă convingător, iar atunci mințea. „De ce?”, întrebase Rickards. Ce motiv invocase Alice Mair în fața ei, pentru crima comisă? Ce motiv avusese? Fratele ei nu putea fi forțat să se căsătorească cu Hilary Robarts. Pe urmă, el mai fusese căsătorit și înainte. Fosta lui soție trăiește și are o condiție bună, deci, ce făcea această căsătorie imposibilă din punctul ei de vedere? Iar ea nu-i spusese, nu făcuse decât să repete cu încăpățânare că Alice vrusese să împiedice căsătoria. Promisese că nu va spune și se va ține de cuvânt, nu-i va spune nici măcar lui Adam Dalgliesh, singurul om care ar fi putut să o înțeleagă. Bănuia că și el își dădea seama de acest lucru, dar, probabil, nu o va întreba niciodată. Cu câtva timp în urmă, când îl vizitase la spital, îl întrebase:

— Dumneavoastră știți, nu-i așa?

— Nu, nu știu, dar bănuiesc, răspunse el. Șantajul este de multe ori motivația crimei.

Dar nu pusese întrebări și ea îi era recunoscătoare pentru acest lucru. Acum știa că Alice îi spusese adevărul doar pentru că plănuise ca Meg să nu mai fie în viață a doua zi spre a-l dezvălui. Intenționase ca ele două să

moară împreună. Totuși, în cele din urmă, se răzgândise. Whisky-ul, aproape sigur saturat de somniferele ei, îi fusese luat din mână cu blândețe, dar ferm. Alice rămăsese credincioasă prieteniei lor, de aceea și ea îi va rămâne credincioasă prietenei ei. Alice spusese că îi era datoare fratelui ei o moarte. Meg se gândise mult la acele cuvinte, dar nu le putea desluși înțelesul. Dar, dacă Alice îi fusese datoare lui Alex o moarte, atunci ea, la rândul ei, îi datora lui Alice loialitate și tăcere.

— Sper, zise, să cumpăr Martyr's Cottage când lucrările de reparații vor fi gata. Am ceva capital din vânzarea casei de la Londra și mi s-a promis o mică ipotecă. Este tot ce-mi trebuie. M-am gândit că vara aș putea-o închiria, să mai achit din datorii. Apoi, când soții Copley nu vor mai avea nevoie de mine, mă voi muta să locuiesc acolo. Îmi place gândul că Martyr's Cottage mă va aștepta.

Chiar dacă era surprins de dorința ei de a se întoarce într-un loc încărcat de amintiri atât de tragice, Dalgliesh nu mărturisi. Ca și când ar fi resimțit nevoia de a da explicații, Meg continuă:

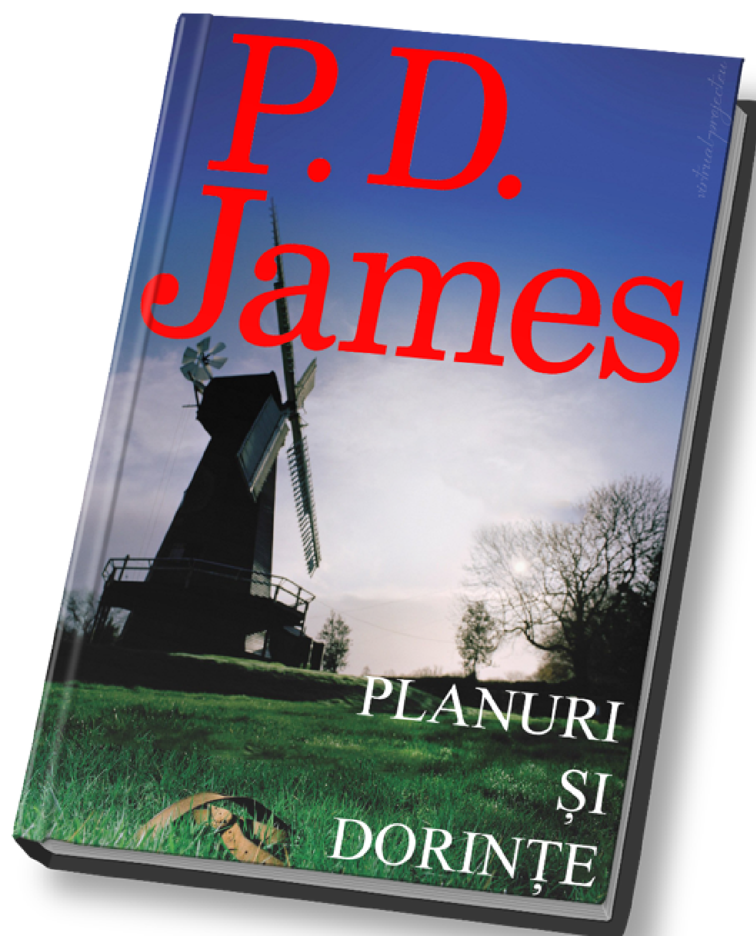
— Lucruri teribile li s-au întâmplat în trecut locuitorilor acestui promontoriu, nu numai lui Agnes Poley, Hilary, Alice, Amy și Caroline. Totuși, aici mă simt acasă. Simt că aici este locul meu. Vreau să îi aparțin. Dacă există fantome la Martyr's Cottage, nu pot fi decât spirite prietenești.

— Este un sol prea dur pentru a înfige rădăcini în el, spuse Dalgliesh.

— Poate acesta este solul de care au nevoie rădăcinile mele.

O oră mai târziu își luase rămas-bun. Adevărul se așternea între ei doi, nerostit, iar acum el pleca și ea, poate, nu-l va mai vedea niciodată. Înțelese, cu un zâmbet de surprindere fericită, că era puțin îndrăgostită de el. Dar nu avea importanță. Sentimentul era la fel de lipsit de durere, pe cât era de lipsit de speranță. Când ajunse la o mică ridicătură în relieful promontoriului, Meg se întoarse și privi spre nord, către centrala nucleară, generatorul și simbolul redutabilei și misterioasei forțe pe care ea nu va putea niciodată să o separe de imaginea aceea, de o frumusețe ciudată, a norului în formă de ciupercă, la rândul lui simbol al aroganței intelectuale și spirituale ce o dusese pe Alice la crimă; o clipă, i se păru că aude ecoul ultimei sirene de avertisment, urlându-și înspăimântătorul mesaj deasupra promontoriului. Răul nu se termina odată cu sfârșitul unui răufăcător. Chiar în acest moment, undeva, un nou Fluieraș își plănuia teribila răzbunare împotriva unei lumi în care el nu se simțise niciodată acasă. Dar toate acestea pluteau în viitorul imprevizibil; teamă nu avea un suport real.

Realitatea se afla aici, într-o singură clipă a timpului însorit, în iarba tremurătoare a promontoriului, în marea scânteietoare brăzdată până la orizont de unde albastre și roșii, rănită de un singur velier – arcele frânte ale catedralei, a cărei piatră strălucea ca aurul sub soarele îmblânzit, în aripile uriașe ale morii, încremenite și mute, în gustul aerului sărat, de mare. Aici se contopeau trecutul, prezentul și propria ei viață, cu planurile și dorințele ei triviale, părând doar un moment din îndelungata istorie a promontoriului. Apoi zâmbi acestor gânduri de rău augur și, întorcându-se să mai facă odată cu mâna siluetei înalte, rămase în ușa morii, se îndreptă cu pași hotărâți spre casă. Soții Copley așteptau să servească ceaiul de după-amiază.

P.D. James
PLANURI
ȘI
DORINȚE

virtual project

Notes

[←1]

Martyr’s Cottage: Căsuța Martirului (engl., n. trad.).

[←2]

Royal Național Lifeboat Institution: Organizație a salvamariștilor britanici (n. trad.).

[←3]

Voyeur – maniac / obsedat sexual (n. trad.).

[←4]

Imagine panoramică (engl., n. trad.).

[←5]

Denumirea regiunii estice a Angliei (n. trad.).

[←6]

Cocpit – scobitură la pupa unei ambarcațiuni (n. trad.).

[←7]

Wells lângă mare (engl., n. trad.).

[←8]

Povești englezești (engl., n. trad.).

[←9]

Cocpit: scobitură la pupa unei ambarcațiuni (n. trad.).

[←10]

Campden = cartier al Londrei, extrem de aglomerat, cu populație săracă (n. trad.).